Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Sacerdos Hispanus t(empore) Romae in collegio Romano s. theol. scholasticae professor - Cod. Ettenheim-Münster 204

Reich, Leopoldus

[S.l.], 1679-1682

urn:nbn:de:bsz:31-118104

Visual Library

E M 204

Hunc Librum Monasterio Divi Etonis
vulgò Etenheimmünster per Legatum dona-
vit Nonobilis & Strenuus D. Franciscus
Egon Reich ab Aetorf Satrapa Etenheim-
ensis, qui die 16. 8bris. 1724. piè
in Domino obdormivit.
Requiescat in pace: amen.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
gefördert durch Baden-Württemberg
MINISTERIUM FÜR WISSENSCHAFT, FORSCHUNG UND KUNST

I 1

DEO: OPTIMO: MAXIMO

Controversia Quinq. Scolastica
ex
Iam Partem D. Thomæ.
ad
Iuum Magistri Sententiarum Librum
dictata
ab
Rõ Rev.do Religõ.mo ac Doctissimo P.
Bartholomæo Carrannas Soc: Jesu.
Sacerdote Hispano p.t. Romæ in
Collegio Romano S. Theologiæ
Scolastica Professore.
Scripta
à me
Leopoldo Theodoro Reich ab Altorff Tabernen.
Alsata, Canico Collegiata Cellia Argentinensis
et p. tem.s Collegij Germanici Alumno
Anno
Quo Assumptam à Deo Opt. Max. humanitatem Ego p. die 3tia festi Nativ. huius matutinis Sacris et in. annum (1688) continuata.

De Deo non Deum dicere aggredior.
raptum se dicit Apostolus. verba nobis proferis
Augustinus ser: 14 in festo omnium SS. in tertium
caelum: et audivisse ineffabilia verba. Si sunt ine
fabilia verba, quid est cuius sunt verba? Et
tane supra verba sua usq adeo ineffabilis Deus
ut ne ipse quidem se refutis in unquam linguis ho
minibus et angelorum penitus eloqui aut revela
re possit comprehendendum ullo non divino intel
lectu. Solus ille sibi dignus se loquente auditor
quidquid ipse est experimit et complectitur unico
VERBO. Q amen beatus est. atq quasi ebrii cum
summa versutiae loquentis Dei veritas divi
ni verbi, ut subtiliter deduxit D. Irenaeus in
prologio C. 2 alloquens aeternum Patrem n'pot
aliud quam qd est, aut aliqd maius vel minus te
ex in verbo quo de ipsum dicis, quoniam verbum
tuum sic est veritas quemadmodum tu verax. Nos vero
eundem fari et nisi ut ineffabilem fari non possumus
Ast sit nescio quae pugna verborum (ingenue Aug: lib:
mo. de doctrina xtiana cap: 6: quoniam si illud e
ineffabile qd dici non potest, non est ineffabile, q vel ine
fabile dici potest. dicemus ergo scitis sin nihil. quid
quid hoc erit in quing continuo controversias trahemus
dabimus. 1ma de Deo ut Deo. 2da. de Deo ut ens
ente. 3tia. de Deo ut volente. 4ta de Deo ut
providente; 5ta de Deo ut trino caracteristico
xtiana Religionis Mysterio ubi ubi liebit per an
gustias temporis Christiano verbende anno disseremus.

Controversia Prima.
de
Deo vt Deo, Diuinis, attributis in genere.

Dissertatio Prima.
de
Deo vt Deo sub formali reduplicatione deitatis sive de Constitutione Essentiæ Dei.

Caput Primum.
Prænotatio demonstrabilitatis existentiæ Dei.

Licet Diuina fides & naturalis conducat ratio nemini existentiam eam a se independentem ab aliena productione, et a cuius productione omnia reliqua pendent. Haec veritas adeo est communis hominibus manifesta ut iure Tullius scripserit lib. 1mo. de legibus, nullam esse gentem tam immanem tam ferum quae Deum haerentem nescias, quamvis forte ignores qualem habere debeat, unus vel alter nihilominus inveniatur vel in infinito stultorum numero qui corruptissima morum stultitia obcaecatus non tam mente aut ore naturali quam oratione voluntate negaverit existentiam Dei. rarum hominum genus. Vt notat Hug. in illa verba Psal. 52. dixit insipiens in corde suo non est Deus. non igitur inter sapientes vocari potest in dubium existentia Dei, sed sola huius existentiae demonstrabilitas quoad subtilitatem, et quoad modum demonstrandi per haec aut illa evidentia principia.

2 Demonstrabilem esse lucrisse naali dorent contrarietas
Doés cum d. Thoma et Scoto contra paucissimos quorum
sellis P. Suarez disp. 31. metaph. sec. 2 subjungendo hi
ille sententia confirmari modo post de sententia
thomistarum negantium compossibilem cum evidentia
fidem eiusdem veritatis, cum vero existimus Dei omnes
credimus divina fide, ergo qui credit divina fide Deum
ubare non potest id ipsum q credit, Cuellus nostrum de
monstrare post existiam Dei. mi. sof. nam qui credit
divina fide captivat intellectum suum in obsequium
Dei revelantis, ergo ait captivare intellectum in
obsequium Dei revelantis q hoc ipsum q revelat illi
Deus ipse sibi demonstratione evidenti. illuminatum
videt, quae enim est intellectus captivitas aut q obsequ
cum praebatur testanti solem lucere q lucet demon
dat q in gratiam huius argti P. R. aliqui eum thomis
stenum intellectum non posse eodem tempore compo
nere demonstrativem existia Dei cum actu fidei de eadē
licet divisive iam unum iam alterum actum possit
elicere.

3 Sed saltem tandem non videtur ille illud negari debeat
possibilis compossibile fidei divina et evidentiae circa
idem mdale obtum ut mi tract. de fide deo dante
videbimus, interim P. Dec. nec mi. pbo non urget
nam omisso q in omni eventu ille qui revelanti
credit debeat captivare intellectum in obsequium fidei, cap
tivat nil minus intellectum in obsequium fidei qui credit
cum in hypothesi naali evidentia, quibus hoc nam auctoritas
dicitur divi thoa 2da 2dae q. 4 arte. 8 docet actum divinae
fidei esse certiorem omni evidentia naali, qualemcumque videli
cet talem impedit intellectui voluntas dictum prudentiae
tantalem Dei revelantis ut ei dubitandi esset de veritate
de obi evidenter cogniti seclusa revelatione, aut de veri
tate obi revelati, seclusa evidentia dubitare retineat deum
denter cognito quam revelato, atqui q per imperium
voluntatis intellectus adhaereat magis obto ut revelato
quam ut demonstrato est magnum obsequium praestitum

revelanti deo, et magna intellectus captivitas, nempe de
mi obsequium dei plus tribuas duribus supernaturalib
nitroletis, quam ipsis oculis, naali evidentia comborra
tis. Quis illud agitum nequeam nox est comprobabilis
actus fidei cum naali evidenta existia dei. confirmo
ab oppositio: nam si voluntas talem imperaret assertu
fidei quo vel formaliter v virtualiter diceret, mi talibus
dubitarem potius de hoc revelato quam de hoc esto, vr
religiose agerem cum deo loquente: religiose agit
dum talem imperat actum fidei quo v formaliter vel
virtualiter dicit intellectus, dubitarem potius de hoc
vero quam de hoc revelato.

R. egredior ad illud pd vocari mi dubium dixi nul- 4
cera pd deo esse. existentiam dei tam ee indemonstra
bilem a priori prioritate reali, ut hoc illud nihil
monstrabilitas demonstret evidenter quacung demon
stratoe demonstret existia dei. nā huius communis
veritatis e clara: quia entitas impotens haere re
lem caam sui est indemonstrabilis a priori, prio
ritate reali; sequacung demonstratoe demonstret
existia dei, demonstret entitas impotens haere re
lem caam sui, videlicet entitas pla ee realiter est
incaabilis a caa reali. eadem demonstratoe de
monstret indemonstrabilis a priori prioritate reali.
ma: constat qa ex doctri: phili: il potent: c: 13 illa
dicimus omnes demonstratoem fieri qd, sive a priori
prioritate reali qua ecaa reali proxima evi-
denter colligit effectum.

Pdis an existentia dei sit demonstrabilis a priori 5
ordine logica aut metaphica ?.
Deus dico 2do, dm hoc modo indemonstrabilem ee
nā ut, quia si aliqua formalitas mi deo distingui
lis precederet prioritate logica aut metaphica ar
ferens existiam, maxime vera: sed hoc non proce
dit. nulla, ait, adeo nulla formalitas mi deo dis
tinguibilis potest ee antecedens demonstrativū a pri
ori respectu existia. ma: e indubitabilis: quia
existentia ut formaliter est immediata actualitas ens

ac proinde p'aliquam foralitatem illativam hui⁹ appositi
dare se, etenim non vero n' eenam supponit. nisi fas.
nam essená nális in hoc foralissimo conceptu in
cludit existentiam vt constitutivam sui: ad consti
tutum non praesupponit ante constitutivum, aliqm
constitutivum praesupponere est ante se, dum nihil eens
n' constituto, praesupponit ante se Deo. ma: non difficilius
bas se melaphi. gia existentia foraliter nihil aliud nisi fora
per quidem eená foraliter opponit nihilo, et foraliter est
aliq.d. eená asn realis in hoc ipso foralissimo conceptu
explicat se aliqd vel n' onio nihil. unde concedo q.d nihil
lo statu eená realis potest concipi praecindendo ab omni
existentia, quemadmodū in nullo statu potest concipi pra
cindendo á se aut sine se, v.gratia aliquo suo constitutivo
vel eená possibilis negat concipi n' conceptu existentia pos
sibili, aut eená actualis non concepta existentia virtuali
aly, adeo eená divina est per se vltra actualissima eená
negat concipi vt praecindens actualissima existentia.

6 Replicas amplius contra doctor RR: implicatio hu
ius praedicatis: illi enim essentiam dei existentiam concipienti
tangam duos adeo doctos foralistas, quorum unus alteram
praedicat, videlicet essená vt dubitam denotabile existentiam eam
formam denotandam, istag essená vt praedicatum non existat for
aliter, ad volum fundamentaliter. Contra 1mo: dicitur vt
á vobis consideratur praedicatum existentiae, est foralis hui
tas: sed qua ratione dicitur est aliqd et n' onio nihil, ulterius
dubitá debui demonstrari, dicitur vt á vobis consideratum prae
dicatum existentiam vt foraliter aliqd est foraliter n' omnino
nihil: hoc asn foralissime est existere foraliter alijus
re fundamentaliter, dicitur vt praedicatum existentiam
suam includit existentiam, aly, adeo vel haec existentia in
per additam alteri existentiae, vel eandem haec vltra haec
Contra 2do. essená dei vtá vobis concipitur praedicatum ex
istentiam, concipitur vt ab actualitate essená, sed essená vt ab
hac actualitate includit foraliter actualitatem suam vt ab
ipsa reduplicatá demonstrat, actualitas asn essentiae ad
existentia: dicitur essentia dei vt praedicatum existentiam includit
foraliter existentiam. ma: fas. nam concipiens essentiam tangam
id á quo actualitas existentia vltra haec distantiam, sed ea ipsa

quod si considerasse essentia, considerasse ab actualitate, ipsaque rabbi
der considerasse ipsam actuale dimanare a non actuali, hoc est
aliquid dimanare ex nihilo, nulla causa producente qualiter
nulla concurrente ad existiam dei.

Obiicitur impugnabi auctor existia dei consequi necessario ut forma logice aut metaphice actuare aliquid denominatum
essentia, et essentia ut subiectum actuatum aliquid denominatum ab
existia; ut ens ipso conceptus essentia, conceptum existia pro
deit, prioritate logica aut metaphica: et ens conceptus essentia
existia potest demonstrari a priori. Confirmat. existia dei
est ex essentia, quia non haec aliunde; sed aliqua prioritate
praesupponit id ex quo est, et aliqua priorite praesupponit
essentiam existia dei. 7

Ad eo. formam actuantem aut denominantem potest 8
comparari imo. cum subiecto constituto ex ipsa, 2do. cum
subiecto constituto extra ipsam: similiter subiectum actuatum
aut denominatum potest comparari imo. cum forma ex qua
constituit; 2do. cum forma extra quam constituit. ultra
comparabilitas reperitur in physicis et metaphysicis: ni fallor
forma actuat et denominat materiam quam non constituit, actuat
etiam et denominat compositum quod constituit. ni metaphysica differia
constitutiva quidem non constituit forte aliter genus, illud non
actuat aliquid denominat contrahendo ad speciem, speciem etiam
actuat aliquid denominat constitutam. unde hanc duplicem com
parabilitatem nisi non videtur, subiectum actuatum aliquid denomi
natum forte ex qua constituit non praesupponit ad formam, imo forte
praesupponit ad subiectum, quia non totum parte, ad post totum non
est, subiectum non subsistendo consequentia, non constituendo non dependens.
subiectum non actuatum aliquid denominatum forma ex qua constituit
praesupponi post ad formam et praesupponit prioritate per
tinata

Hinc liquet argti solutio dicti ma: existia dei consequi 9
ut forma actuans aliquid, denominans essentia constitutam existia
cum essentia constituta extra ipsam existiam negatur ad
constr maiorem veram de tertio ma: nam aliter non liqueret de prioritate ex
nam si haec existia constitutive propositive vera, si dimanative
tive vel salva, non: quia existia simpliciter actualis constituit
talem partialiter essentiam simpliciter actualem qualiter ex

conceptu est essentiá dei; alg adeo hoc existit est de vel ex hac
essentia constitutive, et nulla prioritate presupponit essentiam
quia conceptus essentiae non presupponit id proprie constitutum.
eadem ratio est, de existentia ut tali emanative ex hac essentiá:
quia si formaliter emanaret ex essentia quae constituit, di-
manaret formaliter ex ipsa constituente. alg adeo existentia
praesupponeret suum emanandi principium, in illo praesupponeret
se ipsa se. Dici essentiam divinam constitui formaliter ex
existentia sua, qua ut constabit ex dicendis, potest existentiam
á se deitas includit conceptus alios communes cum n'deo;
omnes tam conceptus communis dei ex creatura distingui
formaliter ab existentia simpliciter actuali, quia praescindit actuale
existere simpliciter á n'existere ut contrahibiliter ab utroq.

10 Dico. 2do. esse nos naturali lumine rationis demonstrabiliter existentia
dei demonstrare quam appellamus quartam priorem hoc est per ea
quae divinum praedicatum est in rebus creatis factos ex creaturis
concludit contra Reinaldum Carpesium in quaestionibus disputatis me
ditationes nec non contra patrem antonium Perez. disp. 1. de deo
cap. 4 et 5. alios, sapientes recentiores. pbs. quia nisi de ea quae
facta sunt intellectu conspiciat, et supernaturali evidentia distinctius
colendae existentia dei nullum est nisi nobile medium demonstrativum
illius. Cum naturali lumine est indemonstrabiliter illo á nobis peculiari
demonstrandi genere. aut: pbs audiatur adversarij.

11 Prima Carpesius ita meditatur. inter diversas ideas
quas mens nostra quod se habet, praecipua est, cubi summe intelli-
genti, summe potenti, et summe perfecti; ad hanc ideam ego
eis existentiam omnino necessariam et aeternam: Concludere ex
Deum Deum habet existere ens summe perfectum 2do. Perfectius ita cen-
sendi nullum tempus est ei ens summum: ad charere omni de-
fectu est bonum: Carere omni defectu n'e ens summum Ens ca-
rens omni defectu sive Deus, necessario existit, patet cons: hoc
quia non existere necessario, potest non existere, et ens potest non exis-
tere, quia non summum, quia potest charere simul omni defectu,
et haec defectum existentiae, ni detur recipit argumentum ex conse
opposito, hoc est, haerente tolam collectionem perfectionum
simpliciter simplicium: videlicet quia tale ens est possibile ex
quo perfectio sine imperfectione nullam habeat aliam excu-
dit perfectionem, non tam tale ens est possibile existit: aliqui in
carent perfectione existentiae. Tertio. aliqui discernit.
si ens tam pliter necessarium est possibile existit: adim

implicat in hoc q̄ ens simpliciter necessarium n̄ sit possibile: 5
Ad q̄ n̄ existat, ac possibile evidenter existit. 4to: arg. evi-
denter concludit ens necessarium cum sua actualitate exi-
stentia, q̄ impossibile cum n̄ existat, ad ens impossibile apparet
cum ut impossibili colligit evidenter illius n̄ existentiā: Ens ne-
cessario apprehenso ut necessario colligit evidenter actualis
illius existentia.

Dicendum nil omnino prædictos n̄ esse demonstrationes. ad 12
Q̄ patet D. Tho: non docet hic. q. 2. artic. 1. ad 2dū. ubi respon-
det, q̄ dēs dicitur nobiliss. et evidentissimum ens, quo nihil
cogitari n̄ potest nihil ergo q̄ debilius dicat id esse ni rem nata, sed mi
apprehensione intellectus tantum. nec potest argui q̄ nihil nobi-
que ubi manifeste docet q̄ apparent apprehenso vel cognito ni ē id actu
sive obliviose enim nihil, nondum cognoscit medius existens
ad demonstrandū illius actualem existentiam nō nobis ad:
quia ens ut comprehensibiliter non potest impossibilitatem
implicitam habere: unde nisi omnia talia evidenter, prædicta appa-
rens explicite evidenter, consequentia est nulla, a possibili ingre
oblivio, ad possibile ni re vel simpliciter, ebrietatem miserabiliter nega
tive possibile, sive q̄ n̄ apparet impossibile. patet hoc ni re ipsa
patet, nam data illa hypothesi q̄ omne ens realiter possibile
sit aperaliter ens ab aliis, alq; adeo includat aliquem defectum:
ens carens omni defectu, sed hoc conceptu erit bonum, ad nihil
bonum ni re, quia ni re potest ut repraesentat. ille conce-
ptus, nisi simul ornat prius cum defectu dependentia quem tam
etiam omnia entia supponimus aliter evinit ni conceptus obliviosus
sit impossibilis, sic enim ipse q̄ ut apprehenditur apparet mille
deos vel miserum contradictorie colligit evidenter illud esse im-
possibile non dependens: nō dependentia ens: quia ad impossibilitatem
tollitur sufficit vel una impossibilis pars: ad possibilitatem non
tollitur n̄ sufficit una possibilis pars. 13

Patet iam debilitas ima demonstrandi nam illa idea
entis quam perfecte n̄ demonstrat per se ipsum sine alio dis
cursu; explicite et evidenter visitas perfectiones essentiales complicatas, quas ideo tollit evidenter: alq; adeo n̄ sufficit
apparere evidenter ni hoc obliviose carentia quam complicationis
cationis, ut ideo evidens, nullum in illa idea apparet
implicationem, sed n̄ est evidens ex idea sola nullo modo evi-
dente tantō nobiliorem explicitē: apparet igitur in ente ideato exi-
stentia necessaria obliviose, videq; hoc non est evidenter affirmabilis
simpliciter et ni re: secunda demonstrat laborat eadem
debilitate, quia ipsa eandem vim ens carens omni defectu et

ens omniū mihi ideā apparet ut bonum ac proinde est bonum
et possibile m' ee obiectivo, sed ex hoc proinde nequit intermedio
scire illud haere bonitate et possibilitate simpliciter etiam.
Tertia demonstratio ex parte 2ae. Falsū dicit confundit necessi-
tatem in esse obiectivo cū existentia m' ee reali, cum simpliciter ne
assertum m' ee obiectivo et entia proinde existentia sic, ut hoc
apprehendi existere sed m' ipsa non existit simpliciter. unde
licet simpliciter g' ens appetens necessariū m' appetendi possi-
le, hīc m' implicat g' mihi sit impossibile, ut falsi si appre-
hendas g' liber a pluere contra simpliciter necessariū. Quare
ex demonstratio male probatio falsa g' per dictum
assumptum miser possibile et impossibile, num. antecedenti.

14 Non est igit medium reali lumine demonstrabile
de ij mihi videre videns ens ab essentiis per evidenter experimur
a humana haec prima ratio ultimanantis ejusdem demonstrandi
existentia, qui evidenter scire, tam clare mihi mentem Apostoli
ad Romanos: ut multi intuendo haec evidenter de deitate et vitat
lem sine errore aut reverentiae mirabilem. Volat am ex hoc
loco orbis condidit et gubernat multiplicitter demonstrari
dei deitas, ut per ordinem tractat pater hua: disput. 29. meta-
phys. 3. Gr. Lessius quaest: de providentia: Rhen: in thesaurus
alii theol. N. gr. neq. tempus suppetit ulteriora premendi ver-
bum veritatem quia veritas non in philia in labor typ
pono.

15 Observo nil omissa, cum demonstratio illa mihi libet
dui bene disponit sufficientissima praebit sese antimiss.
bola collectio entium proximorum producibilium ad opus
dicto, id hoc aliud est evidenter impraeductum; tigillum
est ad opus dictum ab omni producto, scindit enim impro
ductum a pluribus omnia: et observo nequam, haec ratio sicut
communiter per applicare mihi valet mihi deter
nata mea. ratio est, nam illud praedictum plus convenire toti
collectioni producibilium, quia convenit singlis producibi-
lium modis cum si singla concurrebant ad ipsa, quia
missum subito quia aeternaliter sunt ens mihi, tota collectio
erit aeternaliter ens mihi, cujus indigentia in minus per cun
ctarum pluralium indigentium, similiter si singla, nihil
ho punctabilis adhuc dicto tabor erit tota producibilis collec
tio. haec ens plus eludit ratio, quia gratiliter pars indigitet
parte: dum tamen haec indigentia tollit per concursu
omnium ita ut totum in missa est aliquid, similiter sit
alia praedicta convenientia simplex partibus absque ipsa

6

lia boli: ydea ex illius ydeali ratione fluxe ad aenda ut ad ar
pentum actu, per formalitate communi boli et mali
beyerly, quia reductione facta demonstrat macri illa
ydealitio: deo q libet reducta, q milleny in illa collectio
ne v quatri collectione reducta omnia reducibilia
ad ydeale boli, quia est ydeale reducta; et ydeale simplicitatis
terminatio ad boli nullam aliam ad se, sive ad ydeale sive ad ydea
lia quoad omnia esse: ydeale boli collectio reliquarum ad
huius reductione omnium est ydeale reductum, ipse ydeal miler
nec a mi reducta, cuius nulla pars a mi reducta: ideo collec
tio v ydealis collectio reductionis ydeale boli ab alio ad ydeale mi
li. ad ea hac modo fluxa satis de evidentissima certissima
ea.

Caput Secundum.

Supponitur descriptio perfectionis et statuuntur conditiones perfectio dei.

16 Suppono ime cu d. thoa 3. q. 4. ar. 1. perfectum id ne centenarium
ternarium logica q ultimo factum est, quia nae imperfectus
finaq; quia, simul perfecta et deus ne est, ut ligit ex numerande
denti. perfectio igit in presenti divinus cui nil deest multo
modo sua perfectionis. prudenter hoc artes multo minus
eas, proverbium 5. phice. cap. 6. lec. 66 65. et q. nihil est
perfectu esse cuius nihil est extra. unde colligit aliquis
fectum convertibile cu integro, et perfectum cu integro illa
ea q nesta finali destructa, illud dicit perfectum cui nil
desit ex iis quae debent ipsi iuxta nam sui generis aut speciei.

17 Sed adum hi contemnas iuxta communem vocu usum
pacem non convertibile cu integro cuiuslibet
me, ad cu integro cuiplo similabilis pro bono imperfecto nae
est quia milenum specialissime sumptum abstrahit a bono
et malo perfecto et imperfecto, sequitur q libet ex his haberi
post quidq; haere debet iuxta nam sui generis aut speciei:
aliqui si perfectum convertibile cu integro cuiplo cuiuslibet
perfectum similiter abstrahere, et ista nae contrahibiliter
ab ijsdem imperfectionibus, ut patet ex termino: ergo perfec
tum esset nae contrahibiliter a bono et malo, perfecto
et imperfecto: alq; adeo malum et imperfectu ut tale
dicere alq esset perfectum, q ut aliquo mala ipsa: ve
rum bona et perfecta, hoc non sit, pura dicae boni

aut perfecti sanctus conceptus univoci ad malum et bonum. Sed quia translative nostrinis aut analogi conceptus applicave, ut opportune notat arles 2.2o. metaph: cap. 1. hac verba, ita etiam ni malis transferendo dicimus calumniatorem perfectum et furem perfectum quoniam etiam bonos eos appellamus, ut justa furum bonum et calumniatorem bonum, ex ibus philiverbis patet imo. nostra loqui transferendo sive usurpando nomen ni ppriè ni ppria. patet 2do. perfectum alligari bono, sive amabili et appetibili ideo cum perfecto appellamus malos dos quoniam cum bonos eos appellamus. hac etiam de causa philus proximus perfectum dici deus est ens summe bene, non haens excessum ad genus. hoc est ad ita est bonum ut neq. deficiat, neq. redundet, quo ad conveniantia sibi tota genus aut speciem suam.

18 Dices: Omnia perfecta sunt aq perfecta, quod contra omnia videtur quia cum si videat perfecta mus cam, non esse aque perfectam, ac est homo angelus aut deus? cum pbat. ream ex dictis ratio perfectionis est immunitas ab omni defectu et a redundantia, quo ad conveniantia sibi tota genus aut speciem suam, sed hanc immunitatem nimirum habet una cum perfectum qd aliud habet immunitatem aqualiter habent perfecta omnia; ac proinde sunt aq perfecta. huic uno dicendum fuit qui omnia concesserit, contendens perfectionem et perfectionem in hac accentione non posse esse maius et minus. sed quia hoc nihil absurdum.

19 Ad rationes con: ad primam dist: major ratio perfectionis est immunitas ab omni defectu et redundantia etc. sumpta abstractive a bonitate nec immunitas sumpta concretive sive et constitutive cum bonitate con: ma: et min: nec immunitas ab omni defectu et pura redundantia est nulla gnitas entis perfecti, milegnitas ani entis perfecti nostra minor abstractive a bonitate, ut patet ex num: 17. sed concretive et constitutive cum bonitate ita est ratio perfectionis milegnitas sive immunitas illa ut constituens eam

bonitate unam formam, quæ est perfectio sive formalitas
perfecti. si ergo formalitas non perfecti constituit ex duplici
conceptu quorum alter est, simplicitas ab omni defectuae
ndentialia, et alter est bonitas crescente bonitate co
stitutiva crescet constituta non effecti: ergo in angelo
vg. pulcritudo nobilissima illius proprietas crescit bonita
ejus substantialis quæ non crescit aequaliter in motu:
Erao perfecti in angelo maior est, de proinde angelum
reddit perfectiorem. ma: constat. quia augita partis ultima
mentis in toto manet in toto, habito ejus augmento totum
crescit. loquor am de augmento partis intrinsecæ mentis in
toto, quia aliqo augito partis totius destruit, hinc visibile
do totum constituit magnam proportionem quo destruit crescente
parte, ut musicam corrupit certa addita equilibritu
dinem nasi mundi cui augita proportio.

Sugnono 2do. perfectionē pecca formā perfectivē vadagula
vel in adagula aliam esse via qui aliam simpliciter. perfe
ctio simpliciter illa cognita in suo essentiali conceptu conti
nendi nullam includit imperfectionem. ergo duplicitur cre
nit. imo. do positive excludit eam imperfectionē, ut habet
omne divinum praditū conceptu ut divinum, 2do. glo pri
sive excludit eam imperfectionē, ut se habet de praditū comune
deo et creatura, qia g comune est imperfecto et n imperfecto
entri negat se imperfectum, nam aliqin repugnaret entiū
imperfecto cui convenit; perfectio totum qui ut contra op
fectioni simpliciter e illa quia in suo essentiali conceptu contine
nata imperfectionē aliqua includit, in omni eam genere additu
totum quid excludit simpliciter per oppositam formā secundo
dum totum secundū qd excludit de simpliciter totum, talis
est omnis creata effectio concepta ut creata: qia nihil
reduplicative includit totum illa maxima imperfectionis de
pendentia ab alio et contingentia in existendo, qa licet
creatura effectum constituat constituit tn imperfectum, qa
tamen ab illo excludit essentialem: similiter nam corporis
vg. et nam accidentis, licet cum ente constituat effectū
compositum effectum accidens, constituit imperfectū simpliciter

ens galenu ab illo excludit maiores pfectiones spirituales sub dentia gaīa ens ut ens capiat etc.

21 Supposo 3io. ab oībus theologis admitti pfectiōe simpliciter simplicium eam qua ex diuo Anſel: c: 15 Monologij ch c: 17 Proslogij definiūt, quea in nonnullos meliorat ipsa gaīa ipsa discordia hīt est an simpliciter simplex sit convertibiliter cū perfectione simpliciter, ita ut oīs perfectio nulla minus cēnali conceptu includens imperfectiōe sit simpliciter simplex pfectio: nam é contra certum é pfectiōe simpliciter simplicē includere nullam vl minimā cēnalicō gitu imperfectiōe. negant convertibilitatē qui affirmāt ee pfectiones nō simpliciter simplices relatōes diuinas, hoc est, gnciales illas foralitates quibus pater ut generans refertur ad filium, et filius ut genitus ad patrem et uterq; ut gnīter ad spīritum sanctum, ab spīritus S. ad utrūq; ut spīrator. affirmant vero convertibilitatem nō alteri illi qui cum toto docent prædictas relatōes diuas esse explicitas et foralem conceptū earū nō includere pfectiōe ad illi ctempi eandem relatōem volunt ee minus foralem conceptū perfectiue simpliciter simplicem.

22 Nos tuēri in loco [remittendo] explicatōe perfectionis diuinarū relatōū, circa definitiōe pfectionis simpliciter simplicis collectā ex diuo Anſel. nolumus imo. li nō ipsa non accipi posse negative aut contradictorie: siquidem est simpliciter simplex, quilibet pfectio pariter et imperfecta; quia quilibet positiua est melius negatōe sui, pariter et melius non esse ens, debet ibag. suum misterium aut contrarie, ita ut simpliciter simplex pfectio sit melior quilibet positiua formalitate incompatibili seu per identitatē realem nō esse esse habet nō sue ideæ, sive esse per se, nō intellectui, aut voluntati esse et operibus, ja esse debuit meliores et ordinatiores essent gaīa nō accidentis, corporeitas aut rationalitas illarū exclusiue. nolandū ido est hanc comparatōem meliorē et minus bonā fieri inter ens

libates sic compatibiles per identitate realem consideratas absolute sentit se, non vere respective ad subsistum cui identicas nam respective ad subsistum eius identicas, quae libet simplex perfectissima formalitas est melior qua ipsius exclusiva; v.g. in aseitas considerata absolute et ut se est minus bona quam perseitas, ut accidenti malseitas est melior perseitate, qua malseitas identicata accidenti constituit illud possibile, perseitas eidem identicata constituit illud impossibile. hinc colligo ex declaratione dubii 2 a dicta n: 30. n' ha' ce' perfectiorem simpliciter simplicis; qua n'est melior perfectione positiva, incompatibilitate secum per identitate realem, eidem, qui id concipiunt ut excludens identitate ea entia est a' ens, et a' perfectio positiva ut vel chimera, vel negatio imperfectior positivae. colligo poterit perfectio simpliciter simplicis explicari clarius illam esse qua' mi' huc concepti nulla mihi dubii simplex libera, nullius, maiori autoritate dari minoris simpliciter per fectionis excludit omnem identitate rata. 23

Oppositum contra. Si duae formalitates sunt incompatibiles per identitate realem utraq; excludit maiore perfectione: ut ens ipsum neutra est perfectio simpliciter simplex nulla praemissa explicatione explicavi destruq; perfectio explicanda. ma. plas. ipsa utraq; excludit perfectione composita per identitate utriusq; ad perfectio composita per eandem utriusq; est maior quanta est pars alia maius totum &c. Ad oppositum ma. ce' falsa. ad probationem ne: mi maiore propositae hypothesi qua' perfectio qua' concipitur composita per identitate duarum perfectionum repugnantium tali identitati, est eadem formalissime chimaera haec ipsa composita formalitas; ac proinde nec perfectio nec perfecta.

Caput TERTIUM
Immensam simpliciter perfectionem esse realiter essentiam Dei et unicum Dei.

Hic supponitur eam simpliciter perfectionem esse essentiam Dei 24

Sive declarabit ipsendican realiter est omnis perfectione pōsibilis nullā excludente imperfectiōe, n' leviter mi facerit lib. minuatur, dum Eccles'i: c. 43. Deus dicitur major omni laude: et Psal. c. 33. omne bonū: et ad Rom. c. 8. q ex ipso, et per ipsum, et in ipso sunt oīa. canā veritatem PP. egregie declarant, praecipue Aug. li. de doct. christ. c. 7. et 8. l. 1: confes. c. 4. et l. 11. ubi: c. 31. ipse est, à nullā meritis conceptus ex suppositione q Deus sit, q sit optimus maximus, n' ann talis sit, si aliqā pura perfectiones asserat. et inde quaeris hanc aliquis addant, quia eos à se n' habet aliā nec fit esse, nisi quia, sic nullū esse: sed inde est q relit se limitatas perfectiones & nullā se illimitata; ad quod talis est. habitus hi magis major est mihi implicatoria: quia velle suū esse n' praesupponit ad esse, sed potius se ad velle; sicut cognoscere suum esse n' praesupponit ad esse, aliquin eos sit volens et cognoscens se aliqui primitate ordinem sit, cum hi ipsa se mihi dicat formaliter mihoc q est eos se cognoscens et volens. non igitur eos à se est illimitata perfectionis quia sic nullā se. ad potius sic nullā et gaudet se quia sic est se necessitate essendi.

27. Notis praefixa veritas sufficienter q hoc docuerunt. suppositā existentiā et distinctione entis per distinctā se et ab alio, facuq excogitabilis perfectio est abstractus vel q ipsa entis à se, vel q ipsa entis ab alio, vel communis utriq.: est cū impossibile q neutri conveniat alio quin inter duo contradictoria darej medium per exclusionem, hoc est, formalitas entis realis qā neq, est realiter à se, neq, non à se, neq, realiter ab alio, neq, non ab alio. si ergo talis perfectio, sit q ipsa entis ab alio, de illa n' loquimur, qia n' est simpliciter perfectio, ut liquet ex n. 20. si dā perfectio est q ipsa entis à se, illi conveniet ut entori dens: neq, minus evidenter illi conveniet perfectio, si just comunis entis à se et ab alio, aliqui sive q ipsa sit

ens á se, sive ens communis illi et enti ab alio, est simpliciter
perfectio est idem dicimus & tandem omnia simpliciter ipsa
sic convenire. ens per se hoc est Deo. explicabo, bona
perfectio exclusiva identitatis realis cum aseitate est imperfectio
simpliciter, ita reddit imperfecta simpliciter ens, videlicet excludendo ma
iorem illam perfectionem cuius ens capax est, & nulla simpliciter
perfectio est exclusiva identitatis realis cum ente á se. corr: contrahi,
ita nulla simpliciter perfectio est imperfectio, aliquin esset & non esset
simpliciter perfectio. aliqui omnis perfectio non exclusiva identitatis rea
lis cum ente á se, haec cum illo identitate realem; ita non exclusi
va identitis est posse identificari, et posse identificari, identi
ca necessaria; aliquin si non haeret identitate ea haeret potest por
tat ee ipsi non est, est á se contradictione terminorum, quia
pontus ac est chymerica metamorphosis.

Dicas aliqui nostro argto placuit vera simpliciter perfectionem 26.
non esse ens á se ad nos placuit identificata cum ente á se: cur
cum repugnent plura entia á se inter se dicta, quam simplicitate
distent omnis perfectio simpliciter: ticat in specie humana dari
plura individua, quam singulis identificari est perfectio ens absolut
hominis? patet objectio difficultate de unitate Dei ita contra
Gnosticos et Manichaeos lugit: alij PP. pertractarunt elucubrarunt.
Deum esse, ea unum exclusive sive unitem constat multis ra
cionibus locis, ele imus symbolicarius. Debitum ho
mines catholicos de nobis demonstrare huius veritatis:
negarunt demonstrari posse antiquitus aliqui contra quos
tenuunt diversi Theologi. Gentiles, et utrique, Gentiles, et inter hos
in discordia ei ens circa media demonstrandi, alij alijs
argtis improbantibus, illa nobis exercitium non vacat,
pulverra ea objectiones dissolvamus, demonstrare unitatem
Dei elicimus ex eo quod argto praemisso.

Demonstrando te confici ea ipsa ens á se haec tribu 27
naliter identificatum cum simpliciter perfectione est necessarium
cum: de haec sibi realiter identificatum ut argto oblendit
num 25. Est necessario unica. Cons est verbum ma: alem
dif: quia implicat in terminis omnia et omnia perfectio sim
pliciter, hoc est duo collective omnia perfectionis simpliciter
dicta realiter inter se, est talis collectio e necessario unica:

alqui hoc collectio est realiter ens a se. Ergo realiter ens a se, quia implicat in terminis perfectio vel mixta vel collectio omnium multo magis collectio cum extra collectionem omnium explicat et confirmat. Praeterea distinctum unius rei ab alio vel est simpliciter perfectio, vel non: si perfectio non est, ergo imperfectio, et expulsivis alicuius perfectionis, ac proinde Deus ille non esset ens a se, cuius cum essentia identificat realiter omnem simpliciter perfectionem: si non illud distinctum est perfectio simpliciter identificata necessario cum essentia alterius rei; alias Deo est unita essentia identificata cum duobus distinctis inter se, non resultat duplex Deus essentialiter sed duplex persona cum unica deitate. Hinc patet diversimode inter hoc et Deum; omnis perfectio essentialis hominis multiplicat in diversis deitatibus, ita omnis imperfectio essentialis hominis non est omnis perfectio illimitata, sed limitata est alia perfectio sub unialissimo genere perfectionis: non sic limitata, aliqua et aliqua limitata non eodem genere implicat vere hoc et hoc omnis illimitatum in solo genere, sive quia hoc omnis, hoc est duplex idem.

28. Dices idem. si Deus haberet realiter idem cum sibi ex simplex perfectione nil esset possibile ens perfectius quam melius Deo: id possibile est et existit, perfectius aliquid et melius Deo: Ergo haec ex illarum perfectionem, nimirum essentiam cum existentia, mihi dicit, totam divinam perfectionem et bonitatem aliquam super additis perfectionem et bonitatem creaturae. sed perfectio additae perfectioni, et bonitas bonitati constituit maius minus linea tota complexum, maius Deo est, minus linea bonum et perfectum Deo. Confirmat: nam totum est maius sua parte cum perfectio et bonitas, coalescens cum divina et creata mihi dicit longe partem perfectionem aliquam bonitatis divinam, est maior. Haec difficultatem potest dirimere aliqui recentiores cum P. Suarez. l. 1. de Deo c. 10. n: 3. et Canli de Legg. Disp. 2. de mirac. n: 63. resolvunt concedentes tale complexum esse Deo perfectius et melius non intrinsece cedere tensive. Dicitio hic haec nobis non placet quia contradictoria

terrenū gen. modū sibi vere et realiter
repugnare maius milentive n' celentive: neq; ūm minus
d celentive plebe pertineat, qā ad milentive galilee limitata
et perfectior.

Negata pleva cū ōne dilō' minor pmissa. ad pbōem 2j
Dist. ma: aly. minus r addit perfectiōe et limitate creatā sine vitio
destructivo perfectionis et limitatis simpler negas, cū vitio destructi-
vo perfectionis et limitatis simpler; com. ma. mi. similiter distinguitur.
et concedis q' perfectio addita perfectioni et limitati totali sine predicto vitio,
constituit maius minus linea; negas vero q' constituit maius minus linea
q̄do addit predicto vitio. ad cōfir: dam. ma: negas mi. ppositū q'
ex diversis et creata coalescat limitas aut perfectio, simpler. ipse tendit ad
illud cōplexū sit melius aut perfectius deo q' neg. bonum et
perfectum est, conclat ami ex terminis n' ei melius splendens n' est bonū,
neq; perfectius splendens n' est perfectum. q' vero tale cōplexū n' sit
simpler bonū et perfectum, constat ex defectu creaturæ qui illo
includit et est corruptivus perfectionis, quia malū est quoddam, de
facto, et gradum, si deū solū consideres, inveniet esse necessarium
et nulla mistum imperfectione: si vero complexū illius universi
cū contingens et multa mistum imperfectione; et ipse deus sub
hac mēto paralleliter melior et perfectior. 3a

Dicas 3io. perfectiones creaturæ et separate ab imperfe-
ctionibus sunt simpler perfectiones; sed tota universalis nullam
in se conceptu imperfectionē includunt: ad perfectiones crea-
turæ separate ab imperfectionibus si extendicant realiter ergo
deitate! Cneg, dei simpler perfectio. mi. pb. nam perfectiones
creaturæ cum sint separate ab imperfectionibus sunt hæ numero
perfectiones, quæ extendicant realiter cū creatura: ad hæ numero
perfectiones quæ extendicant realiter cū creatura, si extendicant
realiter cū deitate; altogether, hæ ipsæ perfectiones, quæ cū ultimo
extremo extenditate intercedente, deum et creaturā redderent
eandem realiter cadalem. Cel. 3i

Dico mi. negando absolute, ad pbōem dist. ma: sunt hæ nu-
mero perfectiones, et hæ, negas. sunt hæ, ut nō abstracte ab hac
et illa cons. ma. mi. cōe dist. et concedis mi. sino sensu 3s
distincto. neq; vero mi. 2do. perfectiones creaturæ si poss realiter
separari ab omni imperfectione, cum sit entium primitivum et
nullam entalem, poss aliam esse a deitate nisi ce si le
realiter et extenditative. tota ipsa separabilitas perfectionū

creatura ab imperfectibilibus è puro mihi cognita, quatenus creatura cū deo per conceptū communē utrisq; confundit. Facta autē separatē mentali reflexionē ab imperfectibilibus ni fierī possent happy tiones ad hæc, ēd ratio cur dicat ens, substantia, intellectivum, nihil creatum absolutū aut imperfectū mihi occurrit explicandi, similiter nil divinū, vnde sicut ratio entis deo et creaturæ, ac proinde creatura ut creatura nihil dicat cum deo, ēd creatum ut ens creatum, hoc est cum cæteris communis creatura est ens creatum, ita & ulterius ni fallor ratio qua deducit, quidē ad communia absolutissima quia de prædicatis ratio consistit.

32 Ex hac ergo dicta. Colligo eam simpler perfectionē, absolutē simpler simpliciter esse formaliter ni deo, patet: nam ens habet perfectionē, secundū cuius formalem rationem identificari realiter cum deo: ad eo ipso & secundū cuius formalē rationē identificari realiter cū deo, illam formaliter rationē absolutē ni deo, per identitatem, & est ipsa rē formaliter ni illo: Col. mta: constat: nam ens habet perfectionē secundū cuius formalem rationē simpliciter realiter ni eodem ente per identitatē realem, & cui nulla excludit ens identitatem cū ente à le, ut liquet ex n: 20. Confirm. amplior. nam sicut impossibile est identitatē cū ni identificato, ita necessarium quod identificabile cū ni identificabili, unde si aliqua perfectio simpliciter simplex ni est identificabilis cū alia, hæc etiam ni est identificabilis cum illa: ac proinde secundum suam formalem conceptum posse inficem excluderent: ēd sic inficem excludere rent, essent minimum maior et minor, melior etiā melior, ut constat ex n: 22. Simplicia & aliqua simpler simplex perfectio excludat identitatem cum alia. Similiter demonstratur nulla simpler simplicem perfectionē esse pro formali conceptu exclu dere identitatem cum alia perfectione simpler: nam si una 2dam excluderet, excluderet à 2da, si ani 2da una excluderet, 2da cætera est perfectio simpler; est, ut supponitur, ni est, quia exclusio mutuo per totum est imperfectio, ut dixi n: 20.

33 Hoc tā hac ipsa perfectiones ut contractas ad creaturam per contractionē factas creaturæ quia, sive perfectiones 2da quæ, ens absolutū substantia corporea, intellectivum humanum etc. ni est quidem formaliter ni deo, est tm formaliter ni deo illam continentia eminentialem aut pure virtualem. imo pars patet, quia prædictæ perfectiones

Vt contradic. ad creaturam et per contradictoē facta illius ppria, nihil
dicat in suo formali conceptu ee ab alio, nec non suas speciales dif-
ferias, et per hanc ipsorum formalitatem excludant eē á se, et exclu-
dant sibi miricem: sed galenus excludunt ee á se, et excludūt
sibi miricem, ni possit realiter identificari, cū eodem eē á se
et nihil se; ipsiem ee conceptibiles identificabile vel repugnabiliter
chimera reputabat: & formalitas illarum perfectionū seu perfectio
illas formaliter in aut in deo. Secunda pars ass. nam pro
dictum positivū eminenter contentia illa in hac, q̄ enti-
tas perfectior pōt illas producere prius, sed totus iste conceptus est
perfectio sine imperfectione: Ergo iste conceptus ens formaliter in
deo vive in entle á se. patet cons: á num. 2ᵒ. neg, sine nullat
miseri, deum ee eminenter corpus lapidem, aut arborem.
quia positive negandas contra nullum entis, qia in rigore
formali conveniat deo formaliter illa predicta, q̄ admodū in aliqūd
dicat eminenter lapidem, asseritur formaliter lapidem. Eodem
ex premissa doctrina valet miseri deū ee, eminentialiter con
tinentem lapidis, corporis, aut arboris &c. hoc est, entitatem
perfectiorem eorum per illarum rerum predicativa.

Quot QUARTUM.
Vtrum omnis singulæ perfectio sit constitutiva de essentia Dei.

34

Non sunt genitus convertibiles conceptus alicui omnino similes aqui-
valentes, ee realiter essentia, et constitutive eē de essentia sive
ee constitutivē essentia. sic differia contrahens genus nō é de essentia gene-
ris, quamvis realiter identificetur cum genere, neq, sua entitas realiter
identificata cum sua luccentia é de essentia loci, aliqūn genus
singularis speciei, haberet vel differiae, et sua luccentia, in singularibus
omnes loci; qia & neq. genus neq, sua entitas ee sine essentia sua.
similiter in aliqo genus nō é de essentia loci visibile, edu-
rabilium, et si qua sunt illius, alia metaphisica passiones, quam
vis realiter identificata cū essentia. deficiente equivalentia illorum
conceptuum venit, ex mutuae suppositionis, quia qualibet
mirent status physicus et metaphisicus, et q̄ in uno statu est
essentia, in alio nō é de essentia, sed notis gratis sicut de voce.
hanc est evidentia.

35 Supponendū imo est eernam, fabricam, et naā Dei ee ni ex
certū aqivalenter termos, qi qd de dictione et ni aqivalentā ad
fensem illorū concepta est abstracte a Deo; : nisi ee dico abstra
ctū aliūq. ppr. confirmat subtr Recitus Dipx. 30. de hæret. fe. 9.
Supponendū 2do. deitatem, essentā fabricam aut naā Dei; fu
mi nonnullā a pp. probata realitate Dei, et cōprobat idem author
locis Cirilli Alexandrini, Dionysii, Augustini Nazianzeni, Concilij
florentini et Toledani unicuimi videatur in coste Tomo, Dipx.
12 fec. q. ni y. et cō. Supponendū 3io deitatem sive naturam
fabricam v essentiam divinam, proprietates et ppria termini pro
bato illo singulari conuenire, qd est quasi specifica forma singula
riter continens omnes divinas pfectiones, per quam omnes
constituimur unus Deus, et una qua, reddit milegre et sede
Deus. Supponendum 4to. essentiam Dei conservatā tutis mistis
pro et realib, tum in metaphisico et mysteriali (: nisi aliqui forte minus
proprie dicens, dum docent eernam Dei, aliam physicam esse aliam
metaphisicam : ni imo sensu contemplata essentia est qdpiā identica
realiter cum deitate: ni secundo dicta essentia ni est qdpiā realiter
identica est cū deitate, qd est formaliter sola collectio formalitatū
se habentium per modum generis et differie. Dico per modum
generis et differie, est explicatio concepta ad solum essentia creata,
quia constare solet genere ppio et differia, qd dm essentia divina, quam
aliqui sub genere continere negant, : nihominus negantes ni nisi
continere sub conceptu communi, qui sit quasi genus Deo et creaturis.

36 Sit igit una conclusio. omnis simpler effectio necessaria est non
distinctive de essentia Dei; absolua aut naā, sive deitate dicta
pro tota realitate Dei. pbamus est De effectione necessaria ad
abstrahamus hic ab ea difficultate, an voluntas mundi ex libe
ra, qualemus in Deo noīl ni ee includat effectionem simpler.
pfas conclus. omnis simpler effectio relectaria, ita se habet,
ut sit distinguibile in tota realitate Dei, tanquā pars
formalis, inclusa in collectione multarum formalitatū: sed ita
pars formalis inclusa in collectione multarum formalitatū est non
distinctive de collectione, sive constitutiva collectionis: Ergo simpler
effectio necessaria, est constitutive de collectione, eorum diversarū
formalitatū, sive constitutiva talis collectionis. aqui hæc tota divi
naā formalitatū, collectio est tota realitas Dei; nihilominus
plicat totam realitatem Dei ei aliqid plus aut minus ordine ad
formalitates, sive prædicata, de ipsa verificabilitas: Ergo simpler

effectiue necessaria est constitutiue de ceña Deitate aut nañ Dei, sive Deitate sumpta pro tota realitate Dei. mi. fateor. é euidens, ex concessis stante tobias, aut milude dicitur et milueri per compositionē mi quocunq; genere. ma. prob. gia ois hinc leo effectiue necessaria ita tenēt est proles ipsum religiosa sint de deo predicabiles proprietates n' equivalentiue, aut ē iustā, ō omnipotentem ēs; alq adeo, quilibet distinguibiles formaliter â religiosa cum religiosa teneat tanqā formalitas mi clausa mi collectiue mediatā formalitatum.

R. Valentium hō Deus est, cum sapientem mi divina realitate distinguibilem formaliter, poē considerari aut distinguitur aut collective: uno modo consideratur à nobis mi ampto sacto. 2do modo licō sibi reflexe ipsa effectiue aut collective omnia: et hoc modo n' includit plurimum dist. nec, est constituens ad constitutū, gia ppie loquendo constituens ē quasi est constitutū totum. nil omnino ens hoc modo realitas Dei tota, sive tota collectio diuinarū formalitatū ē constitutiue de se, sic constituitur sumpto passiue pro totius constitutiue actiue; gia videlicet ē constituta ex formalitatibus mi ipsa mitatis, ita publicitur dicitur sic ipse vides Marian. oraor 29 mi Sancta lumina. hic verbis constituens aliorū concludor. unus mi tribus diuinitas est ac sic unus, ea mi quam, mi ipse diuinus est, v. est magis ppie diuinus quam diuinitas est. notandū ultra ido n' ex eorum predictis aspiū ego n' dentia dicitur realitas mitas formalitates existē realitatis n' dens mi ipsum intelligendum ab intellecta formalitate dicta quia actualiter constituant realitatem nō ē gia eius formalitates actualiter mistae, sunt virtualiter aut fundamentaliter distinctae; q cuiusvis est hoc verum esse mi intellectus mi intelligens constituere eandē realitatem.

Sit 2da Conclō. n' oēs formalitates diuinae pertinent constitutiue ad deitatē nec ad nañ Deitatem aut ceñā Dei tamquā pro tota illa realitate quae est quasi specifica forma Dei, singulariter continentes cibus diuinis plenitudo tantus conclusor consequens necessariū est, n' oēs diuinas perfectiones ce constitutiuas deitatis mi dicta assertione, dato q sit diuina formalitas sit perfectio n' propria conclusio est contra Patrem Valentiū li. i. de Trinit. c. 29 alios, quos citat Thes. eosdem relatiōes diuinas mediates n. 21. esse de essentia et gitate deitatis. Contra hos nobiscum sentiunt P. Sua. lib. 4 de trinit. cap. 2. Vasq. 1. p. disp. 131. cap. 2. et quicunq; cum Scoto relatiōes diuinas â Deitate distinguunt ex nañ rei, quibus nobiles Thomistae relati, ab recedit â Goneto disp. 3. de trin. n. 22. hic vero Toletus ita apte actum agit, q videlicet ab his secessit Magister Godoij Tom. 3. mi in 1ma part. disp. 76. et 77. relatiōes esse de conceptu ceñali deitatis, quam hanc contendit, docet non esse, figuram â nem. dic: mentem suam aperiens Deus, relatiōes pertinere ad ceñam diuinitatis, solum ut modos essentiales. ut modus ceñalis, ppie ppie loquendo nil aliud est, nisi formalitas modalis superveniens ei pertia

37

38

ad eam extra quam constituae formaliter est nec de conceptu communi divinitatis. unde do immediate nam. illa rodi reiicit opponitur P. Suarez Vildicum, se motivo convictum fatetur. sed mirabili hoc omisso.

39 Obs. 3mo. Coel. relatiae divinae nationes constitutive ad deitatem in obliquo sensu, ad relatiae divinae sunt formalitates divinae. Pater formalitates divinae plures constitutive ad deitatem, sumptam in obliquo sensu, maior obiectio. nam si relatiae divinae plures essent constitutive ad deitatem sumptam in obliquo casu, vt non tota Deitas est in singulis divinis personis, vel qualibet, divina est pater et qualibet filius, et qualibet Spiritus Sanctus ad litteram, est contra fidei divinae Patrum. conciliae et concilio Ilerdense. cap. similiter, de summa trinitate, et symbolo Athanasij. haec non confundendo personas nec substantiam separando etc. Dd Sanctus idem docet ex plicatius tradit omnes contra Gregales Sabellij sanctus universa plenitudo est integritas deitatis in pater est pater, universa, idem plenitudo deitatis est filius et spiritus sanctus, quidem ad hominem una forma intelligi quae integre se dari utroq; filio deo exhibet, similiter placenta fides apud Marian. ordinis profitetur filium esse deum de deo, perfectum de perfecto, totum a toto plenum a pleno. videas plura apud hos. citatis et Lusitanum nostra Fid. in de trin. qu. 3. et 3. nihil est evidens quia simplicitas totam Deitatem esse ibi aliqd illius constitutivum nec, et aliqd illius constitutivum non esse personam quae est tota illa et relatiae divinae sunt constitutivi deitatis, vel tota deitas non est in singulis personis, vel singulae sunt res.

40 Obs. 2do. Deitas secundum adaequate sua conceptu est aliqd absolutum, quod absolutum excludit esse relativum, sed nisi esset aliqd absolutum, quod absolutum excludit esse relativum, sicut influentias ex relatiis, aut illas in se includeret constitutive relatiae. nisi est enim: quia si deitas includeret essentialiter se constitutive relatiae non illas eodem modo excluderet, nisi est chimaera. et deitas non est aliqd absolutum quod absolutum excludit ea relativum, maiorem inter alios opp. tradit passim Suegl. in lib. de trinitate, praesertim lib. 3 cap. 2. et lib. 12. cap. 8. Confirm: quia deitate in Spiritu Pater a filio neg. aliq, a Spiritu Sancto, aliqui dicerent, si deitas constituerit ex paternitate, quia haec est directa gabriel a filio et pater haec absurda necessario inferenda d. Thom 1ª p. q. 32. art. 3. ad primum dicit, quia non includit in intellectu communium intellectu cum persona patris intelligi deus, sed non constitutiue.

41 Obs. denig. ad hoem contra theologos illos, qui ponunt conceptionem obiectivam essentiae divinae, secundum adaequatum deitatis conceptum quemlibet per se obliue a relatiis distinctis, est verissima positiones tota inseparabiles a negata filio: essentia communicabilis filio, pater vero non communicabilis: aliqui essentia divina deum adaequate deitatis conceptum

nonita personiuere à relatiuis si illas includeret in se constitutiue: Col. mi-
lam comperta mihi est, quæ è manifesta impossibile includens personere
totum excluso incluso, aut constituta intellegi ni intellecto constituto. 42

His Argtis minime satisfaciunt Thegi allegi dicentes ni Deitatē
implicitam et explicitam conceptu, nec eam in relatiuis diuinis implici-
tum et explicitum: quia distincte præmissa, subintegrunt Deitatē diu
implicitā seu conceptum constitui ex relatiuis diu implicitum il-
lorum conceptum, et [illegible] distinctum quidditatiue conceptū implicitū
Deitatis ab implicito conceptu relatiuorum: at Deitatem diu explicitam
seu conceptum non constitui ex relatiuis eidem explicitum illam
conceptum, sed è distinctum quidditatiue conceptum explicitum Deitatis ab
explicito conceptu relatiuorum pone collignunt communicari filio tota
Deitatem diu explicitam Deitatis non totam diu implicitam,
collignunt postea Deitatem diu explicitā seu conceptū ni è ali-
quid relatiuum sed pure absolutum et commune cribus diuinis
nec et similis: 43

Contra eni Argos sono: conceptus explicitus Deitatis ni est altera
Deitas obtiue dicta à Deitate implicita, ni solum est explicatio Dei-
tatis implicite? si dicas eo dicta Deitas nil falsum, si solum
est explicatio Deitatis et eadem cum Deitate implicite: Cum
ergo explicitus Deitatis explicat quidditatiue et constitutiue
includit Deitas implicita, patet con: quia nisi omne Deitatis con-
stitutiū explicaret Deitatis explicitus conceptus ni est explicita Deitas
tota, sed ō pars Deitas, ō Deitatis nil, aliqui per vtt Deitas implicita
siue implicitus conceptus Deitatis includit substitutiue et constitutiue rela-
tiones, Quas ipse explicat explicitus conceptus Deitatis, ac proinde si totus
explicitus conceptus Deitatis communicat filio, communicat etiam eo diuinæ
relatiues Deitas pariter cum explicitū seu conceptu cribus aliquid relatiuorum.
2do. Contra. nam sicut deus Deitatis capitis explicitus implicitus ē de-
tiue quod dicti ō indicti? si indicti, explicitus Deitatis conceptus in-
cludit conditiue quidditatiue includit implicitus; ipse enim explicabile
ad eandem indicti constitutiui ni vicis cadit indicta constitutiua;
Et implicitus Deitatis conceptus constituitur ex relatiuis, ex relatiuis nihil
conceptus Deitatis explicitus; ac proinde cui explicito Deitatis conceptu
communicari filio diuina ōe relatiues. si ani deus illi conceptus quod
obtiue dicti quoniam aliter includit, aliter ni includit constitutiue relatiues,
et ille qui ni includit è Deitas obtiua, iam nobis redditi Deitas ni includens
duas substitutiue relatiues, ac proinde quoad substantiam redditi tabula relatiuo. 44

Sit tertia relatio. ocis effectiues et formaliter dicit relatiue
siue personales pertinent conditiue ad eam dei inclusa includit

physico et reali n'da cés determinent substitive adeandē ceña considera
tam rōnis dalis physico aut rōnali, sima scluōr pass Cōf. nam ceña
Dei n. Scotta ponit metaphysico et reali esse vel tota omino realitas
Dei 2dum comunia ch n cōmunia oibus ptōis, n tota realitas Dei sūa
sola perfecta ceña oibus ptōis ge é quasi specifica sua rōnes unaqq;
ptōiam integre et pfecte Dei ch mutt distant ab aliis ptōis. Atq; ui
mi utroq; tedeu ceña, subtia, vel nā Dei pertinent constitive ad
illam Dei pfectiones et formalitates Dei, n relativa sive ptōales:
C hec Dei ptinent constitive ad ceñam, subtia, v nā Dei, ponit
n status physico et reali rationalem. corp: est bona, ma: constat, ex
duplici exceptione deitatis, altera n adeo frequenti et altera frequen
tiori apd PP. et Theol. notata. n. 32. mi. Cōf. aqtv ex num. 36. nam
intellectio, volitio, omnipotia, et religiosa pfectiones n relative aut to
taliter ita se habent, ut unaqq; illarū sit distinguibilis in tota realitate Dei (:
sive ōno sive 2do modo considerata) sed tanq pars formalis realissima ab
lectione multarū pfectionū totalitatē sed eo ipso plures substitive in unaqq;, do eisdem modi ab
lectionē sive totalitatem. C et.

45 Secunda Pars Concls: pro tali stra se habet graves Theo: quorū alij
deitatem metaphice videntur reponunt in collectione omniū pfectionū sive
non oppositarum, ut Scotus. l. i. de Deo c. ii: dist. melph. dist. 3a sect. 6.
alij deitatem metaphice reponendam asserunt n in tota ista collectione
ut Vasq. prima part. disp. 119. c. 2. Thomistas cum discipulis colligit Go
nettus Rom. i. disp. 2. art. 1. n. 5. Cōf. milcominus imō aulle PP. qbus
distinctum attributa Dei ab deitate, et reciprocatiū illa ut versa intra ea
deitatem, aut ipsi superveniētia i eam ejusve ceña Dei attributa
data, aut circa illā versari, aut illi quasi accidere. negat intelligi
de reali distinctione attributorū ab ceña, ut Sanctum misterio est: debet intel
ligi de mentali aut metaphysica distinctione, sive hec sit pure mentalis sive ra
tica sive thomistica, ha em distincta distinctiones sunt per accidens adjuncta
attributis, ubi aliquem dicendimus deitatem in suo metaphysico aspectu n
includere substitive attributa, sed et esse illorum quasi radicem aut antecedens illa
bonum. Q aut eo modo PP. loquant, patet imo ex Divo Basilio l. i
contra Eunomium, scribente gregoriam quado n desinendus fit crescendi
virtutem substiam ex dicat, ita sapientia mentis substiam; eodem
modo prudentiam et ex illis egregiis substiam judet. et postea de
bono, iusto, aliis, ut genitus subsumpsit, sola aliqd nomen conjuga
deo venerunt, et circa eos misticum. 2do. S. Cyrillus Alexan
drinus l. ii. Thesaurorum multa in hanc thesim scludit, n omnia bo
na in deo sunt et de deo dicenda substiam significant. 3to. similia
habet damasc. li. i. de fid. c. 4. Nazian. orde 38, n. 16. Dionisius
de divinis nōibus. c. i. et alij.

Ob. 2do quod quam miler loquitur dei n relativas aut personales quas 46
sectiones attribuitur seu attributa, sectiones vtcunque secundarias, quia per
modum metaphore ponuntur de essentia dei, sicuti in statu metaphysico, sed eo ipso n pertinent intrinsece ad eandem essentiam n statu metaphysico
vel ma. adeo ex dictis modum videl. quo negari: imo, nudo attributa, 2do,
admittit attributa negat ella ee sectiones secundarias ex modo metaphysico
ponitur de essentia dei dicens. neutro hi modo negari potest, n imo, quia
communissima PP. et DD. omnia alias in deo sectiones attributales, alias essentiales vocant imo adversarij ipsi supponunt dum asserunt attributa mihi di
ni essentia, neq. 2do modo negari potest illa positio, quia non est alia optio ex
plicandi attributi; quare cum dicit ita loquens duum attributa entitr appellant bo
nitatem deitatem et immutabilem, et attributa sive metaphysicas humanas essentias
sibile et admirationis etc. de aliis essentijs. mi. subsumpta mi ergo
prop. ee num. n. etc. quia implicant in terminis secundarium ee intrinsecum
ipsi dei; si attributa sunt secundaria sectiones respectu essentiae dei, negatur ee con
sibilem essentiam. Confirm. nam, ideo vivere, intrinsecum ens n ee attributa 47
sive metaphysica ponitur essentia humana, quia mi essentia humana mihi deest longe illius
attributa. Adversarij ad argtm se contegunt dicentes illa implicatio est explicatio: Sed
videlicet explicat secundum essentiam n attributi, ex secundo explicito attributorum, ad sed ee
explicitum attributorum ee secundum secundaria ad explicitum secundum essentiam: alium
explicitum essentiae attributi ee secundum implicito attributorum, aliquando attributa
secundaria explicitum sunt secundum n ee essentiales sectiones, ad ipsum primarium ee
sum. hoc in exemplum praeludit n difficile prout ee n. 43. revellitur
praelena, quia implicat primarium esse essentiam secundum, sed per adversa
rios attributa dicunt implicitum esse primarium secundum essentiam
sunt secundum essentiam hoc est attributa attributorum. Contra 2do: nam n esse implicite
essentia divina: secundum esse mihi attributa, quia ee secundum essentiam sunt effecta
ni omni genere entis: sed explicite essentia divina secundum n minus ee secundum essentiam
effecta ni ori esse entis, ergo ee secundum essentiale positum essentia: Explicite essentia divina
secundum mihi attributa; ac proinde attributa sunt nulla, cum dei explicite.
Contra 3io: nam explicitum secundum deitatis ee secundum essentiam positum effecta, sunt
n mihi attributa: Ergo similiter erit implicitum deitatis secundum.

CAPUT QUINTUM.

Vindicatur obiectionibus pro mihi conclusionis.

Contra primam Concl: obiicitur primo, quod illa effectiones attributi realitatem dei, illam attributi ni ee realitatis, ac proinde realem: sed nullam attributi realem Conclusio. nam mihi attributi. probatur ex dictis largum
patet a toto, quia quod illam attributi, sed nulla ex illis effectibus dictis realem a reale dei, Ergo nulla realem constituit realitatem dei adeam!

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
gefördert durch Baden-Württemberg
MINISTERIUM FÜR WISSENSCHAFT, FORSCHUNG UND KUNST

Si tota realitas Dei absolutus esset aliqua specialibus tam absolutis qã relativis, talis realitas esset realiter multiplex i. ad n. esset realiter multiplex, quia de fide est deum esse unum simplicem: Sed ita esset. ma. patet: quia talis realitas includeret aliqua esse realiter inter se distincta, nempe tres specialitates relativas distinctas personarum. Tertium: tota realitas Dei communicata filio a Patre: vel illa specialis relativa: qua personam reddit patrem non communicat filio a Patre: eadem ipse non recipitur a patre, vel filio docet: Et tota realitas Dei non includit vel attingit aliquam specialem relativam. ma. patet: quia si filio non recipit tota realitas Dei est minus deus quam est tota Trinitas nequit est tota realitas Dei: sed contra filium est, et paulatim implicat manifestis aliqua persona est minus deus quam deus, et filium est deus et indivisibiliter secum non admittens magis est minus, sed vt est vt non est deus.

4ª Deo. ad primum. non est necesse aliquam realitatem absolutam attributi esse attributi realiter: realitas enim indivisibiliter realiter per sua positiva facit realiter id quod dicata attributi realitas, non illius attributi sed realis, quia attributum universalis distinctum attributorum est talem distinctam entitatem est attributum. Ita. sic realitas est indivisibiliter realiter attributi est formalitas, et attributum est mere relativa ad personam formalitatis distinctam, non realem, sed illam minore reali, qua diversa scota diversam inter gradus metaphysicos ponunt ut minorem in: 37. q. do ani realitas est divisibiliter realiter attributi et attributum est qualis, ut calor in corpore pisano. hinc informa Doct. dist: illud additum minus: aequum est realiter, realitate attributi recedit, realitate attributi negatur: mi. dist m. 2do sensu concessi m. ma. qua libet est positivas attributi in tota realitate Dei tempus formalitas in collectione multarum formalitatum ut videmus n. 36 et 94. Deitas igit ut attributum unum deus est vere simplex. et in vere multiplex, multiplicione non intrinseca attributi sed formalitatum attributentium totum, ut subtiliter distinxit l. 6. de trin. c. 4. deo hoc est est, quia est formalitas est aut intellectus est, aut voluntas est, et sic id de illa simplici multiplicitate et multiplici simplicitate dicendo, quo subtilia ejus respicies.

5ª Ad secundum dicitur ma: est vere multiplicione personarum sive positivarum relativa, recedit multiplicione deitatis, nam, etsi aut subtilia dei juxta pro collectione attributorum non realiter negatur ma: ita, realitati dei omnis pluralitas personarum et simplicitas deitatis, seu ratio seu subtilia seu etsi natura definitur est mi. Laterranensi nec Scotistis io. potest haec esse similiter de humana natura. neg. hinc misceri potest aliqua aut realiter positivum deo: etenim licet in illo simplicissima unitate hoc est, plures personae una vel aliter etsi tamen identitate excludente pluralitatem illorum distinctorum, et eorum unitatem unitione supponente illorum pluralitatem distinctorum, qualiter evenit in

compoñe phica aut realis.

Ad 3ium Dicit solet communiter filio totam realitatē dei ñ totaliter ad totum ñ totaliter vide enim mihi ñ totū, melius dicendo: quia tota realitas dei, pōta realitate dei 2da ora dicta bona absoluta aut quia ora quā relativa et ñ quia ora divinus potest, nego, sumpta realitate dei 2dum sola dicta absoluta et quia ponens ē gēs ipsecessica forā dei redimat: et minimum cons: ñ 2do sequeñ realitatē dei ñ in imo. Ego dicitur ē, quia ñ minus de fide ē filium ee dei, quā illa ñ ē, trespassus de diuinam: haec igit divinitatem totam realitatē dei, prout haec specifice sumpta, 2do totam realitatem dei, prout haec specifice absoluta ora praedicta, seu formam illam dei, quam Scotus asserit cap. 2. de spiritualibus qui cum in forma dei eēt: forā videlicet de qua loquit: l. iv. de trin: cap. ib. forma neq; informis neq; formata, ipsa ibi eterna ē immutabiliter subsistēs. Ad 2

Contra 2dam Choē ponitam n: 38. obiect. imo. S. Nazian: verbum realis ē nobis n: 39. Dicat, relatio, quia ē divinitatem: similiter loquunt alij PP. apud Ruiziū Disc. 14. de trin. sect. 1. alqui ē divinitas et n ē ora formalitas divinitatis, ē illius substitutiū: et tales sunt relatiōes divinae. Confir. imo. ita d. Thomas hic q: 33. art. 2. ad 3ium Dicit. q. in ipsa praedicatione divini ee dicitur et verbum et quia verbū. Confirm. 2do quia q: 39. art. 6. ad 2dum docet, q dicit ē hic genitus, pater ē deus, sumendo deum pro divina eēna; ita etiam ē tota, deus ē pater et nullo modo filius: et quia eēnaliter sive substitue vocatur eēna divina pater. Ad 3

Ad imo illos PP. loqui de divinitate in sensu imo debuit stabilitam: 36. Ad 2do. omittendo loqui in sensu 2do debuit, nihilominus n affere, divinitatem ut sumit tribus plenam substitui ex relationibus ad alia ea illis silencij realiter nō ē. quia divinitas ut sumit sibi ex relationibus destruit mysterium ut subsistens, silencia non realiter mysterium trinitatis destruit, et nullus PP. dixerunt, dū eos defendere mysterium conantur. Ad imo Confirm. Dicitur ñ significare nihil ee dicit; aliqn in d. Thomā sua dicendi sentia sua relata n: 40. significant totam nihil ee identitatē realis quam ibi exprimit S. Doctor, inter relatiōes et ee divinum, ut sibi verbum accipere a Patre ē divinum, quia illud tanquam in medio ñ nobis dicto recipiunt. Ad 2dam Confirm: ant. et con: quidam illam ee quae accidentale identitatis realis; ñ vero accidentale identitatis formalis sive substitue. Inter varios modos dicendi quos dialectici, philosophi distinguunt, unus ē, q quam identitatem realem quidam ponunt, ut quidam possibile de hoc: alius ē, q identitatem formalem aut substitue, ut quidam ponunt de hoc; sima q accidentale solū asserit d. Tho. ut patet in corpore artis; 2dam negat, ñ solum verbum

citatis n: 40. ed ebn q: 8: de poá, art. 2. ad tertū, ubi docet, paternitate de ceña dictra ñ posse dici Deitate nāor, sed ppter filiatē rei: nec cēna de Paternitate, quia alia é, nāq cenia et relatio.

p4 Obiic. 2do; Deitas sumpta pro forā dei explicata mediate vel immediate ceñale producit: sed cēnale ipsius producti sunt affectiones relatiue et distinte personarū: ergo eadem mediate vel immediate. min: patet. mo. quia cēnale deitatis sic accepte producti é Trinitas, sive Deitas ad intra actualiter exercita: sed Trinitas, sive fecunditas ista attributi cenaliter ex relationibus producendis et producētis ℞. plas. 2do. quia cēnale eiusdē deitatis producti é summa affectio in omni linea ñ excludēte imperfectiones formaliter: sed summa affectio in omni linea ñ excludente imperfectionem attributi cenaliter ex relationibus diuinis, quales sunt affectiones sive imperfectione relie. plas. 3io. quia cēnale eiusdem deitatis producti est, subsistere et personali modo vivere quā possibile affectissime: sed subsistere et personali modo vivere quā possibile affectissime, attributi cēnaliter ex relationibus aut personalitatibus diuinis ℞. plas. 4to illa mt. quia cēnale eiusdē deitatis producti é, realis identitas cū suis relationibus aut personalitatibus, sed hanc realem identitatem attributi cēnaliter ex istis relationibus aut personalitatibus, relationes ipsas aut personalitates aunt cēnale deitatis productum. ℞to denig plas. nam paternitas eq: sive relatio paternitatis ē productum attributi cēnaliter paternitatis: sed cēna paternitatis é deitas sumpta pro forā dei: ergo productum attributi huius deitatis, é relatio paternitatis, ita quod relatio ista ē filij et spiritus sancti pter filiale aggtū

p5 Vt hec ad et similia aggregate dictorum notandū é, productū cenale ē terminū aggregatū hic et fallacem: cēnale cum dicit productum nihil est ipsi cognitū, sicut naale quidditas petita à nāa et ipsi cognitū, ab nā quidditas petita à nāa et ipsi cognitū, é quasi attributa nāa, similiter n quidditas ista ab cēna et ipsi cognitū é quasi attributa cēna. aliud petit, sive à nāa sive ab cēna ut quasi attributa; aliud ut physica, aut mathematica, aliqua petita substantialiter vera forā, ut nū attributa, petita communiter ligitate ut propriate physicam vel cuiquā ut realiter dicta metaph. huiusmodi species petitā nāle ut nec attributa, petita vniuersaliter ut abstracta physicas proprietates vel quasi sive formalitates cuiquibus subsistibi totaliter addita, identice realiter. vltg. dupliciter potest idoneam productū cēnale ei: imo attributive, vel coexistive metaphice. imo modo identificato à formalitas distinguibiliter ni ipsa cena largā formalitas quasi mediata vel collectione mediata formalitū, hic ne haec nāle cū cēnā humana. 2do modo idemtificato productū cēnale cēna dei é formalitas n distinguibiliter ni cena largā

forālis pars milesa m̄ collectiue multorū forallū, p̄ē distingibilis ab alia forallo ry addita toti collectiui forallū ja nominis cēnā: siccthael nisiū ol admiralium ex hac collectiue forallū aā rāale ga é metaphi cē cenā hōis. hoc ido modo relatoé diuina petunt ab ēsta dei el nixel cenāle n̄ jma ut liquet ex nostris pdictis.

Ad modo ad argū. dist. ma: inclusiue sstiue oé sua cenale pro dictum, q̄ē cenale sstiue, con: q̄ē cenale mexiue metaphice nega: distingit ōm mi. cenale illius pditum sunt, q̄ fectiue relatiua pro dicti cenale sstiue ne: cenale sstiue metaphice con: ma: adeius ma: pdicta dist. ma: cenale deitatis pditū ē trinitas, cenale sstiue ne: cenale mexiue metaphice con: ma: omi. ne: cons: ad ida pdicta similiter distinge ma: cenale existe deitatis pditū ē pma fectio oi communi linea pdicta cenale sstiue deternale ne: cenale sstiue ō mexiue metaphice conma: ostum oibus ē duas mi dee distingi pditorū lineas: alteram stinet pdita absoluta, communia realter oibus psonis, alteram stinet pdita relativa et psonalia n̄ communia oibus psonis. pateo ea cartū est absoluta oiā ee fectiue: dubia hi ē fectio mi relatiue ut notavi: 21. nihilominus, dato q̄ relatoé inclusiue sstiue et fectiue sensus nostra distinctio exponi: negamus itaq. ee cenale sstiuū deitatis sumpte pro forā dei, summa fectiue mi oi linea, completendo videlicet absolutam et relatiuam sue psonalem ordinem hi existe deitatis ē cenale sstiuū ē cenale pmelale summa fectiue mi utraq. linea, ita vide licet ut sstiua sit absoluta pditū, et pmelale metaphice ex pdicta relativa aut psonalia.

Ad 3am illius pmissiū q̄ abe dist: ma: con: subtiliter et gene limodo fectissime, ei deitatis pditū cenale mexiue metaphice, nec verū ee cenale sstiue. ad 4tam q̄ abe dist: ma: cenale existe deitatis pditū ē realis identas ela, ē pditū cenale sstiue duum utraq. forale partem identis realis ne: est cenale sstiue duas unam talis realatis partem forallem, et ūtū alteram est cenale mexiue metaphice conma: realis identas deitatis et paternitatis vg. spleudij larga duas forales partes hui, deitatem et paternitatē, ja utraq. est ūpreo realter utraq. ē idem: una pars huius identis nempe deitas ut sibi cenalis sstiue, in sensu notato n: 53, altera pars scilicet pater tas ē deitati cenalis mexiue metaphice. ad 5tam denig. q̄ abe dist: ma: paternitas ē pditū sstiuū cenā patris qa deus ē pater, cenā patris qa pater ē secundū ma: negam divitatem, qua pater ē deus vel q̄ paternitas sive relatiua fectio qua stituit ea deitate sstiue pater: huius veriti sstiuū pditū q̄ paternitas, paternitas n̄ ē pditū sstiuū alterius forallis veriti nempe deitatis.

Contra 5tam Concl: posita n: 44. ubiq; imo. auctoritas B. Pigues

copiose repperitur prater huanū citatū Quirinus Dial: 1. de Trin: lec: 3. et lege: imo ēm dicunt Deū ē velut ipsa pelagus substantie infinitum, et immensū. 2do dicunt de ēēra n' magis ee una specifice quam aliam. 3io dicunt in deo n' ē attributū aliud, aliud ēēra. 4to dicunt, de deo dici ēēnaliter et substantialiter attributa. 5to. pretendunt D: Anselm. cap: 16. Monologij omnia attributa dei n' omnino dici ēēnaliter de deo quā corpus et simile de homine. et cap: 17. ita pronunciat de natā divina, et attributis, ut ipsā eorū de illa dicas n' quidlis v' quanta sed quā magis qd sit demonstras. quibus verbis explicat aliorū mentem ee ipsa Trinitatis conditiua deitatis sint attributa dei qa solū sibi ēēra, predicari nequeant, cognita n' sunt forā ita ut dicunt predicari negant ut ea Porphirio hoc dialectici:

Nos autem ab auctoritate pro nobis ē clarissimū ut videmus n: 4pe. qd dm scribit Pp. Jo nuper dictas Trin: legendi forā usum pauci liberi ex contecta videlicet n' aliud volant nisi realem istam substantiam attributorū ēēra quā de natā divina simplicitate aliquā labilitate ee dicti defendebant et constat ex quibus fidei huius hostes manifeste docet hanc: qui ante verba producta, à nobis n: 4. hanc proponebat, humana quippe anima n' hoc ē ee, qd est sapientem ee aut prudentem aut iustum, aut temperatā, sed tm ee animam et nullam istarū haec virtutū, Deo aut hoc ē ee eb. hoc ubi crea tura virtutes dicitas realiter ab ēēra cū extenderet colligit simi lem in deo distinctionē n' dari sed oppositam insinuabilem, confirmat eundem sensum D: Anselm cuius verba sic corrupta hanc sunt. cū ea n' aliquis homo dicat corpus, et rationalis animal homo; n' uno modo vi con sideret hanc vita dicit, aliam aliudem ē corpus et vita aliud ra tionale et singulū horū n' ē totum id qd ē homo. illa vero summa ēēra nullo modo sic ē. contendit ipse solū excludere à deo compositionē realem, qualis ē, et similes in homine patet, dein Jo dicit Pp. attributa predicari ēēnaliter et substantialiter ejs illa explicans quod deus, n' qualis. eundem sensum exprimunt videlicet attributa n' ee realiter accidēa, aut predicari de deo accidentaliter, sed realiter ee ipsam divinitatem, aut qd dei, id qd patres explicat Hyl: l. 12. De Trin: cap: 7. et l. 4. cap. 6. et l. de cognitione vere vite cap. 3.

Objicies secundo, ēēra dei n' esse nisi status physici et reali ter existentis in statu metaphysico, et intellectuali ē tm ea perfec ta et illimitata in tota latitudine entis: ejs n' ē tale, in sta tu metaphysico, et intellectuali nisi in hoc statu includerent relationes ejusdem dei, n' relativas aut personales, cum hoc etiam statu illas relinc

includit, ma: yabet giá ceńa dei, n'solum ẽ ꝑfectissima oĩū rerū vel ab
ꝑfectissima excogitabilĩ, ita vt mente nr̃a aliā melior aut aggre ꝑfa
da n'possit. mi ꝑfect.ssimo d'arieri, giá ceńa includens active illas ꝑfecti
oēs oēs ẽ melior quā ceńa, includens active illas ꝑfectiones n' oēs, ꝑ
ĩdem, includens active oēs ẽ illimitata mi tota latitudine entis, in
cludens am active n' oēs ẽ limitata quātū n' oe limitat oē. Ad
2do à ꝓmitate: nam vt ceńa dei sit Signa Deo in statu ꝓfico et
reali, debet includere active oēs illas ꝓfectiones: Et vt Signa Deo sit in
statu metaꝓfico et intenśali debet similiter includere.

61

Ad Inf. dot: ma: ẽ summe ꝓfecta et illimitata in linea ceńe, con:
in linea n' ceńa re: ma: et mi. ad mi: ima ꝓbatõe, dot: prima pars:
ceńa includens active illas ꝓfectiones oēs, ẽ melior quā ceńa inclu
dens active illas ꝓfectiones ni oēs, si quando fiat in statu ꝓfico et reali
con: si fiat in statu metaꝓfico et intenśali re: ad 2dam ꝓbatõe con:
ant: re: con: ipsa ceńa dei in utroq. statu ẽ tunc ꝓfecta et illimitata
in linea ceńa, n' in linea n' ceńa giá in linea n' ceńe n'ẽ ceńa
et quia nõe n'ẽ ceńa, n'ẽ illimitata ceńa nec limitata: ceńa dei
in statu ꝓfico et reali includit active oēs ꝓfectiones n' relatiuas
aut ꝑsonales: giá cum oĩbus ita vt nemo ꝓf. neget, alq. libet mi illa
sit distinguibilis lanqām forālas mistura in colletione mutuarum
forālium: et si aliquam ex illis ꝓfectionibus n' ita includere, dicit
quis neget ab illā ꝓfectione, alq. adeo eēt ceńa imꝓfecta: unde vi
quis neget in ceńa ideneata neget eam cum oĩbus iis ꝓfectionibus
et ceńa neget ideneata n' cū oĩbus, melior ẽ ista quā ista. ad
ceńa dei in statu metaꝓfico et intenśali n' includit active oēs illas
ꝓfectiones, sed aliqas active et reliqas attributaliter aut ineẽte
metaꝓfice, et per hoc ipsum q̃ haec ceńa aliqas illārū ꝓfectionū in
cludit active et reliqas attributaliter aut ineẽte metaꝓfice, debitu
ẽ ceńa digna dei, et illimitata in linea ceńe metaꝓfice: et talis, vt
in tota latitudine entis, n' sit excogitabilis alia metaꝓfica ceńa aq.
ꝓfecta nedum ꝓfectior.

62

Instabis. ceńa dei excogitꝫ ꝓfectior in statu metaꝓfico abs
veritis dot: dum asserꝫ includens active oēs divinas ꝓfectiones n'
relatiuas aut ꝑsonales: Et falsum ẽ q̃ iuxta nostrā sentiam nulla ceńa
excogitabilis erit ꝓfectissima aut. ꝓbatio: nam in statu metaꝓfico

pfectior cogitat ceną qa cogitat includens vltrę plures pfectiones, quam qa cogitat includens vltrę pauciores: ad 1mo modo cogitat ab adversarijs 2do á nobis Cele. Confirat 1mo. nam si non ceną dei includa metaphice concipit ut mentaliter excludens á se oēs pfectiones attributales, sed eo ipso n' cognoscit tam pfecta quam ti cognoscere ut includens in se eadem pfectiones C. Confirat. 2do. nam tibi ceną cognoscere ut nullam dictą á pfectionibus attributalibus cognoscere ut nullam imperfecta: C cognoscit formaliter imperfecta qo cognoscit informaliter dicta ab eisdem pfectionibus.

63 Deo. ne: ant: ad 1am dem dist: ma: in tota doctrina suppositionis n: 17 et 18. in statu metaphico pfectior cogitat ceną qa cogitatur includens vltrę plures pfectiones, ti illa plures pfectiones sint necessaria ad illam metaphicam vltimatę com: ti illa plures pfectiones sunt plures necessarijs ne: ma: á pfectiones sunt plures necessarijs ad metaphicam vltimatem, tantum absit, ut illa in illo statu vltimatur pfectionem ceną dei plures pfectiones existentes imperfectam, qādmodū cum definitio imperfecta habet qo desit includens alią praeter genus et differiam, ita definitum videretur imperfectum qo videretur includens vltrę alią praedicta praeter genus et differiam, ita definitum concedatur extra ceną, tanqā praedicatum aut secundarię scripsit, qdes cū ni' deo plures pfectiones distinctas á n: 4to. ad 1ma Confir: dist: ma: cognoscit ut excludens á se oēs pfectiones attributales, ut excludens vltrę vel á metaphica vltione nega com: ut excludens omnino metaphice vel á non attributum ne: ma: et ni' cum com: ad 2dam Confir: com: ant: ne: com: disparitas é qia ni' ma hypothesi cognoscit ceną dei, ut ná haens pfectiones quas non debet, illas habere; ni' 2da ant hypothesi concipit ut habens quas non debet, illas habere; ac proinde imperfecta ni' ma et ni' 2da hypothesi cognoscit pfecta, instan:

64 ab 1et 3ia Possunt alij ut putant urgentissime. Sapientia divina n' cognoscit ut optima et humana nisi cognoscit ut includens vltrę oēs formales scientia, omnium scibilium Reg, ceną divina cognoscit ut optima et humana nisi cognoscit ut includens vltrę oēs formales omnia pfectiones. similis patitas desumit ex omnipotą qua n' cognoscit ut multa potą, nisi n' cognoscit ut includens vltrę oēs formales productiones oīa producibilium. Deo ante: ab oribus fere Theologis paucis cū exceptis reliquis docent verbum divinum praedicare ex scientia gnorandam, n' oīa scibilium, cum hoc includibile sit verbū divinum formaliter ea summa cognitionem sapientiam. Ad ne praemendem futuram difficultatem impliceam omissa ant: ne: com: disparitas é, quia oēs formales scientiae sunt

De linea scitiæ, et de linea poñ ⁊ oēi parallela poñ; aly adeo prioris oēi summa sapiena et posteriores oēi summa pōn mille dñi ⁊ stive quia mi[illegible]dere debet quod parallela ē de tam linea. et n̄ oēi parallela ⁊ fect torum unā de linea ceña ni stabu metaphice ut placuimus. vendere longe pariter: parallela ga n̄ unā, de linea scitiæ n̄ nicludux sti ve mi regule parali summa sapiena: ⁊ parallela ga n̄ unā de linea ceña n̄ nicludux stive m̄ parali regule summa ceña

DISPVTATIO Secunda

de Metaphisica divinæ Essentiæ constitutione.

Essenam dei nāller ē oēm simpler ⁊ fectiōe asseruimus á n: 24. 6v
gnetena qua nōē oēi simpler ⁊ fectio ⁊ lineal: et qua nōē n̄ oēi ali neal stive ad deitatem, sive naam, subtiam, aut eenam dei nistalu stico et nali exponimus á n: 34. Deniq; n̄ oēi ⁊ fectiōe n̄ relativa aut ⁊ sonale; ē stiens eiusdem deitatis ⁊ siderata ni stalu metaphi co, ⁊ placuimus á n: 47. superest explicandum, qōnam niter sint ⁊ fectiōes sint stive deitatis ni stalu metaphico, nisi a notōe illi mo loco ⁊ ni stam n: 81. nispectio hæc paucis vera nistilis, ubi ligima est ad discernenda niter deitatem, illiusq; attributa, qualia plures ē dei ⁊ fectiones patim cū religiosis D: Thō: sapnoribus nitimur ni mas n: 46. Theol: placida hæ nisi sunt valde diver sa et opposita realiter novem colligit D: Iquinas decima fere dñis ipse dict: n: de deo ⁊ cō: ⁊

CAPVT PRIMVM.

Exponitur cum suis fundamentis nostra Sententia.

Non alia sentia nostra est nisi illa ipsa ga placuit multis 66
autoribus ponenda hi nuda metaphica pria ga nōi nobis ma gis plans. Dicendum itaq; ē, deitatem metaphice sistere nihoc ⁊ pleno ens á se. primus respectus ē communis deo cū n̄ deo. Secundus ⁊ finalis aut distinus dei á n̄ deo. Secundus respectus ē dei ⁊ n̄ explicata lumen ⁊ actiōne sui nisi ne, neg; ⁊ negatōe productiōis

alienæ: giâ, neg. productus âze ē Deus, sed chimæra, neg. ni productus abalio ē difficile paditum dei, cum nb illa negatē tribuatur eius chimæræ: intelligit positive sceptus ille galenus sonat necessitatem extrinsecam exclusivam productionis et sui à se et sui ab alio.

67 Primum fundatu ab actualē deus ipse potuisse vides exod. c. 3. ubi definiens, alq. declarand Mysti revelans. ego sum qui sum. sic dices filijs Israël, qui est, misit me ad vos. hæc eni verba in paditū textum PP. usurpari solent. ut eleganter explicat Iyer: in ziū cap: Cardola ad Ebræos: D. Thomas: Convistime coacē eius gentes: Dei nāe ipsum ē ee. probereo alios videndos quæ D. Suarez: Tom: 1: in 1am part: disp: 21: sect: 1: et Bekarmum l. 1: de dogmat theologicis cap: 6. quinetm D: Thom hic q: 13. art: 11. corpore mian post arti: sic interpretes: Deo dicendum q hoc nomen qui est, triplici nāe est maxime proprium nomen dei. primo quidem quia per sui significationem. n' enī significat formam aliquam sd ipsum ee. unde cum ee dei sit ipsa eius ena: et hoc nulli alij conveniat ut supra ostensum ē, manifestum est ele. huius prædari testimonij non aliam evasionē inveniti Gonetus disc: 2. art: 1: n: 22. nisi q D: Thom loquit in eodem sensu alij, verba scripti: et PP. videlicet de habitia et ena dei large sumpta. sd interpretatio est plus satis larga, ita manifesti auctoritas tenetur.

68 Secundo fundatum hac á nāe ita deducit. sceptus activus et ena aliter distinctus ena in statu metaphico est ille primus, quo intellectus ut contrahente, sceptum logice superiorem sibi proximum, intelligit. Talis ena ut condicta ab omnia n' ipsa: sd sic se habet, sceptus activus in ena divina, se intelligit ut contrahens sceptum extrinsecum distinctum, et eodaliter distinctus ena divina in statu metaphico; alq. deo deitas metaphicè spectata in ente á se. ma: constat: nam quo conceptus intelligit ena, ut dicta ab omnia n' ipsa, eodem intelligit ea ipsa: ergo primo intelligit eam ut ipsa, intelligit postea ut ena, quia ena est ipsa: ac proinde metaphicu prondicatu ē ipsa ultimo ē ultimum objectum, quia videlicet ipso distinctu contrahente sceptum comune claudit totam ena extra se. patet hoc ipsum inductione: ex. sceptus activus et ena color distinctus ā tali ā n' tali est sensitivum, quia ni tali ē ipsum sceptus quo intellectus ut trahente sceptū logice superiorem sibi proximū, qui est vivens, intelligit ena tali ut talis ena condicta ab omnia n'

ipsa, similiter scyalus ráále compositus cũ scyalo aal nihoé; aut ni cum scyalo áál spoliatus scyalis himorilale, et sic de alijs. 69

Minor pbs. quia scyalus asitalis é ínmus quo intellecto ut strakã ls ens intelligis cená diuina ut condista ab omni ñ ipsa, sed ens est scyalus logice superior proximus scyalori asitalis Del. mi: contlat: quia in stilenade logica aut metaphica ens diuisis immediatissima per scyalũ á te et scyalũ ab alio: hoc aní ipsũ ens est scyalus logice superior istius diuidende, et istius proximus. ma. pbs: quia scyalus asitalis é ínmus diuisiuus et strictiuus entis, ad eo ipsũ q scyalor iste intelligas ut strakens scyalũ entis intelligis constituta hac cená ens á te, aly, ut condista ab omni ñ diuina: intelligis cená diuina ut distã ab oi ñ ipsa per scyalũ asitalis, tanquam á ínmũ distinctiuũ scyalũ.

Pbs aliter Cond: ens diuisis p strarias differias á te et ab alio ad differia 70
differia stituit cum ente adæquatam metaphicã cená creaturæ: diuina differia stituit cum ente adæquatam metaphicã cená dei. consequens ex reliqs strarijs differijs diuidentibus scyalũ istius contrarie: ni ém sm inmus unam parte alteram diuidens stituit cũ scyalo diuiso adæquatam metaphicã cenam. ímo. ens aliter diuisis differijs parte et in alio, quam ínmã cũ ente diuiso stituit adæquatam metaphicã cená substiã aliã adæquatam metaphicã cená accidentis. ẽo. corpus diuisis á substiã alia á substiam, ínma differia cum diuiso stituit cená unã ida aliam. ẽio. viuens diuisis sensitiuũ et insensitiuũ, q̃hus duplex cená á lis et ñ á áli coalesceti, q̃lo. áál, diuisis ráále et irráále q̃bus ibidem cená hoíe et cená bruti stituit, istius adæquata mi statu metaphicæ Quariter si abaleitas re cum ente sponit cená creaturæ adæquatã metaphicæ asitas cum ente sponit cená ñ creaturæ, hoc é dei, adæquatem metaphicã. Dices, cená dei ei ómo singularem, et cená creaã valẽ generiã. hic ñ gñ stra nos: ego ñ stendo q ex duplici illa differia cum ente diuiso resultet duplex æqualis cená, sed solum q æqualiter resultet duplex cená. quemadmodũ ex ráali et irráali cum áali diuiso resultat æqualiter duplex cená; gámiæ cená hoís sit species infima, et cená bruti sit valde generica, multas subinde species complectens. 71

Pbs ẽio. ens á te é ráoe nostra scyalis dei primus ñ solum negative galenus prioꝛ alijs ñ suppositis, sed etiã positive galenus scyalis dei effectiuæ legitima con: misera: sed cuiuslibet entis cená metaphicæ sumpta centes ab oibus scyalis ráoe nostra primus, ñ solus

negative sed eam positive nullo pacto habita talis entis: ens á se e deo vera metaphice sumpta. ma: prima pars constat. imo, quia in tota tali ordine entis universalissimus aeptus nullus ante se supponens e ens et ens á se e imus aeptus entis divini, ante quem nulla divisio entis potest intelligi. sed ab eo, quia ratio nostra ille e aeptus deus imus negative, ante quem n ponimus alium natali lumine seu lum dei demonstrare: huiusmodi ens e ens á se, sive improductum ut vidimus imo cap. praecedenti dixi:

72 Secunda illius ma: pars patet á n: 27. ex ente ens á se ultro supposito legitime colligitur deum vera et realem simpler perfectionem, ee e ipsius gratiam, v. g. communicare ipsi ea n ipso; atqui deo ipsum facere nullatenus in tota latitudine entis, sive omnino sibi relatae perfectionis. ex hac ani illimitate colligis evidenter: vita quam ee toto pati, v. largiam ex contexo eorum aller lemmas conexionis: ois partis perfectio simpler in gaeum lineae. cum hac tn dispia observanda: q perfectiones puras et non pertinentes sive in creaturis ad eam metaphice videntur illelligunt misceri ex ente á se existentes in ipso ut pertinentes vel sive ad ipsius eam metaphice videntur. perfectiones vero puras n pertinentes in creaturis vel sive ad eam metaphice videntur, sed solum praeexire metaphice: similiter intelligunt misceri ex ente á se existentes in ipso, ut pertinentes praeexire metaphice sive attributaliter ad ipsius eam metaphice videntur.

73 Uno verbo resumo utilem observatae negotiandam. ex ente á se misceri existentes forallem in deo ee simpler perfectiones creaturarum, inde divisio lineae in gaeum terminum in creaturis galeam talis divisio nullam in deo aeptu includit imperfectio. nae e in exemplu gia si talis divisio lineae nullam in deo aeptu includit imperfectio divisio ipsa e simpler perfectio ee n: 20. sed eis simpler perfectio existit foraller in deo ee n: 32. e talis divisio lineae est foraller in deo. hinc oritur q in deo dari realem: licet n realem intra: linea praediti relativi ipsleens relatae generari producendi respondere, et linea perfectionem absolutam inter quas talis relatio n relucet. similiter dicendum est dari in deo lineam eam, et lineae alterationem in convenitate metaphica; hoc e, dari distinguibiles metaphice alias et alias perfectiones, quarum alia, eam divina metaphice attributa, alia superadditas eam attributa. quae cum imperfectio relucet in praedita lineam divinae. Confirmari pot egregio D. Thae testimonio publicando in n: 74

74 Collige laude ea eadem observata, misceri gratiam in deo ee ente á se pulchritudinem pulchra e ens á se misceri ipsum vivens, spiritum, rationale ut teneat ac horum

donauri nibelligens, has vero effectiones inferri ex plinexibus ordine ad cēnā dei in statu
melaphice ita ut plinexus ad cēnā angeli et hoīs, ita sit imperfectio ista plinexo-
rū ejusq; vere effectiū qē ni cēdāt ordine ad cēnā, nisi nosmetipm ni
deo essemus ā te, insensati hā, ni ad obtinā cēnā ni statu melaphico ad largā ad
bibula et edaria effectiōes: tales sunt bonitas, veritas, unitas, veracitas ni
telligibilis, volibilis, volitivi et intellectivi qi sic dari dicta, cujusq; virtutes
ēt existēs ut exercita plinexi ad finem ordinē effectivi ni deo sic
deo ē curāle scitū deitatis, ut dictū ē num: g. et sitat ex negatiōe dictis.

Si contra hoc aliq dixerit, cum auctoribus mihi dictis n: br: cēnā dei 95
mihi cuncta defini melaphice, ut ā nobis cujuliber alia effectiva cēnalis vi
ve, et cēnalis intelligentia melaphice; ni vero quod illa mihi ē. Rendū enim, im
possibile ee q explicari cēna nisi ut cujusq; adexplicande; proclivem q̄q ne dicta
cujusq; scitū qd cēnas ni universum ni se ipsis, sed illas q effectus aut consimilia
alia vocamus, dum q abstractivas species nos ignorāmus: multo minus
cēnam dei, hoc cuius aliq attributū ē invisibilem et nūdi lucere. ether
ē q divus Th: docet hic, q: 39. art: 2. corpore; intellectus noster ni divinas ne
minat ni dum modū earū, qui nec eas cognoscere ni per: sed alio modo ni
nebus creatis universum. quare quia nihil creatis videt, inter hoc dum mi
nimis, quanta ad modum ejusdem cēna ejusq; ut sua sibi ignorant.

Caput Secundum

Concludit divinæ essentiæ promissa explicari solubroe obliquē.

96

Obiicē imo pīl hystū generali q contra nostra opponit Argu: 2. art: 1: n: ii: D.
thom qui is. art: ii: ad primū, collatis miles ec. his duobus Dei nōibus qui
est, et Deus, resolvit: ejusm ad id, adq imposit nomen ad significādū
est magis pprie hoc nomen Deus, q imposit ad significandū nāa divinam:
Deus ei ē v existēs dei, est enim cēna ipsius d: Th: ēt subdit: q̄dcūq;
ibidem docet nos qui est, significari cēna Cel. Def. nos mi. nam d:
Tho: Si ita se habeāt proxima verba cū aliis citatis n: br: ii. distinguibilia
ab cēna, aliquin ē dei ipsa enim cēna, docet pprissime significari nos
qui est; nos aut Deus significari docet nāa divina, hoc ē ipsa cēnam
ni entitate ad operatōē nam, ut expresse declarat ni eadē qui: art: 8: Co
pore, dicit dionisius, q deitas est, ea ratione videt providentia et bōte ejusta
ex hac aut operatōe hoc nomē bene assumpsit imprimis ē ad significandū divi
nam naam. dicit enim nomen nōen d: Th: attribuit creatā ut condita ab
cēna alterā cēnā ut dicta ā naa, in quo nil falsi.

Hoc ut intelligas notandū ē, ni aliquid d: Thom: illum cū PP. citatis 97
ā nobis n: 3re: ejusdem aliqso negatū naa cū nostra cēna et utrūq; procedem

Vnes pare, ut liquet ex g:3. arl:3. aliso am naoé dirtiny, i retmiy, reyths
Enérans éinam m' hóc ordine ad é, et naam m' ordine ad Guernoé, ut liquet
ex qud: 26. arl: 2. ubi á forali sthoe ceéna divina excludit intellectivam et sen
sitivam. clarissime m' equusulo he enle et ceéna mjsi; noén naae tisji
care vitsj ceéna rei 2du j haet ordineon ad ymiam operanoé. et m' hae ima
gerle g: 38. arl: 2. ad vium Dei: naá destruat ymium actus, ceéná vero ab eé
do dicij. nilominus hare naá alys ceéna distioe negat Genehy regulans thom
tas á te cit: n: 4. Sleb ijsjs m' concettu naam jm ceéna et ceéna ysta dei eé
metaphice ens á te. n' abi hoc reythes m' ida acceptioe sitieranc plaeet, ubi
est idem ens á te, hoc determinatine j ceéna é illud praecindendo ab operanoé ymi
naá é idem m' ordine ad ymiam operanoé.

98 Obicij 2do. Deus é eens hum e positivi: ét talis entis ceéna regitur me
taphice stirlere m' reythes negativi: Cneg m' enle á te. com: ybsj. gda ens á te
perinde est alys imperfectum aut independens. Bej. ne: com: ét gdaoé con
stat ex num: 66. illa reythum é positiva, quia ista vocc negativa explicij: ubi
venit etm his, irrásoale, indistinctum, indivisu.

99 Obicij. 3io. praedita, gibus naoé nostra é prior divina ceéna, sunt albutta
ta, sed reythes entis á te, é prior naoé nostra prior reythibus substantiae, vitae
his et similibus: ét reythes entis á te, é metaphice ceéna divina, sunt albi
butta reythes substiae, vitalis, et similes. hoc am é valde absurdum, quia
ysta ceéna, ab oibus dicij antonomastice substia, galenus videlicet substia,
ni á substando accidentibus sticis ad á substituendo v' eentes pdeenoés. Deo.
com: mihi, gdjd alys execusent, é absurdum, alys adeó, ex n: 7 sch 7.
Dist: ma: praedita, gibus naoé nostra é prior ceéna divina sitieranda vel
tolam latitudinē linea ceéna com: gibus é prior ceéna sitienda vel ta
tolam latitudinē linea ceéna ne: ma: et com: portionē: concedam. igjsi illa
praedita gibus naoé nostra é prior ceéna ejd tota latitudinē suae lineā
sunt attributa, n' vero sunt attributa illa praedita, gibus prior é aut pote
prior ceéna sitienda, n' vel tolam latitudinē suae linea vg: ceéna hoc
sthia metaphica sunt aál naale, et praedita superiora, ge mferiora ex
illis, puta vivens, sentiens, spiritus, substia, etc: ista ita sunt
sthia illius ceéna, n' vel abstractor reythes suos, ad posse explicandi illa
ypleo aál naale; naó est, gia hoc totum ypleum expriminitur
divinam vide
genus sibi proximum, similiter ceéna divina sthia metaphi
sunt substia, vivens, spiritus naale aut intellectuale n' vel abstractor
reythes suos, ad posse explicandi isto complexo ens á te, gia hoc ypleum
exprimit tmtm dei divina cui reythi superiora possimus sibi; per hoc

huiusmodi am̃ placeat haec cenā metaphica ut dictū fuit n: 68.

Dicet: Sententia nostra procedit in illis qui sciunt cēnā dei ee intelligentiale aut intellectiua ā se, aut subtilē ā se &c. regula con: nāc diversitatis reddit: 80
quia nulla ee illius sentiūt reponit metaphicā cenā dei; m̃ ipsos forālicē imo stolice, et genere aut specie superiore, illi proximo: neq; enī hoc prius nobis assertū ē cens. nostra am̃ sententia, cenā dei metaphicā reponit m̃ tali ipsos; ac proinde n̄ illa n̄ ē intelligens ā se, nec ista expressione reddit illa ens ā se.

Obicies 2do. nulla cenā retinet metaphice, ēgenus sive regula vniuersalissimum, et ultima differā: ad hoc q̄ non retinet cenā dei; ē nulla ē malo. ma: 81
jor. nam si ee genere sive regula vniuersalissimo et ultima differā retinet quod metaphice cēna, cenā hominis possel dici ens rationāle. Resp: ne: ma: imo quia ista constituunt cenā creaturarum, cenarum, plantāe et cēna accidentis, ut n: 70: arguebas. Ido quia licet nulla alia cenā conuenaret genere v̄ conceptu vniuersalissimo hoc sic constituī deberet essentia omnium universalissima, m̃ perfectione quae m̃ se videlicet compleebat omnem perfectionem per totam latitudinem entis. 2dō. quia in quolibet ente primū distinctiuū ē ultimū constitutiuum sive ultima differentia quae contrahens regulā communē alii proximū claudit metaphicā istius cenae ut dixi mus n: 68. sic am̃ cohaet m̃ deo aseitas quae cū regula entis vniuersalissimo: ma: regula quae ē nulla galenus cēna hois negat dei ens rāle, imo, quia ista regulas n̄ distinguit hoc ab angelo, ido quia rāle ut ē differā hois cohaet alii proximū regulā entis ac distantem q̄ multiplicia genera aal, viuens sensibile, quae misericors ente cū simul cum superiora hoc, ut ens ā se neq; conuenit n̄ deo, neq; aseitas distat ab ente q̄ multiplicitor alios regulans.

Quod Tertium 82

Occasione ultimi argumenti exponit transcendentia deitatis sive illius inclusio in religio dei formaliter.

Obicies tandem q̄ regulam istam praecipuē sua statuta sentiā aseitas 82
ut ē distinctiū dei ab omni n̄ deo, Cēna enim n̄ retinebit metaphice essentiam dei, aut: phas: quia licet aseitas sit distinctiū dei, ab oī n̄ deo reliqua, tā n̄ aut distinctiū dei, ab omni n̄ deo formaliter: ad cēnam tale distinctiū essentialiter cenā habet ce distinctiū illius, ab omni n̄ ipsa, tam realiter quam formaliter: ideo patet q̄ m̃ regula ut ē differā hois, scilicet distinguit cenam hominis ab formalibus quae sunt realiter n̄ hoc, ab eius ab animalitate et rationalitate, quae formaliter

n'cunt hoc galenus fortaller sunt passiones ⁊ attributa horū Deb. mus phys.
quia speciales transcendit relatōs diuinas, diuinag, ois attributa pfectio
la uel diuina pfectio que in uno forali regitur abstrahat ab ente à se,
Confirm 1mo. nam ens una diuersione apud oēs diuisū ⁊ ens absolutū ad
latōs diuina diuinag attributa includunt fortaller ens et fortaller ens
dunt ens absolutū: ⁊ fortaller ens includunt ens à se: non ergo, deo g hoc pdi-
um deitas absolutis fortaller n'distingit. Confirm 2do. specialiter in ora
tenā: nam hec fortaller includit virtualem productionem cuiuslibet pro
ducibilis ⁊ deo ipso includit fortaller ens impossibilem, ⁊ includit for
naller ens à se, licet relatōes facta n'Deb. mus phas. quia mille ens
producibilia regit ordo quod censeri; alias consequens ut producibilis ens
ipsa.

83 Propter hoc bñtes aliqui ex autoritas sanctis nostre ecclie tenent
similarū, ut ens à se uti melaphica ens dei ut dicta à sanctis, non
ut ens dei ut dicta à religiosis dei fortallibiles; ad similitudo hec nobis
displicet imo, quia admittit duas melaphicas de ente dei, talium
entia duplicitas, et regulus unius deitatis dissonare vitat: et ergo me
taphisice, iuxta quas unicuig enti una tota tribuit ens etiam regulus com
munis et distincti imo distinctus. 2do. qia ut ipsi admittunt et nos fatemur
est unus dei regulus misereri religiosi pfectiones extra ens ale tunc attributa
les larga expositione tñ in uti sanctorū melaphicas: hoc am ipsum prouidet
regulus ⁊ ens ab illis pfectiones dicta. est ergo ens à se ens includens
deitatū dei ab oī tam realiter quam fortaller n'deo.

84 Nolandū pterea ⁊ similiter argto impugnari oēs istos tractus: con
uero, g cuius predictum dicas ee ens melaphica dei, dicit eo ipso ee deitas
sive ee divinum: ergo deitas sive ee diuinū transcendit oēs diuinas pfec
tiones ita ut illarū nulla in uno forali regitur abstrahat ab ee diuino
qia regnit retro nisi ut diuina, dum regnit ut pfectio diuina. v'deitas
includ fortaller in relatōes diuinas, diuinag, attributis, v'n includ ⁊
n'includ et nil ei minus ⁊ melaphica ens ergo diuinum deitatū dei ab oī
n'deo: Ego ens à se includ fortaller in relatōes diuinas, diuinag attri
butis, n' impedit. qd minus ut ens melaphica ergo diuinū deitatū dei ab om
ni n'deo. ita nam deitas n'includ fortaller in relatōes diuinas, diuinag at
tributis. licet nulla earū pfectionum in uno forali regitur abstrahat a
deitate sive ee diuino: Item ens à se n' includit fortaller in relatōes
diuinas, diuinag attributis, licet earū pfectiū nulla abstrahat ab ente à
se in uno forali regitur. Ideo ipse argtum oppositum à suis eam autoritas
dissolui.

Theologi itaq; indicati n:28. alij conantur mi loco diuisum scotistico circa 85
foralem mitiloquem mutuā aut ñ mutuā attributorū et relationū mi eterna. ima vatia locent relatoes et attributa mitudi foraller mi eterna, alij mitilis eernam vicissim. 2da. sentia utramq; mitiose negat. 3ia. rima mitiose negat et affirmat 2dam. nos 2dam sentiam arbitramur veram eam, brius ꝓpositos exponimus. sit 1ma. relatoes diuina ñ mitidunt foraller stive mi deitate ꝓo statu metaphico. sit 2da. neg attributalibus modo mitidunt mi eadem deitate. sit 3ia. deitas neq mi relatoes neq mi attributis diuinis mitudi foraller stive. 1ma ꝓbri sumpta decimus á n:38. si eni relatoes diuina ñ mitidunt stive in deitate, ꝓpterea haec é forma dei mi statu reali, multo minus mi eade ꝓp statu metaphico, qia á forbiori legenti absurda illi notata. 2da ꝓbri, fata est á n:42.

Tertia igit ꝓpositio esta negat gaeda. sed 1ma ab autate: nam 86
diui attributis deitas sive natura dei, mitudunt foraller stive, ñ est de rilendus qui errant circa veritatem et religia diuina attributa docent ee foraller entitatem dei sive deitatem, contra PP. cit. n:42. quos ñ ee diffe dignus lector qui dicit hoeni ee foraller aal. praterea gd mi relatoes ñ mitidunt foraller stive deitas docet expresse D. Tho: cit. n:43. sive neq realiam mutuā — ut alij respondent, gdo ut alibi citatus ee n: 42. docuit, haec ꝓpositio Pater e Deus, ee ꝓ se ita cert solū docet ee ꝓ se realitate mentalis realis gradibi cū fundo, ñ vero realitate ita talis foralis et mitiosa ut nostra n:43. neq item contrarius sibi et nobis est S. Doctor ubi citatus e. n:40. galenus dicit, mi mitellectu ꝓpria patris mitelligi deum; loquimur eni de ꝓpria patris ñ de paternitate: ꝓpria patris e comunicari deitatis et paternitatis mi quo mitu dit stive deitas, paternitas e allera foralitas, ñ mitidunt stive deitate gd eum deitate, stituere gradibus forchon. denig etiam mentalem realem stra Gilberti et aliorū errores attentent Concilia et PP. quo de relatiois mi deo ꝓdicant absoluta, gd eni deitas foraller stive ñ mentaf cū relatoes, haud obscure docent graues scholastici: Basilius et cum Nazian: Gregorius Nisenus alij apud P. Ruuidium nobilem sentiae nostra adversarium disp:12 de trin: sect:1. dū notat relatoes deitatis modos gemadmodū eni unio religia modi reales, ñ mitidunt realiter stive, gā modificant entitatem, gd solum cum illis realiter connectunt, ita dicendum de modis foralibus sive de foralibus modalibus, ñ mitidunt foraliter constitue gam modificā deitatem, sgd idem mitimeari n:28

87 Obj. 2do eadem ppōnio, q̄ deitas miludiſ ſoraller ſtiue in religiō ſoralitatibus diuinis, ex hoc ipſo legit q̄ ſit religio diuina ſoralitates n̄ tñt religio praeter deitatē q̄ q̄ deitas n̄ miludat constituē in religiō diuinis ſoralitatibus, ſicut ubiuq; implicat in terminis, ut ex iuſtē terminis patet; ꝯ deitas n̄ miludiſ ſoraller ſtiue in religiō ſoralitatibus diuinis. in: pbo. accipiendo vg. paternitatem et sic ſimiliter: praeter deitatem ſoraller ſtiue miludentem in paternitate, q̄ in paternitate tantū aliqua alia ſoralitas diuina n̄ nulla ꝯ. n̄ nulla: ꝯ praeter deitatem paternitas n̄ ē religiosa ſoralitas cons: videſ enim, quia qua ratione ē sola deitas, nil religiosum est. in am in paternitate recedit praeter miludentem deitatem aliqua alia ſoralitas diuina: ꝯ in hac alia n̄ miludiſ ſoraller ſtiue deitas. nullet consequentia: hac alia ſoralitate miludente ſoraller ſtiue deitas n̄ ēt alia ſoralitas, id ēt tota paternitas quam recedit diuinitus ꝯ ſoraller ſtiue miludiſ deitas in paternitate, q̄ paternitas n̄ ē, formaliter religio praeter deitatem; n̄ ē ſoralitas religiosa, in illa n̄ miludiſ ſoraller ſtiue deitas. et sic religio diuinis ſoralitatibus.

88 Obj. 3tio n̄ deitas ſoraller ſtiue miludiſ in ordine ad miludiſ miſſam tantum ſtiue in ſubiecto: ſed hoc ipſum, miludiſ in ordine ad ſoralitas aliā distinguibiliter ab ipſa deitate ꝯ in ordine ad ſoralitas alia n̄ miludens ſoraller ſtiue deitatem. con: patet. q̄a ſoralitas abſoluta distinguibiliter a deitate requirit ex miludens deitatem: aliquin miludens poſſet rejici ut miludens miſſam extra se totum, hoc ē ut miludens excludens, id ē ma niſeſta implicatiō. ma: ē certa: q̄a miludi ſtiue, ē ſtituere: ſtituere ex ē ex ſtituendum. mi: pbō nam ſtituere ē metaphiſica pars, et pars ex ſua ratione petit ordinem aliquem ad ſe adaequate distantem in eo genere rei quo ē pars: ratione autem partis identicata cum ſuo parte n̄ ē pars ſed totum, q̄d eſt idem habet complicare cum identicari cui ſuo parte.

89 Nec obſt inſufficiens Rtio ſ. huius ſimilis ſchema: ſi proponendo ens hanc entitatem entis ſi ſi dicat miludi gitē praeter deitate ſuo ordine ſoralitatem aliā distinguibiliter a deitate: hanc ſoralitatem miludentem ſuo ordine n̄ ē adaequate distinguibiliter a deitate: q̄a ſua ipſa ſoralitate identica deitas et alia ſoralitas, et ſic hac alia miludiſ tertio deitas et alia ſoralitas et sic in infinitū. non nego, hoc ē inſufficiens Rtio. quia caecas potius tenebras diſſipat, quam radios aliquid lumen videndi offerens. quorum cum miſſa iſta ſoralitate nō gabet ſoralitate includentiā se et miludentiā aliquo? aut q̄d ſimilitudi

pro hoc statu post lucanæ mortis accessere ad diuinam intellectualem essentiæ
dum missas forallales, cui vix satis è cavere finitas. impugnatur pro
terea in forâ: cujus nichilum forallem ultimo deitate et alia forallate
ppriam cujus: ut hæc forallas ppria cujus è forallissime tota ipsa
cujus: è cujus nichilum forallem ultimo totam ipsam cujus; alq adeo
nichilum et nichilum, matris et matrimus, totâ et pars respectu sui: mi:
phs. qia cujus nil aliud è forlissime nisi quâ divina effectio nichi
lum forallem ultimo deitate inata ad creaturas, et alia forallate ppriam
cujus, hoc è virtutem productivâ ciâ producibilia: ut hoc totâ forlissime
è tuta ipsam illa forallas ppria cujus; cujus illa nostra nichilum
nisi forallem ultimo deitate et forallate ppria cujus ut.

go

Phs. qlo specialiter ni relatus adt personalitatibus. n' où constitu
tivum patris, è ultimi paternitatis: ut où ultimi patris est ultimi paternitatis
ei paternitatis ultimi est deitas et forallas relatis: paternitatis ultimi n' è
deitas et forallas relatis: ac proinde tota forallas relatis è paternitas et ni
paternitate n' nichilum ultimo deitas: qd similiter dictum esto de alijs divinis re
latibus. ni: constat: qia nil aliud è ultimi patris ni' deitas et relatio pa
tris. ma: phs: qia si où ultimi patris, est ultimi paternitatis, paternitas et pa
ter sunt idem forallem ultimo: ut n' sunt idem forallem ultimo
eidem paternitas distinguit a patre tanqa a termino termini pas. ut. Confir.
mo, nam paternitatem filio munificat, et n' non munificatio
paternitatem tota ipsa finitas ut hoc est impossibile si paternitas n' nichi
lum aliud cui ultimi ultimum adæquata alique distincte à deitate;
sicut em mea hypothesi où paternitatis ultimi munificatio filio,
et munificato ut ultimo è incapibile et cum repugnans n' non
nicare ultimo, quemadmodu n' dicas munificata deitate, deitatem
n' munificare, Confirmo. nam si filius seu forallas filiquel
lum sui ultimi nichilum ut conditum adæquata aliqua distincte à
deitate, quandoquidem hæc forallas forallem et immediate unificum
natâ tecum, deitas eodem modo unitur cum natâ tecum; sed
hoc immediate negat ab omnibus fere Doctoribus: et negandum ab
dem: qd ostendi, inficiet nullam filiationem divinæ forallatem ee
quam forallem et ultimo n' transcendat deitas. Confir. 2do. nam
pater forallem ultimo differt paternitate à filio, et filius forallem
ultimo differt filiatione à patre; cujus qd hæc ipsæ relationes distin
guuntur realiter inter se, ut hoc est impossibile, si quidpiam è paternitas

ꝺ filiáo ẽét ſoaller vltiõe deilas ẽ-mi- palet. quia n̄ gidgid ẽſt
paleria ẽ filiáo ẽ ſoaller ab vltiõe deilas, gdgid ẽ paleria
idem ẽ filiacõni, ẽt gidgid ẽ filiáo, idem ẽ paleriali:

J1 Probat denig ex desumptione fundi principij positi in 2o
ẽt 3ꝯ. Deo deilas mediate ſoaller vltiõe mi relatas ꝺiui
nis, diuinig attributis, gia deilas transcendit hgs oẽ diuinu
ſoellale, ẽt hã oẽs diuina ſoellales mi uno ſoli recepta mi
cludunt eẽ diuinas excludendo eẽ creatas: ad hoc ora ꝑmi
ꝓunt gamus deilas n̄ mediate ſoaller vltiõe mi ꝓdictis ſoel
lalibus diuinis: Cn̄ ita mediate. mi- palet explio ex gibus de
inceps colligẽs nro: imo mi ſpicio: unio hois (: ẽtiõe de alijs
exiſtentialibus modalibus ẽ mi uno ſoli recepta mediate eẽ huma
nam, excludendo eẽ n̄ humanam: hoc ẽ ꝑ se ſoeller et eẽnaller
unij cũ corpore et aã hois excludendo unirj cum n̄ hoé; gin
ſolerca licet alijs aliqui colligere, gd ſoeller vltiõe media
tas v̄ solus hoé ẽ extremum unitum hois mi unione 2da mi media hoeis:
nitium dimirabilem singularia petri ex quod ſoellale ex
mi uno ſoli recepta mediatur eẽ humana, excludendo eẽ n̄ hu
mana: hoc ẽ, ita realiter idem cum eẽna hois, ut mi
ſoeller videatur sola ſoellale, Et quod ſoeller diuina ab eẽna
hois, illam nihilominus exigunt et repugnant idemcum realiter
cum n̄ hoé. ad hoc dictum, ꝺod gamus mi ꝓdictis ſoellalibus
n̄ mediate ſoeller vltiõe eẽna hois, ad illa potius negadum
eẽna, langa modi aut passiõis metaphica:

J2 Similiter nigam relaoẽs diuinas et attributa, gam ista mi
se n̄ mediante ſoeller vltiõe deilatem, mediante eẽ diuinas
et excludunt eẽ ẽffectiue creatas. nã ẽ ꝑiori ẽ, gia ab effectiue
sola, mediante eẽ diuinas, et excludante eẽ creatas, hat ecclgd re
alem haeant identalem cum deitate, et talem identalem pelant
ex uno ſoli recepta: mi gico constitit metaphica conexio cũ dei
tate: ex eo ipso gd ista ẽ haeant, haent ẽfficientissimum distin
cti, ab oi creatura; tipidem ista ẽ haeant, sicut ẽ haere creatã
ẽ impossibile. explicã: ex pcise gd relaoẽs diuinas et attributa
mitelligang hãre realem identalem cũ deitate, illang, pelen
ex uno ſoli recepta, mitelligang eẽ ſoellales nãe nostra dialectica
mi realiter dei: ex eo pcise gd mitelligang eẽ ſoellales nãe nostra

Intelligibiles in realitate dei intelligens et forsitan diuina essentia
creata: Sed intelligens et forsitan diuina et in creatura necessaria
in est qd intelligant ut forsitan ultra intuitum beatum. 93

Jam vero ad argum ex n: 82 in forā Rep. ne: vnā: ad quod ne:
ma: ad cuius quod dicit propositio aptas transcendit ultra et
etc. ne: transcendit contexitur metaphysice cum: dicitur actus tuum ex
proxime dictis tuum a n: 77 ad ima Corp: dict: ma: ens sima
diuisione reali etc. cum: diuisione forti ne: ma: et cum: mei: ne: cum
veritum est qd ens reali diuisione diuidit ad aggale diuisione in ens
a se et ab alio, qia implicat ens realiter neutrum, ut ibidem nota
in n: 21 falsum in est, hoc in diuisione forti, ignis per forteam pa
ticipem dat ens neutrum sive ens prescindens ab esse a se, et ab alio
patet in tabula, qia licet vltra forter intelligat ens in intra intra
dit vltra ens a se aut ens ab alio, ad ad utrumq; e contradictoria
similiter relatae diuina et attributa intelligunt vltra ens ad intra
dunt vltra ens a se, hoc em intelligunt solum contexitur metaphysice
et per eandem connexionem cum finitate excludunt ens ab alio. ad ista
confirmacem dicitur mei: intelligit forter vltra, est ens productibilem ne:
intelligit contexitur metaphysice cum: mei: cum: ebn concedit de intelli
gibile connexionis, sed negat de intellecte completo.

CONTROVERSIA SECUNDA.

de Deo vt Scientie.

94 Meminit D. Thom. de veritate. qaest: 2. articulo quarto quaestionis diuina
scientiam in veram sed metaphoricam; videlicet qia ratio ipsi tribuit
in sacris litteris, ira, dolor, et penitentia: ita em Deo tribuit
in qia ratio significata his terminis deo forter conveniat; sed qia Deus
praestat effectus quos praestare solent homines affecti ratione illa significata.
significatum quoniam iratus homo, et quoniam deus: homo paniteret pri
oris consilij mutat ac destruit opus suum, sic etiam opus deus mu
tat ac destruit; homo sciens et sapiens operis artificiosa et
congruentia suis principijs ac finibus, similiter deus; ac ppter
ea sapientem et scientem denominandum censem. 95

Contra praedictos observanda sunt quae utilia et valdemima nota
quam l: 2. ad simplicianum qaest: 2. habita et explicat Augustinus

ad discernendū ternos á ternis, et dignoscendā qđ nō abillēs
significata deo sveniāt ppīe aut solum metaphorice. Ipse do
detractis oīb imperfectionibus gibus infecta bonitij creatis nō significa
ta q nomen, manet tñ nō illa cum aliqa pura perfectione
significata q nomen, sibi ppīa: hanc talis nō deo convenit
ppīe, et nomen usurpat nī significatōe nī metaphorica sed ppīa.
Sens si detractis imperfectionibus nil perfectionis ppīe remanet nī
nōē significata. Hāc regla huius ligaet ex dictis 24. pro
videnda omni simpler perfectione deo et nulla imperfectione: hinc
est qđ scientia dei sveniat propissime: qa detractis imperfectionibus
creatā, discursus realis et accidentis predicti, manet nī nōē
significata, cognitio intellectualis certa et evidens: in quo regula
imperfectio nulla sed pura explicat perfectio. cum oīm dem se de
scientia scientia mutabilitatem et transitus quorūdam á cogitatē
in cogitatē: Logij sagittinus: cum hec puncta detraxero
et seligero solam scientiam certa alq inconcussa veritā
tis cōia alq aliena contemplatōe cuncta collustrantis: tunc
non reliquero, nī cui haec hoc humana scientia sed pro viribus
cogitavero: mirinus mihi visum scientia dei: hāc Augustinus
ex gilus conseglet Colligit in deo nī ee nalem discretōi nī lim
pidem apprehensionem, nī deliberatōe, non actum fidei, non
actum opinionis: detractis enī imperfectionibus dubitatōis, mise
rabilitatis, obscuritatis, et similibus rejectis in predictis
actibus, nil perfectionis remanet significatū q illa nomina et in
deo, qđ nī significet dignius et purius nomine scientia, et in eius
actō nī sit comprehensum.

DISPUTATIO IMA.

de

Scientia dei prout formaliter est in ipso Scientē.

Caput Imum.

Pertingit existentia, perfectio, et divinā divina scientia

Scientia divina scitiva est de fide est etiam naali lumine demonstrabilis quia demonstrabilis existentiam naturalitatem scitivi ejusdem. 3 Esse
et Dei scitam nemo nescit demonstrare ex illo grali 138: Lucerna
vitis ora eis: et gal: 1°5. Sapientiae eius et enarrabit. et 1mo Regū
c: 2. Deus scitiarū Dominus est: pluribusq; aliis in utroq; testamento.
quia etiam scriptura tota nova et vetus principium ostendit veritate.
hoc tota enim scijt divina nil continet aliud nisi verba Dei hi docen
tis, hi-praecepta leges, hinc promittentis, hinc comminantis, hinc sacris
scriptoribus dictantis scribenda: ha enim actiones ois in hac scientia
gillatiue regula includunt et explicant summam hui authoris sapientiae.

Demonstrabilitas eiusdem veritatis est ipsa demonstrabilitas summae
practicae dei, quae cuncta venit ipsi forliter gdgid est ordinative practico
nis, nulla mistum imperfectione: ex hoc enim evidentissime ipsius colligitur
deum hum immediate hum mediate scitia dei in sensu grosito ni gr.
immediate videri, qia ipsa scitia, sive cognitio certa et evidens, est se forliter et im
mediate una ex ipsius perfectionibus, imperata quam ecclesia viae ignorat
mihiam, ordinata mentem, aut lux tenebras. mediate praeterea, quia
ista summa practica dei colligit evidenter in ipso libertas et varietas
legis, ejusq; supremum dominium, et adorabilitas: haec enim qia ni forliter
mediate in hac regula nullam praesupponat practica rectitudinem ejusdem in sub
to suo. demonstrato divina scitia ex his ipsis aliud est manifesta
ut minus stulta sit negare deum, quam deum concessa negare sapientia
ppetua ni ps: 52. notus ut stupidissima et vitiosa in terris negantis
stultia dicentia: non videbit dominus, nec intelliget deus Jacob. perinde
enim loqueretur ac si diceret: videre necessario non videt, et intelligere
nequaquam non intelliget.

Notanda hic mihi obsequium D. Thom. ab illo plani deum esse nomine
cognitum qia est nomen innatum, et discernit hic 5: in 2a ad 1: huius
colligitur terminos sensu hic syllogismus: innatum alicuius rei est no
ad cui cognoscibilem et alium modum innatum est modus cognoscibilis:
sed deus est mihi innatum: est mihi cognoscibilis. Quare
nescio mihi valere pronunciatum est Aristotelis, ut videre est in Pontio
Diego: in Theologici cursus q: 1: n: 1: Aristotelis contendit esse homo
rationem videntem, cum hi quidem mea mirabilem et obscura
ad duntaxat mihi et differentiales oppositive explicabat Salazar
illustrare, ut experiri licet in Caietano Comentatori in Joanne

& S.ᵗ Thom. tom.ᵒ 1.ᵒ dispᵒ 26. a.ᵒ 1.ᵒ et Magistro Gotti — tota parte tract. 3 dispᵒ 22. — em vero ubi patet q̃ dari nõ valeat ista nõ cognoscitiua, q̃ certum est ens dari virtus cognoscitiua; et qua ratõ mihi clarius videt ee magis et minus esse clarius, nõ video ab illis diuersum explicãm esse, nẽq; q̃a euidẽs, q̃lia desiderat argumẽ demonstrationis ad q̃a mihi certa, et si esse ab alijs impugnata, non breuiter expectemus ratõ dicã Thomã q̃e ad eiusdem mentẽ fieri clare demonstrationem tria mãdat intelligi effectio: intelligi am ita pati, q̃a initiatiue ecause huc à mat, quam S.ᵗ Doctor ubi supra multis rationibus efficacissimã. Tertio loco ratio ex nomine Dei, et maior probatio humanis paralogismis sumpta desyllogismus in modo Cesare sic figura. aliqua passio huc ẽ nõ cognoscitiua: sed ois passio efficiens ẽ forsitan in deo: ergo aliqua passio forsitan in deo ẽ nõ cognoscitiua: sed deus ẽ in summo effectiue, ergo ẽ in summo cognoscitiue et cognitiue.

gg. Ad effectio diuina scitia, q̃m una linea sit summa possibilis demonstrari ex eiusdem ꝓpᵒ. repugnabẽ q̃ aliqua passio effectiua possibilis in linea scitia nõ existat forsitan in deo nisi quo forsitan existit ois passio effectiua et hoc tmo ẽ ois scitia quam nil cognoscitiui de facto scitia illud agit ad habitum ꝓ. ois scitia et agenti sancto cultui eius. ergo ẽ euidentissima scitia illud Psalm.ᵒ 23. oculi domini mundi plus lucidiores sunt soli splendore. sic. ẽ infinita scitia illud ebrietas sapientiae eius nõ ẽ numerus. ergo ẽ sumꝰ certa et infallibilis alicuius potest ee sapientia nihilsciens quidam d.ᵒ Augustinus l.ᵒ 1.ᵒ de doctrina christ.ᵒ c.ᵒ 8. nemo nõ videt tergiuersationem. ergo ẽ certaliter vera et ipsa veritas, tanquam falsificam ut sublimiter expressit Augustinus l.ᵒ 2.ᵒ de locis c.ᵒ 17. falsum facere alijs d.ᵒ hoc verbum nunquam potest quia immutabiliter per haec verba dicere aliquis de quo ẽ, solunter hoc ee. nõ potest, nec ẽ infinitas ista, sed finitas, quia falsa ẽ nõ potest veritas.

Notas hã cognitionẽ dei ꝓ praxi hanc ꝓpᵒ nõ ẽ veritalem formalitatis eã obiectiue extra deum; licet respectu actus liberi obiectiue sit veritas infallibilitatis sua quia patet: quia veritas formalitatis eã obiectiue extra deum respectu actus liberi diuina cognitionis eam obiectiue dicto modo ẽ: sed ista formalitas nõ ẽ cognitio certa simplex, sed eam huic formalitas ꝓmissa cognitione respectiue, et obiectiue de hac ut ista ut repraesentat: Tertio ista pars notabilis patet: quia veritas infallibilitatis ẽ essentialis necessitas verificandi, et essentialis repugnantia falsificandi: sed cognitio diuina

per ipsam scibler & cenalis necessitas verificatis et cenalis repugnata falsificatis: quamodo cum cena divina, qia & ima veritas in dicendo, & per ipsam scibler cenalis necessitas dicendi: et cenalis repugnata in dicendo; ita scitia divina, qia & ima veritas in dicendo, aut intellectualiter re prehendo & per ipsam scibler cenalis necessitas dicendi verificatur, et cenalis repugnata, in dicendi verificatur, aut dicendi falsificatur: Cet. has breviter mirificatas, alias q. latius explicandas cum missis alijs inexplicabilibus nãli lumine, divina scitia effective ipsius Apost: ad Rom: xi. O altitudo divitiarũ sapientiæ et scitiæ dei: quam incomprehensibilia &c. et ad Colos: 2. De xto. in quo sunt oes thesauri sapientiæ et scitiæ dei.

103

Scitia divina scitiæ mirificabilis realiter, milies altius sini multiplex post, Eum pro varietate eorum terminatiũ scitiarum sic pro diversitate modi quo terminat scitia ad obiectum. Pater mirificabilis in actu necessarij. celebris & divinio vi scitiæ approbatis et reprobatis: gelatus in sacris litt: & semel deus dicit noscere bonos et bona pro malis, et nescire malos et mala pro bonis hoc um diversitas & scitiæ mirificabilis ipsa scibler sumpta, ad mi scitiæ prout eorum laude aut inferenda complacentiam sive approbatis, aut displicentiã sive reprobatis obti: id qd sublimiter divinitus dicit Augst: l. 2. q. lxx. exodi. qs. in 2. et refert á Costa, mi capud 33. exodi. ad illa dei ad Moysen: te ipsum novi ex nomine. unde Augst: num qid deus plus aliqid scit et aliqid minus? an secundũ qd mi Evangelio dicit gibusdam & non vos, eorum hanc scitiam, qã deus dicit scire qi: illi placent, nescire qi displicent, & qia ignorat ea, id qia & ignorat? Cicutre an vere dicit nescire vitia eorum in improbet: et hinc orabat Moyses deus suebat, qia pro eibus deo placebat. Scitia qã divina reprobatis, vocant veteres scolastici simplicis intelligentia, aut audibile notat Quitrius notes dist: 17. lec. 4. In & ubi á divino thoma et religiosis eorum potentiale simplex intelligentia accipiat ubi dicta á scitia ei tribuit.

102

Restat hyplex de mirabilitate nostrũ scitiæ dictio pna mirificabilis simplicis intelligentia et scitiam visionis, ubi. mi scitiæ liberum et necessariũ seu naturam utrumq; nãli distinctio ponenda, quasi scitia visionis sit eadem alq; libera, et scitia simplicis intelligentia sit eadem alq; necessaria aut nãli. non apparet; qia & scitiam visionis deus de ipsum videt alq; milies cẽna et certiam; & in scitia n' e libera sed maxime necessaria et realis deo: unde potius scitia dei visionis, ubi solum scibilium scitia

complectit nãalem liberã, naalem videlicet scitiam ut terminata ad ôia ex
ni Dei extendunt, absoluta necessitate; liberam vero quod terminata ad hoc
aãs extendere ut pendente à libertate Divina: dicit nãalis etiamsi
cessaria scitia cum simplici intelligentia averti omitas, n' tñ liberata
scitia retinetis. Secundus, itq; contra communem sententiam praedictae scitiae.
scitia visionis dicit, galenus termq; ad obiecta ut simpler extensa, et abso
lute exclusentia e rerum nãa pcta à ee. scitia simplicis intelligen
tiae dicit galenus termq; ad omnia praditorum connexione, rerum, eorum
hoc possibile sive impossibile, aut obiecta absolutentia ab extensa absoluto:
scitia necessaria aut nãalis dicit galenus termq; ad obiecta necessaria, quã
potuerunt aliter se habere, sive illa sint mirorata, sive creaturalia aut etiam
impossibilia. scitia libera vocat, galenus termq; ad obiecta ut pendentia
libertate Divina: vg. quae asserit antichristus futurum.

103 Media inter liberam et necessariam scitiam reponit scitia illa
quam universa societatis Jesu schola ex antiqua PPrum praesertim Augustini et
Thomae monumentis edidit et illustrat, adq; defendendam hanc inter
ultimam aut penultimas necessariam ad explicandum et impugnandum plurimum
fidei veritatis catholicae. Haec igit scitia illa est, qua Deus infallibiliter novit
quid fecerit vel facturus sit, videlicet videndo, non tñ necessario connexa
cum objecto, ad nullam generabilem eã illo electã illius carentia, vg. scitia
quã Deus habuerit de futuro peccatum Petri hypothesi quod negaturus sit Christum gallicantu: aut
illo quã nouit Judam in fore aversum
sub hypothesi quod Christo bonos admonenti amicis, de suo infidelitate: aut
planius, scitia qua infallibiliter dicebat, fore hoc tempore Antichristum venturum
illum hoc, quia audiebat non venturum. hanc scitiam et Deo liberam patres
Dominicani defendunt, quia videlicet praesupponit decreta Dei efficaciter
existentia absolute et directe decernentia: qd si hic homo audiat concio
nem venturus est qd ille audiat non venturus. ad haec decreta cum sint
necessaria et aeterna scitium Dei ut in omne cognoscat veritatem
et non ad decreta non pertinentem.

104 Contra Censet Jesuitica scola decreta illa efficaciter praedeter
minantia, voluntatem et non voluntatem religuas, creatas voluntates libe
ras nos actiones et omissiones, multos illos logicos alq; philosophicos
absurdos sudare: ac prinde minime probabilia ut vix credibilia. eadem
ratio deducit manifeste scitiã volatis non esse: non ee liberam Dei: quia
calenus est libera patrum sapientia, galenus pendeat à libero
Dei decreto existente. praterea neq; e necessaria: quia necessaria aut
malet scitia haec obiecta qd non fore aliter ee: adhuc scitia haec obiecta
qd potuit aliter se habere ut nãalis. nec: patet: quia veritas

dem ni fergse prosito concionet audila e' cordingere; ac gende gd vel dels
lo vilea fore, simpliter pôt d'eo vilerii fore. e igit' predicta tria media
negative et positive: negative media ad gd a neutro e' simples: positive
media e' gd ex utroq; aliqd participat. Ista [illegible] tertia necessaria, parti
cipat mie pendentia à decreto dei libero actuelle: ex libera amici
tie stanpenaan obli sui. ubi aut' pdicta tertia scilicet media in
ter tertiam simplicit' intelligenda et existentes, d' ad alteru ex illis de
ternale plineat gradus e' pure vocalis, quicquid mea camq; credide
et fuse agitat P. Ruiz. disp: [illegible] si gad: de vera placual Ioh. Ia. Gui
illam vocant simplicit' intelligentia: et P. Suarez. in opuscalis l. 3. c. 3
n. 6. Vasqez. in 1ma part: disc. 69. c. 4. n. 26. Bellar. Valentia, et alij.

Ex quo Contradata explicatõe tertiæ medie apparet quo Gonetus tho:
i. disp. 6. de tertia, art: 2. pl. n. 93. 92. et 3. pbari credit gd tertia, lequa
quinar hypothesi decretum gd negavit. si hanc tertiam hypothesi tale
decretum, nullo modo e' deo libera ad ea necessaria: aliqui gd ista
libera deo, si admittit ab authoritate tertiæ mediæ, hypothesi decreti
ni. stat. Gonetus. gia nos volumus hanc tertiam vocari mediam
quia mediat inter tertiam liberam et necessariam ac de utroq; parti
cipat et partim libera, partim necessaria e'. Confirat ab absurdo, nam
gd alicui accidit praeter mentem, illi venit fortuito et casu: sed prede
la tertia, si venit deo ante oe decretum actuale et exercitum, ve
nit illi praeter mentem gia e' ante decretu aut mentem divinam:
ergo venit deo casualiter et fortuito, gd absurdissimu et divina provi
dentiæ et sapientiæ minimum hanc latissimam sacræ verbis, et pietas pot
tim bonus Gonetus iactat ni tertiam mediam; gibus sic illa sapientior
in theologis divina sapientia manet alta mente repota

Deo ex n. 104. ma: ea' falsam etiam. neq; enim hanc tertiam e' sim
pliciter libera aut simpliciter necessaria; ed inter utramq; media negativa
et positive, modo ibi explicato. tertia simpliciter necessaria haet duo hanc
predicta, unia, ea' mie pendentem à decreto dei libero actuelle exi
stente: 2dum ternarii ad aliquem stringens necessarium, gd simpliciter
ni pôt ni ea', ut repugnat ea'. sic et haet tertia ga' deus se, secundo
des necessaries effectus prochedrit, et possibilia ora, unia, pendentia
num eternalia maiorem aut etiam repugnantiam. tertia simpliciter li
bera haet duo hanc predicta. unia pendere à decreto dei libero actu
aliter existente: 2dum. ternarii ad aliquid stringens gd simpliciter pôt aliter
ee, gamvis repugnet ea'. tertia vero media neq; haet duo: illa prima

prædita, neq; hac deo poderiora dr, adeo neq; simpler necessaria ẽ, neq; simpler libera, qđ simpler neutra. giã sit ẽ scitia simpler necessaria, participiũ imũ prædictum, sit ẽ scitia simpler libera participiũ per 2dum; ideo ẽ potentive media inter vtrumq;. unde apparet falsa pbatio quam afferebat Gonelus: neq; simor volumus, qđ deum vtrq; illa scitia participet scitia media aliqđ, nolumus sit qđ vtrq; talem participet. quis am, quaso vidit compos illa disiunctã participet aliqđ prædictum, & ẽ indifferens cuius participet tale prædictũ? eodem tame iure posset inferre hoem ẽ angelu simul et brutu, qđ cum angelo conuenit haet vitã et cum brutis ãal.

105 Confirmãt ẽ longe antiquior authoritas, imo ut ab ipso rationis principiũ manifestum mediatis implicatõe et retortionem: qđ si qđ venit deo ante oẽ decretum actuale et ẽ creatum, conuenit illi praeter mentem, et qđ venit illi praeter mentẽ, venit illi casualiter, sed qđ scitia necessaria deo venit casualiter, qđ nulla prae cognitũ decretum quo deus vult talem scitiam amet, vult talis scitia, ex hoc tamen venit deo praeter mentẽ. falsa ergo ẽ maior illius illimitate concepta. qđ ami limitẽ ad illud qđ stringenter venit praeter mentem, distingua ẽ; qđ alicui euenit praeter oẽ mentem ẽ. con: qđ alicui euenit praeter aliqã mentẽ ẽ. ne: ma: mõ contegler distinguẽ: qđ prædicta scitia dei venit praeter oẽ mentem ẽ. con: mi: et con: nulla declaratione ex causale ab ẽ ante scientiã communi vita hoẽ sentiri, respectu naã intellectualis dicit eventus, nisi modo accidentaliter ab ẽ prout fuit mentibone aut determinate habiti; n vero causale dicit qđ natã intellectuali advenit independenter ab aliqã illius mentẽ aut determinate ad n independenter ab omni.

105 Hoc posito ad 1mo qđo, ideo scitiam mediam de operatõe creãa a scitura sub conditione sponsibili ex carentia operatõis talis notata ad n: 103. ẽ eidem simpler stringentem, posito simpliciter n scisse ab deo naã actus liberi potuit n scisse: nil conuenius talem scitiam n ẽ deo causalem, naã n quia licet exerat independenter ab aliqa mente ẽ ẽ decreto dei; nihil deo advenit independenter, ab omni scitia mentis ne aut decreto vt scitia correspondens huic euangelica propositioni si Tyro et Sidoni vidissent miracula christi euertissent, n pendet a decreto quod alter n deo exerat praedictam euersionem pendebit a decreto dei qđ exerat hanc qđo conuersi euertis, videlicet a decreto patiendi miracula in Tiro et Sidone, a decreto ita vocaliter n scisuris mentem

vocadem est á Deo ad eum offerendo indifferenter illis horibus secundum cursum ordinem ad efficiendam conversionem. Vide ea Decreta Illustrissimi in illa Editione si viderenus, ut se tenentia ex parte actus omnipotentis ad conversionem et prædita facilia actus conversionis ad perficiendi abillis Decretis, aliquibus de conversione ut pendente á voluntate Dei non advenit Deo mihi pendenter ab omni voluntate sua Dei neq; prædita facilia, ac si ex parte non esset causalis. mi. valet: quia talis facilia, non minus pendet á divina voluntate qa foret conversionis causa, quam pendet á conversione qa foret effectus divinæ voluntatis, quidquidem si non foret divina voluntas causa conversionis, conversio non foret, neq; minus est in Deo facilia efficaliva conversionis. 109

Explicam amplius quod nam Deus ex parte sua et summe determinatus ad hanc aut illam creaturam cuiuslibet ordinis existentiale et veritate, implicat eum in tempore quidquid possibile ignorasse ab omni æterno, non minus quam quidquid aliud non cognoscere ab æterno. facilia ejus media non est causalis ex parte sui ipsius: quia implicat illa media non esse causalia ad quod hunc determinandum est Deum. Tota ejus causalitas cognita sit determinabit ex parte objecti ad conversionem defectibilis: ad neq; ex parte conversionis se tenet ut nulla est. non. quia illa conversio neq; actualiter est causalis, quam actualiter non sit, neq; quo foret, est actualis: quia tunc quo foret, est effectus divinæ voluntatis efficientis concursu et ordinantis reliqua media ad conversionem: Cum illa conversione non est ulla causalitas respectu dei; ergo adeo nulla est respectu dei quam scientiæ, sive mediorum. Concurrit itaq; nostra ad diversitatem non diversitatis polasticis partis, nullo effectum est causalem forticiam, aut tenere causalem quamvis divina providentia sed ordinis positam pendere á voluntate divina, non intendente visu tam permittente, idquod elegans expressit Augustinus l. 3. de lib. c. 3. nihil fit visibiliter et sensibiliter qui non de mirabiliore mirabiliq; intelligibili aula cuncta gubernantis, aut iubentis aut permittentis. Dominus dissentaneus maxime ab adver. quia illi ordinis providentia reducunt ad prædestinationem meritalibus causa libera, dispicas prædeterminationem; quasi perturbare potius et subvertere divinam providentiam concessus not. ad Augustinum in loco: 110

Dices Deus contra doctrinam n. 100. facilia divina ad repræsentandum angelum non venit veritas effectivorum á Deo veritabus divina facilia ad repræsentandum formicam. Ergo concursus formalis divina

scilia haec ventilatem sunt ⁊ spectare ad scientiam implicat spectivs
sunt spectu. ad scitia divina ut regulam landi alq; eum veniat
veritas spectior ⁊ doctrina illa est vera n̄ est. mi: spl. ejus vide
trina: illa est vera veritas divina scitia ut regula planta et angeli
est collectio sorellatis divina scitia et angeli: ita se haentia ut regula
scalis; pariter veritas divina scitia ut regula planta formica est
collectio sorellatis divina scitia, et formica: ita se haentia ut regula
scalis: dr̄ina collectio ē evidenter spectior quā 2da ⁊ veritas illa trina
est spectior quā 2da.

iii Ad ne: mi: ad placem dicenda: veritas divina scitia est collectio etc. Dum male ubique, partis collectionis, ne: veritas est collectio el. 2dā sorale confortale ubique partis contenta: michem dicit et contenta de natura spectione dū male; nepta vero de natura spectione eadem sorale exhibitate, itaq; veritas exhibitate est sorale exhibitate, scitia eā obla, ut explicat here regula; scitia regula talis obtum ut illud mi se est, et illud mi se est, ut regula scalis á scitia. hic vero regulus ageller venit divine scitia ut regula tendian pelum et ut regula landi formica: n̄ pena minor ē altera veritate. male exhibitate sunt ista exhibitate regula, quam ordinia in aquallo ē haēl per aui: in ordine ad scalem ve nitalem quia admodū ad aquallo ē haēl ⁊ aui: ad mensuratum sit aurum ⁊ lignum. ita eadem ē ubique mensura.

Actus 2dus.

Utrum in deo sit prudentia intellectiva conjuncta et praecedens intellectionem

ii2 Resolutio huius dubij ad celebre scitiae discordia theologorum et diversas terminorum intellectionis debet colligi ex regula statuenda: gr. ejus alq; cum scotto in 1mo dist: 2. q: 7. scilicet vero simpliciter et ppie sonam intellectivam alq; voluntatem, conjunctas et miler se et á suis actibus distione media sive ex nāā ne: de quo videndus Pontius dispu: 2. theologi: cursus q: 1: alq; dales posse eo modo dictos negant miler posse scire Rubius noster dist: 3. de scitia á lectione 2da, cum D. Thoma multis in locis. alq; agitant gravissimam practicandae á distione scotica et sub hac praecisione divisus ilemen, dum alq; solam posse logica, galenus ab intelligere posse valet conscia ad posse intelligere; alq; dus alq; d potentia dependent: non ut certa ab incertis et disputanda á non

disjunctivos separemus.

Supponimus 1mo. quod: licet in ea de qualitate dictionis reperta miter 153
mitellectivam pro et mitellectionem, admittit dualem hui pfectibiles in
deo, sed solum, de vera dualitate harū pfectionū admittenda v in admit
tenda. Secundo supponimus quod tñ in mihi dedualitate realiter
de pro talem dualitatem exigente: ē cum mitellectabile vocata pro
filio in divinis nullam praeter personalem dari debere realem;
essentiales relatiuas personarū religas pfectiones ē realiter inter
eas singulas à singulis, cum bonitas quę à quāq pro. Supponimus
3io. quod ionem hic mihi dari de pro mitellectiva eorali: hoc ē, de mi
telligibili communi omnibus divinis personis respectu mitellectionis commu
nis eorum toti trinitati ꝙ: nam aliud mitellectio notionalis ē divinus
verbum, et mitellectio notionalis ē processio patris ut producentis real
ter verbum suum aut filium, in quo aliud ē pactio spectans ad bonit:
De trinit: an mitellectus et mitellectio notionalis sint formaliter inter
se aliā mitellectiva aliaq mitellectio idem ab mitellectu et mitel
lectione eorali, qā per nos resolvi negative. Supponimus 4to.
quod tñ ē in presenti de pro mitellectiva comparanda cū mitel
lectione formaliter hempta; non cum mitellectione reduplicative ut
repraesentabile alia contingentia, quemus latius representare alter
nata potius ad existentia quam ad non existentiam aut potius de non existē
tia quā de existentiam rerum contingentium ē in deo contingens: ita existē
tiam quā terminat mitelligibile aliquid praeter ipsum formaliter mitellectione
ad exponendum veniet in tria observanda. 154

Primum ergo ipse pertens tota in hoc versat, ubinam sicut debeat
hic in pfectibus divinis quibus vitijs in creatis nā significata nomine
mitellectio, retinere nā ista puram pfectionē sibi primum, quā hi
heimus deo formaliter ut distantem à religis divinis pfectionibus: ita
etiam, detrahere eidem imperfectiones, quibus vitijs in creatis nā significata
nomine pro mitellectiva, retinemus nā ista pura aliā pfectionē
sibi primam, quam volemus habuisse deo formaliter ut
eminentem à religis divinis pfectionibus iuxta n: gō. in reliquis om
nino imperfectionibus manere in nā significata nomine pro mitellec
tiva, pfectio pura illius nāta prius concedenda eorum deo formaliter
communes toti trinitati, quam altera pars pro, altera pro mitelligibili:
decidenda ipse tota ista est, quā de 2da à n: gō. 155

Sit pro nostra Conclio. pro mitelligendi n ē in deo pure
logica pro, pro. pure logica pro mitelligendi ē practice possibili
tas mitellectionis: sed pro mitelligendi tñ ē in deo practice possibilis

intellectionis. Quia intelligendi in deo pure logica potentiam communis nobis cum diversis alijs aliud est pure logica quia nihil aliud sit ipsa in repugnantia quia nihil gallibet est gallibet scholastice in repugnat et id est: unde ipsa intellectio in deo est possibilitas, sive quia pure logica intellectionis in deo. mi probo: quia quia intelligendi in deo et intellectus et mens. Ad intellectus et mens in ipsa esse possibilis intellectionis. Et quia intelligendi in deo in ipsa esse possibilis intellectionis. ona: quia possibilis ex sacra scriptura et PP. monumentis in locis deo tribuentibus intellectum et mentem; quorum testimonia copiose colligit D. Ruiz disp: 3. de scientia: sect: 4. et disp: 2. de trin: sect: 2. ginethm Divus Thomas in prima parte q: 14. art: 2. corpore et alibi in primis, Scotus aliq; scholastici intellectum deo simpliciter concedunt mei: plas. nam si intellectus et mens est ens praecisa possibilis intellectionis, concedendus simpliciter est in hoc et angelo duplex intellectus et duplex mens, imus intellectus et ima mens est ipsa intellectiva, quam nemo negat creata intellectuali, idus intellectus et mens est quia logica intelligendi, sive praecisa possibilis intellectionis, ja in minus duas in his creatis quam in ipso deo: hoc non est minime concedendum, liget ex terminis: Deb.

116 Non ignoro duas posse solvi rationes. ima est, admittendo simpliciter et ipsis intellectum aut mentem in deo; negetur hic et ipsa aliquam intelligendi posse pure logica quia praecisa possibilis intellectionis existentis in deo. Ad revellitur: nam vel intellectus et mens est sola et praecisa possibilis intellectionis vel alia possibilis quia denotat intelligens actualis intellectione? si primum: concedo per solitis in solita regula. si detur, intellectus est quia intelligendi ut dicta est quia pure logica sive praecisa possibilitate intellectionis. Cons: plas. nam ex conceptis intellectus in deo et alia possibilis quia de nota intelligens actualis intellectione. deo ipse habet possibilis cum fundamento quia in ipsa est potens denotari intelligens, et ut potens denotari intelligens est quia intelligendi: Deb. patescat, si vota non mea quia, displicet, et pergas per me licet, demodo demibus concedas ab intellectione possibilis quia cum ni nisi possibilis intellectio, intelligens denotat actualis intellectione: sic cum habeo intentum videlicet quia in deo ni dat sola pure logica quia intelligendi; nec potest illam dat alia possibilis denotabilis ab intellectione quia vel dicas quia intelligendi, o capacitas vel aliquem possibilis intellectiva.

117 Secunda Resp: placuisse nobis Doctis RR: quibusdam in deo ni est

intellectum sumpto vocabulo ppie, sed solū metaphorice, quemadmodū
sacra scriptura deo attribuit oculos et aures, nō illorū ē, qui intellec
tus ppie significat posse producitiū immanenter intelligentie. sed contra
Confirm illa nostra ppōsitio, qd in deo ē soller et ppie intellectus imo
qđ D. Thomas ciliales n: 1ma et secunda n: 1ma. quicum alijs scholastici
concedunt deo intellectum absolute loquendo, nō ligurē im ppie et per
metaphorā qđ haec ēēt elegantia virtutis deputandi libris veritatem
inuolā seueras fabulatā leges mitigandam. 2do. qđ accedens in
imo dist: 32. q: 1. art: 2. inquisitione 1ma: negāt deo intellectum:
qđ negāo iure censet ab alijs temeraria; cum hī neget intellectum
humanum pro posse nō pro intellectione; qđ si intellectione negaret negāo ēēt
plusquam temeraria, ut lignet ee n: 93. dentijs: nam ideo debuerat ne
gari intellectus, qđ ppie significat posse immanenter producitiuam
intellectionis ad hoc significat in omni sua acceptione qđ in omnibus
acceptione ppria concedendus ē deo. mi: ibo, posthabendo an intellectio
in omni sua acceptione ppria significet cognitionē immanenter productam
aut producibilem ab intellectu si affirmas, miser negda ē deo simpler
intellectione ecnalem et solū secundū nōmine qđ neq; faciunt neq; fauere
possūt aduersarij. si negas, asserisq; intellectionem nō in omni sua ac
ceptione ppria significare cognitionē immanenter productā ab intellectu sed
solum quodo intellectio creatis: quaero, cur nō similiter affe
ris, intellectum nō in sua acceptione ppria significare posse immanenter
productiū intellectionis ad solum deo creatis creatā. 118

Sit secunda Conclio. nō existit in deo posse intelligendi qđ sit
intellectionis ecnalis productiua nō valler, nō virtualler, nō realer nec
tra, prima pars Conclionis excludens posse realler productiua
suppositorū patet quia nō stabit ē iusta suppositio ido loco n: 113.
eodem modo patet nō valler distinguere ab intellectione ecnali: hanc
solam productiuam posse D. Thomas negat; nō am posse nō productiuam,
et solum nec nostra distans ab intellectione ut negare
conendunt aliqui: haec emi pertinacia, haec illicita vorla imo pue
le, qui: 4: art: 4. ad 3m. intelligere et velle nō sunt tales actus, qui
designent, processionem alicuius rei, a deo distā, nec ecnaller nec
g̃ ecnaller, unde sequeret homī actum nō posse saluari nec posse
mitea, nisi ida modū intelligendi et significandi tantū quod diuersi
modo significat mitea intellectus et intelligere: cum in ipsi intelligere
Dei sit eadem ecnia, nō facta pericam.

119 Plas 2da pars Conclusionis contra Doctor R.R: qui talis defendit
Divinum intellectum esse primum à parte rei virtualiter productivum
intellectiones nras. Stabilitam ellis ita explicantibus, virtualiter pro
ductivum in hoc, qd cum in Deo, realiter realis et vera productio agi
valeater tñ ita se habeat intellectum Divinum et intellectio ac si real
liter intellectum producerent intellectio; qd ad modum dictio virtualis
inter Deitatem et paternitatem stabilit in hoc qd Deitas et paternitas real
liter mistae ita se habent, ut ordine qd hos Terminos, communicat in nu
mericas, ac si realiter distinguerentur et in virtualem productivum mutu
liter per duplicitet dum qua à Diametro opponit D. Thom respectu
talis ut liquet videnanti patam illa exclusiva tantum: tantum gaia
nullo firmo nitis fundatenti

120. Plas itaq, pars illa Conclusis ideo qd intelligendi tibi in
tellectivum Divinum produceret virtualiter intellectiones nras qua de
divino intellectivo et intellectione verificaretur aliqua predicta qa non
aliter in Deo verificari, nisi intellectus eruntus produceat actualiter intellec
tiones nras ednulla hucusmodi praedicta verificant intellectivum divi
num in produceit virtualiter intellectiones nras: sed, exple produceto
pro se ab adversarijs nam ideo Deitas et paternitas distinguit virtualiter
quia verificant praedicta qa in creaturis verificari in Deo nisi de dis
tis realiter. Mi patet: qia licet comiter verificari de intellectivo
in deo et realiter quam in actu intelligendi, et de intellectione et re
aliter actu in Deo intelligendi; hac tñ opposita praedicta verificarijs
non in creaturis quia intellectus producat actualiter intellectiones nras
etenim cum multos philosophi hui ejus R.R docent, intellectum creatum
posse actualiter dexerari intelligendem intellectione in producta ab ec
quia etiam planedum possibilem intellectum in quo time Deo creandi in
tellectivum existat vera Deo intelligendi: Ita.

121 Tertia Conclusis pars. videlicet qd in deo in Deo Deo intellectiva ja
intellectiones realis sit productiva nras nostra, plas: quia calenus tali
Deo daret, galenus nro nostra affirmaret de deo similem Deo, in
Sallem illam apprehendo, cognoscendo de intellectu divino ed in tar intella
ctus creati; sed neuter modus plat similiter Deo in deo in Deo mi
ed ima partem de nro affirmante plas: quia affirmans nostra in Deo
in obla praditum illi repugnare, nisi fingendo, et oblive faciendo fal
sum positionis aliud quam in se vere ej. Ed Deo productiva ea in
tellectiones realis deo repugnat nisi ita nisi: Affirmans nostra
in Deo, similem Deo in deo ponere nisi fingendo et oblivie faciendo

deum aliud, hoc ē n̄ deū; ac proinde ratē nostra fingendo n̄ esse mille
dī n̄ deo, ꝓā productiua intellectionē ēternalis · mihi patet
ꝑ affirmāo nostra, qđo ponit m̄ obiō ꝓdictū illi repugnare sa
cit obliue identicatū cū ꝓdicto repugnante: sed illud dictū ē verum
n̄ identificatum cum ꝓdicato repugnante: ꝯfirmāo nostra sa
cit illud oblīe aliud, quā ipse vere ab. m̄. illa quoad dū patet
de ratē apprehendendo dictū ad mētē intellectus creati patet:
nam si modus iste apprehendendi placeret m̄ deo distinguibilem rationē
nostra, ꝓā productiua intellectionē ēternalis, similis apprehendi
modus probaret m̄ angelo distinguibilem ratē nostra inuentalem
et n̄ alterno patet cassitiem qđ lic̄ absurdū, ē tñ ꝯ hic ꝑa
cielus cognoscit n̄ ultimum langue ꝓpriū dei et angeli sicut
jam alienis; aliqui hoc ipsi cognoscimus ratē ꝓficiata hic ꝑa
cielus, n̄ ee m̄ deo et m̄ angelo, cuius n̄ m̄ illis distinguimus
ad abilla ꝑtes ligua[illegible]

322

Sit ꝑia Corollū. exurbit m̄ deo sorellas ꝑpria ꝓā intellec
tiua ut condita sallem ratē nostra ab actuali intellectione.
probat 1mo · verbū d. Th. productiua n. 118. q. 1as vocant hoc
ex primo sententiarū dist. 7. q. 1. art. 1. ad 1mū · m̄ deo ē ōino
idem re, cētia, ꝓā et quenō, sed differunt ratē. idem docet de ve
ritate q. 2. art. 1. ℔a · contra gentes c. 10. et hic q. 14 art. 2 corp:
plas clare 2do. dividendo intellectum creatū in hūas ꝓā sorel
las m̄ hoc ēm distincte inuenimus primo virtutem produc
tiuam intellectionis, 2do. virtutem receptiuam eiusdē. 3io. m̄
tutem perceptiua obli ab actuali re intellectione representati
remotis dualibus prioribus ut imperfectis virtutibus, restat 3ia.
nullam m̄ suo conceptu mixtionē includens, et qua polerca
ꝑt contrahi à deo cui debet omnis pura ꝑfectio. Confirmāo
ritate nam actualis intellectionis sorellas creatas deo, potentias
debitas imꝑfectiones, receptibiles et productibiles, permanet
m̄ intellectione creata hac pura ꝑfectio, actualis et intellec
tualis representātē obli sed publatis imꝑfectionibus receptivis ad
productiui permanet m̄ intellectu creatō hac pura ꝑfectio
actualis et intellectualis virtus perceptiua obli ab actuali in
tellectione representātē hac eam sorellas concedendo ad deū. aliqui
hac ipsa sorellas ut ꝓpria ꝓā intellectiua, ut dictū ratē nostra

ab actuali intellectione, é eam solas virtus perceptiva denobilior et potens denoari intelligens, per actualem intellectionē creatam in deo solas ypia poā intellectiva ad condiola talem vnā nostra actuali intellectione.

123 Dices. ipsum actualem intellectionē dei ee virtutem perceptivam obli representati a se ipsa; ac proinde n'han in deo solas poā intellectiva est condiola ab actuali intellectione. Ad contra plasidem concedo. licet intellectio divina sit realiter intellectualis perceptio et simul virtus perceptiva; hi tota sunt deo solitate, quā non est ypia poā intellectiva et altera ypia intellectionis actualis: Ob sed tes poā ja videntiones. aal: plas. ja intellectio divina haet realiter gidgid pura perfectionis est simul in poā intellectiva ab-in intellectione creata videlicet in intellectione divina realiter sumpta

124 Dices iterum vna solas perceptio intellectualis é solissime virtus intellectualiter perceptiva, ypia perceptio intellectualis percipit intellectualiter, et intellectio intelligit: Ergo ter haec n'dat alia solitas intellectiva poā in deo. Ad Contra: nam licet omittamus perceptionē ex hoc loci regula é percipiendum et intellectionē ee intelligendum, n'volo ad quod ad eam ab Ad, ne de nomine contendamus, hi mirabamur mala hos ipsos ternos nostra probaō hunc in modi. vna solitas intellectio actualis aut intellectualis perceptio licet ex hoc solo regulo sit aliquos virtus perceptiva aut intellectiva; n'ta ex hoc solo regulo é tota virtus intellectiva et perceptiva necessaria ad reddendā eēnam cui adiuum ejus intelligendum et percipiente intellectualiter: ergo eēna divina é perfectissime intelligens et percipiens intellectualiter: Ergo ter illa solitas haet in se eēna divina aliam virtutem intellectivam et perceptiva. mi. et cor: contal: ma: ordendis: quia si vna solitas intellectio actualis aut intellectualis perceptio, ex hoc solo regulo est tota virtus intellectiva et perceptiva necessaria ad reddendā eēna cui diuno intelligendum et percipiendum intellectualiter; intellectio creata ga totam illam solitatem haet, in primis reddere obiectum intellectū ad rationem n'hoé et angelo, praterea reddere intelligente eum eēnam cui coniuncta: ad neg reddit obiectum intellectū a se diversum in hoé et angelo ab liquet; neg reddit intelligentem eum eēnā cui coniunctā, vide iunctā lapidi aut equo n' reddere intelligente Ita.

125 Ex proxima istis Conclusiones Colligo qd Deus sit ad gaudium

sibi ter nec potest dari vltra Deum ideo poā mitellectiua aut mitellectiua radicalis et per modū actus ūmi ante actualem mitellectionē. Dendū ūmo ce ūma Conclusoē n'dari ista in tempe pure logice. Dendā 2do ista conclusoē n'dari in tempe physico et realis: gia notati terūi mitempis co et realiacciperet pro poā realiter productiua aut receptiua mitel lectionis; neq; nobis libet contendere de noē. Dendā 3io ce sic car clusoē. dari poā mitellectiua aut mitellectiua radicale et per modū actus ūmi in tempe forli et metaphico: gia in tempe forli et metaphi co dari nil aliud ē, nisi dari in deo forlalem priā poā mitelle liua respectu ā forlale actualis mitellectionis, et ja per te forlem ē forlis mitellectio, sed per forlem mitellectiuā, quā metaphica coex ione infert, denoās actualiter mitelligere.

Actus Tertium.
Precipua argta solutois obiectionibus opposita enodantur.

126 Contra ūmam Conclusoē facit argtū Durandi negantis Deo mitellectualem idrtum ā pure mitelligere. nulla mitellectio creata ē imago pure in telligere, quia sit Deus: sed actualis mitellectio creata ē ista pure in telligere, ut ja dixi mi. illa distinctio ratō mitellectus et ejus actualis mitel lectionis. E multo minus in Deo poēt distingui hanc duplex ratō, ac ideo solum in Deo dari pure logica poā mitelligendi: ma: plus ja pure mitelligere ē effectus simplex; sed impossibile est aliquam simpliciter effectuam ce magis intimam creatā quā Deo Deb. confingi. ja in actione est pure logica poā agendi; et in unione ē pure logica poā unicendi ita ut in neutra Deb distinguibilis talis poā, ā forlale exercitij: Similiter in mitellecti one divina.

127 Deo difficultatem hactenus obiectis aut diversa solutiones nō ō vera tenēt dicendi, stare tabarn in mitelligendā illius pars ā excluti va pure: quia pure mitellegere sive pura mitellectio excludit ā se poā mitelligendi et explicat ut vera actualitas mitelligendi: ejus duplex poā mitelligere, sc pure mitellegere, aut ē mitellectio et pura mitellectio: imo excludendo poam formalem realiter productiua aut receptiua eius; et hoc modo mitellectio divina ē pura mitellectio et pure mitelligere. do excludendo realem identitatem cū poā mitelligendi hanc poa mitem formalis et metaphica, sive cū forlale illa pura poā mitellectiua quam expo sitiuus d. 22. et hoc modo mitellectio divina n'ē pura mitellectio et pure mitelligere. imus modus excludendi poā mitelligendi ē effectus simplex

ni intellectione excludente: nõ é gia excludit quam oē pñ productiõ est á se; et ñ excludit quam pñ receptivam n'é deus: sed publicat publica dogata. Duo modus excludendi poñ intelligendi é aspectio ni intellectiõ: nõ é gia ñ excludit dealatem cum illa poñ intelligendi, debet dimittere receptibilitatem et inhibitatem, cum poñ intelligendi realter dicta ñ fidem intellectiõ expio conceptu é ordinata ad denominandã intelligentẽ aliquam certã et nulle certa denominari potñ intelligens niti sibi coaxa et potens intelligere, ac inde niti haeat poñ intelligendi vel idendicalem cum intellectione ñ intellectionis receptivam.

128 Distingui ibz, ni forma ma: nulla intellectio creata est magis pure intelligere excludendo realem idendicalem cum poñ intelligendi, simpla poñ ni lexme formali et metaphisico ne: nulla intellectiõ creata é magis pure intelligere, excludendo poñ physicam, realiter productivam aut receptivam sui, concedi ma: et omitto mi: ad cons: negat. ad paõ ma: distingui ma: pure intelligere excludendo realem idendicalem cum dicta poñ intelligendi é aspectio simpliciter ne: pure intelligere, excludendo poñ physicam realiter productivã aut receptivam intellectionis et. cons: ma: et mi: ad negat cons: liquet distinctio ex ñ: antecedente. ad confirm: omisso ant: negat cons: dispanitas demumi ex ñ: 123. quia intellectio divina ipsiter dividalis poñ idendicaliter realiter gignit pure perfectionis est simul ni poñ intellectiva alia ni intellectione creata nulla potest simpliciter nõ relucet ni actione ut sibi identificet perfectione poñ activa aut ni unione ut sibi idendicet perfectionem extremorum. ad ant: omissum ñ ex: similiter verum sed pariter falsum: quo ni stet actio ut possibile est, idem cum causa diversis cum extremis tunc cum ni ubiq; é distinguibilis forte poñ á forte ex creatis.

129 Deo aliter concesso premissa ne: cons: logicalia. vitiũ sillogismi est qd termini medius qui é pure intelligere, é termus aequivocus, sustinens ñ eandem sed diversam rationẽ ni deo, alias ni intellectione creata, ut explicatur ñ: 127. ex eo autem qd ni deo alias ni intellectione creata sint diversa rõe, negat minor consequentiae aut ma: gis convenire deo qd conveniat intellectioni creatae. ipse verus sillogismus ille laudã concludit gaudium ipse. nulla stella é magis quam sit malosus, qd stella ita est carens. ut ñ possit ni illa distinguibilis rõe talibilis: quanto minus ni malosus potest distingui.

130 Obiect 2do. dicitur et intellectio forte sum pia distinguuntur rõe nostra cognitibile ñ sint respectu intellectionis forte hispla alia poñ ni pure logica: cons: fals. nam ni cibile respectu sui ñ est alia poñ ni pure logica, ut fert explicatio huius poñ prima ñ: 111. sed

qd verificat de deitate respectu nr verificat de deitate respectu intellectionis
sor Eler Rempha - Eodem pdicto nr dicum nãe nostra distinguit negueñ veri
ficare contradictoria Cor. Confirat: nam pcã logica dicit galenus valet
cons: ad actu ad possñ; qd valet hoc cons Deus intelligit Ergo est: non
deo daf logica pcã intelligendi. 131

Qd omisso ant: inuta ima hypothesim nr: pdicto: cons: eidem:
Concedit de deitate et intellectione, ut sunt in statu pprio et realj; re:
vero de illis ut sunt in statu formali et metaphisico qd pdicto cons: con:
ma: distinguit mi: et concedit de deitate et intellectione prout ille sunt
in statu realiet phico, negat vero de illis prout ipse sunt in statu for
li et metaphico - igit hypothesis qd diuina ista formalitas sunt in statu phi
co et reali prout idem, qd dicitur venit, pro illo statu venit alteri,
hoc est, eidem: qa ista aliat in terris venire eidem aliqd et hoc ista
eidem n' venire: unde pro illo statu n' daf in deitate respectu intellectio
nis, hoc e' respectu sui; alia pcã nisi pure logica - ad cum dicitur realiter
sumpta sit facundissima formalitas in ipsa deitate ymaginabilis a nobis mentali
ter, per comparatõ ad diversos terminos, aut contrahata; falsa hac distinctõ
in sensu formali et metaphico, relicet in entitate dei duplex formalitas una
intellectiua et mentis, sive pcã intellectiua, altera intellectionis actualis
videlicet galenus entitas dei ad ab intrinseco est comparabilis termino
intellectu creato, sine cum intellectione creata, realiter vel re
diversis. De his igit formalitatibus reduplicative est sic dicitis veri
cans pdicta, qa videtur opposita, sed opposita ni sunt, nisi non veri
ficat de formale pcã intellectiua qd respectu sui est pcã pure logica,
et qd respectu formalis intellectionis n' e' pcã pure logica - hac ni
gam probatione n' sunt opposita - qa una equivalet huic: entitas
dei se habet ni aliquo pdicto sicut intellectus creatus se habet respec
tu sui - alia aũ equivalet huic: entitas divina se habet ni aliquo pre
dicto, sicut intellectus creatus se habet respectu intellectionis, qa deus
est intelligens; ni hic vero nulla e' oppositio, idqd ulterius negamus
qa e' fulgaris difficultas una cum dicitur regis: vg. quo modo
cum hac sola distinctione sit verũ, quod quidditas intel
ligere et n' esse, et aliud velitiua esse et n' intelligere de qua agitur
in primo phisicorum agitur. 132

Ad Confirmãe: cons: falsum. aliud em' est dari logicam pcã, aliud
pure logicam, ima cons: ne: dum: neq; ce imo dñi negatur. probat
hoc: nam cum intellectus creatus dum intelligit per intellectionem
a se realiter distam habet ni se logicam intelligendi pcã, galenus
et intelligere valet cons: ad posse: nec tñ n' daf pure logica pcã, ad
praeter logicam, phicam productiua, aut receptiua intellectionis.

physicam intelligendi non deo nec in concedimus quem loquimur. Licet cum etiam loquamur intelligendo in bonitate divina constitue. deinde non concedimus cum praeter hanc non loquamur dari etiam scientiam quam intellectiva divinam metaphysice ab actuali intellectione.

133 Contra ima partem 2da conclusionis ponitur n: iis. nihil ei possit occurrere quia potius hypothesis quam disputata. Contra 2da partem majoris autores impugnati asserunt nulla aliqua gratia gratum divinum virtualem realem, aut aliquam majorem distinctam a tota extrinseca, neque nihil ledi nec non intelligendi existentem in deo, non ergo illa ergata ab omni voluntate revellimus, nihil fiant. nec ei, quia licet omittamus distinctam virtualem realem misericordiae intellectui neque et intellectione divinam sive liberam sive necessariam; in exhac distinctione non inserter contra nos, quod intellectus divinus producat virtualiter intellectionem. si omnes alii actualis distinctio neque intellectui creatum et intellectione respectu illius quia, quia intellectus actualiter producat intellectionem quam intelligit, aut etiam quia potuit illam producere, ad nihilum n: hic. cur ergo neque distinctio virtualis sine actuali productione?

134 Arguunt alii quia alio quo ostra illam 2da conclusionis partem, videlicet supposita scientia docente actum dei liberum et ordinem realiter posterius necessarium, quoad entitatem suam prior eternitate deo, ita nihilominus est virtualiter contingentem quoad denominationem dei ut volentis aut videntis ut mundum existere. modo sic: scientia intellectionis liberae in deo actualiter stringens, atqui non est stringens producit ab alio: Ergo scientia intellectionis libera producit virtualiter ab alio, sed non ab alio nisi a quia dei intellectio, Cab. Confirm. tamen de libera quam de necessaria intellectione: nam deus per intellectionem, sive liberam sive necessariam ut intelligens videt plenissime: ad eo ipso vita dei est non actualis videns in hoc quod est prout intelligere ad eam physica videns in hoc est producere intellectionem: Ergo eadem virtualiter illa producit.

135 Ad secundum illam de constitutione autem liberi per virtualem stringentem, divinae scientiae est satis difficilem; illa ita in propositione concessa non est virtualem productivae: etenim illa scientia non est nisi virtualem contingentem in existentia divina scientiae, sed ita sola denominat et hanc dicit esse eminentiam divinae scientiae liberae, quae necessario existens non necessario denominet volentem aut videntem deum: ita existentia illius scientiae non est virtualiter stringens, existentia non est ab alio virtualiter, neque eo modo producit. ita forte dist: ma: est virtualiter contingens contingentia existentia: tuta me: contingentia non denominatur omitt: ma: ad contra: ne: mi: loquendo, est sic loquendo est, de vita dei.

considerken mi llectione cénali dista 2ñ hypothesim n: 113. fac em dei vita perfectissima ad eo pocile d ciá, intelligere perfectissimo modo qd qd é intelligibile. ecclam vita n' ghica z gia vita ghica, viventis mi viventis intellectiui constitit, ad q igri adverterij hypothesim, in pro ductione intellectionis: alqui vita dei ut actualiter intelligentis omnia est vita actualis, q ij ecclam ghica, consisteret in actuali productione in tellectionis. si am consisteret in sola ~~productione~~ virtuali productione ecclam vita ghica virtualis; hoc aut deus n' omnes ghice vite se haeret actu ipsi ce viventi. qd visis satis in dicto. 136

Contra 2iam partem eiusdem Conclusionis posita n: 121. Christi mo Divus Thomas. de pot q: 1ma art: 1. ad 1um Deus: licet cena divina ad haeat aliqd ppium, neq re, neq ratõe; tñ operatõ divina habet aliqd 2dum ratõe. Concedit operatio divina, videlicet intellectionis et volitionis ppium rãte nostra qd negat cena. ad cena divina negat, ppium ratõe nostra productiue: ratõe nostra productiue, ppium concedit intellectionis et volitionis. Ad 2do. cum 1ma: con: dist: art: suõpremptã; cena divina negat ppium ratõe nostra productiuum solum, ne: negatu illud alq. eius ppia illatiua cena divina adequate abilla ex precedens rãte nostra, con: art: 2da: con: 3ia ppium ratõe nostra dicatur post videri, videlicet productiue quale negamus intellectioni divine n: 121. ut illatiua, alq denominabile quale concedimus eidem intellectioni á n: 122. ubi omq ppia negamus cena divina quam cui d: thom reponimus á n: 66 in 1mo negati ve et positive concepte dei; et cui ubiq similiter ppium mi al legato textu negat d: thom. Dum Cubiq ppium negamus cene divine, et unicum intellectioni concedimus, concedimus intellectioni ppium qd negamus cena; id gia unũ solũ concedimus in tellectioni, non concedimus ppium rationi nostra productiue. 137

Christi 2do. licet mihi repugnet qđ intellectiua realiter dicta ab intellectione ~~actuali~~ cenali; Dst tñ per nos qđ dicta ratõe nostra abeo dem intellectione, licet mihi repugnet qđ intellectiua realiter, pro ductiua illius intellectionis; Dst tñ eiusdem intellectionis productiua qđ ratõe nostra. Ad 2dum. dist: partem illam art: Dst tñ qđ realiter dicta ratõe nostra et: ne: Dst qđ non realiter dicta ratõe nostra etc. con: art: et cons: negat: ratõe nostra n' dst realis distio inter qđ intellectiuam et intellectiuõ cenalem, id qd ghst eodem argto exclu dente qđ productiuam n: 121. imo ratõe nostra dst minori realis inter quam intellectiuam et intellectiuõ cenalem, qđ in ista dist

nidistioe reali cu comparaõ ad diversos terminos virtutis distio nois, ut liquet ex n: 131. hinc neq; nocé nostra concedimus deo distioe ipsi realiter repugnantem, debemus potius adversarij mitere, neq; nocé nostra addenda deo productioe ipsi realiter repugnantem.

138. Quicq; sit quia entitas divina é comparabilis nocé nostra iam cum intellectu iam cu intellectione creata realiter inter se distincta post m: deo distingui nocé nostra forlas intellectiua et forlas intellectionis: sd similiter comparaf cum intellectu producente intellectionem et cum intellectione producta: similiter post m: deo distingui nocé nostra forlas intellectus producentis et forlas intellectionis producti. Ad def: negata con: disparitatem ee, qd ipsa intellectualis comparaõ entitatis divinæ iam cum uno iam cu altero termino extrinsecis nois, dist qua illa per se est inadaequata cognitio nostra; at intellectualis comparaõ divina entitatis iam cu uno termino producente iam cu altero producto ni é productio; ac proinde ista comparaõ intellectualis denoat distinctõ m: deo forlalem intellectus et intellectionis, eda amé comparaõ ni denoat producentem unam et productam alteram forlalem.

139 Deniq; contra ista Conclusoe positam n: 122. dices 1mo. illa forlas a nobis assignata est forliter communis potè intellectiuæ creatæ et intellectioni: sd implicat qd forlas qæ é forliter communis potè intellectiuæ et intellectioni, sit ipsa potè intellectiua; ergo communitas praedicti principiandi et principiatæ communitatem excludit: Et ni assignas m: deo forlas ipsa potè intellectiua. ma: pbf: qia forlas assignata est hac virtute intellectualiter pereptiua: sd hoc ag verificaf de potè intellectiua creata alij de intellectione: Et. Rdf distioe nois: illa forlas, sumpta generice é communis ete, omittit: illa forlas, sumpta specifice é communis ete ne: ma: ad pbam dist: mi: ag verificaf sumpta generice ete omitt: ag verificaf sumpta specifice etc. ne: mi: cu con: ista forlas virtus intellectualiter perceptiua sumpta generice est virtus intellectualiter aliquid percipiens, et hanc omnibus convenire cum intellectione creata ad evidentiam qstis de nocé intrincata n: 122. ad pmissa forlas sumpta specifice est virtus intellectualiter pereptiua m: intellectiuæ qia intellectio m: huc formali ratione non est tota virtus necessaria ad reddendã intelligentiam eorã cui adiungit ut videmus esse de ratione virtutis n: intuitiua forliter m: intellectione é communis intellectiuæ

ori et poā mīlleētiua creata ad ḡia mīlleētiua poā. 140

Dices do gd gd cenale mīleo ē actus puri: ergo ille terminū excludit omnino poā poā mīlleētiuam: Dese. n: 125. distinma: et con: ē actū plurium puritate actus excludentis poā predicta aut recepta in illis, ne: am ē actum purum, puritate actus excludentis i entitate realem cum sortitate poā metaphice, ita con: excludi: ponit mīm mīlleētione imperfectiue creata. 141

Dices: 3io. poā mīlleētiua pnā ḡpōsita ad mīlleētiue mīllo pricū mīlligi sine mīlleētione actuali: ed poā mīlleētiua sine mīlleētione actuali ē imperfecta: Ergo poā timīlligi mīdeo mīlligi imperfecta; hoc est, n mīlligi mī deo ed mī n deo iuxta doctrinam n: 121. (contra). poā mīlleētiua ex suo regno ē ḡfectibilis ab mīlleētione de gia hoc ē ḡfectibilis pnā ḡpōsita poā mīlleētiua ex suo regno pnā ḡpōsita imperfecta; hoc ē, minime ḡdea mīdeo. nego pbō. gia poā mīlleētiua ex suo conceptu est potens reddi mīlligens, hoc am reddi mīlligentem est hoc ḡfici; gia reddi mīlligentem ē ḡfici. 142

Ad 1ām: mīlligi sine pnā ḡcitiue aut extra ḡtributiue con: mīlligi sine privatiue ne: ma: mī extra dist: et con: mī ad ḡtem pa distionis, ed ne: mī inno. duo itaq; stinel distio data; innam ḡ neg. mī te est imperfecta, neg ut imperfecta mīlligi poā mīlleētiua ex pnā ḡ mīlligi sine mīlleētione, sumpto sine pnā ḡcitiue aut extra ḡtributiue, hoc ē, ḡ recedendo ab mīlleētione et ḡcise mīerā do poā mīlleētiuam: aut extra ḡnitiue cognoscendo talem poā mīdeo ḡdicari gīsem realiter cum mīlleētione, ed ab mīlleētione distingui realiter, et n mīludere mī se constitutiue mīlleētionem. 2dam, gd sequens est imperfecta illa poā, pi sequens pri valiue sine mīlleētione hoc ē privata mīlleētione aut extra potens privari summa mīlleētione. nā lucius dr est: gia poā mīlleētiua privata mīlleētione ē ignorans, et potens privari est potens ignorare; eum subrog modo tit imperfecta ut ē notissimum; extraliter modo mīlligi mīlligi ut imperfecta. nā inno est, gia aliud est rem mīlligi imperfecte, et longe aliud mīlligi imperfectam, aut imperfectam ee; ḡo poā mīlleētiua dei mīlligi ē nobis, pticentibus mī forte dicatur poā mīlleētiua et ḡcia sensibus ab adicali mīlleētione, mīlligi imperfecte: dī n mī lligi imperfecta, gia nulla illius imperfectio est gd nobis cognita imperfecta, aut ḡcitiua. nunquis neg intelligi ut imperfecta, extra

intelligas positive ut excludens à sua formali ratione intellectione, imo hoc dictio, pertinet ad perfectionem intellectus divini et intellectionis ut vitas à n: ut ibi est dictum.

143 Ad confirmae dict: ma: ex suo conceptu est flexibilis ab intellectione vel dicta v: indicta realiter à se con: ex suo conceptu est perfectibilis determinate ab intellectione dicta realiter à se ne: ma: mi pretera distinguis: quia non est flexibilis ab intellectione p: dictionem v: indictam realiter à se per appositionem imflexa; ne: quia non est flexibilis determinate ab intellectione dicta realiter à se, presupposito imflexa con: mi: et ne: con: igitur non intellectiva est hoc signum quod differens ab haecdam identitatem realem cum intellectione v: realem ab illa distinctam: si distinctam realem habet, caret flexione identitatem cum intellectione quam ex genere suo habet non: ac proin de presupposito imflexa vera doctrina tradita an: 16. si realem identitatem cum intellectione habet n: caret eo modo flexione ac proinde n: presupposito imflexa, nisi ex alio capite deficiat à flexione. non dei intellectiva nullo ex capite deficit: nam suo habet silenciatam suam intellectionem suam: ado habet intellectionem humanam; ergo ipsa est summa virtus intelligendi: quamvis non ex intimidat ratione intellectionis, sed illa haeret sibi inclusiva successione denominatam imflectio non est, ad specificationem humanam intellectus ut supra dicebam, et in simili dictum est n: 61.

Quaestio Quarta.

De Specie intelligibili, habitu intellectuali, memoria, motione aut determinatione activa, obiecto formali.

144 Utrum in deo praedicta omnia prius repertantur fuisse disputanda intellectio de nomine n: quam haeret mihi scitio illa. non inveta regulam statutam n: gr. non totam breviter decidimus. sit prima propositio. forelas speciei intelligibilis dat in deo prioritio n: vitas negando a nihil recto Divo Thoa, qui ex professo in hac una parte q: 14 art: 2. et art: 4 compone. et art: 15 ad 1ma. aliis in locis simpliciter affirmat ipsa dei essentiam ee speciem intelligibilem qua deus et se totum et alia à se cognoscit, in arlo 4. cuius ita haeret in deo intellectus intelligens et id quod intelligit et species intelligibilis et ipsum intelligere tria omnino unum et idem. quibus ex verbis reflexis in primis illorum Thoae locum explicas, qui dicunt eam divinam n: esse modum quod ad eam quod modum speciei impresse producere actualiter intellectionem

eam

cum em̄ d: Thom̄ dixerit mīelligentē et ēēa mīelligentem
et speciē mīelligibilem ab mīelligere ei eio idem, producibis mīellec
tionis diuinā à pōā et specie à pōā alia ea, nisi mīenoāliē: ed mīe
tionales negāt ea, ut vidimus n. 121. Nulla é. refellis probata explicā
necessionem mīeprotantium d: Thoām, qd dale et impropriē que
ciem usurpet, cum em̄ n' semel simpliciter usurpet, mīerpretāo po
tius impōna vide riuela num. 117.

Probat à noē: nam in specie impressa creata, detractis im 145r
fectionibus accidentis inhærentis pōā aut cum pōā mīelligere
producentis mīelligere, et religit, remanet quidā gradus ynā speciei
mīelligibilis: ad cuius formā relucet mi ēēa diuina, saltem longa
attributum illius Dei. ma: et mi: simul glaxi: nam detractis oībus
illis imperfectionibus remanet adhuc in specie impressa creata hac forā
tas, mīelligibilis applicas obti d mīellectum ut mīelligi potens
mīelligas à potente mīelligere: alij hac formā ga nullam explicat
imperfectionem relucet mi ēēa diuina lum̄ pter generalem rāōem pu
re affectionis: lum̄ gia mi ēēa diuina relucet metaphica exigentia
ut omne mīelligibile mīelligat actualiter ab mīellectu suo, et huius
modi exigentia é illa ipsa forma applicabilis mīelligibilis de qua loquimur ad
ma: stat gia mīellectus ex suo forti recepta specie é potens mīellige
re, et obiectum ex suo forti recepta practice é potens mīelligi: n'amō de
recepta forti mīellectus est, aut de recepta obti mutua applicatio in
tua lineā, sive mīelligibilis approximatio ut recubet mīellectio:
hoc em̄ est specialis modus speciei mīelligibilis. confirmāri pōt:
nam gaudet voluntas diuina nō tantū mīelligi et ēēa diuina nō
tum̄ e amabilis, ab ipsi voluntati presens per identitatem realem; mīl
ominus gia voluntas ex suo forti recepta est practice potens amare,
et bonum ex suo forti recepta, est practice potens dari; ideo concedit ur
ēēa diuina formā mīellectionis qua sit mīenoāliē applicatio
summi boni ad tantā voluntatem ut tantē potens amari amplius
me à tantē potente amare: Et similiter necessaria é formā speciei sibi mī
telligibilis applicatio eiusdem ēēa quando aliquis tantē mīelligibilis est
potentior per identitatem realem mīellectui tanto. 146

Sit 2da propositio n' dat mīeo nō habitus mīellectualis é com
unis ex d: Thom̄ mīer scolasticos cum Henrico Gandauensem mīellectui
et voluntati diuinā habitum: placet ex oppositio fundamento: nam recitis
imperfectionibus gallatis facilitentur, aut etiam comprehensive respectu

intellectionis et voluntatis, nil penitus effectionis remanet, quia habitus: Cū autem deo. actus ordinis: ibi non remanet promptitudo et facilitas intelligendi, ad promptitudo et facilitas intelligendi in capite sorti intellectus divini: Cum nil penitus effectionis remanet quia habitus ut cognitionis intellectus mei. phas. quia promptitudo et facilitas intelligendi haec sortitur quamvis naturam virtutis intellectivae, ad quid quid possibile est virtutes intellectivae sine impressione intelligibili in capite sorti intellectus divini; videlicet intellectus quo potentior alter aut maioris virtutis excogitari non potest. Cele. Confirm: nam quo maior est virtus operativa, facilitas operandi maior est et difficultas minor: ad intellectum divinum cuius virtus intellectiva: Cui facilitas intellectionis summa et difficultas nulla: implicat enim aliquem difficultate referiri facilitatem primam, hoc enim est contrarium. Quia summa facilitati facilitatem novam addi repugnat; enim summa extra quam nequit excessum augmenti: Cele.

147 Sit ista propositio nam memoria alia memoria quia dei mei deo. phas. quia intellectus impressionibus, creata memoria, ut quid sit quia realiter distincta ab operante vel ab operatione sua, aut renovativa intellectionis intelligibilis similibus; remanet quia retentiva speciei intelligibilis ad intelligendum actualiter res semel intellectas: Quia dei mei deo hanc quia, quia nam quia quia intellectiva: Cui mei. phas: quia quia intellectiva divina est realiter identificata et metaphysice connexa cum essentia dei: sed essentia dei est species intelligibilis ut habet a n: 144: Cui deo dei quia non retentiva speciei intelligibilis ad intelligendum actualiter quidquid semel intellexit: Veritas enim realis est universaliter redemptio identificati, et metaphysica connexio sui termini in hoc sensu venit quia deo memoria; galenus vero tenet quia revocatio aliquid ex oblivione ad actualem cogitationem, solum metaphysice se venit, et ita tenet beatus deo in tacta scriptura, legendo videlicet more suum ut sapienter observat Dr Greg: l. 32. moral: c. 6.

148 Sit ista propositio, motio aut deliberatio obtinet quatuor motiva intellectionis: similiter deliberatio aut motio obtinet milenoaller motiva quia quatuor ad producendam intellectionem deo repugnat: sed non repugnat divina intellectionis motio, aut deliberatio pure obtinet. Sit ratio quia motio mi eodem tempore repugnat et non repugnat forale actum divina intellectionis, hac duplici propositione expedit res aliquin implicea contradictionis de qua miler author. ubinam eam contingat, quia ita pendet ex ista ratione est nam actus forale est applicare et mandare applicare ab intellectu aut voluntate (quia de re miler explicanda nec theologicae aut moralis virtutis mi parum nihil dei anno proxime elapso) cum applicare quia

denotet obliuam motionem aut determinatè poñ ad intelligendū ē ad vtrāq; mādē
obliuā; consequens est, ut forsan obliuā repugnet vel ñ repugnet, quia nāq;
repugnat et n repugnat obliua motio aut determinatè poñ, sola igit̄ ppositio
ipsor probanda. 149

Probat̄ quoad ima et vltam partem: quia motio aut determinatè
obliua ptis ice motiua intellectionis implicat esse intellectionem, ptis ne
cessarii aut producibilis: nemo determinatè aut motio obliua intentionaliter
motiua ptis ice ad producendam intellectionem implicat esse potentia
ea ad producendam intellectionem: atqui nec diuina intellectio ē ptis
producibilis, nec dei poñ intellectiua ē ptis ice ad producendam intellectionem
sicut motio aut determinatè obliua ptis motiua intellectionis: similiter
determinatè aut motio obliua intentionaliter motiua poñ ptis ice ad produc
endam intellectionem dei repugnat, mi: absurde plata ut á n: ad ip: ma: li
quet ex termis: quia motiua esse nequit, cum termo sit de motiuo ac
tualiter exercito, perinde repugnat, atq; mouens esse moto, nempe ptis ice
mouens esse ptis ice moto repugnat perinde atq; producens ē faciens quid
esse producto. 150

Eadem ppositio quoad vltam partem de motione aut determi
nate pure obliua ñ repugnante: quia repugnatia diuina intellectionis
ad motiuum aut determinatiue pure obliuā, ēt quia nāq; ad motiuum
aut determinatiuum ad motio aut determinatè motio aut determinatè pure
obliua diuina intellectionis ñ repugnat. mai: patet: quia motiua aut determi
natiuum pure obliuum est nāq; illa forsan subquia cognosci aliquid qd dalis nāq;
forsan praebet influxum aliquem effectiuum intellectionis. de dalio nāq; forsan
subquia repugnat diuina intellectionis ad: C. mi: patet: tum quia ex praedicto mo
tiuo aut determinatiuo impossibile nulla diuina intellectionis arguit; tum quia
nāq; deus ē nāq; subquia intellectionis, non minus quam nāq; deus est nāq;
subquia amoris. confirm: nam motiuum aut determinatiuum pure obliuum
ē obliua illa nāq; quam nāq; aliter reddere qūd intelligens poterit cum
tale obliuum ē cognoscat ē affirmet ē neget: ad hanc obliua nāq; ad
repugnat intellectionis diuinae: patet: mi: patet: nam deus intelligens
deitatem et trinitatem suam vg. deo illam intellexit qua verē ita est
et hanc ipsam nobis reddere potuerant poñ. notandum vero qd hic
tandem loquimur de determinatiua obliua; nam praeter hoc dari etiam
determinatiuum quasi subtiuum qd ē nāq perfectionis diuinae esse, atq;
eam diuini intellectus forsan tum ipsi exigens metaphysice vel ac intel
ligibile intellectui actualiter ē intellectiue diuinam.

Sit obliua ppositio vte discurrebat ñ dari in deo simpler 151

et prie plas. qia vir discursiva simpler et prie talis est ad discursum
forandum simpler et prie talem sed repugnat deo forte discursu simpler
et prie talem, Ergo deo repugnat vir discursiva simpler et prie talis.
Ipsa ma: cū cons: mi. plas. qia discursus simpler et prie talis includit re
essario talem cognitionem prij q' antecedentis obliui, qua n' sit clarissi
ma et comprehensiua cognis concludit: sed timilem cognitionē deus
habere n' potest. ma: patet. qia discursus simpler et prie talis est mi
tellectualis transitus a noto ad ignotum, qui vi cog connexionis pri
mi cum 2do. ita est notio prima sive antecedentis n' sit clarissima
et comprehensiua notio 2di, sive conclusionis. si enī notio antecede
tis est simul clarissima et comprehensiua notio concluois, regit in
tellectus ab uno ad alterum discurrere sive progredi: mi tellectual
ter sed simul est unius mitelligi et alterum: vernadmodū si cada
aliene v' impulsu collocat á deo in duobus locis una quadā ordi
tas, illa hoc ipso n' discendit, aut progredij localiter ab uno ad alte
rum. sed simul est in utroq termino: mi. plas. qia deus habere n'
pōt cognitionem principij aut antecedentis obliui, qua n' sit clarissi
ma illius et comprehensiua cognitis: eidem cognitio aut n' huīc
clara, aut non comprehensiua obliui sui imperfecta est: cū ergo ipsius
diuina cognio principij aut antecedentis obliui sit clarissima illius
et comprehensiua cognis, et cognio concluois cum qua eē naliter connec
tit antecedens comprehensiuam; et ex ipsius sit cognio concluois et
clarissima et comprehensiua cognio concluois, n' minus quam prin
tive antecedentis, puter rāē vltiorē intimitatem: et de primo ad ulti
mum habere deus n' pōt cognitionē necessariam ad discursum simplem et
prie talem, videlicet cognitionē prij aut antecedentis obliui qa n' sit cla
rissima et comprehensiua cognis concluois

152 Notanda hic 3ia. imum. hoc concluois fundāentum pro ostendere
ab eo qd in discursu debeat una mitellectio distingui realiter ab altera
aut ex illius causa: sicut hoc ad mitas, dum illis plane denegandū
deo discursum. quo in genere videri potest miter alios pater Ruizius
disp: 1ª de scitia dei: dum, non ex idem ad valde diuersa, qd deus mi
tellijat illa idem concluois ex antecedente, ergo qd mitelligat illa distare: si
cut n' sit idem qd mitelligat similatum ergo qd mitelligat similitate; qd mitelli
gat obscurum ergo qd mitelligat obscure; qd mitelligat opinabile ergo qd mi
tellijat opinative, vbi ecē, qia hec adverbia modificant mitellectionem
ad imperfectionē, quam qua n' mitendit; deus dicit illam ex aliis

non illative mi elligit sed unico intuitu eum apprehendit clarissime et comprehensive
misereatur et illabi: 3io. notat ne de hoc agendum de nobis, eum illius qui deum
dicunt discursum virtualem; sed hoc nos appellemus intellectione qua deus
modo potissime dicto intelligit illationem concludit ex antecedente. Qui virtualem
discursum velit ei fundamentalem quidem divinae intellectioni et intellectui
ut nos nostra concipiat tanquam intelligens illative et discurrens, reprehendendi est n: 121. qui nimirum ehimaera Dei discursum, quem deo cum
nemo

CAP. VI. QUINTUM.

Explicantur difficultates nonnullae contra praecedentes propositiones.

Prima propositio vide difficilis doctor Rs. qui implicat dari nobis 173
speciei intelligibilis sine dispali seu intuitiva; aliquin est nobis aliqua di-
versa sine diversitate: sed in deo in dispali constitutiva dispalis speciei intel
ligibilis & manifestandi supponendae, qui dispalis ad rerum speciei intelligibilis
est, est ratio a priori quidditativa cum intellectu notitia praedicta. Resp.
ne: mi. negatum illud qd sine praevio suppositi: denique seclusa virtute
productiva intellectionis aut determinativa intellectionis producendae, re
manet in specie impressa creata nobis nota n: 142. qua sufficiens
dispalis est speciei intelligibilis.

Secunda propositio Contra se habet difficultatem Argti Galdaventis. 174
agere se habitu et agere prompte et facile, sed agere prompte et facilime
et perfectissime sine impactione. Agere se habitu concedentes et deo. Confirmari
potest: nam virtutes et vitia sunt habitus, ut patet ex 2do eth: c: 5. sed vir
tutes intellectuales non sunt deo denegandae vg sapientia, ars, prudentia &c.
Ergo habitus. Rsp. eo. argtum nihil concludere cum concessis sine dis
tinctione premissis; nam, qua ex ratione superiore collegit nos parlavem,
ut ei colligas hoc non est Agum qua est agens et est
aal, et mihi est
aal,. similiter agere se habitu, est agere prompte et facile sed non
convertuntur: qua agere prompte et facile et non sequitur; eodem pa
cto augmentum virtutis convenit potentiae seclusa habitu ut videmus
n: 146. Resp ulterius dist: ma: agere se habitu ut agere prompte et facil
ter, sub hac praecisa regula, nempe: et agere prompte et facilius, supponendum
pro ipsa carentia promptitudinis et facilitatis per defectum virtutis con
tra: et mi: et ne: cons: ad confirmatione dist: ma: et cons: de virtutibus et vitiis
proxime accidentalibus dico ut expresse illi logici fatentur; nos vero de virtutibus

ab vitijs eorum abstracta sua conceptu considerentur: sic eam ni implicat, eam dicebri posse, per augmenta virtutes sensu gradus facilitates & rectam operandi eam confert habitus, sicut eam debeant posse per defectu virtutis & gradus facilitates confert habitus ad vitiorum operationes, Ergo talem de vitijs spiritu. concederemus ibus a nobis deo virtutes quelibet ad intellectum et voluntatem, sed deliberet illarum imperfectiones gibus viles secundi habitus virtutes resultantes ni ipsam virtutem posse: et pulcra scholastica artes 7 alibi: c. i. scribit. neq vitium, neq virtutem esse dei, eo quod praestantius virtute

1550 Sextia propositio impugnari potest: quia memoria n' e de presentibus sed de praeteritis: ergo deo sunt ora praesentia et nihil praeteritum: et si illo n' e memoria: ma: patet ex arte 2: de memoria reminiscentia c. i. ubi docet praesentia esse sensum sedum ipsum, et facti memoriam Deo potius negat sua praesentia rerum ab aeterno quia reponit minor ut inter the object nicerta aliqua sint nullum. nihilominus ne aliis divertamus, praesentia ista hic omissa dicit ma: et com: de memoria ut limitata ad creata de qua sola philus, ne: vero de memoria dei illius immutabilissimi respectu et abstrahendo a predicta limitatione: sic eam detracta miser alias imperfectione illa rerum scientia praesentia, quo posito, remanet adhuc perfectio a nobis signata, n: 147. quia proprietissima memoria est.

1556 Quinta et sexta propositio impugnari possunt doctrina RR negantium cum Marcolo motum divina intellectionis, motum quae obiectum intellectionis ut nos dicimus esse motivum, neq efficere producere, neq mirabiliter movere quam ad producendam intellectionem: sed haec motio implicat mirabilis c. mi: phs. quia motum intellectionis dicit necessario respectum ad intellectionem producendam, sive a se ipso simul cum qua intellectione sive a qua intellectione ut excitata per ipsum ad productionem intellectionis sua; implicat mirabilis motum illud intellectionis n' habens habitu, . Confirm: imo quia motum est aequalis ni ordinem ad mobile: sed motio n' phs qua intellectiva mobilis, quia qua n' phs: neq, motum. Confirm 2do. nam tale motum n' posset movere deum ad actum scientiae; quia realis est eius ipsa dei: Deus movet ut sit deus, hoc e, deus movet ut sit hoc ipsum Deus aliqua movens praeexigentia ei:

1557 Deo mi: ea talium. ad placet ne: ma: quia non subjecta exponitur pro aliquid habet sufficienter hanc motum et hoc non appellat communi theologorum suffragio ut a ipsi Doctores arte eam suppeditat. ad 3am Confirm: dicit mi: n' phs qua intellectiva mobilis mobilitate ad actum a se realem dictum, com: mobilitate ad actum realem mirabilem, ne: mi-

et con: in deo exerti nõa intellectiua quia nõe phamus ãr: 122. hoc
põa n' è mobilis per actum á se nãller dictum, qia ea mobilitas è imperfectio
ut ligit ce ne i 3. è vero mobilis sive flexibilis sive denõabilis actu
midyle intellectionis, ubi noeã motus con: licet n' sit motus proprie motus
tñficat actione pdactiõa sive fiõa pductam. et hoc è expressa solu
tio D: Thõe hic q: 15. arte 3. ad 1mũ. ubi ad illud argumẽ qd deus
movet se ipsum deo am n' competit moveri (neq vivere, docet intellec
tione eẽ motum et actum dei n' essentialis in põa puera, sive dicta ab ac
tu, concludit: hoc ipse modo quo intelligere è motus hoc ipso modo quo
intelligo: id est intelligit dicit se movere et per hunc modũ etiam Platonis
licit qd deus movet seipsum n' eo modo quo motus è actus imperfecti. est
itaq deus immobilis mobilitate illa imperfecti pria, paliter deus intellectione
immutabilem agnovit philus l: 12 metaphi. lect: 51. n' ln' è immobilis mo
bilitate ptecti explicata, quã eam supponit arles l: 2. de coelo lect: 13. in
hoc verba. dei eternitas immutabilitas è. hoc aũ è vita interminabilis: ita
necesse est, motum interminabilem deo nieẽ. 158

Cõcluditõ ẽa tota ratõe in autores hos qui ut religiõsi theologis con
cedunt diuinã uolitiõ ternalitã, qd sin' dubio, nil ẽt ternum
diuinam uolitãem sive uolitum á deo: ab ãtio uolitiõe qe nalles ipsa
eẽna dei, ternus deus cum sit interminabilis, et ternus ut sit deus:
qd ẽ, sit hoc ipsum qd arbitrem ternus deus presupponi eẽ. eodẽ modo ẽ
hanc cons: natura nedenda et negãnda ab ipsis est, nihil et negãs á nobis esse
illomem cons: consequens á nobis dictis. Deum moveri ut sit deus ultra
esse cons: ut sit deus ut deus ne: cons: deus ut deus è eẽna divina:
sive cons á se: ex quia metaphie presupponit sectione colligunt sectio
nes religiõsi ipsius alq midyle naller, ac ginde deũ nedum sectionem in
ternalitã et immobilitã. qia ln' ingenere pure oblivio haec ternitas ad
quem, et motum ponit qd ptecti uolitiõe presupponens metaphie ter
tium deum; ideo ternus deliue et moriens deus, n' ut sit deus ipsum
supponi eẽ arbe actualitatem uolitiõ; sed ut sit deus uiuens qd arbe ac
tualitatem uolitiõ n' presupponi eẽ. 159

Impugnat aller doctrina traditã de obliõ sõali: n' sõale obliuum
diuinã intellectionis ẽt nõ veri et intelligibilis provenire ad deum
maxime absurda: prmũ, qd nõ veri et intelligibilis divini ẽt eo
dem modo obliuum sõale divinã intellectionis, aq nõ veri et intel
ligibilis evadi: in utroq em relinquet aller nõ veri et intelligi
bilis, in quã reponimus naturã obliõis sõalis. 2dum: si nõ veri

d intelligibiles creati est obiti finale divinæ intellectionis, ens creatū est specificatum divinæ intellectionis. sed hoc implicat in terminis, quia intellectio dicunt certam rem specificatam à suo specificativo ab, ab illo mensuratā: intellectio ant divina etiam ita dicunt rem specificatam et mensuratam à creatā n' potest dici. mas plus: quia intellectio habet pro specificativo obiectum finale, et ab illo mensuratur ut docet D. Thomas hic, q. 14. art. 2. ad 3um. confirm absurdius, quia intellectio creata est specificata sub obiecto finali specificato, quia sub ens specificato: ergo deo existente duæ intellectiones quarū altera est infinite specificata altera infinite minus specificata. plus cum quia intellectio habens pro finali obiecto ens et intelligibile divinum habet finale obiectum infinite specificatum quam intellectio habens pro finali obiecto ens et intelligibile creatum: sed deus specificatur ab intellectio, quo specificatur ab, illius finale obiectum ℓ.

160 R. neutrum galenus absurdum inferri ex doctrina traditā nobis. prima n' absurdum: ad hoc enim, quod nos abstrahimus finalis tamquam pro nobis ens habens habent intelligibile divinum habet finale obiectum et intelligibile creatum respectu divinæ intellectionis, hæc non conveniunt absurda n', ipsum in medijs capitibus divinæ venit enim n' divina, et ne longius abeam, in hac ipsa nostra ultra ex aperta conveniunt, nam in nobis intellectu divina intellectione ant illam terminatis venit divinæ intelligibile in creato. obiectum est intellectibile in infinitum nullam ex ultimis intelligibilis diversitatem in nobis obiecti divinæ intellectionis. ab ea nostra tenuis comprehendit multiplices ultimas intelligibilis diversitates. aliqui omissis dicunt valde specieux: prima quod intelligibile divinum communicant, aut potius est idem cum divina scilicet, ita ut illud neq magis sit neq minus ut intelligibile quam illa et intellectiva. 2da. quod intelligibile divinum est intrinsecum intellectionis tam specificativum per modum quod: hoc non modo neq, intrinsecum neq extrinsecum specificativum divinæ intellectionis est intelligibile creatum, intelligibile divinum est intrinsecum specificativum tam intellectionis per modum quod, quia licet intelligibile, sive esparte rei, sive ex parte obiecti, sit quidam productivum intrinsecum specificativum, reperta in divina intellectione, ut ostendimus n: 14. hinc in divina tamen quia intellectionis, identificans sibi illam virtutem eadem divinam et ens. intelligibile creatum neq hoc modo est quidam divinæ intellectionis ut liquet. neq est illius extrinsecum

genium, qm extrinsecu genium mlibus mlibili illud dicit, qd conuenchum
fora mlectiua per genium speciem a se missam, q sim missa mllectu
tive fora ab alio, facit produci mllectiue sui; scplicat am fora sui
improducibilem mllectiuam. 161

Ad 2dum absurdu dist: ma: ens creatum est specificabile sim
plex sive q modum ppij ne: esse specificatiu cu addito sive extrinsecu o
milis ma: mi. pariter distingt et mino termo con: negata mi ido. subalitie
colligo ex d: thom cit: ab advers: ibi em ita habet. mlandu cm ipsu mllegie
re specificat q obiectum suu, mi quata fora mllibile q ipsu mllectualis
operatio. nam ois operatio specificat per formam qua e ipsu operatio vitalis
facilis q calorem, unde q illam fora mllibilem specificat mllectualis
operatio qa facit mllectu in actu. hic verbis excludit d. Doctor mllibi
bile creatum a nra specificatiu scitia dei; qm licet sit mllectu a
deo, n tu vel qa vi q mllectum sui est ipsum mllectiue, utiliuer
mllectu divinu mi actu mllibili, unde concludit specificatiu
mllectiue mi deo ex divinam essentia. Constat igit specificatiu simpler
dictum, respectu mllectiue divine, unita d. thom nam alienis
timam ab oi esse creato. specificatiu am ex dicto sive extrinsecum
qd a nobis omnibus, absurdi nil habet: qm ni e ipsum metaphicu aut physicu
mllectiue, ad quos termos sive quos nro oblita sub quo, elicitem
omnipotia respicit creaturas sub nate producibilis; qm si post aut creas
aut producibiles evadut, q a creat denotat esse actuale in actu. 162

Ad Confirmat dicitur ni: ipsq. dist: ma: mllectio perfectior evadit
sub obio formali perfectiori, qm sub minperfectiori, qdo unitu formale obiectum
respectu unius mllectiue et alterius respectu alterius est specificatiu
simpler sive q modum ppij omnibus, qdo ni ita se habent obia illa formalia
ne: ant: et con: ad cont: patet dist: ma: et con: mi hoc sensu, qd unitum
illud obiectum formale est specificatiu simplex sive q modu ppij; ne: am mi
eo sensu qd utrumq illud obiectu formale sit specificatiu simpler sive
q modum ppij. istaq omnitimus obia formalia magnalis perfectior mllectiue
esse perfectiue magalem mi mllectiones gibus mllegimus qdo sua illa
num specificatiu q modu ppij sive metaphici sive physici: si cum magna
libus eade posset magalem effectum. ab qdo formalia obia ni sunt mi
llectiua physica aut metaphica ppia sed puras veritates sive quas nro
obiita sub quo, nullam perfectiore diversitatem, diversitas illorum
mi mllectiones gnit. unde cum solum mllibile divinu sit qe
specificatiu q modu ppij respectu divine mllectionis; nisi ens mllibile
creatum: sit falsum, qd divina mllectio habeat pro formali

obito intelligibile divinū, et haec profanali obito intelligibile creatū, n'sinal intellectibus duas effective magnali; tota em utriusq effectio ab eodē specificativo venit, nempe a divitiis sua.

163 Deniq, á paritate voluntatis urgent alij. nó boni et amabilis creati naturam i nro subjecto et obtinem finale divini amoris. Cnáo veri et intelligibilis creati naturā i nro subjecto et finale obtin intellectus divinus, ant plas. quia voluntas divina amat ea, qa amat ipsam divinam bonitatem. Deo. n'ce ois certum ant ad oppositum despendi á doctis et ingeniosis Theol: inter quos videri potest P. Gribaltus. de charit: divina disp: 3. et ipsem divinum voluntatem aliqo modo nosse nosq finali obitu bonitatis creatae, n'leviter indicat verba christi dominici quod Joan: c: 16. ipse pater amat vos, qia vos me amastis: ubi notter Christus filios dei aót creatos sane bonitas, per caritatem qia ipsorum, tanqa finalē obitum cá, amore patris divini erga nos, vid de hoc alibi.

164 Deo. 2do. omisso ant: nihil posse qia paritas argui in voluntate et intellectu divino á fine disparitate admitti potest ab ipsis obtrectantibus, postea em ant hoc sit bona cons: necessarium neq amari potest á divina voluntate, specialem neq intelligi neq intelligi potest á divino intellectu, hae cons cum eis ipsi debeant dicere malam, eo ipso dicunt n'ce necessario bonam, cons: istam quam. creatā negant ce finale obitum divina voluntatis Cneq divini intellectus. relicta igit diversitate finis quoad disparitatem, disparitatem ad argtum nobis obiecti reddimus: qia ad voluntatem, tanqa finalem eidem libertatis specialis moralis effectus: moralis ant effectus podutat ut creatā, qia ordinata ad deum finem ultimum, amenq relata ad finem ultimum, sive determinate illatū amorem tanqa obito finali divina bonitate spectata divina voluntas, qā honestissima et rectissima actionē sua operatione, amat creatā quas amat relate ad se deum finem ultimū, sive determinate divinā creatārū amorem tanqa obito finali divina bonitate. ut nro ista effectus moralis n'reluctat in intellectu, galeotus ni illo fortiter n'rō. Sed libertas, alq adeo haec postpo finali obito in tantus tanquis explicato verū et intelligibile creatum; cum omisso qd divina voluntas haec n'possit pro finali obito in eadem tenendo rum et amabile creatum.

165 Ultima tandem prostibo impedit hoc argtō. Deus q cēsā suam omnipotentem tanqa primā et immediatam creatārū creatā ocl cognoscit: sed cognoscere effectum per causā illius primam et immediatam est discurrere et formare demonstratōē illam spectando, qā certissimo notissimus nro. Colo. Confirm: ni divina cognitio representabile dei ut causa creatā, et creatā ut effectū dei, distinctā nostra duplex divina intellectio

nitelligibile, una ga ut sit nowcita ā ida, et nitelligibile solius caā, alterq; ut sit practica ā ima ē nitelligibile solius effectus: Qualem naē nostra diuina pueritia nideo nitelligibiles apta ad seranda discentium, cum tenela doctrina claudam ā nobis ni irā.

166

Def ex nupes citi: x: et sepi: dicti: mai: lanya ga caā ppria et immediata cognoscit, illative, ne: cognoscit ñ illative sed unico intuitu eam ayali clanitate obj. comprehensive caā et effectus con: ma: omipale na dicta con: ni ipso sensu et negat ni deo. hac: veā solutio ē d: thoā q: it ad: 3. ad 2dū. ad confirmaē dicti aut: una ga ut sic gētra redu plicando tuam cognitē nostra praconderem et solius caā aut solius effectus omittit. una ga ut sic praconta, redupliciando tuam ista nitelligibilē divina quam praconditam ē solius caā aut solius effectus nec aut: et consi: n aut apta ad serādū discursu cognis caā nisi, ita sibi ipsa cognis caā ut n sit timul clarissima et comprensiva cognis effectus ut vidimus. ido am gradimur ni divina cognitē deus illa nitelligibilia, ut omittimus, divina nitelligibilis caā ipsa ē nitelligibilis effectus licet nostra nideq; aut gradiendo cognitē representet ut nitelligibilis solius caā gradiendo ab effectu. clarius: divina nitelligibilis caā n cognoscit tunc ā nobis nitelligens effectum: effectū tamen nitelligit am sit discursiva nitelligibilis n sufficit gd ab alijs n cognoscat ē nitelligibilis timul antecedentis et concludentis, ad rigrisq; gd n sit nitelligibilis timul antecedentis et concludēs.

Disputatio 2da

de

Scientia dei circa obiecta necessaria.

Caput primum.

Deus habet scientiam sui et solius scientiam cum comprehensiam sui.

167

Multa pauci continet positiua conclio ga triplex est, asserit esse scitiā dei nideo, de scitiam comprehensiā. 2io. comprehensiā scitiā regat nideo. 3ia hanc et divina filei et nāali iaci simul gilem consentaneā, excitant in explicaē sua, varias difficultates. omnia breuiter complectit apost: ista ad Corinth: c 12. quā dei nemo cognouit nisi spūs dei. praminent am: spiritus scrutatur etiam profunda dei: gappler Dimus Athanasius ni disp: contra Arium habita ni concilio Nicaeno

ingebat sapienter: dei profundia quis cognoscit? nam quis condidit, aut incredibilia? aut rem incredibilem creaturæ componendi deus? sin minus, ab increata increatum intelligi asseverabit. quid ita, inquit, augustinus? patri et filio consubstantialem fatearis, omnia eum penetrant dei abyssa cognoscit spiritus s. etiam beatus paulus. ejusdem cons: optima tuetur fides spiritus si ei deum ita intelligendo capere ut comprehendat ac finde evidens cons: qd deus se et alios ipse se intelligendo comprehendit. porterea d. thomas: docet bona hanc cons: comprehendit deus se deus, ita bonam hanc cons: comprehendit ea ad se ut deus, docet nos augst: term: 38 de verbis domini in hac verba, de deo loquimur quomodo cognoscit? et comprehendit? ut est deus.

168 Racé preterea ostendit breviter ista et ita jam concludo. summus intellectus necessario habet suam intellectionem summi intelligibilis: sed summus intellectus est deus, et summa intellectio est filius comprensiva, et summum intelligibile est ipse deus: deus necessario habet filium comprensivum sui ipsius mediante patre. ita intellectus habens summam intellectionem summi intelligibilis, intelligit summe omnia intelligibilia. si intelligit summe ista intelligibilia, habet eam intellectionem simpliciter si non habet summa intellectionem simpliciter, non est summus intellectus, quia destruitur filii omnem simplicem scientiam de linea intellectivi mediante patre: quia summa esse est quidquid summum in omni linea scientiæ est. est ita aliquid summum in linea scientiæ summus intellectus, sive summa capacitas intelligendi, deinde comprensiva est scientia intellectione et comprensiva; ac finde et comprensiva regit ea summa intellectio summe intelligibile creatæ conversis ea ratione, atq adeo summum intelligibile creatæ regit et ea summa ens, neq summum ens est ens nisi deus. patens hac demonstrata ex forma ex concepta summi; ut reprobamus n. 12. ad ex concepta summi probati aliunde ut clamet n. 21.

169. Replicas aliter: deus non est aliter minus intelligens quam intelligibile et tantum intelligit, quam ipse est intelligibile. sed implicat minus ad tantum intelligat quam ipse est intelligibile, nisi scientissime intelligat se deum totam intentive et extensionem intelligibilitatis suæ. et hoc ipsum est comprehendere se et scire ipsum ut est. ergo idem aliter est quidquid deus, intelligens et intelligibile ad implicat maius et minus in eodem quia tam maius non est tam minus et ut minus non est idem ea maiore; ergo inde est tam non idem cum eodem

Cx'ô nalter motus intellijens deus ja intelligibiliter, hinc negocij philosophus l. 12 metaph: c. 9. alias 7. ubi de hoc ajio deo: manifestat ipsû id illud intelligibil, id divinissimû, honorabilissimûq; est de quo ratiocinatio: ipsam & intelligibil tê ejusdem id optimû est, ctê intellectio vitæ lectissimæ intellectionis. 170

Tertia pars Concl: eum probari debeat ex gilatione negata intellectionis comprehensiva gaudere certa sit ac etiam de fide ut multi censent, loquendo de comprehensione stricte sumpta, tû mentis gloriæ est ipsius intelligibilitas modus explicandi gilationem negatam comprehensionis de qua loquimur. videndi pro alijs P. Vasquez. ima part: disp: 93 & Suarez de incarnatione disp: 26 & lib: 2. de attributis cap: 9. nos cum Ruizio disp: 6. de scitia breviter supponimus comprehensionem ejus dictam & intellectionem adæquatam sonaller obiectivi intelligibilitatem: hoc est id intellectio mentis divinæ tûs talem tam efficta, quam tûs effectum obiectum, mentis divinæ intelligibilis. hanc amplitudinem & intellectionis id certitudinem & evidentiam relegans effectivæ spectantes ad lineam intellectionis haël mentis eo saltem gradu, quem intrinseco suo merito obiectivo cognoscibilitas exigit. dixi autem; quia tê intellectio mentis effectivæ haël & comprehensio, tê plus effectivæ haël, quemadmodû haël intellectio divina respectu cujuscunq; intelligibilis creati, ut ajunt communiter, ut dicit, galenus nequeunt effectivæ necessariam ad comprehensionem. hanc comprehensionem explicando exemplo laudat D. Thom: hic q: 12. art: 7. corpore terrenus: illud comprehendit id efficit cognoscit, efficit amplius cognoscit, id tandû cognoscit plurimum & cognoscibile. et ait hunc sensum inter precipuos Augustinianos Gabriel in 3. dist: 14. q: 4. dubium videndo comprehendi, id ita videt, ut nil illius lateat videntem ambitus finis circumplici potest. ultima hæc verba ita explicat S. Thom: tunc ens finis alicujus circumplicitur, quo ad finem in modo cognoscendi illam rem venit. ubi observandum & ly ad finem cadere supra modum cognoscendi sive supra ipsam cognitionem supra obiectum cognitum: aly deo sensus est, intellectivæ & comprehensivam finis modo cognoscendi sive mentis cognitio venit ad finem, sive ad suprenum effectivum, quem intrinseco suo merito obiectivo cognoscibilitas exigit. Hac premissa suppositione facile prædicta pars concludit: implicat mentis intellectionem divinam, haëm sei effectivæ spectantes ad lineam intellectionis in illo supremo gradu, quem intrinseco suo merito dei 171

cognoscibilibus exigit, ad intellectio comprensiva haere debet ei effectivae
speciales ad libram intellectiones in illo supremo gradu, qum intrinseco
seco merito obli cognoscibilibus exigit: Implicat in termino intellec
tio non divina dei comprensiva. Liquet cons: et minor num: exter: ma:
plas. jam implicat in termino intellectio in divina haere ei effectivae spe
ciales ad libram intellectiones in illo supremo gradu in quo tales per
fectivae haet intellectio divina: ad gradus effectivi in intellectione, qm
intrinseco seco merito dei cognoscibilibus exigit, et ille ipse supremus
in quo tales effectivae haet intellectio divina: Implicat in termino intel
lectio in divina, haere ei effectivae speciales ad libram intellectiones
in illo supremo gradu, quem intrinseco seco merito dei cognoscibil
bus exigit. ma: et evidens: nam supremus ille gradus in quo effectivae in
tellectionis haet intellectio divina attingit intellectione divina in aliquo im
plicat intellectio in divina haere illum gradu perfectionis, quia implicat di
vina non divina et constituta in natura, aut in deus aqualis deo. mi:
patet. jam intrinseco seco merito dei cognoscibilibus exigit talem intellec
tionem et talem effectivae intellectionis cum qua est connexa realiter et
metaphice connexa.

132 Plas et explicas amplius ex ni: exg. intellectio qua se deus intelligit, est
tam intellectiva quam deus ipse est intelligibilis: sed nulla intellectio
creata sive de facto sive de possibili, ternata ad deum est tam intel
lectiva, quia est intellectiva intellectio qua deus se intelligit: Nulla
intellectio creata, sive de facto sive de possibili ternata ad deum est tam
intellectiva quam deus ipse est intelligibilis ma: patet ex illo num. 131.
jam maius et minus realiter in eadem se recipere nequit. mi: plas. ex num.
131. jam implicat in termino intellectio in divina realiter aqualis divi
na: quippe impossibilis est intellectio creata ternata ad deum cum
aquali evidentia, certitudine, invariabilitate, ac denique intellectu
va virtute, evidentia, certitudini, invariabilitati aut intellectiva vir
tuti reperta in intellectione qua se deus intelligit. cons: constat,
jam intellectio divina est creata jam suae magnae realitatis et
perfectionis aqualis est intelligibilitati divinae; alioquin extrema aqualia ei
deum sto potent non in se aqualia realiter se contra immo quoniam ad
dona tradidum ab Scotide Scholasticum: deum se, intellectio minus
intellectiva quam est intelligibilis obiectum in se obli comprehensia
Nulla intellectio creata post se comprensiva dei: ac finde deus
in solum haet, sed eam solus haet scientiam comprensivam sui.

Caput 2dum.

Explicans qua obscurare videns clarissimā veritatem.

173

Contra primam et 2dam partem evidentem veritatis inconcussive
ppositæ obstrei imo pōt. pro duplici stultitia notata n: 57.
Tales l. 2. magnorū moralium c: 12. ita philosophans de deo n'der
miente, dū mipiciente aliquid ~~eo~~ pulcherrimū et maxime peculiare
gdā mipiciet? nam si gdam aliud mipiciet id erit melius.
hoc vero abnudum est, ut se gdam melius habeat deus. ipse ipsū
se mipiciet. ad hoc deliriū: nam homi qui ale mipiciat,
usq; adeo abhorrito mirabamur. RDeo. stultus magistre videretur
in loco viri prudentis huiusmodi dictū verbaq; in ore pulgi:
ut minimū ridiculus de deo huiusmodi sermo. et licet hi solu
tionem omiserit, hoc n' tamen veritatem citi n: 169. de cetero
predicta ratiocinatio vera falsitatis misceat, si mipiciere usurpet
pro contemplare obi beatificante de deo illi est sermo, evidens
est, deum contemplare obi cæterni beatum n' fieri; aliquin
in hoc sensu nil extra se mipiciere. si autem usurpet pro pura
inspectione obi inutilis, evidens est, divinam pulchritudinem latere
nihil distinctum á deo. pulcra, q thupidi reputant hoc, quia
loti sunt in contemplate et fruitione sui, sunt sibi, quia illi mise
ant ignorant hilaria vitia aut amant n' ignorant. implicat
enim in terminis visionem divinam huius vel ignorantia evidentis
si amore n' ignorati laboret deus mipiciendo se.

194

Secundo obstrei pōt. si deus se comprenderet, idem cū in
tellectio sui et obiectum intellectionis hæc; ipsum se comprendere
si pōt, nisi intrinsice intelligat, intellectionem suam sui idemata:
Sed hoc implicat C. mi. plas. imo. quia intellectio intrinsice ad
ter relatæ transcendalem ad obtū sui: ipsum e ad aliquid ut
docet Arles in praedicamentis c: 3. sed relatio transcendalis est
dicti ad dictum realiter: C. secundū, quia S: Thomas imo: deus q: i: artic:
3. dū ait: impossibile est q primum visibile, sit ipsum videre: quia de videre
est aliquibus obi visibilis, ergo si deus videret intellectionē suam
sui formalem ipsum videret, esset ipsum ipsum primum visibile Ergo
quia si deus se videns videret intellectionē suam, quoniam se videns nil

videt aliud aut intelligit nisi intrinsece se et intellectione sua; sicut
quod Deus est, est realiter ipsa intrinsece et intellectio sua: sed implicat
intrinsece aut intellectio, quae nil videat aliud, aut intelligat nisi se
ipsa: genaliter implicat unde, quae nihil nihil nisi ipsa
et actus, quae nil fiat nisi ipsa, Deus. Ita. quia de ratione intellecti
entis et actus existentiae praesupponere talem prioritate independentia
et subsistendi cons: obiectum ut intelligibile aut visibile, visae obiecti
ut ideo est quia intelligit et videtur, imo ideo videtur et intelligit
quia est, sed implicat quod divina visio aut intellectio praeexpo
nat se et sit posterior se et quod intelligat se existat se ac quod Deus
a haec finalem comparationem sui.

377 R(espondeo) ne: mi: ad imam partem: negatur quod de ratione Dei sub
conditione qd sit respectus aut relatio transcendentalis dicatur
ordo dicti ad dictum realiter ut communis opinio vocis videtur per
tulare regarda emas si am respectus aut relatio transcen
dalis Dei ad ens ordo quidam aut habitudo nisi dicti ad dictum
a se realiter, ut multis contendit Quitius disp: 2. de quibus ar: 2.
ne: mi: et cona: utroque modo negat obedat bene eius: nam si for
ma concepit intellectioni relationi transcendentalem ad obiectum,
necesse est concipiat relationem non esse realem a se, si
talem relationem non esse realem omni intellectioni, sicut intelle
ctionem divinam intelligere ipsa asserit esse realem ne: inq: simi
lis videtur congruit argto illi quo aliqui concipi concipi
mere Dei et cognitio intellectione sua non esse realem ad obiectum sua
intellectionis: quia putabant de ratione obiecti qd esset ab
intellectione tanquam ab imagine et similitudine quam
teneat. dicimus enim qd ratione imaginis et similitudinis
intentionalis intelligat ipsi primo de notionem intentionalem sui
ipsum et de ratione intellectionis, et qd intellectione cognoscit
obiectum sive notum: negamus tn qd notum ex notitia debeat
distingui realiter, si am non imaginis et similitudinis in
tentionalis intelligant verum [illegible] ipsum et quasi picturam
vel cognitam, cum delineatione vera similitudinis ne
gamus hoc et de ratione intentionalis: quia vera similitudo
includit realem distinctionem realem similitudinis, sicut etiam vera
imago aut pictura a prototypo debet distingui

378 Ad dam pars Rso. Divus Thomas loquitur de visione

corporea, cuius oblum & calor, nihilominus amplialia doctrina de ente intellectuali ipsa pariter docet impossibile quod sit appetibile sit ipsum velle, nil contrarium nobis plani possit dici. Si enim ad maiorem possibilitatem auctoritas dicentium dicitur impossibile esse quod sit visibile sit ipsum videre, exempla specificative aut realiter nec est ipsum videre exemplum reduplicative aut formaliter subiecti sit praedicta ipsum videre exemplum reduplicative aut formaliter conc. sit ipsum ipsum videre sic exemplum cum ipsum aliis visibilibus nec mag. mi. probatur dist. ipsum videre exemplum specificative aut realiter est unum visibile conc. ipsum videre exemplum reduplicative aut formaliter subiecti est esse ipsum videre conc. nec est ipsum videre simul cum aliis visibilibus conc. mi. et conc. nec ipsum intellectualiter videre sive ipsum intelligere est videre realiter idem cum intellectu et cum intellecto, ut D. Thom. ipse falsa esse nec est. si ipsi esset impossibile quod ipsum videre exemplum realiter aut specificative sibi ipsum unum visibile ut videre sive intelligere exemplum formaliter aut reduplicative est ipsa formaliter intellectio ipsa non formaliter intellectio esse tripla negat et unum intelligibile, sed vero et unum intelligibile exemplum simul cum aliis intelligibilibus. nam utrumque ipsa intellectio esse exemplum si est oblum sui intelligere esse et est intellectionem. Quare est unum intelligibile, in esse vero: quando non intellectio est exemplum esse sed simul cum aliis intelligibilibus est oblum sui intelligere et est intellectionem aliorum sui. sicut non videtur nil implicatorium et hoc modo intellectio divina representat deum et totum est intellectione sed dum est omnipotentem, immensum, aeternum etc. haec sua realiter idem.

137

Ad quam patet. imo nec mag. quia deus ut est videre comprehensive videtur eum creata est longa lectio pone sua et totalium operatione, Resp. ad. concessa mag. ad mi. dist. quia nil videtur aliud nisi ipsa exemplata realiter. nec nisi ipsa triplex formaliter conc. mi. constat ex dictis et ex ratione parilitatis, ut placebam adducit retorqueo: quia non implicat actio videndi realiter cum effectu ideo non actione nil agens nisi ipsa realiter, licet agens

cum ipsa aliud ab ipsa forsitan nempe esse[n]tes. similiter n' implicat unio identitatis realiter cum utroq extremo; illa am unione nil unq realiter nisi ipsa unio, licet uniant aliud et aliud ab unione forsitan dictum, nempe ipsa extrema.

135 Ad 4tam, patet dict.ma: de ratione intellectionis est praesupponere obiectum etc. sub omni conceptu identitatis cum obiecto nec sub omni conceptu identitatis cum obiecto omittatur: nec mi obm dict: implicat gd divina intellectio praesupponat se, sub conceptu intellectionis divinae cum: gd praesupponat se sub alio conceptu nec mi. et consequenter n' est necessarium de ratione realiter intellectionem ab obiecto, unde gdo identitas, requisit intellectio praesupponere aliqua prioritate reali obiecto, et sunt mi termini reali convertibiliter vera illa duo caeteris: ideo sibi obiecta quia ens est, et ideo est quia sibi, necessarium tn est gd intellectio n' sit praecisa intellectio sumpta forsitan, ad debet haere obiectum saltem forsitan aliud dictum: gd obiectum praesupponere ipsa post prioritate independentiae in constituendo et subsistendi cum: eg omnipotentia idonea realiter cum intellectione divina: mihi realitate omnipotentia intellectio, alia est forsitan necessaria productiva alia obiecti intelligibilis, alia intellectionis actualis priores duae forsitatis praesupponi ad quam in subsistendi comm et independentia constituendi potentiae idealiter mi omnipotentia sibi n' sit ipsa productiva, nec ideo est in se intelligibiliter quia intelligit, sed potius e contra. ideo cum veritate intelligi est quia est intelligibilis tm. sicut similiter nec visibile, praesupponit forsitan actualitatem hoc, praesupponit actu: ubi nulla est implicatio gd forsitas praesupponens alienata praesupponat se mi illa, sub illius conceptu, et sit forsitan posterior se considerata sub alieno conceptu. id gd mi dialectice explicari solet et a nobis expositum ibi est.

139 Obici 2do post. si mi deo se comprehendente intellectio est intellectio sui dare mi divina scitia infinita reflexiones reflexionum, ipsidem ima reflexa cognoscens per diam, ido per 2dam, et sic infinities, ad hoc implicat, cui ni se comprehendit, comprehendens se n' intelligit intellectionem suam. mi. plus tum rationes gibus reputari solent infinitum tum hae peculiari: nam si mi divina scitia dare infinitas reflexiones reflexionum, dare infinitas reflexiones mi intellectiones reflexibiles, et infinitas reflexa, cui hoc diversimode gd reflex

ibiles excederet cum unitate reflexa — hi idem una intellectio ne
nata ad creata è reflexibilis et n'reflexa, religiari ergo ipsa unum
sunt simul reflexibiles et reflexa: aliqui si intellectiones reflexibi
les excederent unitate reflexas, maneret aliqua incognita deo; si
idem reflexibile sive reflexa è mia gratiae simi divina natura
haereat insita reflexiones reflexionem haret intellectio aliqua incognita
deo. Implicat ergo ex ipsius terminis hypothesis intellectio divina incog
nita, qia supponit divina intellectione comprendi et ipse
Deus et ipsa ipsius intellectio. 180

Hanc argti difficultas mihi aliqui exagitabit, ab aliis eandem
nisi. nos ut breviores deuitamus, supponimus ergo ratio de reflex
ionibus realibus aut saltem ratione nostra distincta; nam divina natura
per modum realis simplicissimi conveniat et ipsi et nobis
liter reflectentibus recte de illa affirmari, quare unica intel
lectione intelligit se Deus sua intellectione, et intelligit se intelli
gere quam intellectionem, et intelligit se intelligere et intelligit
quam intellectionem, et intelligit et intelligit se intelligere et intel
ligit quam intellectione etc. Deque videndus D. Thomas hic q. 14 art
4. ad 2dum. et philes cit: x: i 6q. supponimus ergo intellectionem
divinam reflexam distinctam ratione nostra ab intellectione directa, n'volu
t directa intelligente creata, ad eam è directa aut quasi directa intelli
gente divinam ens et reliqua omnia condita existentia ab ipsa intellecti
one. ratio est: qia ut bene docet Scotus lib. i. post: c. 2. ille potest
qui scit eam se scire, et scientia reflexa habet perfectionem peculiarem
sine qua Deus n'esset perfecte sciens; ac inde Deus habet scientiam reflexa
aqua directam et quilibet actus inter è hos bi, et directa intellectio
creaturae et illius reflexa habet distinctionem rationis fundatam in realitate
tione oblectum quorum; directa enim intellectio entis divini ab illi
us reflexa habet distinctionem rationis fundatam in distinctione n'reali ob
lectum quorum. eleri censeo cum Caietano intelligendo divi Tho:
mi hae prima part: q: 58 art: 3 corpore ubi Deus videt in deo idem et
qd intelligat se intelligere et qd intelligat quam entia qia sua entia et
sua intelligere. et praterea addit angelum distinguit realiter ab in
tellectione sua de se, unde eleri alicui cit mi angelo recedit ratione, qd
intelligit se intelligere, et qd intelligit quam entia, bi simul et uno
actu intuitivo intelligat.

181 Hoc posito, dico n' dari nisi unicam scientiam intellectivæ reflexæ a supra quamlibet scientiam intellectivæ divinæ directæ. prob. quia scientia divina intellectiva reflexa includit certaliter summam perfectionem in linea reflexa: ad n' ita includeret, si supra illam esset vera nostra distinguibiles alia et alia intellectiones divina reflexa: Sed nisi unica scientia intellectiva reflexa est distinguibilis vera nostra supra quamlibet scientiam intellectivæ divinæ directæ. ma: patet. quia n' minus est scientia divina intellectiva reflexa scientias quam scientias intellectivæ directæ sic quia scientia divina intellectivæ directæ scientias includit certaliter summam perfectionem in linea directa, scientias intellectivæ reflexa quia scientia divina includit certaliter n' minus summam perfectionem in linea reflexa. mi: prob. quia illa scientiales intellectivæ reflexæ distinguibiles vera nostra supra unā reflexā n' haerent perfectionē scientiæ debitam à una reflexa n' haerenti: si n' haerent debitam perfectionem, n' esset debita reflexio. si haerent per fectionem debitam et n' inclusam certaliter in una intellectione reflexa contingens est ut una reflexa n' includeret certaliter summam perfectionem in linea reflexa: posset in quibus linea implicat mi terris summo nec addi aliqd eiusdem linea;

182 Confirmo: post nam intellectio divina est directa exhaurit unica scientiale quidquid perfectionis haerent ceteræ intellectiones creatæ possibiliter directæ circa idem obiectum: Intellectio divina est reflexa exhaurit unica scientiale quidquid perfectionis haerent ceteræ intellectiones creatæ possibiliter reflexæ supra eandem intellectionem, ac ergo intellectio divina est reflexa sive scientias intellectionis reflexa, unica scientia est supra quamlibet scientiam intellectivæ divinæ directæ. hinc patet clara solutio argti oppositi n: 1 g. ne: ma: quia prima reflexa intelligit per se primam n' per aliam qā nulla est. subsumitur huic solutioni Vader suarez. disp: 80 metaph: sect: iv. n: 21. et Ruizius disp: 9 de scientia sect: 2da. n: 8. aliq n' paucj: licet infinitatem reflexionum in divina scientia dari dicat ex probabilibus, Card: de lugo. de incarnatione disp: 19. sect: 1. n: 14.

183 Dendy contra replicatur comprehensio in qua fundat qia concluso ex parte obiecti. ut comprendat intelligibiliter obiectum, nil aliud requiritur, nisi qd totum quum est, aliam ora ora prædicta includat intelligibiliter n' intellectionis capacitate, ad capacitatem intellectionis nil aliud est nisi cognoscitio et representatio intentionalis: Sub prædicta ni,

lelligibiliter dictum nil aliud requiri nisi id totū quod est ens qualitercumq; participatū et finitū ad aut representet intellectū aliquā rē requiri ad intellectū in linea intellectionis ut saltem tam perfecta, quam ē speciem obtum in linea intellectibilis. confirm: nam ad comprehendendā corpoream nō requiri aptitudinē perfectionis inter comprehensum corpus et comprehendens. confirm 2do: nam eo precise qd plus dicit intelligi, plus intelligi dictum eo prae cise qd totum qd dicit ē in dicti intelligi totaliter intelligi dicti: consequens dicam necesse est qd totaliter intelligi. confirm 3tio. nam si comprehensa intellectio debet ee tam intellectiva quam ē intelligibile totum nulla intellectio creata erit comprehensiva alterius creatē. id patet hoc reticis: Cr debet ee tam intellectiva. ant: patet. quia ois creata ē intelligibilis intellectione divina nulla alia creata intellectio ad tam intellectiva quam intellectio divina.

Ad 1um ma: dicti ee negatur ad eo falsum ut ab omnibus debeat negari: siem praeterea nil est necessarium ad comprehendendū intelligibiliter totū intellectis alterius obscura, opinativa, aut dubitativa de toto obto ut toto est comprensio; sicidem in praedictis intellectionibus totū ut totum intelligibiliter intelligi. adde qd haec intellectualis propositio, deus ee totaliter excludit identitatē cū omni ente deo est comprensio dei et omnis entis dei, haec ē entia cognoscibilium: id qd ad primi libri videatur nimis et recte cum apprehensione repugnat. necessarium igitur ē ad comprehendendū intelligibiliter totum qd totum dicit ee obtum includat in intellectu omnis capacitate, sed etiam qd intellectionis capacitas habeat gradum ter perfectionem quater hoc praecise qd est includere intelligibiliter obtum totum. huiusmodi amē specialis gradus nulla congruentia esse ē post ratiocinia tanta saltem sit, in ratione intellectionis, quanta ē in ratione intelligibilis gradus obti. explicat hoc d. thom in 1 q 30 art. 2 proximissimo explicationis dum ostendit deum totaliter intellecta, licet nil illius maneat extra intellectionem in ea comprendi, qia tota in ita perfecte cognoscit sicut cognoscibilis est eidem a est ab intrinseco intelligibilis demonstrative et demonstrative tunc in intelligi. unde sapientissime ad idem Rabbi Doctor. dicendum qd in ipsa hoc deus incomprensibiliter dicit, quia aliqd eius est qd non videat: ad qia non ita perfecte videt sicut visibilis est. quibus mirentur obiter opinantes vanum ee timorem theologorum coniectantium deo negari visione beatifica representari beato qui in deo tam perfecte quam eminenter essentialiter, qia tali visione deus comprehenditur.

dd de hoc amplius in prima fede.

185 Ad 1mam constrat: dist: ant: n' negatis aqualitas effectuum nisi comparatis ad comparabilitas rei: aqualitas in alia ratione importantes ad propositam conclusionem: n' negamus posse aliquid plumbo aut alicui denario tantum equo, addimus tn' q' dicta magnitudo aut maior effectio corporis comparati n' c'm' ratione comparabilitas, nihil enim interest ad rationem comparabilitas an sit hoc vel aliud neq; ad rationem comparati in an sit plumbum vel lignum. m' ratio am' comparantis necessaria est q' corpus comprehendens sit minus quam comparatum: similiter m' ratio intellectivi debet n' excedi intellectio ab intelligibilitate ali, ut sit eius proprium; licet nihil addi possit m' alique effectibus n' constituentibus intelligibilitatis formaliter: quia quicquid substantia angelica intellectiva ipsa se ipsum aut aliud angelum angelus comprehendit.

186 Ad 2dam Confirmat dist: ant: et conc: intelligere plures cum cadat sub oppositione negat cum diversa. q' plures obiti intelligi vel obiti intelligi plures hoc est plus de obiti. nihil eo ipso obiti intelligi plures hoc est maiore cum claritate aut certitudine aut evidentia. hoc enim modo potest intelligi minus quo quomodo intelligi aliquem plures obiti eidem obitum totum, ut dictum est nu: 184. unde dist: conc: totaliter intelligi obitum totalitate obiti conc: totalitate modi quo obiti ipsum est ab intrinseco intelligibile nu: conc: et sub eadem proprietate in eo sensu q' obitum comprehendi quo totaliter solo uno modo intelligitur; debet enim totaliter eodem modo intelligi ut comprehendi. ad q' patet dicta explicari ulterius similitudine amoris: potest enim obitum amari totum et in hoc sensu totaliter quia amari totaliter ex parte amoris, hoc est, toto illo amore quo dignus est amari: et hoc tanto modo creatus amor Regis Dei totus et totaliter ut explicat optime D. Thom 22æ q: 24 art: 8. nec est, quia ex uno regulus post longe diversa et separabilia, intelligi et amari similiter, et intelligi et amari simile; increatum et increabile aut creatum et creabile aut totum et totaliter, vide nos: nu: 182.

187 Ad 3iam Confir: dist: ant: quia est intelligibile obiti intelligibilitate intrinseca sibi et simul extrinseca derivata a potentia conc: quia est intelligibile intelligibilitate sibi est intrinseca nu: ant: conf: prout ratione distinguit corrigendo et conc: in tmo ~~tempore~~ nu: in 2do. obiti quilibet praeter intrinsecam sibi intelligibilitatem, quae sunt ratio ipsius praebita ad excludendum tenebras intellectionis aut intelligi: habet etiam extrinsecam intelligibilitatem quia est extrinseca denominatio proveniens obiti a potentia valente illud intelligere. comparatio vero intellectivi ut debet adaequari

dine intelligibilitati ad intra: quia ipsa esse est mirabilissimum meritum ipsi; ipsa autem intelligibilitas creata potest ei comparari ordine ad intra. patet hoc: nam ad intellectum humanum possit intelligere rem ni' sumam ni' ad ea illa redditus mirabilis ex sumia: adhuc ipsa intelligibilitas est intellectione sumia, pertinet ad mirabilia ipsi intelligibilitate ni' sumia: & hac ratione dicitur ipsa creata pradi potest, intellectione ni' sumia. exempla etiam ei bonitas creata, quia licet amor dei amore infinito ni' plurima habet mirabilia amabilitate infinita ad amore finito amari potest adaequatissime quam amari mereatur.

Caput 3tium

De obiecto d: scientia necessario extra deum. 188

Juxta dictorum divina scitia premissa n: 102. obiectum necessarium est illud ad quod se ordinatum et praeintendendo a scitia, ni' potest aliter se habere nisi ut se habet representabile scitia, hoc est ad divinam de quo dictum duobus capitibus precedentibus. tale praeterea est ni' divina possibile et quod impossibile: ad hoc autem perfectissime a deo scitum fuit quia ratio scibile est tam pro statu ni' existentia affirmative sive de praeterito, sive de praesenti, sive de futuro absoluto aut conditionato, certum ois certeza ex dicto thoa hic q: 14. art: 9. & 9. id ad per se potuisset praecedentia divini intellectus, qui vocat ea qa' ni' sunt tanqa ea qa sunt: et evidentissime discernit tanqa supremus iudiciorum iudex, quid veri, quid falsi, habeat intellectas creatus ad affirmandi negandi possibilitate aut impossibilitatem entium sive existentia sive non existentium; ut am' discernere ni' posset potest, nisi evidentissima scitia possibilitatis possibilium et impossibilitatis impossibilium haeret. hoc idem etiam declarat nos imi liberi omnipotentis ni' cuius dominio et perfectissima libertate est ex ni' existentibus existentia facilissime ad libitum ni' deliciet eligendo hac pro aliqui ad existendum, et relinquendo alia prohibendo e contra, extra statum existentia: id ara ni' ita est ni' ordine ad decretum electionum praeteritorum de eligibilibus et ni' eligibilibus ad existendum ellos tandu ni' regardu hoc ei scitia de omni possibili ut possibili et impossibili ut impossibili: 189

Veritas am sic posita mirifice explicatur quam extorqet hoc argumentum: si obiectum aliqd divina scitia est necessarium extra deum, illud esset creatum et possibilem aut impossibilem, hoc est possibilitas aut impossibilitas: sed implicat qd possibilitas aut impossibilitas ni' obiectum divina scitia necessarium extra deum, Ergo nulla est divina scitia necessaria aut simplicis intelligentiae ternata

ad obiū extra deū, nu: ē certa ḡa creata ē existentiē sive absolute existia ex
ad negū ē simpler necessaria · mi· phs tmo · nam possibilitas et impossibilitas ad
obium necessarium ei mihi fectibiliter verificabilis exista divina affirmatio
possibilitate possibiliū et impossibilitate impossibilium; ipsum tale obiū ē veri
ficabilis fidia ḡa necessaria et mihi fectibiliter ē vera: ad huiusmodi veri
ficabilis est solus deus; ipsum extra deū nihil ē necessariū et mihi fectibiliter
ect. 2do dicit ut multis placet possibilitas et impossibilitas dicat necessaria
et mihi fectibilia, n absolute ad condita quemus respectu huius positibilis
si antichristus existat nullam affert mi te v inferet ex te contradictoē:
si chimera existat affert mi te v ex te inferet contradictoē; nihominus
dicit phs illarū· namq absolute et simpler n est ad ēē, n est absolute
et simpler intelligibile ad ēē; ipsū ē intelligibile n potest latius ex
tendi ḡa intelligibilitas est passio entis: aliqui antichristus n existens, d
ē absolute et simpler, ad ēē si existeret; et multo magis chimera n
est: Neutrum obium unū ut possibile alterū ut impossibile est absolute
et simpler intelligibile, ad ēē si existeret Neutrū est obiū fidei di
vina necessaria.

190 Huius argti difficultatem evadere conā aliqui cū cajetano asserendo
possibile et possibile n differe mi, ad mi ejusdē connexa cū ente possibili: ad
duntaxat ipsam ejusdē aut fidiam aut ceā dei ē scibilem possibilitate
possibilium et impossibilitatem impossibilium· unde ulrig colligunt aliud
dum ē extra deum divina fidia obiū necessariū, ad obiū verificabi
lium possibilium ḡa vocant adversa veritatis, videlicet illam ḡa de pos
sibili ut possibili ely de impossibili ut impossibili verificari, ē solum ex
tra deum aliquid divinū, contra hos: nam adhuc omnibus illis sal
tem mis ḡnis, concedendū ē extra deū ḡ abjecta negat. etenim ēssa fi
dia divina necessaria n actu affirmat: illam divina fectio quā hi aut
hens vocant scibilem possibilitate possibilium et impossibilitatem
extra affirmat possibilitate dicta ab antichristo convenire illi aut n re
pugnare; et impossibilitatem chimaera dictam convenire illi aut n re
pugnare; ipse affirmat antichristū ē possibilem et chimaera ē impossibile
et per fidiam dictam aliqui eorum aliquid n divinū ē scibile per
tificabilem fidiam divina necessaria: Patuit falsum et verificabi
lem fidia ē solum possibilium. mi· phs: nam fidia affirmans illam
possibilitatem convenire antichristo et illam impossibilitate chimaera
affirmat eo ipso antichristū et nullū possibilitatis ā se dicta n ē exclusi
vum possibilitatis· et chimaera et nullius possibilitatis ā se dicta n ē exclusiva
impossibilitatis: ad antichristum et nullū illius possibilitatis ā se dicta

est gid n' divinū et similiter chimera (n'ē exclusiva illius possibilitatis) 191
sit mal subtia dei de subto n' divino. Ad sublum ita se habent ut de illo
affirmat subtia ē saltem pāte verificativa scitia: ē aligd n' divinum
ē saltem pāte verificativa divina scitia necessaria.

Sit igit̄ una notāda pro explicatōe huius verificativi Corollarii. Sola
omnipōa n' ē tota possibilitas rei possibilis. pbat. quia si tota cāsa
ēt tota possibilitas rei possibilis concipitur explicative cāsata n' ēt om
nipōa explicative: ad hoc implicat ni teneris C. ma: pbat: nam
concipitur explicative omnipōa ē pōa ad oia possibilia: ad tde concep
tus n' ēt explicative omnipōa potius sam n' omnipōa Deb. mi: patet: quia
si omnipōa sola ēt tota possibilitas possibilium tde negatur pōa ad oia possibilia
ēt sortissime ad pōa ad oia ja ipsa pōt; hic am negatur n' potius omnipotēa
explicat sam n' omnipōa, quia quilibet pōa ut pōa ad oia ja ipsa pōt ma:
ut admittendum a quolibet recto iudicio testat divus Thomas hic q: 25: art: 3.
in hac verba: rigte rede considerāti (ē eccam pōa dicat ad possibilia si ea deus
oia pōt dicit nil rectius intelligit quam ad pōt oia possibilia, et oblocu
tio nis poterit dicat.

Confirm. si sola virtus omnipōa ēt tota possibilitas possibilitū totalium 192
possibilitas impossibilium ēt tota carentia virtualis n' omnipōa: tūc tota
impossibilitas ut carentia possibilitatis: ad tota impossibilitas impossibilitū requisit
ē tota carentia virtualis in cāsa Deb. mi: pbat. quia si tota impossibilitas
impossibilitum ēt carentia virtualis in cāsa impossibilia n' alio titulo
dant impossibilia nisi quia omnipōa n' pōt illa producere: ad qd aligd dat
impossibile n' alio titulo nisi quia omnipōa n' pōt illud producere, arguit
omnipōa imperfectam sive n' cāsa C. mi: patet. nam si cāsa n' pōt pro
ducere ullum nādum ēt imperfecta; et imperfectio pbatur optime eadē
ratione qua nādus n' alio titulo producit n' pōt nisi quia omnipōa n' pōt
illum producere. Confirm iterum: quia si omnipōa sola ēt tota possibi
litas possibilium, de nullius termini possibilitate licebit dubitare:
sed ni reflectis proximam quotidiane de termino impossibilitate dubitant
omnes et dicit dubitant; ut, an tria possibilia sint numero hyandalos
vitio dei corpora: C. mas patet quia de cāsa n' licet dubitare: sed cāsa
pōt ēt tota possibilitas oia: C de nullius possibilitate licebit dubitare. si
dicat cāsa n' ē totam possibilitatem oia termini qui veniunt in quaestio
nem, sed tantū possibilium; Contra: nam illi termini qui in questio
ne nullas importabiles ē continent miser oia v. g. si continent cāsa
ea ut pōa ad oia, et erit pōa ad illos et illorum tota possibilitas. si non
nent miser oia, excludent hoc solo titulo quia cāsa n' pōt illos producere.

hoc arte ē transfusa ē ipsa aut ipsa nichil.

193 Sit 2da Concl: praeter ipsam aliā ē possibilitas intrinseca possibilium quia nec sunt ipsa intrinseca sibi; concluso tamen hypothesi adhuc stante: hypothesi ipsa ē aliquam possibilitatē creatā, quia ē virtute illius producibilia, et á virtute producibili denotat caā potens producere effectibile potens produci; hoc lā distinctione qd caā denotat per fortā sibi vires calamus, effectibile per fortā á calamum, nihilo tamen producibilitas aut possibilitas á caā est intrinseca effectibili. stante concluso aliquam ē possibilitatem possibilium intrinsecā ipsis. qd nichil alia, patet ex praecedente concludo: quia ipsa sola ni ē tota possibilitas quorū terminorū. qd sit intrinseca ipsis quia nec possibilia ipsa sunt intrinseca sibi ipsis: quia haec possibilitas ipsa sunt ipsa realia prudita prout ni repugnantia sibi mihicem negotiam significata stabilitate; ipsa aut entitatis et conditiva prudita sunt intrinseca absolute, quia nec ipsa sibi sunt intrinseca, sive sicut. explicas. haec possibilitas respiciat ex parte termi et terminativa ipsa aut nichil aliud sit, nisi haec metaphysica possibilium concordia, quia ni ne quidem producta existant, esse existerent nisi producta si producerent: sed talis possibilium concordia est res ipsa quia sine contradictione existit producta, aut existerent si produceretur: res aut ipsa quia existit producta, aut existeret si produceretur, et talia ab ipsa, et ē eadem secta ipsa: Tandem possibilitas passiva ex parte termi et terminativa omnium et talia ab ipsa absolute ea repugnantia.

194 Ultimo possibilitatem intensissime complectissimus: scil: Dei quem ea fuit possibile dici duplicitter: uno modo per respectū ad aliquam: et hoc modo deū dici ipsum esse ens, quia sunt possibilia, quia v. aliena quā, demonstrat angelus existentia ad se volens se significare dixit de 2do modo: relinquit ipse qd Deus dicat omnipotens quia sunt possibilia absolute: qd ē aliter modus. dicendi possibile. dici aut aliqd possibile v. impossibile absolute ex habitudine terminorū. possibile quidem, quia productū ni repugnat subsistere, ultra de termino adesse. impossibile vero absolute quia productum repugnat subsistere hoc ē asserit. nihil verbis peritus scholasticis libris etiā possibile et impossibile notandū tamen est, possibile absolute ni dici quia post fieri á caā potentes li post, significat possibilitatem extrinsecā effectibili considerandam ni sola virtute eā; sed dici quia post fieri, quia terminus li post significat possibilitatem intrinsecā effectibili, considerandam in habitudine ni repugnantia: sive metaphysica concordia, productibilitate subsistere. unde omnipotentia recte explicat potentia ad quae possibile, hoc ē, ad quae terminum quia intrinseca repugnans ni habet. notandū 2do ipsam

natrixcū possibilem ē ratio formalem ydeā quā respicit ad omnipotentiā terminū possibile, et cuius defectu nō respicit terminū impossibile - hoc cō declarat illa causalis quā ponit ista possibilia absolute. et confirmat S. Doctor excludendo illudem impossibile à ratione terminī ejusdem hoc cō omnipotentia nō includitur, nō ydeā defectu virtutis potē, sed quia nō potest facere rationē facibilem nec possibilem. ideo notandū fuit ista theorica radicalis nō ideo quia per istā reassumam deum nō velum de omnipotentia respicit possibilia et nō respicit impossibilia; sed dicam rationem formalem ydeā quam possibilia nō se habent terminī omnipotentiā, nō vero impossibilia; et hoc ratio ē quid nō diminutē. 195

Sit 3ia Conclusio. Ratio obiectiva verificabilis negabile transcendit omne ens alterum ab aliquo ente et nō ens. pleg. quia ratio obiectiva verificabilis nihil aliud à nobis dicit nisi nō repugnantiā ad intelligi ē quid, et nō ē quid nō ens. sed prædicta nō repugnantia includit ens et transcendit omne ens et transcendit omne ens et nō ens. Ceterum pleg: quia nō solū ens, sed ens omne et nō ens haentia dictum nō repugnantia ad quilibet intelligi ē quid, et nō ē quid nō ens. nego enim per hoc quod significamus de nō ente haeat positio aliqua ad esse quod ente, nō repugnare intelligi, quia nihil repugnans existere realiter aut possibili, sicuti possibile esse non in mera copula. et omnes iuniores bene abstrahentes ab existente, possibili, et impossibili omnibus dictis. confirmo à simili nam ratio entis negabilis transcendit existentia omnia et transcendit omne existentia et possibilia nō existentia, ideo quia illa ratio est, nō repugnare ad existere. similiter nō repugnantia ad intelligi ipsum transcendit et transcendit modo dicto ratione à priori mi metaphysica deduxi ex eo quod negatio negationis ē affirmatio; conceptus ratio expulsivus nō includit aliquid tam pure negationi quia contrarium entis: sic conceptus calefactivus calorem vel nō ē frigiditati contrarius ultimo frigiditate vel mediante negationi— aut nō ē calorem, similiter nihil aquati possibile dicit de chimera vel de omni ente creabili existente aut nō existente aut nō. 196

Hanc conclusionem ubiliorem ad multa dei necessaria de nō deo ad declarandum contradictio sub hypothesi contingente quidquid recentiores doctrinam clamant contrarium tradidam ab aliis vide metaphysicorum locis ut. ubi nomen veri quod tenuit simpliciter tali amplitudo ad omne significabile per conceptum explicabile obiectum explicato conformem et libro. lect 27 dicit omne intelligibile affirmari aut negari et tunc quod verum ē quid et dum ē verum nō ē quid nō ē. ubi verum attribuit ipsum ē ponderosa de modo nuper citatus in Reform ad dictum.

nil am̃ prohibet condiale ei vera huius ant: et cons: e impossibile, sicut dicat si hoc e assinus huet 4 huer pedes, ubi nõe verificandi prohibuerim ab[illegible] antecedentis impossibili gia vide[illegible] consequens impossibile est necessario ex suppositione antecedentis impossibilis. Et ad: 2m ad: g: corpore ubi defendit divinam scilicet n entia negat: Dicendu gd licet pbo ea, quecuq; sunt quocuq; modo. nil am̃ prohibet ea gd n sunt simpler, aliqo modo ee. Addit si sine hac n entia scilicet onem ad multiplicia intelligenti m deo: gd ideo dicit: gia ea, qe videmus apd nos, huent ee diuta extra videntem. docet igit n entia ee summa scilicet misallibilis et mi nõe hoc certu ee aliquomodo, gia vide[illegible] sunt verificabilis scilicet assimilis deus n ee et ideo scilicet am̃ dicit visionis necessitatem n necessitate haere mi aliqd ee sempler, gemadmodu haent gd videnti quid nos nec aliud nihil voluisse pbo mi illo exle dimicade aut medio inter eos vide et scale, ag gd illi attribuent shorta n ois agentibus subtrahis.

197 Ad anglicum igit positu n: i 8g: cum mai: et mi: distinguit: pdicat d impossibilibus aut possibilibus sub obtu divina scilicet necessario 1o pd necessario obiectu divina scilicet negat, gd sub obtu necessitatis mi entibile non obtinet subtrahi implicat si n necessario absolute sive simple li sit mi verbi cui gd sit necessario conditionale sive triple li sit mi ut pure copula remi: de cuius vera facie. dicit mai: e obtu necessarii ut n defectibile verificabilis scilicet ei necessitate et mi defectibile tale scilicet cui obicit ——— cone necessitate et mi defectibile le conditionalis non obtinet subtrahi: e obtu necessarii et mi defectibile conditionale sive simple li est mi ut pure copula cone et necessarii et mi defectibile absolute sive simple li est, mi ut verbi nec mai: minor ibm dicit, concedit gd verificabilis necessarii et mi defectibile absolute sit solus deus; negat ta gd verificabilis necessarii et mi defectibile conditionale sit solus deus.

198 Explicant terni dictorum. tmo ee obtu scientia et entia obiecti; et ee obtum necessarium et necessario obiecti: hoc am̃ necessitatem gerit apud hanc v scientes supra scilicet cui obicit, v mediantes supra illud gd obicit: sit supra scilicet appellat, possibilitas et impossibilitas et non cessantium obtum, gia scientia de illis mi deo e penitus necessaria, ergo si necessitas obti facit appellat supra illud gd scientia obicit alia pbabilitat approbas, jam nobis videtur dilegit non possibilitas scilicet possibilitas n e necessaria absolute et simple cui mi ut verbi et ta necessaria conditionale et simple cui mi ut copula n e necessaria absolute et simple et mi ut verbi, gia si valeret ens existit: solus am̃ deus necessario existit

et hoc modo solus est. ab quibillas aut impossibillas universaliter dictum ē necessaria condicionale et simplex ē mixta copulata; quia sic valet idem ab esse vel sibi hum esse vel, etiam necessaria dominiuersa possibillas antichristi ex esse vel si ille esse vel, et ab impossibillas mixtura chimaere esse vel si illa esse vel, sicut necessarium ē ab antichristus esse chimaera esse vel et si esse vel. nō est, quia mixtura possibillas ut ipsum possibile et impossibilis impossibile, ut constat ex n: 193. et 194. unde ligatur imo ab mixtura necessarij condicionale ~~convertitur~~ conveniunt possibile et impossibile, ligatur imo possibile creata diffore ab impossibili, quia tunc ē absolute contingens et non absolute impossibile: nam illa condicio si antichristus esset potest purificari et non purificari; haec vero condicio si chimaera esset purificari non potest: eodem modo antichristus ipse mixtura non repugnantia sua subsistit omnipotens, et ipse mixtura cum repugnantia sua chimaera non subsistit, ut ex D. Thoma dictum est n: 193. 199

Ad quam primam n: 198 Resp. illam explicando contra possibilitatem impossibilis ex legitima tunc ista nostra concludo ad argumentum in collectum sic: nam licet ex intelligibile sumpta transcendaliter ut abstractum possibilitatem non habeat esse aut ex simplex in ex intelligibile sumptum sumpta transcendaliter pro non repugnantia ad intelligi, habeat esse quam ex ab comprehendit ex et non ex, ut explicat ista conclus. ab explicatum prius. nam aliter mundus, qui absolute et simpliciter non est, esset simpliciter absolute possibilis, quia ista non repugnat esse, ut si esset ens, nulla enim ens entia resultant contradictio, ut docuit D. Thomas n: 199. Antichristus et chimaera licet simpliciter et absolute non sint nec sint ab absolute et simpliciter intelligibiles, quia ista non repugnant intelligi ut si intelligantur nulla existentia intellectione resultat contradictio, patet cons. quia esse ut ab esse entia ex intellectis: unde generaliter modus entis ut entis possibilis explicat condicionale non ordine ad esse vel sine repugnantia resultante sed ordine ad intelligi sine repugnantia resultante sed dicat repugnantia resultare ex intellectione scientifica non entis quia loquendo aliter non existens. Resp. non sunt ex quia quia possibilia debet ex vera: esse ab non ex, ut ex philo vidimus n: 196. ens, cui est minus vera intellectio non ex quia non ex, quam ex quia ex. minus non verificat intellectione ejusdem non ex aut negante ex, sicut ex verificat intellectione ejusdem ex, aut negantem non ex. expat ista resolutione duplicem judicem absolvi disputandō

Caput Quartum.

Resolutione duplicis Quaestionis absolvitur quadriplex.

200. Prima: unde nam sumatur diversitas scientia simplicis intelligentiae et visionis? Dico imo. contra Goneti disp: 1 art: 5. diversitas utriusque scientiae non stat in eo quod scientia simplicis intelligentiae versetur sola circa non existentia, scientia vero visionis circa existentia, praeviis differentia temporis. valent conclusioni huic alii theoreta apud caput e D: Thoma l. 5. sententiarum dist: 14. q: 1ma. art: 2. ad 1 ad 2dum quaestione. ibi enim cum docuisset scientia visionis sciri quae sunt, erunt, vel fuerunt, subdit deum scire simplici intelligentia illa quae nec sunt, nec fuerunt, nec erunt. quia intelligentia est concipere etiam ea quae non sunt extra concipientem. ubi parla etiam explicat manifeste scientia simplicis intelligentiae sciri quae non existunt et sciri etiam alia, quae autem sunt alia dicta a non existibus nisi ipsa existentia? ratio a priori est nam scientia dirigens divinam voluntatem ad decretum de producendo hoc mundo est simplicis intelligentiae et scientia simplicis intelligentiae non versatur solum circa non existentia. cons: e evidens, quantum e evidens hunc mundum non esse non existentem. ant: patet: quia illa scientia non repraesentat mundum ut iam existentem sed praecise ut possibilem sive ut non repugnante existere, nunquam non e ideo libera, sed penitus necessaria: et igitur simplicis intelligentiae et non visionis; usque enim divina visio mundi, mundum repraesentat ut iam existentem et ideo libera est.

201 Dices exponendo D: Thoma cit. n: 196. docere quod scientia simplicis intelligentiae sciuntur quae nec sunt nec erunt nec fuerunt: alii hoc dicunt non existentia: et talis scientia versatur solum circa non existentia. Rdeo ne: conna quod doceat aut etiam quod solum doceat hac scientia sciri non existentia, non e quod doceat hac scientia solum sciri non existentia. neque 2dum infert ex imo neque in se est verum ut nuper vidimus. adde quod divus Thomas hoc etiam in loco monet scientiam visionis non esse de non existibus; non autem monet scientiam simplicis intelligentiae non esse de existibus, quod sine dubio moneret si iudicaret ita esse. duo itaque ibi docet de scientia visionis videlicet illam esse de existibus, et non esse de non existibus; de scientia autem simplicis intelligentiae unum tandem videlicet illam esse de non existibus quod autem etiam sit haec scientia de existibus docuit citatus num: antec: q: 2. de veritate art. 9. ad 2dum.

Deus iderū cū aliis conexis scilicet divina scitia ga terna ad obtū videns 202
tens é scitia visionis: ad omnis scilicet divina scitia gá terna ad obtū
videns, terna ad obtum ut existens; gia terna ad illud ut spice pos
sens deo intelligenti; Omnis scilicet divina scitia gá terna ad obtum
videns é scitia visionis. Rep. dist: ma: gá terna absolute, ad obtum
ut existens etc: cons: gá terna conditoate etc nec ma: mi elm distinguitur
ga terna ad obtum existens, terna v absolute v conditoate ad obtū ut ex
istens cons: terna necessario absolute ad obtum ut existens nec mi el
cons: scitia visionis terna absolute affirando vg mundus é sine exis
tib. scitia simplicis intelligena terna conditoate affirā do si existit
mundus existit sine contradictione. ois scilicet divina scitia terminata
ad mundum terna ad mundū ut existentem, ad gia si ois terna absolute
affirando mādū existere ad aliqa terna conditoate affirando nulla é contra
dictio si existit mundus. Deo n ois scilicet divina scitia terminata ad
mundū existentem é scitia visionis, ad aliqa simplicis intelligena,
illa videlicet, qua dirigit divina voluntas ad decretū de mundo pro
ducendo. Ideo ado. dicitur necessaria ultimus scitia si existit mi diversi
bile oblatum; ad scilicet tota mi diverso modo tendendi circa ite obtum.
conclusio videlicet falsa distinguentibus cena aut possibilate mitrica abex
istia; illicem, salis se scisse existimando si scitia simplicis intelligena 203
distribuens possibilatem mundi vg representanda scitia visionis
certam mundi distam: prima videlicet scitia obtū necessarium
oia da contingens. nobis am conclusa é veriffima cum omissa distinc
cena ab existia rerū contingentium, glas ibay; prima pars: nam dicitur
necessaria ultimus scitia non existit in illo sine quo dat ut liqet ex
terminis: ad sine diversibile obtum dat dicitur necessaria ultimus sci
tia. Cete: mi glat. nam gdgid mi mundo existit, post divinū decretū
est obtum scitia simplicis intelligena dirigentis tale decretum ita
sem nil volitum sin precognitum praesertim a deo sapientissimo pro
videre; sed gdgid mi mundo existit post decretū é obtū scitie visionis: Omnibus
existentia idem patet é ultimus scitia obtum: glas ibay, sine diversibile
oblatum patet cons: gá cena possibilem mitrica ab existia mundi ut
sinogdgid existit mi mundo post decretum. Confirm scitia simplicis in
telligena intelligit mundus ut polens existere ad cate scitia, qua in
telligit ut polens existere, intelligit ipsa existia ad quam intelligit ut polens

scitia simplicis intelligentia intelligibilis, qua existentia
visionis visa existit mundi ut ab illo habita: sic eadem scitia, qua visa
existit ut habita ab illo videt illa ut haec existant, et illa ipse est sua
intrinseca possibilis ab aeterna: Et eadem scitia visionis haec ita videt, hoc est
idem prorsus obiti ultra scitia.

204 Obj. 2da Concl: part. Distinx necessaria aduersum intellectus et voluntas
sit talis sola m diverso modo representandi aut volendi eum idem obtum.
sed modus representandi diversus e m scitia simplicis intelligentiae ab
visionis eius circa idem obtum Dei: mas patet. m approbatione et iudicio: m
iudicio affirmativo et negativo: m amore efficaci et inefficaci, m desiderio et
gaudio, quae omnes actus m diverso suo tendendi modo distinx necessario
stetisse eius circa idem obtum. m min. già scitia simplicis intelligentiae
neg. affirmat neg negat ee absolute obtum suu; scitia aut visionis
affirmat v negat ee absolute obtu suu: prima scitia dicat vg mundus
e possibilis, sumpto li est m vi copulae aut conditionale, 2da scitia dicat
mundus est, sumpto li est m vi verbi sive absolute iuxta dicta n: 198. et
202. Hinc est gd scitia simplicis intelligentiae sicuti per se tollit nego
nisi m re neg tollit, iuxta naam possibilitatis conditionalis: et existentiae
rerum alg. infallibilitas licet illius obtu nil absolute sit, vg aliter non
sus e possibilis, duo et duo quatuor, n sunt sex. scitia aut visionis
affirmativa negit ee vere nisi obtu existat, et negativa negit ee vera nisi
ita n existat, gia prior affirmative ponit, et posterior negative tollit obtum.

205 Dices. si ultimus scitiae representantis hunc mundu e iste sic dictu
Rubay, e scitia necessaria et ultimus contingens. patet cons: gia obtu ultimus
e necessarium simul et contingens, ita obti contingentis scitia e contingens
et necessarij necessaria Deo. Reco ex n: 197. obligo. obtum ee idem tali di-
verso modo representati: mundus e absolute contingens hinc et possibilis
affirans absolute existentiam mundi e contingens, gia mundus post ideo
ab illa representatus ut possibilis affirans eande existentia sub
hypothesi mundi existentis e necessaria. gia mundus sub hypothesi exi-
stit existit necessario clamante Tale objectu existens incompatibiliter
inter ee ipsi ee. id gitur e dum est, necesse e ee, obtu igit contingens
n nobis contingentem ee scitiam sui, licet nobis contingentem illa
quia ipsum absolute affirat, neg idem obtu necessarium ex suppositione di-
ti necessaria eam scitiam sui, licet nobis necessaria illa gia ipsum
conditionale affirat; gia videlicet modus ipse tendendi e pariter solitatem ne
cessitatis et stringentiae in actu scitiae, explicat ex n: and: nam circa eande

ideñlate hui⁹ cū dāli possibile affirativa ē vera, et negativa falsa: circa cādē obiectalem ōne amor ē bonus: et odiū malū: circa cādē malitiā peccati ōnum ē bonū et amor malus: Et similiter circa ide obiū absolute contingē sibilia absolute affirans ē contingens, sicut necessaria affirans conditionalem fora dict: arti: ē idem eōdē modo nec: idem diverso modo representata cum arti: et cons: nec: de cuius falsitē dubitatio ma: ē necessariū et contingens sub eadem suppositione dubi: nec: sub diversa cōn: 206

Dicas ideñ: alleri mundo nil deēt ullo modo obiū sibile simpliciter intelligenā, ergo hec sibilia sunt: ad eōdem deēt aliqd ut modo nō obiū sibilia visionis, ergo hec sibilia sunt sibilia ñ sibilia: Et ē idem ubiq; sibilia obiū Deo nec mi: Nego illud ē ji alleri mundo aliqd deēt ut nō obiū sibilia visionis: illud ē ji ipse nesciā, imo ē falsū ēdē vērā. imo ē falsum: nāqui dicit alleri mundo aliqd deēt, supponit alterū mundū cui deest certitudo; ex suppositione aīt alleriis mundi explicat ji ipse deest certitudo quā ille habeat. si dicas de logici in sentiā distinguendo certitudo abaena: Deo obm ni ea sensibus usurpandā hanc solutionem, quā idem aīt sibi certitudinem alterius mundi abipso distantem, dicunt certitudo illa negatiū nōn a suis auctoribus, ji actualiter recipiat a deo per sibilia simplicis intelligenā, et tñ nunc ñ habetur de per sibilium visionis: quā ergo illi deēt ut nōn recipiat per sibilium visionis an alia via certitudo, absque aliam alia via ni ñsibilium v. dicendū ipsi ē illud dum, nempe q alleri mundus ideo ñ ē modo obiectum sibilia visionis, quia ipse deest absolute ē ñ est: neg. hinc miseras alterū mūdū habere modo ipsi ē necessarium ut sit obiū sibilia visionis: haberi ergo ē ji produceretur modo aīt neg. hoc ipsi ē necessariū neg. aliqd quia ñ ē, 207

Secunda quidē. ubi creata possibiles a Deo intelligant in se ipsis negant eo thomistae sibilia in se ipsis intelligi a Deo, quia nō intelligi solum ni alio tanqā ni medio quo cognitio, videlicet ni ejus aut Deorum. addit gradatim fratres scans a S. Thoā ni una parti: dist: 38. art: 2. ad thomas docentes deū ñ solum in se ipso comprehensiue intelligere eas ad sibiles, sed illas etiam in se ipsis sibi intrinsecā earū intelligibilem ita docere ut Hermanni viam sibilia media. Hales scam. moved dist: 2. de sibia, art: 2. exaggerent hanc quidē ē magni momenti: ex ea sibi enim tanquam ex principiis fundo deducebat nichil ñ destructio sibilia media. et post plures appellato D: Ricard: Valentia, Granado. et alijs RR: apud illos potuisse ni Deo sibiles cognitio hanc creaturā in ejus divina tanqā in causa, aliam cognitionē earū ni ipsis, ut deo

assingere possit scilia media. ista bri (bona authorū pace dixerim) ī pura erudite ī minus sincere ut pleraq; alia tractaūt. imo em erroāa possibiles à deo intelligi ni se ipsis, n'e lentia à nostris excogitata aut ficta, hisce illa docuit Scotus ni imo distinc 25. et hodieq. tra duit Scotis solida, ut patet dist: xxi: c: 4. Pontius ni cursu theo: dispt: 1. q: 3. prætera Suarez disp: 25. q: 3. et alij: gibes multi ē nostris sub scribunt. 2do. n' subscribuāt oes, nam erroāa possibiles à deo ā cognosci ni se ipsis docent cū Scotis P. Suarez lib: 5. de attribut. cap: 2. Granado ni tra part: tract: 2. disp: 4. et alij: imo ita cenſo et P: ipse Moli: qui ab Overlarijs scilia media Pater salmtic: ni tra partem q: 14. art: 6. disp: unica. concl: 2. stat igit scilia media ni destructa sive illo fundo scilia possibilia ni se ipsis.

208 Sit 3ma Concl: tuta eligem verū sensū erroāa possibiles à deo scituri ni se ipsis, plus imo contra illos Thomistas nam si nullus ē sensus veri ficabilis conclusio nostra erunt falsa plures propositiones D: Thoæ Cele. art: plus. nam imo ni hac prima parte q: 14 art: 6. ad 3tiū, asserit Deum cognoscere res ni solum ni se ipsis, ad per id q ni se ipso continet res, cog noscit eas ni ipsis una nā. 2do. eiusdem opinionis art: 13 corpore. Deus cog noscit omnia contingentia ni solum prout sunt ni suis causis, sed etiam prout actuāliter eorum ē ni actu ni se ipso, prætera qust: 20. art: ad 2dum. ab æterno Deus cognovit res ni ipsis naturis. Ulterius qust: 18. art: 3. corpore: sciendū ē q futura dupliciter cognosci possunt. uno modo ni ipsis alio modo ni suis causis, ni ipsis eadem futura cognosci ni possunt nisi à deo. similiter logis qust: 2. de verit: art: 8. ad 12m. Item art: 4 ad 8m: qust: 12 art: 10. et alibi passim. postula modo an D: Thos: ita logas ut Deus assingat scilia media. Plus. 2do à raōe. Deus cognoscit possibilia ut illa sunt abipsis pos

209 sibilia. sed possibilia sunt ni se ipsis à deo possibilia. Deus cognoscit possibilia ni ipsis ut sic: ma: et mi: plus. quia Deus cognoscit possibilia ut illa sunt terni omnipoā, et ut sunt terni omnipoā sunt possibilia: sed ni se et prout ni se sunt terni omnipoā. Ergo ni se et prout ni se sunt possibilia, eodem modo se noscuāt à deo. Confirmatur: igo. Deus cognoscens antichristum eē possibilem cognoscit eo ipso antichristum ni se ipso ni haere contradictionem, aut saltem exclusive possibilitatis: sed implicat q cognoscat Deus antichristum ni se ipso ni haere contradictionem aut saltem exclusive possibilitatis, ergo q nullo modo à deo cognoscat antichristus ni se ipso, ipsem cognosci ut ē ni se ipso, ē aliquando cognosci ni se ipso: Ita Confirmatur. nam cognoscere possibilia ni se

ipsis nihil aliud nisi in creaá cognoscere creaám: id cognoscere creaá nisi creaá, nulla é imperfectio cognoscentis dei, & neq; cognoscere possibilia in se ipsis, aliquo deo ita cognoscí, qa ea talia sine imperfectione dei esset, ni palelyna ista: unde: asserebat d: thom: deum cognoscere ona contingentia in suis causis hoc é creaám in creaá. 209

Sit 2da concl: inuela alium sensum creaá possibiles á deo ni cognosci in se ipsis, qa tuala aliter sentit cognitio dicta rei in se ipsa n' haberine imperfectionem cognitionis: nulla am imperfecta cognitio in deum cadit & neq; talis cognitio possibilium in se ipsis. ma: pbat: nam inuela alium sensum cognitio dicta rei in se, é illa qa habet producta per species proprias obi: videlicet vel ab obo emissas, v' immissas ab alio, supplente illius vices, in hac mente se: huiusmodi am cognitio est imperfecta & ut patet, et imperfectissima in deo ut idem divimus ar: 2do. in hac lectione d: thom: pbat qa: ad primum argum dicendum ex hoc: negat creaás videri á deo nisi in ipso. alia am á se, ingit, videri in ipsis, sed in se ipso qa videlicet inuela hanc amplissimam in se ipso cognosci aliquid quo cognosci per speciem propriam adaequatam ipsi cognoscibili, sicut oculus videt hoem per speciem hominis, ut deus se videt in se ipso qa se ipsum videt per essentiam suam. consimiliter inuela hanc amplissimam obtum cognosci in se est ita cognosci ut sit principium communicans perfectissime cognitionem divinam ita & obtum divinum cognitionis ultimi principium ipsum metaphisicum, communicans perfectissime sua cognitioni; nulla am creaá ita cognosci pót á deo ut sit principium, sive metaphisicum sive physicum sive inferioale, communicans perfectionem divinam cognitioni: & vultis deus per essentiam suam cognosci á se in se ipso, nulla am creaá á deo cognosci in se ipsa. ni: constat, ex ar: 14. dicto. 210

Colliges pro solutione facili obtionum obtum cognitum in se dicit dispositer: imo. obtum id est principium intellectionis qua intelligit. & obtum sic in medialem terminum intellectionis qa intelligit, tamen negamus creaá idem concludimus. imo negat d: thom: de negat creaá in se ipsa cognosci á deo; & affirmat qd ipsum ut creaá in se ipsa cognosci á deo. & eadem ignoro puncta qua nec libenter pothui á contradictione doctrinae d: thomae thomistae, qui una sola defendunt ampliae dicti cognitionem in se; si enim una tantum á ampliae, manet plane contra dictum, creaá cognosci in se ipsa, n' cognosci in se ipsa. objicit mihi dictum per d: thom negando mihi idem eundem affirmantem. 211

Colligunt ex d: dion: de divinis cap. 5 duas species primi principii: deus n' dum visionem singulis se immittit: aliqui in ipsis se videre dat visionem, n' ellas in ipsis videret, 2. 2da. deus cognoscunt cognoscit,

n̄ vnq̄ nalilia cōtnī · alqui tūs in ipso nosceret illas cūret cas nothia
et n̄ solum tui Ecl. Deo pro dictum. ysaiae ima nostra cauī: prospitiae
ignam ula nililijendam ut deus n̄ a imēdiate ida ūnōe creāis langam
cautis vtionis sua; licet se illis imitat ida vtionem langa imediato
olo vtionis sua, hanc ei authoris mealem exponit alia vertio, gām
ila Carthusianus inter pretas: id ē, vnigq̄ cognoscens n̄ per similitū
nem ā rebus accipiam. quia etm Dionysius author i mter pret suus dum
scribit, non em ex certissimis certitudia diuinis novit. qd em ē dicere
ex alijs, nisi ab illo acquirere notitiam, ut á causa notitia? hoc ipso
lum negat. ad ida quidē similiter Deo. sentā ei diuinā notitiā de rebus
creatis n̄ ei illarum, tibulo ppij, licet nō illarum tibulo obti etm imē di
ali, implicat cū mi dernis qd notia creatis vel nullo modo creatarum
notilia, sed solius entis mōnalis, est illa ipse solius Dei ut ppij, sū n̄ soli
as Dei ut obti.

212 Scientia praterea cognitā nosilitū mi ipsum ei hypostica Deo, cognō
scendi in se ipso eadem nothilia. Deo n̄ ei hypostasim, ut patet corollariū
ima pundla. obiicebat ulterius, cognitā di nosilitum ei mi nostra scientia
mediata simul et imediata qd implicat. Deo. n̄ implicare qd actus
diversa cognoscendi, ei ig ipsi mediata cognitio possit representare nosilitia mihi
dicto abstractiue, et imediata, possit representare nosilitia in ipsis indistincte à se
ipsis. obiicitur tandem. cognitā imediata creatis sine respectum qd ei
impossibilem illius praecisionem Rdus. nulla ei impossibilē cognitā ut liquet
ex n: ibi. ut lapet.

DISPVTATIO. 3tia

De scientia Dei circa obiā contingenter futura.

213 Sicut necessarium ē qd sinon vbi, contradictio sit, et impossibile, qd fiat
effectus contradictionem: ita contingens ē, qd sive sit sive n̄ sit nullam ab
surdā contradictionē talia sunt obiecta possibilia circa Deū. ex possibilibus aliqua sūt
entia, n̄ futura. alia neq. futura, neq. entia, neq. futura. de his verificat
semper n̄ futura, de illis aliqdo verificatur futura. sinus patet, qā qd nūq
existit, respectu nullius temporis antecedentis ē futurum; alq. adeo semper
n̄ futurum. patet etm ex dictis: qā qd aliqdo incipit existere, respectu omnis
antecedentis realis v̄ imaginarij erat futurum, alq. adeo aliqdo ipsius
num. paralogica futurum dicit absolute et conditionate: futurū absolute
talem est, futurū conditionate, talem sonet: imo verificat indifferenter,
vel dependenter à conditione aut hypothesi: imum, antichristus erit. vel,

si produceret existerent. Secundo conditionale futurum potest absolute fieri futurum, aut si futurum absolute potest fieri non existente deducto: patet 1ma ex conversione hypothetica et hypothetica, quia conversio nulla est futura, sed, in, si quis illos sua christus donec signa patrarit. 26r

Unde istud futurum conditionale est nec latius patendum, quam futurum absolute: nec plus nec abillo ad hoc est bonum illatum, neq. futurum conditionale non simpler dici futurum. Id quod commune est omni rei superiori et inferiori: nec enim aal ut aal potest dici hoc, neq. ab aal ad hoc consequentia est. similiter possibile a pot dici existens, neq. a possibili ad existens ulla est consequentia. Ad hoc enim Kalcidius vitium inter graviora alia fugit: nunc hominis si semijdagia nos offerentibus parvulos mortuos destinari a deo ad baptismum auderet dicere pueri merita aut demerita qui haberent si diutius vixerent, ita inquit de praedestinat. S. c. 12. Sed unde hoc Kalcidius virtus ni meridem venerabus cio, ut futura quia futura sunt futura quoniam aut horoscopi merita pueruli nunc. De futuris itaq. contingentibus ut cognatis utroq. modo ab oriente dicemus quaelibera videant: ipsorum tripartitam damus

PARS PRIMA.

De

futuris contingentibus, sive de absolute futuris ut quae sciebis a Deo.

CAPUT UNUM. mutabili sua Dei.

Omnia futura contingentia praescivit a deo immutabili et in, 21r

Tres propositiones breviter planas proponimus una est id futura contingentia a deo praescivit hoc est scientia collegam in sua opia duabus existat de presenti. 2da. id praescivit ni se ipsis. 3tia. id scibia de illis est infallibilis et immutabilis; una quarum satis sufficeret pijs fidei et realis evidentia ridicules n. id est gg. pater quia Tertullianus obtenebat hoc exter li. 2. adv. Marcionem cap. qd. praescitia dei est haec testes, id fecit prophetas. Ad tunc contra Ciceronem fugit: lib. 5. de civit: cap. 9. confiteri est deum et negare praescium futurorum, apertissima insania est solos iudicium hac in quod adhuc sub iudice est, aliis Deo: fatalium assertionibus, aliis abstinentibus ab ni sanissimo delyrio, qd utriq. pervotia linuit.

216 Conf. hoc versus ea explicat. deus per hanc rationem suam vim intellectivam
& cognoscibiliter determinate ut specialissime scias q. dicit ea suppositione qd sit.
n. minus quam per intuitivam alq. alternativam suam & determinate videns
post omne tale tempus vel tempus reale ea suppositione qd illud sit, aliqui omne
futurum contingens ea suppositione qd sit futurum sit futurum, & deus & cognoscibiliter
determinate ut specialissime scias omne futurum contingens ea suppositione
qd sit futurum: & ea suppositione qd sit futurum deus specialissime scit, & de
futurum contingens. patet cons: qia cognoscibiliter determinate ea suppositione
hanc vi. n. absolutam purificata conditione & cognoscibiliter determinate absolute
repugnat carere effectu mi. & evidens qd dicit, ea suppositione qd sit, adhuc
est evidentissimum hoc identica qd est, est: unde qd & praeteritum ea suppo
sitione qd sit praeteritum & praeteritum, & qd futurum & ea suppositione qd sit
futurum & futurum. Confr. aliter: qia implicat vi termini qd aliqid det cui sit tam
determinatum ad & ut n. & ipsum deum ut componens n. post ea n. & & de
ceterum vg futurum erat & deum est mi sua tempore sequente perdem diem
praecedit futurum erat negit & indeterminatum ad & ut n. & mi sua tempore sequ
te praecedem diem: & mi deo illo tempore & determinatu ad &. sed quia de determinatu
ad &, reddit determinate veram propositionem de illo affirmandem hoc ipsum: & praecedit
futurum erat mi sua illo tempore & determinatum ad &, sive &, reddit determinate
veram propositionem de illo affirmandem, qd & erat, sive nunc qd & erat. deus
nescit negit veritatem huius presentis propositionis: & nescire negit contra
dictionem presentis propositionis cum quocunq ut futurum, alq. deo scit futu
num. Secunda Propositio Est tua ista Thomistica authore D. Thoma positia n. 208:
257 ubi asserimus futura praescita in ipsis, galenus aliquem in se ipso cognitu
& prius cognosci. sed aliqua galenus & termini immediati, ut liquet ex 211. Est
ergo. futura contingentia a deo praescita galenus actualem existentiam ha
bent in tempore sequente tempus praesens: sed galenus actualem entia habent
in tempore sequente tempus praesens, quare non ut essent in se ipsis: & possent
esse in se ipsis praescita. implicat aliqua praescita possent esse in se ipsis, & qd nullo modo esset in se ipsis termini D. praescitio. Est hic adhuc alia pro
deterministica. nam futura contingentia praescita a deo ut ab ipso pro
determinata, & ut sunt effectus inevitabiliter predeterminati: sed a deo
predeterminata ut sint in se ipsis immediate, & ut sunt in se ipsis immediate
sunt effectus illius predeterminati, & ut sunt in se ipsis immediate praescita.
Est. ergo. nam deus in se ipsis immediate praescivit & qd D. ipsius
terram immediate & futura contingentia & imperfectio dei: & qia illa

futura m ipsis mouet conditor ab ei divino n haerent deternata veritatem
aut nõe veneficatiõ eque neutrũ ita est: Ecce. mõ una pars patet. quia ois
talia n ẽ infecta quae nõ terminej imẽdiate ad creata substãe n
divina; terminj enj imẽdiate ad creãs ut nobum ẽ, et terna sub nõe n
divina videlicet quia m te ipsis sunt creabiles, quae nõ n ẽ divina. 2da
ebz pars patet. quia illa futura sunt m sua temporis d'fria ens veru
dg. reale, et sunt potius quam n sunt: hoc am ẽ habere deternatam
veritatem et ut habent veneficandi scitam affirmantem de ipsis hoc ipsũ
ei qd habẽt. Pro solutione obiectionũ notanda ẽ duplex futuritio quã bene 283
bene distinguit D. Thom q. 12 de veritate art. 12. ad 7mum. aliqd potest dici
ẽ futurum n ut nunc ex hoc qd ista enit, sed quia ista ẽ ordinatum in causis
suis, ut sic dit futurum. utrumq; immerito confundunt R.R. Thomistae: ele
nim quia illa n ut nunc sed quia explicant manifeste duos istos
los modos futuri, unus ẽ rei in se, videlicet n ut nunc ex hoc qd illa enit
2dus ẽ rei in caã; sed quia ista ẽ ordinatum in causis suis: hanc 2dam futuri
tio rei in se; illa una ẽ futuritio in caã, rei in se futuritio ẽ forlis
et consequens; rei in caã futuritio causalis et antecedens. futuritio cau
salis sive antecedens potest dari sine effectu; quia contingit in ordinate causam
quã n tempus ẽ infallibilis, qd potest impedirj, futuritio aut rei in se durarij
potest sine effectu aliqbo existente ut clare docet arist l: 2. de gene: c: 11. lex.
64. quia propter addit D. Thom: si permittus dicat, iste sanabitur et iste mo
riet et sic aliter contingeret, n futurum fuit, sic enim huius futuritio erat ex
ordine causarum, qd impossibile ẽ immediri. hanc am data hypothesi con
cludit, et hunc qd prius futurum fuerat consequter n enit futurum. simil
ter arist. 11. de celo. docet, prophetiam coniecturalem qualis illa fuit
merite Isaachia, habere infallibilem veritatem n enit ẽ de eventi
bus, qd de ordine causarum adinuicem. manifestum ipsis ex D. Thom ali
am ei futuritive effectus, et preter futuritive considerantem in causa 219
determinate. sive determinate fuit infallibiliter conexio sive prentia infallibilis.

futuritio formalis, sive consequens, sive rei in se, ẽ succesio
ex ei et n ex rei, per quam prius et posterius. res futura, in pro
ri tempore n enit in posteriore, ejusdem rationis gratia n ẽ, qd ẽ eternale ex ipsis
ordinatis futura, n prout ille ad prius tempus fugerit in quo ẽ presens.
Plus pertinens hanc explicatõ nã futuritio formalis et formã quia res n ex
istens nunc, denominat futura, ad praxim intellectus pertinet ille error

et n'ee, intelligit forma qua res n' existens nunc denotat futura: & mutat: qua praecise intellecta illa successione ex ee et n'ei, res n' existens nunc intelligit posterior ni existendo respectu praesentis temporis: id qd intelligit posterior ni existendo respectu praesentis temporis, e formalissime qd intelligat futura: Illa successio qua fora e, ut res n' existens nunc intelligat posterior ni existendo respectu praesentis temporis e formaliter intelligat futura. Casus ee praeterito: namut vide evidens et adaequatum signum discretivum, praeteritio formalis qua denotat Damascus etā se praeteritio existit ni illius existia hunc et n' existia nunc, hoc e ee Damascus existente ni illo antecedente tempore et n' ni hoc signo: Futuritio formalis qua denotat antichristus etā se futurus existit ni illius n' ee ista nunc, et existia hunc, hoc e, ni antichristo est n' existente ni hoc tempore antecedente et existente ni tuo illo sequente. gratis cum qa unus ni fuit, n' e, aliter n' e, erit, unus ni determinatam potestatem habuit aliter suo tempore determinatam habebit existiā; unus id qd habuit n' hael, aliter id qd n' habet habebit: cum igit formalis praeteritio sit finite et n' ei: n' vero sit formalis futuritio n' ee et fore:

220 Hac duplici distinctione observata n' difficile solvendus argus qr. R. Thorpa congenuit, stra dā positive contendentes futura contingentia n' praescidi a Deo nec ipsis ab solutum ni ipso deo ab coeno cū illis aeterno ad illa per decretum omnino act: et predeterminans: suos argumentorum genus dilucide n: 212, denique qua contra civilia positiva ni te ipsis poterunt retorquent contra similem civilia obligantia. eadem genus argumentorum aliqot SS: hujus tēi et thoā locis quibus videat asseri futura obligantia cognosci tuta ni deo longa ni cā, tum ni divina voluntate antecedente ex qua pendet illorum futuritio. Ad ea. nihil nos latere: dato enim qd ni deo ab decernente et permittente futura omnia bona et mala praescisci, tu dat adhuc veniam praecin ni te ipsis ut terminabilis divina decreta, et ab conditio ab et divino, imo ita praescienda ex hypothesi qd futura sint praeter fundā potius extat clarissimum dictum thoā quaest: 12 de verit: art: 6. corpore: Deus n' potest cognoscere futura nisi ordinis causarum, ad eam quidē ad ipsum exitum, i execution ordinis, cognoscit ipse ultro, modo videlicet ni hoc providentiae ordine, et ni ipso exitus sive executione ordinis, cor exitus am ordinis et executio est praeter ipse effectus futurus.

Ferlin aŋ̃ horū genus dependit ex variis principijs gibus pdict futuritiōe 221
absolutam et absolute futurū pendere à decreto dei, alg et n'anto omne
dō post aliq̃ decretum divina voluntatis, unde inferent futuritiōe dicta
talem et absolute futura proprie in tali decreto. Resp. hoc consequens
et nullius roboris: nam licet simpler concedat tēm et dicat, minime
inferre futura m' se ipsis ēm ēitate n' proprie et super dicimus
ipsalem a dō alterel dō antecedens haec aliqua extra controversiam pla
n controversa. extra controversiā vis est, futura ōa ea sua forali fu
turitione pendere à deo, et à decreto divina voluntati tanquam à causa ne
cessaria sine qua non eorum ipsa. rāo e manifesta: qa foralis futuritio
ubicunq existo futuro: dō veritatis pendet ab ente ēā ex qua pendet
ditativa, et futuritio foralis pendet ab ente ēā ex qua pendet futura.
aliqui futura pendet à deo tanqa à causa penitus necessaria et à decreto
dei voluntati, ab ente ēā ex qua pendet futura ex qua pendet certitudo; sicut
certitudo pro eo tempore est illud ipsum qd modo dicit futurū esse. sine dubio
est alterna et decretum ex quo pendet futurū ut certitudo non secundū
sua tempora; sicut hoc decretum tanqa causa futuri certitudinis ex quo
effectu, in illa distincta tempora, certitudo ab aterno; sic immutabilitas
dei voluntatis rendit coaeterna sibi decreta sua quae haec aliqui.
haec dependentia futurorū à decreto dei libero, n'ista à nobis adhuc
satis edita docet, neq; opportunum ab alio nāte commode doceri potest
ideo non retinemus nicqd. gantia et misericordia futura mihi et eorum tantum à deo
cum gibus aliqui abintelligentia certa nobis Genebrard dyal. 9. art. 8.
ab nobis impositi haec duo: Primū: Deum non cognoscere futura contin
gentia n' aliquo medio obliquo: 2dū. qd futura contingentia haec
sua priam veritatem obliquā n dependenter à d. decreto. rāgonis
impugnatione mutata quem perdit et faciunt carmina mandat ad. cal
et legit.

222

Ubinam, est futurum et unico futurus dicitur, ad ista dicimus ve
ritatem obliquam futurorū contingentia n' et n dependente à d. decre
to et in ab illo dicta, quemadmodū veritas ditiva et enditativa creatu
rarum presentium dicta gloriosa et ab omni d. decreto fidei et indepē
dens ab omni. qd prima dicimus futura contingentia cognoscit
deus n' se ipsis: sed qui hoc dicimus, n' contendit dicimus talia futu
ra non cognosci n' alio medio obliquo sicut et extendens primū cognosci
di modum n' repugnare 2do. quia etm scola nostra communissima

scientia é eorum actus liberos futuros talem negatiue pro decreto divino, efficaci et infrustrabili, inquo tanqua in medio obliquo cognoscat eiusmodi actus futuri negative vero à deo pro definiri possibiles decreto peccata, dum cum quadmodale ut thomistae loquuntur. impugnandi alibi ce D. Thoá et Theologicis absurdis. ac propterea negamus peccata futura praescirí in aliquo decreto dei, sumpto secundum dictam modum de futuritione peccati, negat denig, omnes futuras liberas actus voluntates pendere à decreto illo predeterminante cuius nucus sensu poles ed phica praemotio; et mirabili medio cognosci à deo haec futura contingentia. decreta praedicta prob: Thoá ex eius principijs contra thomistas R: negamus ex hoc am qd dicimus futura libera habere sua propria veritatem obtinam mirepugnante ab isto predeterminante decreto, ita omnino ius dialectici nisi docere nos qd futura contingentia sua veritatem habent ante omne decretum.

223 Tertia denig, principio praxeos n: 216. quo quanta ad infallibilitatem mi cofletur è n: qq. et legi. Confirmi mi parlari de futuris contingenti, nam praescitia futuri peccati ig. v per intrinseca effective sua supponit illud ut existens, pro mirabili futuritionis, vitium affert, ut est hic existens tanquam ulcerum aut onerata sua dentate, incerta varias sortitis decernitur actus liberi divini: aliqui utroque modo praescitia futuri contingentis est infallibilis veritatis Cal. mi. obtendit: quia utroque modo assertum ut existens pro mirabili futuritionis sed obtinet ut existens pro illo mirabili infallibilis existentia pro eode mirabili ergo obtinet ut existens componi n potest cum negatione existentia praescitia, dum negat existens obtinem, affert illud ut infallibiliter est, hoc am è ce infallibilis veritatis.

224 Ofs eadem propositio quoad impugnabilitatem. si praescitia futurorum contingentium est mutabilis, deus humane potest de sciente hoc futurum in n sciente, aut de non sciente in scientem, sed implicat in termis qd de sciente hoc futurum in n scientem, aut de non sciente in scientem transeat: Cal. mi. obtendit. quia mutat de sciente hoc futurum in n scientem, aut de n sciente in scientem evenirent vel quia ipsa divina scientia ens bine deficeret, vel quia illius obtinem ut ab ipsa representatus deficeret, aliqui alterq defectus e implicationis: imnis qd de scientia existente est deus, deus am quo ampte demonstrat existens et nihil identicans de simpler positivum, demonstrat nil deficiens et nil defectibilis, qd a mi hoc

genere tam ipse defectus quam potentia deficiendi i ipsa ratione defectus. implicat 57
praeterea qd deficiat futurum ut à D: scitia representat: qia futurum pre
cedum vg. ut à D: scitia representat i peccatu ut existens in tempo
re & quod tempus A in quo n' i existens; qd peccatu ut existens in tem
pore b deficere n' potè precedè tempore existendi cum simul et n' existendi
implicat qd deficiat futurum ut à D: scitia representat. explicat. pecca
tum hoc futurum ut à D: scitia representat i peccatu n' existens in
A. ex suppositione qd n' existat in A. et simul existens in b. ex suppo
sitione qd existit in b. et qd n' existat in A ex suppositione qd in illo
n' existat, et qd existat in b. ex suppositione qd in illo existat, i nem
sensum ady, in mutabile, ipsum i impossibile componi ei cu n' ei
aut n' ei cu ei. Pole. 225v

Dicat. praeterit peccatum ut existens in b. negatur pro illo tem
pore desistere, desistit in tempore sequenti C. qdo iustificat peccator: De
fectus obstum Divina illius scitia ac proinde mutabilem tollem obstic
mutabilis. Resp. dist. cons: deficiat obstum divina scitia ut ab illa repre
sentata: ut n' representat ab illa con: cons: scitia de peccato futuro ipsa
b. n' representat futurum in C. ac proinde desistens in C n' desistit ab repre
sentat à scitia, de se futuro, imo peccatum ut desistens in C eiusmodi
quem n' desistibilitatis D: scitia, qua sicuti immutabiliter representat peccatum
illud futurum in b. ita immutabiliter representat desistentem in C, sive
illius carentia futuram in C. itaq. deficiente peccato postea tempore sequen
te posterius immutata scitia representans peccata ut existens tem
pore existendo erit. 226

Dices iterum. qd qd Divina praescitia n' hac rerum serie representa
tat cum ordine praescitia praeteritionis et futuritionis absolutae potuit
potuit n' ita representare, rursus potuit representari cu ordine praes
tia, praeteritionis et futuritionis absolutae in alia rerum serie plurima
qua n' ita modo representat ideoque ipso qd representare potuit n' repre
sentata adaequater et n' representare representata i immutabiliter non
praesentando Dr. i immutabilis. mai: potuit ipsa potuit Deus impossibile
hoc mundo producere alicui. Resp. dist mai: hoc ipso qd potuit repre
sentare n' representata actualiter ex suppositione qd aliqdo n' representa
tum erit, et n' representare representata ex suppositione qd aliqdo repre
sentatum erit, i mutabilis n' representando cons: hoc ipso qd ante ex suppo
sitionem potuit representare n' representata actualiter et n' representare

representata rerum eventus certus e deum potuisse liberæ disponere aliter rerum seriem, quam reipsa noverit, aut disponere hanc quam disposuit, certum valeret eum deum posse hoc ante aeternam suppositionem, sed non posse ex suppositione ejus oppositum decernere; quia decreta de providentia et misericordia sunt eius immutabilia. quia formaliter de: providentia videretur in actu suo et ante omnem dispositionem de: voluntatis, posse representare aliam rerum seriem, quam modo non representat futuram, aut representare istam qua futura modo representet; ex suppositione enim de hac rerum serie qua non alia sit futura, hoc non alia representat immutabiliter, representaret quite mutabiliter hac re presentando transire posset ad non representandum, aut a non representatis ad representandum, hic vero transitus repugnat.

CAPUT XXVIII.

Explicat concordiam creatæ libertatis cum aterna et immutabili providentia Dei:

228 Ethnici consentire Hæretici qui ad libertatis pernegant humanas actiones repugnare libertatem, attendentes ea evenire falsaliter necessitate, quatenus Deus haec ea apud se providentia aterna et immutabili, et multa eorum legi ad alios facta futurorum revelatae. Ita utroque divina filios suadet libertatem humanas actionis concordi facile ligari cum aterna et immutabili providentia Dei aut revelatae temporali, concordia hi difficilis nisi generali de angelo. Primum de mutabilibus mutabiliter et immutabile, quidnam aut bonum quod mala humana voluntatis futurum infert mutabiliter ex providentia Dei, aut revelatae divina, qua sunt mutabiles humanae voluntatis: Nullus malum aut bonum quod futurum est ipsi immutabile Dei libertatis natae: qua mutabile excludit evitabile, et evitabile est actum liberi: exclusum actus excludit voluntatis. mutatae cordatae: qua de providentia tollere non potest humana voluntas, nec revelatae pendente a Dei libertate; nisi ad auferendum aeternam aut praeteritum nullia est coercio. mentis cordatae providentia aut revelatae, regit voluntas cum illa componere causam mutatis aut revelati; aliquin posset videri falsa providentia mutabilitatem aut velatae Deum eam providentia mutabili aut revelatae mutabiliter mutatis quae providentia aut revelatum.

229 Secundum necessario futurum et liberae futurum sunt modi mutuo compatibiles; sed qui Deus ab aterno praevidit futurum est necessario futurum: et non libere, mutatis qua. qua Deus non potuit futurum, ad nocuit eum evidenter

quam prædiam ei necessario veram, qd ē prædicta de peccato antichristi &
ei necessario vera ē hæresissime peccata ei necessario fuerūt; igit qd ei
necessario fuerūt, qd ei fuerūt; et si qd ei fuerūt eo ipso qd
ē vera talia affirmas ei fuerūt. Dei. 230.

Tertiū. si voluntas ei peccare hanc qd peccatum dei prædicti
est, nō deret fidē dei talem: Si hanc qd ei peccare qd nō nolle fidē
dei talem: eū Deus impleret ei dicens ei est ei voluntas hanc
ei possit ei peccare, cons: plas. qd ei potest facere id qd ē nolle fidē talis
dei, ē posse nolle fidem talem dei ut ē enitens, qd voluntas ei
dens hanc ei peccare, ē potens facere id qd ē nolle fidē talis dei
nō deret ē potens ei peccare hanc, Dalis voluntas qd nolle fidē talis
dei. Confirm. si voluntas eēt hanc libera ad peccandū, eēt libera ad
verificandū talem dei; igit posito decreto ecclesie generet verificatio
prædicta de peccato futuro, ad cuius qd ut libera ad verificandū
prædictam dei ē libera ad falsificandū eā ē talem: Dant hanc li
bertatem implicatoriam. mi. plas. qd ei libertas ad verificandū dei ē liber
tas ad nō verificandū ad hoc libertas ad nō verificandū de talis dei
ē libertas ad falsificandū Dei. 231

Quartū. prædicta dei ē causa qd futura sint futura, et ce suppositi
one qd ipsa existat, infert ēnaller effectum suū, sed causa qd suppositio infert
ēnaller effectum suum, libertatem everbit; igit causa ei deret ei parte
actus primi proximi, et qd igit ei deret, ei parte actus primi proximi
inferens ēnaller ei potius qm nō ei voluntatis effectum deret liber
tatem: Dei. ma: plas. ex patribus ita asserentibus, celebre ē testimo
nium Augustini l: 5to de trit: cap: 13. universus creatis nō qd sunt, ideo
novit, ad ideo sunt qd novit; non ei nescivit qd futurus erat aliquis
qd Deus creavit; nō qd creavit, scivit: nec aliter scivit creaturā
creandā. ad hanc dictionem angli et apparent qa tibi concordā. 232.

Sit Primus nostra Conclio pelatis fidelate cata, degeta postea
divine prescientia futurorum potius firmet qm everbit libertate:
conclio convenit inter oēs catholicos et varie plas. nobis placentes
demonstrandi de Augustī l. 3. de libero arb. c. 3. et 4. ejus cap. 8. suppo
nens deū non aliter necessitate fatali ad agendū qd agit mi tempo
re id libere agere, addit id qui prædicit futura fatum sunt
nullo modo prædicit, qd de certis inevitabiliter futurus sit ipse deus
sic enim erigel ababundo. nonne de ejus fatum ne dili deas eam ejus
facturā. fatum ei est, non voluntatis sed necessitatis fatum non

scia quia Deus praescius est, necessitate futuri, vel voluntate. unde hoc ipsum formaliter. Si divina praescitia futurorum excludit voluntatis libertatem contingentiam et libertatem obtinet, haberet contingentiam et libertatem futurorum ab ipso deo, aliquid habere, sed potius firmat contingentiam et libertatem futurorum a deo. Obj. mo. patet. qia Deus videt futura a voluntate creata, sed videre potest multo magis praevidet futura a sua ipsius voluntate. mo. adendo, qia implicat mihi Deum ideo aliquid operari libere, qia scitia infallibili praevidet se operari libere; sicut implicat ideo aliquid esse deum, qia visione infallibili sui ipsi est ce deum, infallibilitas enim visionis potius confirmat ce qd videt, et si faceret aliquid ce qd videt; aliquid videret qd videt, ideo ipsa infallibilitatem redderet falsam.

233 Secundo loco ce capi q. adhibi Augst: potuerat; unde libertatem videtur eam ce liberam arbitrio nostrum, praescitia Dei, via praescitia est, ad qia dei praescitia? et colligit nostra forsitan libertate laedi sic magis divina praescitia, neq ut praescitia, neq ut divina potuit in futuros prae scito necessitatem opponitam libertati: Ceterum forsitan libertate laedit ratio Affs. namideo generet illam necessitatem sive ut praescita prout divina quia per primam forsitan cognitionem certa et per eam certissima? videtur optime certum et certissima ei cognitione obiecti liberi quia in illo ponet necessitatem oppositam libertati Obj. mo: patet in auditione quia Teandrio loquente quente et libere: similiter in visione qua te video sedentem istic quente et libere: praterea in visione qua testis oculatus vitaeum homicidia aut furorum sua perpetrare delicta, istiusmodi actus sunt representatae certissima; qia illi necessitate imponat liberae oppositae libertati: aliquis me constituerent auditore alicuius rei simpliciter sive casu et vitupererit dicenti actionem. praterea, certissima est imago quae in speculo representat stantem, an praterea videtur indubie libi Terentium necessitatem stante adhuc esse libertate sedendi? abeundi? denig. recordari praeteritorum iam vis sit certissima illorum nolitia in imponit praeteritis talem necessitatem, ut hinc libertate fuerit acta, qia acta fuerunt: Obj. certissima nolitia futurorum nolitia imponit futuris talem necessitatem, ut sine libertate futura sit, qia futura sicut eam ps. concludit Augst: Tu memoria tua in cogitatione ea, quae gesta sunt, sic deus praescitia sua, in cogitatione ea, quae futura sunt.

234 Obj. denig. non stabilitatem boni vitae Sectatae non adhaerent

Dri d: gratiæ nã pura representatiõ cũ infallibilitate nõ repugnare pm
hãc rãõ, scd nã pura representatiõ cũ infallibilitate sibi nõ repugnat
confirmat potius quam evertit libertatem futuræ operationis Dei. mi. hyp.
gã nã pura representatiõ nõ ponit, scd supponit actũ cũ ut ẽ, ex cuius
eum causarũ, et ita cũ representat: nostra infallibilitas nõ repugnat
libi representatiõi, sicut solum gd infallibiliter supponit actum cũ ut est,
ex virtuarũ causarum: scd gd operatio futura representata per divinam
præscitiam sit ut ẽ, ex virtuarũ causarũ, ut infallibiliter futurũ,
ex virtuarũ causarum, confirmat potius quam evertit ejusdem operationis
libertatem. Dno. probat: gã si pura representatio poneret actum nõ
est pura representatiõ scd cadã positiva actũ, nunquã si infallibilitas con-
veniens puræ representatiõi infallibiliter poneret actum ut cũ infalli-
bilis pura representatiõ scd causa positiva. mi. constat. gã gd operatio futu-
ra sit ut est, ut infallibiliter sit ut ẽ, ex virtuarũ causarũ, ẽ gd ipsa operatio
ponit nõ ponit ex suppositione gd ponat. à voluntate potente absolute, hoc
ẽ data omnia concurrentia, ex parte causæ ut actu vno proximo ponat
re et omittere,: gd nam hoc modo ponenda sit operatio futura, qm ut futura
representata per d: gratiam, ẽ sub ista forma ce' libere futuram. 23 v

Hoc ut plane capias considera voluntatem ut adhærentem ad amo
rem liberũ: voluntas dei cũ ista certa concurrentia ad ponendũ amorẽ
habet nõ ipsum ponendi, ita ut alteris istius concurrentibus sit verum:
nullum ex his ẽ efficaciter determinans ad ponendũ potius gã ad ipso
rendum amorem, ely. adeo voluntas ante suppositionẽ amoris Dei pro
vnc nõ amare, voluntas nihil omnimodo potens nõ amare amet, hic autem
liberus et necessario ponit vnc implicando: libere absolute dicitur
dentes, potentes ponit à voluntate proxime potente nõ ponere ut expli
catum ẽ, necessario ex suppositione et consequenter, potentes ex sup
positione gd ita ponat nõ dixi nõ ponit etc, aliquin posset simul et ut
nõ ita ponat ut, hæc necessitas libertatem includit, gã constituit in
ipso amore ut libere ponito. hæc necessitas nõ opponit libertati: gã
ẽ necessitas ely. determinãs transcendens ad ens, ut ligat ce n: 205.
et 207. necessitas enim ely determinans, convenions omni enti, regit ipsum
ni aliquid, videlicet ens liberum, gã ẽ predicatũ superius, et superius
nõ opponitur inferiori contrahenti &c. ex communibus hæc explicandi

fit 1mo qd voluntas pôt absolute et antecedenter impedire futuritatem illam consequentem amandi, sicut impedire pôt ejus amorem migno supposito subdi necessitas. 2do fit, qd necessitas ni ponens ad supponendi talem amorem, é necessitas pure consequens ni ponens libertatem. 3tio fit, qd representatio aut notitia, aut scitia gradibi amoris gaudii coniuncta cū illo, dumodo ex parte actus primi proximi ni concurrat ad ponendum sed supponat positā, é necessitas consequens, quam absolute pôt impedire voluntas. sic se habent representationes adducte n: 233. ut etiam se habet divina præscitia ut præscitia é futurorum, qua licet præcedat aternitate ni ponendi causalitate, ni ponit, ad supponendi positā de futuro liberos actus voluntatis, et sicut ex suppositione qd ponendi sint determinati ut præscitā ponendos, ita ex suppositione qd ni sint ponendi determinati ut præscitos ni ponendos. subtiliter hoc Augd: lib: de 83 qq: Joan: ubi qua rectibus qd mali fecerint Judæi qdo necesse fuit impleri prophetiam de morte christi. quibus Homines Deū præscivit futurorum per prophetam prædixisse infidelitatem Judæorū, prædixisse tñ ni fecisse. et post pauca: et ideo finem malum, sd bonū facere voluissent ni prohiberet, et hoc facturi prævideret ab eo eb.

236 Sit secunda Conclio ti præscitia dei ut determinate connexa cum futuris est illorū immediata causa præscitia sine nostra everteret libertatem Conclio é stra RR: Theologi asserentes solam scitiam visionis qua respondere solent ni monastico quidā impio quo Deus tibi mihi illuminatior minimus præconcepti secretū efficax de rebus producendis, et rerū ortū immediata causa; alij, deo et rerum hanc causam: deo res sunt futuræ, qia præscitia scitia visionis, hanc verā falsam: deo præsciunt à deo qia futura sunt. Dei contra prædictos RR nobis favet tota fere doctorum antiquiorum ut in lib. de libertate operā venit: 8: testat Rossinus Franciscus Rochanus qui fuit 8: ordinis prædicatorū generalis Magister, et cuius verba refert Paulus Leonardi: part: 2: Historiæ sacræ media. sect: 3. eiusdem P.P. Culegiæ duas stra errorem memoratum n: 228: concordiam humanæ libertatis cū D: præscitia aut visione futurorum ponunt, asserunt, docent ideo ejusmodi qia talis præscitia ni causat operationes futuras sd potius futuras vitet qia futuras sunt. deliberationes plures ex Augd: plures ex eodem, alij ex alijs plurimos producit P: Ruiz Ivs. Disp: 83, 34. et 35.

Rao é satis efficax, nam si scitia visionis, aut praescitia futurorum 237
vel cum illis dolernale connexa est illorum immediata causa, est antecedens
inevitabile et connexum dolernale cum mibi visibili operatione futura:
sed tale antecedens excludit pona immediatam ad omissionē operationis futurae:
excludit libertatem: patet cons: quia de regula libertatis é immedia
la indifferentia ad utrumq, sive pona ad operationē et operationis omissionem
precedaem pro libito. ma: é certa, et min: plas. quia tale ant: excludit po
am exclusivam sui ipsius; aliàs posset evitari vera hypothesim: alij
immediata pona ad omissionem operationis futurae é pona exclusiva
et consyler exclusiva praescitiae quia connexa cum operatione: Immedi
ata pona ad omissionem operationis futurae é exclusiva antecedentis pra
scitiae; Talis praescitia ant: excludit immediatam poam ad omissio
nem operationis; in hoc discursu pona exclusiva valet idem ac potens exclu
sive. Demonstro aliter evertio libertatis. si scitia visionis aut praesci 238
tia futurorum é causa necessaria ad operationem ubi non adest scitia visi
onis aut praescitia non adest nobis causa totalis et completa ad operandum:
sed ista non adest nobis causa totalis et completa ad operandum non habemus
pona sufficientem ad operandum: Si scitia visionis aut praescitia é causa
necessaria ad operationē, ubi non adest scitia visionis, aut praescitia non habe
mus poam sufficientem ad operandum, ad quod omittimus liberum operā
dum, non adest scitia visionis, aut praescitia dei de operatione, vel evidens:
Ergo omittimus libere operationē, non habemus pona sufficientem ad opera
dum. cons: hac negata in pósl supposito syllogismo: illa ha est simplicia
ter falsa, quia non habenti poam sufficientem ad operationē omissio operationis est
prorsus necessaria: patentia é vera quia sicut qui potest potest etiam
ad operationē praeceptam non habet hanc pona sufficientem ad obediendū.
modo regredior ad syllogismum cuius cons: Quod est forma. ma: é manifesta
festa: quia causalis et pona sufficiens sunt termini convertibiles, scilicet
causa totalis é, praeter quam alia non requiritur, et hoc ipsum é causa sive pona
sufficiens. ma: ostendo: quia ubi non adest causa totalis et completa ad requi
situm ex parte dei non adest nobis causa totalis et completa ad operandum;
eodem deo non potente concurrere non operatur non possumus: sed ubi non
adest scitia visionis aut praescitia non adest causa totalis et completa ad requi
situm ex parte dei: Ergo non adest nobis causa totalis et completa ad ope
randum. min: cons: Genesis Cap: 3. n: 12. iuxta domesticam sententiam Augustini

unde donec talis actus intelligi fit et intelligat in deo, nonda intelligiscā talis et completa productionis et futuritionis rerū etc.

239 Ad 1mū contra ipsius stantia positū n: 228. con: ma: et res mi: quod ultimam patet de meritabilitate d: prescitia aut revelatōe: v: claritatis gratia: dist: quæ sunt meritabiles ex suppositione q fiāt et consequenter con: sunt meritabiles absolute et antecedenter ne: mi: ad placēm con: ant: dist: con: et con: q prescitia aut revelatō fit meritabilis ex suppositione et cons: ad negat q fit non meritabilis absolute et antecedenter: vbg. humanas luntas tollere n: pōt prescitiā d: aut revelatōe neg. facile q prescitum mutet in n: prescitum: quia tollere supponit fieri et ex suppositione q aliquid fit v: fuerit fieri n: pōt ne fit v: fuerit, nihilominus potest voluntas humana per libertatem ista pā nunc operari impedire absolute et antecedenter prescitiam dei et omne prescitum q generaliter presupponit futurum hanc ipsam operatōe liberā de voluntate vlaqz situm ē n: 241.

240 Ad 2dū positū n: 229. dist: ma: necessario futurū necessitatem precedente et libere futurum, sunt modi incompossibiles con: necessario futurum, necessitate consequente etc. ne: iuxta dicta n: 231. mi: etiam distingit et concedit de necessitate consequente sed negat de antecedente. ad probam con: ma: dist: mi: est peccatū ē necessario futurū, necessitate consequente in natura textūs negante prescientiā ē causam futuri con: necessitate antecedente ne: mi: etcet:

241 Ad 3tium positum 230. dist: ant: si voluntas n: peccaret hunc ponendo carcerem peccati ēt peccati prescitia redderet falsam scitiā con: si n: peccaret hunc impediendo prescitia per carcerē peccati ne fuit set prescitia peccati redderet falsā ō ne: ant: et con: ad huius probā con: ma: nec nat: voluntas absolute pōt n: peccare hunc; sed n: peccare hunc ut explicatū hic terminis nulla facta suppositione n: ad reddere falsam scitiam dei; nō: nam q voluntas non peccet hunc pōt dupliciter considerari, imo si suppositā prescitia dei de peccato vel omnino voluntas n: peccet, videlicet componendo cū peccati prescitia peccati carcerem: secundo, si per pōt peccati et si n: peccando gaudeat hanc antecedentem ad peccatū et independentem ā prescitia peccati ut futuri, voluntas n: peccet, videlicet impediendo per carcerem peccati ipsum peccatum et prescitiam peccati; alg. deo determinando.

dea ut ab aterno haberet praecilium fulsa caserá peccati ad n:231.
dictum est: primus modus ñ peccandi redderet falsam scitiam dei etiã
ponendo simul cũ peccato caserá peccati: 2dus modus ñ peccandi nullũ
faceret ut satis liquet; alg. deo ñ peccante hunc hoc 2do modo, ñ é vã
dare falsam scitiam dei:

242

Ad confirãe praecedentis hyth dictma: est libera ad veresicandã
praescitiam dei, libera absolute et antecedenter con: libera consequẽ
ter et ex hypothesi praescitia ne:ma: nã dato et con: si voluerit
est ad veresicandã libera, consequenter alg. ex hypothesi praescitiæ; ne
gas vero si voluerit est ad veresicandã libera absolute et antecedenter.
ad placẽ nã con: ma: ne: absolute mi: alg. sicut voluerit ergo peccat
est absolute et antecedenter libera ad ñ peccandũ; n'tã ad ñ peccandũ est
libera ad necessitata ad peccandũ, consequenter et ex hypothesi peccati
quia compatibile peccati cũ ñ peccato é impossibile mala physicã ad impo
sibile metaphice nulla é libertas: ita eadem libertate é libera voluntas quod
n'é libera ad necessitata ad veresicandũ praescitiã dei: cũ voluerit,
ex hypothesi peccati et praescitiæ n'est libera ad necessitate ad veresi
candũ praescitiam, ylerca n'é libera ad falsificandũ quia est libertas ad
falsificandũ é libertas componendi cũ peccato et praescitia ñ peccatum
libertas quidem ad veresicandũ é libertas ad ñ veresicandũ praescitiã de pec
cato; libertas tã ad ñ veresicandũ n'é eo ipso libertas ad falsificandũ: quia
voluntas impediens praescitiam peccati neg. illam veresicat neg falsificat,
ipsiusmet tamen veritas quia falsitas praescitiæ mélidit ipsã praescitiã ñ
impeditam: ubi pro aliis paralogismis notanda diligenter ad dictã mi
hanc extrema: veresicari; ñ veresicare scitiã dei: falsificare; ñ falsifica
re scitiam dei: libertas voluntatis sortenata absolute verum mihi una
extrema, n'mihi duo. nã a priori é: quia extrema libertatis debent ita se
habere ut neutrum sit impossibile et neutrum necessarium; ita se habent
veresicare et ñ veresicare, loquendo absolute; n'vero ita se habent falsificare
et ñ falsificare, ipsum affirmatio é impossibile sicut negatio é necessaria.

243

Ad aliam positã n:131. negas ma: ad placẽ Deo. d: hypothesi
non dominus contradictoria: cum dixerit cit: n:236. qd praescitum dei
non é futurum, et quasi minuat de scitia visionis n'deo peccatum hoc quia deus
praescit, ad deum praescire quia peccant, consequens é, ut in loco nobis opposito
n'sit intelligendus de scitia visionis ut tali, sed de scitia simplicis intelli

gentia quam ei⁹ directiua decreti de producendis creaturis suppono ex n: 243
itag, scitia simplicis intelligentiæ exercitii necessarii ut præsentans deo
gdgid à se ẽ producibile et sc̃ producibilitatis modum, liberum hoc quod
prout habens adiunctum sibi libilem decretum proximatiuum rei à effectu
um, de his pr aliis producendis, scitia illa cũ hoc decreto ẽ scitia
pratica, imẽdiate productiua, eoque scitia approbatiua cuius meminimus n: 101. de hac scitia simul coniuncta decreto boni Augustini illa causali, gia scivit creaturas. et sic ẽt alius ex Patribus ita boni hoc modo intelligit Magister scitiarum in 1mo dist: 38.

244 Quin ebm sic intelligit D: Thom Augustinum, cũ dicit, sex dies causalem imprimat, docet hic q: 74. art: 8. corpore ubi dicit scitiam qua ẽ caa rerum habere se ad oppositum, hoc ẽ ee indifferentia et deliberari per opposita. nostra talem scitiam in deo se habere ad res creatas, sicut scitia artificis ad artificiata. artifex scitionis n dirigit artificem, neq. facit opus, ad factum contemplatur, neq. ex hoc ẽ indifferens ad opus et n opus faciendum, ad conexa cũ opere ut ab æterno: alias causans: Circa patres scitia dei omnia ni sapientia faciendi pro ut ẽ immediata caa rerum ẽ scitia simplicis intelligentiæ, ni visionis. nec ẽm prima veritas dat creare quia scivit creabilia, nec ideo verificatur hinc quia creavit, et illud, dixit nulla quæ fecerat et erant valde bona. nolandũ hic imo. nunquam ee verũ q: hinc quia creavit, sily quia decrevit creare ee caa scitia, ad eorum ni decretet deliberationem pure oblicuum. circa dicta, à n: 129. et 208. nolandũ ido aliqo à Patribus vocari amplialive visionem scitiam simplicis intelligentiæ unde nulla contra nos arguum ni aliqis dixerit creaturas ee quia viderit: nam expressa ẽ regula D: Thom quæst: ida de veritate art: 9. ad 3tiũ. nihil prohibere aliqo eem scitiam D: visionem dei, aliqo vero solum illam quæ ẽ practicum practeritorum et futurorum.

Secunda Disputationis Pars.

De scientia dei circa obta libera conditionate futura.

245 Explicaturi aggredimur scitia illius media, quã adumbravimus à n: 103. et in cuius impugnatione pariter ac defensione laborarunt præclara ingenia toto iam elapso sæculo. ubi oblitet de quibus mensalis

noviter, quam hodieq; iactant advocati; ni hanc pitiam non minus ociosa quam diriam, neq; cum fine miseria appellari pot nova talis, qua tallemus tor cuniculorum antiquitatem cum uni iure prescripsit, ut prudens cuiusq; lanea spice permotionis et prudentiae dubii, vitetur contra vim ni elucubratam eiusmodi permotionis ac decreti minuendam evocata liberalitate, emissa ni publicam lucem eodem fermè tempore, quo praemotionem illam licam parturiebat auctor doctissimus Pater Dominicus Banez miser coelaneus am acumen noviter utramq; fenestram. Ita nos interim hanc praelo mittamus cū lepidissimis aliis fabellis quas ad severam historia legem, coerandi gratia Leonardus laudatus n: 236. Gabriel de Vasq, Tom. in primā partis media historice propugnata. Franciscus Suarez Tom. 1. opose: et Ribalta disp: 1 sec. 6 inde supernaculi à sectione 6.

CAPUT PRIMUM.

Notantur nonnulla et statuit hodiernus status Controversiae.

246

Notandum imo ex: 2 in. ubi nos superiores et inferiores conjecturas dedimus de futuro conditionate et absolute futuro: omnes absolute futuri et conditionate futuri n' i contra. Verum licet multa sint conditionate futura, quae forsan quidem si ponerentur talis v' talis conditio, in numquam eorum defficiente tempore illa conditione: ab nihil ē absolute futurum q' n' possit ab aliqua conditione et multa à multiplici: ipsi conditionate futuri ad duplex aliud futurum aliud n' futurum: futurum, quia ponens objecta conditio subjecta sit; n' futurum, quia talis conditio ponens nunquam. Haec patet, praesenti contra vestra longa oblata oratione libera, sive futura sive n' futura, sive cum praesentia v' praeterita: nam de his omnibus verum est, quicquid v' n' erit sunt v' non sunt, fuerint v' n' fuerint dependenter ab hac v' illa conditione subjecta à Deo cognoscuntur fore v' non fore antequam cognoscantur ea v' n' ea fuisse v' non fuisse: plurima disputata expresse solum de libertate actibus ut conditionate futuris: tum quia hebraea scilicet omnes religionis doctrina tum quia hebraeam scilicet humanae scientiae tot de conditionatis maxime adeo cordi am hucusq; liberalitate cum infallibili efficacia auxilium de gratia, praedestinatione dum ac reprobatione aliorum, decretum &c.

Notandum 2do. ni condicionalis ipsius sive hypothetis intervenire una.
247 imo condicio sub qua, 2do res qua affirat v negat, sic habitudo con
dicionis ad rem affiratam. subjecta v negatam exemplificet, gratia
si ignis calefacit, ni qua si ignis, e condicio sive hypothesis
qua neg affirat neg negat existere sed praescindendo ab affirat et
negatione concipit: calefaciet explicat calefactionem qua e res affir
ta sub illa conditione: denig, necessitas qua ignis existens munis
cata conditione infert calefactu e habitudo praedicte conditionis
ad suum condicionatum. habitudo conditionis ad conditionatu inexhau
stibilem quam diversas producit conditionales gratuitas imo si
conditio v idencia sit talis v metaphysice connexibilis cu condicionato
repellat condicionalis necessaria vg si e homo e asinus, si e asinus co
nexibil extrema. 2do. si conditio repugnat condicionato, repellat tempo
ralis condicionalis: vg. si e homo e equus, si e asinus existit tres ce
lum. haec am impertinentia et necessaria obita ad legues exem
plo. et e nam: 1 Reg. pertinent ad exitum simpliciter intelli
gentiae. sic. si habitudo conditionis ad condicionatum neg e neces
talis, neg, repugnantia sed indifferentia: sic videtur conditio ex
se post componi cum condicionato suum cui illius causa repellat
condicionalis contingens, ad hoc duplex est: alia cuius conditio con
tenit aliquo modo ad condicionatu et aliquo modo rex ouel oppositionis
vg. si petrus libri spiritualem legat conversus. alia est cuius condi
nullo modo continuit ad condicionatu potius quam ad oppositu. vg si
turca constantinopoli dominus petrus romae faceret taceam. non
absurda condicionali de corditione separate sed de condicionali de condi
tione continente prima facie origine controversiae pendens ac simile
alia istum discutiendo venit.

248 Notandum sic. a vos condicionales qa videat contingentes sive habere
conditionem a conexam cu conditionato tali et talem esse aptum conexio
ne constituens in libero dei decreto infallibiliter concludente conditu cu
conditionato tali e illa christi domini cap: 16 Joan: si a abierit pa
raclitus non veniet ad vos: talis e et hac, si peccator desipuerit
la cum penitentia finali salutem consequetur, in conditione
cui positiva includit efficax decretu dei de infallibiliter spiritus di
dotee christus in caelu ascenderet: et in 2do praedicta conditio
nalis includit decretu efficax et infallibilem promissionis dei de gloria

prædanda omni peccatori decedenti è vita eū præuisa finaliter
ni ima prestitione conditio antecedens sub qua negat aduersus spiritus
s: n'é sola negaõ, essentiales xti adhuc simul cū decreto de non mittendo
aliter spiritū sanctū: in ordo prestitione conditio antecedens sub qua ipse
ad consecutio gloriæ n'é sola præuisa finalis, ad hoc prout n'formā
la decreti non de gloriā conferenda eius, secundū in quā hinc sit,
ꝺ prædicta veritates cognoscunt á deo, ſ. deus scientiæ simplicis sub ratione
ellena é visionis, alterā simplicis intelligentiæ: per priorem visionē
videt deus decretum quo cōponitur cum veritate conditio, quā hu
ius nihil est, omnia absolute certa videre, ut diximus n. 202. et
á num: 200. per posteriorem non simplicis intelligentiæ intelligit re
ſpectum concretū decreti cū ſpecie promisso, ut ꝺ omni veritate
necessaria diximus n. ant: ſolet eandē rationē veritatis necessariæ
pertinent ad priorem simplicis intelligentiæ, hoc est conditionales:
si ꝺus n'deo decretum efficaciter predefiniens liberā peccatoris
conversionem certus liberā conversio, s. peccator vocatus congruā habeat
á deo consensum: congruitas enim vocandi qua é conditio ad prædicti
consensum, importat efficaciam quā de concretum cū consensu. 249

Notandū 6to. nihilominus controversiæ cardinem versari in hac
quæstione: an deus, lumine sua intellectuali luminare æternale et certo
cognoscat, ſi eventurā, sub qualibet conditione indeterminatā
ad utrumq, conducente in, id unum potius quam ad alterum contradictionis
? prius in ordine contractus quando agitur circa liberum
actus creatus voluntatis: videbit deus, certo et æternale, quid fu
turum erit, potius quam non futurum, et quid non futurum potius quā futurum
voluntas creata conditionata in actu imo prius in libertatis sua
sub hac vel illa conditione aut auxilio sufficienti etc. hanc quæstio
controversiæ docuit docebitq, olim scola S.I. prædicta futura liberā
non á deo per scientiam conditionatam non dependente n. ꝺ decreto ac
tualiter existente, quam plerique vocamus mediam, ut liquebit
n. 104. 250

Notandū 7mo. nostram sententiam sufficere possitam impugnari posse dupliciter via. ima. negando futurum istā ſi deo fore
certo et infallibiliter. 2da. affirmando, non ſolū certo et infallibiliter

non tñ inde per extenden à decreto Sñi ipo predeterminate decernto. ista via, placuit olim Doctoribus multo controversia quando sit certum deū infallibiliter cognoscere futura mere contingentia ad alterum illorum determinate conditionate futurorum; ipso vero actus nec necessarios nisi fallet per aut coniecturaliter, ita docuit frater Petrus de Tarentasia v. cit. aliqui nominales et nominalium theatri Virtus carmelitanus tom: 1: in prima parte tract: 8. dispt: 3. dub: 2. a. 1. refert etiam frater Joannes de Alberda. Qui fuit unicus ex communibus in concordia mecum in prima part: q: 14. art: 13. dispt: 44. sect: 2: n: 8. Explicatis tñ recentiorum theatris videri nolunt ita aliqdo scribere, imo Gordon dispt: 8. art: 1: ut aliqd de quo dicerent Anonimo Paduano libri ecclesiastes de ordine deg, priori et posteriori ex antiquis illos theatros tenentibus quem penitus contrivisse P. Arnaldus; nomen mihi notum et authoritas sociis accessit liberalissime ad nomen mihi Anonimo videf nobis mi esse.

ipsi Ipse haec breviter ad tale commando ex utriq, scala differentiandi scientia deū habere scitiam certo et infallibiliter dicendum futura illa condicionata et merito quidem nam sacra scriptura et PP: testimonia sanctorum ista: vg: imo Regum c: 23. ubi David deū consuluit an traderetur cum esset viri Ceilam minantes sauli sibi a tale proijcerent; et Ait deus: tradent. Illud etiam ex Matth: c: 11: vae tibi Bethsaida: quia si in Tyro et Sidone facta essent virtutes quae facta sunt in vobis, olim in cilicio et cinere penitentiam egissent. verumtamen dico vobis Tyro et Sidoni remissius erit in die Judicij quam vobis. quem locum provenitate positis sane versat et aperte d: Augst: praesentia l. de dono perseverantia, cap: 9. et 16. et in epist. Epscridium cap: 9. plurima ex illo et aliis colligit Ruizius noster disp: 82. et sequentibus. Confirmant eadem veritatem sanctorum agitata ab Augst: in quibus manifeste supponit infallibiliter deū scitia de veritatibus libere futuris sub conditione. vg. cum apud eos non credituros miracula Xti facta sint si essent apud illos qui crederent si viderent. de quo Augst: l. de dono perseverantia c. 9. cur fecit deus hominem et diabolum quos praescivit sciturus quam versat l. 2. de genesi contra Manichaeos c: 28. et l. 11. de gen: ad litteram c. 6.

Rac debuisse cc. 2. 17. quia implicat in terminis aliqd scibile nesci 1ª2
ni ab omnisciо, aut imperfecte sciri a homo intelligente: ad omne
liberum futurū conditionale v ni futurum, e scibile e implicat in
terminis illud aut nesciri aut sciri imperfecte hoc e, ni esset infallibi
liter ab omnisciо et puro intelligente deo ni. valet. gia talis fu
turū v ni futurum e ens existens conditionale v ni existens; ergo
nec e ens e scibile. et scibile quidem simpler etiam qdo ni esset infal
ut videmus ni. 19. 66. play ideo. quia deus nesciri nequit ve
nitatem determinatam aut falsitatem cuiuscung. ens existit possibilis
alq deo scit, illius oppositum ita se ni se: ad positivos quos assu
mamus conditionales de quibus ni presenti loquimur habent deter
nata veritatem aut determinata falsitatem. ni. videndi, quia pro
positionis veritas e conformitas eius ad ita se habentis ut dicunt
ni tempore imperitabis — per contra et falsitas e dissonantia, alqui
oppositum illarum propositionum ita se haberent determinate ni ita se
haberet determinate. haec ni quinta ratio: quem admodum quinta
ratio conditio se habet ita ut ni sit indeterminata ad se et ni se Pet. 1ª3

Prima ratio, decreta via impugnandi eidem magistrum Albertum. communiter Aventarij mordicus contendentes
opposita illa conditionata ni aliter posse scire a deo posse, nisi praedeter
minante decreto absolute existente, quod absolutum e objective
et conditionatum objective. e absolutum subjective, sive ex parte
sui, quia ni ex pacto conditionem aliquam ut existat in deo: est con
ditionum objective sive ex parte obi scientiae ad obiectum, quia nemo
statuit tale decretum statuit conditionale ego decerno efficaciter praedeter
minare filios ad conversionem ni illorum miserabilem Christi sua gratia miracula
decerno efficaciter praedeterminare charitatis ad actus misericordiae alq ad con
templum Christi ni ejus ni eorum urbe miracula sua gratia. haec de
creta, quae a nostris ortus et a plurimis aliorum ordinis Pd. regulat
distantiam libertatis humanae ad sanctitatis divinae, alq deo non
placeria ni se; ita respondemus a secundariis Thomistis ut palam
affirmant deum nesciri conditionata illa quae praedefinivit, alqd scitum
illa voluit scire scivit illa praedefinire. ut legit Joann. a S. Thom.
disp. 30. art. 2. unde colligunt decreta conditionata praedefinita

decreto prædeterminante physica, et cum per auxilia p̃condicta quæ non sit media. non obstante dicamus, talem auxilia condicta et media quia e' indigentem ab eiusmodi decreto. capta.

CAPVT 2dum

Conditionata libere futura non præsciuntur in decretis conditionale prædeterminantibus.

25ª Obst. imo. si præsciretur et solum præsciretur in decreto illi prædeterminantibus, est minuta et nullius ponderis obiurgatio illa quia n: 24. vbus dominus misereat obstinationem iudaorum ut compa rilam cum tyrione Jacobitale et fide, futura conditionate: id non bum absurdum illatum admitti post sine minuta iustitiæ et sapi entiæ dei tale. ma: obst. quia ut iusta sit et recti ponderis mi crotao comparativa, debet supponi in ultroq; extremo comparatoi par facultas ea sit dispares effectus; ita ut qui inferiorem ponit effectum non careat inculpabiliter aliquo necessario ad superiore effectum præstandum, aliqui si decretum conditionale prædeter minans conversionis tyrionis, sicut necessaria ut in illo præsciq conversio conditionale futura non ita se habeb ant Judæi alq tyrij in comparatiua illa obiurgatoe: ma: patet. quia tyrij non deficerent physica præmotio, qua mediante ipsi inculpabiliter, [illegible] ex vi pura sentis decreti prædeterminantis illorum conversiue ydo quantificaret condi tionalitam præmotione qua iuxta doctrinam Thomistas est proxime necessaria ad conversiue este careant Judæi et careant inculpabiliter, qia eo indigentem ab illorum libertate dens habebit decretum efficax prædeterminatiuum obstinationis et perversionis, ut dicit docent Sancti ma: est manifesta: qia si dixyar e' sat facultas per inculpabilem carentiam alicuius necessarij adoperationem hanc ipsa disparitas facultatis e' legitima excusatio non operandi, rationem misericordiam misericordem comparativam: ut si inculpabiliter ignorans nescherdens qia non curavit, sicut curruerat aller Columbus. nonne est excusatio iustissima ipsi inculpabiliter ignoranti? similiter est iusta Judæorum excusatio si ignorarent legem, parabolam aduersus tyrios, ac

parilenam eciã prudelernalẽ.

Ad hoc dicta. Dicã dolent Aver: gaudiõe diuertitalis miler
judaor et Tyriõs, non posse tãe extimãe humana superbiã dnoiã
enolari: Ed cum dicãe Dicit, dalim cenam enotãe gaudiõe, et de
tabiciuni accusatiõni dca. Dicunt dag, judaor vide mioe pari, gia
non minus habebant potentiam et auxilia sufficiens ad conversiõe
quam ditte Tyrij habebant. Siquidem decretum prudeterminans
dicta prumotio fuit ordinatum ad infallibilem applicaõe. Ed impri
mis prumotiõe eã prudeterminate decreto pertinere ad actã tuũ et opaõ
completam operandi prior fuit data sentia quam detenent, Do: auxi
lium sufficiens tãe necessariũ ad operandũ et tãe pa acquirendũ il
lud ẽ implicaũ terminorũ. 3to. contra, quia hic non quarimus an fuerint
fuerint iuste mioe gali simpliciter, ad an fuerint iuste mioe y ali com
parative? et videf iustia negãda: si em scdm Tyrios non fuisse credi
turos casa quo n habuissent aliud vertionis medium nisi qd habebant
judaei: ẽ prudentia scdm quam judaor eã creditures casa quo habuissent
vertionis medium qd Tyrij habuissent habituri: Cui vertione ponenda
sub eodem medio, etm n ponenda sub diverso, ayudes videbant ã deo dy.
Tyrij; Cui erit ygua ad mioita potius mioe pao comparativa. 25ve

Igit cũ procedens bialis n videat eã pronovere, condemnandi nobis
non erim argõ loquendi. plan: quia Tyrij deus dare auxiliũ efficax e
habitum, hoc ẽ auxiliũ endebiliõe compatibile cũ carentia vertionis
pmissum in tribus mediis habituũ effectu vertionis. Ed similiter
ilium non dedit judaeis, imo dedit auxiliũ pmissum tribus me
diis non habituũ effectu conversionis: Pricla nostra sententiam mini
la est, cum parlia illa respondentis, patet cons: quia iustissime re
prehenderent judaei sequeq, adhuc potuissent tãe Tyrij agere
si ipsi quoq, sicut Tyrij acquirerent auxiliũ tribus mediis pmis
sum ad effectu vertionis: nos vero facillime Deum maiore
cum: cũ sua mi. ne: cons: Ad hoc dicimus judaor quo potuisse dica
Bene; Ipsorum in hoc miseriam alg, maiõe excusatiõe, et novam
potius illorum accusaõe ras: qia illorum culpa provenisset tribus
mediis, in habituũ effectu conversionis auxiliũ ipsis datum, tãe
illud. Item endebiliõe auxilium provenisset tribus mediis habituũ
effectum conversionis, si ipsi propria libertate consentirent

auxilio dato, tunc ipsi fuit communiter reprehensi, qia perversa et
luxuriate Judaei deliberabant dei consilium, ut praeviderent sine effectu con
versionis illud auxilium qd iterum ordinatione concessum Tyrijs, prout
deinceps probe illorum libertate habere effectu conversionis.

2ª6 Hic vero distinguenda sunt diversa dicta quaestiones, quae adver
sarij confundunt ipsorum est, cum Judaeis deus deberet auxilia suffici
entia talia media praevisum sine effectu conversionis; cui ita damnat Tyri
us, si deus vellet, auxilium sufficiens talia media praevisum
cum effectu conversionis? 2da est, est ne suppositione qdubitij, deus
ayuele auxilium sufficiens, auxilio praevideret cum effectu con
versionis apud Tyrios, et sine conversionis effectu apud Judaeos. ad ima
quaestionem Deo ei debemus cum D. Augst. imitando optatam libe
ratis et liberae c. 24. c. adhibendo diuitiam dei, cautam videlicet
reluctam ce, eius divertitatis, in abditis dispensationis adorandam
nobis potius quam investigandam. magistro consonat dicentis
Semper l. de recognit gratiae. c. 22. peribens profunditas illius gra
tionis quam Deum decet esse Gratiae impenetrabilem confitemur
per liberi arbitrij velle et nolle non violentiam. ad 2da quaestio
deliberatae illius divertitatis ce liberae deliberatae quam habebant Ty
rij dum nollerent auxilio A liberam deliberatae qua habebant Judaei
cum similia auxilio dissentirent. id qd multo in loco ce Augst. collig
Jet habes in praecitato libro cap. 8. vbi tractionibus agit Deus sive
celitus sive mitissimus id conciliat v. d. sententiae gratiae voluntatis
est. Istis dictis liquet non ideo reprehendi Judaei comparatione, qia
n acciperent a deo auxilium, praevisum cum effectu conversionis, qe
admodum acciperent Tyrij ad reprehendi, qia n ipsi acciperent, praevideri
cum effectu conversionis auxilium ipsis necessum, qadmodo praevideri
haberent Tyrij si vellent illis hoc ipsum auxilium.

2ª7 Illas 2do. praefixa Conclus.: actus mali sunt conditionate fu
turi et a deo praescientia tales: qd deus non praedefinit hos actus
decreto praedeterminante ebm conditionato ce parte rei: Sine tali
decreto praescient a deo, qd e peccatum ce medium, ut notavimus. Ad
Recentiores Thomistae deus praedefinit decreto praedeterminante ill
los actus qui mali sunt n vero ut mali sunt hoc e non malo
n vero non formale peccati aut formalem malitiam; ita hodie
communiter docent, multi ex eisdem Scholae religione tacti

sorebant olim decreta prodelernalia peccati eius quod male fecit
quia d. Alexandrea principij diuina fides, et doctrina d. Thom. vbi sup.
ille n. 2. vers. laudatus Frater Ioan. de Albelda. p. 1. dr. 4. pec. 2. n. 13.
Ioan. Vincentius et alij relati à P. Paulo Leonardo 2da parte Specim. n. 13.
et eodem die ioannes Doctrina damnat à Innocent. tredec. can. 6. nihil aliud
Deus voluisse cum deus faceret autorem peccati Adae pendant placida
illorum addubia d. Card. bellar. Tomo 4. cont. 2. l. 2. c. 2. col. 8. hinc ioh.
nihil decretu prodelernalitu ad male peccati non in proximo
canone definiunt hanc deus ipsa mi poleskate hoc ei vidi suas malas
facere: idem mala opera dea operari permissive eduum ipse et
per se: aliqui ultro, et saltem vi Dei decreto prodelernante provoc
cuiquet humana voluntatem eius delernalis illa delernanti ad
mala opera pius necessario annexis malitia: 278

Minoris ima pars. Ergo quia voluntas humana ut prodelernata
à deo ad male peccati ante eius ipsius delernatae praeiuppositi de
lernata ad actum faciendi vias suas malas, id eo ipso id ante eius
ipsius delernatae praeiuppositi delernata ad actum faciendi vias suas
malas, non habet in sua potestate vias suas malas facere, ut prode
lernata à deo ad male peccati non habet in sua potestate vias suas
malas facere: ma: patet, quia ipsa actio faciendi male peccati id quia
voluntas praeiuppositi delernata à deo ad actio faciendi malum, et ipsa
illa n. dat actio faciendi vias suas malas, ma: pat. quia ipsa eo ipso
id ante eius ipsius delernatae voluntas praeiuppositi delernata ad
actum faciendi n. et in differens ut faciat et non faciat sed eo ipso.
id n. sit indifferens ut faciat et non faciat n. habet in sua potestate hoc et
in sua libertate facere d. vias suas malas Ceh. 2da pars. Illius mifes. 279
nam eo ipso id deus positive habet decreto prodelernante in gilad
id male voluit in nostris malis operabilis tale male deus operat
n. permissive solum sed pie et per se: ergo eo ipso id tale male deus
operat n. permissive solu sed pie et per se operat eodem modo id
licet id in nostris malis operabilibus voluit scilicet: ergo ipse in nostris
malis operabilibus hoc et mala opera nostra deus operat n. permissi
ve solum sed pie et per se. male et evidens: quia deus permittere
et nullo alio modo causare posset non impediendo, et potest im
pedire, - alio ani modo usq. nemo n. impediendo causa male

peccati deus ꝺo̅ ꝓꝺeterminatis decretis nꝺ̃ule faciat nos operari
potius illud malū q̄ ꝓpositi bonū. nō. ꝙꝺ non co̅sequit tale
male deus operet, non permittendo ista ꝺ̃ ꝙ̃ ꝺ̃ per se queratur
eodem modo, ꝺ̃ ꝺ̃ necessario ꝺ mieritalibiliter ponit, ꝙꝺ ita
tali male, ꝺ̃ ꝙꝺ tali male ponit necessario et mieritalibiliter
illud q̄ in nostris malis operatis vocat formale ut sudant
ꝙ̃ aduersarij Cath. mala. patet mihi ratione: nam qui vult esse et volens
esse ꝺeterminatus ꝺ̃ se applicat ignē ligna ꝺ̃ ea̅ pure permittendo com
burendo: qui ꝓducit unione ꝺ̃ actiue, ꝺ̃ ea̅ pure permittendo
compatibiliter ꝺ̃ effectus necessario et mieritalibiliter rebellantes Deo.

269 Confirm. Ratio. ꝺ respectu ꝺo illud ꝺecreti, ꝺ̃ deus nullatenus
ꝓcuraret male peccati ꝺ̃ ea̅ pure permittendo malitias
malos, nō ea̅ ꝙ̃ ꝺ̃ per se eas ingerendo nostris peccatis? Simul
lo magis ꝺo̅ ꝓꝺeterminat nos ad male peccati. patet esse ita. q̄a
contrariū ꝓcepto ꝓꝑ voluntas nostra repugnare etiam mi aeternū compo
sito, ad ꝓꝺeterminatū ꝺ̃ male peccati mi aeternū cū posito repugnare
voluntas non potuit nec, ꝓꝑ aliud facere nō peccare sortiendo
patet ꝺo: nam ideo ꝓceptū aut consilium ꝺei ꝺ̃ male peccati
ꝺ̃ mihi nocere malum et deo repugnare q̄a tali ꝓcepto aut consilio
ꝺ̃ formare ꝺ̃ ꝓꝑ humana voluntas, nec simul cū malo ꝺ̃
mihi malitiam formalem ꝺ̃ ꝓꝺeterminatū ꝺ̃ male peccati
ꝺ̃ se conformare ꝺ̃ ꝓꝑ humana voluntas, nec simul cū malo ꝺ̃
mihi malitiam formalem: Talis ꝓꝺeterminatio ꝺ̃ mihi nocere malo
ꝺ̃ repugnare deo.

264 Refutat Sto ex D. Aug: qui lib. 1. de civit: c. 8. ꝺ lib. 5. cap: 6 et 9.
lib. de spirit: ad lit: c. 21. ꝺ alibi passim hoc ponit nō causam ꝙ̃ nō
existendi deū ꝺ̃ dolorem esse ꝓlectata ꝺ̃ ꝺ̃ dolorem esse
luctata: ꝺ̃ ea̅ ꝺ̃ deo voluntate qa ꝺ̃ contra deū. probata li.
2. de libero arbitrio contra contendentē. ad deum non pertinere mo
da illa aversionis quem solemus ꝺ̃ peccata. aliqui voluntas
ꝺ̃ malus aversionis est potentia liberae ipse actus cui annexa
necessario est formalis malitia quacunq. tandem sit eorā hominis
malitia. ꝺ angeli deū negat ꝺolorem talis actus ꝺ̃ talem actū ꝺ̃ deo
ꝺ̃, videlicet quia ꝺ̃ ꝺ̃ deo ꝺ̃ authore ꝺ̃ ꝺeterminatore, licet ꝺ̃ ꝺ̃
deo ꝺ̃ ꝺeterminato per creatū arbitrium cui deus longa manu ꝺ̃ ea̅
ꝺ̃ indifferenter offert concursū ꝺ̃ applicat potius bonis actus quā
malis, peccantibus angelis ꝺ̃ ꝺ̃ ꝺ̃ Thom. ita port: 9: ij ad: 9

corpore malum turpe deus nulle modo vult. et nullomodo voluntas non regulas amat efficacissime et predeternat actū malū p̄ deū fieri ne essentia annexa malitiæ p̄ualeat tota ea p. ens. arl. 3 mo ad 3tiū
dicet deū ee causale ipsū: ad p̄ deterneſ ad malū consilio solicitas humanas hoc diuide gilem ad ee voluntate humana et diabolo per modū particularem. et si ad deo ad p̄deternaō ad actū malicio silij, non erit ad deo deternaō ad malū consilio, et pulcritudine ee uni magistro de proper ad eo obligat ee circumlanū: detestanda abominanda quidē deū humanū malo voluntatis aut malo actionis credit authorem. adulteria enī malidatū et corruptelas virginum non mediuen nouit l. diuinitas ad damnare nec dz genere ad punire. et si ad pestimas has actiones y rationis ceci aller misereturem dispenit ab. indelinit decreto p̄deternande hī n̄ dispenit, hī n̄ indelinit, p̄ causa que ſ. 262

Resolet 4to. dumino ſamiſſe implicat mi dernis nos peccare p̄ voluntas ad p̄ deus vult nos velle: ad si deus p̄destinauit decreto p̄deternande malē nostri peccati velle nos velle malē nostri peccati: cum peccaremus ad peccamus, p̄ voluntas malē nostri peccati. ad peccamus p̄ ipsa malis erditas operator peccaminosa p̄hibet diuinit legibus non fiendi non adulterandi &c. quæ nemo facta carnis mortificanda. sicta Gol: ad rom: 8. simplicationis e illud decretū. mat. 5. p̄. p̄ simplicat mi dernis nos ideo peccare aut diformare quia p̄ conformamur regula p̄ supremā nostra honestatis regula est di voluntas ut velens nos velle. &c. mi est patrū et conciliorū doctrina euidentissimo nra lumine comperta, ad ne ad esbanea dorbo non thomistas provocemus di thom sunt hec verba 2da 2dæ q. 104 art. 4. ad 3tiū. et ipse non semper hoc ea hoc vult, semper bō ſe nec velle p̄ deus vult p̄ ea velle. audiant eū de magistrū q. 23 de veritate art 2. corpore. et hoc unaq; voluntas bona ad p̄ divina voluntati conformatur, et hoc alius nostra voluntatis divina voluntati conformat p̄ voluptas p̄ deus vult nos velle. 263

Ad huius Resolutionis nonessignificat nonvere thomistas regulam honestatis ee voluntatem di: prout talis voluntas ab prohibitio ē contrarium aut lex permittit, non vero prout ab voluntas prima cā et generalis prohibentis quidlibet ē voluntio p̄destinans malē peccati. Contra tmū: nam hec ea distinctione docent thomistæ voluntatem qua deus vult nos velle, aliquo ee et aliquo non ee, nostra

ad hoc ipsū ē contradictorium doctrinæ d. thomæ docentis teneri nos semper velle p̄ deus vult nos velle semper, et aliquo non quē humanitus unā contradictoria Deū.

contra ꝺo ꝓ ꝺ. thoꝛ. nam illa ꝺ: voluntas, est nostra voluntati regu-
la honestatis, contra quam si nostra voluntas vellet agere offenderet
ius ꝺiuinum: sꝺ voluntas nostra offenderet si ꝺs nolleꝫ agere actum
voluntionem ꝺ: ꝓꝺeterminatum ꝺ mꝰale peccati: Voluntas ita ꝓ-
ꝺeterminata ꝺicatur, est nostra voluntati regula honestatis. Vo-
luntas nostra ut velens aliꝗd mꝰale tuetur ꝺ: voluntate ꝓꝺeter-
minatum; agenꝺ tuta regulam honestatis sua, ac stabile non peccu
ret, sua cons: constat ex forma syllogismi et ꝺa ꝓꝺet: impli-
cat enim si ꝺeorum sꝺ voluntas ut agens tuta regulam honestatis
sua ꝺecet, et nemo sit impliꝫ ꝓ agens tuta regulam peccet et
peccet peccet etiam agens contra. ꝺecet implicat ꝗꝺ peccet in subꝫ ca-
thegoricorum. ma: liquet ex terminis. ꝗa regula honestatis est tuta agen
agere est honestum et contra agere est inhonestum. mi: patet. ꝗa
si voluntas nostra vellet agere contra voluntatem ꝺ: ꝓꝺeterminatam
ꝺ mꝰale peccati vellet restituere efficaci voluntati ꝺei, cui ꝺi-
uinæ est, ne sua efficaci voluntati resistatur Cole. Confirm. nam
sicut ex thomistis ꝺe noe et turre ima cauꝫ est ut ꝺeus ꝓ-cat no
bonum, ꝺicat voluntatem ꝺecreto suo ꝺeterminatam, ꝺ ꝗ ne noe
et ius prima cauꝫ offenderet nostra voluntas si nollet ꝰ legui ꝺictum
ꝺecretum ꝓꝺeterminatum ꝺ mꝰale peccati nollet amꝰ subseqꝫ ꝺictum
talem ꝺecretum si vellet agere contra ipsum ꝺecretum &c. ad

264 Ad 3tio nostra Conclusio stante ordine, cui ordini ꝺestructiva li-
bertatis physica ꝓꝺeterminatio efficax ad hoc ꝺeriuetur ex libertate,
ex pendemus in tractatu de auxilijs ꝺ: gratia in ꝓcessu. Dico hic ꝓpo-
situm: ima: si ꝺs ꝺecreto illo ꝓꝺeterminante ꝓuidet ꝺeus operatꝰ condi-
tionatam liberam ꝓuidet talem operatꝰ ponendam sub impedimento
omittente ad si ꝺeus ita ꝓuidet, fallere infallibilis scitia ut
liquet; ꝗa operatꝰ boni sub hoc mentalitatis impedito omittere
etiam pone libere, Simplicat ꝗꝺ si ꝺs ꝺecreto illo ꝓꝺeterminante ꝺeus
ꝓuidet operatꝰ conditionata liberam: ma: patet. ꝗa ꝺeus ꝓuidet
ut talem operatꝰ ponendam subphica ꝓꝺeterminatꝰ, qua ꝺeterminatꝰ
ꝺecretalis, ut ꝺictum est tuncꝫ possibilis, cum omissione operatꝰ, et
ut mentalitatis, ꝺ voluntate creata ut ens ipso ꝗꝺ ha: ꝺeus ꝺicta
haec physica ꝓmotio &c ponatur impedita omittere: Cole-
mi: ordinatissimo. postulando definitionem impedimenti sicuti
munit hoc tractatum: nulla enim alia reperiri potest prodigi
tatis impedita ea ꝗꝺ &c non possibile. cum ne quia impediat

meritalile, à prõ cui superveniõ, ordinãmus ido mãductione: qd
qd ei impedirẽ cessat, si tã ellende mãgnificã niveniat mãdere
duo illa prædicta, dicitq; mãdãt, duo illa prædicta cessant ab illo
impedirẽ. ut tãq; diversarij placet aliter loqui in præsenti mãã, quo
ti cessatio hic tunc eliõm iudicata ad hoc, calens meritalilis ãmpo
dium currendi præcludere ei fugiõm impedirẽ fugiendi:
calens licuit impedirẽ videndi ea qd mi nostra solicitude ei ẽ evita
retota, i ea componere, cũ re quam impediunt. et non magis mi
nostra solicitude ad evitan̄ p̃mala hũc p̃dicã aut illam componen
cum opposito actus Cels. 266

Secundũ hoc p̃fãt mi ipso decreto. qd decretũ prædeterminalis
beos actus creata voluntalis ẽ ea ipso forlles ni frustrabile dmne
vitabile: ad hoc ipso dedmdũ datũ sunt et nõ dũ actus liberos ni
tendit nddit necessarios: Cui nihustabile ad frustratiõm sui et
implicationem. nõ ad sentia quam impugnamus mi: pf. nã deos
bello nihustabili ago meritalili ponit, necesse ẽ necessitate
meritalili à voluntate creata hũ poni illius actus liberos, ad hoc
quet ee dmndũ, ad hoc necesse ẽ, necessitate meritalili à volun
tate creata poni illius actus liberos ea ipso dat actus nddũ
necessarij neg, ponunt liberos Cels. mi: ostendi ea explicatio dmndũ nõ
qd necesse ẽ necessitate meritalili actũ creatæ voluntalis poni
ẽt qd talis actus ni potũt ni poni à voluntate creata; ad qd talis actus ni
potũt ni poni à voluntate creata ẽt qd ab illa non ponat libere,
ergo dem actum libere poni ẽ ita poni ut potũt non poni: Cels.
confirmat explicatio decretum dei meritalitter prædeterminans vo
lontem pauli ad prædicãõm Judæ iuxta quos auctores miserã necessario
ni actum conversionis et prædicãõnis ad alios nddũ libertã
tis: atqui ea ipso miserã contradictoriam Cels. mi: pf. nam ea ipso
qd illud decretum meritalitter miserat necessario actũ con
versionis pauli et actum prædicãõnis Judæ miserã illos actus ita
fieri ut non potuit non fieri, ea õm ipso qd necessario miserat nõ
dũ libertatis eorũ actuũ miserã eos actus ita fieri ut potuit ni
fieri, atqui eos actus ita fieri ut potuit ni fieri, et ita fieri ut potuit
ni fieri, sunt contradictoria, ergdem nõ eadem hypothesi deos
ti prædeterminantis et meritalitatis verificari necessario Cels.

Neq hoc argumẽ utiliter retorquet ab adversarijs mi defensores 266
scitia mediã, qui communiter docent, si non malum, saltem

bonum actum efficaces definiones dei sub libertate electionis hanc de
certa ut misericordia operatoris liberum permaneat per vos cenaller a
filia media, praeuente em scitia media de conversione futura
vt dispensat tale auxilium, conuisit eis aliter a deo decretum
efficaciter mouendens talem conversione fieri: hoc decretu misit
conversione liberu et necessario misericordia necessitate tm non coactiui
quia est necessitas ceñaliter supponens scitiam media de conver
sione quam scitiam voluntas creata ponit sub illo auxilio po
test impedire, vbi em ponit representatio voluntas creata pos
ponit a nr. 313. si aut voluntas creata impedire posit scitia
quam cenaller supponit illud decretu potest eo ipso non
impedire decretu et necessitate conversionis voluntas sortiter in
decreto.

CAPVT. 3ium

Conditionata libera futura praescita in se ipsis

267 Obj. in primis auctoritate D. Thom. premissa nr. 208. quod de futu
ris absolutis cognitis in se ipsis a deo dicit, negare non potest sine mi
nori de futuris conditionalibus, quidem absolute futuris conditi
onalis quo minus in se ipsis cognoscant, ab, quod explicant actuale
ce, aut explicant actuale non ce, at eodem modo se habent futura
absolute sicut ipse D. Thom explicat q. 1. de veritate art. 12. ad 11m. his verbis
sic: Quod e futurum non praeuisum e futurum non est: et similiter praeteri
tum non quoniam huiusmodi unde eadem e ratio de veritate praeteri
ti ac futuri, scilicet et de veritate non entis. Si non obstat veritati
cognoscibilitati praeteriti ab, absolute futuri non ce actuale neq.
obstat veritati et cognoscibilitati futuri conditionati non ce actuale.
Ob. praeteriti et absolute futura in se ipsis cognoscunt a deo, simi
liter conditionate futura. Confirm. nam D. Thom aperte distinguit
futuribilionem sensatam a caeli ut exhibet num. 269. Conditionalis
futuribilio absoluta constitit in hoc quod res ita erit, in se ipsa ut dicta
a suis causis: similiter sortis futuribilio conditionata, conversio
nis liberae vg. scitia in hoc quod voluntas ita erit, in se ipsa ut conditio
a suis causis, si praecipiatur conditio vocationis, Ita in abolute fu
turis cognoscit conditionate Deus, ita erit, in conditionate futuris cog
noscit conditionate ita erit.

269 Obj. 2 prior. quod e scibile sistat a deo, quia non scibile est

sive imperfectione scientiæ, dò omne conditionatū liberè futurū est
fibile in se ipso, sive imperfectione scientiæ: Cm se ipso tale futurum
fuisset à Deo, ma: è evidens, quia ignorantia est et imperfectio in
intellectu nescire qd sive imperfectione scientiæ posit: mi: fals. na ideo cm
dicitur conditionatū liberè futurum nec est fibile in se ipso sive imperfectione
scientiæ, vt quia in se ipso fibile non est, vt quia futurum in se ipso
est necessario caā seu principiū fibiē, dò nec. inter neg. istū libē.
Et. mi. quidam istū ponit, ānc 208. ubi cū Dō Thoā plurimus sūri
in se ipso obstum eo precise qd in se ipso terminat di scientiam. minus
dūa fals. quia omne conditionatū liberè futurum est in se ipso ens
conditionale existens vt omissum; ad quia nacē est ens, conditionale
existens vt omissū è fibile, Cm se ipso fibile est, confirs ad hoēm
nam conditionatū liberè futurū dicit ee in se ipso obstum decreti
predeterminantis, qd ut est, obstū di: scientiæ vt obstū di: scientiæ; ipse
negat ignorare deum quia nacē terminent eterna obsta suū de
creto hoēm. Dob. Confirs iterum ex ni: 1368. et 139. ubi obiectiones
nacē verificatiui, convenire non minus non entiquam entiti
ut qd actualiter est nil, verificet hanc propositionem affirmativam de se
illud ee qd habuit, habebit, vt haberet, illud quoder dicta in eo loci,
confirmat aperte Dō Thoā q: 1. de veritate, art: 8. ad 8tum corpon.
ubi docet qd in adæqualiche intellectus et rei in regione futuri,
extremoū sibi in actu, qd am è adæquatio inter
tionis affirmantis de obto ee qd est, quia nacē est, cui negantis
ee qd in est, quia nacē in est.

269 Ultimo, conditionatū liberè futurum in è aliqd sed est
aliqd, qd à aliqd ad est in, ad est fibile in se ipso; Cm con
tum liberè futurum, in è fibile in se ipso. Confirs imo.
obstū ea nacē Deternat fibiam de se quia ipsū est Deternatū ma: ad
conversio hanc vt in è Deternata in se, ad Deternare, qd generat
conditio volationis Cconditionatū liberè futurū in Deternat fibiā de
se, ad Deternare qd generat conditio vocationis: Confirs 2do: si
illud obstum Deternaret ab æterno divinā fibiam de se ipso
ipsum est ab æterno in actu Deternandi, qd negat ee in ac
tu Deternandi inter fibi in actu; Cillud obstum in Deternaret
ab æterno divinam de se ipso, ipsū est ab æterno in actu. con
stat em ee ipsi divinæ fibiei in quoder Deo ee ab æterno. Confirs 3tio. qa
si illa conversio sive obstum conditionatum liberè futurum, est per se

bonum actum elicere per se ipsa de facto deliberatum habent aliquid de intrinseco nempe non deliberativi: sed non habet aliquid sibi intrinsecum ipsidem est nihil et solum est aliquid quando est &c.

270 Hoc autem ad vadat mirabiliter advertendum ab omnibus entibus est ipso illos termis deliberativi et deliberantis, nempe hos terminantis deliberati, deliberabilis denique illa eadem Cyrenaicorum versio ponit ipsa scilicet non nisi aliquid deo est, ad nil omnino deliberabilis nisi ipsa, et deliberatur ipsidem per decretum predeliberans inde diversantes deliberatur ab aeterno, aliquid est deliberatum, nunquam illa eadem diversitas quia nisi ex non est deliberata deo est. In ipsa nisi provid dicta a decreto termini decretum, quia provid dicta decernitur, aliquid decernit est termini decreti: quomodo Deus non est terminare, ideoni, si illa diversitas non ab aeterno decretum consequens est, ut ab aeterno sit in actu terminandi: quomodo est in actu terminandi quinti sit actu? Eadem quo modo haec non deliberativi quo nil intrinsecum sibi haec, et alio adeo ex capite reducto argumentum planum, nam nullas extrinseca deo evenire in obito decreti liberi inde communissima error: scilicet deliberat in divinam voluntatis voluntatem diuini positus quo ad alterum contradictionis extremum: deliberat nisi quam vi longum ultimi decreti ut antiqua erat illius nota scientia, vi longum consolatis ut nova logicum. cum decretum predeliberans conditionate conversionem agi eorum et similiter decretum predeliberans religiosa conditionate liberum fulcum ut deo liberum, nullas evenire in obito decreti: missum divoluntatis deliberat sive per modum actui sive per modum connotati: quomodo deliberat, et ab aeterno est in actu deliberandi, nisi, ab aeterno est in actu negationis evenit ista nullas accidens inista actualiter vocatione, ad evenirent, quo ponens conditio realiorem &c.

271 Hanc praeterea est stabilitas quia non absolute nisi respectu dicta est ut ipsa. ad ima confirmatione distinguit ma: obiit ea non deliberat scilicet de se, quia ipsum est deliberatum in se; Non deliberat ut scilicet habeat conditionem modum deliberandi quia haec obiit ipsum ne: deliberat, ut haeat respectative modum deliberandi quem habet ipsa obiecta consona: et mi: nec cons: pariter vg ea non ipsa est, deliberat ut nunc; non quidem deliberando ut uterque partialis vel pariter, sed ut respectabiliter pariter; similiter conversio Cyrenaica quia actualiter est nihil et non est deliberata absolute, deliberat scilicet divinam, non quidem deliberando, ut ipsa scilicet actualiter nihil

ol n' delernala absolute ad deler nandu ut ro pretendet nō obto tale cō.
ad id a Confir: dicimus: ipsu cēl ab eterno ni actu deliernandi, de
lernaoe efficitia, ne! delernaoe pure obtia, consimal ni mō.
liet obtum requal cē ni actu delernandi, delernaoe efectiva
hoc est, comprehendendo simul ea mideliedu ciliam quia delernal
quin sit ni actu. hoc est quin existat realter tale obtu, post tū quin certat
cē ni actu delernandi delernaoe pure obtia quam ex scripturis ni: ito
ad stare Confir: ne: ma: multa texerm explicata sic ejus. ubi delexi
mus aquivocationem verbi habere, habet itaq; naoe delernativi
mpsime cum sibi obtum conditionem, ni est cum sensu quo invita
versarios habet nitriacā sibi naoe terminativi. est fane minus
est si respectu decreti prodelernantis habet aliquid nitriacā sibi
convertio quia actualiter nil ē in se, respectu ami actus ejusmodi
dotur habere.

Illicit 2do ni obto huius ppositionis vg. si voco a Deo petitur 272
convertat ē ex parte hypothesis mihildij concursus dei ad conversionem ni
cludit de utroq; modo deficit obtu scientia media nullo modo formari
post tale obtum, ac p inde scitia ē nulla ni phy. si ex parte hypothe
sis mihildij concursus dei ad conversionem conversio ē obtu scitia ne
cessaria, aquidem concurrente deo necesse ē ponī effectum, quia im
plicat concursus sine effectu, si ami ex parte hypothesis ni mihildij con
cursus dei ad conversionem n' est subsecuta conversio quia nulla con
versio fieri post sub ni concursu dei, hoc est sub condione non mihi
dente dei concursu.

Ad 3m dicimus: concedendo 3d ni hypothesi aut conditione illius ali 273
mihilum possibilium mihildij concursus dei possit ni actu imo ne
gando tm 3d mihildij concursu dei possit ni actu 2do, negat pacientia ni.
ad cuius facē dicit possibilis, et concessa ex parte hypothesis aut conditionis
mihildij concursus dei possit in actu 2do, negat vero si mihildij con
cursus possit ni actu imo. itaq; concursus dei dato alius ni actu
imo dei alius ni actu 2do, concursus ni actu imo, est actus d.vo
luntatis, differentia ni differentiae voluntatis creatae concursus pū
ni actu 2do, determinandu pro arbitrio, ab eterno voluntate cre
ata. concursus ni actu 2do, ē actio dei identica cum actione vo
luntatis creatae eligentis bonū aut eligentis malum, quo acti
one deus ut a voluntate creata determinatus et creata voluntas ut de
terminans concurrunt, ad actū bonū vel malum producendū. Item imo
dicimus 3d ni hypothesi aut conditione veritatis cognitae scientia
media non mihildij concursus possit ni actu 2do sive actio po
luntas conditionata, aliquin per concessa necessaria additis

cū effectu, hypothesis sive conditio concurrens necessario cū conditionatō, adeo illud obiectum pertineret non ad scientiam mediā sed absolutā simplicis intelligentiæ, ut relatum ē num: 249. dicimus ideo nō excludi ex præmissa hypothesi aut conditione concursum mi actus liberi quia hic concursus cū vis mediæ non sit necessario cum bono potius quam malo effectu, cum conversione potius quā non conversione ac inde habeat constitutum obiectū scitiæ mediæ ut liquet ex n: 249.

274 Obiicies 2to. meritū pure conditionatū non movet absolute diuinam voluntatem ad conferendū præmiū: ergo pure conditionatū non decretum absolute diuinū intellectu ad sciendū. Resp. imo stetit oppositionem militare contra obiicientes: nam ipsi docent decretū prædestinationis n: 295. ex decretorum diuino intellectu, ad sciendū veritatem conditionatam, atqui, qualemcumq catholici docent docebunt tale decretū non movere absolute diuinam voluntatem ad conferendū præmium pro bono opere conditionate decretum, aut hypothesim determinatam ergo. Resp. ido ne: cum disparitate ea quia hypothesis tuæ mediæ decretum intellectus diuini ad sciendū de possibile, ut actualiter hinc hoc determinatū obtinet non desinens aliud nisi determinationem pure obtinere, id est ipsa possibilitas huius obti: possibilitas enim, conveniet enti ab non enti, ut liquet á ne ig. unde tam ens quā non ens tam certum quam pure possibile aut conditionatum determinate decretum determinatē pure obtinet ad sciendū. at nō meriti i demeriti virtuti minus libere boni vmali: minus libertas enim ne essentias transcendens aut supra transcendens, ad ea ex suo conceptu limitata ad bonum determinum opus absolute exercere, neq. digna reddit præmio ne hypothesim hominem minus operantem sed alterum aliquo operantem; minus enim opus illo cuius opus ē pure conditionatū non haec desumpsit augustinus n: 211. et alij PP.

CAPVT QVARTVM.

Alia opinionis et dilucidatio dicta.

271 Olim ego per viam mediæ alterius viam Scoti semipelagiani ita assumit Frater Joan: á S. Thoa: in sua part: disp: 20. ~~minus~~ misericors Frater Gonzalez cū Ramos suo tota disp: 6. dies omnes studio quas potuit frenare potius delegere apostolicam scholam Scotum reverentia inter plura á veritimilia concludit ordo sibi assertus. scitia

media olim pelagianis et semipelagianis familiarem et ex infausto Faustini ingenio ad alterum minervam ex ipsius cerebro progenitum. praeterea ar
lo l. 12. colligit mi usu fuisse olim, arianis haereticis catholicam media.
ad minus qd antequā nascentes ex Faustini ingenio haec pullia pugnā
mi usu apud fratres, quos longe antiquiores Fausto fuisse constat, nisi
velit Genethes deos fingere Jovem aut duas Minervas aut ex cerebro
natam, oportet eū fabulis fabulis corrumpere ut impugnet pullia me
dia. Sed neq; impugnari vere post veram Pelagius totius milen 236
na gratiae necessitatem fere negabat et creati arbitrij viribus totis
paludis negotium pullicitebat. semipelagiani dū corrigerent praeceptorem emendare cupiebant ipsi, imo qui concedentes necessitate milen
nae gratiae ad perfectam adultorū iustificare debebant hanc eam
gratiam à deo conferri pater pro adeptis operum quibus arbitrium sine
gratia dei sed solis suis viribus poterat initium salutis secū, eorum
haec 2do mi praemia, mi gratiae merita et demerita considerata
considerabant, pater quae deus alijs gratiā baptismi cū aeterna sa
lute, alijs baptismi exercitium cū aeterna salutis exclusione dis
tribuerit. haec omnia debilia sunt à concilijs et ecclesia patri
bus proscripta ut haeretica, et ab hujus validissimis hostis pe
lagiana. omnia exquisitissime discussit D. Vasq. mi tom. 1. disp.
89. c. 4 et 5. Suarez. saepe mi voluminibus de gratia, et Ruizius de pru
videntia disp. 1 et 2 p. nos unos istos omnes penitus respuimus
et merentur nos cum hujus l. 2. contra duas epist. pelagiorū. c. vult.
sic cogitet Dei gratia ut ab initio bona meritorū usq; ad finē corona
mali dona, qui gloriatur mi domino glorietur. victoria. 239

Instant. quia pullia media à nobis ponitur e illa ipsa quā ponebat
semipelagiani illa em repraesentabat conditionatā libertatem mi tripso
et non mi decretū praedeterminans. Respondeo. non e ubinus, pullia
convenientiam mi omni praedicato ad mi aliquo: est mi aliquo
gia ubiq; pullia excludit decretū praedeterminans meritelale; at
ex hac parte nusquam impugnat hujus semipelagianos. con
venientia ubinus, pullia dicitur mi ordine ad gratiā: qd semipelagiani
ex parte conditionis ponebant gratiam n gratia, hoc est gratiam de
libertam omni actui naturali, pullia ex parte conditionis ponimus gratiam vere gratiam hoc est
mi deliberatam omni actui naturali, et sine qua nil fieri dicimus
conducens positive ad salutem. Respondeo pd. semipelagiani
ponebant ex parte conditionis veram dei gratiam pullia media

ab illis ponta penere à nobis sine absurdo, nel cum absurdo dici catholici cū hæreticis in aliqua doctrina convenire ut patet evidens et patet in gratia prædeterminante quā admittā à calvinistis et aliis huius temporis hæreticis defendunt tā nostrates theologi. abhuent q̄dam hæretici gratia prædeterminante ad negandā eis libertatem in statu huanæ voluntatis, quod illi semipelagiani absolutā facultatē media ad operandū meritū alq demeritū condignū. quæ deus gratia distribuerat et applicat: unde ex ea absurdū infert Calvinistana promotio fidei, edē iure negauit miseri semipelagiana facultatē media.

298 Insuper dicerē per auxiliam concurrere de facto operari subauxilio vera gratia actus divina concurrere ipsa sancta opera ita bonus ipse gratia dei eliciendus libere à voluntate, sed bonus usus gratiæ eliciendus libere à voluntate habet sufficientē bonitatem, ut deū moveat ad prædestinandū illum pro alijs aut gratiā huic pro alijs conferendam Admitto facultatē media dimittendus ē idem error semipelagianorum notatus n:238. et quem apertē tangunt aut suppositā similē forma argti sup. peccatū ut condignū præmissū ex sufficientibus ornatibus ut deū moveat ad parandā misericordiā.

299 Deo. ex n:275. hoc patitur ē non urgere nostrā realitā et gratiæ urgentes realiam nostrā, utrisq; eam dicimus iam ut notavi n:271. condignā bona et mala præcedentia divina auxilia hoc ē, offerri divino conspectui bonū et malū fructū gratiæ eliciendā libere à voluntate cui auxiliū gratiæ tribuere, salvā distinctione modo cognoscendi, quatenus nos dicimus obiectā illa offerri de conspectui mi ā rejecti, adversarij aut offerri mi decreto prædeterminante i cui habealq sufficientem bonitatem aut malitiam ad merendū præmiū aut supplicium quo apparent condignā mi rejecti et ni habent, quo apparent condignā mi decreto. imo mi decreto apparent prout ponenda mia ipsis quæ ut ex prædefinitus decreto. Deamplius ut libuerit, non maiore distō con: offerri divino conspectui bonū usum ni absolute eliciendū sed condignā, admi. similiter omnibus bonis usu gratiæ eliciendū absolute habere sufficientē bonitatē ab negandā habere sufficientē bonitatem, ut eliciendū condignā, igitq; quid sit de bono et malo opere absolute futuro dicimus futurū condignā sub ista conceptū non ē præmiabile aut premiabile quia sub illo conceptu sic non ē ad ullū meritū aut demeritū. Resp̄nde solū verificari dicitō quod merces aut demerebitur. ita quod patet nota positam n:274. confirmat clarissime absurdū. nam

si deus noverit ad gratiam aut applicari vel condignam meritis aut demeritis reprobi habentis meritum eternae beatitudinis et gratiae finalis meritum eterni supplicii, ipse ultro, positis sub aliis auxilijs faceret quae non fecerunt et faceret quae fecerunt. 280

Hinc Collijges Lutherum medium meritorum praecedentem assumpta eadem decreto praedestinatorio et collatorio gratiae auxiliantis non linquere gratuitam vel liberalem, electionem hanc ad gloriam et ad gratiam. etenim gratis et liberaliter beneficium conferitur ei qui absolute illud non meretur: nihil enim absolute meretur qui meretur, et ex hoc sola concepta de merendo; Deus per suam mediam meritorum petri hoc respectu eorum de petro mereretur si ipsi conferretur tale auxilium, necessario subinde pulsabit liberaliter et gratuita electio petri ad talem gratiam et gloriam unde ejus ponita praevisa pulsatio, sicut Deus dare petro gratiam et praedestinacem dat gratis, ita negare sine miseria petri negat, quia ob hoc gratis sine miseria negari potest, nec aut cur subinde pulsata Deus det petrus quam neget aut neget petrus quam det, est illud absconditum a seculis misterium notatu n: 2 n: 3. 281

Primus pro. si condignatu liberae fuerunt a voluntate creata tale est independenter a decreto praedeterminante positae voluntate creatae cum conditione deus non potest impedire condignatu: at voluntas creata adhuc post impedire condignatu potest, ergo facere deum deus non potest. Def. Deum absolute posse impedire omne condignatu creaturae et certitudinem, cujuslibet actus liberi creatae voluntatis: post eum impedire ipsam voluntatem creatam; non dare auxilium, subquo futurum videt actum A et dare auxilium subquo futurum videt oppositum actum. ad, ex suppositione deus decernat non ladere libertatis creatae, et voluntati liberae juxta licita ni sua proxima libertate det auxilium subquo futurum non videt actum A, non potest impedire talem actu: quia haec ipsa suppositio includit, voluntatem non impediendi ex suppositione ani deus velit non impedire, impedire non post, quia repugnat velle contra voluntatem creatae, vobre deus impedire actum A, supposita proxima libertate physica ad illum, quam adversari certaliter cum illo coexeam voluntas? non post esse, et hoc non posse imperfectio non est ut ipsis placet. Def. ni forma. concedit pro minori dist: cons: ad facere deus non post absolute ne: ad facere deus non post

ex hypothesi libera ipse deus concurrere

282 Ad 6. Christ. G. conditionate de quo loquimur ē liberū voluntati creatæ ad eu ipsē libera voluntati dei. Clarigā causa necessaria pendeā decreto dei liberi. n̄ potē ā deo praxiri nō dependenter ā decreto huc libero. Quibus dependens ā decreto dei liberi, dicunt esse n̄ q̄ nihil medium. Respondeo nec mea gia tale conditionatum fieri n̄ē dō ēt ita n̄ē liberū ad posito. Respondeo cum mea subintelligendo aliquo pro ēt distinguō. n̄ē ipso ē liberū voluntati dei eadem libertatis specie, nec diversa cum mī. concedo. cum pendeā fuerit ima Dñice dicti pendet ā decreto dei liberi ut absolute necessario nec ut conditionate existente cum consequentia. distinguō. n̄ potē praxiri nō dependenter ā decreto dei liberi absolute necessario nec ut conditionate existente cum consequentia. hac, alnes nihil ma: fuerit ima Dñice nec mea: negandi nāceti. quia effectus qui ā tali ēt liberū neg. deo neg. voluntati creata liberū ēt, sed ēt: ēt quidem hypothetī conditionata libera deo, et voluntati hypothetī, do ēt, sed pura nunquā ēt necessaria libera ēt, et deinde illa necessitas ēt conditionate futura generis actualiter existentis, physica premotiō efficiens voluntatem hypothetī concipio ut talem premotiō existere ut Deus: placet. Itaque dicimus n̄ē necessariō ā existere nec decretum aliqd de voluntate circa illam versari, ad sufficere ā existere hanc, longa causa concursus decretum, nonquidē prædeterminans ā mentalibile quale prædiximus n. 284. ad decretum absolutū concursus et decretum collationis auxilij sufficax ut hypothesis ex n. 108. alg. aut ā veritas dum decretū efficax de conversione præhypothesis nullā medijā de quo nonnihil diximus n. 267.

283 In secunda Dñice nō stetur mī. ēt. gia actus liber voluntate creata ēt dum deo liber, hoc tā dū criminis, ā voluntate creata ēt liber titulo immediate determinādi quidem nonnisi ā voluntate ut proximē potente ponere et suspendere, ut deo idem actus ēt liber titulo concursus oblati per decretū circa liberum. ēt ita, dum actus liber creaturæ ut ex pertitulo liberi determinandi alq. determinandi reliqua conjuncta, deo amē liber, ut ad illū liberi concursum, ad quem actus conversionis alio titulo liberi deo, quomodo n̄ē liberū voluntati creata, nempe ratē decreti, quo misericorditer amat ā providet petro vg auxilia gibus prævidet illū venturum si velit; non vero illa amat ā providet auxilia gibus prævidet diffidentiam sibi ipsi abusu gratiæ ā liberandi voluntate dei tanquā ā ista radicē libera soli deo, cuius decretū bonī ā malo ā prædestinati ā reprobi petri ā Judæ

etenim deus libero distribuens petro ea auxilia gibus previdet conversu
rum pro sua libertate si deus; Judam illa gibus previdet obsti
turum pro sua libertate si deus. neque distribuens petro illam
auxiliorum seriem gibus previdet adhuc paniterentia recedi
turos, si in gratia neq; ad mortem perstiturum; Judam autem
illam seriem auxiliorum gibus previdet miserorsus recedi
panitentiam non adhuc pro tota malignitate evidenter dis
cernit unum ab alio, tali videlicet discretione quam nec petrus
suis meritis, nec demeritis suis Judas obtinuerat vigeat inde tale
decretum distribuendi deus nulla merita aut demerita vidit
ut videmus n: 2 is et sequenti

284

Hac discretio boni a malo antecedens actu ipsum operandi est liberum
sibi deo quo evanescunt multa dicunt: anglia et gallia simul cum
dilla et illibilitate sicilia media ab hugol. l. i. de libertate 12 ubi miserius
ra. ejus non volentis nec currentis sed miserentis dei, quia hoc modo
vocat quomodo adhuc erat ecclesia quia secundum vocatos. sunt nobiles quod
aliquas dicunt non volentis nec currentis, sed miserentis dei
dei: quia etiam multos vocat, cum his misereatur, quos ita vocat
quomodo ecclesia vocari adhuc est ut sequuntur. salva ecclesia sequitur
dicit, ejus non miserentis dei, ad volentis aut currentis est hominis
quia nullius frustra deus misereatur: huius autem misereatur, sicut vocat
quomodo deus ei congruere ut vocandum non respuat. eandem sen
tiam michael medina libro de dono perseverantia et de praedes
tinato. S. prudentius lib. de corrept. et gratia cap. 8. colligit. quare
obstitit, illi aliter, alij aliter diverse alij innumerabiliter mo
dis vocant. et ipsi tot vocandi modos sic sicilia extollit magnifi
centiam dei lib. de vera et falsa, cap. 28. magnus e domicilius quisquis
credat quomodo ipse novit, ut quorum diversitas ista vocandi
minutissimis inscrutabilibus modis qualibet per siciliam ad flectendam
voluntatem excelsam sicut haec in aliis flectit, non videtur modo
videlicet probabilis decreto ecclesiae praemotione: videndum est
hugol. fluvia magistri hicard. lib. 1. de auxilij cap. 16. dicipso
legimus de sicilia condonata.

285

Dicit Contra non nemo. si sicilia media de consensu sub
uno alij defectu rebelio auxilio deseripsit dicitur auxilio
num distributor defecerit de decretum quo deus ea auxi
lia distribuit, ad defectu requisit, (ad illam distributionem
sicut si defecerit sicilia media de finde e inutiles.

mi: plus nam scientiam modi scitia denigere possit decretū distinū
non auxilia scitia media de distenta petri sub auxilio ℣
distingent deū ad regandū petro tale auxilium qd illi distenlirēt;
ad implicat deū negare petro auxilia ℣ quia illi distenlirēt;
D. mi. probet: quia verificari hac propositio si petrus distenlirēt
auxilio ℣, deus tale auxilia illi daret. atqui hac
propositio implicat in termis; ergo si petrus distenlirēt auxilio non
illud haberet, et si non daret à deo si haberet, alq adeo ēt verū
bere et si haben.

286 Respōn. mihilem non fore scitiam mediam quam ut ad
decreta concipienda à dirigent deū; semper enī pertinent ille
libellus, vicendi qdō scibile, quatenūs ē scibile sine intellectu
scientiæ dequo in n. 268. - Ad 2do nec mt. ad hoc nec mi-
ad cuius hoc distinguo mi: propositio illa verificanda si petrus
distenlirēt auxilio ℣. deus tale auxilium illi daret, qdō distenlirēt, ne
non daret qdō non distenlirēt, sive eo sine nō distenlirēt, cōtra mi:
ed hoc non urget; quia loquitur in sensu in quo propositio possibi
la non repugnat non vero loquitur in sensu in quo infert, itaq. deus praevisis
petrū distenturū auxilio ℣ si illi daret, et misericordiler concipiens
sedum absentem petri sive non distentionem, negat petro auxilium. deo
lis: quia distenlirēt, hoc ē negat deus principiens sibi sine negandi ex
plicatū hic termō ne distenlirēt petrus hac data hypothesi: et vera
hac propositio si petrus haberet auxilia A. distenlirēt, hac ant.
si petrus distenlirēt auxilio A. si haberet illud, sive deus non daret
est falsa, si nil adiciat; qia negatio mutatis negat ebn petrū habi
turū qdō haberet, si adiciatur, non haberet illud qdō distenlirēt, aquarel clarior falsitas, si dicerig adiciatur si haberet
illud qdō non distenlirēt, sive ne distenlirēt, quo sensu explicat
ille casus, ē propositio verissima, et qua sola debet verificari di-
cente scitia media decreti.

CAPVT. QVINTVM.

Vtrum Saluetur in deo scitia media
circa decretorum.

287 Proposita difficultate instituit in nobis de scitia media d. decreti
sub condite conducente ad declarationem petitis quam ad opportū, non
tum tū necessario inserende; quemadmodū de scitia media

decretorum creata voluntatis humanæ, disputavimus ut disputandum
tarimus qu: 24. notandū præterea dari plura decreta nunc in libe
re quæ habuisset si ipsius potuisset aliqua conditio, concurrens per
se sed per se non misereor necessario decretum n'vq; n'habet ab
solutum decretū conferendi gloriam Judæ habuisset si ipsius
voluntas amare sicut petrum Vere pœnitens velit, manet pœ
nitentia, quæ libere Judæ fuit, concurrit ejusdem ad illud pœnitē
ejusdem ad decretum premij ad pœnā solam nostrū necessa
rio misereb, similiter nulla Dei decreta haberet conditionē
hoc mundo quæ non conditio non habet de his omnibus an ex
istat scitia media disquirij. quia etiā de ipsis nunc existē
tibus decretis pendentibus à simili conditione concurrente, ita
quantur: vg. de absoluto decreto conferendi gloriā d: petro
dependenter ab illius merito. ab ejusdem differia miser absq;
merito decreta gl unā existit, alterū n'existit sed existeret;
hæc ant differia solum erat, de decretum de no gloria Judæ ex
futurā conditōne decretum vero de gloria petri n'ex futurā
conditōne, ipso futurū conditionale dicit in suo conceptu n'ex
sere, nil omnino de uno et altero quærimus an reipsa sentiq
scitia media, qua ratione cognoscant n'ex ipsis etiam n'ipsa
o decreto Dei:

Affirmativa scitia nobis omnibus placet ob consequentia
doctrina traditā circa d: scitiam, ne liberis actibus voluntatis
creatæ: causa, hac de causa, omnes fere auctores societatis
defendunt ut ipse Vasquez. 1ma part: d 74: c 3 cap 8: suarez
lib. 2. de scitia contingentiū cap: 8: Ruizius de scitia d 74: q
ubi sectione 1ma. n: 3. notat magistrum Bagnez Bannez
Ceperam, et Zumelium impugnatores scitiæ mediæ circa actus
liberos creatos propugnare scitiam mediam circa d: volitiones
conditionales futuras, hanc adversi in consequentia manifestā
oppositio pauci alqui ex nostris qui propugnarunt scitiā mediā
circa liberos actus creatæ voluntatis impugnant scitiā
mediam circa liberos actus voluntatis d: nobis utriq; in hac
parte visi sentire.

Sit ergo 1ma Conclus: scitia qua Deus cognoscit decreta
sua libera qua non ergo, ut fundet sub conditione concurrente
est perfecte scitia media: patet à priori scitia perfecte media

est illa, qua cognoscit à Deo obiecta contingens, quam cognoscat ut decretò prædeterminante actualiter existente: sed scilicet qua Deus cognoscit, decreta sua libera quia non erunt ad finem sub conditione conducente, talis est, qua cognoscit à Deo obiectum contingens, quàm cognoscat ut decreto prædeterminante actualiter existente Patet ex scilicet quia scilicet media. ma: constat ex n: 187. mi: Ass. nam ista propositio omne decretum Dei liberum quod non est actu est obiectum contingens qua talis non est ad est, ut liquet ex terminis: vg. Decreti creandi hos mundos Angelorum sub conditione alterius mundi conditi; deinde hoc decretum à Deo cognoscitur sub illa conditione, est non cognoscitur ut decreto reflexo, prædeterminante illud actualiter existente Patet. Ass. ista pars subsistentia: id quod non est necessarium ut existens decretum illud de angelis quo existens, non est necessarium ut tale decretum sit conditionale cognoscibile, sed reflexum decretum prædeterminans non est necessarium ut decretum illud de angelis existens quo existit non, & reflexum decretum prædeterminans non est necessarium ut decreto illud de angelis sit conditionale cognoscibile. & mi: dependenter à reflexo decreto prædeterminante actualiter existente cognoscit conditionale tale decretum. patet hoc cons: ex hucusque prædeterminante ve d: indeliberatus ad id cognoscibile. ma: patet. quia scientia scientiabilis cognoscibilitatem; vg. ad eo ab illo est mi: dependens de esse ut cognoscibilitas, à quo est mi: dependens decreti existentia mi: consilii, quia posita conditione alterius mundi; Deus est libere ad intra diale concipiendum decretum de angelis, sine reflexo decreto prædeterminante: quoniam non dicit, & efficaciter velle me velle condere angelos; non dicit intra diale, velle creare. imo si illud necessario est, debet poni infinita decreta inoperata et imperata, hoc est nullum intra diale liberum.

290 Ad 1am. ex n: 268. omnia eam fere angeta scientia actum liberum creata voluntatis futurum conditionale cognoscit per scilicet mediam in esse ipso, quam similiter, cognoscit actum liberum Dei voluntatis futurum conditionale, imo, quia talis decretum sine ullâ resolutione scientiæ est scibile in esse ipso, quam conditio à decreto reflexo prædeterminante se, quidem hoc modo est ens conditionale existens. 2do: quia decretum illud de angelis conditionale futurum est in esse ipso obiectum decreti reflexi prædeterminantis, ad adversarii mediatum. 3tio: quia ad verificandum, quod non minus decreto ad est ad finem, quia decreto

q̄d hunc vel. adhuc q̄d decretū reflectā ppter determinatū neq. est necessaria cū
sa decreti directi, de creandis angelis sub illa conditione, neq. etiam
filiorum futuritionis conditionale existens decreti directi: n̄ē incer
tana causa, tum quia n̄ē causa vera ut liquet, tum quia n̄ est
necessarium reflectum ad certitudinem decreti directi ut vidimus n.
antecedenter: n̄ē infinitū, futuritionis conditionale, quia dicta propositio
tota hoc, q̄d decretum de angelis non creandis nunc et est hunc
ipse Deus hic prudens practica intellectiva intelligit conditionale futu
rum. fit ergo Conclus. per scientiam mediam, cognoscuntur decreta 291
quia absolute certissimi nō dependentia à simili conditione; suppo
no ex n. 102. prudentia decreta, qualemcumq. sunt possibilia et quale
cumq. libera certissima, et obiectum scitiæ simplicis intelligentiæ
alq. utriusque liberæ; ergo Deus ante prudentia decreta scivit ve
ritas media inter actualem liberā et necessariam: sed veritas
media inter actualem liberā et necessariā cognoscitur scitia me
dia ergo prudentia decreta scivit obiectū scitiæ mediæ, ac ipse
per illam cognoscens. consilia ligat mi. consilat ex n. 102. mag.
fas. nam in decreto creandi angelos nunc certissime scivit ista
duas veritates futuras dicta: una. volo creare angelos in hoc
mundo ergo, si vellem condere hunc mundū vellem creare an
gelos, alq. ergo veritas ē media inter actualem liberā et necessa
riam libi mag. patet. quia illa futuritas quam nunc prudentia
sine alia habeat ab ordine priorē ad posteriorē in absurdum con
sequia, ut mi. quo ad et hinc inde; duas ante illa veritates re
luentes in prudentio decreto, ita se habent ut ergo prudentia
sine prima, nam in casu possibili p. liberali q̄d Deus nolit ad
condere hunc mundū ēt vera nihilominus quia modo ē vera ille actus
de possibile, mi. fas. nam illa veritas ē media inter actualem li
beram et necessariā quia ex mera neq. ē actualem liberam neq.
necessariā ut patet; ad ergo habet ergo illa veritas: ergo mediam
necessariā n̄ est q̄d Deus volens condere mundū velit creare
angelos, sed q̄d velle primum sine dō; alq. adeo non ē necessa
ria illa veritas dicta dato q̄d Deus non condens hunc mundū
per scientiam illa ergo veritas sine actu actuali decreto dicit
ca possendum creare angelos, ut liquet ex n. 2ª conditionale
alq. adeo illa veritas nō sito regula n̄ includit liberū decretum
actualem existens et consequenter ex suo regula n̄ē actualem
liberā.

292 Contra dictulas conclusiones censuit Doctissimus P. Molina deus
non per scientiam medium sed per scientiam liberam fundatam in aliquo
decreto absoluto certitudinaliter cognoscere conditionata libertatis volun-
tatis suae: ita ut concordia dicitur n. 2. S. illud hoc loco, et inpri-
mis part: 9 ita ad: 13. dicit: in angelis deus effect. primum, qui ut me
videtur cognoscat infallibiliter mediante decreto absoluto creaturae decreto
certitudinaliter qui illa electura sit sub hypothesi contingente libertatis
comprehendens talem voluntatem Lucifer, angelus aut alium angelum
pure comprehendens et nondum effectum qui ipse aut ille alius
angelus sit liberae electurus sub praedicta hypothesi aliqui dicunt
intellectus et super comprehendit Dei voluntatem, ut hypothesi
et liquet ad: n: 190 Vel. secundo. nam Deus libertas mentis divinae
Deus ante absolutam eorum decreti huc sui, praevidisset
sibi ipse electurus sub hac praefinita fundamentali libertate mentis aliquo decre-
to certitudinaliter absolute; alij adeo ante medium. ante scil. quia ney
ante ney post scitiam praedictam de decreto creandi angelos, dum
post eligere oppositum decretum: zonaride: quia ista scitia praevi-
dit omne decretum: ripsol, quia certitudinaliter scitia oppositum con-
ditionem sub qua praemissum est decretum de creatione angelorum,
videns eligeret oppositum decreti fuisset scita scitiam: Vel.

293 Alij addunt alia angelus, unum, si scitia Dei de decreto suo pro
desiderio petri pendente sub hypothesi praevideret de liberum
decretum, de voluntatis, ante omne decretum haec deus post hanc
scitiam: praeviderem conditionale futurum consensum auxilio de tribu-
dere habeam decreti praedestinationis petri: praevera ante de decretum
haec deus post hanc scitiam media: si petrus haeret hanc auxilio
de. consentiret, hypothesis deus haec has deus scitias mihi: Ante
omne decretum de voluntatis existens absolute dicendum petrus de regardo
et est absolute praedestinatus, quia absurdum esse: nam ex scitia condi-
tionali simul cum purificatione conditionata mihi conditionata ad unum
illa scitia, est scitia conditionalis, et ita scitia est purificata condi-
tionis, Peccatum habita ante omne decretum mihi de electio petri ab
omni reprobo et absoluta illius praedestinatio, quia conditionata una
scitia.

294 Secundum quod dixi mihi haec mundo pendet a sola Dei voluntate
mihi videretur absolute futurum ante de decreto divina voluntatis de
hoc est maximum absurdum P. de. quia nam ante de decreto Dei
humanitatis Dei scitia media directa qua Deus conditionate cognoscit om-
nia omnia. quia mihi haec omnia pendent a sola Dei voluntate

dñs Spūs sanct ante omne decretū sūlia posserum media q̄ ea dñs deb
ret p̄dicta filia directam creandi omnia illa sola, alqui in collecti
one utriusq; filie videns futura absolute omnia illa figto in p̄dicta
collectione conlinxit formal oppositio condicionalis et purificā condicionis et
purificate conlinxe condicionalis basis in absolutam Cog. 295

Tertium. Deus hic et nunc existens proximus liber ad habendā filia
rationalem de suo decreto quo conferret Dño Petro alia auxilia sufficien
tia media directa ultra illa efficacia auxilia quae de facto dedit
Deus ipse Deus deliberat ad faciendam p̄dictā filiā rationalem
am decreti sui? Dalem filiam habet dependenter a sua deliberatione
libera sive ab aliquo decreto hic et nunc existente, Deus filiam
decreti ad finem conditionale non habet ante omne liberum decretum; alq.
adeo, filia haec n'ē filia media. 296

Obj. ad argta positū n. 292. admitto ne: mas nam ad intellectus
finale ejus voluntas electiva sit, sub hypothesi conlingente sal ē, ejus elec
tio fiet sit ne necessario exibilis ad conditionale futura ab intellectus
sal ee se summe deliberatus ad faciendū, ejus ē contingibile: hoc
am modo a haec ab intellectum et n'a haec angelica hypo
nimus, ad dñm ne: ants ad facē Obj. dante filiam creati angelos
antecedentia independentia praecedit in Deo potestas electiva oppo
siti decreti: nāo, quia haec potestas ē specifice necessaria Dei, et ille
filia ē contingens, praedicata am necessaria libertate suae necessi
tate praecedunt ordine nāe contingentia; quia necessaria aqua
existunt sive admittunt sive n'admittunt actus contingentes; actus am
contingentes n'existerent nisi entitas Dei necessaria existeret, alq.
adeo in resolutorio conjunctis sunt prima contingentibus necessaria
praeterea post illam filiam, permanet eadē potestas electiva ejus
positi decreti: non ejicit electiva ad compositionem oppositi decreti
cū filia de decreto creandi angelos, et purificatae conditionis;
ipsam in complexo filia finitas et conditionis purificata in
cludit absolute existere decretum creandi angelos, et nulla ē
libertas ad componendum hoc oppositum decretum: permanet ibidem
hunc potestas electiva oppositi decreti, ejus admodū voluntas actu
aliter amans permanet libera ad non amandū ut explicatū est
n. 284. nāo ā priori huius solutionis ejicit filia praecedens modo
dicto absolutam existiam decreti ejus habet; ipsa per actus ut pura re
praesentat talem decreti liberi cum am regulentia libertate n'la
dicti confirmati ut vidimus ā n. 232. per eam ipsa ponit, ad regu
lentiam oppositi ponendū tale decretum de fide voluntatem
potestatem ut ponere.

297 Ad 4ᵃᵐ ⁊ntᵃ. posito 295. concedᵗ duplex illa scilia media alterᵃ
decretoꝝ petri sub hypothesi auxilij ℟. alterᵃ de decreto prædestina
tionis petri habendo a deo sub hypothesi gd petrus viuerꝫ conditionate
cum auxilio nec ha coexᵗ mille colligenda. ad qᵈ dico consa
cum mi. dodi coexᵗ decretum habita diuina ante omne decretum
mihi diuinum petri à reprobo et absoluta illius prædestinatione coni
cendum, habita collatione ante omne decretum ch. nec hypothesim
gdcunq; illa scilia collatione haec ante oē decretum. dico, duplex illa
scilia si consideret diuine habet ante, id est mihi cendere ab oi decre
to absolute cendente, ut liquet ex principijs nostrᵃ assertionis. si
aut duplex illa scilia consideret collatione non cendit ante, id est mi
hi dependere ab omni decreto absolute cendente qd cendit simul cum decreto
prædestinatorio petri ut absolute cendens concedat ꝫ dare illa scilia simpla collati
ue decretum prædestinationis petri ut absolute cendens concedat ꝫ dare illa simpla
simul mihi patet per decretum prædestinationis petri sub conditione qd videꝫ conuertens
auxilio ℟. peccet absolute cendere nec cendat mihi deus si peccet duplex illa sci
lia: neq; duplex illa scilia simul, simul cendere mihi deus qd non peccet
decretum simul prædestinationis petri non tacham mihi istos assgto.

298 Ad 5ᵘᵐ positum n. 294 quinque continet eadem difficultates n. 295
eadem solutio redditur mi. intelligendo 5ᵘᵐ liberante pro existendere ab æ
ternum ne ma pro deus existat simul id est collective ante oē decretum liberᵗ
duas illas scilias, quas collective et simul simpla concedunt ꝫ cendalles conuer
tibiles cum libero decreto inualuabit ratio: nec ⁊ illa scilia
simpla simul et collective concedunt cendalles conuertibiles ut absolute
decretu creandi eā illa scilia, posito ante illam scilicet existere
conditionate efficax pro conuersione, illam scilicet, et pro conditionate ipso
decretu creandi: cendere ante qd ponit conditionate simul cū con
ditione purificata, non cendet conditionata, id est contra ultimum dictū
ei.

299 Ista dodi Recentior quia hoc spā ē mihi intelligibile existere
qd qualibet existat scilia sive ubaq; diuine concidenta dependen
ter ab omni decreto absolute cendente: ubaq; ante collective non de pen
dendo ab omni decreto, sed dependendo ab aliquo deo. hoc etiam
ē mihi intelligibile ut defendi debeat obijci mihi quando mi velit defendere
pelagianā modiam quia deberet ei poni tenebare scilia media diuina
si sit petro auxilium ut mihi differente ab eo petro ante hanc scilia silui
dependere à conuersione absolute cendente. concedere debet mihi qd scilia
qua talem scilia mihi deo existit conuersione nequa cendente, ut patet mihi con
uersione ⁊ petro mutata. si quærat, si quærat condilio hoc ut sit conditionata
Maneat ℟. hoc auxilium erit ne independens à conuersione
absolute cendente, debet idem concedere, qd tale auxilium qd mihi
petro ⁊ mihi connexū cū conuersione et petro compossibile ut carcia

conversionis · pelo lante, pi collectiue considerem fuit deus necessitate scilicet ista media
de conuersione petri, nec auxilio sufficienti existente ex deo ultimate condicionata
ris[?]calam videlicet auxilium scilicet petro, ista conjuncta deus simpla collata
sive data ne videretur esse conversione, ne necessario cum illa ut absolute
existente conclusum · concedo absq; dubio connecti cum conversione absolute existente, et non posse dari ordinem ordinem a tali conversione deus ut
la collective sumpta, mediantibus ipsis ordinem videlicet scilicet
mediam et condicionem punctualem simplas divisive ne connecti cum condicionato ut absolute existente · concedibus sumptas collective, quia fuit
nostra ad aspectum provisum dictum.

300 Ad 3tm, potest[?] n: 295. Diligentissime · proxime lider ad valendum
illam scilicet, libertate immediata respectu scilicet ne: libertate me
diata concurrat. et res nec: cum concr: scilicet de actu libero ne: libertate im
mediate nec sui, ad mediate nec alii sui: quia videlicet habet
pro obiecto actum liberum · unde scilicet est libera cum ei libertum obiectum.
scilicet media existens in deo de actu libero creata voluntati: ipsa creata vo
luntati libertum mediante obto: scilicet media existens in deo de actu li
bero voluntati dr. est dr. voluntati libera mediante tunc alter obto. neutra
scilicet potest, actualiter existens obtum sui, ut constat ex n: 295. et 297
neutra potest decretum praedeterminativa obti sui ut constat ex n:
284 et 285 · dicendum ita, quia scilicet media de actu libero creata
voluntati existit de non existit creata voluntas cum libertate ita
ut patet in scilicet de conversione Syrorum et alia alia existente absolutum.
scilicet ante media dei dr. decreto, negat existere non existente dr. volun
tate cum libertate sua · imo talem libertatem contingens scilicet
decreti praeexponit obiectum ratione 296. unde ipse colligit tale
scilicet praeexponere actualem deter ratione dr. voluntatis ·

301 Dices ex code subtitore, quo casu ni intellectus divino revelat
scilicet deo libera quia ad illam, deus se determinet per decretum liberum absq;
lute existens. Respondeo quo casu ni intellectus dr. revelet scilicet media
deo contingens de conversione Syrorum, quia deus se, vel deus aliter determinet
ad talem scilicet per aliquem actu contingentem absolute existentem.
ni intellectus divinus ni deberet determinari ab aliquo actu contingente
absolute existente ut revelet in ipso contingens scilicet media de actu con
actu contingente futuro condicionate · cum consequentia ni scilicet ni intellectus dr. ni
bil determinari ab aliquo actu libero absolute existente, ut revelet in ipso
libera scilicet media de decreto mere libero futuro condicionate. Dico con
dumitur, utrum vel, ubi utrum, eadem est ratio, quam ad omnem hujusmodi
ones n: 296. videlicet quia ut revelet scilicet media respectu huius deter
natio dei ad existendum omne scibile ut obtum scibile sub condicionate, ut
sorel sub condicione contingente · eo cum ipso obtum determinat quasi obtum
actualem scilicet de se, juxta regulas dicta regulanda in n: 291. in
obtum est actus quia sorel liber creatus, et contingens deo, ut est conveni-

nualeat de libia media condingens videlicet é actus qui sint in media libertate hoc nualeat libia media libera quia sic é libera in media non sui, sed mediate non odii sui ex hoc videlicet qd illius odii gloriant él scientia dei liberi.

CONTROVERSIA TERTIA.

De Deo ut Volente.

302 Deus ut volens explicat concordiam dicendi dicendo aliq̃ dicendo aliq̃ per modum subiti 2dm per modum formae. ubiq; an in alter dicij nihilogia aut metaphora videlicet aut identate en reali subsistentia formae, concordium hoc ut significat premissa duplicare certum sic é subiti in deo qui operij omnia 2dm consilium voluntatis suae, qui predestinavit nos 2dm propositum voluntatis suae, ut ipse ad Ephesios c.1. de ultimo am cognoscit huius subiti dicamus, explicanda é memoria explicabitur negr. inuita quam cum ipso, facile negotio deus deo pot quos voluntatis actus et voluntas specialiter ad voluntatem deo concedere quo nego ne opporteat. non valet hic moraliter pertinaci plerique de civibus recipiunt verum affirma divisione voluntatis liberi et necessaria dicemus.

DISPUTATIO PRIMA.

De Volitivo divino et volitione necessaria.

CAPUT PRIMUM.

De Volitivo.

303 Deum esse volitivum qua intellectivum est, colligit D. Thom 1. part. q. 19 art. 1. circa efficaciam huius argti multum disputant interpretes de illatione volitivi ex intellectivo sive de connexione intellectivi cum volitivo: efficaciam negant, qui concedunt volitivum non intellectivum non volitivum, concedunt am qui predicta personalitate negant. nos abstinendo ab ea quaestione philosophica dicimus hoc deum esse volitivum argto ex q3 addimus, recte colligi ex summo voluntellective volitivo, qd summum intellectivum ut de nobis videlicet infallibiliter judicat de est voluntas eius sive eius videlicet libi omne simplex perfecte: sed ea ipso infallibiliter judicio judicata

ꝺ̃ vo nealler volitionẽ, elꝺ nẽ ꝑfectibile indicate iudicat eẽ ẽ evidens ẽ. 6
Deo ipso qꝺ sit huiꝰmõi intellectionẽ, ẽ evidens ee̊ nealler volitiõi ma mi-
juris quãa aliqua omnino simpler ꝺfectionẽ ẽ volitiõi, religua liquꝺ.

Dicimus 2ꝺo volitiõi ón deꝺam permodũ actus simi sive ꝑa 304
volitiua, nẽ ut ꝑa pure logica: non ut ꝑa volitionẽ ceñalẽ ꝑoduc-
tiua v̊ nealler, v̊ intrinsecã, v̊ naẽ nostra, ꝺ languẽ forlas ꝑia ꝑa
volitiua ut sorte sallem naẽ nostra ab actuali volitione. constat
hoc ota ꝺũ authoritate ꝺ: thõ ꝑsita ni: i ꝛ. ꝺũ religuis arghr ex
ꝑtia intellectiua ꝺductis ꝺ ni: i ꝛc. constat pralena ꝺictis ꝑtialiter
ee loco mꝺicato ni 302. et multis similibus ubi ee plicas voluntas
ꝺicit contradictoria á suis actibus.

Dicimus 3tio. volitiõi ꝺ: actui specifico nephu excludere á 305
comportio sico habita voluntate gratie ex ni: 176. i ꝛ4. gia vicechi im
ꝑfectibus ea reluceat in habitibus creatis, qꝺ ꝺ ꝑfectionis eꝺditi est
nihil aliuꝺ est nisi promptitudo aut facilitas opposita ꝺficultati vo
lenti ꝑfici, time etiamsi. hec am promptitudo includat in ipso
specifico recepto volitiui ꝺiuini, gratie huiꝰa virtutem quam
habet misica linea. nihi deo, denegamus virtutes relatiuas volun
tatis quia ex suo ꝑtiali recepto ꝑfectionis tm ꝑfectibilis nulli ꝺi-
uina ꝑfectibili oppenant: hae ent naẽ habitus virtutis realis
ni virtutem ꝑa ut ꝺ mentẽ ꝑtili notatũ ẽ ni: i ꝛ4.

Quod attinet ꝺ motiuum aut ꝺliberationem obstinam et obstinam 306
ꝑfectibile, ꝺicimus quarto, volitiuum ꝺ: excludere ꝺuam volitionis mo
tiuum ꝑfectibile tale, nec non motiuum intellectiuum tale, respectu ꝑa
ꝑfectibile producendi volitionem: ely. nẽ eoꝺẽ sensu excludere ꝑfectibi
tẽ nihil comprimus ꝺ omittere motiuum pure obstinum, nẽ eoꝺẽ sensu ꝺ
hum ꝑfectibile. obstat sufficienter hoc totum ex ꝺictis ni: i ꝛ8. et iis q̃
quibus ꝑsertim sententia Bernardi tem: ꝛ4. in cantica: amabile
us nec aliunde hoc habet qꝺ ipse est unde amat, unde qꝺ ꝺictum
ẽ ni: i 60, ꝺ intelligibili ꝺ: respectu ꝺ voluntate intellectus ꝺi-
cimus ꝺ volibili ꝺ: respectu volitionis sua. nonus qꝺ ꝺictum
et ducimus ni: septimo ꝺcuimus ꝺ intelligibili concreto respectu
intellectionis ꝺ: ꝺictum ulimus ꝺ volibili concreto respectu
ꝺ volitionis.

Malorem ꝺficultatem nigenit antecommittens ni: i 6ꝛ. huic em 307
specian vides grauis illa quaestio misticala ni: i 63. in cuius
solutione valde ꝺscordant theologorum iudicia, non ea ostima
bilem ꝺcam nominus prosibilem. sibi persima. ꝺ conatus
est solo obstinum mitissimum non extrinsecum sive ꝑa obstina
ꝑtia ꝺ volitionem nouel ꝺ volendum ꝓgredi nisi. sibi

secunda positio · non ē necessariū ḡd ens d. velitio habeat modo
suū mīstrece sive pe rone subjecta d. bonitatem. ḡd tm ultra
solles d. voluntatē haent pro obtu solū mīstrīcū sive pro
one subjecta mīstrīcū bonitatem creaturā. Hoc
no am ex ipsa terminoū notione obtum solū mīstrīcū attingi
solles per actum voluntatis sic solles amantem illud ut ple
illud amet obtum ḡd amat, et sic solet dici male. obtū vero
solū extrinsecū n' attingit solles per actum cui ē extrinsecū obtū
sed per alium actum imperatum qui principale originē
nā procedit sive reflexe amando actū imperatum sive
oblique excitando et quasi impellendo voluntatem ad prīdic
tum actum velut cognitum utilem ad finē imperatū finē.
Hoc quo nihil ebn dici m' trad. de potentijs. d. 19. q. 1. a. 1. ar. 1.

308 Ad 5ma positio ex illo proverb. cap. 16. universa propter
met ipsum operatus ē dominus, impiū quoq; ad diem malū. Ubi
etenim quasi miles gratie videat acquiescere. Si quidem ex causa
scientie, communis sū patrū et theologoū totius accipit deum
e motiva sive fine praedonato. ubi patet tam bona qđ agit
quam mala quia permittit deū agere et permittere ex mo
tivo bonitatis sue, patenus videlicet amat illa aut permittit
tanquam mīstrumenta bonitatis sue et attributoū suorū mi
sericordie, clementie etc. Unde secūm huius positionis mi
serpraelanda venerunt quia ex dictis aliūs, patentes obtenta
positionem proferēs Ruizius pro voluntate d. 19. q. 1. a. 1.

309 Secunda positio Pas. quia similibus verbis gibs sacra
scriptura et PP. docent d. bonitatem per modū finis aut obtī
terminatiū movere d. voluntatem, Explicant item de creata bo
nitate ut videndū locus mīstrīcus n. 183. praterea tractatus
cap. 11. Deus dicit dissimulare peccata hominū ut pleniū
iram. adde illud ex canticis: vulnerasti cor meū mīrum
oculorū tuorū et. Isaiae 1. lib. 11. de civit. c. 21. nec creatā
bonitate nō dicit, quia bona est. d. Thoas lib. 1. contra gentiles
cap. 93. sorte obtum liberalitatis explicat cū philo m' Ethicorum
bonitatem et convenientiam dationis, et hinc colligit: Deus ipse est
maxime liberalis, et ut Spiritus dicit ipse vitis liberalis appellatur
ei' pōt. Pas 2do. nam creatā cognoscunt mīsteria d. mīsteria
lia ut dicit d. n. 208. et 263. Amant solles scientias d. voluntate
patet cons: quia qđ mīstellectui veritas obti voluntati bonitas est, ac
proinde si creata veritas habet virtualem aliquam motivam in
tellectus divini nil obstat quo minus voluntatis divina mīstrum
aliquam virtualem habeat bonitas creata. Pas 3tio. ar. 1. ibi. gia

sine ulla tm̃ affectione omnipotã habet pro nãe sortiri mihi suis factibilibus productibilitatem creaturã: similiter volendas dei, quã ei ãna gis divina quam omnipotã habere potest pro nãe sortiri in suis atributis amabilibus bonitatem creatã. Hes. Henrig. nam licet nos omnes aliqua hãc virtutes morales communi theologorũ suffragio concernas deo ut misericordia beneficentia liberalitas amicitia: sed voluntas mihi hos indubitãs motus et bonitate creata amata. ppter hmõi venitur ex d: bonitate amata, volitiones non ad morales virtutes sed ad theologicam charitatis spectant &c. 310

Obst. 1mo. dictum sorte mihi vna volitionis ẽ principale alterum: sed nulla bonitas creata potest ẽ principale volitũ d: volitionis, Cneg. sorte obtã mihi dictum. mi: badis d: Thom. d. 1. sorte principale &c. ex eo principio qd principale volitũ ẽ causa volendi. Hes omissa ma: dist: mi. vt vna grale volitum pro ipso physico aut metaphysico volitionis cone: vtrumq; pro vna nõ oliva subjecta reducente mihi obtã volitũ nesmi: ex Cone: scotes dicendat ex n: 1bo. et sequenti ali mihi similiter dictum ab, solum volibile divinum, ẽ ipsum omnes perfectiones nequit reperta mi volitione idem cata secum. 311

Obst 2do. galilei sortilegas de volitionis habet mihi solum summa affectione applicam ad se, ad dm moralem ex obto motivo: ergo sola de bonitãs est motivũ summe affectum: Cons. Illam habet pro obto motivo omnis de volitũ. Hes. cone. quamvis. dist: cons: illud concedendo de obtivo intrinseco vel extrinseco, nec non de intrinseco. Hoc, volitio qua deus se amat tm̃ erit ipsi mihi creata bonitatem suam et qua reflexe ordinat ad creãdã bonitatem omnia ipsa creata directe volitibilia volita ipsi diversos fines, habet pro intrinseco motivo de bonitatem. ali, volitiones, vt illa qua deus liberalitatem exercet, misericordia sortiendi ut conditio ab illa ema habens pro motivo extrinseco de bonitatem, et pro intrinseco bonitatem intrinsecã ad quas plures, haeam respectu, aliorũ volitionem summam affectionem moralem haccipiat à d: bonitate, videlicet alia ab illa ut ab intrinseco, alia ut ab extrinseco motivo. 312

Obst. affectio moralis ẽ volitio haens pro intrinseco motivo d: bonitatem, quam volitio haens eandẽ pro extrinseco motivo, ut patet mihi actus creatus amoris dei imperatus actus misericordiã, aut elemosinã, Concedit mihi deo volitio affectio et minus affecta moraliter, ab, ablato pro ea haens summam affectionem moralem. Hes. Gilet. ans: illud: cone: de volitio obtã moraliter dictis nec am de silentio, vnde consequitur nulla est. ergo ea ẽ deus mihi gratiosus quid, [illegible]

actus intellectus an voluntatis? imo alij, alij vero actui fauent. Ita tum colliges, posse in deo duos actus eosdem numero formales et vere aequales vendicari ubique chimera. Adhibita posteriore distinctione dicendum est, quod licet actus voluntatis ex hoc capite intelligibili tantum perfectionem quam explicat actus intellectus nihil habeat minorem, aut aliquam excludit de praecisione habet: tamen ille actus intellectus habeat eandem perfectionem, et diximus paulo ante minorem quam in ipsa.

CAPVT. 2dus

De Volitione necessaria.

313 Supponimus amorem sui dei esse necessarium ultra necessitatem oppositae indifferentiae videlicet quod ad speciem, qualemcumque negauit se dixisse aliquod exercitium qualemcumque cessare nequit ab actibus sui amoris sui: itaque quia filei de prouidentia spiritus sancti immutabili habitudine dei qualemcumque. nam qualemcumque amorem sui: boni esse quia simpliciter simplex ex n: 22, omnes ante simpliciter positio deo conuenit necessario esse 25. tum quia motiua misera tribuit cum indifferentia applicacionem ad mouendum nequit non mouere actualiter; diuina autem bonitas et motiua misera tribuit, tanta videlicet qua bonitatis respectu voluntatis diuinae [illegible] et cum indifferentia applicacionem ad mouendum contineat in summa apprehensione sui quia positionem esse ens infinitae necessarie et de bonitate dei mouet ad actualem sui amorem, habet ipse deus necessario actualem amorem sui et solus amorem complacentiae dei quia solus diuinus amor potest sufficere adaequate amabilitatem dei sine tota perfectione et infinita amanda quam ipse deus infinita amabilitas adeo per eadem potest quia quibus cum necessitate exprimus.

314 Superest difficultas de volitione necessaria ad extra vtrum deus necessario amet vel amerit aliquid extra se? non est difficultas de amore ut verbotur cum volitione dandi status existentia, nec de amore ut verbotur cum volitione producendi efficaci sine dandi actualitate existentiae; videbimus et diuina filei et naturale nostrum lumine deum posse, [illegible] perfectissima libertate producendi et non producendi nolendi et volendi producere aliquid ad extra producibile. Deus stat necessitate quod ad exercitium ad amore interiorem, sicut nec ad odium exteriorem in eodem genere. de creatura autem vel minimo mere possibilitate an terminet necessario amorem diuinum an odium, semper amore per vera complacentia, et odio

ppo vera dr plicentia. ygit ē controversia Thomistas inter et Scotistas, negantibus eoiter primitr obr dos n'iplam necessitate huius diuisiõ fieri, pdctam possibilitatem. inter eosdem alij n'ignobiles Theologi negantes ne cessitatem, concessa possibilitate liberi affectus, complacentia aut dr plicentia. hos non inferiores reputes Cardinales. 331v

Sit prima Corclus: bona possibilia etiã mitiorem possibilitatem quam obm m'statu mere possibilitatis excludere actualitate et fruitione existentia, quod ostenm ea rat terminandi d' complacentiam. p'ea terminandi obm determinandi m'tentus probato as n: bonum similiter asserimus peccatum mere possibile ee obtm ea rat terminã dis dr plicentiam, aut obm determinandi m' predicto sensu charitatem amabilem creatã possibilem, quia deo ē amabile ut pote ipsi bonum habere pcã proximã procedendi pos sua libertate creatã quia modo n'existunt, id eo ipso creabil ipsa modo n'existentes quod deo amabiles ut possibiles, tñ pcta abstracta possibilitate defectus proximi pcã ab libertas diuina remanente, omni pcã impedita ne oriatur ne roditus chimericus procederet. Ad hac argti formam dicunt concessionem, sano sensu, videlicet deo ē amabile peccatum. sicut roditus impossibile fingat peccatum ex ipsa roditus impedita omni pcã ne oriatur hoc proximo libertas ad vitandum peccati, et per libertate expeditam ad peccandum d' n' peccandum qualibertas deo amabilior ut, et amabilior libertas sua producendi ita bene libertatem. 336

Dicat efficaciter. qd per intellectã ipsorum d' voluntati ut bonum sine vlla malitia morali ē obtm capax terminandi d' complacentiam ad ipsa bona possibilia ipsorum per intellectum de voluntati ut bona sine vlla malitia morali, obm m'statu mere possibilitatis d' obm ut pposita ei ee statu rerum obtinem capax terminandi complacentiam diuinã, nia: sine mutuo ordine voluntatis recti regit m' dubium. m' plas. et non ē inconueniens, quod illa bona cognoscant d' deo ut separata ab omni malitia morali: nullus cognoscant ut bona n' minus quã cognoscãt ut mixta transcendentaliter cognoscibilia: sicut non ordo militum m' obtm illis comitatur, non minus bonitas transcendentalis claruit pulchritudo quam veritas cognoscibilitas. auctoritate ipsorum ca Th. prima contra Gentes: cc et concludit, deus non vult nisi ea quae sunt vel postunt ee bona: vult distinctiva ordendi amabilia deo n' solũ bona quae sunt aut existunt id obm quia ee possunt aut existere, nec dicas cum Gonet disputatõe 2da artic: 4 d. 3. n' loquor d' Thom

do bonis qua novat ei, qualenus possibile excludit ei cedens etm de futuro
de qualenus excludit tm possibilitatem eni vero hoc ei subtrahit e.
carto, nam possibile qualenus n excludit sed includit ei cedens talle
de futuro, cum precedit in tma parte textus, nihil qua sunt, ipsem pa
sunt futura sunt ea qua sunt, propria dicitur loqui, unde inter hoc
Gonet mens de Thoa e hoc: deus n nihil nisi ea qua sunt, i sunt in pa
dicitur temporis.

317 Ad 2m militat nro pro capacitate peccati in the mere possibilita
te de lege nda displicentia dei nro peccati ut quo sit eius possibile
tabile quoniam cum certa sua per intellectu voluntati dr. ly. ideo
quia habens in mira cum ipsi nro mali morali: quia dum dr.
dicitur voluntati quoniam ut morale malu eo ipso quod ut ea quae de
minandi displicentia illius. Confirm. nam quidquid deus prohibet displi
cet ipsi i ibidem displicere quod, iuxta varias sententias de constitutiv
actus legislativi aut praecepti: sed peccatum etm qdo e pure pos
sibile deus prohibet, ergo idem n plum prohibet qua quia ubique
idem qua peccare possunt: Ergo.

318 Sed secunda Conclus deum e necessaria quo ad exercitium complacentia in bono pure possibili neg. displicentia in peccato pure possibili: plas. deus quod suspendere complacentiam et displicentiam praedictam. sed ne quo ad exercitium necessarius actus quem quod suspendere voluntas ultimum est C. ma: plas. quia libertas retinens in voluntate divina ut suspensiva quoad effectum ergo exercita e medium inter virtutes quam sibi vires provocativa complacentiae in bono pure possibili et vires provocativa displicentia reluctans in peccato pure possibili: sed implicat gdmas vires suspensiva quoad effectum n quod suspendere affectum quem provocat minor vires provocativa Ergo libertas divina suspendere quod complacentiam quam provocat bonitas reluctans in bono pure possibili et displicentiam quam provocat malitia reluctans in peccato pure possibili; ma: patet in quocunq genere: minor enim vires non impedita habet pro tenaci plam potest vincere in conflictu virtutem motivam nitentem contra. mas plas. quia libertas retinens in voluntate divina ut suspensiva quoad effectum Ergo exercita e infinite fa
cilis et humane virtutis, tale enim est omne divinum praeditum in hac linea, vires ani reluctans in bono ad in peccato pure

possibili ad eccitandam complacentiam nec aut displicentiam ut
in prima absolute qua misito excepto hyperoy á virtute dei.

Nec satisfacit qui dicit libertate ei hypentia amoris
odij efficacis ergá creatá non vero misericordis hoc pacto complacá
tia et displicentia. resellitur ex gia ideo efficacis amoris et
odij hypentia est ergá creatá de libertas. gia mi creatá in nivenit
tantam virtutem provocativam amoris neg. tantá provocativá
odij gtam amoris provocativam invenit in ipso deo: omnia
hijsem creata eo ipso qd creata sint, tanti n'ale, neg. misito vi
tutis per creatam qd ni huc unigdg. genere misericordiæ ac defectu
omnis; et hoc ipsum deo promisit per intellectione clarissimam
et comprensivam, atqi totum hoc ebre evenit respectu misericordiæ
ejus complacentiæ et displicentiæ Dei.

Similiter n'enerat argtu proximum qui dicit possibilem ee
creatá misitu bonitatis, vt misitam edegerimabilè gratá sane
tificantem aut aliquem charitatis meritu misito similiter pec
catum mortale habere misitam offensam electionis hic et nunc ad
misitu gratiæ n'ab ovibus ad mutibus adhuc ymanet in coneve
hum argtum gia omnis creatá virtus quantumvis misita
hypothesi dum ntinet creatæ creatá ē quatinihilem quan
tum ad virtute dei ut patet ni virtute condemnativa peccati
gratiæ per misitos gradus hyperat omne misitum peccatum et ni
virtute premiativa gratiæ similiter hyperat omne meritum et ni
virtute omnijoá n'minus hyperatur omne creabile. cui
non concedit similem excessum libertati divinæ ut hypen
siva secum affectus ergá creatá, etsi hæc hypens cum misitu
virtute creata affectus provocativa.

Sit 3ia Conclusio, comparando bonum pure possibili qua bonum
et malum pure possibili qua malum, deus ē indifferens quoad ge
nesim actus; ad amandum videlicet bonum et odiendum mali: ita
ex communi philia negante voluntati virtutem displicentiæ bo
no ut bono, et complacentiæ in malo ut malo: divina misericor
dias qua misita cum affectione hali creatá voluntatis electu
dit virtutem illam perversa displicentiæ in bono ut bono et
complacentiæ in malo ut malo: ipsi ē impossibile talis gra
es actum: sed eo ipso est necessitata ad opportunam gratiam
videlicet ut circa bonum qua bonum n'aller vallat exercen
tiæ ut circa bonum qua bonum, vel etiam n'aller displicentiæ ut per
ut per complacentiam, vel etiam n'aller displicentiæ ut per

per displicentiam circa malum ut malum nec obest huic veritati
ordinis illius: quia non placere bonitas et non displicere malitia. Cum displicere bonitas de placere malitia. negatio enim facile concedo: quia ut bonitas non placeat actualiter et malitia actualiter non displiceat, sufficit libertas voluntatis suspensiva tuorum assertum; ut autem bonitas displicere debet habere forte motivum displicentiae. Sed ut bonum ut bonum nullum est, ut nulla est ibi malitia; similiter ut malitia placeat debet habere forte complacentiae motivum, sed ut malum ut malum nullum est, ut nulla est ibi bonitas.

322 Dices nolo minus. Contra ima conclusio ens ut ens habet mere potentialitatis nullam vel bonitatem esse absolute et nihil. Sed non ens ut ens non habet bonitatem ut obiectum capax terminandi divinam complacentiam. Confirmatio. Ens de Deo. prima pars. q. 5. a. 1. 3 corpore. docente obiectum intellectus est simplicius et abstractius obiecto voluntatis: ergo non ita est, ita tam existens quam purum possibile est obiectum ultimum, probatur. Confirmatio. Quia purum possibile est capax terminandi displicentiam propter huiusmodi possibilem malitiam, peccator purus possibiliter peccator est capax terminandi displicentiam, propter peccati ut possibile malitiam: ergo hoc est falsum, obiectum abominandi est, peccator autem ut subiectus est divino odio propter peccata ut ipsum possibile. Quia: plus namque peccata purum possibile dicit capax terminandi displicentiam, quia peccatum existens? Sed peccator possibiliter peccator non existens peccator. Ergo.

323 Ad oppositum evidentia experientia voluntati placere multa possibilia ergo illud possibilia, quamvis forsan cognoscantur ut existentia sub ea ratione mere possibilitatis. Ergo ita maior est concedenda, de bonitate ut existente, negatur de bonitate ut possibili: similiter de rel. mi. et com. de obiecto neg. existentem neg. possibile bonitatem habente. necnon de obiecto habente saltem possibile bonitatem. ad oppositum. Contra: omissa maiore nec minore. quamvis enim obiectum ultimum, quia sit ens tam existens quam purum possibile; adhuc est abstractius obiectum intellectus ergo voluntatis, ubi ut possibili adaptivandi et negandum; obiectum vero voluntatis ad amandum et complacendum est solum possibile bonum, aut ut praesentat tale. ergo ridiculi dicit Thom videtur negasse Deum amare omnem bonitatem intelligendo est de amore efficaci quem notavimus n. 314. ad oppositum. Contra minorem: ad placet dilemma: quia post existere peccatum per operatum

pñi malicia cōe per accidēs nesma: mō. probetur dñs. et cōe. 3
do tenet, nec mō ita, mō peccata forter hoīm pro malitia ulterd
lo hic loquimur ut, peccatorum misereatur dñs panitus ꝙ malitia
ipse est per eam sua obti dñplicantia; ut gratia quā nos
promisit sufficienter ad dñplicandum. ut peccator per accidēs sal-
uetur est obtum dñplicantia: unde nihil hoc ad existentiā mīe
Talem forem ꝙ concipiat ut haeres existentem mīe, ni ē actualiter
ad pñs ē obtum dñplicantia: sicut ni ē actualiter albus ante existen-
tiam potuit ē. 324

Contra 2dā conclōē obj. bonitas mi stabit pure possibilitatis nō
libere aut contingens, sed nālis et necessaria amor complacentiā:
Ergo illam sibi nec ē liber sed nālis et necessarius. Confirmō sic. gratia
neg. ex parte actus neg. ex parte obti dat contingentia sed pura necessitas
amor ē necessarius, ni contingens aut liber: sed neg. ex parte actus, gia
ē forlas dr. neg. ex parte obti, gia bonitas mi stabit possibilitatis necessa-
rio dat contingentia ad pura necessitas: Stabit actus cum placentia in
est liber. Confirmō sic gia voluntas necessario amat illud sine quo
esse non potest cognoscibiliter id cuius esse diuinam humē amat: sed dr.
luntas esse diuinam dr. eius perfectionem humē amat, et deus cognoscit
perfectiones suas esse non pōt sine possibili bonitate creaturā; igitur
eum mīnica possibilitate creaturā conclusiue esse non pōt omnipotā illarum
productiva ne necessario et ni libero amore voluntas dr. ferat ad illā boni-
tatem. unde colligit divinā voluntatem ē necessitatam ad actu
alem carnā odij et dñplicantia ē peccati ut possibile: gia per ea
dem rationē voluntas negat odisse illud ꝙ cognoscit ē humē necessa-
riam, ad existentiam rei igitur humē amat. possibilitas ani peccati ē humē
necessaria ut omnipotā sit peccati [illegible] et condemnatiua eius. 325v

Ad 1ne cons: quam nullam ē consti, gia actus dr. ni debet nominari
obti sic mi omni praditu, imo debet ni inuenire: aliquin dr est ne cessi-
tate pure possibili debereret ē actus ni existens: et de creatā debent
ē creatus, ad 1mā confirmō ne: ma: quia cum necessitate actus
forter sumpti et necessitate obti stat contingens actualem denomi-
per contingentē applicatōē actus liberi ad obtum quam experimur legi
dimus: ad 2dā Confirmō omissa concessione omnipotā cū mīnica po
illicitate creaturā ne ad aliena gradione egrediendum dñs: ma: ti illud
sine quo esse non pōt res humē amata, cognoscat ni ē aliunde
omnibus; si cognoscat ē aliunde et mīe pendenter ab ipsa ulti
tate; ne: mā. possibilitas mīnica creaturā ut talis ni pendet ab ulti
tate dr. ad ē talis ipsa terminum habitudo ut cum dr. probatur
possimus ne: ista. cognoscit ad deo possibilitas mīnica creaturā
ut mīnica ē possibili mīe pendens ab dr. voluntate; et illa ni debet

amare gratuitum: dato concessu videat dns de hinc annal. dispicem amari posse et amari posse non concessam sin placeat magis de dn placet tamen concessionis, ostendimus explicit ad nos mihal: de facto et anno proxime elapso confirmavimus mihal: de panitentia 8. 8i. unde hoc bina copia legi pot. illud de ex argo colligi deo necessitato ad causa displicentia peccati ut possibile. Illum est quod mihi ita pia, imo si non est falsum placet etiam deum necessitatum ad amorem peccati ut possibilis.

326 Obiit aliter amor finis efficax necessitat ad amorem medii nec necessarii ad certitudinem finis: de possibilibus nihilnec creatum est medium nec necessarium ad certitudinem dei ipsum finis admissa conditione dei cum illa possibilitate: Amor sui deum necessitat ad amorem illius possibilitatis. Obj. deum non amare amore desiderij ultimi intrinseci efficacis adipiscendi se ultimum certitudinaliter ut finem ac terminum pro amare per modum fruitionis et gaudij. prorsus mihi ut nugatorium videtur amare dispicerem hoc mihi esset, si liceat amor desiderativus efficaciter nihilominus obtinendi finem necessitet ad amorem, decretionem medij nec necessarij: ad amor fruitivus et per modum gaudij desiderij possessi non necessitat ad amorem aut decretionem eiusmodi medij ut obtendit quis gaudet de sanitate presenti, quin impellat aut necessitet ad amorem decretionem medicinae et pijam dat de hereditate obtenta quin necessitet ad amorem aut decretionem nummorum paterna, nec si pia ex vi ~~gaudij~~ fruitionis aut gaudij nullus dabet applicandi medium ad hoc perfruendi adiuncta applicato. ergo ita dicendum de amore desiderativo inefficaciter nihilominus finis ad prosequendi, non vero de amore fruitivo et per modum gaudij.

DISPUTATIO. 2da.

de

Constitutione d: voluntatis libera.

CAPUT PRIMUM.

Suppositis nonnullis simplicibus tenendis a nobis.

327 Supponendum imo et deum esse perfectissime liberum libertate nihilominus ad operandum et non operandum extra se, indeterminatum ad volendum et non volendum aut nolendum, ita deo existenti et concepto deo misto, et libertatis puram ab. separata ab imperfectionibus creatis ut ipsis aeles qui libertatem operandi deo denegare alicubi videtur, aliter cum deo videtur ut eundem dixeris Ruzitan. disp. 13. de voluntate sect. 1a. concedit libertatem operandi concessis, ad negavit libertate voluntatis.

opponetur difficultate cõponendi cũ indifferẽtia ĩmutabilitate dei cõtingẽtia
denotãtis, volentis liberẽ et cognitem concordia hac absoluta et non expli
calibus existentes humano ingenio ad explicanda negandi, eam ut alias
fallax modo intelligamus.

Proponentes ergo esse voluntatis nostra duas proprietates
indifferentia, una scilicet, alteram oppositionis, voluntas enim nostra
indifferens est, ita ut in se producat et recipiat actus oppositos, ut
dem unum, sinul ad vicissim aut diversis, et determinate et arbitrio
suo, ergo est indifferens ut ex determinate et arbitrio suo denotet volita
obita diversa et opposita, vg: sanitatem et oppositum sanitatis hac ver
ba indifferentia includit in una. eadem enim est indifferens voluntas
ut sanitatem generaliter opposito denominet, volitam galeum indif
ferens est ut in se producat et habeat sanitatis volitionem pro volitio
ne oppositi. una indifferentia simplicium actuum, ut liquet ex noti
one determinate ergo nullam, ad singulos actus determinate et determinate tam denegandam una
des ut gani esse duo actus, et consequenter dicendum hi libertatis indifferentia in ejus
se ad actum, ad quod est actus ad actum unde quo vulgo dicimus deum esse
dem ad volendum et nolendum mundum vg. sensus est liberum est ad mundum denomi
nandum volitum a se et nolitum. nam ad habendam et non habendam identitatem sui
vitalem forma volendi et nolendi mundi.

Proponendum quod miles venire ostium mihi hoc concreto vg uberes ma
dus: unus est subitum quod denotat: duo quod quia: quia explicat forma ad actum:
quo explicat forma ad mundum potius quam ad oppositum et ad aliud. Ecce pri
ncipia denotata certalia idcirco ubique principia aut sufficiente deficiat
aut non deficiente, et hi ista non codem modo se habent quo subitum denota
tur esse deus, vg, quo est nostra voluntas. quo subitum denotat esse deum, for
ma sive affectus vitalis identitas realiter cum subito, citius explicatus per
ipsum idcirco, quia realiter est identica forma et subito, mundo non neg.
Identem nec per certam connexionem alligatus et explicatus: quia volitio
Dei cum sit per se poterit liberum, et indifferens ut denominet volitum
mundum. quo subitum denotat est nostra voluntas, forma sive
affectus vitalis non explicatus per idcirco subito sed per unionem dicti
et vitalem inde diversas phisicas entitas: omnes ita supponendi
talem formam esse certam connexione alligatam et explicatam huic
determinate obiecto. quia volitio creata cum non sit per se poterit liberum
sed solum denotative et voluntate ut potentie proxime ponere
et non ponere ipsam non est indifferens ut denominet volitum obiectum
hoc sed potius certaliter ut ex suppositione quod ipsa certa
denotet volitum hoc potius quam oppositum aut aliud.

Supponendum ergo libertatem explicitam hic usurpari tanto

per modū actus ímí: ꝺ̃s per modū actus ꝺ̃i. liberū p̃ modum actus ímí é p̃ó posse ad oppositū ḽ non vl velle ḽ posse actū applicare ꝛ aduersū p̃ꝛ alterū. liberū per modū actus ꝺ̃i é ipsum exercitiū p̃dicta p̃ó̄ q̃ actualiter illa p̃ ḽ non fuit aut applicat ad unū p̃ꝛ alterū. cuce aliud ímp̃ssione diterionem inter liberū ꝺ̃i et creatum. voluntas creata é libera p̃ modū actus ímí n̄ ꝺ̃i. et volibile libere create é libera p̃ modū actus ꝺ̃i n̄ ímí: voluntas in ꝺ̃o et volibile respectu mundi volitiui q̃ é obiect. modo libera q̃a n̄ aliter tam voluntas é volibile q̃m volitio voluntas. unde q̃ad modū voluntas creata certum aliter ꝛ̃ in libertate per modū actus ímí, et sine libertate per modū actus ꝺ̃i respectu volibilem. hoc é, certum aliter ꝛ̃ cum p̃ó̄ p̃xima deseruendi volibile mundi, q̃m actualiter ꝛ exerceat illa deseruendo: similiter de volibile certum aliter ꝛ̃, cū libertate per modū actus ímí, et simul sine libertate per modū actus ꝺ̃i respectu mundi volibilis, hoc é certum aliter ꝛ̃ p̃ó̄ cū p̃ó̄ p̃xima deseruendi volibili mundi, q̃m actualiter ꝛ exerceat illa deseruendo.

331 Fit p̃otitio: ni ille concursus deus volens libere modū n̄ vertat diuide p̃ aduersus ꝺ̃ficultas circa subitum, neq. circa formā, neq. circa applicatōe formā ad subitum, q̃a hanc ex supra dictis patuit. sed versat circa applicatōe formā sive volitionis liberē ad mundū. q̃ aliquam é actualiter applicata, q̃m aliq̄ complementū actus ꝺ̃ini liberi alij dicunt libertatem appellari, scilicet certum ꝛ̃ an sit aliqd̄ quod ꝺ̃inū ꝛ̃ an aliqd̄ n̄ ꝺ̃inū: q̃d̄ non ꝺ̃inū, an aliquid n̄ ꝺ̃inū p̃ ipsa ꝺ̃ꝛ. duo sunt opiniones extremē quā ni plurimas, scilicet quā videntur explicatōes primā docet ꝺ̃ libertatis exercitiū ꝺ̃ncum ꝺ̃ gratie cum deo, alq. adeo ni p̃dicto concursū n̄ subitum é purū ꝺ̃inum subitum, et formam, et applicatōe formā ad subitum, p̃ctm é aliqd̄ purū ꝺ̃inū applicatōe liberē volitionis ad mundū. alia docet exercitiū ꝺ̃ libertatis n̄ ꝺ̃ncum ꝺ̃ aduersale cū deo, quare licet ni p̃dicto concursū sit purū ꝺ̃inū subitū cū formā applicatōe sua applicata tā ꝺ̃ina volitionis liberē ad mundū videtur aliqd̄ n̄ ꝺ̃inū - omnes ferē autores ꝺ̃i opinionis dicunt ē creatum ꝺ̃ temporale, istud n̄ ꝺ̃inū superadditū volitioni ꝺ̃ncata cū deo, ut cū illa constituat liberū exercitiū volendi. ex ipsius genere, quia illud n̄ ꝺ̃inū superadditum dicunt ē negatōe gaudū contingentem, qua destruendo aggrata volitio aut nolitio mundi ē destrui posset: alij dicunt n̄ ꝺ̃inum malum ē, nescio qd̄ obscurum, distū a deo volente ē

diabolo volito contingens quidem fit necessario eternum qd neg. est ens neg.
neg. erit nec quicquam nihil sed neutrum quid. 332

Nolitio 2da sentia videt melius se habere de deo ut vitet tit: vitā
pleclerida, ō in honorabilia terrā q'dam ignorantiae modus explicabi
le videt absurditū misleriū ill q̄ nāe nostre ita repugnāt, volitio de ite
dicat sibi eam specialiter tam plenā talem reperiam in collectione v
luntatis et cuiusliber volitionis create. unde ima quidē haēt vi
tute denotandi volitum omne volibile, et nolitū omne nolibile,
prout unaqdq, eorum volibile aut nolibile est vera infallibilē
regulam sibi simpliciter intelligendō. 2do quidē haēt d: volitionē li
bertatem complectentem prestandi et nō prestandi proditam denota
tionis omnis actus creati et creabilis: Hanc totā specie ideam specialem
cum deo et tam necessariō quā ipse deus d: volitio ei intercludat
sua libertate per modū actus imi: si enim videret eā sua liberta
te per modū actus ei et quia adhaereret denotare et predeterminare
volitum potius quā nolitum, aut volitū nolitūve plerhor vel
los fines tale determinatū obtinere, ipsa volitio ē adequata bonā denotatio
ni applicatōe ipsius ad obtinendum et modus creabilis et contingens
ab eadem per actū ei ipsā ita quidem ut tam pone ab posse vel nō ponere.
Hoc humanum nostre quia nulli evidenti ipsi repugnant intelli
gi sine implicatōe volitio d: mundi necessarie et contingens:
necessarie p modū actus imi, contingens p modū actus ei, quia ad
denotandū volitum nō actu ido, videlicet applicatōe contingentem
quam nō includit nō actus ima. Sentia ista ido indicata fuit ā
doctore d: thomā prima parte: q: ij: artic: 3. ad vltū ubi actū, vo
luntas d: quia est necessitatem haēt determinat se ipsa ad volitū
ergo haēt libertatem nō necessariam, similia scribit q: 23 de veri
tate artic: 1: ad octavū, et artic 4 ad vltū et 5 mū.

CAPVT. 3dm

Sententia nuper indicata probatur distinctius triplici conclusione

333

Sibi ima sit possibile ē volitio dei liberā p modū actus ei: si
ne tota exercitiū de libertatis actu sua constitua sua ē eligibi pu
re divinum. plus ē priori, sit possibile ē purē de ē actu ei volitio
nem sua id qd post nō existere, ad volitio dei liberā p mo
dū actus ei, sive exercitiū de libertatis denotantis eg volitū
mundū potius quā nolitū, post nō esse plus ē impossibile ē tale ex
ercitium ē purum divinum, actu ei actiua sua ima: ē evidens, qā
purum d: ē purum necessarium necessario vitelicet nō esse deum

qualeuis ô ens d. st nealdo ipse deus adeogin gd deus ait poêt n'a
videre, et n' poêt n' cernere, qua ê forlitime complexio contra
dictionis, mi. n' ê minus entis supposita libertate indifferia
et negata talibali necessitate dei, ad volendu mundu, aut non ad
ut, sive exercitium libertatis indifferia ê condingens, aliquid
a poêt cernere et n' cernere, ad pi n' est contingens n' possit fieri
di: ô pi n' poêt qu vendi nulla est libertas indifferens ad illud ee
exercitu et n' illud.

384 Explicat et confirmat simplicat mi ternitas dei ê indifferens alterum
caditative sit ipse qd n' est, et n' sit qd ê: ad deus ita est indifferens,
a exercitiu d: libertatis denoandi voluntatem mundi, est totu endi
tative ipse deus. Ê tale est, nae nihil est videndum qua deus ê
liberu indifferia, est qd dicit sit n' idem, et a idem sibi ipsi, mi. ipsa
deus ut haeret libertatem indifferia ad volendu et nolendu mun
dum indifferens, ipse est ut sit exercitiu denoandi voluntatem, et
exercitiu denoandi nolitatem: ad defectu inuela deum endi
tative est totum exercitium denoandi voluntatis mundi, et endi
tive n' est, totu exercitiu denoandi nolitatem: Ê defectu ô deus pi
differens ut endi tative n' sit qd ê, exercitiu denoandi voluntatis
et endi tive sit qd n' ô, exercitiu denoandi nolitatis. Confirmat
iterum: qa ex dictis ternis videt incredibile qd ~~non~~ potuit
fieri ê sit qd modo est deus et potuit fieri ê deu qd modo ê nihil, hoc ab
endi ab rebus, qui dicunt exercitium denominandi voluntatis mundum
qd modo ê deus potuisse n' existere et exercitium denoandi nolitatem
qd modo n' existit potuisse deu ee,

335 Neg, nam haec non enervant qui dicunt exercitium denoan
di nolitatem mundi, existere totum in deo; nihil deu nunc denoari
nolentem, qa haec denoatio pendet tanquam a connotato extra se, a
realia mundi, qua nunc n' est. contra ino: qa licet ô impossibile
sit qd dicit n' sit qd ô, ita ê impossibile qd denoatio nolentis sibi ada
quate dicta, a carina mundi, qua prorsus ablata, deficit haec denoa
tio ut terminatum et mutatis: sic sacramenta n. reg. contendit
qui a sunt terni convertibiles exercitiu denoandi nolitatis mun
dum, et denoatio nolitatis exercita sed imaa rejecta exercitio vo
luntatis potius ett deo: Petri duo, hoc ê idem convertibiles. aliqui
simplicat mi ternitas qd est tale, exercita denoatio nolitatis a deo
quia est tale exercita denoatio nolentis dei; et nunc simpli
cat qd est tale exercita denoatio nolentis dei et qd deus n' deno
chit nolens mundu: Et simul volens et nolens denoatio defacto,
et iterum, exercitium ê adaequate idem cum deo.

336 Neg item, quia dictum non assignant qui docent actu libe
rum ut liberum ee formalem rationem qua ex se fecundum rem inde

sive implicaõe ideꝛcabilem aũ deo et ab eõe distinctibilem, quã
dm voliõe mundi actualiter ideꝛcabilem, et voliõe actualiter
distam; licet utraq; simul dꝛelqui à deo n' possit aut simul ideꝛ
cari. Contra 1mũ, nam etsi dematꝛ libera sive actus liberꝛ
liber nullam ee ẽe explicet ẽpectiõe, adhuc negat illud argtũ
lum ex implicaõe relucente m' hoc qd deus modo n' sit qd ẽ
se, et possit n' ee qd modo est, Contra 2dm. nam pondita qa possibi
ee simul m' eõe loco, ita distinguens miles te, ut n' possit ideꝛca
ri realiter, Ponendo qa possibile n' ee simul mi rem aliã, ita distin
guens miles te ut n' possit ideꝛcari realiter. ext: v' abigitur conse
qs, sed negat cons: ut cons: plas: quia posse n' ee simul mi rem
aliã, nihilõminꝰ pot n' ee simul in eodem loco quemadmodũ n' est
here simul nihilõminꝰ n' ee simul in eõe loco, Et deus et dispo
sitio mundi ita se habent ut n' essent simul, ita distinguendo mi
ler te ut n' possint ideꝛcari realiter. Contra 3tiũ. nam qd ex hoc
capite ita se habet ut n' possit essentialiter realiter non sit ondibile
deus, m' hoc recepto nihilõminꝰ Et dispositio mundi ita
se habet, m' hoc recepto nihilõminꝰ ẽpectiam: qd similiꝰ sõ falsũ
voliõne. ma: constat ab oppõito nam qd ex hoc recepto ita se habẽ
ut possit essentialiter realiter quin sit ondibile deus, m' hoc recepto ni
hilõminꝰ non ẽpectiõe essẽtiæ, oppositum insufficienter ẽpectio est. 379

Ideꝛ dendy, adhuc est illorũ dictis quæ n: 1379: dicebam
cam ee essentialiam Dei: scilicet libertatem, nunc cessante essentiali
ideꝛcata cum deo, tũ totũ exercitium dominandi tũ n' dominatꝛ
cessatio: ita qd cum deo, ideꝛcata realiter tũ totũ exercitium, qd
unum dominatꝛ omnes voliões et noliões deo possibiles
Prolibilia scia et noliabilia; deus tũ n' dominatꝛ volens simul et nolens
mundũ vg, qia voliõ mundi nunc ita existit ac ita n' existeret.
Contra 1mo. nam si voliõ mundi ut possibile est, tũ dominatꝛ
lentem, haberet hunc ideꝛcatũ seu qd significatur hoc termino, n' ita exi
stit ac ita n' existeret: atqui nunc habet ideꝛcatũ seu voliõ
mundi qd significatur illo termino ita existit ac ita n' existeret Prima
hael ideꝛcatum seu qd significatur termino contradictorij hoc ẽ
ideꝛcatum habet contradictionẽ aliãtũ qd ẽ ee chimeram. conse
quens qia nunc n' habet voliõ mundi ideꝛcatũ seu
illud prædictum qd habent ideꝛcatũ hunc, qd deus ac deum
nolibile m, eadem voliõ, patet ee essentialiter qd hunc n' est
ee n' ee qd hunc est. Contra 2dm: qia impossibile m' fieri
qd essentialiter ita sit ac ita n' est, ideo essentialiter est deus: non voliõ

mundi é enditive deus (n ista é acti n é él, mas pabet: gia gd é enditive deus explicat necessario ee. tiste necessariu ee, ed ista explicaó dei: gd gd enditive explicat necessario ie, simpliciter n leg ãtr gd enditive ista tis se, si n é él tiberem facultate haberet n explicandi necessario ee gd explicat Deus. Contra 3io. gia m quocuq genere repugnat gd actuale exercitium ista a haeat actualiter acti n él, si em ista se haeret n exercerej actualiter, nem n exercebit actualiter n é actuale exercitium gd supponebaj ee.

338 3io 2da concurso aplicaó sive complementu d: voliciónis liberæ n é aliqd n derivatu externu et contingens. concluoe affirmo contra paucos illos exceptos n: 331. plusimo contra omnes. gia negáo quarti illi designanti pro complemento aut aplicaoe d: voliciónis, denoantis nuere voliberum mundum, n é contingens, sed negáo n contingens negiõ ee complementu aut aplicaó d: voliciónis liberæ n Deo. mi patet: gia complemetu aut aplicaó n contingens nullam penam affert contingentiam, qua necessario regiñ ad liberam denoaoe voliti. mas ostendj: gia posdita negáo, é negáo nolitionis mundi vel ex conceptu suo, est destructiva singulæ d: nonnolitionis et hæc erit negáo impossibilis gia destructiu entis d ee impossibile et impossibilis negáo entis necessarij: v datis negáo é destructiva nolitionis modo condicionato, istam el destruet nolitionem d: tibac destrui potest, ipse ans ista negáo é necessaria gia nolitio divina potens destrui é impossibilis, et negáo entis impossibilis é necessaria, nao á priori est, gia n é impossibiles entis aut necessarij negáo él contingens cum ente necessario, possel simul ee pca negáo, et cum ente impossibili potel simul et ee pca negáo, ag adeo in imo casu, necessarium bns él simul et n él. ans ido impossibile ens neg él neg n él, qua patuit omnia phica pejt contradicunt.

339 Plasibo. contra dos illos deceptores n: 331. nam gd nego ens, neg, negáo entis, nec purú nihil, sed medium gd é fortasse me chymæra et purú nihil, id. tale describj abilles istud d caus liberæ complementum é purú nihil contra puer academ, et chimæra contra veritatem d: actus liberi. mas plus. gia istud complementum é medium gd, aliqui medii inter ens et non ens n alius é medium, nisi v gr participatio entis et entis v gr ubiusq, concipitur exclusionem utriq, ans modo sive actus liberi sive exclusio entis simul et n ens é purú nihil et chimæra él. Confirmj istud complementu é contingens é á deo, gia contingens á te implicat in terminis, alias posset esse non ens ipsum, cum ee suo ad suu ee, quod quale illud est. sed é á deo, v é á deo producente ipsum, á producente aliud ex quo ipsum

nsultat, n'em alius ẽmodus essendi à deo; de nullo modo ẽ âno:
le'ob n'é à deo, ni. patet. gia é ab aterno et ab aterno nihil era
tum producij à deo ut docet D. Sides Confess ibẽm: gia illi
auctores ideo excogitarunt istud contingens aternũ gia eum
sentiẽ poẽ aternum ee, decretum dei liberũ, nisi omneũ
libes complementum sit aternum, do ex hac raõe infertur
distinctũ eternũ contingens, ~~ad~~ existit simpler et simpre
aligd aternũ extra deũ existit simpler et spre, horum
et contra Idem est ut patet, et ẽ chimera sistendum ysistendo
libus n'existit simpler et nobis y bantibus existit. ni. constat gia
decretum liberũ dei sicut é aternum ita simpler et spre é exis
tens, do gia aternũ est, debet haere eẽ suũ complemẽtum
aternum, & gia simpler et spriũ existens, debet haere similer
existens eẽ suũ complementũ.

340

Sil gia conclusio applicaõ sive complementũ de voluntate dei
bene é aligd contingens temporale. hanc conclusio plus facile exhi
beri procedendo gia huius modi applicaõ aut complementi
n'é aligd pure diuinũ ut docet ista concl: n'é aligd n'divi
nũ aternũ ut docet 2da, ergo aligd n'divinũ temporale. ex
istentia huius applicaõis é contingens ac proinde é contingens
denoaõ resultans ex divina voluntate conforma, ẽto ut pulso
denoõis voluntis, ejusdem applicaõe raõ, gia denoaõ constituit par
tialiter ex applicaõe forẽ ad subitum. constitutũ am ex constitutivo
contingente resultat contingens quam quis aligd ex con
stitutis sit necessarium, stante deficiente constitutivo aliquo constitutũ deficit.

341

Ulterius practice applicaõis vide videt advertis doctoribus incipi
cabilis, do n'recte, nam talis determinaõ é conditas modalis cuius esse
est ẽ ultimũ determinativũ forale et applicativũ voluntatis liberæ adhæ
rillud determinate obtinendi denoandi volitum, aut volitum hoc n'illo
modo, explicat ens mi omnipoã: hic em cum per se soleat tũ potens
et indifferens ut producat hanc potius quam aliam creaturã hoc tũ tũ ex
alio modo, ut unam pro aligo aut uno modo pro aligo producat per
actionem qua é modalis conditas producta ab eadem, tanquã per ultimũ determinativũ forale et applicativũ se exercuit producendo potius
quam n'producendo hanc determinatam creaturã, et hanc pro aligo,
et hoc modo pro aligo cur n'similiter concedes possibile tot tantas
tas conditales modales, producibiles à deo voluntate stricta circa quã
per quas ipsa n'diuinam hũ valendi applicet tanquam per ultimũ
determinativũ forale aut exercitium, ad denoandam voluntatem hanc

creaam ſed. 2do applico exemplo circumscripti ubi actionis, durationis, unionis del. puncti certa totaliter applicare, tanquam ultimum determinativum finale respectivum, ad determinatam denominationem conditionales alias differentes. Sic applicas exercitate creata: mijuani notationem n: 829. relicti ad finitas volitionis, et finitas determinationis ad unum. una finita et perfecta pura, 2da, imperfecta, quia excludit identalem cum libertate se mobilia, ag, adeo una hæc identificatum secundum divinitatem, non 2da, sicut voluntas creata producendo libere volitionem, quæ potest ad unum, exercet se determinate circa tale objectum: ita voluntas divina, quæ realiter et volitio imperfecta producendo libere conditionalem illam moralem quia applicas ad unum, exercet se determinate ad circa tale objectum.

CAPUT. 3tium

Probat Deus, sententia nostra Solutionem Objectionum.

342 Angelus hæc principaliter dixerit, imo Deus ab æterno habet exercitium libertatis sua volendi et nolendi. ipsum autem deconstituere eligit, prædestinavit etc. sed nihil ab æterno produxit creaturam exercitium talis libertatis nullam creaturam ullam medium. 2dum. Deus non habet quia non habet unde operationes constitutiva ipsum Deus ad, constitutum alijs, et constitutum sine alijs nec dari in fieri, aliqui ab æterno habet unde nostra scientiam ad constituendum huius Deus ut Deus velens mundum aut huius mundus volitus a Deo. Neg, ab æterno dant hæc deus aeris, quia tu dari possunt immutabilitas de voluntatis gratia possibilia decreta habet in fieri. Confirm hoc angelus non ideo Deus non denominatur ab æterno producens mundum, quia applicari objecto ad creandum in æternum sed temporalis, aliqui applicari de volitionis ad volendum mundum in æternum sed temporalis ut dicimus Deum non denominari ab æterno velens mundum, sed nullam pure recipit denominari.

343 Tertium. omnis effectus creatus præsupponit principale causa decretum dei completum et exercitium de libertatis. Nullus effectus creatus constituit decretum in esse completi aut exercitium de libertatis, concursales, quia completi effectum absolutum

cāq̄ quam præsupponit ut subdum. ante hāc. q̄to de omni effectu creato
tā e' veritima hæc positio: vōlo deus producit q̄a vult, et q̄a
libere vult producere. 4to si per productionē alicuius creatē deus
constituerat velens liberē, deus n' erit liber ad volendū et nolendū
sed solum ad producendū et n' producendū: alqui hoc reprobatur
n' auctoli sententia citata n: 827. Nullius creatē productione
deus constituit velens libere, sed taliter q̄ haec aalc omnē creaturā
existentem. vbi: exercitium d: libertatis e' q̄d vitale: sed omne
vitale e' adæquate mētionatū vivendi: ergo deo exercitū actū li
bertatis, cheq̄ mādaq̄ale constituit per aliqd creatum, quod
eons: q̄a omne creatum e' deo extrinsecū et vitale. 6to deus posse
libere nihil creare, ut ligat exn: 317. sed n' illa hypothesi illa
ad exercitiū libertatis sua constitutū m' requirebatur ab eterno creatū de
pendū q̄a sine ulla epistatē existente deus per solam voluntatem suā libere
potuisset, condonasset veniale peccatū et condonare post mortale, obligat
e' obligatē remittū eū sibi. q̄a voluit condonata tunc nata postea
condonabile quapropter tejatum nil ponit in e', sed deus haec pluries vo
luerunt liberē conditionata q̄alis e' generalis voluntas salvandi om
nes hoc, haec exercitium libertatis sua, sine ulla productione
extra sibi divina, sive libera sive contingenti: denique quamvis nil
penitus produceret, haberet in deus et nullū liberū medium mouēdi
eternum, et nullum medium contingenti demittit obiectū creatū
condonabile futurū.

Rō ad 1mū distone mea: ab eterno haec exercitū libertatis sua 344
volendi et nolendi, per motū actus imi: exercitū libertatis sua
per motū actus 2di subdi: haec ab eterno hoc exercitū 2di ad
constitua nec 2du n' ota, cōmeas et mi: sed consens: terminū intrinsecū
constituit ut n: 332 et constabit amplius ex sequenti distone

Rō 2dum: res mea quia verissimile humana e' adeo fallax, ut 345
patitur fieri multa deordeos quæ n' daret, si illam omnia constitua esset timidi. tales e' deordeos pecte
nibi et futuri, ligant exn: 230. tales etiam quasi deordeos scientia
præscientis, dispientis conservata, horis tenis, donus antiqua de.
talem deriz, e' deordeos dei liberē volentis mundum et omnia
les, quasi fundata nostrorū affectionū gibus ordeos omnes in his
deordeis, includi aliqd n' quare divinum et n' aeternū et dil.
q̄d quare divinū et aeternū, ac proinde si deordeo voluntatis
volentis haec ab aterno, n' daq̄ ab aterno 2du certam, fixā

hui totius, sed partim ab illa genere ad specificabile ut completens aliquid alterius et aliud temporale. ad Confirmae habitudinem n: 332 concipio praemitto nec esse disparitas, nam diversa ratio potendi ab aeterno, quia ab aeterno certus, nihil potest denotari producibile ab aeterno, quia ab aeterno certus, ut cum adversarij fatentur nihilominus docent eandem diversitatem de facto esse, ut Deus denotet ab aeterno volens mundum, quia ab aeterno certus applicatio voluntatis ad mundum, nam denotat ab aeterno producens, quia ab aeterno certus applicatio omnipotentiae

346 Hoc stante nec arbitror, nam liberum omnes effectus creatos generaliter concurrit causa sui decretum dei sumpsit per modum actus primi, sive ut est, voluntio potens ponere et suspendere applicationem sui ad talem effectum, nihil ex effectu ponit in ponendo decretum dei completum hoc est, per modum actus ideo et causa exercita divina libertate, illa enim moraliter indiget applicari et complere voluntionem divinam ponentem illa ut applicata et completam, ad hunc constituendo, ad quae Deo illas causales gerunt pars de effectu dicto ad complementum de voluntione, ex ideo Deus ponendo mundum jam nullum, et absolute verum, et aeterne ex parte causae voluntionem de illo completum et per modum actus ideo si jam interpretentur de illo effectu quia, ipsa complementum de voluntione ex ideo Deus ponendo applicatae huic voluntioni quia nullus fuit unquam in tempore tali forali certe loquendo, et in aeternum ex parte causae efficientis applicatae eiusmodi voluntioni divinae ab completa per modum actus ideo ad praecise per modum actus primi nihilominus in voluntate creata, dicitur hinc prontitio ideo Petrus currit jam nullus, et absolute vera, et ex parte causae currus ponentis voluntionem completam et per modum actus ideo volendi currus, hinc vero prontitio ideo Petrus habet voluntionem currendi jam nullus aut hinc, ideo et determinat ad volendum currus jam nullus, et vera totum in tempore tali forali communiter loquendo ex parte causae efficientis voluntionem in ponendo voluntionem ad quia volendi per modum actus primi, dei communiter loquendo, nam si reflexe velit voluntionem currus tunc ex parte causae voluntionis divinae praeponitur libro reflexa mysterium, praeterea Deus si reflexe velit voluntionem mundi completam, tunc in priori ad voluntionem directam pone

suppono[is] volitio reflexa impossibilis hoc e[st] de volitio[n]e completa per aliam entitatem modalem sua applicat[a] immediate n[ec] mundo ad volitionem directa et libera mundi.

347 Ad 4tum nego ma: quia in voluntate libertas producendi applicacõe volitionis suae ad obtum, e[st] formalissime libertas, volendi bile obtum, nihilom[inus] e[st] aliud velle, nisi quod applicet voluntas volitionem suam huic obto, hoc am in creatis voluntas sua strictissime producendo volitionem ipsam, divina am voluntas producendo modum applicativum volitionis impossibile.

348 Ad 5tum dist: ma: exercitium de libertate e[st] quid vitale ad obtum ad dicit volitionis et volentis conc: ad dicit applicacem volitionis ad obtum nego ma: et cons: post mi: conc: hi applicacõ volitionis libera ad obtum deberet e[ss]e vitalis et intrinseca deo vita dei praeter poet deficere, et deus poet aliam vivere vitam, quam modo in vivit, haec am e[st] milligrois chimaera deducta in 334. praeterea exercitium de libertate, cui ad dicit obti, in debet e[ss]e quid vitale, aut intrinsecum deo: aut in alia, idem dicemus de exercitio cui ad dicit applicationis ad obtum.

349 Ad 6tum. Dist omittendo ma: quatenus ly nihil excludit, in obtum entitates quia sunt effectus de volitionis completa eadem entitatem modalem quae e[st] complementum et applicas de volitionis, mi: praeterea dista mi ea hypothesi haeret exercitio libertatis sua negativa aut quasi omissiva, conc: exercitio positivum ne: mi: et cons: quemadmodum exercitio libertatis quae omissionem suam nihil potuit producere a voluntate creata ad obtum exercitium positivum, ita mi divina in data hypothesi quadam nihil possunt producat neq, tanquam terminus et effectus sua volitionis iam completa neq, tanquam complementum et applicatum sua volitionis liberae: et divina libertatis exercitium quasi omissivum, de possibile theologi plures arbitrabuntur am hinc usq, de positiva libertatis exercitio loquendi sumus.

350 Ad 7mum. ne: totum. nam licet deus nihil indirecte producat mi promissiva cui promissio aut in peccatore cui condonata et sic de aliis, nihilominus producit entitates modales gratias divina volitio aut nolitio diversimode applicata prodiversitate donorum gratuitorum: quemadmodum voluntas creata dum promittit, et donat et producit diversas volitiones aut nolitiones gratias applicatur obto sub diversis illis denominibus.

351 Ad 8vum. concedit[ur] pro maiori ne: cons: nam cui prohibenti

condicata nil rei affirmata v negata ponit in ea simpler donec ditio non purificatur, sim ider volitio condicata nil rei ista ponit in ea simpler non purificata condicione; ad ipsa positio et volitio ponit in ea, cum ea libera dei voluntio condicata, n ponat ea libere in ea, 2du sc. voluntatem voluntionis sed necessario ideneata cu deo per modu actus sui liberta tis, debet poni libere in ea, 2du modu condicate applicandi ad rem predictam.

382 Ad gnu. Rosj. complementum entitatis creaturae contin gentis in deo et illius obitum, in hoc concreto deus videns mu dum, aut in hoc, deus videns convertibile tyronis condicata quidd. et forma aut representabilis intellectualis identitas entis, patens ad omne cognoscibile cum hanc determinate representandi ista, ab ipsa sunt representabilia, qd vero determinate mu dus praecise modo, et condicionata cum tyronis aversio per conversione affirmet in eius potentiam ipsius cognoscibili talem obti quia ultimum complementum et formalis determinatio entitatis, ad representandu se ipsa in ea, stat obtinuit absolute affirmabile complet entitatem visionis, in condicionate affirmabile entitatis condicatam, et galenus affirmabile ideam mundi praedicti cu subto concretum, possibilem aut imposibilem simplicis intelligentia entitatem, hae em diversa repre sentibilitate obti exercentur diversi modi representandi ista dicatis divina entitas. alg. in hoc textu anticipanda quaestionem n. 208. qd ephlire infra de Thom. quaest. 2. de veritate art. 2. ad 2dum docet notam veritatis, et notitia simplicis intelligentia nulla in re habet distinctam, et quia scientia dei sola est quae rei est. praterea q. 2 art. 3. ad 2um aut entitas visionis habent aliqd qd est extra genus notitiae entitatis non existit dicit enim volitio est prior, qua est causa existentiae mundi; at ipsa visio, ut est visio existentiae mundi est posterior, qua est quasi representatio ut legit n. 222.

CONTROVERSIA. 4ta.
De Deo ut Providente
DISPUTIO. PRIMA.

De
Deo ut Providente
CAPUT. PRIMUM.

De scribitur Constitutio Divinæ Providentia

Supponit ex pijs nouelatores et male catholicis
olim contra magnos aliquos gentilium philosophos nominatis
q ex d. Augustino rebellionis in Deum nihil videtur in bonorum conditio
euenire casuale deo, adeo ut eum minimum maximum, nemo
illum omnium prouidentissimam curam habere; diem
et fatum agri, q hodie est, et eras in clientium militij, vestibus
splendide. et nonnullos plerisque eo illos malos carere nec
menas quam multitudinem dellatos, et scripturæ huius acuta
distinxere prouidentia gubernatur. Rect de Thomas. 1. parte q. 22. art. 1.
quod est, nos ordinare rerum in finem in deo existens ex gibus
certes a theologis hac prouidentia dicit de ordinatio et applicatio
nes mediorum conducentium rebus ordinatis ad suos fines
sive intrinsecos sive extrinsecos considerat. et hac ideam communi
descriptione communis sententia est deum ut prouidentem constitui
ex scientia et voluntate, ordinatio eum, mediorum ad finem in
dubia efficacissima rebus eam conducentia, et quia eorundem
est libera voluntas, quia deus nulla media necessaria ad explicitia

aut esse sic ubertosa alia ad efficaciā dicendi.

384 Dupliciter hic occurrit dubium, primo an predicta providentia consistat solum in actu intellectus aut voluntatis, dicendo gratuite in quibusdam vere de vita eterna: secundo obtemperando d. Thome, cum dicit consistere in actu intellectus cum dicit actu voluntatis tantum, actum voluntatis tantum, actum voluntatis cum dicit Bonaventura et hoc confundunt consistere in actu voluntatis cum dicit actu intellectus, et nostri alii una alii alia parte subsistunt, alii vero conficiunt complectentes utrumque, actu intellectus et voluntatis ultimam partem libenter amplectendo dicimus in causa finali et patrie providentia et communi specialis predestinationis ipsum actum intellectus, ipsum actum de voluntatis, ipsum utrumque, id actu intellectus illud sub ratione. Actus istius superbie hominis et illud finale ad nominis quam minime impossibilia sunt reduci ad esse ob. De actu voluntatis illud sapientia boni, qualiter dicitur causa de ordine ad illud finis: 12. complacentia patris voluntate dare cibos regnum. Illud ad Ephesios imo predestinavit nos ad adoptionem voluntatis sue, de utrumque actu illud in una patris capax: electio aut prescientia dei patris. Illud quia ad Romanos quos prescivit et predestinavit, unde rede dicitur utrumque actu providentia continuari et paulum homini protestatur solus exprimit. confirmo. sic de patet actuum. actus pertinens ad perfectionem providentie: alii providentia dicitur finalis dicitur concepta, concludit declaratur et specificatur: Cuius actus pertinet ad finalem dicitur divina providentia capitum: alii actus illa in utrumque finaliter dicitur.

385 Secundo dubium utrum de ratione providentia sit specialis finis et duplex dictus actus providentia finis. alius et paulum ille, adjungendum, ultima media presens et applicatio ad deum, alius et finis unitatis voluntatis honestas ipsa providentia, consistere in hoc, quod una cum aliis finibus gubernet, ita providet media ultima ad eius singulare finem ordinem aut eum dicitur consistere in hoc quod creata ordinet disponendi deserviant tanquam ministrantia concurrat hoc. Regula dicitur in Gen. hac premissa dictione de ratione providentia et specialiter finis, eum parlante, nequam dirigit proprium sua media, certe caute non, quia multi legunt. Mortua.

contra sentiunt reliqui eiusdem Theologi Iauerus expresse vide
D. Thom. 9. 6. de veritate art. 5. et 8.

Hæc ita Scotia veritime notat ad 2do: 9ia providentia sufficientia medium concessit, causis liberis ex hoc recipere effectum posse carendi sine parlari à quem media recepta dicuntur. Sed providentia sufficientia medium à separabilis à providentia efficaci conversionem mediorum, id talem parlare sine quo videntia sufficientia mediorum post ad assequi, illum parlare sine à quem media concessa conducunt, Conf: valet: nam eorum providentia sufficientia sit separabilis à providentia efficaci à conversione illius parlare sine, quia necessario concedat providentia efficacia. nec valet: 9ia sufficientia ipsa concessa causis liberis carere post effectu à quo dat quia causa libera, subsistere sufficientia ad operandum perdere post operationem, unde providentia sufficientia à hoc, quod ei formalis recepta carere post illo parlari sine dicit. nil valet ad alios adultos qui iam rationis quos tribuendo sincero effectu per media sufficientia nobis salvos fieri, dicente apostolo imo ad thimotheum 1. 2. c. Deus vult omnes homines salvos fieri. ergo ni huic finem sufficientia auxilium tribuendo ex meritis christi quem pro aliis omnes homines mortuus est negari non potest ratio nantia.

Adverti ita à nullam dei providentia carere pro consecutione finis parlatis nostris à 9ia. valet: 9ia ei consecutione illius finis carere ei carent absque consecutione finis parlari, carent omni recusatione finis et tota providentia posterent ni applicatio mediorum salutis ei evidenti nobitia de nullitate finis, ordinatis et culta à ordinatio divinis a Deo repugnans, hac de causa D. Thom. 9. 6. de veritate art. 8. corpore, dixit optime quod licet aliqua secundum naturales deficiant ab effectibus ad quos sunt ordinata: ad hoc ipse defectus divinitus ordinat ad aliquem finem, et nihil potest efficere à generali fine providentia, quamvis quod defici ab aliquo parlari fine, eodem textu publicitur huiusmodi de epistolis publicat. cap. 58. dicit, mirabiles reputentes vocatio etiam ad finem agere contra dei voluntatem; qui illum finem

experiuntur impugnari potestatem eius, cuius misericordiam confidentes.

358 Neg. sedilia sedilia obstat qd dicit de Thom. prima pars. q. 22. ar. 2. ad 1ūm Socinus, impossibile est aliqd effectum ordinē causā universalis effugere. et ar. 4. ad 2ūm. ordinē dei universalis est immobilem, quatenus ea ab ipso proficiscuntur omnia eveniunt eo modo quo ipse providet, quibus hæc dicta afferant illi, Thomæ angelicæ principia retrahere ne nostra sententiam; nostri meliora de angelica mente diu retractare rogamus; ita enim penitus distione parlandi et universalis finis, qa semper obtinet providentia vel ultimum in talem finem; et qdo talis finis obtinetur praevium determinatam creatæ voluntatis libera, deus actionis alienus, permittit carentiam parlandi finis, contrahentem in defectu peccaminoso; alq. dicit ista carentia finis intendi per providentia bona operantis in effugiū penitus providentia dei, sed labiliter talem in providentiam permissivam peccati, inde landa ita providentia eveniunt eo modo quo deus, aut intentive aut permissive providet.

360 Dico 2° iterum providentia hypothetici voluntione finis, non expressa
372 hic docet Thom. qu. 22. ar. 4. ad 3ium, ad divina voluntio immutabilis, et providentia carere regit, intento sive parlandi. Confirmant. qa impedimenta agentis agricola, si ferramenta mitterent in agrum sine intentione colligendi fructus nisi ea intenta effectus impedirent aliarum causarum violentia, aliqui impediret aut operis boni in pol, et de intentionis effectus negat illius causa violentia impedire. Deus tenetur quam maxime nobis ex intentione finis parlandi negat in obtinere talem finem.

360 Ad. pelendo ab argumentibus de quanā intentione finis pulandi efficaci an de inefficaci? si de inefficaci ma: gratis rara est, et mo: falsa; si de efficaci ma: est falsa, neg. min: efficacem intentionem ad finem postulari ad effectum providentia, aliquem dum efficaci voluntate dei et creaturi in pol nullis parlandi finis carere pol providentia di: contra qd ille docuit, ad 1ūm 3ii. 3ii. ita, providentia dei licet aliquem finem efficaciter intendat, non intendit efficaciter de fine quem intendit. sic providentia sufficientia ad praecipiendum professionem qua homo obligatur habet media conducentia ad talem finem, impletione præcepti intendit sed non efficaciter, qd inefficaciter patet, qa et illa providentia

componit transgressio gd milendo ad gaudet, cum sit media ut utilia ad finem
dicendo ad praecepti impletionē tribuit, negat am media ut utilia
et conducentia ad finē tribuere, nisi aliqua ratē milendo finem
cum otm sit deus impossibile praecepti sui observatōē aomat, ac ipsius
contra dei voluntatem facit transgressor. Similiter se habet provisio
superiorum ad salutem alicui necessaria reprobi perpetuam
ut dicimus consecutio. Salutis a deo milendo reprobo inefficaci
ter, sed per modū desiderij compatibilis cū carentia salutis co
gd salutis consecutionē per bonā usum auxilij sufficientis deus in
libera hominis potestate reponit.

361

Ja ford dñi ma: ponit voluntatem non efficacē v inefficacē
cone voluntatē efficacē ait finis nr ma: mi: dñi con: de voluntate
ne efficace, nec de inefficace, unde concl: a nulla. ad confirmatōē dñi
nla: et con: de milentione efficace et inefficace, quam ratē datam:
S. P. S. negat vero de efficace mi: etm distinguit et concessa de effectu dñi
na milentionis efficacis negat de effectu inefficacis milentionis
gd aliquet de exitum agricolae dicendū potius est ille agendo
minus prudenter, si efficaciter milentem fructū reportare ex
singulis glebis. grandes dispendiosas et impedire vē aliam
carū violentā maxime si fuerint prona illa et libertatē
ad fructum reddendū et nō retinendū. Sed matthaei cap: 13 sua
docet caelestis illa parabola de agricola spinis semente cuius
partem minuam partem in petrosa parte in spineta
sine fructu provenisse et sola parte in terrā bonā fructū attulisse in
aquali: alq, deo dum efficacē milentiōē tollit culturam ha
buit dñs agricola, nō habuit efficacē milentiōē fructus a tota re
portandi.

362

Ex dictis primo facile colligetur ime, aliā esse supernaturalem
eam aliam moralem providentiam, illam qua creaās ad libe
rum, aliam qua creaās ad liberas, in quos unamquamlibet finem
deus dirigit, ado, providentiam creaās ut liberos aliā et naturalem dei
am legislatorem, illam qua media et fines distribuens.
aliam sua legislatiua. Sic, legislatorem providentiam, aliam et sal
vandorū quam praedestinatōē vocamus aliam damnandorū quā
dicimus reprobatōē, aliam utriusq communem qua dei ad singulos
eorum salutis suppositā elevatōē creaās realis ad alternam
beatitudinē. Caput dñi de quibus pertinente ad pro
videntiam.

CAP. V. 2dd

de licentia pertinente ad providentiam.

363 Sit una positio: providens aperte necessario scitia liberi, ex intelligens circa finē et media, pl. facile, ergo providens aperte necessario ordinate mediorū ut talium ad finē ad ordinate mediorū ut talium ad finem, de dare negat. Probatio illibatis et conducentia, mediorū ad finem, qā includitur illa reduplicate mediorū ut talium, talis am notitia scitia simplicis intelligens, qā dicendo certā mediorū dicat illorum utilitatem, considerantem iam in intrinseca connexione aut conducentia ad finem, iam in aliqua respectibilitate extrinseca ut refertur per extrinsecam ordinate cum alijs ut has respectū, potest ab operante in talem finem: Pol.

364 Dico. providens actualis dei libera ipsa potest nil mare gubernandū: sed prodicta scitia dei necessaria, ergo sistere in deo sine actuali providens, ergo providens, Deo. hoc argumen valet aliquid contra illos qui in ipso actu intellectus attendunt considerant, scilicet et gitative providens; nil contra nos, qui non in ipso actu intellectus providens ipso nomine: vinde concessis premissis conclusionem cons: qā providens mare nil providens, et providens sola actualis ut simpliciter liberi deo et contingentes potest aliqua illius pars dici posse necessaria.

365 Sit 2da positio providens efficaciacina actus creati liberi, nadie aut hyperalis implicat necessario scitiam mediorum hac verbis concurrit cum aliter nostri contra theologos probabiliores. pl. suae fundati, ad gratiam religiosa reducuntur: nam providens efficacia implicat quando mediorū ut infallibiliter efficacium ad finē regium. gemadmodū providens sufficientia implicat quando mediorū ut infallibiliter sufficientium: sed quando mediorū ut infallibiliter efficacium ad liberos actus creati praeexistentis necessario fulciant mediā Deo. mi. pl: qā quando mediorū ut infallibiliter efficacium ad liberos actus creati praeexistentis scitia infallibilem de actibus ponendis sub mediis inobservate et contingentibus per se ex carentia illorum existentia decreto praedeterminante inevitabili, ad scitia infallibilis de actibus creati ponendis sub mediis inobservate et

et compossibile per se cū carena medioꝝ excluso decreto prædeterminabile inevitabili ē scitia media ad quod vel constabit. Mas Bay. qđ illa pura medioꝝ propositorū scitia misceat libilem de actibus creatꝝ ponendo sibi exclusive libertatis ad exclusivā libertatis est. Tam media connexion per se cū eis noe, quam decreta prædeterminans inevitabile est Lugo d. n. 264 26.

366

Dices 1mo. cū prædeterminatrix. Deus per scitia simplicis intelligentiæ nihil aliud possibilia media gibus producit, et applicatis eligiuntur post á voluntate creatá quem cung, eligit liberū esse voluerit (cuius ista sola sufficit scitia dicta pura) post media illa, cū intentione efficaci eligendi actū liberū creatæ voluntatis ejus, hanc á providená efficax de actu illo libero, sive providená efficacia. Ad illud: Confert ut equilibrio cap. 98. quis em tam impie desipiat ut dicat Deum malas hominū voluntates quas voluerit qđo voluerit ubi voluerit, inducere, á quo averti

367

Def. hoc ipso antecedente cuius pena explicat doctor Dandelin Def. 21. Brad: de auxiliis, negando Cons: electum per scitia simplicis intelligentiæ Deus ut videt efficacia ad recta suspicionē talium mediorum, hoc est, ut videt qđ illa media ponant obtinere finem, sed ut finē videt qđ obtinebunt ut dicit hanc ut illa parlavia, do am ut videt per scitiam simplicis intelligentiæ qđ ponant hanc ut illa media parlavia obtinere actū liberū creatæ voluntatis, ut videt finem qđ ponat ut obtinent, et qđ voluntas creata nec ponat, prædicta media, ut ad post habere efficax de actu libero obtinendo, per hæc media ut dicere et voluntate sola scitia simplicis intelligentiæ dicitur de actu infrustrabile, qđ dicitur efficax, est frustrabile, ut qđ imitatum, sed media frustrabili; hunc quæ scripsi scribere inde angbū n. 264. neg. aliud dat Lugo: est ut dicit qđ Deus converteret post quam voluerit voluntatem: hoc am veritatis est, qđ ait: ut aliter Deus habeat efficax decretū de libera conversione, non dependendo ut á scitia media, qua pro hoc determinato medio repræsentet sibi conversio, et qua voluntate Deus vocat quomodo scit homo cooperare ut vocanti ut respicat, qđ Lugo ipse docet ut n. 264.

368 Deus 2do. p. scitia media ad speciem providentia aliqua
est necessaria destruis ostium scitia media: ad illius obo lest
nulo tollis ipsa, & nulla ratio est necessaria ad speciem providen-
ma: glos. nam do Deus efficaciter praedet auxilium petro &
ad conversionem, positio qd est necessaria sine scitia si Deb
ro petro tale auxilium scribes, ex parte hypothesis debet as
sumi perfecta ipsa providentia ad speciem ista providentia effect
necessario scitia praedictam & decretu praedictum illius
auxilij ad hoc utrum, concedis ergo cum conversione & ex parte
hypothesis aperte aliqd essentialiter connexu cum conversione: Ad
tertio n. video sore sub hypothesi indifferente; aly. deo destruis omn
scitia media. obst mas qia ex parte illius hypothesis debet cognosci
ea adaequata voluntis: ad speciem providentia dei pertinet ad eam
adaequatam conversionis &b. Confirm. nam ex parte hypothesis si
dedero auxilium v. milleligit deus si dedero praevide, v. milleligit
si dedero non provide; posito dicto ipsa abstrahes a n. post a praevisa
et improvida: aly. si deus milelligeret dm sullerit, qia nihil ipse
facere post improvide: & milelligit imo?: Ex parte hypothesis
milelligis providentia speciem.

369 Dest. mas. ex penitus falsam. ad probe ne: ma: non licet
deus bene habeat scientiam providentia n. bn. qd si milleligit deus est
ex primissis quam libet sortilate d. scitia. aliqd omnes sortiales
scitia, n. esset deus ad unica, et divisio scitia nulla. ad probe ne-
regula ma: dicis mas: ex parte illius hypothesis debet cognosci
ea adaequata voluntis ista ediaba, cum media ne: ona: mi-
diam Deb: speciem providentia dei pertinet ad eam adaequata voluntis
immediatam si praecise & providentia sufficia, cum si praeter suffi
cientiam & providentia efficacia. nec mi: dicens ipsi ex parte hypo
thesis scitia media sola cognosci voluntas creata determinabi
adhuc ima proxima pna libertatis, ad motu est ex n. 249. et
293. adhuc ima proxima pna libertatis milleligit praeter
am sufficitia, ejusdem talis adhuc imus constituis per sufficien
am operandi & n. operandi. ab n. milleligit providentia efficacia
aliqua qui libere omnibil operare cum n. habeat providentia effica
cia, n. habeat pna sufficientem ad operandu. Simila fiunt n. 2
98. si ergo providentia efficacia n. constituit eam adaequatam im
mediatam voluntis, n. debet cognosci ex parte hypothesis

m illa scitia gam obiicit argtu, providentia efficacia retinuisse illo auxilio simul cu scitia media de conversione futura: auxilium conferret cui immediata conversionem scitia cum media prout adhuc dirigendo voluntatem dei quantitia talis auxilij &c, adeo pertineret ad cui immediata auxilij et media conversionis.

Ad Confirmone Deo. dico parte illius hypothesis si dele auxilium, intelligit deus per eadem providentiam, scientia cum parte eiusdem hypothesis intelligit et eadem providentia efficacia, quia ex parte hypothesis respicit eos solum actus intus proximos sive immediata cui effectus consequi, non vero actus extra remotos sive illa quae pertinent ad cui mediatam, ut supra diximus. ad illud dicitur dari auxilij non abstrahere a provida et improvida: dico non abstrahere a provida et improvida, aliqua providentia, quia deus negat auxilium aut gratia cui sive actu providentia, postea non abstrahere a deliberata providentia efficacia dico non dari sine illa, ut liquet ex n. 356.

Sibylla prioris neutra providentia, neque scientia neque efficacia retinuisse ex iudicio practico post milenbione finita dicendo, quia media pro aliqui tunc eligenda, nunc nec, ex imperio intellectuali post electione mediorum, pro milenda cum executionem post duas hic intellectus ut ultimum providentia ni communi aut speciali pradeterminativa, ex nostris aliqui cui thomistis recentioribus dicimus plus una pars: quia iudicium illud practicum nec, quod actus deo liberum nec, quod non liberum, sed quod neutrum contradictoria est implicat: certum illud practicum iudicium. nec plus una simul cum illud iudicium practicum quod actus non liberum, erit actus necessarius, quia non actus necessarius, non erit post ad ante liberam milenbione finita, quia necessaria non deo sunt prioris liberis, per rationem n. 296. Confirm. quia ali plurima media equaliter eligibilia ad obtinendum finem milenbione repraesentans per scitia simplicis intelligentia negat scitia necessaria dictare hoc deliberate medium, quod eligendum pro aliqui alterum scitia, de quocunque horum eligibilium dico. iudicium illud practicum quod per conversationem vita dictat, hoc medium quod convenienter eligendum, non quod actus deo liberum, quia non actus liber, est non nisi forsitan liber non in alio: aliqui non quod non forsitan liber, quia post intellectum ut talis non eligit hoc actus

neg. ℓ liber ni alio dñr gia deus n' hab liberū voluntatem, qua simpl
nō intellectui diuino prædicta iudicia, hr gia n' ℓ re impedibile
le tale iudicio per carentia electionis cuius medij qua repetit
lab. dupliciter dicendo se re parte actus imi proximi ad talē elec
tionem: Cuellā hab libertatem.

372 Ad 2dū dicendū q̄ sicut dicit Aug. in libro de Trinitate: nam sicut ipse
pertin sed multi explicant ℓ speculativa cognitio dicitur se
flexa ℓ dea ℓ hanc intentionē efficacē finis ℓ electionē medi
orum, alq; adeo necessariū ℓ, media exequi ne frustra ministra
bilis electio sua, talis nequam cognitio ℓ nōles sed nō hab
huius provisionem: Cognitio intellectualis ni hoc tempore n' ℓ
restituta de providentia: ante Baal: gia prædicta cognitio praeco
nem actus scientiæ inducentis intentionem finis ℓ electionem
mediorum, nemus praecognitionē intentionē ipsa finis ℓ electionem
mediorū, eidem hanc gia habent prædicta cognitio obtū nequa
n' includit ipsa dictas illas praecognitas inducens provisionē obli
cula, talis cognitio provisionē praecognitionē explicata restituta me
piales: gia n' illas praecognitas inducens nō ordinat rem in
finem, qa ℓ definitio de Thom, aut ordinat ℓ quasi mediorum
ℓ. ut liquet a' ne 3 q. 3.

373 Secundo dicitur impetum intellectuale, ut alii placet
monasticū ℓ actus intellectus. Dens hic voluit hoc homo
uiandū ℓ an talis actus sit re presentatio alicuius ℓ nullius
obti: per aliquius enim q. Deus aliquid illū actū nullius
obti ℓ representativū, sic ℓ pius impulsus voluntatis. Si enim
gia si nihil representat ℓ impulsus voluntatis, patet ℓ dictus
dus actus voluntatis gia intellectus dicitur actus voluntatis
nihil representat, et impellit se solus voluntate ut sedere
aut ad obtū qd amor, aut ut ambulo nudat si ℓ dictum:
Contra do gia intentio efficax finis impellit aut trahit pene
solum voluntatem Dei ad electionē mediorū, sic contingit
ex parte intellectus impulsū impetratiū electionis mediorū
ut condistinctum a tertia simplici intelligentia, prouidentia ut
talem mediorū: Electio efficax mediorū impellit aut trahit
per se solum voluntate Dei ad executionē mediorū per ap
cam ℓ sicut gia contingit ex parte intellectus, impulsū impe
rium talis executionis, ut condistinctus a tertia simplicis in
telligentia, prouidentia n' solum ut dictate absolutā executionis

sed dico necessitatem illius ex suppositione electionis efficacis.
Arg: si neges standū erit argto ex n: 39: alcū ab iſto auctoritas
concedat consilia pariter urgent: ergo executio mediorū nimirum
ē necessaria ad obtinendū obitum efficaciter amati per electi
onē mediorū, quā ipsa electio ē necessaria ad obtinendū obitū
efficaciter amatū per milentionē finis: sed nec huius necessi
tatis contingentia cū sua efficacia milentio per se sola ēt impel
lit ad electionem. Nec similis necessitatis contingentia cū sua
efficacia, electio prædeterminat per se soleter ad executionem.

Dices alij prædictum intellectuale imperium ē suppositum
electionis mediorū tam factæ ut talem suppositionem mitigare
voluntati electionē facientem obligando ptica ad executionē displi
cabē pōa executionis. Sed refellat. imo: quia talis mitigatio et
suppositio præsupponit prouidentiā constitutā argto ex n: 37 2.C
ā solutionis. 2do. hæc ptica obligatio ēt deterninatio voluntatis ad
executionem constituens nō est imperium neq; libere ē neq; illicite
de voluntati, argto ex n: 39 ibi implicatoria c. 3to: nā hæc ptica
obligatio ēt determinatio voluntatis ad executionē medij efficacis
ēt electi, ē ē soleter mitigata ab obligatione, et determinatione
exequendi medium efficaciter electum quam ipsa efficax electio
continet in se, ē ē dicta ē mitigata, nec ē aliquis actus distinctus
ab electione. 3tio dicta Cadit libertatem executionis, quia cum:
quia libertatem executionis tollit obligatio ptica ad determinatio
voluntati exequendi, eandem talis determinatio ē inevitabilis et cum
ea non compossibilis cum omissione executionis, argto ex n: 2da
Cdo. nec subsumit id cum dicunt determinationē constituentem in im
perio intellectuali ē liberam in se ad quam antecedē
ti permissione, quia voluntas libere permittit imperare tali
ab intellectu talem executionem. Contra: quia gratis fingitur
ista permissio alicui imperij, do voluntas ipsa ad libere per
mittit imperatum illi ab intellectu post libere illi imperare,
quia cum imperio per efficacem electionem.

Dices Contra. voluntas Divina post milentionē finis debet unū
medium alteri præferre, quia debet unum pro alijs eligere: sed ut
unum alteri præferat a finiti sufficienter a priori simplicis
intelligentia de ubilibet singulorum: ergo prædicta
cum dicta hac determinatio medij pro alijs ē conveniēter

eligendū nr̄i sal. gr̄a scilicet simplicē intelligentiā d v̄ gratiā agentem in omnes medijs ubilibet ad finem, v̄ m̄ agentalem: liberam agentem, n̄ habet per talem scientiam voluntas deternalium ex parte intellectus ut unum alterū præferat ei m̄ agentalem, n̄ posterius voluntas ex directione talis scientiæ præferre minus ubile me dio magis ubili. Confirm. nam voluntas præferens unum me dio alteri amato magis unum quā alterum: sed inter æqualia amata magis unum quā alterum n̄ potest nisi deterneri per rationē præcisā dictans ita istum hic et nunc ē amandū &c. Ergo ad præferendū unum medium alteri impletur voluntas ex indicato determinante.

376 Ref. ex doctrina Scotica deposita in controver: de acā: ne: mi: ad hoc deo gratia scilicet simplicis intelligentiā agentem sive m̄ agentalem ubilibet in omnes medijs generat, aliud sufficiens determinativum ex parte intellectus ut d: voluntas gratiam medium præferat alteri: dummodo illius ubilitas sit sufficiens, aut efficax promissa per scientiā mediā, affirmantium, vera modū mirabilionis pertinentis ad providentiam sufficientia aut ad providentia efficacia nō ē, gratia ex parte intellectus n̄ aliud determinativum requiritur nisi illuminatio aut potibile sufficiens obi: cū aut sufficiens illuminatio et potibile ubilitatis mediorum quæ constituit in scientia simplicis intelligentiā et scientiam mediam ut propria libertate voluntas divina gratiam mediū sufficiens aut efficax præferat alteri: ad confirmā dict: ma: voluntas præferens unum alteri gratiā benevolentiæ, amat magis unum quā alterum concludit quare ex directione ne: mi: dict: ens rationi. si per impossibile præsentium intelligat cognitio rei præsentiæ obiectum ē ita amabile attentis omnibus circumstantijs, cons: si præter hanc cognitionem intelligat determinatā intellectualiter m̄ compatibilitatem ad contrariū amare ad electionem ne: mi: et cons: gratiā benevolentiæ constituit m̄ motionem effectu erga unum pro alio, gratiā quare electionis consistit in hoc gratia deo cū nulla impetrata ad media nego sint eligenda, eligat unum eligi relictis pro arbitrio eligentis. ydeona ipsa gratia dicit unum amari magis quā aliud: secunda vero solum dicit amari unum potius quam aliud.

CAPVT TERTIVM.

De Volitione pertinente ad Providentiam.

Sit ista Conclusio providentia Dei miliadis cenalles volitive finis 377
et mediorum utilium, sibi facile nata indicata n: 360. providentia
cenalles miliadis volitionem efficaciam mediorum ut utilium ad illum
dum finem, sed volitio efficax mediorum ut utilium ad illum
finem est volitio mediorum sed etiam finis S. ma: stab. ex
n: 352. ubi cenalis providentia regulus explicat efficaciam medio
rum, tum alterum in genere finali; media ann in genere finali sive ut
media, explicant utilitatem ad finem, qua est ratio volitiva medij
ni: obj. nam imprimis efficacia mediorum ut utilium ad obtinendum
finem est volitio illius ad medium utile conducit ad obtinendum
finem ipsi ann medium utile conducit ut finis medij ut
utilis, est volitio ipsius medij utilis. licet ni sit volitio illius ma
teriali x sed illius prout in secundo cum utilitate sua. pro
pterea eadem efficacia mediorum ut utilium ad obtinendum, est volitio con
sequtionis finis, nisi sequtionis in abstracto, sed sequtionis
prout in concreto cum hoc determinato fine, ac finis est volitio
huius finis, atque est, ipsa milentio huius finis, nonne illa,

Notandum hic si licet providentia simul cum volitione me 378
dionum miliadis cenalles volitive finis, nihil eadem modo ut
litio comparet ad finem aly ad media. respectu mediorum voli
tio est efficax: respectu finis non semper est efficax. non patet: ipsa
ni cenalles miliadis providentia miliadis cenalles quilibet pro
videns, quemadmodum nec inferior superiorem: sed nec quilibet pro
videns miliadis cenalles efficacem volitivam finis: Deus, providentia
mi liquet ex n: 376.

Sit data Conclio, providentia liberorum actuum creatu excludit 379
cenalles et ac docentium talium actuum efficacies praedeterminat
et inevitabile, hoc est independens a talibus mediis. huius Conclu
sionis pbatio sufficiens exstat, in n: 267. et 268. pbat illam
ex repugnantia inevitabilitatis decreti preservandi cum libertate

hoc est cum entitabilitate actus definitivi decreti è entitabile simpler à voluntate creata, sed simpler è impossibile absque voluntate sed decretum illud meritabile è simpler impossibile à voluntate creata: sic simpler entitabile decretum illud meritabile. cons: implicationis ligat. ma: è evidens ex termis mai. plaf. quia à voluntate creata è simpler impossibile illud decretum cuius impedimenta exmaller excludi è simpler possibile absque voluntate, sed impediti exmaller excludium decreti prædicti meritabilis è simpler possibile à voluntate creata: sed ab esse est simpler impossibile tale decretum. ligat. iterū cons: ma: obm: quia decretū est simpler impossibile à voluntate creata, et creatam voluntatem pot simpler impedire decretum, sunt termi convertibiles et mit exmaller verificandi. sicut de pote amare deū et deū amari pot à te. mutuo subsunt termi convertibiles et mit exmaller verificandi, impediti decreti est simpler possibile à voluntate creata. et entitate voluntatem pot simpler ponere impediti decreti, aut pot impedire decretum. unde tandē necesse è impossibile est à voluntate creata illud decretum cuius impediti exmaller excludi è simpler possibile absque voluntate. iam vero mi, illius syllogismi propositio obiendi: quia ly pentio actus sui liberi è simpler impossibilis à voluntate creata aliquia actus simpler liber ni est liberitate midiata: actus pentio actus liberi creati è impediti exmaller excludi decreti prædicti meritabilis, ligetur tale decretum connectit cū actu liberi creato non minus quā unio formæ cū forma, et pler conversionis connexionem hypotesis si careat forma est impediti exmaller exclusiva unionis: sed.

380 Confirat valide hypotesis tenta de constitutiva decreti liberi dignitatis Thobiæ communionem filii Genebris dign: 9. de volunt. art: 3. ad 2. quia docet creaturam ipsam voluntatem immutari ni obligues tanquam complementum voluntatis necessarium ad creata cū deo: unde concludunt decretum liberū ut actualiter exercitum et consequentem defectibile inula defectibilitatem creaturæ voluntatis. modo sit: decretum liberum ut actualiter exercitum è illud decretum prædeterminans meritabile: sed decretum liberū ut actualiter exercitum è defectibile inula defectibilitatem creaturæ voluntatis: sed decretum illud prædeterminans meritabile è defectibile inula defectibilitatem creaturæ voluntatis ergo creatura voluntas per illud decretum è actus liber creaturæ voluntatis: sed decretum illud

prædeterminans mere talis ē defectibile iuxta defectibilitatē actus liberi creati voluntatis. Sed defectibilitas actus liberi creati voluntatis ē ipsa illius entitalitas, qua entitati pōt ē voluntate creata. Decretum illud prædeterminans mere talis ē defectibile iuxta entitalitatem qua actus liber entitati pōt ē voluntate creata, hoc amō generalissime est tale decretum ē entitabile á voluntate creata, breviūs concludit sic decretum utcumque per entitabile ē entitabile; quemadmodū ad completū per defectibile ē defectibile. Ad decretum illud prædeterminans entitabile completur per entitabile á voluntate creata, Decretū illud mere talis ē entitabile á voluntate creata. 38i

Sit 3ia Conclusio circa providentiā permittentē peccati implicat mi terminū Dei decretum prædefinitum peccati cum dei maūle ḍo inseparabiliter annexam habet malitiam, ac proinde providentiā Dei de libertate actibus creatā, excludit ēē alterius decretum. probatur conclusio demonstrata ubunde ē d. n. 208: Confirm. imo. implicat mi terminū decretū Dei quo Deus ut primus autor et moralis causa peccati: sed tale est decretum prædeterminans ens entitatem peccati ḍo inseparabiliter illā habēt annexam malitiam Lab. ma: pulch. ergo implicat mi terminū decretū Dei quo Deus ita constituit, ut nil spiritus illius omnis á minimo prodatio Judæ quam vocatio pauli. prout Deo ita ut ibi tā evidenter Salva Divina fide, prout ita in Lect: 6. can: 6. Lib. de libri, tuba quam prædecessores Augst: Liber de peccatorum meritis et remissione, cap: 16. nefas ēē concedere seu ēē autorem voluntatis malæ, mi Lect. ergo decretum illud prædeterminans tale est, ut Deo volenti reddat impulsabilem malitiā peccati. Sed Decretum voluntatis tale ut volenti reddat impulsibilem malitiam peccati volentem attribuit autorem et moralem causam peccati; Lab. ma: pulch. ergo Decretum illud prædeterminans tale est, ut hæc á Deo prædeterminante et completur actum malum sub evidentissima cognitā inseparabilis malitiæ, atqui Decretum ḍi ita hæc á volente et ita completo actum malum malitiā peccati reddit impulsabile á volenti Lab. ma: constat miser ocē, qui Decretū ad impulsibilem malitiæ ni ēē necessarium ḍi sorder amens ama citra, sed agricere si amens actus vel actio — ut prædefinitione

malitia inseparabiliter annexa simul cum voluerit
se ad actum malitiae, malitia simul forsitan aut ex consequenti et ipsa
dicitur una ex q: 91: art: 1m corpore, ubi agitur hoc quidem
quia nullo alio cum quo aliud simul esse non potest ex consequenti
illo carere, utpote forte non prendat, aliquis Deus haberet decretum
illud praedeterminans voluntatem actum peccati de praesenti ex
dextitione cognoscere non posse simul cum illo actu excitationem
gratiae talem: excitationis debitae voluntatem ex consequenti carentiam
gratiae ipsa malitia.

382 Confirmatio. implicat mihi hoc decretum Dei absolutum et im-
pedens: ad tale est decretum illud praedeterminativum peccati si-
mul cum decreto nolitivo peccati ad defectum a Deo haerentem Tri-
mi plus ex D: Thoa tomo contra gentes cap: 95: sententiae: Ipsi
enim voluntas ex hoc quod a Deo est, est de effectu, quia ex causa ne-
cessitate agitur: multum enim est velle solum existere
super terram et non esse Dei claritatem. aliquis non minus in-
separabiliter et necessario nolitio malitia forsitan exem-
dibile peccati quo inseparabiliter annexa haec malitiam
quam nolitio ex sole existente super terram claritas Dei et ipsius
inseparabilitatem multum est velle solem existere et simul nolle ex
istere claritatem, multum est velle quod existat entitas peccati quo
inseparabiliter annexam haec malitiam, et simul nolle quod ma-
litia existat.

383 Confirmatio. implicat mihi hoc decretum Dei efficax exi-
stentiae lineae ex praecepto D: humana voluntas: ad tale est
decretum praedeterminativum entitativum peccati quo illa haec insepa-
rabiliter annexa malitiam Deo. ma: e evidens, et ipsius evidentia
mihi satis definitio, decretum enim Dei efficax est suae regulae
immobilibile, et implicat terminum, mobilem immobilem: mentis
est terminum implicantem quod praecepto D: lineae humanae vo-
luntas, ad implicatoriam recedentem, assumi defectum Dei mi-
nistrantis non videre, ut exponunt bridoxienses sectione 6ta qu
iii: aliqui contra Gandavum secundi decisum definitum ut mu: plus. qui
praecepto Divino lineae humanae voluntas nolle id quod Deus vult
illam velle per illud decretum praedeterminativum peccati: idem
videlicet decretum ut velle nolle id quod decretum vult humanam vo-
luntatem velle id quod decretum vult, nec enim aliis modis se
extimus alienae voluntatis nolendo id quod aliud vult ex

velle Col. me: gales. cxn: 262. dicerim facta illa carnis qua pro
hibentur in decalogo dei per decretum prohibentis carnis
actionem nihil aliud voluntatem velle. neq. hic locus haec
dicit ille de malo et prohibito ita ista mala actio pertinet
do nihilominus adhuc habet malitiam, i prohibita; aliquin
pertineret ne peccarent galeras actus illa gentis quia sic nihil
facerent prohibitum, nemo ne peccaret galeras ex illa actio
ne nihilhet necessario malitia prohibiti, qia de necessario sequi
tur de quo licito aut n prohibito n i prohibiti aut illicitum
tuum de necessario nihilhet n habet aliam libertatem nisi
quam habet illud ex quo resultat. 384

Confirm 4to. implicat in terminis lex ex determinatione qua vel
le de actu a quo prohibito ponat in terminis conditionis prohi
bitionis; ita ista lex vellet, si habens determinatum prohibitum
actionis A et simul haeret determinate efficaciter determinans
eandem actionem, tunc ille decreto prohibente implicat in terminis
decretum determinans efficaciter praedeterminans actum prohibitum. mai. Sqd.
qia sic deus ex determinatione hic faceret concurrere praecedem
tempore et decretum prohibens et actum prohibitum, qd forte
me est facere et velle tempus cum contradictione ultimum. ma: patet
d.c: nam qd actus prohibitus ponat in tempore cum ponito prohibi
tionis, et forte time qd nihil prohibitio: id implicat in terminis
deus ex determinatione sua velle qd nihil prohibitio huic tempori
contra maiestatem sua legislatricem vellet, si ex determinatione
sua vellet, contemnit et violari hanc legem: hunc qia qd nihil
prohibitio, est forte malitia, actionis prohibita: Col. 385

Alia multa possemus gibus pertim qd ab aversa: negis
facile explicari videlicet, qua ratione ut se fida est deus nil malorum
mentator et nominem tentet, et qua ratione nobis n consulat nisi
bum cum ipse deus a te iste determinatus praedeterminet nec nisi bonos
dei et pessima damonis consilia gibus nos damnat aut pertra
hit aut pertrahere ista gibus n peccata. nec gibus aut ne nec
gibus explicari digito pol, qua ratione solus damon consu
lat nobis peccata, non vero deus medio de mone ubi ipse
per meritalile decretum praedeterminans misendit consilia pe
tima nobis promenda. concedit totum qui concursum cum
mus decreti praedeterminantis ad malum ostendimus defectus
libiz. mathi nostri: cap: 4 in hac verba. satan ipse in
strumentum ciuitatis dei, pro eius nutu et imperio huc
aliquando illuc se mittebat et. nec satis facit forte his dum

distinguens concedit Deū praedeternare illas daemonis actiones pro ut illa sunt actus physici et vitales. inducendas ad peccatū, cū vero ptes n videat eas daemonis tentationes pertinā ipsam repraesentare et tendentiam vitalem nobis obiectā peccaminosa praemere alq; a illa amplectenda abhortari.

CAPVT QVARTVM.

Explicans dificultates nonnulla

386 Ex conclusibus ppositis ada maxime et sūa solent impugnari contra sūam tria dificultas se concurrus ad actū peccaminosum Deus nil facit n volens: ad facit eā voluntate creata sufficiens actualem ad actū peccaminosū, et talis scaturit haēt milapsa tibi annexam malitiam ipsam e ipsa actio qua producit actus peccaminosus dicta aut mōrata ab illo: Deus nullā cordialem gā inseparabiliter annexam haēt malitiam. Resp: ce nāq valde diversa decretū praedeternans gd negatius et decretum praedeterminans concursus gd concedimus n: 2 3: nimirū eandem actionem producuntur actus peccaminosi diversa ratione cē ut a deo alq ut a creata proffluit. decretū praedeternās cē amor efficax actus peccaminosi ponendi a deternāte Dei: decretum praedeterminans concursus n cē amor actus peccaminosi gd amor libertatis conservandae a tma causa creata, quam libertatem Deus completē offerendo concursum actualem omnipotē, neq. deternans neq. deterninandō a te, ad determinandū aut n determinandum pro arbitrio suo a voluntate creata. nimirū actio producta actus peccaminosi cē a creata ut determinate, est a deo ut determinante, quemadmodū actio proffluens a voluntate libera et habita. Hinc imo oritur gd creata a haeretenditive et elective ad peccatū et Deus pure permittive. cum em permittive n haēt quid n deternans ad determinandus ab alio, concurrit ad actionem quam n teneat impedire, aut etiam teneat non impedire ut ordinarie vulgare explicant de sacerdote concurrente ad actionem sacrilegā communionis gd peccatoris occulte publice petendi sacrā eucharistiā spiritual. ergo do gd ex decreto praedeterminante concursus et pure permittente peccati nulla implicationis, quae oriri decreto praedeternans inferatur.

In forma dilema: Deus vult facere vel velens, vel nolens, vel mittere vel per
mittere cons: nolens semper velle sive elective nec mittere
cum dicit: Deus facit et determinat et eligens nec facit et determinat
et quare permittens cum ms. et cons: nec de voluntione velle aut
electiva, licet concedas de pura permissiva. Data solutionis de
trinam respecte Gabr. de Biel: cit: n: 2 bi: alij, patres quos
Ruizius produxit dignos ci: de volunt: lec: 7. et qd forte mirari
eandem d. thom in 2do dist: 37 qu: 1do corpus in hac verba
no culpa in actu deformitas et hoc qd procedit ab eo qui habito
minimum sui actus; hoc am i in homine vita illa posita
quem ad finem habet, nec ad aliqd cum determinari nisi de ipsa
qd tanta voluntati concreuit. ubi imo hac exceptiva nihil esse
ipsa, refutat manifeste thomistas docentes voluntate determi
ni a deo ad actu meritorium esse culpa. Ido iuxta eande excepti
vam actus meritorius esse culpa ponit a voluntate creata determi
nante sola, iuxta mentem dicta, et habilla sola habente proxima
dominium sive libertatem talis actus ex concessione dei iuxta
dicta n: 2 vi. et Nicolaus Leyr: unde consequens necessario est qd idem
actus possit a deo non determinante qd determinato et non habente proxi
mam libertatem impediendi qd concedendo illa creata vo
luntati: qd foralissime est illi actum posse a deo ut pure per
mittente.

388 Secunda difficultas circa ipsum auxilij ad observa
tionem preceptij, ido per quam mediam humana voluntas pos
sit dispensare, et violationem preceptij: Deus enim ex sua deter
minate bonitate illud auxilium sine inseparabiliter annectit ri
olato precepti, quin eadem actus illius peccati, aut velit
id actus prohibita ponat in esse cum proposito quin prohibitis
nis: et similiter qd haberet decretum predeterminandi eandem
tis peccati: negat cons: qui concedit auxilij cum violatione precepti et
peccato non esse intrinsecum auxilio amato a deo, qd illi provenit ab
extrinseco, videlicet a voluntate creata quia simpliciter qui
illa non fuerit, cum non esset compositio auxilij: ab concretis crudita
tis peccati cum violatione precepti et iuxta adversarios inseparabilis
a tali enditate neg. qui non ponit in esse compositio talis endi
tatis, qui ipse Deus auxilium illud determinare ad enditate peccati
nam qd praeviderat dispensationem auxilio voluntatem vitio pos
sibilem peccata, quia permissio plane licet, qd Deus vitio
facit munera cum auxilio, tribuendo sufficiens auxilium ad

observanda præcipuè circa colendam doctrinam n: 2 & 3.

389 Tertia difficultas est decreto efficaci misericordiæ præmisso Deus concipiat post gratiæ sanctificantis concessionem præmissam cum malitia peccati infectæ implicare aliquam ex prædictis: & similiter habere post decretum prædeterminativum indubitatè peccati in obedientiæ illius correctione cum malitia. Deo. Decreta efficacia misericordiæ præmissa posse videtur tripliciter: primo si haec ante eo tempore & circumstantia quo peccati existentis. sic si ante absolutam præmissionem dependenter à malitia medio de peccato. primo modo haeret à post à Deo decreto efficaci misericordiæ præmissa, ut patet ex ant: quia tale decretum non frustraretur homine à peccando, exigeret necessario decretum efficaciter prædeterminativum peccati: 2do modo circumstantia habet post decretum præmissa: non, quia ex vi huius decreti absolutè præmissa, à ponere aut misceri ad præsupponere aliunde positam peccati malitiam ut explicatur à m. tract: de præmissa à n. 31. unde negata cons: dist præmissa, & quia decreti prædeterminantis peccatum ponit creditur peccati quia à præsupponit aliunde positam malitiam ad illam effectivè cum aut per identidem aut necessario consequentiam exigit modo admissa à multis posito decreto præmissa compatitur cum antecedente nec cons: quia dist antecedens, quod talia media de peccato futuro à Deo talia auxilia efficacia ad peccati carentiam, decretum de præmissa & pura permissione peccati, voluntas, infert vi ipsa, dando prædicta auxilia cui voluntas visa & malignitate sua humana voluntas cum libertate posset suspendere peccatum in tempore cum positis his auxiliis, decretum autem illud prædeterminans nullo conditionem peccati cum qua compatitur à post humana voluntas carentia malitia.

390 Per hanc eadem quia videtur similis difficultas quia videtur mihi in decreto prædestinationis meritis Christi domini quo Deus in ordine ad eximia charitatis & justitia ejus sua unigeniti filium prædestinavit ordinavit, in decreto dum prædestinante ipsam illam ordine Christi pater ignorat illis quia cognoscit cum omnia. Ille sit ignorum decernit efficaciter electionis gratiæ. dicimus cum hac de gratia Decreta de misericordia & electiva respectu meritis sumpta

passiue, aly etiã respectu actuum eliciton ã xto dono; siue ea mẽtiua et electiua, ad quã permissiua, respectu ei⁹ mortis suplicialis, et actuũ eliciton ã iudæis et carnificibus: ga hypothetica scilicet media de eius modi peccatis, deus illa permittens ut fieret ad obtinendum fructum ꝙ mortis passiue, ꝙ definita ei⁹ dñi xti actibus, ille sapientissime dixit Augustinus l. 1⁹ contra Julia: cap. 3. explicans quo modo tradat deus impios in mendacium; faciat hoc, inquit, occultis et ineffabilibus modis, qui nouit iuste iudicare ea, non solum in corporibus hominũ, sed in ipsis ꝑ se conditis quæ nõ facit voluntates malas ad usus ex eis ut voluerit.

Quarta difficultas deducit ab Augustino de Augustino: nuper[391] a nobis citato: qui in prædicto loco ab dom. l. de gratia et libero arbitrio cap. 20 et 21. scribit deum omnipotentem dicit obdurare, excæcare, peccatores, illos, cum pessimis scilicet viis videre, prædari hos nisi vera patientia aut tolerantiam qua illis et vitam et libertatem peccandi tribuit ad eum per quam, quia illos in peccata compellit. unde cap. ille 21 concludit: his et talibus testimonijs diuinarũ eloquiorum satis, quum euidentissime, manifestissime operatio diuina in cordibus hoũ ad misericordias eorũ voluentes quocunq; voluerit siue ad bona pro sua misericordia siue ad mala pro meritis eorũ etiam ea quæ ab ea fiunt Augustini dicta contendunt autores illi colentiores ut nõ deo detrahat decretum illud quo decernens ad malum quemlibet, cuius meritabili virtute voluntas humana tradi pessimis desiderijs et in peccata conuellitur, deus ipse potenter miscens humanas voluntates ad malum.

Ref. tale decretum prædeterminatiuũ peccati ea ratione dicere[392] tro opponitur iusta Augustini qui ea ratione docet aia illa ea mitel ligendo nihil tale, sed nisi permissionem consequentem ei⁹ subtractionem abundantioris lucis efficacis gratiæ, ad resistendum peccato: prædeterminatiuum aut decretum tale, peruersa prædeterminatæ peccati conditalem, et positiue compellit aut per impetus ad peccati conditalem. hoc ami ipse Augustinus ille qui totam quæstionem diuinam dixit: ꝙ propter, nos docet nũ ad capitula Gallorũ dicit tertia undecima. qui dicit qd per ipsa deus hoc ad peccatũ cõpellat, merito reprehendit. neq; enim deus qui iustitiæ et bonitatis auctor est, quemquam ad peccatũ cogere, et ab innocentia in actus noxios præcipitare euidenter est. tale autem dicentibus magistro Gentili tract. 1⁹ 3. ar. 1. vbi sunt discretis pharisæi et peccatore. fecerunt, inquit peccatũ pharisæi

deos n' compellit facere cui peccatū n' placet. clarissime hoc
ad simplicia. q. 2. oduxnō dei e nolle miserari ubi ab illo im
petrat aliqd, quo ubi hoc deterior, sd laudū quo sit melior n'
impetrat, cuc manifeste repugnat oduxnoē predeterminatis, qua
ponita impossibile deū aliqd quo hoc ceū deterior, et admittit ad
huiusmodi auxilij, qua laudum quo sit hoc melior n' impetra
tur. recolles n'dum. 26. 1mo ad intelligendā quem tertiū effec
tum ē proprie d. Thom 1ma 2dæ q. 79. arto 1mo ad 1mum.

397 Quia nihominus cum salmaticen sibus Calleatis disp. 10
de voluntate dubio 5. n. 83. permissio peccati ex subtractione
auxilij efficacis n' ē opus pure, ad istius pia aut tolerata
aliqui sacra scripta indicata, intelligi n' pōt de opere istius
patientia aut tolerata dei, ut contra Julianū & Pelagianū
facit Augst: Ergo de permissione peccati cum subtractione aux
ilij, &c. ad eo debet intelligi de Decreto predeterminante actiue
peccati. Dest rei: maz gia aliud ē n' dare auxiliū efficax ad vi
tandū peccata aliud ē dando sufficiens subtrahere efficax.
mū n' explicat pōa n' dabile, sd a gratiam ponit pote
statem et non potentem dare. 2dm explicat infinitam sufficientiam
poam, ubi ex patet et Collegij ex nostris 2 q. 79. ar. 2 n. 3.

398 Contra dam Conclusē positam numero 399. aliunde moueri
dubitarij: quorū aliqua tetigimus ī 2am. alia tamē fundata phia pa
motionis, quorū solutionem ut opinor audistis philosophice et ī nobis
audietis theologice in Trad: de auxiliij. hic tm libet opponere
tertia quo Pater Antonius Perez. 1ma part: disp. 3a. de prescientia
aliij. ubi loco contendit n' dari ī nobis entia media decreti pre
dictum auxiliorum prop. deū pote illaste nostra libertate con
ferendis ita auxiliū efficax, ubi ad adhuc non n' decreto
et efficax. pater hoc ex aliquos opinari quos eligunt Re
centiores pote decretū dei de operare nostra libera a ea no
lis meritabile quia meritū queruō sit meritabilis et libera et hac ex
parte ceū existere n' ceū firma omnia fundata tacta proxima con
duce et idei conducta ea communi sola opportune in loco.

399 Aliter ita construij. entia media reflexa miliusons ex par
te conditionis scitam mediā directam de operare nostra sub
auxilio ī n' differendi ed n' deo pendentia: sd talis scitia con
iuncta cū auxilio ī collato constat ant: necessario infert
meritabile et n' impedibile respectu operare meritabilis et
impedibilis: Ergo tale ē ant: necessario infert meritabile sed
n' impedibile respectu operis meritabilis et libera.

ma: pot. gra sic possibile ꝺ deus hanc vel illam, vel ego vel ꝺ petrus ꝺ
dissentiens auxilio ꝑ illud habeat, illam vel ꝺ dabo: deus em videns
per scientiam mediam directam petri dissentientis auxilio ꝑ. ei
illud habeat post liberrime ꝺ dare vel negare tale auxilium nec
potuerunt deus potens libertate repellere tale auxilium vel
et scientiam media directa de dissentiente petri, ea ipso ꝺ negaturus
sit tale auxilium vel habeat scientia media directa de dissentiente pe
tri, cogeretur deus hanc ipsam voluntatem et exercitium ipso scientia
reflexa notata ei ego video cb. minorem una pars videlicet ꝺ tali
scientia coniuncta cum auxilio ꝑ. conflat ant. necessario minorem
petri vel dissentiente, et videns, qui ei dato auxilio petrus est dis
sensurus, est falsa dei scientia dicitur vel dabo, sua minoris pars
videlicet, ꝺ tale ant: est inevitabile et nullo pacto possibile petro tale
nam qua vice iuberit impedire ꝺ petro per dissentiat ne auxi
concessit possibile tali auxilio: aliqui per neutrum impedire
post illud ant: qua parte minoris antecedit auxilium fidem neg. conse
hus neg. dissentiens post ponit vel potito auxilio. nullus permet
tit impedire post illud ant: qua parte minoris prædicta scientia
reflexa: qua talis scientia tota affirmat actu liberum de in
fundi auxilium qua actus exercendus aliqui in impossibilitat
libertate creata. item angit aliqui terminis ponit in hac scientia
vel auxilium ꝺ videns efficax, dabo, hanc cum scientia ut consumme
ta cum auxilio ꝺ infest infallibiliter consentit. similiter in
hac vel auxilium ꝺ videns inefficax dabo, qui ut consumta cum
auxilio infest infallibiliter dissentit hæc carens contentus.

Mihi tm, non obstante nativa obscuritate reflexionis mihi vi- 396
detur qui in hac mea sicca arida pauca pauci multis sophi
sticis syllogismis prolixis argutiis neutrum affirmat ꝺ. enim
vero deus cupiat me sunt immobilia qui a gratia ꝺ certa proba
bilitate cum hac phia gratiosione vehementer concludit non
una ei impedita oppositu libertati ea ꝺ minor possibile ea cum
tali exercitio qui ꝺ minor ei inevitabile a qui. vel ꝺ ad qui
impediendi terminus connexum certalis ei qui non impediendi ter
minum connexum. imo qui minor nimis est. ꝺ qui non
est. imo qui habet contradictoriam duplex illud predicta ad
testibus, nam divisive nil valet: minor em inevitabile qui
ꝺ cum possibile, cum allegatio certum libertatis libertatem non
tollere, qualiter ꝺ tale auxilium hoc modo notari dixi modus ꝺ
deus liberaliter misceat. minor probatur ut cum possibile cum

alle entro extremo libertatis, quando è meritabile n'la sua libertà qualiter habet actus deliberandi ex parte sua existens pro tempore quo ponitur subsequenter ad ens meritabile simul dimittibile cui carentia illius sit meritabilis et n' liberi, ergo ipso ens id quod actus est meritabilis à pœna dimittibilis ab eâdem è meritabile et impedibile actus, eadem connexa tecum tali actu. ex utroq; ipso ens manifestum ex hypothesi implicabit id existat ant: misereri actui meritabilem meritabile eadem meritabilis illatus existente antecedente meritabili ab quo deo id antecedens illud actui magis gloriosus è meritabile n' misereri meritabili actui, et gloriosus misereri actui meritabilem è meritabile; implicatoria ergo n' utrumq; simul concepti claudit.

397 Ja pora itaq; cum omnes nemi adhuc negabit ita posse misereri ab eligere libertatis illa reflexa id existat sola sine auxilio d. ut meritabilitate: hanc tu nihil refert, similiter licet auxilium ut sit meritabile id existat sola sine prædicta potentia tua tu nil refert. et vero, id potentia illa existat simul cum auxilio et collectio utriusq; refert necessario petri n' dissentiens. Tunc enim tota collectio è simpler meritabilis à voluntate petri quæ admodum decretum præ desitivo operandi pendens à potentia illius media, dicimus ens compositum tale è meritabile n:266.

398 Jahoc tuto dicuntur nolum notat gbardus id gravens potentia reflexa et auxilium à remota collective, pendent à potentia media de consensu aut n' dissensu petri. hocam ordendis. gia hæc potentia ego dico id petrus è dissensurus auxilio à si illud haeat illud n' daba. hæc nigra potentia asserit n' dandi tale auxilium, si ipse videat dissensurus id n' dandi tale auxilium si ipse videat consensurus, è idem ac n' dandum nisi ipse videat consensurus aut n' dissensurus. Quia dicta potentia asserit n' dandi tale auxilium si ipse videat consensurus aut n' dissensurus. Ergo dicta potentia contra ipsi ea auxilio dato, collecto potentia et auxilio supponit actui deliberandi media de consensu aut n' dissensu petri. patet. consequentia aliorsum est falsa potentia reflexa ultimus n' dandi tale

auxilio nō prouideat consensum, siue sine auxilio ꝑ prouideo consentiet. Semel ami stabito gd collectio scitiæ illius reflexa ad auxilij suppositi cēnaliter scitiam mediam de consentiente aut nō existente, talis collectio ē simpler evitabilis ꝑ gdo sine auxilio inefficax communis gntia nr. 266. explicat in propositione: nā si Deus ita promittat si dabo tibi tale auxilium nisi prævideris scitia media te consensurum: ex vi huius promissionis Deus nō obligat ad dandū auxilium etiamsi videat te consensurum, obligat tm si videat nisi prævideat te consensurum, unde sicut hæc promissione Dei coniungat collative auxilij, collectio promissionis ad auxilij ita gnit necessario scitiam de consensu, aliogin Deus ēt mōstrelis et nō staret promissis, si sub illa promissione dat auxilium nō prævideris consensum.

DISPVTATIO. 2da

de prædestinatione et reprobatione

CAPVT PRIMVM.

pro utriusq notione hypotheseq nonnulla. 399

Supponendū 1mo ex nr. 562. aliam ē prædestinatio Dei ꝓpria destinatio æternæ gloriæ tanqam coronæ, aliam ꝓpria exclusio à beata felicitate aut eam destinatos æternis supplicijs, ita nō præsentia in casum prædestinatōis, eandem reprobationem. repudiatio alijs homīnibus ut præsabōs, utraq; species ē prævidena efficacis decreti una habeat prævidena sufficiā quā Deus nō solū prædestinatis ad salutem consequaq; ad reprobos etiā ut consequi simpler possint nisi ꝑdidit. Supponendū 2do ex nr. 564. neutra considerari posset ab agibilitate nisi solo actu intellectus aut nisi solo dūmodo bitu, patet: nam utraq; cēnaliter includit tanqam ꝓximū genericum, conceptū prævidenā: ad conceptus prævidenā constituiq; posset ab agibilitate actibus intellectus et voluntatis: ostensum, pōse hos prædestinatō et reprobatō cēnaliter includere ab alio neutra posset ab agibilitate consistere nisi solo actu intellectus quā. 400

Supponendū 3tio ex nr. 856. simpler loquendo et nulla facta hypothesi aut reduplicatōe prædestinatus posse nō salvari: et reprobus salvari. nēc ēt repugnat utriusq. absq; prævidena sufficiā ad consequā salutem, ut consequa causis liberis, prævidena amē sufficientiæ

ut concessa causis liberis carere quit fine peccati, ad quē medīa
conducunt sive positive sive permissive. Supponendū 2do ordinē
hypostaticū tantū complexū aut reduplicative prædestinationē ab
reprobationē nego prædestinatos posse n salvari, nego salvari post rep-
bos: quia ubiq; n providerā efficax alterū eorū ponit in ordine
providerā am dei efficax ex hoc conceptu n infrustrabilis. Inter
vos, definitio prædestinationis traditā a Doctore Angel: 1. De Bono per
tinere ad causā ipsā. dum ait: ordinatio Rationis nihil aliud
est, quam præsciti ad gratiā beneficiorū dei, illos certissime li
berari, qui eorum liberantur, definitive eorum nullo recidunt
peccatis ut mihi bene sentiant dicto 40 in cuius exp: ubi: tradit
definitio reprobationis colligenda ex codē Augustino Lib: De prad: SS:
cap: 10. ô præscitia misericordiarum et gratiarum actionis
tionis tenendum. unde singulariter notanda præscitia:

401 Sibi nolandū videtur discrimen utriusq; providerā qđ in qm
destinatos gratis a Deo in eternum coronā meritorum ad ipsorum
merita quia dant beneficia dei gratis retribuit corona gloriæ
in respectu ad ea qđ pena gratis a Deo ut in peccatis negligendo rigi
gustati quia n gratis a Deo, sed justitiæ. ut videtur apparere ex
conformitate cū ppijs D: Augst: scilicet merita n supponere peccata ante
cedens prædestinationē aut præscitiā obstinationis et secutā prædes
nationē peccatis aut aliena ab illius mente dogmatis regimus n: 2 vs:
et a n: 281: ji qđ S: Doctor aperte explicat Lib: de prædest: SS: cap: 10 ubi
cens prædestinatos sine præscitia n posse esse post am esse sine prædestina
one præscitia. prædestinatos quippe dens ea gratia, qua bonos ipse
facturus, præscire am potens est, etiam ipse n faciat, nisi gratia cum
ada. eandem Augst: habita expressim et strictē in cap: 8: epistolæ ad
rom: Lect: 6. scribens præscitos am vocatos habitos futurorum
do prædestinato imposterum, validitate quidē eorū; et ideo dens hac pos
sitam, etiam de peccatis, ad prædestinatos et de bonis valentia vitæ

402 Dixi semper etiam pena præsciam a Deo in reprobato, ad
do tamen ex electis etiam acqsiti a nobis respective ad peccatum
finale, qđ maxime gratis a Deo ut quos permultos in am ille
tamen acquirendos a respective ad alia priora peccata, sicut dem
gratis auxilia præmissa efficax ad prædestinatos finale ut ligd
ex n: 285. prīgno hypothetici 2do: reprobatos et alios negli
ram affective, aliam positivā affective, imo ex omissio electi
onis ad gloriam, sed nolitio dando efficacia auxilia hominibus
nolo hominis ad gloriā consequenda, quā omissive et nolitive
posse Deū facere sine ulla iniquitate videmus n: 280.

falita sem per suo duplicem iudicium notata. n. 27. 3. reprobatio
positiva effectiva consistens in pena vel efficax voluntas
gloriae huic homini aut voluntas carentiae gloriae. altera pars vel
ut efficax voluntas alterna pena. ut negligendo hunc determinato
modo eum. 403
pro eo vendit deus. circa eternum praedestinatum. 1. ce de non
ea certitudine sit dicenda vita quae finaliter usu ex decreto prae-
destinationis praeviderit infallibiliter consecutio gloriae, amissa
gloria ab utroq. falsitas mihi loquendi pro utroq. vera ad aeternum
praedestinatos finaliter utriusq. exempla certitudo reprobationis negativae.
his praemissis procedimus difficultates veras circa actum d. electionis
eum praedestinandi quam reprobandi.

CAPUT. 2dum

Utrum ante praevisa merita praedestinarit
et ante praevisa reprobi demerita deus
suam ad gloriam vel coronam elegerit electi
excludentis?

404

Quaestio ad unum controversia pendet inter Scotia qui cum D.
Thoma et Scoto P. hic art. 2. l. de praedest. agunt. et nostri communiter am-
plectuntur docent deos adultos praedestinatos eligi efficaciter ad glori-
am vel coronam ante praevisa illorum merita quae gratia vi Thomis-
tae dicunt ita auctores nostri a Thomista praedeterminantibus
gratiis Thomista eam electionem ponunt in dependenti a gratia
media de meritis futuris. vide Scotia Scotti antecedente illa
adiunctione vi ei gratiosam, ad gloriam conservandam vel ad coronam
meritorum quo modo et vi alter adultus salutis unicum
habet et despite. ita P. Vasquez. prima pars D. Thom. tom. 1. disp. 97. cap. 3.
Scotistica ostenit possibilem eam electionem vi hui existentiam defectus nisi
respectu P. Vasquez et gradam recentiorem discipulorum Scoti Catarinus
Graui alii. contra vero pendet de reprobatione Thomista praedeter-
minantes docent vi esse possibile ad eum existentem defectus repro-
bationem positivam effectivam consistentem in decreto meritabili
quo deus vult excludere talem hominem a gloria aeterna, eum
am hanc reprobationem ponunt ante praevisa aliquid
quidam illorum dicunt reductionem a gloria possibilem primo vi ni
dendi a deo. ut possum ad esse ut negativum carentiae meritabili
alii contendunt mentionem ut possit aeternam. contra hanc
sententiam ostendit fere theologos tam duntaxat decretum repro-
bationis.

405 Sic / ma nostra Conclusio - electio efficax predestinati ad glo
riam et coronam ✱ habet a deo ante merita absolute prouisa sive
independenter a meritis ~~eius~~ visione meritorū. Conclusio e[st] Au[gustini] ver
balis, clari tolet multis sacre scripture et ss. PP. testimonijs q[uo]rū ad
versarij omnes probant de electione ad istam gratiā. et non ita sustine
re videntur bene inter probare vt: illud Lucae cap: 12. nolite timere
pusillus grex quia complacuit patri vestro dare vobis regnum, ubi elec
tio e[st] ante merita, ipsem regnum et vitam ut fundata in placito dei
preseruat e[st] ad gloriam quia ad regnū, denig non electio efficax aut com
munis predestinatorū ex republica, sicut electio temporalis e[st] de speciali dei
ipsius complacentia propria videlicet predestinatorum, ut ex communi
sentia ex plicat Matthaeus noster. illud etiam ad Romanos 9. de Iacob
electo, relicto Esau, ubi tyrus predestinati et reprobi videntur
ita, et Atlas addit, ad istam electionem propositum dei manere non
ex meritis, sed ex vocante dictum e[st] quia maior seruiet minori. ex di
Augst: de duabus quarum hoc videlicet ex lib: de correptione et grā
cap: 2. quicung enim electi sine dubio etiam vocati, nam quicung non
vocati contingenter electi: cum ista audimus: nonne ego vos duode
cim elegi et unus ex vobis diabolus est, illos debemus intelligere
praelectos per misericordiam: esse misericordia sive liberā
electionem predestinationis: illā per iudicium, illos vero elegi
ad obtinendum regnum futurum. esse electionem ita ad istam
gratiam sed ad gloriam.

406 Iacet produci etiam ab Aug: testimonia q[uo] clari ostendat
electos contingenter praeuisione meritorū vt: illud de ep[ist]ola petri cap: 1.
Euangelii ut per bona opera certam vestram vocationē et electionē
facitis: ubi manifeste hortamur pendere a sollicitudine eloquā
tionem nra certitudinem electionis, alioqui cēt nullius frugis
exhortatio, si p[ro]electio cēt ante p[ro]uisionem meritorum illius
certitudo cēt independens a bonis meritis,. huius modi testi
monia quae congenit P. Lafitau opusc: de predestinatione feliciter
explicari sufficienter de p[ro]uisione conditata meritorū aequa
pendat electio efficax ad gloriam ut coronam licet non pendeat
a p[ro]uisione absoluta scientia visionis; alioquin esset antecedaneum
unam et contingens alteram p[ro]uisionem meritorum ut ex hoc capite
ut illius scientia media cum indifferentia maxime. illā enim placuit
de predestinatio et electio efficax ad gloriam ut coronam prae
dictum absolutam scientiam meritorum sine illo ex ab
surdo olim contra Augst: opposuit a Leonibella Janis ex eodem
Augustino male intellecto admissis, ab huius statu haereticā
videlicet sollicitudinem. Sancti ergo vivendo necessaria koster
non est pater illud frigidissimum dictumcheum aut sum praedesti

nales aut sum reprobus: ad mi sentia impugnandum scio media qm
difficile illa explicari si forte ex plicabit: nam si predestinatio aut
electio ad gloriam ut coronā et similiter reprobatio aut secunda ejus
causa dei nullo modo impedibilia a nobis cum precedant de tam
absolutam quā conditionatā nostrorum operum prescientiā qua nos
impedire possumus gloriā male operando aut damnatō bene
operando, nisi dicendo impedire possumus connexū ejus alterius
cum re consequente gloriā aut contrarium connexū cū damnatione.

Ad Conclusio nā, deus ante absolutam prædestinationem 407
meritorum suorum efficacē voluntatem dandi gloriam ut coronam
predestinato et donec de quo loquimur si nō efficax voluntas dandi glo-
riam ut coronam et efficax electio predestinati ad gloriā ut corona-
tum. Maj. pat. quia ante absolutā prædestinationē meritorum deus habet
efficacem voluntatem conditionatam dandi gloriam meritorum
venturi usq; ad finem, sive habenti merita finalia, et simul habe-
tum voluntatem, dandi huic determinato homini perseverantiā illā sive mer-
ta finalia, sed eo ipso ante absolutam prædestinationem meritorum
deus habet efficacem voluntatem dandi gloriam ut coronam
huic determinato homini ergo el. minor patet: quia ille de-
ficit voluntas ita comparata ut una sit voluntas efficax con-
ferendi gloriam sub conditione meritorum, et altera efficax
voluntas ipsius conditionis: quia nulla res conditionata aliquid
et nulla absolute ut existat conditio, et nulla absolute quod
existat conditionatum. Aliquidem secunda voluntas est quan-
ficatio conditionis nisi ista sit prior, et prior voluntas condi-
tione purificata transibit in absolutam. Maior est prima pars
hegationiter ex se numero trecentesimo quinquagesimo se-
to et etiam conceditur ab adversarijs: Secunda pars quam
aliqui non liquido concedunt, probatur: nam ante abso-
lutam prædestinationem meritorum deus est specialiter bene
factor quoadam ad perseverationem finalem respectu
prædestinati, quomodo non est respectu reprobi, nedum
quantū ad perseverantiā finalem respectu prædestinati quomodo
nō respectu reprobi; sed hanc nō beneficentiā specialis nihil addit
efficacem voluntatem dandi prædestinato perseverantiā finali cel.
mi: patet quia nullus efficacius illa voluntate divinus effectus
habet aequaliter respectu prædestinati et reprobi, sive ultro
amet deficiens auxilij ad perseverandum digna perseve-
tiam facere effectu, unde ut nō solet aequaliter in utroq;

benefactor id est specialiter benefactor praedestinati, idest
intervenire efficax illa voluntas dandi praedestinato gratiam
destinato perseverantiam finalem. Confir.: nā deus in suos benefa-
ctoris constituit per effectū beneficiendi, igitur beneficiū con-
tul necessario beneficiū effectū. Ergo speciales benefa-
ctoris constituit per specialem effectū benefaciendi. ubi
est specialis benefactor dū confert illud ad beatit. aff. C.
can: 16 vers. magnū usq, infine perseverantiam Gonnen.
Lex specialis effectus dandi dat hoc tantū bonū.

408 Sit 2da Cond: implicat in termino ante nullū medium meri-
tum decretū efficax conferendi gloriā ut corona, sed ex gratia
sapiens inculcatur: ergo implicat in termino decretū efferal
ter concursum cū actibus creatā liberis, et simul meritabile
ut ordenta ad, n: 287. et Lessi. ubi, tenet n: 399. et sequenti:
ad huiusmodi scil decretum efficax conferendi gloriā ad co
ronam apl: nullū medium meritorum Cdc. mli: patet. quia
tale decretum est generaliter concursum cum gloriā gratia
rita et cū meritis ad gloriam, motus est meritabile, quia
omnino non deficiens a libertate creatā ut subest ipsius
autoris. Sit 3tia Cond: neg, certus, neg, probabiliter reprobā
409 pitiva effective qua deus ante absolutum et conditatā pra
missionem peccati habet amet efficaciter exclusionē a gloria
ut pena peccati, concluo ē, contra dos predeterminatas rota
bs n: 407. plus: n certitia talis reprobi minime
ris sacra scriptura testimonijs gibus deus dicit nolle
Deum in ellatari in perditione viventium n ei voluntatis
sua mortem impij, nolle aliquos perire ad eos ad gratiam
vocari. quorū verificari n possent nisi falsaciter. Deus
esse pro arbitrio nro et nullā voluntate notia peccati
amat efficaciter aeternam reprobi mortem, adde cum
muni ex SS.PP: unitia, qd deus punitivē n amat ullo
peccatū praecisiū ut capitur sed Ruiz. disp. 3ia de vol: sed:
sed 6. num 8. thom ex mente part: 6. de veritat: art: 1. ad 11.
ait. reprobū etiam deus praeparat gloriam ad poenā, quā
aliam deus vult voluntate consequi, qd n adeo bonum. et
lib. 1. ad Gualdū dist: 41. art: 3 docet qd liberi voluntas

non dandi gloriam, q̃ ingressi sunt ex parte voluntatis gloriae mundanae, et ad negotia mundana q̃ ingressi alia non ad, voluntas damnandi ingressi sunt voluntatis in damnato. et tandem concedit dari conclusio angelis tali opposita: q̃ in probatione haec haeat pro hac voluntate gloriandi operationis vel cuiuscunq; ex quo iuste damnandus sequitur. 410

Ad 2ᵐ nec impossibilitas circumscribi reprobari, hanc reprobationem efficax decretum dei aeternum cum peccato et miserabile peccatori id implicat in terminis efficax decretum dei aeternum, cum peccato et miserabile peccatum Sed. magister dicit hanc reprobationem est decretum imponere miserabile, ut patet, deinde est aeternum infrustrabile de poena peccati, necessitum aeternum infrustrabile connectit aeternum cum illo per cuius carentiam justificat hanc reprobationem frustrari, per carentiam peccati, sed cum peccati carentia supposita q̃ possit infligi poena peccati quam efficaciter intendit. misericordiae. grad decretum aeternum connexum cum peccato et aeternum connexum, cum actibus creatis liberis ut liquet. implicat aeternum interne decretum aeternum connexum cum actibus creatis liberis et miserabile miserabile ut liquet ex locis citatis n: 405. Sed de his actibus q̃ libet a n: 295. et nervus a n: 381. ostendimus, implicare in terminis decretum praedeterminativum peccati: reprobationem quam hic reiicimus. Multi iuxta illos Thomistas decretum praedeterminans ad malum peccati de se inseparabiliter annexa habet malitiam, q̃ ipsi vocant permissionem peccati. Sed ista conclusio angelo citata n: 70. q̃a sustinuit q̃ decretum miserabile reprobationis nisi implicabile q̃d probari adiicientes nisi vendi, q̃d aeternum decretum miserabile potest, q̃a decretum illud Deum nasci a miserabile et infrustrabile. Sed sic, q̃a licet efficax misericordia conservandi promissa per ante cedit absolutam praedestinationem meritorum aut constituit aut acquisit liberalitatem dei remunerandi forsitan ut talis, ita efficax misericordia infernandi non praecedit absolute praevisa peccati, aut statuit aut acquisit liberalitatem punitionis formaliter ut talis ad liberalitatem aut voluntatem aut acquisitionem dei contra eius gloriam. Haec ergo prima reprobationis. Confirm. q̃a contra benignitatem sui esse agendi non effective punitivi ante realem existentiam

peccati, & contra eandē agendi ei unicū miliū & ex. efficaciter ante mille ordinem existiam peccati ex illius permissione constituit. patet cons: nam sicut ex hac antecedenti gratiae meritis regulae ens delectabile effective, ita regulae ens delibilitatis effective ex hac antecedenti milleno.

413 Sit 2ª pars Concl: possibile & reprobos positive effective quaedam ante ordinem peccati hanc efficaciter exclusive ad gloriam vel minoris beneficii, talis vero reprobos in existit, huius contra: ita pars & contra imo illos praedeterminatos, notatos n: 404. Sed ima pars non & ita pars adam Caldu misericordiae n: 405. ergo hujusmodi non & ita beneficii minoris gloriae quemadmodum religiosis hypocritis sed ad regarditu beneficii minoris non meritis praevitis culpae; ipsum innocenti etiam negat, pariter negandum nulla facta hypothesi alterius Dei voluntatis, & simpler possibile praedicta reprobos.

412 Pbo ita pars. imo. ergo admisso tali decreto efficaciter exclusivo reprobos, et absque impedibile ita reducit esse ut inevitabiliter sit impeditus ingressus: frustra certum est liberum Dei hoc vel nolle invicte reprobos eum evitent. patet cons: ergo excludit per illud decretum nullo modo & liberum evitare exclusionem, stare ne impedire possunt ne tale decretum haec ita, neq. semel habitum frustra possint. similiter Deus ex hypothesi ad Corinthios una ex cap: 9. castigo corpus meum ne forte cum aliis praedicaverim, ipse reprobus efficiat. aequaliter enim impedibilis illa reprobos sive ad vitae sive ad vitae castigis corporis et boni legis observationem. ratio, a priori desumitur ex n: 264. nam praedicti decreti & conditio non possibile, ex consecutione gloriae, & eius inevitabile reprobos: quia vel Deus manet necessario impedita reprobi libertas consequi gloriam. Frustra dicunt eis, ut liberum sua gratiae conditionem consequi gloriam ita liberum consequi non possunt.

413 Pbo pariter nam Deus defacto haec voluntate habet Dei hoc vel hoc operari ipsos non statuerit ut liquet ex n: 375. et nusquam ex locis sacrae scripturae insinuatur n: 409 pro de voluntate beneplaciti sive vera et proprie, non de

voluntate tñi — sive metaphorica communis SS. Scholastic
om consentes praeter paucos mihi videtur ut fuit adendi Rip.
dispt. 1 de voluntate dei qui in vera voluntate salvandi omes homes tpor
tpor n'obstante pugnat esse in illa et aut: voluntas excludens alios
quos a gloria longe a beneficio miserico et talis voluntas non
existit. mi: patet quia voluntas illa exclusiva ita se habet:
nullo modo dabo tibi gloriam quia per te e miserita humana
nata, voluntas ami salvandi omes homes et per tpor n'obstante
ita se habet: dabo illis gloriam si malint gloriabus mea in
dignatione n' provocaverint, ubi manifestum est n' pro eo
mi nullo modo dabo, et dat dabo aliquo modo.

CAPVT. 3tium

Principua difficultates contra praecedentes Conclusiones expeditur.

404

Contra primam Conclu: dis: mi presenti providens adultorum dat
gloria pter merita ita vel merita fiat motivum voluntatis
dandi, vel ut merita fiat motivum voluntatis dandi, videt
praesupponi, absolute praemissa, antiqua concipitur voluntas
dandi, praemissio absoluta meritorum praecedit voluntate da-
di, n' contra voluntas dandi sive efficax electio ad gloriam
praecedit praemissionem, ma: pbat. gratis merita n' fiat
motivum voluntatis dandi, efficax voluntas dandi gloria
habebit effectum dandi absoluti numquam merita certum
ad hoc evenire negat in praesenti providens adultorum gloria
p' aliter describi ut ordinem et gradum, imo implicabit sine
meritis aliquo existentibus tpore gloria pter merita Cath. confirmo
nam deus tpore dat gloriam pter merita vel confert p' voluntate
illam antecedentem pro visionem ope aliam consequentem: sed tam
prima quam 2da ut explicat Cajet. minoris prima pars, qua voluntas illa
antecedens est liberalis et n' liberalis, liberalis quia gratuita n' data
nec dependenter a meritis. pbat 2da pars. sic explicat mi-
nor meritis gloriam conferri dependenter simul et independenter
a meritis: ad veritate illius voluntatis antecedentis gloria de-
beret conferri independenter a meritis, et veritate alterius vo-
luntatis consequentis gloria conferri dependenter a meritis Cath. 405

Respondeo mi: displicet nec mihi. aliud enim est Deum gratis
divina motiva meritorum velle dare gloriam: aliud aut

velle dare gratis et sine motivo meritorū. sicut aliud est gratis et sine titulo onerato pro cedente concipiat voluntatem dandi donum aucto tali pretio, aliud gratis et voluntate nuda dandi gratis et sine titulo onerato: primum cum prosequi condivine: 2dum credidi repugnat. si pro deo haeret voluntatem efficacem, nō plena dare donum sine aucto pretio: si deo habeos voluntate efficace dare donū absq; titulo onerato. Ratio utriusq; est, quia ex vi voluntatis efficacis nō sequit executio nisi quia voluntas nitendit, et qualem nitendit. Similiter deus quia vult gratis et sine motivo meritorū velit gloriam dare, si vult dare gratis et sine motivo meritorū, sino nō aliter vult dare nisi gratis merita. quia si deus voluntas nō sequitur ex prevedentibus meritis, ex prevedentibus nō meritis retributio gloriae concipit. ad confirmā dēs arguenti libertas eligendi electionē pro lentia contra et negationē ad fave sina partis Dēs. voluntate illa antecedentem ex liberalem nō sua exitia: sicut nō pt ex liberalitate ad ex iustitia nō huc effectu retributionis gloriae: nō quo implicā nulla est, ut nuper demonstravimus. Ad fave 2dum patet concessa maiore negatur.

456 Contra secundam Conclusionē obiicit 1mo. si electio efficax pro destinati ad gloriam ut corona pendet a fide media meritoria videre ni talis scientia et ni illius obto. ad illius obtā incerta sive indifferens ad ex ni ex: Talis electio est incerta contra scientia praedestinationis. 2do. si talis electio penderet a fide media penderet a meritis condicionate futuris, ut electio praedestinativa pendet a meritis condicionate futuris ut sapiunt doctores Augustl. 3tio. est possibile Deus nō quo dare bonum eligentem ad gloriā sub contrarium: Deus ipse ex est deo liberum cui media electio pt absurdū est. Mai. plas. quia per fidem media provideri pot eligentes non consentientes nō libere fidei accessibiles quia cum ipsi concedant sufficientia ad perseverationē finalem, 4to. est ab agentio possibilis casus nō pio deus nō pt de pa absoluta pot eligere efficaciter hominē ad gloriā ut corona pt Augst. vehementer reticit quia 1o da ad simplicitatē. Cle. ant. plas. quia per fidem media nō pt eligi pot eligi sed dispensare circa divinos auxilios condistos a quibus prodeterminate quocunq; positis huiusmodi sufficientia ad perseverandū finaliter. 2do. si perseverantia finalis pia nisi a deo per decretū electivū dependens a fide media deus nō pt gratiale beneficium conferre praedestinato pia nisi nō primo a 2do dr. ex merito. aliqui autem ad contra quia fides, mai. plas. quia auxilium datum praedestinato et approbo est aequaliter sufficiens. 3tio. quia thesis

gra thele petit aliquis ab alio illud cuius contrarium habetur
sua potestate, ad n. acc. ibit ad perseverationē finalem quatuor
per decretum pendente a libito hominis, cum natura potestate habeat
illud efficax et conveniens cum perseverantia finali, et thele petere
scilicet a deo auxilium efficax.

417 R.P. ad 1mū. Concedit non certam electionem nisi per
scientiam mediam ut liquet ex n. 339. et sequenti. Negat
itaque directe dictum 1mi. et concedit de obiecto circa
complexo absolute et ante
cedenter, negat tamen de illo sumpto ex suppositione et consequē
ter, distinctio liquet ex numero decentesimo trigesimo quinto.
quibus adde numerum decentesimum vigesimum quartum. Ad 2dū.
Distinguit maior, pendent a meritis conditionalibus futuris tanquā
a causa meritoria negatur, tanquā a causa obiecto et conditi
one sine qua non potest haberi electio illa, concedit. maior
minor distinguitur et concedit ut primo sensu, negatur vero
ut secundo. remittantur dicta a numero decentesimo septua
gesimo quarto, et a numero decentesimo septuagesimo nono
cum intelligentia Augustini notata numero decentesimo nona
gesimo octavo. Ad 3tium distinguitur maior effectus possibi
lis, ille casus ante omnem suppositionem divinæ voluntatis
ante eam suppositive de voluntate me: ex suppositione alicuius di
voluntatis omissi: ma: ad quam omissa illa possibilitate adhuc haec
potest talem hoc vel non certum vel ratum ut elevare ad finem supranat
di eam et evaneat et elevaret sub voluntate tribuendi gloriam
ut coronam omni perseveranti finaliter et haec auxilia suf
ficiens nullum est absurdum ex suppositione hui decretis liberis
obtet volet consulere necessaria electis illius hoc ad gloriam ut
coronam.

418 Ad 4tum Deus ex adversarii uno nobis passum obiciunt
nos in illorum realiam utrique mus casus ocs, nec ex eo
decreti determinati decernit ad gloriam ut coronam ex liquet ex n. 338.
patera directe dicit illa actu et mere possibiliter moraliter
in impossibilem pleno ultimo dictum auxiliorum ex deus eorum
post: neg. aliud hypothesim ullum ut ex positione mihi tacti deum
ibi. ad 1mum: ne: ma: quo non urget nam licet auxilium
indubitative sit aequaliter sufficiens, ad quod Deus praedeti
nato est efficax, et quod Deus reprobo est inefficax. Deum
ita distribuens auxilia decernit praedestinatu ex reprobo

ut ligat ex n: 28 3. et conferat specialissimum beneficium ejus
fos. neg. obstat q̃ quicquid illius auxilij collati gratis deberi
cum possit ex illius cooperatõe efficiatur. Quicquid
libet donj provenial, donatorem tñ certũ donatarium tñ
cialius autem ultimatum ultimi doni distribuit jã alteri.
ad Chum. ymitte mihi dicit mihi: ẽ mihi nostra potestate ad
solute ob. ne: ẽ conditionate mihi nostra potestate, sive ex
positione q̃ tale auxilium à deo concedat, cum mihi obtem.
ne: obm possum deus vidit auxilium a jam efficax negare
possit, unde nihil ẽ absolute mihi nostra potestate reddere efficax
illud auxilium quia mihi nostra potestate nihil ẽ illud habere.
licet mihi nostra nihil potestate illud reddere efficax et hac
mus ad prudentissime ejus petimus q̃ deus misereatur
diter illud teneat potius quia neget. videas n: 2003.

419 Contra quã Card: obiicit. quia apostolus cibi nihil fecit aut nocu
erit priusquam ad ex vocante dictum est iacob dilexi, esau
autem odio habui. ad quæ colligimus, amore prædestinati
ve electionis ad gloriã ut eorum præcedere præscitio
e meritorũ & colligere eum debemus odium reprobationis
vel amorem exclusionis à gloria mihi quam peccati prima
dem præscitio peccati. 2dã. non minus relucet
benignitas in punitione peccati quia in remuneratione
meritorum q̃ bonitas relucens in remuneratione meritorum
sufficiens ẽ ut deus ante absolutam prædestinatione mer
iti amet prædestinando gloriã ut præmium, & bonitas relu
cens in punitione peccati sufficiens ut deus ante absolu
tam prædestinationem peccati amet reprobo exclusionem
à gloria ut pœnã. 3tio. nã ipsa bonitate relucente in
punitione dia amari ejus divinus illa à deo q̃ ante
absolutam prædestinationem peccati & similiter. 4ta Quarta
q̃a mihi dependenter à peccato q̃ deus innocentem excludat
à gloria, aut etiã ut ex his enunciabilibus addicere nec sapientia
Domini sui & etiã hoc velle q̃ ante absolutam prædestinationem pec
cati.

420 Ad 4mũ mihi: con: nã ẽ q̃a ex nullo sacræ scripturæ
loco colligere debemus aut fortasse q̃ sit possibile aut
ob diligentiã dei, aliquem fallibilem sacræ scripturæ mi
fallibilitatem deum, loquentem contra id colligere mus.

cius oppositum amicitiæ odium hoc est efficax amor exclusivus alterius ni pena peccati præsentis peccati præcedens ut ibidem et sta conclusio ostenditur: ex quibus authoritas nō diversas una parte: q: 23 art: 3 ad 1mū, nihil de deo: nō quæritur ipse quidem dare videtur hoc locum, de vita autem dicit eos habere odio vituperabile. unde ex eo quod dicit deum habuisse odio Esau, nō colligit reprobatio positiva effective antecedens præsentis peccati finalis, sed solum reprobatio negativa: hoc est quod Jacob fuit electus et Esau nō fuit electus, in qua nihil absurdi est notandum n: 402. in eodem tenetur explicat hoc odium dicit: l: 1 ad Rom: q: 2. et tract: 26 in Joan: nec non Gabriel lect: ad sixtum.

Ad 422
Ad 2dum nec contrariatur est, quia licet deus de cet liberalitas præmiandi ita de cet liberalitas puniendi, nisi culpa præcedat n: 416. ad 3ūm. omissa explicatione posita n: 389. nec contrariatur dispensabilem. quia penitentia est pena talionis peccati, et pena contraria peccati: beneficium peccatoris pertinens ad liberalitatem benefactoris; ac proinde illius effectus post actionem, ad absolutam præmissionem peccati: absentiam a gloria: pena pura punitiva, nullum peccatum consequens hanc pictum; dig: adeo illius amor efficax anticipatus vel constituens: arguens pœnitentiam punitoris. ad 4tum. omisso ante dist: 38 q: 1 art: 4 et omissis de voluntate hoc aliud nimium: peccat nego, vero de voluntate ob motivum puniendi. ita, aliud est torquere sive præcise dolorosa infligere: aliud punire, ob hoc cum præterea addit rationem testimonium delicti, ut in tract: de iust: n: 522 distinguit: hinc est quod licet deus omittat posse ante præsentiam peccati auctoritate missionis innocentia torquere hoc alterius cuiuslibet titulo dominij: q: ad aliquos placet, ad mihi cui plus repugnat clementia divinitatis displicet vehementer: ita torquere nisi præsente innocentem, nō deo minus impossibile quam est iudicio misericordiæ, aut odire se falsum mentiri, hæc nō hæc expressa cap: 12 Apocalipsis ver: 10 cap: deducit, lib: 3 contra gentes cap: 158 ollis 4 cap: 8.

Contra 4tum conducit idem patrem dicens. 422

voluntas salvandi oes hoes ẽ per ipsos n'stderiñ componi cũ voluntate antecedente vel oẽ p̃ n'tiõe peccati quam deus efficaciter amat aliquem excludere a gloria ultimate beneficio: Et dat defacto ista exclusiva voluntas, ad ista pia voluntas salvandi oes hoes habet pro obto efficaciter amato sufficientia auxilij ad consequend gloriam voluntas am excludens a gloria habet pro obto efficaciter amato exclusiõe a gloria: ad iste voluntates ita amantes nullas est oppositio: Et pbat mi: quia si iste illas voluntates est oppositio, n̄ posset componi, ẽtia post p̃n̄tiõe peccatis nalis ad componend gdo gitã deus respectu amat sufficientiam auxilij et simul excludit a gloria Et confirm: nam voluntas antecedens salvandi oes hoes, componit cũ efficaci voluntate negandi multis gratiã efficacẽ de facto veniam finalem: Ad voluntas efficaciter negans gratiã efficacem de facto veniam finalem, excludit efficaciter ipsã veniam finalem: Excludit efficaciter consequẽtiã gloria, quia sine prædicta veniam n̄ potest ista pia voluntas salvandi oes hoes.

423 Pro hoc arto n'impugnat fundit ista Conclusio positiõ n: 412. Ad neg. oppugnat idũ negat cũ antiad pbaõe dist: ista maioris pars habet pro obto efficaciter amato totam sufficientiã auxilij &c. ne: habet pro obto efficaciter absolute amato sufficientiã auxilij, et pro obto et pro obto efficaciter conditionate amato ipsã consecutiõe gloria consequẽtis ma: dne: mi: ad cuius placẽ nes ma: ista voluntas salvandi oes hoes n̄ solũ habet pro obto efficaciter absolute amato sufficientiã auxilij, ad eam ipsam consecutiõe gloria sub condiõe qd illa hoes n̄ impedirẽt peccato finali; voluntas excludens a gloria ut beneficio indebito antecedens p̃n̄tiõne peccati, cũ sit efficax et mispendens a peccato finali, intendit efficaciter exclusionem sive homo habeat sive n̄ habeat peccatũ finale, hoc am obta simul amari n̄ possit. ad 2do voluntas excludens a gloria subsequit futuritionem peccati amat exclusionem n̄ paratam peccati ~~ex~~ suppositi ex p̃n̄tiõe neg. ostium neg modũ tendendi haẽt oppositionem p̃n̄tiõnalem conditionate. ad confirmaõe distinguit ma: excludit pure permissive

gradeneus permittit peccatum excludens perseverantiæ finalem cum: exclusiue affective vel positive amando peccatum aut exclusiue perseuerantiæ ne: mi: cum: concedit mo simo et negat mo 2do sensu. pro quo recolat dta suppositio facta n: 402.

ARTT. IV.

Vtrum ante scientiam mediam meritorum existens possit decretum efficax conferendi gloriam ppter bona opera vel eorum conferat propter merita et conferatur sine meritis.

424

Asserunt recentiores qui censent libertatem v: ladi efficax decretum existente ante scientiam mediam determinatum operationem v: inferat hic et nunc, vtri per auxilium indifferens determinetur a seipsa media. vel hac sententia deus ante scientiam mediam concipere possit hoc decretum: decerno efficaciter ut gloriam ppter opus bonum opus A. quod faciam ab illo fiori v: tribuendo auxilium indifferens vel mouendo efficaci praedeterminatiue. hoc decretum semel positum virtute efficaciæ suæ inferet gloriam tribuendam ppter bonum opus A. siue tale opus fiat sub auxilio indifferenti, siue sub praedeterminante: si fiat sub indifferente erit opus liberum et meritorium, ac proinde huic conferet gloria ppter meritum, si fiat sub auxilio praedeterminante, erit opus v: liberum et non meritorium, atq; adeo tale conferet gloria sine merito.

424v

Censeo, iuxta nostra supra minoribile praedicta decretum quia ex vi sibi inde pendentis a seipsa media est inevitabile vel: nurhes ex vi eiusdem aliter concurrit cum operante A et aliter non possibile ex omissione eiusdem operantis, et ipsi tale decretum aliter impedimentum libertatis ad opus A. juxta num: 2bg. cum notatione addita n: 396. atqui implicat ut termini ad virtute decreti impedientis aliter libertatem operis A conferat gloria ppter ide opus liberum alioqui: ipsi tale opus docuerit, fieret sub praedicto decreto. hoc est

subcentiali impedimento libertatis &c.

426 Alia nihilominus via probabile teneo decretū titulo capitis præfixū, si videlicet illud ñ præsumat á merito et ñ meritis in eodem opere ad mi diversis, et ita pręs: decernere efficaciter pietro gloriam pręter bonū opus &, vel ēt, vel cum pręmerita si illa invenirāt haec. hoc decretum mi pūt existēs á mente pendens á scitis mediis meritorū. deinde quatenus decernit gloriam pręter bonū opus &. ē absolutum et nullam mi eo opere libertatem ponit. imo ēt vel efficax absoluta et meritabile impedit illius operis libertatem; præterea quatenus decernit gloriam pręter merita ēam dispositionalem, ñ miserens meritabiliter merita ad gloriā pręter merita ex hypothesi pone ad merita mirenirāt in petro, unde considerabili patet 1mo ad prædictum decretum nullo ex capite implicari, 2do, ad virtute illius conferet gloria pręter bonū opus & cum vere mentis, 3tio ad conferet pręter idem opus et simul pręter merita si haec mirenirāt in petro.

425 Dices mea hypothesi gloria ñ distinguetur petri merendi á ñ merendi, ipsem conferet ipsi tam merenti quā ñ merenti ad præmiū & distinctim merenti á ñ merendi gloria ñ ēt præmiū; ac proinde á dare pręter merita. Rdr. merendum distinguēi á ñ merendi dupliciter i.mo et primario per ipsa merita, ita et dato per præmiū, vide per præmiū specificative hoc pęr præmiū ad cuncta á merito sui ē quā ille bonū comperi post veniā aut gratuita donacē aut vere hereditarij adoptionis parentis, alteri amē vere compensative ut gloria debita. non ipsi per nudū præmium sed ista relata ad meritum mentis á ñ merendi distinguit quapiter mag. postilla dd ingis et cone: de gloria singula specificative ita negat de eadem ut causata á merito. mi similiter dd. cone: in isto textu nec in alio.

CONTROVERSIA. V^ta

de

DEO VT TRINO.

Sacrosancta fides arcanissimi huius mysterij nr legem 428
tia revelati docet nos unicam divinitatem, provel hu ptam
á n: 308: vendicari realter tribus niter p realter distr pto
nit quamvis una improducta producit 2da, et ea 2da trium
ita hr ut ultrius producta sit diversa ráõ productionis aut proc
sionis. Secunda psona procedit, ut filius sua, illustr, produtis p
nentia vera hr. 3tia verò persona sive Spiritus S: a patre filioq pro
cedit, non filius. quamvis hisce termnis multa continent eccliastica
rálem creata mentis capacitatem: ória hr ex divinis Litteris et anti
quis concilijs lucidenter explicari alg, definiti Lateranensia sub Innoc
to III. cap: damnamus, de summa trinitate.

DISPVTATIO. 1ma.

de

processionibus sive Relationibus divinis.

CAPVT. 1mum.

de processionibus sive originibus.

Processio sive origo in ptenti e ráõ formalis sive actualitas, per qua 429
persona producitva producit, et producibilis producit: sit vera 1ma
Conclus. processiones sive origines divinæ sunt duæ: vera et realer
plures. Ista pars de realitate contra antiquos hæreticos. imõ qua nulla
hicke m'Ieum refragari impsterũ. 2do. qua actualitas producendi essla
lis, qualiter producibilis persona producens, et producit producta, pdsona
producens producit realter et vere, et producta producit realter et vere.
Quia et realis est actualitas producendi. mai: paleb. qua actualitas pro
ducendi e ipsum producere et producti.

Corollarium 1mum. si realis esset productio persona producta est 430.
realter ab alio. pd qd e ab alio non est a se, ejecta tantum
cabum num. 66. Ipsa producta non est Deus. 2do. realis produ
tio e caalitas: sed caalitas non datur, nisi niter eadem et effectum
persona producens effectiua, et producta effectus, ea hr effectus ex suo
conceptu includit imo affectionem entiã. 3tio si productio esset realis, est
vel ex aliqua praexistente actu, vel ex nullo. Si ex aliqua persona producta

fieret deductive: si ex nulla fieret creative: aliqui utinam est ma
teria impedita tam productionis quam termini producti: Cel.
4to si productio ista si est ex aliquo subto, erit ex nihilo; sed si est
ex nihilo persona producta non est coaeterna producenti: Cneg Bew.
2do. productio realis divina si conveniat omni divinae persone vel non
conveniat si omnis vel se mutuo producunt si vero plures tribus, ha
est infinita, si non omni persone non producenti caret perfectione di
vina, cum in cuiuslibet divinae perfectionis carentia miseat nega
tionem divinitatis.

431 Resp. ad primum distinguendo maiorem. esse realiter ab
alio supposito termino neutraliter ~~male~~ sive alienitate nam
negatur, sumpto masculine sive alienitate persona concedatur,
maior, minor vaderca distinguit, non est a re qua ratione est
ab alio, concedit qua ratione non est ab alio, negat minor et con
sequentia. datam distinctionem impetibat Concilium citatum
numero quadringentesimo vigesimo octavo in haec verba. Licet
alius sit pater alius filius, alius Spiritus sanctus, non tamen
aliud, sed id quod est pater est filius et Spiritus sanctus. Item om
nino ut secundum orthodoxam et Catholicam fidem consu
stantiales esse credunt. Unde constat terminum aliud ap
pellare diversitatem naturae: sive essentiae, terminum vero
alius diversitatem personae: propterea in deo homine datur
aliud et aliud, non vero alius et alius, at vero in deo trino
non datur aliud et aliud, sed alius et alius, sive diversa per
sona.

432 Ad secundum negatur maior, nam licet apud Graecos
vox respondens causalitati de causa non tendit alienitatem
naturae inter producens et productum; tamen apud Latinos
philosophos: ubi adeo personam producentem non causare
principium; sicut productum non effectum ad terminum
dicimus, quia non alienitas, natura, ad unitas simplicissi
ma inter eos. Ad ~~secundum~~ tertium Resp: productionem divinae
personae esse ex nullo praesupposito subiecto, nec tamen posse
nam illam fieri, nullo minus fieri creative. probatur. quia
si fieri dicit aliquem de effectu, hoc est de producto ab alio diver
sa natura, aut essentia, et haec diversitas nam significabit
per terminum fieri creative; cum ergo inter divinas per
sonas non intercedat diversitas naturae aut essentia, prudi
tis termini verificari non possunt. Ad 2am partem distin
guitur maior, erit ex nihilo subiecti concedatur, ex nihilo sui
negatur, minor et minor. persona divina non producit ex ni

nihilo hui, quia ex conceptu huc praeponit ni principio huc
aliquid hui, nempe divina omnia praedicata, quia communia ipsi
sunt cum principio huc, et quia haec praepositio nullam
tempore seu priorem originis prioritatem importat, ideo circa
ut sunt personam producere et producta.

Ad 2dum Respondetur convenire omni divinae per-
sonae productionem vel activam vel passivam productionem
non autem convenire omni divinae personae productionem
aut determinate activam, aut productionem determinate pas-
sivam. prima ipsiher persona in producta producet: secun-
da producta producit: tertia persona producta non produ-
cit. unde in forma consequens illata propositionis dictae
ipsiher. ergo persona producens caret perfectione divinae essentiae
negatio consequentia, per: caret perfectione personali subdist.
unde cons: distinguit. e persona n producens caret perfectione d: com-
muni re: perfectione personali subdist: caret proxime haec aqui-
valenter con: caret tali perfectione proxime et aequivalenter nec cons:
non aequivalentia est: quia producens ad intra sicut et passum
est aequaliter cum eundem deum.

Prima Conclusio pars de realitate primum ad excludi-
endum pluralitatem pbat: quia divina sive constat personis pro
multis et unas duntaxat: ad hoc duo duntaxat personae pro-
ducant n e necessaria usquam duplex adaequata productio
in divinis cum hoc quoque duplex adaequata productio. patet
cons: quia cum ente summe necessario implicat divinari n nec-
essarium. pro eadem conclusionis pars prima ad positivum dua-
litatem: quia ens hoc speciali modo quia libet persona d: pro-
ducta divinari cum productione sua, ad talis productio n e pro-
ditio communis ipsi cum alia: et multiplicat inde multiplica
cum persona producta; hoc e, in deitate productio duae proces-
siones: mi: patet: quia generari convenit soli 2da persone
et spirari soli 3tiae. ma: condalid conclusio sequenti:

Pro 2da Conclusio. productio d: coalescit ad conjug
ex conceptu activo et passivo realiter inter se distinctis.
quia d: post ad intra cum conceptu divinari realiter est
ultima actualitate sua linea specifice ad productio
activa est ultima actualitas personae producentis cum ad
potentia producere, et productio passiva e ultima

actualitas forma producibilis ut potentia producti. & d. forma
producitiva do mihi ex tua receptiua identicas realiter cū tua
productione activa, et forma d. producibilis cū productione
passiva, & hoc isti recipiunt productionis aut processionis
activa et passiva, quas miser & realiter distinguit. ma: potest
ejs de jure ad mihi ex tua receptiua e tuum ex mihi actu, et
tuum e actuata, n'am intelligi talis nisi ipsa jure sibi
realiter sua ipsius actualitas, sed clare liquet ex linea
intelligendi et amandi intellectiua cum eet disjuncta
si n' identificaret realiter cum intelligere deum, et d. mi
intelligibile est non perfecte jus realiter identificaret cū in
telligi a deo. similiter est volitiua nisi identificaret cū a
mare deum, et volibile nisi identificaret cū amari a deo.
ejs videtur intelligere e ultima actualitas intellectiua
et intelligi, e ultima intelligibilis; sicut amare volibi
vi e volibilis e amari, & similiter dicendū e, de producere
re mi forma productiua, et de produci mi forma producibi
lis. mi. argtō constat, ejs ultima actualitas nil aliud est,
nisi nā formalis qua ejs jus mi actu sua linea, cons:
o legitima, alias cons: licet ex vi forma n' valeat, valet
tā mi ejs intelligi nata, nam ejs. d. veniat forma d. libello
communi, n' e communis, cum Generata sive generatiua ac
tiua, veniat una forma, titulo videlicet generatiua qua
n' e communis religiosis omnis, sit est generare sive forma
nā activa identificat cū sola una forma. similiter generari
sive generari passiva est sola forma et.

436 Dices Contra. activa productio e realissima passiva
et passiva realissima activa negetur dictum. ejs ante ejs
activa generare vg e actualitas qua una forma ut realiter
existit ab, et passiva generari e actualitas qua sola
forma ut filius actualiter existit a una, sed ista actualitates n'
sicam includunt realissima, neg. una pot n' intellecta alias
intelligi &c. apter hoc argtō recentiores aliqui cū Arria:
tom: 1mo. disp: 26. n: 9. vbi ponunt mi jubar duas vias
apter denotare generandi et filio duas genitis, quarū
una ab activa generatis alteri a passiva generatis.

hanc bñ philia penitus residenda prater alia, qia ex illa cali
qij patrem simpler dicendū est habere, et filiū est filiū hoc
am concilio si n'ce presse disponat minime censenat pp. et
concilijs. Vendū e dicti antecedentes. activa productio si sumat 439
pro productione simpler, e formalissime passiva similler sum
ta, com: activa productio si sumat limitate pro productio
ne precise quanta e ex parte virtutis productiva, e formal
time passiva productio, sumpta similler limitate pro
ductione quia e ex parte termi producibilis nec: ant:
ad placet dist: mi. predicta adiectabiles, ob. si qualibet
sumat pro productione simpler com: si pro productio
ne limitate nec mi. et cons: ejus quē ad modū virtus
productiva si sumat pro virtute est potente simpler pro
ducere, constituit formalissime ex productivitate principij
et producibilitate termi. enditas etiā producibilis si
sumat pro enditate ut potente simpler produci constituit
formalissime ex producibilitate termi et productivitate prin
cipij. ita ut qualibet precise abstracto neq; nō simpler producatur
permaneat neq; simpler producibilis. ita evenit in pro
ductione si productio sive activa sive passiva sumatur pro
ultima actualitate et actuante simpliciter principia productiva
et termū ut producibilem, tunc et eadem formalissime nō pro
ducere et produci sive activa et passiva productio. at si limitate
sumatur activa productio, pro actualitate solius principij et pas
siva pro actualitate solius termini, non sunt formalissime idē
bis mirē connexa et una sine altera existere non potest, ac pōt
ab una ad alteram bona fit cum consequentia.

Probat aliqs. generatio activa, etiam ut precise tenet ex parte 438
patris divini denominat filium genitum, similler generatio
passiva, etiam ut precise tenet ex parte filij denominat, patrē
generantem: Quales tñ denominationes generatio et filius genitus.
Rfes. dist: ant: denominat formaliter filium genitum negq; deno
minat illative et productive conclusio ant: et negq; cons: Generatio
activa ut precise tenet ex parte patris non denominat for
maliter filium, quia n'est forma filij ad patrē, nec fora genitū ad
generantē: denominat tñ illative et productive, qualenus

qualenus generatio activa ut procedit a tenet se parte patris communitur cérallter cum generatione passiva, illamq; producit tanquam ratio formalis producendi. idq; mutatis terminis dicendum est de Spu sancto respectu generationis passivæ.

439 Sit tertia Conclusio. secunda persona sanctæ trinitatis à prima, tertia ab utroq; per se non per accidens procedit. Hanc Conclusionem quidam filius à patre procedat per se admittit ab omnibus ecclesiæ et terminis, quia non potest à patre filius non procedere. Quam partem Scotistæ cum doctore negant, considerantes spiritum sanctum procedere per accidens à patre et filio. fundamentum est, quia spiritus sanctus per se petit actum per se virtute adæquata productiva sui ipsi in hypostasi divina: sed virtute adæquata productiva spiritus sancti est tota in patre, et tota in filio, alioquin non procederet à patre et filio tanquam ex uno principio. Definitum est à Gregorio X. in Concilio Lugdunensi et in sess. in ag: unica de summa trinitate in fine: spiritus actum per se producere à hypostasi divina: per accidens ipsi è producere à duplici fonte, videlicet: quia spirator sive virtus productiva spiritus sancti est ut dicendo duabus phonis pronominibus in sententia probabilissima per accidens est creaturæ produci à tribus divinis personis, ex quo sequitur creatura petat actum omnipotentiam in hypostasi divina; sententiam nihilominus D. Thomæ ubi veram amplectitur conclusio nostra, quam mirificaciter à multis probari videndi, potissimum Aragæ disputatione quinquagesima, sectione sexta et septima, notis primam conclusionem præcedenti.

440 Probat. spiritus s: est entitative productio passiva, sive procedi à patre et filio: sed spiritus sanctus non per accidens ad per se habet id quod entitative ipse est: ergo non per accidens ad per se habet procedi à patre et filio, ergo ab utroq; non per accidens ad per se procedit. utraq; consequentia liquet. major constat ex numero quadringentesimo trigesimo quinto quia spiritus sanctus dum procedit à patre et filio, entitative est procedibilis ab utroque; quæ autem ratione est procedibilis ab utroque identificaliter realiter cum productione passiva, sive est entitative ipsa passiva productio: minor patet:

ex principijs demonstrativis et demonstrabilibus médicabit numero tre
centesimo trigesimo 4. sicenim per accidens habet id quod entitative
ipse est, póst non habere hoc ipsum, et non esse hoc ipsum quod en
titative ipse est.

441

Neq; oppositum fundamentum est firmum: nam maior dis
cursiua est concedibilis silleliceta de omni hypostito divino: à quo
producitive passiva productio est entitative Spiritus sanctus: ne
gatur vero silelicet non de omni eiusmodi hypostito. neq; urget
exemplum de creatá pendente per accidens á Divina Trinitate: omis
sa enim ut vera illa contentia, disparitas est, quia divina trini
tas non est entitative actualitas producendi sive activa productio
ernatura: quemadmodu pater et filius sunt entitative actualitas
tive activa productio Spiritus sancti, correspondens productioni pas
sive, que est entitative ipse Spiritus sanctus:

ARTICULUS
De
Relationibus Divinis. &c.

442

Certum ex fide est deitati, sive formæ dei communi tribus p
sonis superadditi prædicata non communia, quibus sese mi tri
one producentis et producte respicient divina: quæstionem hic celebrem
de multiplicitate relationum in essentia, aut essentia divina
in relationibus, revolutam videmus á numero trigesimo octa
vo ad num. 86.

443

Sit modo prima Conclusio relationes divinam origi
nem sunt tres pliciter quatuor. esse tres realiter distinc
tas nemo dubitabit, videlicet paternitatem filiationem, et spira
tionem passivam, prima patrem ad filium, 2da filium ad
patrem, tertia Spiritum sanctum ad utrumq; refert. pro
batur ista Conclusio, nam præmissis tribus relationibus hi
præmittitur alia, qua pater et filius tanquam unum principi
um referuntur ad Spiritum sanctum, et hæ relationes sunt tres
pliciter quatuor. antecedens constat ex concilio Lugdu
nensi citato ad numero quadringentesimo trigesimo nono, vbi ex
Florentino dicit: Item cum sententialibus tum Græcis tum latinis,

religiosis PP. Am Graecis quos copiose affert Ruizius Disp: 65 de Trin: Sect: 1 Dub: 2 et alteri tribus Spiritum S. ex patre filioq; procedere vel hanc relatio vocari solet Spirator sive Spiratio activa. Contra: Ista ergo ut simplex multiplicet relatio realis? Et necesse ob ista distinctam realiter ab aliis relationibus ad respicit ob illius terminus sit realiter distincta a termino aliarum relationum ad Spiritum Sanctum? Et terminus est activa et realiter distincta a Patre et Filio, qui sunt termini aliarum relationum? Licet Spiratio activa sit communis Patri et Filio atqui ideo minus realiter ab his duabus relationibus et hic ista relatio sequatur tres.

444 Obij: 1° Spiratio activa est ista relatio realis attributalis ista persona Creans est. arg: plus: ergo distincta divinarum personarum est negativa relativa realis: Et quatuplex est negativa relativa realis et triplex distinctiva, ac ergo triplex ista persona. Def. min. ad haec distinctiva est negativa relativa, negativa persona producibilis a tali negativa aut productiva eiusdem, omnibus, negativa persona neg. producibilis a tali negativa, neg. productiva eiusdem negativa nec arg: Sentia communissima jam admittimus, distinctiva divinarum personarum est negativa relativa de ratione productionis, hoc tu ita velut milleni, ut negativa relativa distinctiva ob rationem mediorum producibilem et productivam terminum negativum, nivero ob rationem ejus personae, quae neutra alteram producit aut ab altera producitur per talem negativum. Patrem et Filium distinctos Patris a filio, quia est mi patre ad filium producibilem a Patre, filio est, sorte distinctus filius a Patre quia est mi filio ad Patrem ut sui productivi, Spiratio activa et sorte distinctus Spiritus S. a Patre et filio, quia est mi Spiritu S. ad Patrem et filium ut productum sui ipsius, spiratio activa communis Patri et filio, et sorte ratione distinctus a Spiritu S. ista mi ratione ad Spiritum S. ut producitur absolute, ab: quia Spiratio activa mi ipsius est patre et filio ut producibilibus a te ipsa neg. ut productivis sui ipsius ideo et praedicta ratione communis et mi ratione ejusdem a Patre et filio alia ideo nova persona mi superadditi secundum Trinitatis.

445 Sit 2da Conclusio. pro explicatione difficultatis illius premissa ex n: 22 D: relatio sorte ut ista ab aeterna explicant primam sibi et peculiarem speciem. Ita Conclusio est contra Scotistas et aliquos ex Thomistis. Secundo: ista relatio hoc modo accepta venit definitio spirationis activae et sicut tradita

ex philo n: 29. Ergo do quia ce realiter productiue ad intra mitto aut realiter productibile explicat mihi regula specifice, id quia ab relato formaliter ut distincta ab essentia ; quia ce realiter productiue aut realiter productibile ad intra mihi Col. Ioan. Arbolit Dupe. Capit. mai. Cathed. quia ce realiter productiue aut productibile explicat realitate sui realitas non mihi regula explicat aliqua specifice tum quia ce ad intra mihi deo ; productiue aut productibile explicat mihi regula essentiae relationem identitatis realis cui dicitur essentia, hoc ; ita pro deus ce ad mihi quia ce realiter deus, mihi hoc non regula regit abstractio ab ei specione.

Ergo ejusdem rationis de vi pater mihi solus non dicitur, sed non sua specialis relatio distinguitur realiter ab ei quia et pugnat ce creata specifice ideo ipso talis relatio explicat intrinsecabiliter identitatem essentiae mihi quia deus ab adversarius sectarius philosophica ens theologica specie, ut liquet ex scriptis Col. mai. Ergo sua specialis relatio ejusdem rationis illa dicitur refertur relative Patris ad filium, ita hic non regula et pugnat identitatem cui creata et pugnat ce creata specifice. Confirm. paternitas vi ut distincta ab essentia ; pro distinguitur realiter Patrem a filio. Sed pro distinguitur realiter paternitas a filio ; mihi hoc regula intrinsecabiliter identitatem essentiae, Patris, specifice. mai. pater. quia paternitas ex modo suis rata ; mihi distincta realiter a Patre, et distincta realiter a filio hoc autem tum ; quia distinguit a filio ita Patrem a filio. mai. Ergo pro distinguitur realiter patrem a filio ; mihi hoc regula excludens identitate essentiae et filij ; mihi hoc regula excludens conditio nem essentiae, hoc ce essentiae, et pro excludens conditio nem simplicitatem essentiae ; quia excludens conditio nem infinitatem ; et conditio nem infinitatem aut excellentia Col.

Ergo tum. quia plus specifice est mihi ens de quorum collectione quam mihi singulis, ergo quia tripersonalitas vi est specifice, est vi specifice ergo quid vel simpliciter simplex, sed mihi non ; liquet deo addit simplicitatem, alij etiam illum. Ergo. Ergo ea pars mihi ; quia si paternitas est simpliciter simplex perfectio, est ipsa melior quam non ipsa, sive melior quam exclusiva sua, est melior filiatione. quatuor filiatio autem esset simpliciter simplex perfectio, est melior paternitate, ; ipse ad implicat et tam perfectionem esset deo, et contra principia fidei excludit essentialitatem Trinitatis personarum. Sed quia mul tiplicantur mihi realiter specifice pinna, deitas, omnipotentia.

Deo ad quia cum distinctione : plus perfectionis esset et plus

et plus effectionis eminalis. ne: plus effectionis relative sive postrealis. subdisti: est fortasse sed eadem equivalenter con: plus formaliter et equivalenter ne: constat dicto. ce nem: 4 sent. dd 2dm ne: 2da pars huius mi: ad secundū dicit: arb: est ipsa melior quia non ipsa quia est non ipsa per exclusionem entitis deitatis realis cum ipsa, con: quia non ipsa quia est non ipsa per exclusionem alterius tantum deitatis realis cū ipsa ne: arb: et cons: liquet ex n: 4 31. penas divinas realiter dictas mihi et eidem ita non velanda divino verbo: ego et pater unus sumus, licet quaedam sit simpliciter simplex effectio, non est melior filiacio aut e contra quia communicabiles sunt per identitatem realem cum eadem deitate. perfectio ami simpliciter simplex et tamen melior fortasse quia tamen excludendo secum identitatem ut divinum n: 22.

1479. Ad 3tium ne cons: huius negatio et disparitas inter nostra quia est, quia supposito mysterio de identitate unius deitatis cum tribus distinctis personis ex multiplicatione reali alicuius conceptus mihi videtur alium multiplicari realiter praedicata mihi essa constitutive in conceptu multiplicato: ut ens deitas ens essentia ens alia attributa deitatis mihi dum sunt constitutive in divinis realiter formaliter ut candidatus ad essentia, mihi dum in effectis: Hinc disparitas mihi non constitutive et non mihi non est disparitas ut ens deitas ens essentia ens alia attributa deitatis multiplicentur realiter quia in effectis. min: sibi ad num: 86. mai: pat. quia constituta et constituentia sunt. Item quia deitative, aliquid deo quemadmodum idem quiditative sine deitate multiplicari non potest ita ens, constituta sine constitutiva: reliquaeve ratio quia non sunt constituta cum non sint de quiditate constituti ex praecisa multiplicatione constituti non inferens multiplicari.

4tum Sine colligo multiplicari realiter rerum entia, quia mihi dicitur constitutive in relationibus ut dixi num. 98. nostro cum ente multiplicari unitas, veritas, et bonitas transcendentalis. 5tio. multiplicata entitia quia ut liquet ex num. 90. entitia mihi dicitur constitutive in qualibet entitia et deitate realiter relationes ami divina formaliter ut candidata ad entitia communia sive deitate. haec etiam non relativam et deitatem, inquidem ut sic sunt. definibiles tamen quia primo primum reale quid realiter terminus productionis. ad intra, nihilominus abstracte et sine explicatione non debent concedi mihi res multiplex entitia aeterna dictus aut nata, quia usus optimi et scholasticorum abhinc ut ea nomina accipiantur pro deitate. non vero multiplicanda alternitas et interalitas

gia correspondentia ad loquendi et ad temporis non afficiat singulas ordinis formalitates formalitatum ad non totius integra realitatis: tota omnium realitas dei unica est.

DISPUTATIO. 2da de

Principio quo, an sit absolutum an relativum, an utrumq; predicatum.

CAPUT. PRIMUM.

Explicatio Sententiæ nostræ.

Principium quod generandi sive generans est persona patris ut 45 i
metaphysice concretam et compositam ex deitate alq relatione primæ primæ personæ, sibi mihi ens. constat praterea principium quod spirandi sive spirans est per modum unius principij utriusq; personæ patris et filij, et similiter concretum deitate et principijs suis propriis relationibus, non non relatione spiratoria de qua num. 44 8. Tota controversia est de principio quo, videlicet de illo quo formaliter intelligitur in patre virtus generandi, et quo formaliter intelligitur, in patre et filio, in utroq; virtus spirandi, quo formaliter non intelligitur, non intelligitur tales virtus, summa theologiæ discordia quæ apud alios dogmatizat ad voces. Prima sententia tale principium formaliter constituit in prædicato absoluto, hoc est, communi omnibus divinis personis, videlicet principium generativum in intellectivis aut intellectivis et spiritibus in voluntate, aut voluntate operante hinc connotato prædicatum relativum aut formale et quid ipsum producentis. Secunda sententia est prædictum principium in prædicato relativo constituit ut aperte declarabitur connotato prædicatum absolutum. Tertia. utrumq; prædicatum pro formali constitutivo ipsius coniungitur. Ipsa distinguit principium productivum a communicativo reperiens in absoluto communicativo et in prædicato relativo productivum.

Sit prima non Conclusio: prædicatum absolutum cum connotato relativo nec adæquatum principium quo productivo ad intra. prima 47 2
ratio quia Laberanensis catholicum num 428 definit ecclesiam sive nativitatem neq; est generantem neq; genitorem neq; procedentem. nomine tamen ecclesiæ explicatur prædicatum omne absolutum sive commune cuiusq; speciei, ubicumq; est. Quilibet absolutum sive relativum aut relativum aut commune prædicata simpliciter et quod productivi ad intra: alqui

alqui simpler et ppie produceret, si est ad aqualia ppium quo producibile: Sed hale non e. hns hmoi plicata pdicabilia est ppium productiu, est simpler et ppie productiu quo non est productiu producere: Simpler et ppie producere. Confirb. nam ex ipso pd ipsa sit ad aqualia ppia quo producibile ad extra, ipsa simpler et ppie producere, ubicunq; ponat se cenotale vel eternale vel mideternale alia quā personam diuinam juxta varias sentias: Similiter. Disparilis vdr. deleta alia ipsa distingui realiter a creata producta, non sic ann ipsa diuina producta pdicata absoluta ipsius ppium; alq adeo hoc ppiū. vel denominat producere, licet ipsa denominet. Ad Contra: nam ipsa vel ideo producit quia distingui, ad ideo producit quia est vir tus producibilis creata haec creabilium talis virtutis erga creata alqui iuxta Aversa vel pdicata absoluta e productiua ppria diuina pro ducibilis, et haec creabilia sunt erga talem ppiū: Illa producit vel sit producit vel e illius ppiū quo producibile.

493 Dices cum alij pdicata absoluta ut praeindere a ponit et ut commune neq; producere neq; produci; idq; datum milendit concilium, ab vero sentiam et pdicata absoluta procul mi patre vq generare et pro ut mi filio generari. Hanc vero evasionē mi similis in fida vi in hac: De incarn: n: 120. Inde sino respelliter, quia concilium illam soller vel opponit reduplicatae ut ligat ex verbis virtualiter ann opponit reduplicationem appositam, consideranti non sentiam ut identificatam tribus ponit diuinis, de illa ut sic identificata definit neq; generare neq; generari: excipe verba: qualibet trium personarum est illa vel talis, sentia, seu nāa diuina et illa res non e generare, neq; genita neq; producere. Negat ipse Concilium producit et producere de sentia ut identificata tribus ponit ac proinde de illa procul mi patre et procul mi filio. respelliter 2do. nam pdicunt sentia procul mi patre generari et procul mi filio generari, vel attribuunt sentia ut condistincta à personalitatibus diuinis ut patris et filij, vel potius personalitatibus ut condistinctis ab sentia vel ab illis personalitatibus: Illa tota quat producibile et producibile. si sentia ut dicta est: Sentia ut dicta a personalitatibus e sentia ut dicta a non communi tribus ponit: sentia ann vel dicta a communi e sentia ut communis.

494 Secunda Conclusio est nā. si pdicatum absolutum et commune tribus diuinis ponit est aliquid ppium quo producibile, est diuina ponit generarent filium, et non generarent spiritum S. ad hanc e mea mēsha chimaera, sed diuina Deitas, pdicata absoluta et commune tribus diuinis ponit non est ppium aliquid quo producibile. mai.

plex. nam ut patet ex terno, illa persona generans filium cuius virtute generativa dicitur Deus filius: dō si adjectivum primum quo pro ductivum est, dicatā absolutum et commune cibus divinis personis virtus generativa est sua essentia, dicitur est illud praedicatum commune, et dicatā commune cibus est primum. Cum filius dicatur virtute generativa, quia est sua generativa, et consequenter generatus est Deus eadem formalitate verificandū est de cibus tribus primitivis: quia illa persona primitiva cuius virtute primitiva sunt tribus. est sua essentia virtus primitiva, si est primum commune judicatum.

Dicat aliquis deos ni generari est divinas personas, quia licet virtus generativa sit commune primum judicatum: in sola persona patris et ergo eius denominativum, similiter ni est spirari, quia sola duplex persona patris et filij est huius denominativi capax. explicanti hoc mihi tria asserendum primo contingentiam ad hypothetalitatem contractam est formam positivam et creandi naam posse simul subsistere aut hypothetari simul subsistia. humana est equina, ita scilicet est humanum et equinum hypothetum, ut intelligente nā contingentia ut non existens ita scilicet humano hypothetico tribuerentur intelligere. 455

Secundo facile aperta est paritate: nam ni ex hypothesi remissa repellere duplex hypothetum, unde primum nā humanae est alienum alienam: nil ejus mirum est ni hypothetico humano tribuitur intelligere quia ni ergo primum nā sua, et hypothetico equinum tribuit ergo nā humana alienā sibi. At miter tria hypothetica divina nullum est divina nā aut communibus judicatis alienis, et nullius est alienus divina nā aut judicata contumacia, ad tam nā hypothetica, quam hypothetica nā proprijssima. Unde patuit ex dō paritate paritas retorquetur: nam deos ni illa hypothesi ni intelligere tribuitur hypothetico humano et non hypothetico divino equino, quia virtute intellectiva residentis ni nā humana est primum hypothetum humanum et alienus equinus: atqui virtute residentis ni nā divina si illa est praedicatum absolutum cum primis omnia divina hypothetica, et nullā est alienus generans debet cibus tribus, et nulli negari. Nā est primum nam si nā est primum est formalissime si tali hypothesi appropriari sed sine debeant generos nā: unde ni ternis simplicibus hypothetum primum alicuius nā nisi pas cui tribuant eiusmodi nā generos. Sive ad si est generos nā humana hominis et omnes equinae equo 456

tribuant: quia ex eisdem divinis personis aequaliter tribuant cunctae religioni praedicatorum communes operationes et denominationes, quales sunt producere ad extra, intelligere, amare &c. Est generare et spirare sibi huc virtus i praedicatis communis.

425a Resp. aliter. Deo non est divinas personas generare quia virtus generativa existens in eisdem, in in eisdem ad in ordo patris habet pa ternitatem, quae est generatio activa aut conditio sine qua non: pro portione servata idem dicendum de virtute spirativa. adhuc accidit, ignis, ita collocatus ut in uno loco habeat applicatam shuqui et in alio in haeret. habet enim ignis ille idem continuit ubi applicatus non haeret, in alibi ubi in haeret. ad istius enim resistentiae rationem pertinet quia virtus eius. nam sicut necessarium in est ad in hoc ignis hoc aut ubi caret ignis haeat actionem et ex conditione necessaria, ad sufficit ad ubi et habeat virtutem productivam et generet se haeat actionem vel conditionem: ita virtus generativa existens in eisdem divinis personis non est in deus in eisdem generare activam aut ex conditione sine qua non, ad sufficit ad generet ex personas habeat ut in eisdem aliquo nascatur: habet autem generet ex divinas personas generare activam aut ex conditione necessariam ad illam identificatam realiter haeat ex ipso Deo. Repellunt quaterna quia meditant in, sedam divinam virtutem ut ipsum esse: nam si ignis existens Romae et Neapoli existeret Romae exercitus impeditus et exercitus allegatus in parlamento convocandi hic, in sedens est quod hic, ad similiter praedicti auctores meditant virtutem generativam existentem ita in eisdem personis divinis ut in filio aliquo spiritu S: existat exercitus impedita et allegata in parlamento generandi quod est in illis personis &c.

425b Sit secunda Conclusio. contra 8tam sententiam. praedicatum absolutum non est quod quo adaequatum productivum ad extra. probatur. nam quidam adaequatum productivum est simpliciter quidam et simpliciter producit. ad simpliciter producere ad extra nequit verificari de entitate divina aut abstractum illius praedicati ut legit ex num. 422. Ch. mar. patet. quia productivum et producens tam adaequatum quam inadaequatum participant divinae quia non communem productivi et producentis: ex quibus utrumque simpliciter producit. sic Deus concurrens cum calore ad inadaequato concausa et causa ad cum Deo: nihil omnino tam Deus quia causa ad producunt simpliciter ad extra. similiter si haberet multa causa creata ad eundem effectum concurrentes. patet ad ex num: 424. nam si praedicatum absolutum est inadaequatum quidam productivum, cum illud praedicatum sit commune

omnia sponsa, sed per illud procedat nisi aequale personam productam: hoc ait ille Ricardus bonus et maxime dicens ad primum Dei, quia sicut docet nos nihil ad extra produci nisi a tota trinitate, ita docet nihil aliud de intra a tota trinitate duci.

Sit tertia Conclusio: primum quod dicitur de intra est solum praedicatum relativum. constat ex duplici praecedente: nam id absolutum et commune praedicatum non est hic cum deo est, et solum relativum sive personale: tum quia commune et non commune non dat tertium medium: primum autem dictorum quod in deo est, est neq aequale neq inaequale est praedicatum absolutum sive commune: et est ipsum tota relativum sive personale. 459

Sit quarta Conclusio. quod id dictum est de producto per modum dicendi ex proportione servata de verbo producibili: ita, sicut primum id quod in deo est tota persona metaphysice concepta ex deitate caeteris communibus producitur non ex hac vel illa proprietate personalitate, ita verum est id quo producitur a persona producta trinitate composita. proderit sicut primum quo illud vel illud praedicatum in quo forsitan verbis productivum est solum praedicatum relativum personale producentis, ita et solum praedicatum relativum personae productae verum, nec aliis forsitan terminantibus productionem tota persona denominet productam. id quod sic probo ex ratione. quia quia in minori definitum est, certum dicitur in re generante sui in re generata nil ducitur: ergo per ex n: 457. quia tota persona producens in praedicato absoluto communi producit, ita non producens in praedicato communi, sed in minori opposito sibi non producit quia non producens id ipsum est ex n: 443. 460

Sit sexta Concl: primum quo communicativum productive est solum praedicatum relativum in ratione proximae et simpliciter communicativi, ubi huius eius proprii praedicati communicabilis. In hac Conclusione certum est ex fide id patet ex Joh. filium communicat illi in deitate sua praedicata absoluta et id ipsum quia, quando aut quaecunque similitudo 8: communicat illi eandem deitatem cum omnibus praedicatis absolutis, ibid ex sacris litteris et ecclesiam completitur August: lib. 15o de trinit: cap: 26. hoc verbis. Simul sibi habet eandem sine initio temporis sive ulla mutabilitate nata de patre generatio, ita spiritui S: habet eandem sine initio temporis sive ulla mutabilitate nata de utroque processio. Differentia tamen theologos est, an sua communicabilia communicentur ex informali processione, an aliqua denique ad malleri. Ratio constat ex n: 451. et 460. quia id communicativum productive est totum id natum ita producendo communicat, et verum quo communicatur 461

productiva ex totam spiram qua terminando ductive accipit predicata communicabilia. Ista em determinatoe caduat supra totam spiram communem ex parallele ei nata, quemodo in creatis tota spira patris determinat communicare filio istam et tota spira filij aliam.

462 Ad modo prima pars Conclusionis. Spiritum quo communicativum productive et illud spiritu quo lingua sonali virtute producente communicat spiritus producta deitas cu alijs attributis. Sed totius predicata relativa et spiritum spiritus producentis tale est. Dispositio illud istum et spiritum productive dimitta ut liquet ex ista Conclusione 460. Ad secunda procedentis Conclusionis. Quia non spiritus proximus et simpler communicativi constituit per predicta communicabilia, sed spiritum quo communicativum non ratione proximus et simpler communicativi constituit per hoc spiritum quod constituit non hoc minimum quam abbas non ratione albi: quia tale constituit per predicta communicabilia: nam patet quia precise ablato predicato communicabili, spiritus communicativus permanet indistinctum. Aliquando tollit non spiritus proximus et simpler communicativi, sicut patuit assumpti si permanet expedita potentia amandi, nec tamen intelligibili potentia intelligendi.

Ad Vtum Edo

Reliqua sententia nra explicatio et solutione argumentorum.

463. Quia sunt auctoritates multorum sanctorum quibus dicunt filium generari ab spiritu sancto procedere ex eorum aut ex alterno predicatorum solum. Dico. Eas ex locutionibus intelligendas in sensu ultimo communiter nra. nimirum quod persona producta procedat ex predicato abstracto non productivo, quia non producit spiritum illud tanquam principium formalem productivum, sed procedat ex illo communicabilem, quia ipsi communicant predicata illa ut presupposita in persona producente tanquam principium quo proximum et simpler potentia producere, id quod confirmat imo ille theologus quem nobis maxime obiicit Deum in Concilio Toletano tertio ita dixerit de clarus non in arte credere Spiritum sanctum. quoniam ipsum patris filium non generando filio publicavit ex communicat, id est non creando dicit filium ex patre, spiritum autem ex patre filioque publicat dicit ex. ita habet in textu tom.

concilio edition facta colonia Agrippina anno 1573. mirentis hoc in multa verba ob obscuritas tenantia eandē sententiam mihi in maxima collectione Concilioū typis particularibus facta anno 1672, negatiua
quia aliter à Cajetano explicet, nihil dicit quod non adversarii
ni si sententiam generandi ut filius dei eradat generandi
filium in nra communicate. hoc am non dicimus dei operationes nre
ppij communicatiui constituti obiecta communicabilia.

Objicit 2do. principium quo generatiuo assimilat genitum generan- 464
ti, ē predicatu relatiuu patris ut condistinctum ab essentia diuina ni assimilet
genitum generanti; sed ē principium quo generatiue. ms. patet ppa illud pre-
dicatu ē paternitas qa ni ponit ni filio similitudinem paternitatem ad assi-
milem filiatōe. Deg consequentia: dzt: nisi ni assimilat genito secū
du predicatu productum Con: ni assimilat secundū predicatu quod cō
municabile ne: mi: ēa cons: persona filij sum pla constitutiue constitu-
tiua ē filiatōe qđ ē ppria istius relatōis sequitur ergo ulterius productiue
ab ipsum ē deum. ꝑ 60. et du hoc predicatu filius ni assimilat
patri, qia neq filius est pater, neq pater est filius. constitutiue per-
sona ex diuina essentia religiosa predicatu qđ ut pluris communica-
bilia principiorum in patre elega reddunt communia utriq, hoc ē com-
unicant filia à patre per actualem generatōe, et du hoc predicatu
filius est similimus patri, qia exclusa quidditate de rosa haentia
miller eandem essentiam cum qua similler identificant. Unde per
ductio divina personae ē unitiua, qia ab productio ni unitiua, subsi-
stit ni essentia producentis et producti sit eadem, ni specifice ni numero
rice. In creatis ni eadem essentia numerica ad una producens
et alteram productam cum similitudine specifica. ni distinctis est eadem
essentia numerice, neq producens neq productum ad pluris communicatiua.

Objicit 3tio filius producit à patre formaliter et immediate 465
per intellectum, et spiritus S. à utroq formaliter et immediate per
voluntatem. ad hoc negat explicari nisi intellectus et voluntas
sit principium quo producitiue, et tale principium constituit formaliter in ipsa
deitate absolute aut communi. Deo dicatis: nisi: ut veritima ratio
duarundam rerum. etenim ut filius à patre per intellectum formaliter
et immediate p intellectum subsistit ad per essentiam et quidditatem
suam personalem procedat, ut verbum, nunquam ut spiritus sanctus
ab utroq procedat formaliter et immediate per voluntatem subsistit
ad per essentiam et quidditatem suam personalem procedat ab utroq,

ut amor. ut am̃ filius procedat ut Verbū n̄ é necesse q̄ intellectus concurrat productive sed sat é q̄ concurrat communicative specialiter tibi dicta. Vltimo q̄a vba posita q̄ cēntia dr̄ dicitur pōa q̄ personaliter sive ex primario suo scipsa habeat n̄ aliter producere nisi accipiendo communicatum sibi à trina et vba posita amorem n̄ ultra, praesuppositione. eo ex̄ ipso evadit ut personaliter amet stultitiae ex amore imprudente ut personalitate producta.

466. Objicit 4to. si primum quo producitur ut praedicato relativo personae producentis idem est quod communicabile, sed negatis ē communicabile illius ex existit neg. producitio activa terminari ad praedicata communicabilia C. min: pat. qa productio activa dr̄ productio illius ad q̄ terminat, sed negat ē productio praedicando communicabilium nempe deitatis et attributorum, qa sicut impossibile C06. Confirm qa si praedicatum relativum ex primum communicat[illegible] continere in se ipso praedicata communicabilia, ipsi dem communicare negat q̄ n̄ contineat ut ostensum num. 96. ob.

469 Rñdeo omissa maiore subsumo n: 462. ne: mi: ad pare dist: mai: productio activa terminari ad praedicata communicabilia, terminus productive ne: terminari communicative concedo: et nego absolute mi: ad cuius pbr̄ nego similiter absolute mai: falsum ē, duci activa ut productione ex illius termino: illa relativa terminet per illam productus qui media illa accepta à suo productivo existam: aliqui am terminū quibus productio sita connectitur ut q̄ illa n̄ accipiant existentiam absolutam productivo sui, n̄ducitur per illam, sic casu n̄ producitur actione qua producit ipse productus quod ex̄cipio etiam casu ubi terminus qui connexive respicit eadem actio. Ex̄ct productio activa termini ad extra sive personalitatem sive divinam producta ut terminus etiam ad praedicata communicabilia

communicabilia, pont̃ trinitatis predicatorū n̄ē productio q̄a ternas diversō
modo, videlicet ad relatōē sive personalitatem productive, generatus ha
li productione persona producibilis dat̃ creabilem personā producibili
ā se. Ab predicata communicabilia ternarij communicative generatus
tali productione persona productiva producit, n̄ predicata illa ad illorū
identitatem cū persona qui producibilis. Sed non mirētur explicatione
tigne productiva increata humana: illa enī: ternarij productiva
ad extra ē ad animam ami volentem, n̄ ternarij mera communi
cative generatus anima n̄ formaliter actione generatiua, sed pure commu
nicat hoc ē, actione illa producit sola anima cū corpore unito
quia ē forālis communicatō animā.

Ad confirmōē dicit mai. continere communicative com: contine
re productivē aut constitutive re: mai: dicatū relativū ex. gr.
ternitas continet communicative deitatem et hoc ipsa communicabilia
predicata q̄a videlicet ista identitas cū hoc predicato ut possit videre
illa continua filii et filius nequit producere personalitatem filij qua
per se foraliter ē identitas cum eadem ternitate et deitate et predicatis. ab qa
ternitas n̄ continet productive deitatem aut illa ut ista q̄a sicut
non producibilia nec continet constitutive q̄a n̄ constituit ea illis
ut quo terna milities deitatis n̄ relatiuus negatiuus nec ꝛc.

Objicit 2do. quicquid quo productiva potest ē productū absolutū
et commune tribus divinis posset quin denominet eos producentes C.
secunda pars conditionis nulla ed. patet: nec. nam intellectio qua ista
persona existentissime videt se ex patre ē predicatū commune tribus
divinis personis: sed n̄ denominat eā videntem ex ē patrem, aliqua
falsum videntem existentem, id dicitur licet hanc personam existentis
tiam nec ipsius existentia. Similiter quia productiva potest ē com
mune tribus quin eis denominet producentes.

Hoc argumentum principaliter impugnat rationem nostram
nem: q̄ꝛ. probatur deitatem tribus ab objicientibus contra quos retorque
ri potest in oppositū ad placitū q̄ licet illa virtus communis tribus di
vinis personis n̄ denominat eas producentes mundi: q̄ deitas contra
dictorium docentium operem trinitatis ex indivisa tribus tota n̄ quia
nil producat q̄ individua actione trinitas tota n̄ quia: alio eius
modo retorqueri potest, nam quia illa communis intellectio denomi
nat eas divinas personas videntes patrem inter se, ita virtus produ
tiva communis tribus denominat producentes filium inter eas.

468

469

470

471 Deo dendy, in forma. nec aute ad fare concessa mas: dist. mus
n denominat dei videles de esse patrem eo q de denot dei videles
totum obtum q ipsam representat nec n diversat dei videles de esse
patrem eo q nulla psona denominat videlem obtu q ipsa
n communicat representat com mat. dne: cons. pler rohortiodem
factam a videle de videlem. ipse n intellectione divina dei aqualles
divine psone videnb q ipse n representat. intellectione illa q
ima psona videt de ea patrem representat ima trinitatis psona
ea patrem, ob hoc obtum videlis denominary ab divina psona
alia representat, illa intellectione dei psona ea patrem. dei pso
nam per intellectione communi videnb ima psona ea patrem, ima
sola psona videt de ea patrem. hac tn diversitas n ideo esset
q prima psona per intellectione comuni videt videl aliqd n vidt
ab alias relignis, ad q ipa ipse a sola a illa q dei dei videt ea patrem.

472 Objecit ob quia dei principium quo producitur n est produ
ctum comune a tres psone, ex eo ad hanc obscuta. Amodo pa
ter est potentior filio, et ultery spiritu S: eadem pter comparata
non virtus producitur spiritus S. ergo filio non est virtus
productiva spiritus S. et spiritu sancto nulla virtus productiva ad
intra. 2dio. pater est sapientior filio et ultery spiritu S. ergo virtus
productiva est sapientio et maior virtus maiori sapientia. Deo ag
tem dispolvendu ab auctoritate sacre. nam si pater et principium
q productum filij ab spiritu S. filius am et principium q pro
ductum patris spiritus S. et spiritus S. nullius persone principium
est catholice ipse probatur. Amplius quia q potentior et pater
filio et ultery potentior spiritus sancto virtus principium q est sancta
esse et sapientior ne deo. Si pater et magis principium q ne filius,
et ultery magis principium spiritus S. dei ne equalitas sapientie.

473 Contra milestem doctrina est nulla ex vera scientia abundat pro
ventre. quantu divina censemus hanc propositione pater est po
tentior filio et ea simpler falsam, quia simpler probata sentia
tias pro sapientione absoluta aqualiter communi videlis divinis q
trinitas quia omnipotentia voluntas, et quia sic valentes divina persona
haent eandem divinam potentiam. Si dicit potentior tamen relative
ad intra, concedit nullu in eo tempus una persona potentiorem
alia hoc nil dominus dictum fore ulterius explicatae volat de
patre, quia communi modo loquendi divina persona aqualitatem

aqualibidem divinarū personarū distinctas et signalē Augst: dicunt
asylum mētis perlustrā Gen: 20, proferens eam mēti sensu quodam
proprio à relatis negat. Ratio é, quam licet constitutive ñ habeat
filius mīpsona sua, neq; spiritus s mīsua virtute productiva
filij constitutam, sortiter mīpsonalitate patris, illam tñ habet
conceptive metaphice. Pariter licet spiritus S: ñ habeat constitutive
mīpsona sua virtutem spiratiuam sive productiuā sui
qm̄ communē patri et filio divinorum num: q 42. illā tñ habet
conceptive metaphyce, qñ habeat constitutive filium suū et spiritum s:
imago aut idea virtutem productiuam ut sunt angta nrā ā n:
q 92. habent tñ conceptive metaphyce qā filium et spiritum S: con
ceiuerunt ex cerā divina, cui tñquam obiectiua relatiua et proxima
tes identificant virtutes illā productiuas. Habent ergo omnes divinæ
personæ non maiorem et aut minorem virtutem productiuam ad
eandem penitus latæ divinitas versus mīmodo habendi: idem
qā videlicet virtutem productiuam ad extra qm̄ habet una persona con
stitutive alia habet conceptive metaphyce, galenice galileus divi
na persona ex suo conceptu excogitat eam virtutem Mercurii realiter
eam cælia communicari orbis posse.

Ex hac doctrina deducitur filium ñ generare aut ei patrem. Dico. 474
est qā regibus ei pater nōn constituas ut persona patris: ad ñ constituas ut
persona patris, ipsum ñ habet constitue virtutem patris, licet illā habeat
conceptive metaphyce mi sensu dicto. Sic deducitur similiter spiritum S:
tum nec ei patrem nec ~~spiritum~~ spiratorem, qā videlicet nec virtutem
patris nec spiratoris habet constitutive. Tertio deducitur una persona ei
potentiorem et aliam minus potentem eam logdo de pari ad mitra. Ratio
qā comparatio potentiores et minus potentes petit ut aliquis gradus
pari identi: cælites cum potentiore nullā habeat identitatem ea minus
potente: ergo nullus ei gradus pari identialis cū aliqua divina per
sona quā nullam habet identitatem cum religiosis divinis personis. Eodem
modo deducitur cum nra divina persona, identitas cum cælia communi
omnia pertinentium. Sic etiā deducitur nullam personā divinam
ei singulos specialiorem alijs. Ratio é qā nulla habet pertinentiam alia
quam identitatem secum, et nullo modo identitatem cū alijs personis.
Eodem ergo persona identificata filio habet, habet eam identitatem cum
cerā divina cælesti cui personā, ergo adeo identitatem aliqua ratione cū reli
quis personis. neutrum igit absurdū ex inferendo inferius.

Disputatio 3tia
de
Discrimine inter divinas ꝑsonas producentes
ut secunda et non tertia sit filius.
Caput. 1mus
Notabiores quædam Utiles.

495 Primo notatu est inter Catholicos quam ut plurimi hic deliquerint, nam ex divinis ꝑsonis est ꝑ patrem, alterum filium, 3tiam neq; patrem neq; filium, quia est patrem ut deus universa, et filium identice unica aut unigenitum vulgatissimis sacræ scripturæ, Conciliorum et ꝓꝓ: monumentis comperitum est. Et quidem patrem esse unicum, hoc positivo quidem pacto tibi, deus ni fallor difficile intelligitur ni divinis ꝓcessionibus personaliter productis, de quibus ni ꝑsona dixi: nam ut ꝑsona producentes simbolum duæ, et hæc solum producta, ita ut sola producat ꝑ sola ꝑsona, et 3tia ab utraq; ꝑsona, non est unus pater et duæ ꝑsonæ pater unius, quemadmodum ego illi quidem vehementi haberi cupio assertum nonnullos delinantes, nescio quid, de nominibus Avi, nepotis et quorum memini D. Athanasius ni fallor citato ad Serapionem, et Nazianzenus orat. 35.

496 Secundo Notandum, controversiam totam versari circa hæc aut quod dilatem filij et unici filij, cur videlicet 2da ꝑsona sit filius, et non sit unicus, hoc est, cur 3tia ꝑsona similiter procedat ꝑ patrem et deus sit non filius. Id quod disputatis non repudiatis neq; ad minimum hactenus diligenter definitione generationis viventium seu filiationis quæ philo et D. Thom. et ad multimodum per hoc prædicata unire seu procedere viventis ꝑ viventem ut ꝑ quid communicato ni similitudinem non: hinc oriri difficultas: nam si hæc definitio conveniat unæ divinæ ꝓcessioni, convenire videtur utriq; utraq; enim ꝓcessit inventa ꝑ viventem utraq; ꝑ quid communicato, itidem utraq; ꝑ admixtam deitatem ꝓcedentis habitiam, utraq; videtur esse ni similitudine non: itidem eadem non et eandem divinam eo modo communicatam ꝑ procedentem habet utraq; ꝑsona producta. ut similiter sit deus, et idem deus ꝑsona producta duæ producunt. prædictam difficultatem rationabiliter hactenus, mijenio, alijve utriq; ꝑsonæ ꝓductæ gradualis discrimen ni non

naoé filij et n̄ filij nobiscum sit Deus, ffl. ipse nos conservet. Igd dicitur
verbū fuisse ignorum t̄ hegl: l. 2. costa maximum c. 7. et trad. gl:
in sam: pūd illū milesius poduere dagere longum ejuscendo ad
pesse. Ob terre ramum ad discernend definire nihilominus ffl. Rabbi
et scholastici disputasse reverende mverbigrat lucem aligñ lumab
deum mitteri ut simeus pueta mentem patri ioan: 7. parabilem
ad fidei cognitionem omni potenti nos nāe dē ea quæ mi nobis
que:

Tertio notandum antiquos gl: scribas id etiam fuisse de 477
ch. nemine dissentem filij et n̄ filij mentionem in verbo alg, quinimo sibi
crimen sit dulamve n̄ tradant nisi aliqdo verbi ac obscuriores
gelen. eiusdem ipsi non n̄ pueta et plane explicare solerter, ut obser
vat alg Salomō. Quia dicit: ff: s: i: et mi da gloriam impugnat verbo
scholastico quia sensus quia dm d: thomas aliter et aliter resolvere
videf in prima dist: 13. q: i: ad 2. et 3. nec non in prima part: qd: 27. ad:
4. reliqui theologi mō diversas alicui sententias quas in eum impug
nant ut facilius tēe alienam dijicere sententiam quam stabilire
poriam: videat si vacat hearg. hom: 1: in prima parte l. ii: Vasq. disp
113. et Arriaga disp: 47. ad qd pluribus et impugnandum aliorum
n̄ hic refert.

Quarto notandum dissicen nobis sententiam patres Vasq 478.
quem amplectuntur multi, et quia nāe filij ex libris, qui nāe secare
dicuntur aut generalitate verbi divini ne possent habere cui
usui magis: alg ex presso similitudo habet eandē nobiscū seu
nāe dicham: denique dissicentibus ad. qui nāe filij e similitudine
in nāe communi cum patre n̄ similitudo in non nāe pulchre
se definire. alqui nāe seu generalitate verbi divini n̄ haec simi
litudinem in nāe communi cum patre dm n̄ nāe ergo ex eadem ratione
similitudinem n̄ essentialem filios: min: patet. qui generalitas verbi ni
qua reponet abillo forma similitudinis, et n̄ nāe divina comu
nis utrisq, prout, ut docet ffl. ad, ad nāe proprias non communis. Si
dicas generalitatem verbi ex imagine divina nāe intellectualem
sive ex ipsam intellectu galeino Contra est. sic imago intellectu
alis ex presso ab intellectu nāam sua nō ipso conceptu dum pōt
esse sine sapiente filij, et conceptus filij esse ella imaginem, ut patet in fi
lijs et generatione creatur. patet cons: et conceptus talis imaginis
intellectualis, genitā respectu ni filio divino n̄ retinet sapientiam
filij. patet cons: quia sapiēs filij intellectu creato sine quo dum pōt
implicet intellectus n̄ minus qui ipse dum deus sine se.

Quinto notandum dissicere dm nobis sententiam, qui cū thomist 479.
communiter ac nostris temporis. docet sententia illa Verbū ex filium

ꝑ̃ Spiritus S: qua ex Patre sua processione verbū accipit intellectum & spiritum & dilectionem divina ēntia et Spiritus S. Amorem. Intellectio aīe ex suo regulo ē similitudo intelligentis et obiecti et excessus dilectione crescit similitudo, alqui excessus dilectione ī missio crescit ī missionem similitudo usq; ad Identitatem: Vide Verbū ex interiori processione sua evadit ī similitudinem specierum missibilem hoc ē evadit filius ꝑ identitatē cum naā patris, id qd ī conuenit Spiritui S: ex Patre sua processione, qua prodit ut Amor & amor ut amor ī hāt similitudinē ī naā ꝑ identitatē cū amato.

480 Replicet fortasse quidam Socrates similitudinem veram crescere usq; ad Identitatem, qd ē crescere usq; ad ī similitudinem: Ideo excludo omnem dubitationem quia nihil Verbum et entia divina, non magis videtur posse vera similitudo qm dissimilitudo ad speculorem. Ad. qa si missa species representando aut similitudinem intentionalem seu essentiae in divino Verbo ut representante aut dicente entiā divinam ē Identitas cū ea; similiter erit Verbum cum paternale, qm ēm representet aut dicit ex interiori sua processione. Aliqui de Fide ē verbum ī ee Deum cū paternitate, sed ibidem cum essentia: Et Identitas qm verbum habet cū entia divina ī includit ī regulo specie perfectissima representandi aut similitudinem intentionalem. Sic qa amor ex suo regulo non minus ē intentionalis unio amantis cum amato, qm intellectio est intentionalis similitudo obiecti. Igitur similitudo intellectionis perfectissima crescit usq; ad Identitatem, sic unio amantis et amati crescit ī amore ꝑfectissimo usq; ad identitatem. Aliqui ī minus ex interiori processione sua Spiritus S: accipit perfectissimū amorem entia divina, qm Verbū accipit intellectionem et ī minus Spiritus S: qm Verbum ex interiori processione sua evadit ī similitudinem naā Patris ꝑ identitatem cum naā patris.

481 ARTICVLVS SECVNDVS.

Probabilior Sententia defenditur.

Instante quidem varietate et obscuritate ~~mysterij~~ mysterij nobis olim placuit illa clarissima sententia, qua vel ex hoc titulo vocas ab aliquibus ī petitione falsi, qa videt ī minus clara explicatio deseruiat obscurissimi. Ad beatificam visio clariore eiusdem determinate explicatio, nec plena obscuras species

Subs. Sanctia itaq. tenenda docet, deo proceder verbum pro spiritu S. et filium, q.d. Verbum pro spiritu S. accipit nam secundum hoc est alterius divina processio productionis. Huic subscripsere sanctus Ricardus, Victorinus, Alexander, S. Bonaventura, et maior quoad hoc nam Ruiz disp. 8. sect. 1. à num. 21.

Eandem nihilominus sententiam asserunt plures Recentiores et post 482
ex Concilio florentino ass: ubi: versus quoniam Graeci ubi latini ista
ratiocinand: ostendere S. Spiritum ex filio tanquam procedere, necesse
est ut intelligant spiritū ex solo patre procedere, ac consequenter n. ei
filium. Idem verbis ac eo praecise, quo ex filio spiritus non
esse, esseq. soli ex filium: Esseq. ex filium in 2do sensu
constituit in virtutem productivam spiritus S. aegre vitare à difficile
adverto doctoribus eorq. in variis locis miter protractis difficultatis
videnda apud Arriaga tom: 1: de: 45: à num: 43. quorum hic nulla
in loco labendum expresse asserunt. enimvero ipsi Latini pro
dicto discursu intelligebant assumendam in ea hypothesi 2da
propositionē, sed filium non fore conterend patri si pater solus
produxisset spiritum. explicat hoc nostrum Conclusionis editio
citata num: 963. qua pro illis verbis velerum exemplaria
nova ista reponit: illud enim qui negant spiritum S. etiam ex filio
procedere, profecto manifeste declarant, quod ex solo patre prodiverit
spiritus S. Ergo dum non erat filius. proclivius est dicere ut mira
tio fundo praedicto.

Sit Vnica Nostra Conclusio. Ratio formalis qua verbum divinum 483
constituit filius non est quia procedit vivens à vivente et in similitudi
ne naturae, sumpta ratione non pro essentia praecise sed pro essentia ut
fecunda. hoc est pro essentia ut communicata cum virtute communicandi eam
item essentiam alteri personae vel productivae. pro intelligentia
notandum est cum communi Theologorum et Philosophorum consensu non duplicitur
accipi, sive pro essentia sive pro natura rei cuiuscumq. constitutiva ex
genere et differentia; et hoc non pro certa facultate. 2do pro essen
tia ut fecunda sive ut habitudine virtutem ad quamvis immanentem
sive ad intra, et hac virtute ad generandum viventium et propagandum
aut communicandum vitam ut definit n. 466. ostendit. vbique
modo notum explicat Boëtius lib. de duabus nat. in una pers.
assumptione loquitur patres, quoties defendendo consubstantialita
tem divinam personarum docent unam et eam naturam pos

fabricam sub certitudo. hoc é una quadā specifica forma Dei constituendi ordinem personarum inquā dicta sunt. 36. tripē loca dicta aut ordines productiva admittā n' ponendā constitue ordines diuinas ponte, ut antecedenti disputatione ostensū. Ostine patet clarum discrimen ut 2da pona est n' 3tia sit filius, intellectus gratia et non 3tia accipit á suo pio alq; melioris constitue certitudo diuinā ut faciendā, hoc é cū virtute communicandi eandem certitudinem aliena pona.

484 Ad Cas Conclue pmo. filius creatus in rā filij constituit per virtutem communicatiuam certitudinis accepta á suo pio: Ad in rā filij creatus et increatus constituunt similiter: hoc é habet communē utriq; rāe filij definitiue et constitue. Ostilius increatus in rāe filij constituit per virtutem communicatiuam certitudinis accepta á suo pio. Quer hanc virtutem verbi diuinā in rāe filij distinguit á spiritu S: non solū. contra patet. gia filius á filio distinguit per constitutam in rā solo rāe filij: mai: pbs. nam filius creatus in rāe filij constituit per id quo constituit n' genitus creatus et per virtutem communicatiuam essentia accepta á suo pio, constituit filius creatus n' genitus n' genitus creatus est: Quer talem virtutem constituit in rāe filij: mai: patet. gia filius creatus non aliam rāe explicat nisi rāe filij et rāe creati, unde illius constitutam non pertinens ad illius rāe creati, necesse é ponere ad rāe filij. min: prima pars pbs. gia in omni filio creato reperitur illa virtus generis n' digitis et cauitem. imposita: non enim requiritur longa processus certitudinis filialis constituendi multis antecedentibus connexis. alq; adeo reperitur longa multitudo filialis certitudinis. 2da pars illius minoris patet: gia si virtus illa conueniret filio creato, genitus creatus aut n' conueniret filio increato: imo illi repugnaret genitus repugnat increato et creato: alq; conuenit, docente fide diuina &c.

488 Contra primam partem huius rōnis fundatum oppono primo ordine Aduersarii DD. asserunt de mulo, videlicet gille filius est nec in habet virtutem communicatiuam certitudinis accepta á parentibus suis. Rem pmo gratis admissa minore euidente mulo, negdo filiatē: stylem n' euadit in similitudinem rāe in specie distincta distincte generaliter essa. pater rāe n' distincte similitudinem non unus filij vermes ex viuente progenitus.

cessationi facere vid⁹ Aules 2 meta supra lectio 28. incarnatus
cum facta prater nam. Deinde ob rob pot admissa filiatio
one negdo in facunditatem gin negat theophrastus apud S. Thom
quest. dogm. lib. cap. 5. et quidē in facunditas est generalis
species alterius degeneris animalis sed specialiter otiosa in illo
distinctio utriusq; sexus. 486

Probat 2do Conclus. sicut pater dedit omnia filio
inter se patrem, ita filius cum patre dedit ora spiritui S. prater se
filium, qia his tres unum sunt: S. filius in se filij constitutiuū
p id qd habet a patre spiritui S. id qd filius habet a patre spi
ritui S. e facunditas sive virtus communicandi deitatem alte
ri prona. S. hac virtute constituit filius divinus in esse filij. 487

Obj 3tio. Verbum est filius distinguit realiter a spiritu S.
Ergo non est filius est realiter id qd realiter a spiritu S. Sed filius
includit in se non verbum deitatem spiritui S. sive nata facundam.
Resp cons: gia in divinis distio realis constituit in actu se
cundo aut quasi aut producibili aut producibiliter: sed verbum
non filius distinguit realiter a spiritu S. et hac distio in actu
in actu producti aut producibili a spiritu S: gia filius a
patre solo est. S. hac distio constituit in actu producendo
aut producibili respectu spiritus S. S. hanc facunditatem
verbum non filius includit.

Ad 3tium

Argumenta principia solvuntur. 488

Primum D. Augustinus lib. 9 de trinit: cap. 1. in fine ait. eqquippe filius
quo verbum quo filius et eo verbo quo filius. quia verba accipien
da sunt in sensu forali constitutionis. Sed adhuc idem est constitutiū divi
ni verbi et filij. similiter in est verbi et filij. sed verbum divinum in
constituit in esse verbi p virtute deitatem alterius sexus: sic q;
in esse filij. Ad 2dum ad arb: in sensu forali constitutionis ad
quatae non constituunt in adequatae cons: arb: cons: similiter
respsf: docet Dem est constitutiū in adequatam cons: Idem est constitutiū
adequatū ne: cons: arb: deinde patet quia concedit et negat cons:
ig: in eadem ora prae relucet constitutiū verbi et constitutio
filij; ita in ut utrique soli foraliter sumpta sit aliqd constitutiū
Dei et aliqd diversum: constituit Deum in ultimo constitutivo

ē ꝑsonalitas aut relatō ꝓpria rōe ꝑsone. ꝙ dam ut filius ꝙ ut verbum referat ad ꝑsonā ꝑsonē. constituit rōe diversā ut ultra constitutionē verbi et filij ordinē, ꝙ ni rōe verbi praeter ꝑsonalitatem ꝓductam includit constitutiue intellectionē ꝓpriā ꝑsone ꝑsone et sibi communicatam ut dicimus num: 460. ni rōne ēm filij praeter eandē ꝓductam includit constitutiue virtutem spiratiuam, de qua dicimus num: 445. ad primum ēm ēntia diuina communicat filio ā patre dum communicat fecunditatem. sed ēm ea ꝑtialē constituit verbi et filij ꝑsonalitas ꝓpria rōe ꝑsone verificandi ē mō loquendi explicato ꝙ distinctō datum, ꝙ filius quo verbum et ꝙ verbum filius. quod ām dupl: sic ille sensus valet ꝙ loqui de praecisa relatōe ꝙa referitur rōe ꝑsone ad patrem sic ēm habet milegor textus: filius ēm filius ad patrem refertur ād se ipsum, cum dicit, ita et verbum ad eū cuius verbum est refertur cum dicit verbum: ea quippe filius est.

489 Secundō dicitur. posito ꝙd rationes distinctarū ꝑsonarum cum eadem nāa permittat similitudinē nāe, nimirum spiritus S. ēm filius procedit ut similitudine nāe: ergo filius essentialiter ꝙa ea procedit spiritus S: essentialiter. hoc: patet. quia nimirum spiritus S. ēm filius ꝙ vestā processionē accipit a suo ꝓprio nāam diuinam, figuram et ēntia nāa communis. Ad hoc dicit aut: procedit ut similitudine nāe simpla nāa praecise ꝓ ēntia aut forma dei, & concedo: simpla nāa ꝓ ēntia ut fecunda ne capit: ut vers: constat distinctō sententiarum ex ni: 483.

490 Dices. Ēntia ut fecunda, et ēntia ut carens fecunditate excludunt unitatem et includunt diuersitatem specificam, sed ēntia diuina ut patre alij ut filio ē ut fecunda, et ut spiritus S. ut carens fecunditate. ergo ēntia, ut duplex et cū diuersitate specifica. Deo dicit: nai. ut ēntia ut carens valet alq; denotare fecunditatem et. cons: et ēntia ut carens pure personaliter alq; communicatiue fecunditatem et. ne: nai. sui: concedit ꝙ ēntia ut spiritus S: ē alio modo carens fecunditate, negat ām ꝙ alio modo ut carens: ita ut in una ꝑsona ponit una ēntia, ꝙ duo cū diuersitate specifica denotata valet cū fecunditate, et in alia ponit ēntia valet dicta fecunditate ponit una ēntia, ꝙ duo cū diuersitate specifica, qa dat mihi fecunditatem et exclusiuē fecunditatis. ad ni in oppo

pessona ponit ēntia ideneata walter ea facunditate, ita tn, ut uni
psone cōmunicet ēntia et facunditas, sed alteri entia communicetur
n̄ cōmunicata facunditate, hanc n̄ ponit aplex ēntia id una
cū mysterio Trinitatis, qué ēntiæ pinet filio cōmunicatæ
ēntia n̄ cōmunicata alterate. ga walter identificat cū ēntia
spiritui s: cōmunicat cadē ēntia n̄ cōmunicata facunditate ge
similler cū ēntia identificat.

Tertium argum. hanc sententiam vide ee contra PP. tam grecos 495.
qm̄ latinos in concilio florentino congregatos pro unione: clerum
Greci asserebat spiritum s: n̄ procedere a filio, concedebant tn
2da psona ē filium: alg adeo sentiebant nōē filij n̄ consiste
re in virtute ipsa productiua spiritus s: Latini impugnantes er
rorem Grecorū de spiritu s: n̄ procedente a filio nāqm̄ observa
bant hoc argto, qd filius n̄ ēt filius ni ex ipso n̄ procederet spi
ritus s: ed patius hoc, qd spiritus n̄ distinguerē a filio nisi pro
cederet, nīque hypothesi videt filium fore sine facunditate
ni ea hypothesi. 496

R: omittendo hanc sententiam ee istos illos Grecos, negatiue ē
contra Latinos, si tñ stat Graecos nihil aliud dicere: nā simul illi
errabant negantes facunditatem filio, ita errare potuerunt cum
cedentes filiū esse fecundum, interea tñ hoc dicendum, qd
primus error erat ista fides, 2dus ēt pure philosophicus, non
vero ēt sententia nra opposita SS: PPP: ideo ēm contra Graecos non
vehementabant imo argtum, sed 2dum: qia q illud videbat clarius
miseri, nempe qđ a Graecis admitta, se n̄ processione spiritus
a filio fore ultra, nisi personam, qm̄ permanentibus duabus
naturam ee filium, neq n̄ hoc argto hypostasim filium nam
genitum filium cum sua paternali qđ qđitate filij identificata
cū spiritu s: sed istis colligunt ex n̄ processione spiritus s: iden
tificandū cū persona qđ modo haec, hoc filij qđ id sit, an hanc
pcedentem esse nōē. 497

Quartum argum. verbū divinū n̄ procedit ni similitu
dinem nrā, sed n̄ identitatem qđo aliquis ex ēntia eandē
virtutem spirativam productivam ni habet. Christus titulo nonē
filius. Ideo. ne: nisi ana antecedentis patet. habēm hanc di
versos operatos. patet et filius fuit similis nra. fuit
similis ni nra. prima petit dari et alteram nra

se similiter habentium; ac proterea ē hæretica et reprobanda
à patribus contra semiarianos. 2da pōsitio ñ potest dici ne-
dum ab aliquo nāē, ad esse unius ab alterius pōna; alq; deo
ē verissima ab omnibus à patribus contra hæreticos negantibus
substantialitatem filiationis ponentibus. hinc in symbolo
athanasij dicit, qualis pater talis filius &c. Rāo ē, quia
habentes eandē nāā sicut pater habet ita filius: ac inde
in hoc qd ē habere idem, pater est talis qualis filius. Simili-
ter erant similes in albedine, licet ñ eent similes albedines
duo homines simul pariter recipientes albedinem.

4 g4 Quārtum arguit, patr Vasquez disp: 111. cap: 3. qd multis
exaggerat Arriaga disp: 43 sec: sub sectione 2. Verbum accipiens vir-
tualem spirativam ñ evadit similis patri in fœcunditate Deo tribuit
ñ ē filius. antē plat. qđ fœcunditas patris ē virtus generativa simul
et spirativa: sed fœcunditas filij, ñ ē virtus generativa simul et
spirativa Sec. Confirat 1mo. qđ si similitudo divina patris in fœcundi-
te est de concepto filij; Verbum ē in adæquate filius, ergo ñ habet
similitudinem cum patre in tota illius adæquata fœcunditate
sed in minadæquata. confir 2do. qđ nra sententia de fœcunditate filij
creati colligit fœcunditatem ē constitutivam filij: aliqui fœcunditas
filij creati ē ad producendum alium filium: & fœcunditas ad alium
filium ē constitutiva filij: & fœcunditas ē constitutiva filij: & tribu-
tus fœcunditatis Verbum ē filius, debet haec fœcunditatem ad
alium filium, et idem ad alium in infinita serie.

4 g5 Deo nē ant: ad quæ conceduntur premissis negat cons: Rā
negandi est, qđ pater habet duas fœcunditates sive duas virtutes
productivas foraliter saltem distas: unam incommunicabilem alte-
ram communicabilem. prima ē virtus productiva filij, qā foraliter
constituit in esse filij pātis à patre communicata filio, et non com-
muni cum filio. secunda constituit in relatē spirativo communi
patri cum filio, ad istud ex dispositē antecedenti: sed filius acci-
pit unam tantum virtutem spirativam, ñ utramq; similiter ē
patri in illā fœcunditate qm accipit. aliqui illa ē simpliciter fœ-
cunditas: & in fœcunditate simpliciter evadit filius similis patri.
ad prima confirave Deo illam nimia plane, hoc ē nihil. si em
ñ est adæquate filius qua ñ habet totam patris fœcunditatem
nullus alius in creatis adæquate filius, qa nullus potest generare.

Dicendum, hoc est de conceptu filij et similitudinem cū patre nō sa candidate ut explicat hac formaliter: virtus communicativa et mal ter accepta ē sine opere: eo em ipso qd filius habet communicata filij a patre eam virtutem credit simpliciter m similitudinem rōne: aliquo habens mediocrem similitudinis sufficienter ad constitutionem filij, licet nō haeat totam extensionē virtutis in patre respe te. Ad 2dam Confirmō dist: mai: colligit secundariam vel con tractam ad filium creatum ē de recepta filij nre: colligit secundi tatem ut abstractam ā creato filio ē de concepta filij: com: dist: similiter min: secundatas filij creati ut ē secundatas filij abstrac ta ā creato et increato ē ad producendū alium filium nre: ut ē secundatas filij contracta ad creatum, est ad producendū alium filiū, conc: min: et nre: ubiq; cons: stag primus sententiis non q bō nō col ligit secundatem ē de concepta filij eo modo qa constituit filium creatum, sed qa ita constituit filium creatū, ut ex pro mali concepta nō sit allegata ad creatum filium: sicnem secun datas sub concepta explicato ne antecedē: convenit filio increato ex ipsis de concepta filij secundatas illa ut abstracta ā creato et increato, non ut ad unū contracta. Rāo ā priori, qa constitutiua nōr abstractae requirit ē contractum; aliqn nō abstracta ni sī abstracta, qa constituta ē formalissime qd ē suū constituti uum, ē constitutiua filij, ut filius ē nō abstracta ā creato et increa to negat ē secundatas ut contracta ad filium creatum.

Hinc patet constat predictā data ad minorem prosthiorem 498
qd secundatas ad producendū alium filium nō ē constitutiva filij, ut filij, ē nō abstracta ā creato et increato, sed ē constitutiva filij ut creati, qa non est secundatas ultra filio cōmunder. ē pleb: sile non est ista secundatas producendi alium filium nō est de concepta filij ut filij est nō abstracta ā creato et ~~in~~ increato, ne quiens: ō reddita est ad unā ytrauē nō ppr.

Sextum denig aytem ubi si verbum ad filius constituentur 498
verbale spiralia, referentur ut filius ad spiritū S: ut ad filium re ferrur ad solum patrem: ē referens spiral et nō referentes: mai: patet ex nra: 443: qa virtus spiralia ē relatō ad spiritum S: aliud paritur absurdū concessis: vel est qd filius proferens ut amor sicut spiritus S: plus nam in formali processionis sua communica nr filio amor sive prodicata de linea voluntatis: ad ides spiritus S:

processit ut amor qui est vi spiralis processionis sua communicatus ipsi amori (scl. mai. qualem) qui vi spiralis processionis sua communicatus rursus filio virtus singulari expedita ad spirandum: atq; adeo spiranda omnia communicandi spiritui S.ti vsuala concludere n. 461.

499. Quæ maiorem propositionem minoris ex scholastica quæ sunt diversissima propositiones: verbum ut filius refertur ad spiritum S.tum et verbum refertur ut filius: illa est vera tantum, quidem 2da est falsa. aquinoca igitur latens diversitas dictionis maioris: refertur ut filius relatione activa cum: relatio passiva nec mai. vi. ex adjuncto sensu negat. imo. Virtus spiralis qua verbum spiratione filij constituit, est relatio activa ad spiritum S.tum non passiva: quia est relatio qua non tertia producti a spirato scilicet spirandum hic obiter pro solutione aliorum sophismatum, patrem ad patrem includere spiralitatem virtualem sive faciendi talem qui communicat filio, unde relatio hæc similiter aquinoca propositio pater ut pater refertur ad spiritum S.tum cum tribus notis pater spiritus S.tus qualenus implicat pater et filij: 2da propositio est: refertur tanquam ad filium nec tanquam ad terminum virtualiter communicatum filio pro concedit.

500. Aliud illud absurdum nec ad hanc dictionem: communicatur virtualiter filio amor tanquam termino producto per virtualem spiralitatem communicati. nec ma: communicatus tanquam quo productivo per virtualem spiralitatem communicati mi. proles vera dicta: ad ideo spiritus sanctus procedit ut amor et ideo mi. imo sensu dictionis falsa communi sensu nec mi. cum communicatus spiritus S.tus procedit ut amor, nisi ubiung accepta amorem, adjuncta aut illi amorem communicatum per virtualem productivam termini pertinenter ad voluntatem hoc est ut producitur per virtualem spiralitatem communem patri et filio. hoc autem modo constat filium non accipere amorem, qui non accipit ut terminus productus virtute spiralitatem, ad ut spirium virtute illius tali virtute.

Dissertatio 4ta
de Ultima.

Utrum secluso processione spiritus S.ti dicatur, quercher realiter a filio.

501. Ad investigandam veritatem hanc distinguo realiter divina aliter

miler ex, inditus[?] praesens disputatio, in qua processi decidenda haec quaestio conditionalis: si Spiritus S. non procederet a filio, est absolute realiter distinctus vel indistinctus. Asserit indistinctum fere d. Thomas quaest. 36. art. 2. et ea communiter sequuntur theologi. docet fere distinctum Scotus in 1. d. 11. quaest. 2. eam communiter sequuntur scotistae, observant non esse rectum argumentum contra graecos negantes processionem Spiritus S. ex filio, quia non procederet distinguitur a filio. ita experimur Bonitus in hac theologicorum disp. 10. quaest. 29. sed mihi videtur istud additum difficile vehementer vota sententia qui aliqui scholastici impugnant, non[?] breviter refellamus, supponimus enim ipsis adversariis ad resolvendam praedictam quaestionem attendi quod sequitur ex subdita hypothesi, sed praecise quod ex praedicato, in illa enim propositione conditionali conditionis seu hypothesis haec est, si Spiritus S. a filio non procederet, ubi Spiritus a filio est subtracta hypothesis. praedicatum eius non procederet. videndum igitur est utrum ex hoc praedicato, sive ex praecisa non processione sequatur vel non sequatur identitas, id quod ut organo per hypothesin impossibilem ut sic debet observari.

302

Contra igitur non est. si Spiritus S. nullam dicerent relationem ad filium, delineata producentis aut producti productivi aut producibilis, non distingueretur realiter ab illo. ergo, adeo supposito quod de fide est, et hypothetizant Graeci videl. filius non est Spiritus Sanctus realiter non distinguitur ab illo. haec negatio argumentum non habet cum sorite barbara, sed eius esset oppositum. ut assumebat Latinus Patribus in Florentino contra Graecos. Graeci enim ea admittebant Spiritum S. et filium esse distinctos praeter praedicto argumento urgebatur ut dictum: est enim sumi talem argumentum sine diversa rem cogitare concedere implicatoria.

303

Dubat Conclus. quod realiter divina est idem realiter item cum omni realiter divino, ubi non intercedit relatio multiplicativa aut producti, productivi aut producibilis: sed ex virtuali hypothesi facta haec relatio non intercedit inter filium et Spiritum S. ex virtuali hypothesi facta sunt realiter idem inter se. Sancta apud Concilia et Patres, ecclesia praecipue in Florentino sess. 18. 1. Divina scholia: et 1. Dixi ejusdem 1. cap. 6. orationis Bessarionis quae sessi. 2da. audivit Concilium tolentanum 11. in confessione fidei et plura quae collegit Quirinus disp. q. 8. p. 2. num. 3. plus.

pbas nec maior eadem, nam si nalla diuina est, habet perfectissimam consubstantialitatem cum ó nalla diuina ut catholicè negari ñ pót, sed perfectissima consubstantias ex hoc nepte habet ut compatialia sint nalla Deum miserte, ubi nulla miserecdi no laó nullua producentis aut producti, producibilis aut producibilis. Col. min. patet. quia perfectissima consubstantias patris et filij habet ut pater et filius sint Deum nalla ñ solum ratione diuinitatis, sed ratione istius etiam virtutis spiratiua, cogd virtus spiratiua ñ est relaó nullua producentis aut producti, producibilis aut producibilis miles patrem et filium. Similem identitatem habet miles cæ alias terñas diuinas perfectissima cum consubstantias. Confirm. Virtus spiratiua et relatio patris sunt diuersa realiter Deindé tamen ñ eadem persona, cogd miles se neutra alteram producit aut producere possit, ita relatio filij alij eadem virtus spiratiua Deindificanf ñ eadem persona filij quia eandem rationem aqui ñ prædicta hypothesi relaó filij et relaó spiritus sancti se habent miles se sint neutra alteram producat aut producere possit. Cæ si hypothesis Deindificanf ñ una eadem persona.

304 Pbas aliter hanc sententiam. ablatio distinctionis ~~relatio~~ nalis miles cæ diuersa essentia ó positiua ignibilatis oppositæ, sed ex istali hypothesi facta fit ablatio distinctionis nalis miles ex diuersa essentia: Cæ si forsan illius hypothesis fit positio ignobilatis oppositæ. min. patet. quia veluti adversarij concedunt actualem processionem spiritus sancti a filio et distinctionem utriusq; ñ ea ann hypothesi processio ausert. Cola.

305 Secundum sententia impugnata simpliciter est. ñ ea hypothesi personæ nel filiatio, siue passiua processio filij et spiratio passiua siue passiua processio spiritus s: ad hæc duæ relationes sunt distinctiuæ ñ alter personarum: Quamuis duæ personæ, ñ ñ hoc ergo distinctionem miserunt scotistæ ex personalitate filij et spiritus s: qñ personalitates sunt ultimum hypothesis ut cum ipsis notatis ñ ñ: non igit stant promiscue, præsciendo hoc solum attendendo ex dicto illius hypothesis sequatur, ñ id ex dicto. Vnde relinquendo formalem obiectionem maiorem argumentum et minorem sed ex dicto hypothesis negat. Deindé utrius persona. sequitur Deindita ex prædicato hypothesis, licet distinctio omnibus mijori

exhibb, alq adeo pertinb valid[itatem] argum[enti] inde notabum[us] n: 506
no 2. Sed aliter. Dicb: mai: permanent illæ processiones sine
distinctione reali cum permanent cum distinctione reali ne:
mai: mi: obm dicbjs: sunt diversa prout mediudunt diversi
illius hypothesis relatæ mutuam inducentis et inducti
cum possit talem relatæ excludunt vi formali illius hypothe
sis ne: mi: et cons: 507

Instans filiatio seu passiva producibe, passiva filij est ade
quata origo huius personæ procedentis per intellectum pro
cite, et spiratio passiva est adæquata origo Spiritus S procedentis
per voluntatem practice: Sed adæquata, et adæqua
ta actio ponant necessario dictas realles terminos: Ergo proces
siones illæ permanentium ea hypothesi, ponunt dictas realles
personales. Ad[ditum] idemum oppositum notatum n: 505. Ad pro
bem dicb: cons: Ergo permanentia mi: aut duplicis actionis vel ori
ginis adæquatæ omittis. si non ita est permanentia ne: cons: Sed
hæc dicta processiones sunt adæquatæ, altera per intellectum
practice altera practice per voluntatem. hoc Ergo provenit
ex eo qd persona producta per intellectum, producit primo
principale originis unde spiranda docetur per voluntatem: qda
ergo tertia persona ex vi formali illius hypothesis tollit
tota ratio ppij: et tollit qd processiones sunt adæquatæ. Sicut ex
vi adæquatæ hypothesis identificant spirandi et creditum ha
mul per intellectum et voluntatem: ita identicant ipsæ
processiones et creduntur una realles, per qmi fiatur tolus pro
ductus undecim illarum personarum. 508

Secunda sundum. constitutiva est distinctiva. Sed mi ea
hypothesi permanentia illa processiones quæ sunt constitutivæ
diversarum personarum et permanent distinctivæ alq adeo dictæ
personæ. Ergo similiter omissa mai: dicb omni permanentia
ut constitutiva diversarum personarum ne: ut constitutiva eiusdem
personæ cum sicut abijsti personæ auferbat ex vi formali hypothe
sis diversitas realis, ita abillarum constitutivis auferbat
ratio constitutivi diversarum personarum. 509

Tertium sundum. relatio filij sive filiatio ut condicta
a spiratione activa non procedit producis Spiritum sancti

ob hi distinguit realiter ab illo: Cuius relatio realiter producit vel producti dat m' diversis distis realis. Ideo dicit: antis non producit ut verbus productiva sive ut principium quo com. ut persona producens sive ut principium quod non antis persona producentis et producti realiter et duplicem non esse esse quando una sunt realiter duo producens et producta, ut evenit in christo domino: debent hi et duae personae do utriusq; natura est una, quia realis oppositio producentis et producti petit realem aliquam distinctionem. Ad hanc fusius prosequi temporis praesini lex vetat.

FINIS.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
gefördert durch Baden-Württemberg
MINISTERIUM FÜR WISSENSCHAFT, FORSCHUNG UND KUNST

TRACTATVS THEOLOGICVS
de

Divina Gratia Auxiliante et Justificante.

Divisus in quatuor Controversias Scholasticas, ad Edictum Mgri Lentz: à distinctione 26ta et in Gtis à distinctione 27ma nec non

In primam 2dæ D: Thomæ à quæstione 109na tradita

In Collegio Romano à Do P. Bartholomeo Carregno Hispano.

Scriptus à

Leopoldo Theodoro Reich ab Altorff Collegij Germ: et Vngarici Alumno.

Anno 1682.

Præfatio ad Auditores et Admonitio.

Actum de auxilijs divinæ gratiæ tam actualis quam habitualis quibus ad supernaturalem beatitudinem nuper à nobis explicatam pervehimur; eiusdem quæ exponenda operam opportunam implorantes: alij ni ipse stabilit limine quidquid laboris hac erit libamus deo adiutori: cuius mitis nos misericordia prævenerit probè noverimus admonendos fore: non fore sufficientes cogitare aliquid à nobis quasi ex nobis: miser alia enim supernaturalis providentia misteria quæ nobis scholastica cum magistro Sententiarum et D. Thomâ versuti discutienda, illud etiam abscondituum enigma de Concordia auxilij efficacis cum libera arbitrij libertate proponitur subtiliter à D. Augst. lib. 2. contra literas Petiliani cap. 84: in hæc verba: Nihil ego proponam quæstionem quomodo Deus pater abstrahat ad filium hominem quos ni libero dimittit arbitrio, fortasse eam difficile solutionem est. quomodo enim abstrahit si dimittit, ut quis quod voluerit eligat, et tamen ibi eum venire cogit, do intellectu hoc penetrare pauci valent.

In huius implicati nodi solutione eatenus sanctæ observandum quæ scribit S. Dem Doctor, l. 1. de gratâ et libero arbitrio. cap. 1. ubi cum permisisset liberum arbitrium ita à quibusdam extolli, ut tollatur auxilium D. gratiæ ab alijs autem ita Dei gratiæ defensa ut negetur liberum arbitrium: subiungit: nunciandum est mihi vobis fratres, quod de hac re dissentiones ni vobis sint. itaq. dilectissimi ne vos perturbet huius quæstionis obscuritas monemus vos primum, ut de ijs quæ nitelligitis agatis deo gratias, quidquid autem perveniri nondum potest vestræ mentis mitentio facem mihi vos et charitatem servantes à Domino ut nitelligatis orate et donec vos ipse perducat ad ea quæ nondum nitelligitis eâ eam tantum quo pervenire potuistis. consonet Augustiniano consilio præsentem explicatæ constitutionem Pauli quinti et Urbani 8vi quas exponit Rijckel. Tom: 3. de ordine hyperaâli. disp: 24 sec: 2.

sp eamum lumen observantiæ laudem suam cum Vincentio Barone
corrumpere videf Gonesius Cum alijs in loco, cum tota disp: 6. de
scientia dei, ut idonem notavi ac rebelli in tract: de deo. n: 272. dat
nobis deus mentem et religiosam moderationem illam, quam
adversus catholicorum opiniones á sua discrepantes exercuit S: Aug
stinus, in Epist ad D: Hyeron: et in libris de libero arbitrio et de
gratia dei alijsq.

Divina itaq, gratiæ tractationem latissimæ patentem ~~atque~~ ~~diffi~~
~~cilem~~ scholastici anni exigendam in quatuor concludimus controver
sijs, prima. de gratia auxiliante, ut abstrahente á sufficiente et effi
cace; 2da. de sufficiente, 3tia de efficace. 4ta de iustificante in
stitutiva. addimus utile praeludium disputationi praemiali.

DISPUTATIO
Praemialis.
De erroribus vitandis circa auxilia divinæ gratiæ
CAPUT PRIMUM.

Opponitur principium commune erroribus ~~oppositis~~
expositis, inter quos media versatur Catholica
veritas gratiæ auxiliantis.

Quos e diametro oppositos errores nobis praecavendos propo
nit S: Augst: lib: de gratia christi cap: 47. sic dicens: ista quaestio
ubi de libero arbitrio voluntatis et de dei gratia disputatur, itaq
ad discernendum difficilis ut quando defenditur liberum arbitrium
negari dei gratia videatur, quando autem asseritur dei gratia, liberum arbi
trium pulsa asseri. difficultatem praeterea concordiae exaggerat non se
mel praesertim lib: 2. de peccatorum meritis cap: 18. his verbis:
ipsa etiam ratio quemlibet nostrum quaerentem vehementer angu
stat ~~non~~ sic defendamus gratiam ut liberum arbitrium auferre vide
amur: rursum ne liberum ita asseramus arbitrium, ut superba
impietate gratia dei gratia videamur. succumbere turpiter dif
ficultati Pelagius olim cum Caelestio primario suo discipulo
et post utrumq; semipelagiani; postremo cum Fulhero Catharino

Illius, valeri ac Jansenio, Pelagius ut liberum arbitrium gratiam negavit necessariam. Calvinus ut gratiam necessariam et re ipsa talem datuere liberum exercitii arbitrium. Jansenius et sectarij quos explosimus in tract: de actibus humanis n: 2 et 6. per totum. Liberum indifferentiam cum qua impossibilem ea affirmant auxilium gratiam medicinalem quae necessaria ad naturam agrotanti vulnerata aut lapsa per inobedientiam Adami, aliquando gratiam necessariam ea necessitatem in statu naturae lapsa non minus docent quam Calvinus. Antiqui itaq; et nonnullos haereticis contradictoria docentibus de libero arbitrio et gratia auxiliante conantur ab his ipsum auxilium divina gratia inefficax naturae et necessario ad quosvis salutares sive pertinentes ad aeternam salutem aptè incompossibile cum libero arbitrio. Dem ipsum efundatale Jansenio 5: in primo termo tit de arbitrio libero libertate indifferentia, 2do 5: de natura lapsa in originale peccatum, 3tio 5: de gratia sufficiente ad quemvis salutem aut de efficace quae gratias unicam et unicam ea in statu naturae lapsa refutat ipse duce Calvino. 2 ponito conatum illo principio cum impossibilia componi non possint nec simul admitti debeant, Pelagius admittens liberum arbitrium libertate indifferentia, respuebat auxilium divina gratia inefficax ut hanc et necessariam. Calvinus contra admittens necessariam gratia auxilium respuebat arbitrium liberum libertate indifferentia utroq; haeresim.

3 Dubium hic non caret non erit disputandum ni sic controversia statim cessaret an videlicet conatus illud ipsum habeat ab unum et eundem sensum apud utrosq; haereticos auctores? Affirmant auctores promotionis physicae et gratia praedeterminantis quibus haec mihi intelligentiam suggerit D: Thomas Aldert: tom de auxilijs disp: 22. n: 50. et disp: 92. n: 13. contendunt itaq; gratiam efficacem a D: Augustino et reiectam a Pelagio ut incompossibile cum libertate indifferentia ea gratiam physicae praedeterminantem: eandem propterea quam ipsi defendebat et Calvinus cum Lutheranis, hoc ut determinare quid ipsi ut optimi catholici liberta tem indifferentia componere laborant cum tali gratia, Calvinus vero et Lutheranus ut pessimi haeretici consequentiam libertatis lapsa sub eadem gratia concedunt et plane excludunt liberum arbitrium ne dei gratiam respuere videantur. ego quidem ut ea terminis notum suppono doctissimos et imperite catholicos volentes

et sciente minime vocidem m'arlor ab Eulia dorrnator, contendo nil, omnino ppium illud non unum et eundem ad aliam aly, aliam longe diversum sensum habere apud antiquos haereticos imprimis arbor ab Angl: et nostros qui s. Augustini propugnatores impugnabant. unde consequens est ab utroq; diversa de causa negatum compositi libertatem indifferentiae cum gratia auxiliante: et ppium illud verbis unicum, eo duplex sensu; ergo explico duplici concludo. 4

Sit prima. Calvinus post Lutherum negavit libertatem cum gratia adjuvante componi ideo quia constituit hanc gratiam ita ex efficacem ex se ipsa et phice praedeterminantem ut nostra voluntas eidem non cooperari libere, cum voluntas non possit suspendere consensum, aut dissentire aut retardare tali gratia. Concludo liquet confessione Calvini et damnatione eorum sic illius errorem proscribitur in Trident: sess: 6. can: 4. et eundem ipse pertinaciter repetit in antidoto hac, ad praedictam sessionem sub initium alijs in locis haereticis verba recitat citatus Albarez disp: 4. n: 18. et Gonetius tom: 1. in Theologia Thomistarum 6 n: 18.

Sit secunda Conclusio. Pelagius diverso titulo negavit gratiam auxiliantem componi cum libertate indifferentiae videlicet quia constituit gratiam indebitam et necessariam indigenti sua ad operandum, non posse componi cum libertate arbitrij et operandi, ita gratia Pelagij displicuit non quia physice praedeterminat aut coactive virtute necessitat voluntatem ad operandum sed quia necessaria simul et indebita sua indigenti: sic enim videbatur ipsi non esse in sua potestate facere non facere. pbat ime Conclio: ex epla 106. d: Augst: ad Paulinum ubi vulgatissimum hoc pelagianorum dogma refert. non est liberum arbitrium, si dei indigeat auxilio gratiae in ppria libertate habet unusquisq; facere aliqd vel non facere. hanc propositionem damnat Concilium Palestinum damnatam sine et ab eodem Pelagio fraudulenter condemnatam, testatur s. Doctor l: de gestis pelagij cap: 13 et 14. nec non l: 2. de peccato originali: cap: 8. idem confirmat l: 2. ad Bonifac: cap: 8. et 6. ubi asserit, necessitatem gratiae indebitae à meritis sua repugnare apud pelagianos necessitatem fatalem contra libertatem. Consonat d: Augst: in epla ad Sixtum. et l: 2. adversus duas pelagianorum coloniarum ely PP. videndi apud eruditissimum P. Alvarez in opusculo de scitia media disp: 2 cap: 7 s: 3. n: 91. 5

Secundo demonstratur Conclio hoc discursu Pelagius docuit gratiam opponi libertati sua ellius formalitatis qua ablata dimittat 6

ipse gratiã non opponi libertati, ablata formalitate necessariè (hoc est, supposito qd auxilium gratiæ indebita non ex simplici necessitatem voluntati ad volendum et operandum:) admittebat Pellagius gratiam non opponi libertati & Doctis gratiã libertati non opponi Gigalenus cùm ne cessaria et indebita, sive extra huius formalitatis, ma: liquet ex dictis mi: ostendi: nam Pellag: admittebat auxilium gratiæ ad faciliùs operandum actus liberos. sed eo ipso asserebat á gratiã formaliter ne cessarie, et admittebat gratiã non opponi libertati: ablata formalitate necessariè admittebat gratiam n opponi libertati. Cons: 2 certa et non minus certa 2da pars minoris: nam qd admittit ut adiuuans ad faciliùs operandum libere, admittit eo ipso ut non impediens operandi libertatem. eydem fere in ipso recidit formaliter: qd am admittit ut non impediens libertatem admittit eo ipso ut non oppositum libertati.

7 Probanda superest prima pars minoris et maior propositio. prior primum egregio S. Augst. testimonio ex lib: de gratia xti: cum cæt: 7 dicit sic Pellag: dari á deo auxilia gratiæ, ut qd per liberum hoc facere iubentur arbitrium, facilius possint implere per gratiam. Augst cap: 2 q: nhumeris hoc Pellagij dictum, ita intelligi: tolle, facilius sed non solum plenus venenum eius latus est sensus, cum am facilius additur dimplebis boni operis eius sine gratia dei per fieri inculta significatione suggeritur. eandem sententiam repetit et confirmat S: Doctor, hanc 8 9 mi: lib: de haeresibus quarto finem vbi et fortasse extremam suorum operum scripsit, ut colligitur ex lib: Possidonius palentes de vitis illustribus cap: 9.

8 Ex præmisso testimonio constat primo Pellagium admisisse auxilium gratiæ ad faciliùs operandum actus liberos, qua positio è maior syllogismi nri: constat 2do per eundem facilius Pellagium voluisse significare adimplebimem boni operis posse fieri sine auxilio gratiæ alij, adeo per illum verbum absolutè á gratia formaliter necessariè quæ erat prima pars min: glandæ. constat 3tio, qd gratiã á Pellag: negabatur non quia necessitans, non quia physice predeterminans ad quia necessaria simul et indebita nãa indigenti: constat 4to. qd Augst: contra Pellag: non affirmabat gratiam indebitam ut vanis sine contendit Jansenius lib: 1: de haeresi Pellagiana cap: 13: neq affirmabat gratiã physice predeterminantem, et ondicative in communi possibilem cum carentia operandi, ut contendit Cistertius Mlarck Disp: 23. de auxilijs et mi: suis responsionibus l: 2. cap: 1. n: 12. quam sequitur relinqui apertum physice predeterminationis, pugnare quispiam sibi ipse videtur, qui Augst: qd absolutè dictum est, pugnantia affirmando contra hanc

cum .d.p. hanc trias ni sua negatione non ponebat.

CAPVT. 2dum

Explicas ultima illatio cum solutione principua obiectionis.

Constat ultimo ex misertur exdictis Pellag: ab Ecclesia damnatum, quia negabat necessitatem gratiae supernaturalis inclitae, obiicientes non compotes cum libertate voluntatis gratiam supernaturalem et ni debitam ex voluntati necessariam ad operandum; non vero damnatum quia negaret gratiam necessitantem ut ingeniter fallis vel fallitur Jansenius, neq damnatus quia negaret gratiam physice determinatam et exhibitive vicem possibilem cum carentia operandi ut placet asserto nibus physice determinato. hanc illam continet quarles tres et nam veritas intelligitur sufficienter exdictis, ejdem damnatus fuit Pellagius ut ipse d.p. contra Calix sentiam negabat non ipse d.p. non negabat. 9

Confirmas prahenea prima pars quia positio decima inter damnatas in Concilio Diospolitano haec fuit. non est liberum arbitrium sine dei auxilio. Confirmas 2da pars. quia aliquis Calix damnasset ultimo contradictorium alq adeo evidenter erraret qd in articulis fidei est penitus impossibile, videlicet in Pelagio damnasset gratiam necessitantem, et in Luthero aly Calvino ex necessitatem quin etiam Augst: impugnator Pellagij defensor evaderet et cum illo verteretur in eodem errore: etenim vel in illis libris quos contra pellagianos scripsit manifeste docet auxilium gratiae xti quo trahimur ad deum ex tale cui nostrum potest voluntas qualemus sub auxilio ipso compos et arbitra electionis sua restabit. habet hoc ex cap: 34. l: de spiritu et litera. quo in quo scribet disputavit contra inimicos gratiae dei, ubi ipse notat lib: 1: retractationis cap: 23. ubi ait: profecto et ipsum velle credere deus quem in homine et in eius misericordia eius praeveniens consentire am vocationi dei vel ab ea dissentire situi dixi pro voluntatis est: et omittam ceteram adducendum a nobis in praefatione, alq scribit lib: 1. ad Simpl. quest: 2. Psau reprobus facies vocatione contempta et qd Cirill l: 83. Jud. 68. omnes qui vocati ad Evangelicam coenam non venerunt debent sibi et non deo peccata scribuere, quia ut veni rent ea erat in eorum libera potestate. et minuera alia. Hoc etiam argto Confirmas 3tia pars illatio, nam physicam praedeterminationem ex exclusam libertatis indifferentiam et necessitantem opinamur ut fortasse non inficiantur illa Patres in 5ta Controv: 10

Probas assumptum et explicas eadem utilissima illatio, quam

eé necessariam voluntati ad operandū, neq; forlter neq; illative dicit eé necessitantem, aut eé physice predeterminantem: Ad Pellag: p̄mū eé negabat gratiam eé necessariam voluntati ad operandū, neq; forlter neq; illative regulat gratiam eé necessitantem, aut eé physice predeterminantem: ad eos ideo non quia negarent hoc damnatos fuisse. nā: probat dicta ppō: quia neq; in epla Celestini Papæ ad Gallos nec in ullo alio capite canonis decem articulis quos ipse de gratia definiunt Ecclia contra Pellagium: neq; in vigintiquinq; canonibus editis contra semipellagianos in synodo Arausicana ulla actat ullus verbum invenit gratiam necessitantem, aut physice predeterminantem, sed proinde definit gratiam auxiliantem eé necessariam. iam vero nullo modo ostendit, nec ipse negat gratiam necessariam voluntati ad operandū, eé naturaliter separabilem a libero, gratiam necessitantem, aut gratiam physice predeterminantem, sed neglet naturaliter separabilem ab illo neq; forlter illam, neq; illative dicit ut liquet ex dictis Cel: mi: patris: quia gratia possidens addit veritatem pleni quam Thomista ut Catholici concedere debent homini transgredienti precepta eé necessaria, et non est necessitans nec physice predeterminans alioquin non staret cum carentia operandi propria: pralenta gratia facilitatis quam Jansenius concedit in statu naturæ integræ erat necessaria ut ipse fatet, et non necessitans. Sunt denique, innumera alia necessaria ad operandū adhuc minime necessitet aut physice predeterminant, vg. equus ad equitandū, pedes ad ambulandum, et ad liberum volendum eé humanæ necessaria libertas an gratia vocata operatrix libertas necessitat ne aut physice predeterminat.

12 Contra 2dam Conclusionem obiiciunt Lectores angelici ex objectis Jansenius, et aliqui alii Thomistæ physice predeterminari quando meminit P: Ripalda disp: 2 tom: 2 de ente supernaturali n: 109. Pellag: et Semipellagiani homines subtiles et prudentes ingenio ut vereor testatur Augustinus gratiam catholicam et sufficientem ideo negabant quia certissima cum opposita libertate, ad eligendi homines apertissimam libertatem gratiam auxiliantem non ponerent nisi crederent talem gratiam eé necessitantem, aut talem physice predeterminantem, talem concedebant gratiam eé quam negabant. minime: quia gratia auxilians quia neq; necessitans est neq; physice predeterminans ad operationem et indifferens ab, indifferibile compatibiliter cum actu quo vult et quantum ad ipsum nec est nec habet pulcherrima voluntatis arbitrio: gratia ami sic indifferens non nisi thomistis videri potest opposita libertati. Confirm: nam Pellag: et Semipellagiani eé hominibus tribuebant talem necessitatem innatam per gratiam auxiliantem ideoq;

illam impugnabant, sed fatuali necessitate operandi negabit existimari grá indigentes ad compossibilitatem cum cuius operari (grá ab illis negata) est necessitans aut saltem physice determinans.

13

Deo. con: ma: omittendo publicitatem illam et gravitatem origenis quam D. Aug. l. de nat. et grá. cap: 6. et 35. concedit, viri sobrij non permittit ut aenius redarguat. Sane D: Hyeron: in Gal. ad Tessalonicen. et l. 2. dialog. adversus Pellagianos, pelagij et Celestij ingenium despicit neq negari potest illos fuisse disertos turpiter aberrasse. sed regula et mensura falsitatis constat ex ni: ve. et sequentibus, ubi authoritate et ratione ostendimus gratiam auxiliantem Pellagio visam libertati oppositam, eoq; habeat istam formam, ei necessariam simul et indebitam natá indigenti ad operandum aliqui ista eadem forma reluet in grá indifferente et non defective compossibili cum carentia operationis: Cui nihil non est, qd grá sit indifferens, vita ejus Pellagio opposita libertati, huius erroris causa fuit, quia aliunde non credebat labem gratiam indebitam ei á Deo misericorditer preparatam quantum ad sufficientiam nrá voluntati, ut hac cum illa possit salutariter operari. si autem grá necessaria et indebita preparatio ex parte dei deficeret, discipul bene Pellagius nos liberos non ei ad operationis, aquasse certum est grá: quemadmodum oés optime dicimus, nos non ei liberos ad suscitandum mortuum, quia videlicet ad patrandum hoc miraculum necessaria est grá indebita nobis, et non infallibiliter preparata á deo.

14

Ecclesiae Dei Catholicae confirmatá validissima determinatione et consilio sedis nonensis, cuius doctrinam de grá totam approbat universale tridentinum ut inter alios observat P. Vasquez. prolegomeno 6. cap: 5. Senonense ibig, in decreto decimo octo refellens Lutheranos qui dicebant Catholicos negare cum Pellagio gratiam quando libertatem arbitrij defendunt, inquit, neq; in tanta gratiae necessitate liberum praeiudicatur arbitrio, cum illa semper tibi prompta, nec mereatur quidem praeberi nisi quo Deus non obest ad obtinendum eo. his verbis depellit calumniam pellagianismi asserens, necessitatem gratiae compatibilem libertati quia gratia semper est nobis prompta. ajo ista nihil efficere, si Pellagius diceret libertatem ladi, non quia gratia est necessaria quia est necessitans. s. mi. patet. quia si gratia esset necessitans ad operandum praeiudicaret libertati, modo est nobis prompta, imo si necessitans est nobis prompta semper est parata ad praeiudicandum.

Ad Confir: positam n: 12. con: ma: ratio mi: nó é manifesta: 15

nam prædicatum grad̃ plerq̃ hæretici existimabant fatkalem necessitatem inducere per grad̃m auxilianem, relicta mi grad̃ indifferentia ad existendum vel non existendum, cum tamen operatur, & eam hanc grad̃ existimant potuerunt ad re vera existimarunt eã necessitatem fatkalem. ambl. plas. nam prædicatum illud erat q̃ grad̃ auxiliantis præveniat arbitrium voluntatem ex liberalitate divina, nec pendeat ab ullis meritis: alqui hoc totum pariter relictum mi grad̃ indifferentia ut Catholice negari non potest Cab. ma: demonstrat S: Augst: lib: 4 contra Julianum cap: 8. asserere definitionem fatkalis necessitatis sibi imputata, in hæc verba: verba quippe non rem tenentia ex fatko fieri q̃ meritis non fit, & re secundum istam definitionem fato fiant hominibus, si meritis non fiant, quæcunq̃ fiunt ipsa merita vel bona vel mala quantum potestis asseritis ab: eandem veritatem affirmat clarissime ad Romanos Gum Bonifacium l: 2. contra duas epistolas cap: 8. dicta Claudius nos assertores fati ex criminandi quia non dicimus gratiam dei ex meritis nra dari.

16 Hic videtur aliquis quam sinistre intelligat D: Augustinum et q̃ in epla ad Sixtum Sexti: ep: 4. n: 2. ubi Catholicum et doctissimum Ab: eadem clade cum semipelagianis reprehendere conatur asserens illos contra decreta prædeterminantia absq̃ ad determinata objecta illa eadem argta, quæ olim Vincentius Massilienses contra doctrinam D: Augustini, videlicet quod per eiusdi decreta et prædeterminationem indicat necessitas fatkalis; et q̃d impedit arbitrij libertas, hoc ingen asserunt Sixti pericula fatkum et q̃a ut demonstravimus hæretici olim Augustinum arguebant arbitrium indigere dei auxilio in actibus ejus (ut ostendimus) q̃d actibus ejus liberum q̃d auxiliante gratia meritis nra, cooperantia et viribus nra (ut ejus fatkis argta ita a nobis abstillatum) argtantur sic, decreta prædeterminantia qualia nra actus eventuros facta defendunt et physica determinatio huius voluntati meritabilia et meritorios laudem libertatem et inducunt necessitatem fatkalem hoc argtum toto cælo distabet ab eo quem adversarii et Vincentii roborare conati postea videbimus. præterea argtum ab hæretico assumptum non eo ipso est malum quia hæreticum: alias quidlibet dicet de præcipuis physicæ prædeterminationis fundatis, quæ prædicta sequuntur ita ni Calvino ut ostendit Ruizias Tom: de voluntate dei Disp: 22. sect: 5. et ibidem aperte Arnaldus Disp: 4. de scientia media cap: 4. ubi hi ego argta non hæc eã proferebo.

CAPUT 3tium

Synopsis oppositorum errorum qui ex Concilii illius ipsius duplicis sensus deducti dextrinary ab Italis.

17

In primis Pellag: sub initium 5ti seculi hæresim præcurrebat Rufino quam illius præcursoram nunc post D: Hyer: in præfatione l: 1: comentariorum in Jeremiam: in oriente aly occidente errores suos disseminavit imo et in ipsa Urbe Romæ (hic enim diu commorabatur) ut scribit D: Augst: epist: 95: 4:) adeo hæ callide, ut obliqui oculatissimos quosq fallere possent, quemadmodū de se ipso testatur D: Augst: l: de græ xti cap: 25:

18

Pellagiana hæresis plura capita complectit circa statum primæ hominis peccatū originale et alia ad alios mali spectantia: quæ ad presentem pertinent controversiæ propositionibus secunda, 3ta, 5ta, 16ta, 17ma, 18va, 21a, 22da et 23a inter illas quæ Pellagio fuerunt objectæ in Concilio Diospolitano eorum summa est. Sanctis viribus posse vivere absq peccato, sine gratia Dei ipsa servante, et servando perseverare, aly præterea multa meritis, gratiam prædestinationem, et vitam æternam consequi, aly adeo victoriam suam non esse a Dei adiutorio sed esse liberi arbitrii nisi prædente a vera gratia auxiliante, et similiter peccatorum veniam. post synodū Palæstinam concessit Pellag: aliqd gratiæ distributum esse ad singulos posse, sed totum ad facilius posse, non distributum qd a Deo nobis gratuito donetur, sed qd retributis humanis meritis elicitis per eius gratiam.

19

Quidam vitiose per hoc gratiæ distributum, an potius gratuitum beneficium evationis cum libero arbitrio totam ecclesiam prædicasse aut mitigationem legis et exilii Christi; an aut æternam eius illustrationem vitiosus et mitigationem voluerit vitiosam ab spiritu S: non esse quisquis certum. ego quidem cum D: Suarez: prolegomenon 3tio de gratia cap: 3: n: 15: verissimile quinetiam putet donum spiritus S: nunquam esse pelag: concessum ad aliqd aquirendos vitiosus simulatum, nihilominus oppositum quinarticulis omnibus damnavit aliqd auxilium adquisitum laudem Pelagij tempore hæ de pendere a prædestinatis nisi meritis et actum facilius posse. ita

exade explicat d: Augst: ppositiõ tolet: degrã xti: lib: de gestis pellagij et l: de haresibus, hæresi 18ª. ex quo ultimo pro aliis peberda é vera intelligentia huius hæresis ipsius nomen indicabam n:4. videriotni postmodũ inter Augustinianas epistolas 95ª. iux. 106. et 107.

20 Semipellagiani tibe reliquiæ Pellagij vocantur presbiteri Massilienses, et alij per galliam Egõ ceteroquin religiosi viri qui pellagianam hæresim professi non totam ut late exponunt d: Prosper, Augustinus, et S: Hilarius Arelatensis in Gestis: ad hug: quæ extant Tom: 4. ante librum de predestinatõe Sanctorũ, semipellagiani contra pellagium asserebant necessariam ad iustificatõem, perseverantiam, et meritum vitæ æternæ gratiam à deo illustrantis alq; inspirationis à spiritu sancto inuentia, errabant licet pellagio gratiam asserebant non eã necessariam talem gratiã ad initium iustificatõis quia videlicet tãs nãa viribus incipit liberum arbitrium salutis nã negotium videlicet desiderando, petendo, amando credendo, et similibus actibus, quibus precedentibus vel in re vel saltem in proui dentia diuina tanquam meritis dare tribuit in premiũ ea bona naãlia necessaria ad æternam salutem consequam.

21 Cum ani prementes exilio parvulos quorum plurimi pro mortuis regnabit adæquatam baptismi gratiam alij cum hac gratia emortuis predestinati antequam eliciant aliquem ex illis actibus adhuc nouã errorem, recurrentes ad merita condignamata. docebant iteq; remedium salutis dari in premium parvulis qui providens à deo habituri prædictos actus cum honesta vita si diutius viverent; infantibus vero dari caritatem eiusdem remedij parvulis qui providens non habituri prædictos actus cum honesta vita si ad adultam ætatem pacem perseuerassent. neq; cum cum libertate et arbitrij dominio gratiã alq; predestinationem componi arbitrabant nisi ab actibus antecedentibus elicitis per tãs nãa vires reliquæ salutis series dependeat ut debita recta intelligentiam illius principij ordinem à n:5.

22 Contradictorios errores de caritate libertate et gratia necessitante iuxta hanc intelligentiam illius principij positam n:4. mihilis Calvin: præcurente Lutherano de quo in prælatione Concilij Senonensis dicitur: omne bonum opus qd est in homine deo tribuit et divina gratia nil penitus libero arbitrio: neq; tollens omnino liberum arbitrium hæc Lutheni tactus est Manichæus dum refugit ea Pellagianam: hæc hi: neq; docent libertatem in ipsis circa bonum et malum fuisse extinctam per peccatum Adami, adhuc gratiã auxiliantem in hoc statu nãa lapsa necessitare voluntatem ad consentiam

ista ut voluntas retinere gratia aly dissentire non possit quamvis ha[bitu]
nit ni[hi]l istabit Innocentio. subscripsit his duabus articulis post Michaelem Baium Cornelius Jansenius ecpg cum per multos alij confirmare laborarunt, ni illo maxime opere cui Titulus fine prae est Augustini eadem falsa augustiniana doctrina intelligentia verborum olim africani Monachi ut testatur et explicat S. Doctor epla 47. quae est ad Valentinum illorum principem, nec non ni libr. de grā et libero arbitrio, alys de correptione et grā ad eundem conscriptis. 23

Catholica Italica doctrina contradictoria destructiva illius fundamentalis principij ut error haereat necessitatem grā auxiliantis pro tutum non opponi cum libertate indifferie, sed hanc libertatem cum summa illa necessitate conciliari etiā in statu naturae lapsae. necessitas autem grā auxiliantis tanta est, ut nisi haec gratia praeveniente aut excitante aly adiuvante nihil prorsus ficat oporteat ad alterna salutem concedam agere possit humana voluntas arbitria suis viribus relicta; at nobis Deus gratia dat (nullis nā precedentibus meritis) et posse et velle et operari; quin interea libertatem laedat, qua vitae gram relinquit ad dissentiendum pro libitu et consentiendum hanc veritatem ex sacris literis de promptam cum antiquis patribus presertim cum d. Augst. explanarunt et Gallica definitione confirmarunt Rom. Pontifices et plura Concilia quorum copiam facit exacte P. Suarez. tom. 1. de grā prolegomenon 6. et ortā doctrinā exponit aly robora[n]t Tridentinum sess. 6.

CONTROVERSIA PRIMA.

De Gratia auxiliante ut abstrahente ab efficace et sufficiente.

DISPUTATIO PRIMA.

Circa naturam et divisionem gratiae auxiliantis.

CAPUT PRIMUM.

Aliis gratiae acceptionibus praetermissis de earum gratia sacris instituit. 24

Non desunt ex Recentioribus qui hic statim supponant deum esse necessariā, ut gratia sit id de est, sive data gratis: primum quia debetur ex debito, secundo quia non datur eo fine ut donator eligit a dona

lario recipiat, ita enī ārles destruire visus est, secundo Rhetoricorū cap: 9. nos primam conditionem ut sacris literis et rāi consentaneam admittimus, 2dam ut distentaneam repudiamus, 3ia disonat sacris literis quia ex illis notissimum est auxilia quibus nos Deus ad supernāles actus excitat et adiuuat ee veram gratiam, et auxilia efficacia spei altissimam gratiam, eam tñ huiusdi gratiam Deus non det ut conservet reposita in stipendio eternali, sed potius ut illius fructum à donatario donator iste recipiat nempe actus fidei, spei, charitatis, religionis &c. est enī contra rationem, nam si debitori impotenti solvere creditor daret pecuniam ad negotiandum eo fine, ut sibi debita solveret: idcirco non negandum talem pecuniam fuisse gratiam à creditore collatam in debitorem. pōt igit gratia ee, licet desit animo recipiendi dūmodo non desit animo recipiendi aliquid in pretium ipsius gratiæ.

25 Prima vero Corinthios probat ab Apto ad Rom: cap: 4. ubi de mercede tributa operanti ait; ei autem qui operi mercedi non imputatur secundū gratiam sed secundū debitum. et cap: 11. infert ex negatione huius conditionis negatoē gratiæ. si autem gratia, iam non ex operibus alioquin gratia iam non est gratia. Idem tuam defensionem deducit D: Augst: dum loquit: de mi Joanne scribit. quid enim gratia? gratis data. quid enim gratia? donata non reddita. ibiq omne donum gratuitum quia tale gratia est. hæc ille.

26 Dicimus primo hic gratiam non accipi precise pro dono Dei gratuito, neq precise pro dono Dei gratuito conferente actum ad vitam justificationem. Rāo est. quia hic formalitas donum Dei gratuitum et finalis ista conferens actum ad vitam justificationē convenit observationi rāi et libero arbitrio, alicui potentiæ debitæ rāi iuxta suam creationis: sed gratia hic accipitur pro ut contradistinguit à præmissis ordinem precise pro dono Dei gratuito, etiam conferente actum ad vitam justificationem, ut mox patet. quia nullis rāi præcedentibus meritis aut iuxta ipsius obligante Deum, Deus qui dat omnibus vitam et inspirationem et cetera. Jubaynus Apostolus cap: 13. creaturæ ipsius Dei donum creationis concedit et quod dono creationis donat liberum arbitrium aliasq; præ debitas rāi, iuxta sua creationis, siquidem qui dat formam dat etiam religiosa consequentia, maxime gratis conceptus per necessariam illationem, nō à priori quidditiua huius donationis, quia rāi antiquam sit in omni diuina lex pura, nihil est, ni nihilo enī neq; ius est neq; meritum de ee, tale enī ius et meritum ē aliquid et magnum aliquid, quorum primus respectus contradictorie et 2dus contrarie negat rāi nihilo. hæc enī possibilia proponit Apostolus ad Rom: cap: 11. quis prior dedit illi et retribuetur ei? et implicat ipsi ni desinis se creatā Deis

meritis aute eadem dei omne donum, hac aut naãlia dona exposuit aliqua
ratõe ad iustificatõe gdo ergo eidem iustificari non pót ereaã niti creata: neq;
iustificari pót ministerio liberorũ arbitrorũ niti creata cũ libero arbitrio
religuisq; connexa. 27
mõ. premissi syllogismi gbaj. nam graã hic accipit
patuit contra pelagiũ adhuc, religias propugnabat ab augst: cũ religias
patribus et ab ecclia et definita, aliis propugnata et definita graã proue
contra dicta inquit et creaturã naã et libero arbitrio aliqj, plenarie naã de
libris iuxta hãc creationis mõ: constet quia gratiã accepta pro dono ex
alieno et liberi arbitrij pelagius edixit, et ne per fraudem aquirentibus
terminis dictopoli cautũ fuit non semel lucas augst: pertinax epla gr. de
cum hurelio aliisq; patribus conscripta ad sanctorum pontifices quem rogant
ut damnet pelagio: illam confitetur apertissime graãm qua doctrina xtia
na demonstrat et predicat a prioribus xtianis, que non e naã sed qua
salvat naã, deinde confitentur quidam non immerito dicit graã
dei qua creati sumus ut non nihil essemus &c. cum contendunt hãc aliam
graãm ultra et supra donũ creationis constitutam alq naã nobiscum: illa
est hã qua predestinati vocamur, iustificamur, glorificamur &c. de hac
graã quarto vertebat &c.

Dicimus 2do graam hic non accipi precise pro gratia ultra 28
supra donum creationis constituta alq; inchoata naã, nõ e, qa tales pro
dicta gratia concepti vel conventi vel alterutrum rebus quarũ tractat
ad presens mutationem non spectat. imo eam destinatõe ipsam et decon
lum dei liberaliter beneficium apellet graã Apls, miler prole d. thom.
prime eda qu: 13. art: 1. gratuita ipse spiritus s: dicit graã et alibi
mi donum dei ex doctrina Apli, ad Rom: 5. ut explicat d: augst: lem:
6: de verbis domini: 3tio pote gratia: illa qua genere sumpto
patrandi miracula, et alia quis enumerat Apls, eda ad Corinth: ca
12. et pse explicat S: thom: 2. prologomeno 3tio de graã, cuius ra
ha nequam gratia quas explicare hoc non interest, neptum illarum
notatum pertinebant. 4to, eundem accipiam dominum hãc aut naã di
vini verbi, sacramenta instituta, sacra scriptura tradita, alq; ipsa eterne
predestinata, et ne peccandi occasiones perhorret, quam protectionem
elegantiter exponit et graam apellat d: augst: Rom: 23.

Dicimus 3tio, graam hic accipi pro gratuito dono dei misericordi 29
et miserante creaã rebellemdeli, quo et potens reddit et incipit ad ea
bus tibi salutares pontus pura naãlia arbitrij vires, hac graã spiritus
scriptura a PP: et Conciliis sepius nomine vocationis et additionis
illuminatõis, inspirationis, et infusionis spiritus s: de eadem Apls ima
ad Corinth: ca 15. plus illis labovavi non ego am sed graã dei mecũ.

CAPVT. 5to

Vtrodnam debitum vel meritum sit contra formalitatem gratuiti doni conuenientem gratiæ auxiliantis.

30 Sit 1ma Conclio. meritum solis naturalibus elicitum sive non ex gratia auxiliante est contra prædictam formalitatem; Conclio legat ex n. 2do. ubi Aplus ex formalitate gratiæ colligebat negatione meriti alias deo per dialecticam regulam de contradictorio consequentis ad contradictorium antecedentis valet consequentia, ab affirmatione meriti ad negationem formalitatis gratiæ, et am Aplo termo de operibus solitis nata ex lege. Confirmat ex Concilio concilio Palestino ad dictum Augustini referente in Cpla 106. definivit contra Pellagium gratiam non secundum merita nra dari, ut vera sit gratia: ubi non solum docet gratiam non dari ida merita nra, hoc est secundum merita solis naturæ viribus habita, qd ibi significat termus nostra, sed docet etiam, nate huius liberalitatis esse ut vera sit gratia, aliqn non fuerint. similiter ad huc dictum Concilium, refutat in choatinum illud et minimum semipellagiano vim meritum, prædicto testimonio Aplī aliqn gratia non sit gratia. eode argto. potissime ubi d. Augustinus libellet l. de gestis Pellagij cap. 17. et sequentibus, l. de gratia et libero arbitrio, cap. 8. l. de prædest. sanctorum cap. 9. et aliis.

31 Sit secunda Conclio. meritum non ex solis naturalibus elicitum sed tamen ex gratia non est contra formalitatem gratuiti doni conuenientem gratiæ auxiliantis; sibi considerent gratia auxilians abstrahendo a priori gratia de qua dicemus Conclione sequente. probat. nam qd gratia dei non est contra rationem gratiæ imo gratia et augeat, gratia gratificat dicta: aliqui gratia auxiliant gratia dei ex meritis elicitis a solis naturalibus: ad hoc gratia dei non gratificat, qd ita dictur, non est contra rationem gratiæ, sive gratuiti doni conuenientem gratiæ auxiliantis. min. patet. quia meritum elicitum non ex solis naturalibus, sed ex gratia, gratia est. ab hac est gratia, aut licet bonis operibus promissum in præmium sit æternum gloria perducens: sed in deo potius ab habiungit bonum omnium psal. 6. cap. 16. prope finem in domino; cuius laus est longa ab hominibus laudetur, sic enim velit ea ex nra qua nata ipsius dona. Idq deumpta est ex Cpla 106. Augustini cap. 12. alias ex Augustini Cpla 105. ubi eo modo explicat illud Aplī proposita est mihi corona iustitiæ. post hoc auxiliū aliqd gratiæ dari in præmium, quemadmodū dei augmentum gratiæ punctificandi.

32 Sit 3tia Conclio. meritum elicitum ex viribus gratiæ est contra formalem gratuiti doni conuenientem prima gratiæ aux

iliandi iuxta leges presentis prouidentiæ, nõ Concludit ibi, nam iuxta leges presentis prouidentiæ quæ nobis ex diuina scriptura et communi patrum sententia constat, sortita donũ gratuiti conuenientis primæ gratiæ auxiliandi ibi ex puram graam: sed ex puram gratiam excludit meritũ hui⁹ actus elicitum a viribus gratiæ: Hoc autẽ meritum est contra formalem donũ gratuiti conuenientem primæ gratiæ auxiliandi iuxta leges præsentis prouidentiæ. mi. patet ex hoc, quia ex pura gratia fit formaliſſime non ex mercedem aut præmium ullo modo, ad: non ex mercedem aut præmium ullo modo excludit omne meritum hui⁹: eodem ti ipſum aliqd meritum daret ex ipso esset aliquo modo mercis aut præmium. ma: constat: nam licet Concilia et patres ex diuinis litteris contra pellagianos præcipue deducant primam graam ex puram graam, quatenus terminus pura excludit meritã præcedentia talem graam, nihilominus uniuersibus istera terminis loquuntur, quibus omne sic meritũ primæ gratiæ excluditur: sicẽ exordium iustificationis in adultis a dei per xtũ uocatione quæ nullius eorum existentibus meritis uocatis, declarat tridentinũ sess: 6. cap: 5. uocẽ ipſi colligit communis theologorũ sententia primã graã ex ex puram graam.

33

Confirmat, nam si prima gratia daret ipſum aliqd meritum procedens ex gratia daret ipſum meritum ex se ipsa procedens, ad hoc de præsentem prouidentiam non det graã ipſum meritũ ex se ipsa procedens, ipſum nullum, aly, deo ex pura graã. ma: constat: quia omne meritum procedens ex gratia procedit vel immediate si est prima meritum, vel mediate si est secundum ex prima ipsa gratia. mi. patet: quia iuxta præsentem prouidentiam dei ipse premiũ electis hominibus admeritum; poterunt, electi non coronarentur nisi quis legitime certauerint, ut ipſe obtinenda certa homines agendum certamen tam quam medium ad finem, sed hoc non ita esset si gratia daret ipſum meritum procedens ex ipsa, quia gratia præhabita ante meritum non posset operari ad obtinenda per operibus meritũ hujm̃ medii ad finem, cuiusdem ipsi ex medium ex hac recepta reformat ad non posse.

34

Sit 9. quarta Conclus. meritum elicitum ex viribus graã non est contra formalem donũ gratuiti conuenientem primæ graã auxiliandi si sermo est non de presenti sed de absoluta poã ex prouidentia dei: rursus si termo est non de graã ut necessaria ad tale meritum sed de eadem gratia ut non necessaria, largior hanc conclũ quæstionem illam inter scholasticos celebrem de ipſo meritã ultimo cadente: possit nec ipsum meritum, quatenus ipſum ipſe exhibet præmiũ hui⁹ effectus ex nullo negant absolute posse fieri absolute affirmant

alijs cum limitatione plures affirmão et negão vres fere recentes. Respecto d. Diss. 6. de exto hyperbatali sect. 2. non gaudemus decidimus et conclusionem explicamus tanta prisa praviata in tract. de mirac. d. n. 43. 8. ubi hec fuit disputata de eâ meritoria hypostatica unionis recitavimus et vestigia d. Augustini, qui non semel gratiæ auxiliantis independentiam à meritis humanitatis ut luculenter facit l. de predestinatione sanctorum. qui l. de correptione et grâa. cap. 11. et alijs

35 Ex his intellecta prædicti conclusio de absoluta quæ potest distinguimus in gratiâ auxiliante conceptum eenlem et necessarium ad causandum meritum à conceptu accidentali et non necessario, conceptus necessarius et essentialis est ille quo præcise ablato auferetur auxilium sine quo nata est impotens ad actum salutarem: conceptus autem accidentalis et non necessarius est ille quo præcise ablato permanet auxilium cum quo nata est ad eum actum potens, conceptus eenlis et necessarius continetur per modum definitionis his terminis gratia auxilians, et per modum definitionis descriptione posita n. 29. conceptus accidentalis autem necessarius est additum superadditum prædicto conceptui, vg. ad auxilium sibi illustrans et mirifice lumen mentionis et perfectionis quæ minor esset, ad concursum hoc determinato tempore pro alio et. his conceptibus ita distinctis, concludo cum stat pribus partibus, prima assertio meritum ebn elicitum ex viribus gratiæ non est contra formalitatem gratuiti doni convenientem primæ gratiæ auxiliantis de quâ absolute, vbi inter gratiam auxiliantem istum conceptum huic eenlem et necessarium ad causandum meritum non potest meritum à se ipsa causari et præmium. Sibi primam gratiam auxiliantem secundum conceptum hunc accidentalem et non necessarium ad causandum meritum potest eiusdem meriti et præmii.

36 Probat ima pars dico meritum elicitum ex viribus gratiæ est contra formalitatem gratuiti doni convenientem primæ gratiæ auxiliantis loquendo de gratia absoluta, gratia dari ipsum meritum repugnaret tali gratiæ, vel gratiæ cui gratia est, vel qualemcumque primam est: sed dari ipsum meritum non repugnat tali gratiæ nec qualemcumque gratia est nec qualemcumque primam est, Cons. ma. constat. quia nullam aliam apparentiam repugnantiæ recipio reluctari in præsenti hypothesi, nisi quia tales gratiæ, nec qualemcumque gratia est nec qualemcumque prima est debet eenlem ex pura gratia, sed qualemcumque talis gratia non debet eam aliter ex pura gratia, non repugnat ipsi dari ipsum meritum, sic dari non repugnat ipsi nec qualemcumque gratia est, nec qualemcumque pri

prima ẽt: mí; patet, nam qualemcunq; talẽ grã non debet cẽnſeri ce pura grã
debet non ce pura grã: qualemcunq; am gloriosum ce pura grã, non exclu
dit dari ſibi meritum: ma: patet: nam talis grã qualemcunq; prima est
potẽs ſecundum aliquem actum ce non pura grã ut conſtabit ex
placeé 8tia patẽt concludo. Secunda eadem grã qualemcunq; grã ẽt potest
ce non pura grã ut liquet ex n: 31: ubi dicit confirmat d: Thom: 1: 2e
grã & libero arbitrio cap: 8: ubi dixerit quia nõe ẽt vera illa
ſententia, grã dei vita eterna, gratia Dei gratia et vita eterna
ſibi merita presenti vita: et concludit: ita, ſi vita bona nõ nisi
aliunde est quam dei grã sine dubio et vita eterna, quia bona vita nõ
dei grã est: et hoc ipſa ẽm gratia Dei quia gratia data e illa cui Deus. 39

Probat 2da Conclusio pars, põ mereri meludit cẽnſeri prima
grãm auxiliantem secundum hunc actum grã auxilians qui ẽ con
cursus cẽnſis grã auxiliantis et necessarius ad caãndũ meriti premij
supernaalis, sed ex ipso prima grã auxilians secundũ hunc actum
grã auxilians implicat ẽ premiũ meriti ã ipſa caãti: Pri
ma gratia auxilians secundũ actum suũ cẽnſem et necessariũ ad eam
gratiã meritum premij supernaalis implicat ẽ meriti ã ipſa caãti
premiũ ma: hypoth: et dicendo, quia sine grã auxiliante
peã non habet naã ad meritum premij supernaalis alij, adeo
põ ad tale meritum meludit cẽnſeri actũ grã auxiliantis.
mi: patet: nam si prima grã auxilians secundũ hunc actum gratia
auxilians ẽt premiũ meriti ã se ipſa caãti põ mereri possit
perseverare cursum grã auxiliantis, quam cẽnſeri meludit ut con
stitutivum sui, sed implicat mi: terminũ de creditus posse perfectere
cursum partis quam meludit ut constitutivum sui; a fortiori perficere
tota non tota aut sine se tota l: eb: ma: constat: quia põ mereri, qua
parte meludit libertatem indifferẽtiæ põt carere merito et carere me
rito carere premio: sed si prima gratia auxilians secundũ hunc ac
tum grã auxilians actũ premiũ meriti ã se ipſa caãti gratiã aux
iliantis actũ premium, põ mereri potest carere isto premio, nempe
grã auxiliante. 38

Probat iterum ex conceptu meriti nam meritum ex conceptu
suo ordinat ad augmentum bonorũ discretivum potentiæ merendi ma
ioris, a potente mereri et non merente: sed effectus prima gratiæ
requisiti ordinari ad ipſam secundum hunc actum gratiæ auxiliantis
tum ad augmentum bonorũ discretivum potentiæ mereri et meren
tis a potente mereri et non merente, & talis effectus requisiti ẽ me
ritum prima grã aut prima grã eius premiũ caãti hunc
conceptum grã auxiliantis. mã: videt omnibus animis nitida:

eaqua de eaã vel contendit in agone qua vel concurrit in circulo ad
unus accipiat premiu, ꝺ nostris Ihesu. mi. pbat. nam hic secundus
gra auxilians non minus competit potenti mereri et non mereri
li premiu supernaale, qua potenti mereri et meruit. quandoqui
dem constituit potã merendi qua univoce competit alteri potenti:
sed ꝺ uni non minus quam alteri competit, non est discretivum
unius ab altero ut liquet ex terminis: Ihe secundus gra auxilia
ans non e ꝺscretivus potentis mereri et non merentis ã potes
te mereri et merente. Cesechus prima gratia regit ordinati adip
sam secundum hunc conceptum gre auxiliantis, ergo ad augmen
39 tum bonum discretivum christi pbat dentz, ex conceptu premij, repug
nat entitas premij ꝺ hoc ꝺ gra iam habet. sed si prima gratia aux
ilians secundum hunc conceptum gra auxilians est premiu
meriti ã se ipsa causati dari in premiu quia iam habet. sequi
premium repugnando essentia premij, ꝺ formalissime est pre
mium e repugnans. mas pbat: quia de essentia premij est ꝺ det
quia denuo acquirit per meritum, sunt ami repugnantes secundu
dari quia denuo acquirit, et dari quia iam habet: et quidem de
lustr patrus quam remunerator videtur princeps qui milite vehort
dicens, do tibi in premium ensem quia iam illum habes. mi. pba.
nam in ea hypothesi gra auxilians dari in premium hic effectus
quia talis effectus procedit ex gra auxiliante; neq enim aliter effectus
aliquis est potest meritorius premij supernaalis: sed ꝺ effectus pro
cedat ex gra auxiliante includit formalissime ꝺ talis gra habe
at, et ꝺ Ihe dari in premium quia effectus procedit ex ipsa dari
in premium quia ipsa iam habet.

40 Pbatur 3tia Conclusio pars exposita n: 33. pbatio fundatur est
non repugnantia, quam ostendit argumtu soluto, explicat praterea
ostendendo nullas esse contra hanc partem repugnantias quas re
iecimus contra alteram partem Conclusio. prima. pga merendi
non meruit esse talem potentia gra auxiliantem secundu se ipsam illos
actuales gra, et non simpliciter necessarios ad meritum; siquidem sine
illis dari potest prima gra auxilians constitua pga merendi, ad mi
premium meriti actualis ã prima gra auxiliante dari potest illud
bonum sine quo pretactum potest integra pga merendi quemadmodu
sola potest esse sine ipso merito: Cto. secundo. illi consequens acciden
tale gra auxiliantis non simpliciter necessario ad meritum nemo ait ꝺ
bonum discretivum potentis mereri et meruit ã potenti mereri et non
merente, ad quo ipso effectus prima gra pot ordinari ad ipsos bonum

ad premium Cat. nec conclut: quia predicti conceptus non debent aequaliter concurrere poterit mereri et non mereri: aliquis potest poterit mereri et non mereri, talem enim debet aequaliter concurrere utrique, pro merendi, ergo si mille aequaliter mihi dij non dat aliquis extra illam. Et hic quando premium dicti conceptus essent premium non darent mi premium quia in habent aut quia meritum procedit ex gratia auxiliante: ad darent mi premium quia in ista hoc gratia auxiliante, cui tales conceptus aequaliter adiacent aut quia meritum procedit ex gratia auxiliante: ni hic aut dentes notabiles nulla pertes relucet simpliciter.

41

Replicas iterum eidem Conclusioni pars cum hac hypothesi, Deus providere mihi de facto ultra auxilia gratia magnalia perfectione quo non qualibet aequalis petrus iustus elicit liberum actum charitatis &c. potest habere decretum efficax quo velit eo tempore talis actus per aliquid ex praemissis auxilij: supponit enim iuxta communissimam sententiam non latere petri libertatem praedictum decretum dependens a tribus mediis hoc posito decreto deus videt futurum absolute talem actum ex auxilio gratiae et praedeterminat ad hominem iuste: sed ita videns post hanc in praemissis eidem hominis maiorem perfectionem auxilij vel anticipato quicunque actus pure accidentales gratiae auxiliantis et non necessarij ad causandum talem actum. eisdem actus idem post fieri sub auxilio minus perfecto aut non anticipato: Conceptus accidentales gratiae auxiliantis per quam sibi actus meritorius potuerit esse implicate ex eisdem actus praemium. nam negari non potest: quia ille actus ut absolute futurus ab aeterno: cum quo decretum infrustrabile connectebatur: nisi quia ille actus ita virtus habet sufficientem bonitatem quia deus remunerat aliquo praemio: eiusdem futura existentia meriti sufficit de praemio anticipato, ut faciamus ex mi meritis xti contra nos per gratia primitus patribus distributa a deo sunt infinite pro eiusmodi dona.

42

Constat igitur ex tota Conclusione nominem adhuc divinitus omnino posse de lege sibi prima gratia auxiliante mereri hic post de mihi determinato tempore dotari, aut cum tali vel tanta perfectione. constat similiter de eadem quando de primo meriti dicendi, de primo meriti, qualemcunque est simpler constitutum pro merendi et hic necessarium non post ex praemium sui effectus, post hic ex praemio sui effectus secundum accidentales huius scripte, sive qualemcunque aut simpler constitutum pro merendi ex necessarium.

43

Sit vera et ultima Conclusio. delictum fundatum mi libero dei voluntate aut mi merito orto ex gratia non ex contra forte[m] gratuiti doni conferentem gratia auxiliantis contra hanc hic formaliter est delictum fundatum mi physica connexione facta

cum gratia. prima pars liquet. Tum quia contra proximum formaliter non est meritum fundatur debitū ut vidimus 31. Confirmatur n. 36. Tum quia voluntas ipsa dandi gratiam gratuita est, ergo adeo debitū mihi ipsi dando non auferet gratiā dando tibi gratiā.

4ta Secunda Conclusio pars est contra Jansenium qui docuit naturam cap. 3 et 4 posse condendi, gratiam auxiliantem necessariam ad salutarem amorem dei et consecutionē beatificæ visionis eē cum naturaliter debitam naturali quæ vitia creationis, regi, potuit se connaturali modo hominem creari nisi ipse vitiosē elegisset Deum connaturalem sibi, displicet vehementer hæc sententia religiosis Theologis non dicendo et sine displicet: quia manifeste opposita videtur concilio et patribus oppugnatoribus Pelagij. Plaquet eo n. 27. ubi proxime naturali naturalis creationi, dictam aliam gratiam ultra et supra creationem constituunt Africani Patres ex Epistola Zozimi ad Pelagio: ergo gratia auxilians non est ultra et supra creationē naturalis constituta sic vita creationi eēt naturali connaturaliter debita. Deb. mi patet: quia non alia de causa calor non est ultra et supra creationem ignis, nisi quia connaturaliter illi debitum illum habet ignis in sua creatione. Confirmat nam gratia esset naturalis debita, gratia eēt virtus naturalis; quemadmodum virtus naturalis ignis est calor debitus igni: Non obstat contradicta hæc duo, actum salutarem virtute naturæ et fieri auxilio gratiæ, quia hæc contradicta sunt apud Concilia et Patres siquidem negato primo concederetur ultimum. Confirmat iterum Comitis quia possent de jumentis ex Gala miles hujusmodi ego, gratia. Item dum S. Doctor l. de natura et gratia cap. 8. respondet Pelagianis dicentibus dei gratia potibilitatem non peccandi misericorditer datam naturæ, atqui auxilium gratiæ ad non peccandi est potibilitas non peccandi, misericorditer data naturæ, si eēt connaturaliter debitum naturæ quemadmodum calor igni. &.

CAPUT 3tium

Conclusiones præmissa roborantur solutione obstantium.

4ta Contra primum pro adversi illud communiter apud Pelagianos, videlicet multis locis scripturæ locis Africani Deum provocasse nos quærere et expectare opera sua ut gratiam haberet, ex ps. 87. mane oratio mea præveniet te. psal 22. misericordia tua subsequatur me et psalm 30. expectabit Dominus ut misereatur vestri: Non ut contra eorum gratia auxiliantis dari ipsis non ut orationi subministrata. Confirmat ex multis: cap. 2di ubi ps. parabola hominis peregre proficis

proficiscendi ppter dominus xtus docuit omnia qualiter hostias laudis tuas grā unicuiq; edīt primam virtutem hoc ē dīt opera nālia virtutum naturalium. Confirmat idem: quia gratiam dari progressio non est contra rōnem grā, sed ē grā auxiliāns dari pro bonis operibus nāe tollit virtutes elicitiue dari pro grā: Ceb. mi. patet, quia dabiā opera nāe grā et fructus grā, dicendū sunt fructus liberi arbitrij et nāe, quia nobis sunt gratuitum dei donum. 46

Ad 2dam dicit cons: dari ppter orationem et merita procedentia ex praecedente grā, concludens contrariam positam n: 3. dari ppter orationem et merita non procedentia ex praecedente gratia ne: cons: neg. aliter plane mirabilia facta pagina testimonia: nam qd deus non potuit praeuenire liquet ex pluribus aliis vg. psal: 17. misericordia eius praeueniet me. et psal: 20. praeuenisti eum in benedictionibus dulcedinis, ubi qd primum non deside rium sui dens praeuenerat, exprimit cap: 6. sapientiae: praeoccupat qui se concupiscunt ut illis se prior ostendat. paralipo psal: 36. dixi: nunc coepi, haec mutatio dextere excelsi; ubi non prohibeam capit, sed hoc ipsum qd coepit, mutauit ex dei virtute facta dicit, ut notat optime d. Fulgentius l: de incar: ad grā xti cap: 29. fine. ad solutionem inducta sunt verba xti cap: 15. jo. amans. sine me nihil potestis facere. hoc clarissimo testimonio utitur concilium trauicanū can: 3. et d: thom: sapissime, pro testim l: de nāe et grā cap: 32. l: de grā xti cap: 29. et l: 2. contra duas epist pelagianorum cap: 8. haec non praeter mittenda censui. dixi am ut responderet fratres Pelagio, non ait sine me difficile potestis aliquid facere, sed ait sine me nihil potestis facere. Aut respondeat frater eius vtrum Christus vere mendax pelagianorum ea mendacia sentiat, an ea vera esse fateatur. 47

Ad 3tiam Confirmacem dico: mitteliserdam eo modo parabolam quia multiplices alias capit. de positione vide das apud d: Maldonatum ibi: nobis pro cateris amplectenda quia d: thom placuit 2da 2dae. q: 24. art: 8. ad tertium. ubi dicendum est: dicendum qd illa virtus, faciendum quam ha dona deus dat unicuiq; est dispositio vel praeparatio praecedens, sine

sine caritate gratiam recipientes, ad hanc eam disponitur vel caritatem promerent hybitus s. motivus mentem Dei vel pius vel mixtus duum finem voluntatem. ibq. actus, quibus se Deo disponit ad recipiendam gratiam non dicuntur ad finem gratiam auxiliantem, quia haec est pura gratia, ut videmus n. 82. sed dicuntur ad gratiam subsequentem. gratiditi actus dicuntur gratia virtus recipientis gratiam, non quatenus hi gratia significat actus dependentes ab auxilio gratiae; sed quatenus significat actus dependentes a domino liberi arbitrij cooperantibus auxiliis gratia, ad eam Confir: dict: mas gratiam dari pro gratia contradicta a puris naturalibus ob. eam: pro gratia meritoria a puris naturalibus ne: ma: minor dicta eam concedit de gratia meritoria, negat de contradicta, ibq. praeter gratiam meritoriam a puris naturalibus regi nisi ad actus salutares contradicta, ut exponit e n. 26 et 29. cum tradicta eam gratia a puris naturalibus quamvis dei pro alia contradicta, non amittit ratione gratiae de qua agimus in praesenti ut videmus n. 21 et 26.

48 Contra eam Conclusionem ponitur n. 31. obiicies, implicat in deum ut retineat formaliter gratiam praemium debitum ex iustitia rigorosa et stricta, sed si gratia daret in praemium meriti elicitis ex gratia et libero arbitrio, esset praemium debitum ex iustitia rigorosa et stricta; sic enim obligabat deus dare tribuit defacto meritorij actibus sua dona, ut nos ipsi late docuimus in tract: de iustitia et jure: contra: n. disp: 6. Ergo gratia daret in praemium meriti elicitis ex gratia et libero arbitrio amitteret formaliter gratiae, Dei. con: ma: pro debitum, est ois inde pendens a praecedente gratia. ne: vero pro et dependens: dependentia enim a gratia facit debitum antecedenter indebitum, et simpliciter gratuitum. licet ex suppositione debiti contradi non tibi nova gratia pro redditio praemij. unde redditio praemij mixta ex praecedente gratia et forma li obligare, alq. sine tale componens gratia et iustitia ita dicitur Gal: 4. iustia ex fide osculabor pueri. concordia hanc difficiliter docet Augustinus: de gratia et libero arbitrio cap. 6. expendens illud Apostoli quis prior dedit mihi et retribuetur ei, cui reddent coronam iustus iudex, si non donaret gratia meritorum

saber, el quomodo sél ista conveia iustia, mas precedens graá, qua regitur
aut inglium: & quomodo ista debita reddens, nisi forte illa gratuita donans.

Contra 3tiã Conclusõ ponitur 1: Deus á parvulo, de graá absoluta 49
post prima graá non éé pura graá secundũ aliqué concursũ actualem
ut probatur n: 40. Ergo iusta legem presentis providentiæ prima graá non
est pura graá, secundum omnem istã concessã. probo cons: nam Deus
de graá absoluta deus antegm conferat graiam vitæ absolute futurorum
meritorum ex graá danda, per decretũ efficaciter intendens existiam
talis actus, ut divinus n: 41: similiter videns ex speciali providentia iusta
quã habet ex decretum antecedens collationẽ graá auxiliantis et ex
terium meriti futuri ex graá. Deo. ne: cons: ad placet omisso
v concesso toto non inferetur q iusta legem presentis providentia
prima graá non sit pura graá. ratio á priori: quia ut prima gra
tia non sit pura graá debet dari hgm premium meriti futuri
vel processuri ex ipsa; ut ami dest hgm premiũ non sufficit q
meritum prevideat futurũ aut processurum, ad requisitũ voluntas
qua deus graã decernat dare ipsi illud meritũ, hoc é mi illius re
muneratõ aut solutionem. hanc ami voluntas iusta prædem pre
videntiam non existit videlicet dandi talem graá quia meritũ ex
illa processurũ absolute videt, ad potius dei voluntas dare talem gra
am, ut ex illa procedat meritũ premio alias remunerandũ

Contra quartam Conclusionẽ explicatam n: 35. plura possunt 50
obici: contra primã conclusionis partem aptm solvitur n: 48 et alia
dissolvenda á n: 53. contra 2dã eiusdẽ Conclusionis partem obicit se
pater huaz, honestissimo, mi 3tia pars dictionis. sed: 7. Rex
potest militi bibuere arma et equum mi ch pendit aut premiũ
futuri talentis aut victoriæ, ad futurus labor aut victoria esset
ipsius ipsum armorũ et equi. similiter ima graá dari post
mi ch pendit aut premiũ sui effectus. Confirs: mo. nam deus
revelavit libi post peccatum defensionẽ te & eos ab hostibus ut
hoc ius esset sed tali revelatio non implicat q in
premiũ tanti meriti futuri dest hodie petro hunc ipsum
ensem, et similiter prima graá. Confirs 2do: nam finis pro
ut mi intentione existens movet ad ponendam hgm mediũ
necessariam eam huc existia realis: et similiter meritũ pro
ut existens mi decreto dei efficaciter intentivo post movet ad
ponendam hgm premiũ sui graiam primarii qualemus aut

necessaria ipsius meriti cáe.

51 Ad 0: omissa ma: dist: mi: ob effectus presupponere arma illa hgm cáe necessariam et sine qua non, ne: hgm cáe accidentalem et sine qua pót simpler obtineri victoria et D6 labor hgemoni consi mi: consequens similiter dpt: et con: de ima grá, prout illa non est necessarium ad accidentale ipsius sui effectus, ne: vero de ima grá prout illa é penitus necessariú p principiú et sine quo non ille effectus. Sensus huius dubiotis liquet ex plenius dcis et 3tia pars conclusionis. Ad primá Confirmaé concessis premissis dist: consimiliter prima grá prout non é necessariú, sed accidentale ipsius sui effectus cons prout est penitus necessariú ipsius eb. ne: cons: cuius iste duus non é ipsius aut ministrentis ita necessariú defectionis cristine ut hoc fieri non possit, alg. adeo sine implicatione dari pót mi premiú defectionis future, pt similiter decimus de grá gratedenes non necessaria, ut explicatú é n: 40. Ad secundá Confir: nec cons: disparitas miles finis et meritú ethi in hoc pdicto non movet quia iam existit, sed ut existat, alg. adeo non presupponit positam sua cáe sed movet ut illa ponat: meritú contra non movet ut existat ad quia ita existit; alg. adeo presupponit positam sua cáe necessariam, et non pót mereri pt ha bit cáe ponat ut constat á n: 33.

52 Circa preterea pót, contra fundatum positu 38. premia non debet discernere potentem mereri et merentem a potente mereri et non merente cgnitio huc recipit grá auxilians non discernat unum potentem ab altero nihilominus prima grá actu adepta pót ea premiú sui effectus. Anl: patet: nam idipsum pt potenti mereri et merenti dns mi premium pót ex pura liberalitate dari potenti mereri et non merenti. Ad 0. cdi: ante nec cons: nego con: non petimus ad premiú pt discernat, sed solum pt sit discretiva, pót quidem per accidens non discernere, ex se tñ debet ee discretivum, alg. ad illud ut discretiva tendit conatus meretis. grá cam auxilians sub isto conceptu non solum non discernit unú potentem ab altero sed etiá non est discretiva, imo repugnat ad discretiva; eisdem sub ille. sumpta est aequaliter constitutiva utriusq pcis, et utriusq potentis ut potentis mereri premium supernaturale.

53 Circa tandé contra 3tiam Conclusio patet ex dictis a n: 40. vi verbi esset quod illa posset premiú anticipari ante ex istiam meriti: sed hoc anticipatio implicat. C. mi: pbat: ita

premiū ēnēller petit dari digno già per suū meritū est dignus sed anticipare non dari digno già per suū meritū e dignus, sed potius dari nondum digno. E contra ēnētia gramij. mi. patet. vta quia nondum est licet futurus sit dignus nondū est dignus. hoc arguit eam ēnēliam oppositam non videt doctis Recentioribus d. Thomas loquitur l. de moribus Ecclia Catho: cap: 25. ubi scribit: vita aterna est totū premiū cuius promissione gaudemus, nec premium pōt cedere merita et priusq hominī dari quam dignus est, qd ēnt hoc ministrus et qd iustius deo? non E Thomas docere potuit um aliqm meruerunt accipere.

57

Hoc arguit aqualiter mihi militare videt contra ēntiā nrā et contra veritem divina fidei docentem meruisse sufficienter xtm dominū ceteros homines remissionem peccati et grām sanctam: ista em xtus meruit infinitis propemodū hominibus nondū existentibus ad existentiam, nondū habent meritū ad habitum, et mi hoc tempore nondum digni premio sed futuri. neq; satisfaciū duo parentes reddita ab electoribus argti, videlicet qd dignitas meritorū xti est ēnēller aterna ideoq; ambiens omnes differentias temporis, dignitas aīe meritorū creata est affixa determinato tempori existentia sua. nihil, miquam, placet hac differentia, nam licet dignitas meritorū xti qua est divina perfectio sit in se ēnēller aterna, tū illius applicatio ad merita xti non est aterna sed tam temporalis ac e applicatio dignitatis meritorū creatā ad ipsa creata merita, est em applicatio illa divina dignitatis meritis ipsis hypostatica simul cū actuali productione actus meritorij procedentis ab humanitate unita deo, hac am applicatio incipit in tempore, qua incipiente incipit xtus habere meritum, et ei de presenti digni premij, cum antea nondū haberet meritū de presenti, nondum erat de presenti dignus premij, sicut nondū erat de presenti homo meriens, iuvenis, amans deo &c. non E ex concursu premij et meriti repugnat qd premium precedat merita quoad ni incipiat existentia de presenti, sed nec aliqua ni hoc excogitari pōt ministria dei anticipantis remunerationem.

58

Ad. mi forma: Dist: ma: potest premiū anticipari ante existentiam meriti in se ipso de presenti conc: ante existentiam meriti in se ipso eadem de futuro nē: ma: et mi: mihi sensu. ad probat dist: ma: qd pro tūc meritum et dignus sumpta copula est cū restrictione ad tempus presens, nec sumpta cū amplitudine ad tempus vel existentiā ipsius vel futurum conc: ma: mi: alia distinguitur, dare non dū dignus

de preterit; gdo confert premiū concedit nondū digno de futuro, aut non
dm nisi futuri meriti nesciū. cū cons: neg, oppositum docet hugol: sed
solum cū dicit nullus dari premiū non habenti meritū; iure gdē
gja premiū ut dele est authenticū testimoniū meriti, et premium
dñm non merenti ē authenticū testimoniū falsi, non am non concedi-
mus premiū non habenti meritū stricte qui habitudines ad habere
ribilem de futuro, et ipler meritum futurū accipiet pretium premiū.
56 Posset aliqs cū adversarijs. hanc dī hugolini propositō, non pōt
premiū dari prius homini quam dignus est, aquivalet huic, non
pōt premiū dari homini qui nunc non ē dignus sed potest esse
aliq hō nunc non habet meritum sed habitudines potest nunc non
est dignus sed potest esse: & non pōt premiū dari homini qui nunc
non habet meritum sed potest habebit. ma ē pbs. quia illa pārs
prius quam cum negatione prefixa negat antecedentem dignita-
tem et affirmat consequentem sed similiter facit pārs allegata
positiva mi ultima ipositione textus citati. Deo. ma: ē falsam.
si premium et meritum humanis universaliter; licet vera sit
de premio et merito particulari, de quo ibi loquitur hugol: videli
cet de premio gd est vita eterna, et illius merito: vitam e-
ternā dari non pōt ni premium nisi pter meritū proce
dens mi vita mortalis saltem iuxta pestem prōdonthiam: gd mlta
ein maioris dicit de illo pārs falsū etm est, quia de pessime homis
pun negative, patet hic, mi moriturdo impotente amplius loqui
de quo vere dicitur: non loquetur prius quam vel antequam mortis.
ostendam falsa propositio et aquivalens huic: non ante mortem
sed potest loquetur. patet etm in hac ipositione ex cap: i: Matth:
Abyssum &: v: frustantia contrarietatem, antequam convenirēt
viventa est mi utero habens de spiritu s: ubi cū tota Gallia di-
spersum: lic: contrarietatem notat. gd am dicit antequam convenirent
non sequitur ut postea convenērint, sed scripsit gd facti non
fuit futuri.

57) Dicit deo. contra eandem partem. implicat ut iuste
infligatur pena pro peccato nondū exercente, pro quo punitur
qui actualiter est innocens: & similiter dicendū est de premio
anticipato. Deo imo. ant: ut patet negandū iuxta divinam fi-
dem que nobis constat Xtū pro cibus hominibus mortuus est ne
infligatam panam n' solum pro preteritis aut presentibus sed
hominū peccatis sed etiā pro futuris. Deo: ndo. dist: ant: im
plicat &: si fiat ex conditione inter punitorem et punitū re:

hijsset citra conventionem omitto. aut: si ex conventione puniri aliqis
iuste possit pro peccato nondum existente de existituro ut patet in idem
hoc qui abrihus est piler beleua nra, cur tallem ex conventione qua edam
iure pio, non poterit iuste puniri aliqis pro peccato huc nondum exis
tente de existituro. Deo Sto. omisso ant: cons: ex nullam, nra antici
pas premij e liberalitas premiantis hoc e beneficientis, liberalitas aũ
bene faciendi n'e ex suo regulu contra aliqd ius alq, adeo n'e miuista
ab anticipao tuplicij fœdusta conventione / est liberalitas puniẽ:
tis liberalitas aũ puniendi e contra naale ius, quo gaudet unusqq
adversus reliquos ne miseros sibi tupliciu liberalitet de proxime vita
la v'ctra condignaw. 58

Sicuti Sto. actus meritorius vg charitatis quem designavimus
n: ti, gnde supposito decreto videndi a deo procedens ex gnã auxiliante
videndi ut procedens ex hac determinata gnã auxiliante ex qua nullo
proveniet: sic deo ipso gd videndi ut procedens ex hac determinata gnã
auxiliante ex qua nullo proveniet, nullius negatus huius gratiæ gãt
dam mi premiu talis actus hõ. mi: patet: gia si ille actus videndi a deo
ut procedens ex hac determinata gnã auxiliante ex qua nullo pro
veniet, deus videt ex parte eã gnã supposito ad talem actum omnes hu
ius determinatæ gratiæ conceptus, alq, adeo si aliqis ex predictis sceptri
bus dandi mi premium dandi gia iam habet, gd diximus implicatoriu
ma: plãs. nam ille actus gnde a deo videndi ut procedens ex gnã auxili
ante non videndi ut procedens ex gnã alia ex qua non proveniet, aliqin
fallere infallibilis scitia, nunquã non videndi ut procedens ex gratia
auxiliante existente mi communi aut disiunctive, quia idem fallere
scitia dei, eidem nulla eã humana mi communi aut disiunctive
existente nullo modo gãt. 59

Deo. dñi ma: videndi ut procedens ex hac determinata gratia
auxiliante ex qua nullo proveniet videndi ita per scientiam divina scitia
repellantem ex precisis illo decreto ne: videndi ita per scientiam divina
scitia repellantem ex alio dei decreto subsequente con: ma: et
ne: mi. pro rebelligentia solutionis supponenda e ex hac: deus
divinam voluntatem nullo modo impedibilem sive irritabilem ex virtua
liter divinam et nec nra divisibilem mi plura decreta tanta plu
ralitatem aut separabilitatem terminorum adequa terminat: simi
liter divinam scitiam nullo simplicissima ex virtualiter multi
plicem et nec nra partibilem mi latibilem scientes. Supponendum
preterea est ex quolibet decreto efficaciter videndi tunc

cū prima delectabē divini intellectus ad cognoscendū omne scibile qua
noē scibile est resultare scilicet de scitia, respondentem obiectō
sive de presenti sive de futuro quemadmodū decretū efficax decernit.

60 Hac suppositā dicimus, dō in casu condicionis Deus habet duplex
decretum primū ita decernit, volo efficaciter ut petrus eliciat actum
charitatis per aliqd ex his auxiliis mā gratialibus dō ipse dabo. ex hoc pri
mo decreto resultat prima formalitas scitia qua Deus videt absolu
te futurū talem actū. iste actus ita virtus habet sufficientem bonī
tatem quam Deus remuneret aliquo premio alq, adeo Deus libere ag
it habet 2dū decretū ita dicens: in premiū actus charitatis quem di
ciendum á petro video decerno illi perfectiorem gratiam auxiliantem A
v'anticipatam et sic de alijs conceptibus auxiliatibus ex hoc 2do decreto re
sultat 2da formalis scitia qua Deus videt eundem actū charitatis diverso mō
modo: nam per hanc 2dā formalem scitiā videt dictū actū ut procedentem
ex gratia auxiliante A ex qua valler procedit; per primā am formalem scitia
resultantem ex imo decreto videt eundem actū ut procedentem ex gratia
auxiliante, ita ut illa scitia formalis præscindat á gratia A et gratia D: quo
modo præscindit illud primum decretū, prima formalis scitia videt
illū actum ut procedentem ex gratia necessaria quæ explicat hoc con
ceptu gratiæ auxiliantis, 2da scitia formalis videt eundē actū ut procedē
tem ex gratia non necessaria sed á Deo in præmiū data quæ explicat
hoc conceptu gratiæ perfectior, aut gratia anticipata et. prima scitia
formalitas ultimate precisive aut disiunctive gratiam auxiliantem
hanc vel illam dō non est talli, sed non vero in præsentes gratiam
auxiliantem ut existentem á parte rei præcisive aut disiunctive
dō est talli:

CAPVT 4tum

De præcipuis divisionibus gratiæ auxiliantis.

61 Præmittenda divisiones gratiæ semptæ ut non præmenda vidi
mus á n: 26. Dividitur primo gratia auxilians in excitantem et adiu
vantem, prima se tenet ex parte actus primi ad actū salutarem
2da ex parte actus 2di ut n obstante expressum d: Scripturæ in Ec
clesiastico cap: 32. Deus hoc voluit gratia adiuvans et adiuvata præmium.
excitans est auxilium ens omnibus modus quē interne in anima
operatur spiritus S: tū illustrando, intellectū scilicet hoc illustrando hoc
impellendo

durithiam voluntatis emolliendo ad voluntas quidā quasi tonico aut largore aut oblivione salutaris operandi capta previo stimulo agat et promoveat ad similem operandi videlicet largiendo deo cor hominis ut dicit Trident: sess: 6. cap: 6. hoc miserno motu tirant cū supernaali praeparatione ejusdē ad concurrendum constituit voluntas simpler potens et vult et operari, adiuvans auxilio est ꝺ voluntem iam divinitus excitatā et constitutam ni actu primo potentem in actu ꝺo concurrens cum illa ad volitionē et quoniam salutarem, et quia admodū auxilium non esset nisi connotat supernaalem praeparationē ejusdē ita auxilio adiuvans effert actū actualem ejusdē concurrit supernaalem. 62

Discrimen utriusq; auxilij notū e manifestū absq; dubio, ma reflectit est ꝺ adiuvans in ratē talis constituit partialiter per ipsam determinatē voluntatis, consentientis et cooperantis auxilio opposita huius veritatis videl impossibile fuit: Trac: 4. in 1ma Epla sancti Joan: ubi quaerit quomodo videatur ti nihil agit? et li: 2. de peccatorū rem: et remissione: neg: adiuvari ꝺ nisi qui aliqd ipsorū conatur repelant quia sine dr justificamur bri Aug: de Gratia Christi. c. n: 138. cum hoc totalitem virtutis, ꝺ Christo conceditur ipsis supernaalibus, ad auxilium excitans ni nē talis non constituit per similem determinatē voluntatis; ipsam, cum tota sua rē alq denominatione positiva auxilium excitans, ꝺo voluntas vel omittit consentire, vel olim dicit de vocatione. 63

Dubium discrimen ꝺ realis dātis utriusq; auxilij, utrū videlicet ꝺm naller donū gratiā debeat subire utrum denominatē excitantis et adiuvantis, vel possit ei deus naller dictū donū. Deo. utriusq; mihi ē possibile: primo ni non implicat ꝺ eadem auxilij enditas et voluntatem praeparet adiuvandam, ꝺo manus excitantis; et adiuvet praeparatam, ꝺ manus ad gratiā adiuvantis, ꝺo neg simplicat ꝺ unū manus unū, et alterū illeni enditatis convenient. contra hoc ta gratiā ꝺ augeant aliqui, nam Trident: sess: 6. cap: 5. ita habet, ut qui per peccata ꝺ deo averti erant per eius excitantem, alq. adiuvantem gratiā ad convertendū se adhuc ipsorū iustificatē ꝺ gratiā libere assentiendo et cooperando disponant, ubi dicitur eidem identitatem utriusq; gratiā refert indef. confirmat: nam d: Aug: li: 2. de peccat: meritis et remissione, munus illuminandi et inspirandi ꝺ est excitantis gratiae attribuit adiuvanti ni ha: verba, ut am minuisset ꝺ labebat, et suave fuit ꝺ non delectabat gratiā dei est quia hominis adiuvati voluntatis. 64

Hoc nihilominus argum non probat impossibilem distinctionem

realem ubinus grā non em̄ ex tridentl: colligi sine cautela dicendū, qā
tamen idem, pōt vel identice accipi ꝙ distributive, unde concilij ibi
hus ecclē peccatores. dr̄oni adiustificacōem attendendo grā excitanti
et cooperando adhuc habenti, ffte am̄ terras terras in corruptas, sive ex
citans grā identificet sive non identificet vnaquāq cū adiuvante. ad
Confirm dicimus, grā ōnē excitantem et adiuvantem ex parte actus pri
mi licet ex pio conceptu non sit adiuvans, ex parte actus ꝛdi videli
cet qualenus adiuvans ni nacē talis constituit per ipsā deter
minacem voluntatis ni actu ꝛdo consentientis et cooperantis aux
ilio. grā excitans est adiuvans ex parte actus primi: grātum pre
stindendo ab actu ꝛdo voluntatis operandis, convenit huic grātie
aliqua nacē nō adiuvantis, videlicet qualenus voluntatem per
impulsum roddit potentem tum illuminative ostendendo salutē
alterna viam, tum inspirative persuadendo interna suavitate vo
luntatem, ut via non prius aspera videat facilis. ni hoc pacto ex
citantem grā vocat adiuvantem d: thom: obiectes, ex quo minime
colligitur excitantem identificari cū adiuvante in actu ꝛdo: hoc
est cum illa qua ni nacē adiuvantis constituit per actualem ope
nacem voluntatis.

63 Dixi secundo istam grā auxiliantem ni prevenientem et subsequentem hanc in distinctionem potius ꝛdā nominā tificatiā quam secundū ostā tificatū fieri existimo, nominū igitur grā ni sacris litteris prevenientem et subsequentem liquidē: v: 4ᵗ ad 46. ostā vero ita nominatam non distinguī nullo aut conditionē speciem diversā a grā excitante et adiuvante qui nor cum gl: hanc 2. l: 3. de auxiliis cap: 23. pbāo sufficientissimo dogmate ex tridentl: sess: 6. cap: 5. ubi cum dicit actū exordium iustificationis sumi a prevenīente grā, cuius explicat subiungit hoc est ab actu vocatione: obtigit grā prevenientem vocatio, vocari am̄ cum sit ipsa excitans grā quā descripsimus n: 61: obtigit ut grā prevenientes sit excitans; quam am̄ excitantem subsequitur grā adiuvans; ipsem voluntas non adiuvet ad actualem operationem nisi precedat excitatio gradus adiuvans grā ē subsequens. idq explicat d: Gregorius homilia qua in Ezechiel: hoc verbis: ipse adspirando nos anteverit ut velimus qui adiuvando subsequitur ne frustra velimus, sed possimus implere de voluimus.

66 Dixi Contra grā excitans et adiuvans posuisse ex mitera natura idendificabile, sed ex non posuisse grā prevenientem et subsequentem; ipsidem eadem ordinat vel prevenire se ipsam vel

se ipsam subsequi non pōt, & grā prævenien et subsequens non pōtest
realiter identificata cū excitante et adjuvante. patet cons: qia non iden
ficabilium identitas cū eode & tio implicat contradictionē. Sicut per
fectionis. Deus. nec mē. cuius pōtio distinguit eadem entitati velum
ventrat se ipsam v ipsam subsequi non pōt, sumpta pōte absolu
ficative cōn: sumpta reduplicative sub diversis denominibus ne: idem
vi precise et specificative sumitur semper eodem modo, ali
deo non prævenies se aut subsequens se. idem am reduplicati
ve a rōne talis diversis denominabilibus intelligentibus ordine prio
ris et posterioris prævenire se et subsequi pōt: sic identifica
bilis eum se posterius eadem se ut intelligens prævenit se ut in
mantem, et ut amans, subsequit se ut intelligentem hoc est ip
sa eadem prius exercet manus intelligendi quam amandi. si
militer grā prævenies identificata cū subsequente excitante w
lentem non prævenit se ipsam ut adjuvantem, de prius excitat
voluntatem adjuvandam quam adjuvet excitatam. 67

Dicitur 3tio tolet grā auxiliante in actu credentem et comitā
tem, hoc sm dictū intelligenda ē, qua ad modū prævidente intel
ligendā vidimus. 68

Dicitur 4to tolet, in operantem et cooperantem, utroq em modo
Deus segerit in nra salut salutis negotio, ut explicat D: Thom: l:
de grā et libero arbitrio, cap: 13: Deus cooperando perficit &
operando incipit, in huius dictū doctrinā explicandā in tertio dicta
Theologorū schola est, ut late tradat Quiroga. tom: de prædest. disp:
31: et seqtibus. nobis cū dicto autore nec non cum P: Suarez
l: 3: de auxiliis á cap: 20. quos alij sequuntur placet tenēda assi
mare, hanc distinctionē ex ipsa ad primā, deoq grā operantem
et excitantem, et cooperantem et adjuvantem. nā ex dictis
deducit ex Trident: cāt: n: 63. ubi docet auxilia grā ad salute
necessaria, equi non alia auxilia grā exprimūt nisi excitan
tis et adjuvantis: Cadhoc duplex auxilium reduci debet ad
ilicem grā alij nō nominibus solitis exprimi. Confirm: quia
Concilium mgit nos cooperari grā adjuvanti, sed implicat nos
cooperari grā non cooperanti ut liquet ex termīs. grā ad
juvans ē cooperans. Confirm: item ex Augst: super cāt: ubi
em addit: ut velimus sine nobis operatur, cū am volumus et,
ut velimus ut faciamus, nobiscū cooperat. docet ergo grām
gelā operari ut velimus, dein grām operantem et illam quam
in nobis sine nobis operatur hāc am est grā excitans.

prokena dom gratia qua nobis cū operē deus nos cooperantem cū illam qua nobis cū concurrit et gradū volumus eligendo iubita operamur hanc am gratia adiuuans.

69 ... Deus contra gratia excitans et adiuuans potuit cū duo nullam dicta nobis operantibus sit dicta c. n: 53. ad nobis operantibus gratia excitans c eadem nullam alg cooperans. Nobis operantibus gratia adiuuans non c eadem nullam alg cooperans, cons: patet. gratia excitans et adiuuans nullam dicta potuit cū nullam tale cooperans: minor patet: gratia nobis operantibus gratia excitans nos ad operandū c illa ipsa cui cooperamur constantiens illius motioni; sed gratia cui eo operatur est cooperans, ergo gratia excitans c cooperans. Ideo omissa: ma: dist: mi: ad nobis operantibus gratia excitans c eadem nullam alg cooperans omnis, ne: est eadem alg cooperans aliqua con: mi. et ne: cons: quia in hypothesi gratia excitans et adiuuans sint duo nullam dicta nobis operantibus, patet c cooperans, ipsum utriq cooperamur, utrag, ipsi gratia in ea hypothesi c eadē alg cooperans, sed non c eadem cooperans: neg ēm sunt terminū aquisitus habes duas gratias deificari cū cooperante, et deificatas eadem cooperante.

70 Vltima diuisio auxiliantis gratia sit in sufficientem et efficacem, sufficiens dicit qua liberū potentiam ex se simpler ipso tenentem reddit simpler potentem adactū deliberatum, efficax dicitur qua potita infert infallibiliter actum, sive infallibiliter illud sit penitus intrinseca entitati gratia sive non penitus intrinseca in qua disputatio continet celeberrima controversia Jesuitica, scilicet cū dominicana sufficiens gratia c qua data deus nobis dat posse efficax c qua data deus infallibiliter dat velle et operari. probatur sufficiens potest dupliciter tum practice tum negative: practice autem potest intelligi constituere cū eo voluntate proxima potentia ad actum, prescindendo ab illius actu et carentia illationis, qua proxima potentia ad actū liberum nec connectit cū actu, nec cū illius carentia, gratia sufficiens negative aut pure sufficiens, est qua potentiam simpler constituens caret actu; alg, adeo ni ratio talis constituit per sufficientiam ad operationem effectionis carentiam, unde patet. constat gratia sufficiens negative aut pure sufficiens opponit efficaci et est ni efficax. constat 2do gratia sufficiens practice prescindit ab efficace et est sufficiens ni efficax, et probatur dist ni utrag. Inquilac 2da gratia excitans ni gratiarum qualitate constitui. Expl: i: rosa sententia cum assertionibus dicta patuit.

DISPVTATIO. 2da

gratia excitans ni quanam qualitate consistat.

CAPVT. 2do

Contra Scotia huius assertionibus distincta paras. 71

Assertio 1ma. grā excitans consistit ni actu intellectus ē communis ventes quae plani pōt minuōnēr S: scripl: Concilor: et Pr. Louis. ubi excitans grā appellatur illuminans, vocatio talnes cordis ob. quae sine actu actu intellectus intelligi n̄ potuerit. docet eandē veritem Concil: Milevitanum Can: 9. damnatis eādē dā can: 5. Trident: sess: 6. cap: 8. ob. affirmans cor hominis a Deo tangi per Spiritus S: illuminationem. Regul. Claristine l: de dono perseverantia cap: 8. subfinem. nonitas ni hominum ad ni dei est gratiae ut habeant boni gratiam filij dei fieri; ubi pto quippe accipiunt eam qui dnō cordi humano cap: traces gras. similia passim habet l: 2do. de peccat. meritis et remis: cap: 19. lib. de gratia Pelagij. cap: 3. l: de spirit: et lit. cap: 34. l: 83 in quaestionib. quā: 68. et alibi. 72

Haec gratiae est n: 29. eam dita gibus circā cordis liber scientia adiuvantis grā conveniri posturat actibus intellectus aut pīs cogitationibus quibus excitamur ad volendū et operandū sicut oportet, virtutem actus, hoc est actus salutares potius supra naturales inhibij vires. Cui pro dictis cogitationibus grā excitans consistit. hinc deducit sino omnes mentis operationes ex gratia auxiliantem grāam. patet. gia dicta vna dita sive definitio auxiliantis grā neg, apprehensionem neg, iudicio, neg, dissentire repugnant: atqui scientia definita n̄ repugnat cui non repugnat definitio scientiae l: 1da. de Trinitate et Augustino discipulo vide, dum ita docet l: 2. de vocatione gentium cap: 9. grā dei qualiter praeminet suadendo exhortationibus, movendo exemplis, terrendo periculis, miscendo miraculis, dando intellectui inspirando consilium, corq; ipsum illuminando, et fidei affectibus imbuendo. Quam subtiliter inspiciat scientia apprehensionem non quod periculis et miscitam miraculis, ad iudicium non addat actum pertinet suadens exhortationibus. deducit ido non sola practica sed etiam speculativam cognitionem habere in se posse scientiam auxiliantis grā etenim neutri praedicta contradicta repugnant. Confirm: quia n̄ sola cognitio practica per se delectat dicat voluntatem

aut operacõe ut ponendõ ꝑdcm̃ speculativa, videlicet qua pulsa contemplatiua voluntatem ad operãdũ faciliorẽ movere ꝑsit ad talem volitionẽ et operationẽ, Et ubiq; ex cognitionẽ ad talis ut adesse possunt reliqua ꝑdicta grã, utiq; habet etiam auxiliantẽ grã. videndum quo ad cognitionẽ practicã et remissã negat, negat̃ et nonnulli quod cognitio speculativa, ad vel ipsa experientia doctr speculative pro cisa aut contemplatiua alienata virtute stimulari voluntem similiter ne provocari ad similia nouenda et patranda ut cũ psalmista dicat in meditatõe mea exardescit ignis.

93 Assertio 2da. grã excitans constituit obm̃ in aliqo affectu non complacentiã non displicentiã, plas ex concilijs et patribus gratia grã excitans repugnãt aquellas tales cordis, placentias, dulcedo &. seu cãm et similia nomina non nisi complacentiã in bono aut displicentiã de malo conuenire posse ostendi. ita loquũt concilia: 3. 7. et de fugit: obiectus x: 2d. prudentia tradit6. in fronte ait. amore x et delectatõe habuerũt homines, ita multis et pulcherrimis modis explicant patres. similiter explicat l. i. ad bonifacium q: 2. et l. 2. contra duas epistolas pelagianorum cap: 9. in fine inquit. hoc dicitur dulcedinẽ ad grã dei, quia fit in nobis ut non delectet concupiscamus &. Rõe prudentia ab. gia complacentiã et displicentiã motibus excitat voluntes ad amorem efficax boni et odiũ mali: cum ergo his motibus nullus auxiliantis grã, dicta repugnet deus tribuem diuinitus misericordis voluntatem excitãs ad amorem et odiũ pcipuum hymn nullus arbitrij virtus. hinc se efficit ut vix non difficilia circa speciem vere affectus cum alij tum efficaces alij minus efficaces, deliberanti alij, alij nideliberanti impeditior aliquando ad difficultas ut expediatur.

94 Sit 3tia assertio. Prima grã excitans qua parte constituit misericordis constituit in affectu indeliberato et inefficaci. plas. nam prima grã excitans affectum debet ad affectus nec libere habitus, nec impediens in mediatam libertatem actus, de quo movet voluntem. sed huiusmodi est talis affectus indeliberatus et inefficax Cõb. mi. patet: nam affectus qui non est nideliberatus nec deliberatus sive libere habitus; nullus qui est non efficax est efficax, eidem efficacia et inefficacia sicut deliberato et indeliberato sunt contraria differentia dividentes affectum, non minus quam vãle et invãle sine medio dividunt ens, tandem affectus efficax impedit immediatam libertatem actus cuius motor aut proximo est: Talis affectus indeliberatus et inefficax est talis qui nec liberum habitus nec impediens immediatam libertatem actus de quem

movet voluntatem: maioris prima pars phas. quia si prima grā excitans affectiva est effectus liberē habitus non fieret à deo ni nolit sine nolit: sylogismum nihil magis nolit eū sit quam q̄ non aliter sit nisi nolit liberē consentiendo talibus et talibus determinantibus: ergo prima grā excitans sit à deo ni nolit sine nolit, ut ligot ex Suppl: edit: n: 68. alq; ex Franciscano. 2do can: 20. recipiente hanc S: Suppl: verba. multa deus facit in homine bona quae non facit hō, nulla vero facit hō bona quae non praeparet deus ut faciat hō. ligot. praeterea ex can: 9. eiusdē Concilij asserente hāc ni finem verba Jacob cap 6. inventus à non quaerentibus me: palam apparui his qui me non interrogabant Col. phas. da illius ni. pars: quia supposito quod prima grā excitans affectiva sit effectus non liber, si impedimentum mediatum liberatem actus adquem movet, nullam talem actui relinqueret libertatem sylogismi datis actus neg. ni sit est immediate liber, neg mediate ni ipse effectus antecedenter determinante se: prima am grā excitans daß ad actus liberē eliciendos.

Sit 4ta assertio. grā excitans ad actus salutariter liberos negatis esse effectus mere liberales absolutus et efficax. assertio est contra Magistrum Albertum qui contradictoriam tenet prima parte dist: 28. licet contra doctrinam totam se profesto impugnet qualitatem et posse etiam non actualiter praedeterminantem. phas à priori: nā de ratione actus ut salutariter liberi est libertas immediata à tali mediata tripartem neutralitas utriusq; repugnat liberi: ad effectus mere liberales absolutus et efficax excludit omnē liberatem ab actu, ad quem praemovet voluntatem, et huiusmodi effectus nequit se grā excitans ad actus salutariter liberos. mi. phas. quia effectus mere liberales absolutus et efficax et antecedens non impedibile mi seruus necessario actum ad quem praemovet voluntatem tripartem quidem quidem mediatum impedibilitatem actu, et quidem absolutus et efficax connexitur necessario ut velipse adversarius fatetur cū actu ad quem praemovet, sed antecedens non impedibile mi seruus necessario actum excludit ab illo omnem liberatem tot. mi. patet suadetur quidem mi contra: nihil. phas Tartaretus. etenim actus et illatus neg mi se est neg mi eo mi seruente impedibilis à voluntate supposito effectu antecedente non mi se ipso qui supposito antecedente repugnat impedire ipsum: non mi suo mi seruente, qui tale mi seruus repugnat impedire, quidem repugnantias qui impedire mi impedibile et effectus impedibilitatem est constitutiva libertatis modi actus: et actus illatus per antecedens est mi impedibile, redditi mi impedibilis mi se immediate aliquam mediate etiam mi suo mi seruente; redditi earum constitutiva libertatis

tax mediata qm immediata, qi forl[illegible]time é causa vtray liberte exclusa per
antecedens intrinsecibile.

96 Constat quilibet agens non operari actu haliquem nisi urgente precepto habeat vel non habeat effectu illum inductu mideliberati absoluti et efficacem quo promoveat ipsius voluntas ad rem cepti adimpletionē: si habet cum certa effectu frustrat efficacia talis affectus, aly deo actuel efficacia nisi efficax qi negat; vel affectus sine efficacia, id est nisi efficax qi negat. vt am deo illo non habet similem affectu ray illum qui acquirit gra sine ipsius libertate debet a deo infundi; consequens e vbos verao gbi sit impossibile tali homini etiam volenti et conanti rem du ppetes quas habet vivere, dicit quod illi grā qua gratuitly fiat gratia prima qualitto damnata ni faxerit ut temeraria, impia, blasphema et haeretica. patet illud nam illi homini deest grā necessaria ad obediendū diuino gbto ad quā necessariā e impossibile obtinere gbi. nemus, eidem deest grā sufficiens qui ni homini implicat sufficiens sine necessario, sed grā sufficiente fit possibile obedientia gbi, grā sine illa e impossibiles, et illi homini deest grā sola possibilis fiat obedientia gbi.

97 Sit 2da assertio. affectus deliberatus et efficax gbi ei grā excitans ad actus salubriter liberos qbus á priori nam affectus deliberatus et efficax post ei gratuite dei donum, habens reliqua auxilianti grā aut excitanti gradicata: sed habens constitutive oia, habet constitutam eam eb. ma: patet. nā impossibile tales effectus dum fit ex precedente grā e gratuita dei donū ut vidimus n: 30. et 40. sed pro indubitato supponit d: thegl. li 2. de simplicitate god: 2. si quaramus unum dei donū sit bona voluntas, minimum ei negare quis qm audeat. Rursus talis affectus ut intrinsecus et inhaerens ut per se liquet. praeterea, affectus deliberatus et efficax reddit hominem pplens simpliciter et omnes voluntas ad actus actus salutares: ita se habet actus impossibilis ad impossibilem ut talem, intentio efficax finis, ad formale electivum mediorum, et interna volitio ad externā obedientiā precepti divini, huiusmodi volitiones, ut dei gratia specialem gratiam das doct. thegl. li. de grā et libero arbitrio cap: 16. vbi ait: certū est nos mandata servare si volumus id gra gratiarum voluntas a domino obtinendum est laudi velimus gratiam efficit ut volendo faciamus.

Ex hac Conclusõe patet: á nobis dominũ ut possibile sit libertate sufficiente adimentum actus illalis, aliqd auxilio intrinsece efficax qd promoveat et predeterminet voluntatem, tales erã sunt gratiæ actuales quæ ipsas efficaces licet ab intrinseco cum nectunt eã actu illalo; et nõ incompossibiles cũ illius carentia, ideo eã se teneant ex parte actus primi predeterminati voluntatem aut executivam potentiã ad actũ á se ipsis illalis, hæc vero predeterminatio longissime distat á ghica predeterminatõe gratia refutanda: nam predeterminatõe concessam cũ sit actus liber voluntatis voluntas ipsa libere ponit in se ipsa, predeterminatõe ant refutandam, cũ non sit actus liber sed vel actus ñ liber impugnetur: S. T. vel qualitas forsitan non vitalis á deo meritalibus infusa et contraria cũ operatõe, ut communiter ponit á suis auctoribus voluntas non ponit in se libere, sed mere passive et non libere, recipit positam in se ab alia. 78

CAPVT. 2dus

Assertiones tradita vindicantur ab obiectionibus resolutis interim quæstionibus aliis. 79

Contra duas priores assertiones obicit 1mo: actus vitalis non fit in nobis sine nobis, sicidem non concurrente active gratia vitali ne quit fieri actus vitalis: sed gratia excitans fit in nobis sine nobis, ut concilia et P: loquuntur: Excitans gratia non est actus intellectus aut voluntatis: Confirm: nam auxilium excitans aut prævenies et illud quod deus pulsat ianuam cordis, sive vocat illa quam interius actibus elicitis, ut ex divinis libenter constat de pulsatõe ianuæ non fit ab ipsa ianua, neq; vox ab ipso vocato hinc Item pulsatio á tolo pulsante et vox á tolo vocante &c. 80

Deo: omitta ma: Committa inquam gratiam gratum habitualem gratia Dei actus vitales non liberos posse infundi á deo qua vitali nil prius agenti: sine vita infundi actus vitales qui sunt gratia excitans, censet non ignobiles Theologi: dicitur mi: gratia excitans fit in nobis sine nobis ghice operantibus nõ: fit in nobis sine nobis libere aut meritorie operantibus, subdit: si sit sima gratia excitans aut prævenies ens tota serie justificatõis cons: si sit gratia in prima sed interiore dña ne mi: et cons: igitur si non potest fieri actus vitalis in gratia nisi gratia ghice agente, qd Patres dicunt gratiam excitantem fieri in nobis sine nobis, non debet intelligi ut fiat sine nobis ghice operantibus; nã ea, gia Concilij et Patribus &

...idimus n: 31. 2 et 3. conferlem grā excitante in actibus vitalibus
dimplicat gratiam conferlentem in actibus vitalibus fieri sine ph
tico concursu ejusdē si actus vitalis n' pōt fieri sine physico cō
cursu ejusdē, dele. subd. itaq; est ad verificandā illā propositiōē gd gr
tia excitans fiat in nobis sine nobis libere operantibus, siccē
dicit absolute non fieri ab homine qd absolute in deliberate fit
et modo non humano. Dicitur Aplus ad Rom: 9. loquens de
motibus indeliberatis qui vel in ipsis Sanctis excitat ipsos mitat
vita peccatum, s: de cōcupiscentia relicta ex originali peccati inter ponit
Tridentinū sess: 5. can: 5. to. scribit qd cum odi malum illud facio, et pau
cis interiectis si am qd nolo illud facio, iam non ego operor illud sed qd ha
bitat in me peccatum. videlicet qua qd ipsius facultas nolens eis indeliberate facientibus, simpliciter affirmat se illud non operari.

81 Liquet iam sextus dubitandi modus: nempe gratiam excitantem
fieri in nobis sine nobis, eo precise qd fiat nobis non libere operanti
bus talem grā etiam à nobis ut à deo elevatis fiat ipsius. addimus in
subdistinctione, scilicet gratiam excitantem fieri in nobis sine nobis libe
re aut meritorie operantibus, qd probatū supponimus n: 30. 32. et 34.
gratiam am. excitantem non prime sed mediate negamus deberi
fieri in nobis sine nobis liberis aut meritorie operantibus, qd probatū sup
ponimus, ex n: 31. et 33. ad Confirmacē com: ma: dixi: mi: pulsa
tio non vitalis ipsi pulsato et vox non vitalis ipsi vocato com: pulsatio et vox
vitalis ipsi pulsato et vocato per mi et com: intelligendo hic et hic elevatis
sicut intelligendū notatur nuper diximus.

82. Obijcis. si actus intellectus elicit grā excitans et actus superna
turalis ad ordinem actui supernaturalem et necessarii misericordis auxilio pre
cedens, et ad actū intellectus quo elicit grā excitans et necessarii misericordis
auxilio precedens, et actus intellectus negatur et grā prima excitans
mi: plas: gratia ad actū supernaturalem naturalis pōt intellectus vita et impro
portionata ab indigeat nihilominus ipsius elevante, idem autem fiat cum
hoc actu voluntatis quo elicit grā excitans, ex qd precedere talē actum
debet misericordis alicui auxilio de linea voluntatis, quo voluntas
naturalis improportionata eleveť. constat ab absurdo. nō ergo grā
excitans et actus intellectus aut voluntatis pōt vitalis produ
cere mi se ipsa simul cum deo talem gratiam: ad hoc ista produ
cere ipsa pōt auxiliante sibi simul deus ipsi auxiliatur produ
cendo talem gratiam et grā excitans non est actus intellectus
aut voluntatis. constat. ergo deus est unicus author auxilii
istius grā nec aut esset unicus si ipsa sibi creata auxiliaretur

per eandem gratiam.

83

Argum. primum tenet de causa efficiente gratiæ auxiliantis, quæ non breviter retulimus ex primo anno proxime elapso in tractatu de beatitudine, vide n: 52. Fuse pluribus. Spiritus elevans naturale quod ad actus supernaturales non est data virtutem agendi, sed actus supernaturales produci proxime et immediate ab ipso naturali quod quoad elevata: intellecta videlicet hac reduplicatione in eo sensu ut actus supernaturalis producatur immediate ab habitu, virtute et elevata et elevante, plurimos dixi: 80. virtutem elevantem non esse necessario mixtionem quod naturali elevato ad virtutem elevantem quod est ipsa essentia non unitis quod elevato, imo ita defacto evenire, quando infidelis ad fidem, et quando relicto mortali peccato peccator ad gratiam convertitur, ostendimus n: 48. utroque modo asserimus de actibus vitalibus, quatenus supernaturalibus, qui non quod gratiam excitatam, nempe illos immediate produci ab intellectu et voluntate prout elevatis. atqui spiritus elevans naturales quod tales actus, si non deliberati ut debent esse gratiam excitantem, et ipsa essentia supernaturaliter concurrens; tam pueri deliberati quales admittimus pro gratia excitante non prima hominis media? et elicitis ab homine iusto, in quo ponuntur habitus supernaturales virtutes, spiritus elevans tunc ipsi supernaturales habitus concurrentes simul cum naturali quod ad productionem talium actuum, sic ita mihi meriam respondet

84

Retorqueri forma ad argum. omitto reponere: mihi ebibitus placet, nam licet ad actus supernaturales naturale quod indigeat spiritu elevante, et per elevationem proportionatam illa ad productionem, nihilominus spiritus elevans quod est non mixtionem. ad confirm: concedo dicta consequentia si ly ficti sit sensu aliquem similitudinem, negatur si sumatur vel creatam similitudinem, vel similitudinem in actu cum primis et primis auctoris. itaq, aliquales similitudo concessa sibi mihi hoc pro dicto supernaturale auxilium produci physice a deo non solo, sed a deo simul et quod, in ipsa hac similitudine primum discrimen est, quod gratia auxilians produci a deo ut elevante quam, a quo animal elevata a deo secundum discrimen, quod gratiam primo excitantem complectentem in actibus vitalibus quod vitalis producit modo libere: deus ait deliberatissime et providentissime ut ordinata quoad aut etiam ut non solum possit, sed etiam velit et quoad substantiam: unde in eo actionis concursus deus solus et excitor gratiæ primo excitantis

gra nomen author appellat cā mortalis producendam gr̃a ex nro nr̃o
ut deliberate operans, sīa diversimode gr̃am nr̃o specie gradē excitan
tis non prima ad miles media qua nr̃o nr̃is mī actibus cōnaā deliberā
tis deus solus e causa gr̃alis et gratiae author: nā solus elevat naā
lem potā addendo illi hyer naāles vires efficax auxiliū ad dela
ctes deliberator, solus igit deus est eorundē actuū caā gr̃alis et pri
mus auctor.

85 Dico 3tiō. gradā excitans ē spūs efficiens actū salutarē: ad
actus intellectus aut voluntatis non ē spūs efficiens aliōs actuum:
Cneg est gradā excitans, mi: phas. nā virtus homī actus est proxīe
illuminativa et affectiva, ex quo regulo non solū non habent praedi
ti actus virtutem activam, ad et ea ēm excludunt. Longis hac ar
gutia gaudiē magnis animis agitabam miles Theologos qui videm
licet apud Pr̃. Rispadia dicit: ivo de ente hyperāli alij vidēlicet affi
rmantibus alij negantibus virtutem ptice effectivam et physicam
caālitatem actibus vitalibus, mihi gradā excitans tā illumina
tiva qā affectiva reponit, ego vero pro nostra sententia ambas evidens
militatē opinor, alq adeo utriusq rationis propalematice discussa,

86 Deo ad augm. tuae fidei concedentem gradā excitanti illumi
nativā et affectivā virtutem ptice effectivam et physicā caālitatem
mī actus salutares, negabo mi. ad probē regas exclusiva illa proxīe
nā é, qa virtus illuminativa reluceat mī actibus intellectus et
affectiva mī actibus voluntatis non excludit ex nro nr̃o virtutem phi
ca effectiva aliōs similiū actuū, quēadmodū virtus sortiter calē
factiva reluceat mī calore non excludit mi nro nr̃o virtutem
ptice effectiva similis qualitatis. imo non ignobiles philosophi ēm vi
tutem naālem abstractā apprehensionī brevia ad iudiciū elicy
tionī brevia ad volitionē, nec non complacentia et displicentia
brevis ad effectus efficaces amoris et odij: vel saltem mī simplicīs gdā
nus intellectus et voluntatis non producitur naāliter sint producitur hyp
naāliter et per electionē, quēadmodū multa entitates mī productiva
naāliter admittunt elevatiles a deo ad producendū. Vide cū ex
Coninckij et Pr̃. certū sit naāle potā ex impotente ptice ad salutares
actus, et indigere virtute elevante ptice productiva eorū actuum, pul
cherrime dicit hac virtus reddere inactibus pertinentibus ad gradā ex
citantem, sive gra ex nā sua illā habeāt, sive gra divinitus assu
mant a deo hīm mirificenta inuentia mirinvenerit intellectum et
voluntatem, mī ptica effectiva actus salutaris.

87 Deo praelectā fidei katham negantem gradā excitanti il
luminativā et affectivā virtutem ptice effectivam et physicā caālem

m'actus salutares dic: ma: grā excitans ē ptiū efficere, forsan m'linea
cā moraliter efficiens et concreive m'linea cā phice efficientis
con: ect ptiū efficiens forsan m'linea cā phice efficientis ne: ra:
m'actūs istos, quos ā n: 82 diximus ee grā excitantem contine
mus et virtutem efficientem qm forsan m'sua entitate habet ordinē cone
ive seu ad aliquem finem impudūt ā deo, ptquam posito q actus vitales n habēt
forsan m'te virtutem phice efficientem alioni actui, dicimus dictos
actus habere forsan m'te virtutem efficientem moraliter, hac cā
constitū m hoc q cum ea tua nā intentionaliter provectivi
heatiui et allectivi ad amorem boni, alq ad operanē boni operabilis
q proponunt, et alq inhaerentes anima provocant et allicient.
hae virtus moraliter efficiens, qua m'predictos actibus forsan relin
quit habet connexā sibi per divinū decretum ordinē virtutē phice
efficientem qua hyperna'liter concurrente in ipsos nra nā
lis pra ad actus salutares gradatim, illos produxerit provocativa et
inducta ij actibus: quos gradatim nā'les species et cognitiones
libus voluntati proponunt obiecta habent sibi connexā ex divino decreto
virtutem ordinē qua nā'liter concurrente in ipsa voluntate gradu
cunq odij aut amore produxerit provocativa et inducta ijdem
88
speciebus et cognitionibus.

La solutione ma jam data constat grā auxiliantem concidere
m'actibus vitalibus asserit secum virtutem actuum hyperna'liter efficien
tem, tū moraliter tum phice: diversa tū modo: nā virtutem moraliter
efficientem habet secū identicatam connexā cū sibi virtutem phice ef
icientem, hoc precise posito quod illuminativa et affectiva grā non
habeat identitatem cū virtute phice efficiente actus salutarium,
saltem integra patrū et Conciliorū doctrina, videlicet non divina gra
non solum regi, id est illuminari ostensa salutis via, sed etiam agi, id
nimirū virtute ad volendū et operandum accipiendo per istam grā a
deo et posse et velle et operari: neq eam testimonijs aliqd vel a P:
Ripalda religiosi antijsionibus vel a Recentioribus pugnaciter asseren
tibus grā illuminativā et affectivā identificari cū virtute phice effi
ciente actus salutarium, de promi potuit quo hac identitas con
vinceret. decirco P: Suar: l: 3 de auxilijs cap: 13 n: 16. iure mon
lo dixit neq in Concilijs et patribus neq in divo Thoā fundari ha
89
beri praedictam identitatem.

Probat aliqs. si grā illuminativa et affectiva habet sibi
connexam ordinē virtutem phice effectivam actus ad quos grā
movet nā'lem potam, consequens est ut sibi ordinē habitus

nisti, qui naali grā dant posse ni linea super naali. Theo. nostra
tam ab adversi: an habitus nisi ponit obiecti dato q grā illum
natura et effectiva habeat sibi identicam virtutem grātiae efficacem
actus salutarium v. negabunt oppositum obiectum, neq; non nega
re possunt. sicut ex dictabile grā cum ea virtute non colligitur
obiectus habitus nisi positivus. ita ex conversione non colligitur. di
cimus itaq; eos habitus grādo adsunt solet cum in homine vivo
adsunt omnes nisi pii grā sanctificante, ni n' insubsunt n' oci,
ut aliqdo cum nullis: q producunt grātiae simul cū qā actus tibi oppo
nantur, cuiusq; tunc contrahente minori concursu qm tribuit q
do habitus nisi sunt absunt.

gi ° Contra 3tia Concl: posita n: 74. obiicit Author ille impugnatus
qta Conclua non. effectus efficax e naalis: sed ni affectu naali
n' contingit grā auxiliari sequa termo est: Ergo, ni affectu in
efficaci. ma: patet. qa affectus efficax omnis naaliter ex pri
dente n' presentiae obti: Confirat ime: na grā excitans affectu
actu ad quem movet aut melioratu voluntatem: sed affectus effi
cax n' afficit actu ad quē movet aut meliorat voluntatem 2da.
mi: quia affectus efficax non da quasi perfectionē affectus ef
calis deliberati ad quem movet voluntatem. Confirmari aliter
posit qa non minus implicat mi terminus efficacia efficax qm
efficacia efficax sed ex impugnantia dicebamus n: 3 b:
grā excitantem n' consistere in affectu mideliberato efficaci. Ergo
impugnantiam pti mi n' minus regnde e similr grā consistere
in affectu mideliberato efficaci.

gi Dico ne: ma: qa ex hac scepta affectus efficax pnt existere
e naali et supernaali, et neutri repugnare e ad utrum contrahibi
lis: ad placē dicti optio: omnis naaliter idest ex solis naā viribus
aut independenter a supernaali virtute ne: omis naaliter idest necess
sario aut mideliberate omnis: utroq; modo naale libet accipi,
et galenus contra pontif. liberos et gratiae nos contra pontif. effectos gra
supernaalem virtutem: non do: ad imo modo ch naalis affectus
sequo loquimur ut liquet ex n: 37 et 83. nec prediche affectus
amicitiae formaliter gratuiti dei omnes necessario habent ex hypo
thesi praecedentis grā illumq; gratuitā quā hac necessitate e delā
tis fundatis mi libera dei voluntate libitum grā illuminā
tivam ut colligit ex n: 43. ad imos confirs omissa ma: ne: mi
ad placē: concessa illa placē, nihil contra nos inferetur qa a da
gratia cā cui effectu e pnis cā ad gratia, affectus amicitiae

quo sermo est, actio sit deliberati et efficacis effectus causa vi[de]l[icet] abrip[ere] la[pi]d[em] ad aquam. dy adeo ex non adequatione perfectionis vi[de]l[icet] ferrum vi talis effectus negat causa. 92

Ad alterū Consi[dera]: dicimus: non minus est de ratione sermonis hypothetice cum sub diversa re: motivus est quia ut hic exponi debeat, oppositione sermonis hypothetice variata tolli: inefficacia efficax tunc sermo repugnantes, si inefficacia tunc[ius] privative, quia tūc ibi excludit effectus quem affert efficax. non verō sermo repugnantes si inefficacia quemlibet positive nihilominus per effectu sermone- melius quidē ad effectū sed nihilominus ut ex se infallibiliter connexus ad effectu, tunc cum ista inefficacia effectus quā per liberum deliberationē voluntatis habere effectū. Cum et consequenter possit reddi efficax per voluntatis deliberationē tibi adiuncta. nihilominus ois causa vi adequata habet inefficaciam, quam ei causa virtus adiuncta reddit efficacē. eodē sensu dicimus habitus sive infusi sive acquisiti qui voluntem non necessitant habere inefficacem quā tunc liberā deliberationē voluntas reddit efficacem, similiter efficacia inefficax repugnat, si inefficax, potest privative, non dat si potest positive: tunc cum sermonis est, causa non infallibiliter connexa ex se sola cum effectu, connecti per additionē alterius virtutis aut determinationis dy adeo, diversa hypothetice habere efficaciā et inefficaciā. quando dicimus impugnabamus n:36. efficaciā inefficaciæ; similiter inefficax privative, quatenus datur efficacia privata effectu de plano et impossibile. 93

Contra ista Conclus: arguit contendentia efficaciæ simul dy, impedibilem praemotionem a Deo ex aequo liberum vivisti citra lesionē libertatis dissolvendi controversia ista. contra quā sentiunt, probatā n:33. obiicit ista posteriora. primum: actus qui praedeterminatur ab effectu efficaci praecedente, liberi vi sunt nec meritorij; et Deus gratia auxiliante vi dat nisi ad actus liberos et aliqua nec meritorios: Gratia auxilians vi consistit in effectu efficaci praedeterminante. 2dum. actus simpliciter aut necessarij illicitus et actus liberi precedente non habent meritū dicti, sed actus vi habens meritū dicti non fit per auxiliū gratiæ dicti: Quia dum auxilium fit actus tripartitus dy impetratus. aliqui actus imperans non est gratia auxilians ad producendū recipiū: Conseq. ad producendū actū imperatum. 3tium. effectus auxilij praevenientis negatur et auxiliū praevenientis; aliquin non gra

supponeret ibid pro hypothesi: sed effectus ille liber et efficax, est effectus auxilij prævenientis Deigit ad auxilium prævenien, alij esset auxilium prævenies pfidelem non voluntate ad actu salutarem Deb.

Ad 2dum. con ma: de effectu efficaci prædeste nil libero
ficta nimen &c. ne: am de effectu efficaci præ cedente libero iux
la dicta m tract: de actibus humanis n: 351: et 387. ad 2dum Ad
primo ne: ma: quam m tract: cit: plurimus fatis n: 403. ne
gendo 2dm. con: ista ma: dist: mi. neg: fit per auxiliu
liu gra dicta ne: neg: fit per se etc. con: mi. consequens proba
ma dicitur. Per ide tolla auxiliu &c. ne: per ide auxiliu simul
cu aliis dicto con: cons: actus salutaris imperatus fit per impe
rantem non minus gn ipse imperans fit per auxiliu gratiæ ex
citantes voluntate ad imperatu, sicsem ut imperantis voluntas
excitat efficaciter ad imperatu: unde cu ipse actus impe rati fit
gra auxiliante, actus imperatus fit mediate per gra qua ex
citat voluntas ad actu imperantem elicm mediate per gra con
sentientem in ipso actu imperante ide tu duplicis gratiæ concur
sus, per quem est absolute per se loquendo, ide actus imperatus po
test fieri non imperatus. Ad 3tium dist: ma: negit de auxiliorum
prævenies primu con: prævenies intermedium vel pot primu
ne: ma: deinde con: mi. dist: con: negit de auxiliu prævenies
primu con: intermedium vel pot primu ne: cons: antecedens pbatur
ita ut militer dictu con: de auxilio prævenicte intermedio vel pot
pot primu ad negat de prævenicte primo: consonat dicta Scotis
to d numero 81.

DISPVTATIO 3tia

De necessitate et supernaturalitate gratiæ illuminativæ et effectivæ

CAPVT 3tium.

Circa necessitatem.

Supposita ea: 23 veritate catholica de necessitate gratiæ aux
iliantis: nunc requisito ad hanc gratiam sit illuminativa et
effectiva ut ligit 2 p: tenerem grauis Theologorum discrepans cir
ca explicatu eius necessitatis: vel ad aliquos, et ad singulos actus
salutares. diversa placita colligit eruditus Rejalda. disp: 106.

sa conclusyen n tali loquimur cõ de statu nãe lapse qd p dñt de statu na integra etñ m sententia Augustini iuxta intelligentiã Cardis Bellarmini libe grãe primi hoiis cap: 7.

96 Prima Conclusio ad oes et singulos actus salutares antecedentes iustificacõe Adulti sive infidelis sive fidelis e simpliciter necessaria pte n minus effectiva qm illuminativa. contra Rhemenses conferendo et Trident: sess: 6 cap: 5. cũ Rhemus conferte nos Domine et convertemur ad nos grãa tua nos preveniri confitemur. et can: 3. anathema dicũ dicenti hominem posse credere, sperare, diligere aut penitere, sicut oportet ut ei infundatur gratia per quam fides spes charitas non infundatur in homine. Ideo recte dicitur fides ut fides adulto data, iustificatio ex credito n adultis a dei per xtm Jesum preveniente grãa ut ea homo credere et. Ide Concilium Arausicanum can: 7. et 14. ut quidquid meliora nunc quia ex Patribus nostris habemus et agricole dicere solent Ecclesiis dispensante Augustino. de prædestinatione sanctis: 3.

97 Neg contra hanc veritatem quia ex lapsi corruptione docemur, cui alicuius momenti illud argumentum: nr peccatoris libera potestate ad converti ad deum, aliquin non impugnarentur ipsi non converti: sed non est in peccatoris libera potestate grãa illuminativa et effectiva: Christ non ad conversionem cõdemnet quia non. facile cõ distinguit mi. non é in nr peccatoris libera potestate grãa illuminativa et effectiva ad habendam illam cum quando ad habendam illam habita, et divina misericordia iuxta prudentiæ providentiæ leges nostri. et cons: licet peccatori liberum n sit obligari deum ut illi det illuminativa et effectiva grãa ad conversionem, nil cominus deus qui illuminat eum hominem et velam tuam cruci faciet super bonos et malos, et miserando effecta misericordia quia nulli est homini salem etiam. Dispensat illam gratiam iuxta secretã ac certã ma providentiæ consilium, ita ut nunquam nec deus ideo, quia quamvis peccator liberum potest convertit: sed ut Lipsius ni: is. et egregie explicat Augustinus: ampleclens alibi a se dictum Lib. de nãa et grãa cap: 69. quibus verbis dicit: cauti, et advertens deum murmurare detestatur. Nam ut Dion. cum ubique, sic precatus qui multis modis per creaturam tibi ut Dominus ut viatorem vocat, docet condemnet eo.

98 Secunda Conclus. Ad oes et singulos actus salutares etiam consequentes iustificacõem et impetrationem habitum, ut simpliciter necessaria grãa illuminativa et effectiva. huic Conclusioni refragantibus aliquot contra quos plus primo ex Thoma de Heiligenstadt cap: 2. dicere est, quia opus in nobis velle et perficere, hac cum propositione equivalenter auxiliquia e doctrinalis mysterium, sed D. Augustinus cum bonam voluntatem nobis a deo donari per gratiam quia

ꝑ ars ꝙ ualeudes d'hominu. alys grā quā ꝓmoꝝ ꝙ ualeudes ꝙ hominu grā excitaru, illuminādo eu et affectu ad ligud ex ni: 6ꝰ. Ergo ipse cessaria ē ꝺ moꝝ ꝺ deo dono gratiā actus salutaris ut constat ex ni: 55. necessaria simpler est grā hac qua excedit dona talis actus. ma: ꝓbaꝝ ꝓt monumeꝝ scripꝝ: Gen: vq. l: de gratꝝ: et lib. cap: 33. et 34. li: contra duas epas Pelagiaꝝ nou cap: 8ꝰ. l: de ꝓdest: et gra. cap: ii. l: de dono perseverantia cap: 13. l: de gra xti: cap 18.

99 Prob: 2da ex Trident: sess 6. cap: 16. vbi eꝝ dicit ꝙ meritoꝝ nr̄a salus xti: ut capiti nr̄i membra et ut vbi ni pmittit iustificatus addit. qua virtus bona eoꝝ opera semper antecedit comitat et subsequit, et sine qua nullo pacto deo grata et meritoria ee ꝓsent. Eadem actū salutarem ꝙ: ꝺ dicit ꝙ semper ꝙ grā excitans, ꝺ dicit ꝙ antecedit ꝙ concurrit et concurrit ut necessaria ꝙ: ꝺ dicit ꝙ nullo pacto ab. ꝙ consonat duæ scripturæ can. ꝙ. gloriā xti pōt nra per originale peccatū non solam ignorantiā nōm salutariū contrariaꝝ ꝺ multo magis rāsi mitate imbecillitatem et hebetudinem aīe ladit bene queuadi: ꝙ igr̄ ignorantiā dōm hiſ abtillet etiam theologi necessaria grā illuminativa pler rāsimam salem et reliqua nō minus necessaria debet dici grā affectiva. arb: tradit ꝺ: Thō: 1da 2dæ. q: 109. art: 2. ad 3tiū, et sumit ex d: Augst l: de nat et grā cap 63.

100 Obiciunt Contra. ubi adest grā constituens adæquatā grā ad actus salutares necessaria nō ē nova grā; nihil eni minus necessaria grā ꝺ addit adæquato: sed in homine iusto cū habitibus infusis ītus theologicis qui moralibus virtutib adest grā constituens adæquata potens ad actus salutares necessaria nō est nova grā ꝙ illuminativa et affectiva. nr̄i poteſt quia prædicti habitus gratiosi ipsi eam constituiſ simpler gratiam sunt grā. Confirmatur eum homini iusto nova grā sanctificantis debeat species et cognitio necessaria ad actus salutares: ꝺ ni deberetur nova grā excitans et prevenies: Pelli grad necessaria tunc non esset.

101 Ad. dicti ma: ubi adest grā constituens adæquatam potentiam ni omni genere necessario com: ni aliquo tenda ne: ma: ver: timi liter dicta com: ni sensu negato et et negatū ni concesso. ad actus salutares eliciendos ē nra lapsa ut constituant adæquata virtutem ni genere effectivo habitus infusi; non tñ in omni genere necessario, nam ipsorum efficiam, virtutem necessario ad illuminativa et affectiva elicit motum reddidimus n: 99.

et sacram auctoritatem ex quo colligij possim[us] mdicalibm[us]. qd si acta
virtus effectiva sufficeret sub hac precisa conceptu non esset ne
ij ipsi habitus nisi fieri quandoquidem ipsa quolibet habitu poter
hoc deest, Confirmat igit plat nimis id est nihil plat, nam
ex eodem ppio pot colligi nec necessaria grā ut habitibus con
sistentem, qia ad habitus debent vocē grā sanctificantis. omis
ta ista ma: mi: regula est qia delicta impediunt ne gratia
n destruit vocem grā ut colligit ex n: 43 102

Tertia Conclus. sine grā effectiva mideliberata se tenente
ex parte actus primi proximi ad actu salutarem sine elm tine
deliberata elicij eligendo actus salutaris. Conclus e contra Patre
Rispalda pro P: Hilarij. Vasquez. et aliis. qbs prima gra, nō
possunt se tenente ex parte actus primi proximi ad actum
salutarem grā effectiva deliberata et efficace qua[m] posuimus
n: 77. elicij actus salutaris: ad hunc elicij actus salutaris sine
grā effectiva mideliberata se tenente ex parte actus primi
proximi ut liquet ex hypothesi Lob. ma: ostendit. nam ut move
at voluntas ut milines ad actu imperatu vel ad electionē medij ne
cessarij ad finem, necessaria non est grā effectiva mideliberata
se tenens ex parte actus primi proximi: eisdem gdqd motionis
aut milinatiōis reluctet in hac grā, reluctet multo magis in
actu efficaciter imperante, elm milinatione efficace finis, qbus
libere praelenda voluntas efficaciter milinat et trahit ad actu
imperatu eliciendum, et electionem medij necessarij. Confirm
in actu ferventissima charitatis qui milinata sufficienter
reddit voluntatem ad amplectendum qdqd Deo placens, et re
spuendū qdqd displicens proinde per subsequentem illustra
tionē intellectus, talis actus existente non e necessaria.
alia grā effectiva. aut: tradit á D: Augst: l: de grā et libero
arbitrio cap: 13. ubi miles quum habeat sarcina quae ipse illa
quia misericordiae gravis est; levis efficitur charitati, talibus
enim dominus dixit de sua sarcina levem, qualis Petrus
habuit qdo passus est pro Xto, non qualis fuit qdo negavit Xtum.
istam charitatem, id est divino amore ardentissimā voluntatem
comendat Apostus dicens quis nos separabit á charitate Xti:

103 Probat 2da Conclusionis pars, sine gratia effectiva actum deliberatum tendentem ex parte actus primi proximi ad actum salutarem voluntas habere potest aequalem aut maiorem propensionem et inclinationem in talem actum habendum cum placentia aut complacentia in qua consistit gratia effectiva sed hoc ipso nec tamen non est ista gratia effectiva sic tendens ex parte actus primi proximi Reb. mi. constat. quia ad inclinatam voluntatem impliciam est necessariam sive cum sive sine gratia non illam sine qua de facto aequaliter aut etiam magis inclinans. nam pbat. quia ad experiendum compertum est, crebra aut continua repetitione actuum virtutis posse voluntas fit promptior et facilior requisito videlicet habitu ita operandi: quod ipse verbis quamplures asserunt habitus in aliqua linea salutarium operationum aequaliter aut magis inclinantibus voluntatem quam est gratia effectiva Ad actum adorationis xti. hac data hypothesi voluntas ti accedat illustrata proportionata proponens ei bonitatem studii adorationis, habitualiter inclinata potest elicere amorem boni boni et actualem adorationem nulla alia praecedente ex parte actus primi proximi gratia effectiva.

104 Dices cum P. Ripalda contra primam partem Conclusionis. ex parte actus primi proximi ad omnem actum salutarem praecedit gratia illuminativa proponens bonitatem objecti sed eo ipso praecedit gratia effectiva inliberata Reb. pbat mi. quia ex illustratione proponente bonum necessario mi voluntate complacentia talem simpler aut inefficax: nec enim proinde bono talem complacentiam habet mi sine libera potestate voluntas ut ex parte dona hypothesis ad implicia tua q. 2. propositum ubi negat: quia habet mi potestatem ut vel occurrat qd eum delectare potest, vel delectet cum occurrunt. Contra hoc. quia ois actus salutaris supponit saltem gratiam aliqm effectivam ex parte actus primi dicit: sed actus imperatus non supponit saltem imperantem sicut ille ipse fiat non imperatus: Ergo actus salutaris supponit ex parte actus primi aliam gratiam effectivam dictam ab illo imperante Confirm. 2do. nam etiam existente actu ferventissimo et habitali divina non est voluntas sufficienter inclinata ad actum religionis eg. nisi accedat gratia illuminativa et effectiva ejus honestatem specificam religioni: sed talis gratia est inliberata videtur necessario ex actu charitatis deliberato Ergo

105 Resp. mi. ad pbationem primo mihi bonum quia

omisso non colligitur qd ex parte actus primi proximi ad ōe actum
salutarem debet precedere grā affectiva mō deliberata. patet hoc
nam licet existente illustratōe qua simul ponit obtū actus impe
rabilis ad imperatū, requiritur necessario complacentia sive grā
affectiva ejus ultimi obtum, hic vero grā ta tenetur ex parte actus
primi remoti ad actum imperatum eidem nihil ipsam et actus
imperatus mediat actus imperans. praterea concessa intentione
efficacie finis quando supervenit illustratō circa determinatum
medium ponitur eius necessarium statim resultat electio licet ni
mal requiratur indeliberata complacentia de tali medio alij actus
hec complacentia et electio sunt simul nāa, qia ut minus per
mentionem finis necessitet bene volentia ad electionem qua
per illustrativē necessitet ad complacentiam. 2do ad probata
pbatō negant totū pōt nā ut in hac: de caritatine a n:ri
aduersarij a n:so. ordinatus voluntas non necessitatur ad exerci
tium amoris quidō per abstractivā cognitō ponitis omnibus obsta
cula, neq huic regressioni contrarium est d: Augst: ibi com̄iter
de delectatione salutari; ante quam nulla presupponit grā affecti
va; huiusdi am̄ delectatō ut nra plurale non est ut statim
infert s: Doctor: cum ergo nos ea delectant gratis possimus
ad Deum migrare hoc ē dō gratis data, non meritoria nra
et industria aut operis meritorij comparij. ad 1ma Confir: omitto
ma: dicimus. ad 2m̄ omitto dicendum con: mō determinate ne: mi
actus salutaris imperatus ponit grā qua pōt ee vel actus
imperans vel actus non imperans. ad 3da Confir: ne: ma: de grā
affectiva ut negatā liquet ex n:ro 102.

Circa praterea contra eam partem Concl: ad primā fi- 106
lem conversionē peccatoris necessaria est grā affectiva ex
parte actus primi proximi ut constat ex n:ro 96. Secundo modō
necessaria ad religiosos actus salutares. cons: patet. nā illos
ad priores actus ē necessaria, ut per formalem suā concursum
alliciat et emolliat voluntatem: Resp: ne: cons: ad placē distin
guio. ut alliciat et emolliat voluntatem nāliter allectā alij
emolitam cons: aliter allectā alij emollitam ne: pernego dist: con
stat ex n:ro 102, quidō ēm pro nunc nihil allecta alij emollita vo
luntas dependenter ab actu cedente grā affectiva qua existam
de ductu istius actus salutaris sibi repetitis generatim

& habitus salutares ordinare voluerit ad tendendū aut eo amplius quā ordinaret nova grā affectiva se teneret ex parte actus primi proximi, hunc vna hunc nova grā fieri post actus salutaris huiusmodi habitus n' desinente prima fidem grā ante primū actum implicat habitus generatus actibus repetitis, neq; desinentia peccatum efficiens manente vna nova grā affectiva grā per formale peccatum ideoles regressa ē ad pristinā identitatem debilitatem & laditū rerū salutarū.

107 Dicit tandē pōt. habitus acquisitus dat praecise facilius posse, sed ad actus salutares ē necessaria grā quia n' posset dari facilius posse & gratis habitū acquisitū ē necessaria grā affectiva ex parte actus primi proximi. cōtra patet. grā grā quia n' posset dari facilius posse dat simpliciter posse, grā am grā dat simpliciter posse est casa proxima mi. pleg. nā ad actus salutares grā ē simpliciter necessaria: sed n' ē simpliciter necessaria grā quia praecise dat facilius posse; ergo ad simpliciter n' ē necessariū facilius vel aliter minus liquet, et ad actus deducit d. Augst. cit: n: 7. Leb.

108 Ideo ma: mihi ē penitus falsum, sumatum doctrinaliter de omni habitu acquisito: non enim video repugnantiam habitus acquisiti huius intellectui aut voluntati simpliciter posse, imo n' repugnantia explico ex ppijs aliis stabilitis et inconcussis n: 83. nam si Deus per virtutem elevantem extrinsecam intellectui et voluntati elevatis potest has potentias ad producendū actus vitales ad quos vtrā ipsis elevatis de iure misceficientes: repetitis his actibus potest tandē generari habitus, qui simul cū grā creata similes actus producat, reddens grā ad illos sufficientem et facilem; sufficientem, quia efficit cum producendo singulos vitales deficientem pōt nāli, facilem, quia hic et nunc habitus acquisitus multo exercitio actuum. hac mente doctrina dicimus in ordine ad repetitionem actuum salutarium ad quos grā affectiva concurrat generati post tandem habitus tanto pronior voluntatis ad amorem Dei ij. ad voluntas cū praedicto habitu simul cum habitu charitatis infuso et grā illuminativa excitante producat hypernaturalem amorem Dei, nulla interim grā affectiva se tenente ex parte actus primi proximi ad praedictum amorem elicitandum. non dissideo cum P. Suarez l: 3. de auxilio cap: 8. n: 31. capitum et rationem, ab impossibilitate frequentiam n' petit. caput vtrū de supernaturali.

CAPVT 2dum
De Supernaturalitate.

Quod attinet ad supernaturalem illuminativam et affectivam 109
gratiam, quam simpliciter necessariam diximus ad habitudines actus salutares, quibus proximum ad supernaturalem beatitudinem valde accedit vitae aliquando mens, dum quae ipsius ordinativae supernaturalis debeat haec gratia esse, an sufficiat ordinativa naturalis, plerique ex palearibus theologis graves aliqui qui censeant gratiam ordinativam naturalem esse sufficientem ad multos actus salutares, contra hos tamen aliqui gratiam ordinativam supernaturalem esse penitus necessariam statuunt ut fusius videri potest D. Thom. [illegible] de praedest. a cap. 17. ad l. 1. de auxilio 1 cap. 13. nos ut clarius pro 110
cedamus hic proponimus quaestionem hic fusius in tractatu de gratia Dei in statu naturae lapsae.

Sit cum secunda conclusione nostra Conclusio. Illuminativa et affectiva gratia necessaria ad primum actum et ordinativae supernaturalis. Prob. primo ex dicto ad hoc, gratia illuminativa et affectiva ordinativae supernaturalis necessaria ad aliquos actus salutares videlicet ad actus fidei spei charitatis et paenitentiae, quibus impiissimi adultae aspectatur ad iustificationem conversionem tamen ex concilio et PP. constat nemo sine divinitus dicta gratia gratia necessaria ad religiosum aliquem actum salutarem et gratia illam: et affectiva necessaria ad omnem actum salutarem ordinativae supernaturalis, ergo: concedimus ab adversario probatum exemplum quam omnes colligimus tum ex antiquioribus concilii tum tandem ex tridentino sess. 6. cap. 7. et 6. nec non can. 3. min. prob. quia non dissimilibus sed dissimillimis loquendi formis concilia et Patres explicant gratiam quam necessariam dicunt ad religiosum actus salutares: minime enim esset tam simillimum cum eiusdem verbis dissimile penitus et oppositum notae gratiae explicarent. quam simillimis et eisdem formis explicata a conciliis et SS. PP. gratia illuminativa et affectiva necessaria ad omnem actum salutarem constat Deo gratiam illam appellatam legimus infusam divinitus, negatam a Deo, ministratam a Spiritu S. et. Unde Innocentius 2dus cap. 6. decernit ad actus conferentes vitam aeternam solum divinitus et per misericordiam spiritus S. voluntatem valere quae ante habebat.

iii Blas. 2do Grā illam: et effectiva grā necessariā ad actus vere salutares definiunt Concil: et PP: nō dicūt nrā ex impotente suis viribus potentem simpler ad cogitā et affectō conditive nāale à rōdūt nrā ex impotente suis viribus potente simpler: l grā illa definita n' sunt cogitā et affectio conditive naalis: ely, adeo sunt conditive hypnāale. nra: ita tenet tota Schola: prōemiali et brevius n: 46. mi: ordinis. nam cogitā et affectio conditive nāalis potest actus dpt nrā è sui viribus potens tñ ex implicat nō leviter effectus conditive nāalis esse dens conditivus vitæ nrā. sed actus ad quos nrā è sui viribus potens n' reddunt nrām ex impotente suis viribus potentem simpler Cōb. mi. potest nam eadem virtute qua aliquis nrā potens ad illos actus, constituit simpler potens ad effectum eorundem actuum: atqui illi actus non darēt, sed præsupponunt nō nrā virtutem, qua constituit nrā simpler potens ad illos, & non darēt, sed præsupponunt nō nrā virtutem, qua constituit nrā simpler potens ad effectum eorundem actuum; atqui deo nrām n' reddunt ex impotente suis viribus potentem simpler, meritorum n' negas dicere debes, corpus luminosum per lucem nō te suis viribus producitum, n'ee ex se simpler potens illuminare: et ignem ut potentem suis viribus nō te producere calorem, n'ā ex ipso simpler potentem calefacere:

ii2 Blas 3tio. Concilia et PP: damnant semipellagianos qui à initium salutis negabant necessariam illam grā illuminativam et affectivam qm concedebant ijdem necessariam ad progressū et complementū salutis; sed ad progressū et complementū salutis concedebant semipellagiani necessariam grā illuminativā et affectivā ad quam habendam nrā suis viribus è impotens: l Concilia et PP: damnant semipellagianos quia etiā ad initiū salutis non dicebāt necessariam grā ad quam habendam nrā suis viribus è impotens, l ad oēs actus salutares, hanc grā docent necessariā Concilia et PP: patet cons: quia nullus actus ad salutaris qui vel ad initium vel ad progressum vel ad complementū salutis non spectat: ubag præmissa constāt ex n: 20. et ex canone 8to Concilij 2di Arausicani sic statuente. siquis dicat augmentum ita etiā initium fidei ēt non per gratiæ donum, id est per spiritus sancti: correctionem voluntatem nrā ab infidelitate ad fidem ab impietate ad pietatem, etnā aliter nobis nō esse dicit Catholicē & Dogmatibus adversantis anathema: ubi illius partis sicut augmentū ita etiā initium tollit et primum Concilium

erant pelagiani nos, eo quod ad initium negabant necessariam
gratiam illam qm necessariā assignabant ad augmentum: alqui
non ita erant nisi ad augmentū conantibus necessariam
gratiam, ad quam habendam nra tuis viribus ē impotens, nempe
gratiam qua naaliter volitur non inest ut inquit concilium Chare
concedebant ad augmentum, eandem negabant ad initium. 113

Oltici primo post ex opposito D.D. idem Thaurinensis cum
rone ii. asserit nos ex dei munere habere quod deo vere
vemus: alqui ex fine honesto naalis religionis possumus deo
vovere, ergo fidem exhibitive naale ē effectus gratiā dei; alq adeo gra
tia ē exhibitive naalis, qia ad effectum exhibitive naalem necessa
ria non ē nisi gratia exhibitive hypernaalis. Confirm. nam Aristo
tales eo tempore quo fidem xtianā externe professi audiunt
concipere possunt nullam intentionē aliqm credendi ei diversas volitio
nes quas positive conducunt ad salutem v. per modū de positio
nis, v. per modum meriti imperfecti ac proinde sunt actus sa
lutares, sed hos actus non recipiunt per gratiā illuminativā et affecti
vam, exhibitive hypernaalem i. sine tali gratiā elici pro hoc statu pos
sunt actus salutares: mi. patet. qia gratia exhibitive supernaalis
ē xtianorum propria et non communis ipsis cū non xtianis sub
videl collegij ex dr. Hugol: li de gratia et libero arbitrio. cap: 14. 114

Deo. con: ma: dist: mi. ex fine honesto naalis religionis vove
re deo aliqd possumus respto modo de quo loqr concilium. ne: concepto
modo de quo n loquit con: mi: Thaurinensis nō contra pelagianos
loqr de gratia quae naaliter volitur non inest ut vidimus n: iii2. sive ad
quam nra ē exhibitive impotens ut liquet ex n: iii: alq adeo de gratia
exhibitive hypernaali quando ergo canone ii docet votum recte fu
turum haberi ex dei munere sive ex dei gratia docet tale votum
haberi ex gratia exhibitive hypernaali; votum am habitum ex dei gratia
exhibitive hypernaali, est factum ut oportet sive actus salutaris mi.
alq adeo concipi, non pōst ex solo motivo naalis religionis cum
dependenter a gratia hypernaalibus votum de quo semper ibi agit. ad
Confir: nego mi: ad quod dicimus, gratiam exhibitive hypernaalem
non in eo sensu ē xtianorum propriam, qd solis xtianis detur qui
dem antequam xtiani fiant accipiunt misericorditer a deo gratiā
exhibitive hypernaalem qua fieri xtiani volunt, ē quia xtianorum
propria qia data per xtm, et qui promulgatae evangelij doctrinis
vel qia hucusq xtiani, vel ut eam, et a patre patrum Zacharias filius

ipsegue filius sit primogenitus in multis fratribus.

115 Dicit 2do pñt oñ grā quæ dñr dependenter à meritis salvatoris è talia tñ et sufficiens ad opera salutaria, sed grā erditive naālis quæ ponit 2do ab opposita scientia dñr dependenter à meritis salvatoris lō salutaris et sufficiens ad opera salutaria alg adeo necessaria n' è grā erditive supernāālis. ma: patet grā salvatoris merita n' alterna hominū salutem destinarūt alg. omnem gdem grā dari fidelibus dependenter à meritis salvatoris, sed nō eodem modo dependentia: alia enī necessario dependent grā vel ex nītrinca sua constitutione vel saltem ex constitutione divina providentia non aliter darent hominibus nisi pter merita salvatoris, alia non necessario sed contingenter dependent, grā neq; ex nītrinca sua constitutione, neq; ex constitutione dī providentia: ita dñr ut non darent nisi pter merita salvatoris. primi generis è grā sufficiens quæ dñr oībus mi statu naā lapsis, et grā efficax quia dñr multis ad obtinendā iustificationē alg supernāālem beatitudinem, et hæc è erditive supernāālis. 2di generis è bona indoles, honesta educatio lex alg doctrina ex quibus concursu naturalibz naāles cogitationes et affectiones orgā honestū morale aut etiam orgā supernāale beatitudinem aut ministram per litteram sacræ scripturæ ex scientiis moralem, et hanc grā erditive naalem concedebat Pellagius: praeter illam etiam Augustinus postulabat gratiam primogeniti ut ipse explicat l: de grā xti cap: 7. et io: nec non libro 2 nuptiis productō n: 29: hinc adaugtum in forma dicta gñs ma: et cor: de grā quia dñr dependenter à meritis salvatoris hūm à caā necessaria et sine qua n' dari. ne: vero de grā quæ dñr dependenter à meritis salvatoris hūm à caā n' necessaria et sine qua dari.

116 Dicit tandō pñt ad actus humanos virtutum naālium ad vincendam gravem tentationem urgeat vehementer exigentia alg ad totam legem naālem collective adimplendam Concilia et PP: dicunt necessariam grā illam, quam Pellagius et semipellagiani negabant; stydem contra illos dicim eam urgentē exigentiam præd: grā necessitatem: sed ad actus illos humanos victoriam gravis tentationis et totius legis naālis collectivam adimpletionē, necessaria non è grā erditive supernāālis l grā quā contra pellagiū et semipellagianos Concilia et PP: docent necessariam ad actus salutares n' è erditive supernāalis nri: constat: grā actus prædicti sunt ordi

sive nãles absolute am̃ enditive nãlem non nisi cã enditive ne alis ẽ necessãria.

117

Ad 1ᵐ: dr. mus: ad actus hãrticor. ob. efficiendos salutari modo com̃, ad illo efficiendos n̄ salutari modo nec ma: mi: gratuita dr. ad actus illos necessaria n̄ ẽ grã enditive supernãlis, n̄ ẽ necessaria nec perfectionis enditive ipsorũ actuũ com: n̄ ẽ necessaria nec saltem debilitatis nãe et moralis ex potentia ad orientes actus contracta per originale peccatũ, nec mi. et cons. ad glã dr. illa gratia et com: de illis actibus ut productis modo non salutari, sed negat de illis ut productis modo salutari; ex quibus concilia et PP: contra Pelagiũ et illius reliquias loquunt de grã nã ordine ad actus salutares, et conducentes per modum meriti perfectiõ imperfecti, ad supernãlem beatitudinem; sta hãrtici de ijsdem actibus negabant. Vade ipsa Concilia dũ definiunt necessitatem grãe ad bene operandum aliter adhibere istam sane restrictionẽ ad operandũ sicut oportet sicut expedit ad salutem vitæ alternã si eius oportet ut restrictio cãdis grãe conferatur; id patet ex Trident. ses. 6. can: 19 et 20. nec non ex Tridentina sess: 6. can: 1 et 3. id vãd hãrticor actus virtutes nãlium, et gravissime tentationis victoriam aut letitiæ nãlis legit observãbam, quã supernãlis necessaria am̃ est: hæc necessitas fundat non in enditiua illarum actuum perfectione, ad quã sufficit enditive et physice cã nãlis sed nã debilitate nãe contracta per peccatum, quã necessitas non aliter ad carentiam illorũ actuum, licet physicã libertatem habeat ad eosdem actus, aliãs non peccaret ni eorũ carentia nec obligaret ptãs, vel d: Augustinus aperte docet l: 3. de libero arbitrio cap: 18. his verbis; quæ cum sit cã voluntatis, si non peccet, ei nocebit, sine peccato ei accidere nequaquã dicam: 19.

118

Ad 2ᵐ data solutione Colligo primo hominem in statu naturæ lapsæ posse sine grã definita contra pelagianos et solis nãe viribus agere aliqd bonũ morale, nulla Ecclesiæ vitata per Concilia mitigans pœnalis restrictionis n: ante cedente nota hæ, et communis sententia theolo: concedit cũ d: Thom̃ prima 2dæ q: 109. ante. 2do. nec sine errore negari potest, quã dam rationem ab Ecclesia positionem Baij vigintiquatuor propositiones damnatam habentem. Liberum arbitrium sine grã Dei adiutorio non nisi ad peccandum valet. Adde tertiam grãe cum pelagio sentiũ qui Deus aliqd morale, hanc ad, id ex solis nãe viribus ortũ posse agnoscit.

placuit nihominus de mera doctrina passerio eamq. lotidem ver
bis habuit ol fusius comprobat l:2: de statu nat lapsa cap: 14.
stat hr calix veritas inconcussa · alq; adeo dicendu arbitrium
pure viribus valere ad aliqd morale bonum videlicet ad facilia
opera misericordia prestanda et decalogi iusta homes
se adimplenda, hi tñ actus hi raro fiunt omni ex parte boni pro
sertim ex milentibus fere ut animaduat D. Thom: l:2 de gratia
ol litt · cap: 25. et istis nat viribus facti sunt steriles m'or
dine ad finem supernalem beatitudinem hoc e non facti vitari offen
dere Deu. Colliges 2do. aliqua ee adeo difficilia ſ: non difficultate
119 certa ex ipsis entitate actibus, ad acta ex infirmitate peccati alte
rius ee concupiscentia pro hoc statu nat lapsa: ſ: ut semper ad
impletu totius nat lis legis victoria diuturna et grauis tenta
tionis, ut moraliter sit necessaria voluntas ad aliquam talem
actionem entitative nat lem, ad quam liberalem physicam et sufficien
tem vitalem entitative pure viribus habet. Dico 3to ad ois actus ordi
nes essentiam divina gratia auxilium quo existente et simul cum
talem rectitudinem moralis illa necessitas et agere moralis potestas
agendi pro libitu et agendi, nec plenia existunt salutares istis
actibus, ut sic etiam aliunde existant entitative sup nales gratia cum
caritate gratia ut ipsi actibus entitative nat lis proportionem et beati
tudine supernali ad istam dat potentia moralem libertatem
que omnem excludit omnem originalis peccati: controversia 2: de gratia
auxiliante sufficiente.

CONTROVERSIA 2da
de Gratia auxiliante sufficiente.

129 Instituimus Controversiam de altero extremo gratia Dei
tionis gratia premissa n:30 · nempe de gratia sufficiente tam pre
cedente quam negative tempta, hoc e de illa ut constituente ea
voluntate proxima potam agendi sive habeat sive non habeat effectum
nec non de illa ut caret effectu, postqm ea voluntate constitu
it simpler potam agendi · auxilium istud sufficiens ex suo capite
dat voluntati simpler posse, et quia ad ea se dabitur operandi per
voluntatis veritatem ad non determinationem ad quem
motum certum operandi · auxilium ut pure sufficiens nunq
huic nunc per dictum addit coniungi · cum, veritatem sive n' determi
nate voluntatis ad operandum quantum ad essentiam auxilii
sufficientis ita explicata nulla potest ee controversia n:1: de

solo nomine aut nullius momenti; circa illius tñ existiam, tñ ubé
pure sufficiens, in hoc statu nañ lapsæ tum vt ê gratiæ victrix auxilium
per sufficiens datum cibus, qó horibus in eodē statu, duplex æquus
bō magni momenti decidenda. disp: 4. vbi tñ in statu nañ lapsæ
relat auxilia pure sufficiens. cap: 1. affirmi et probat ex pñjs catholicæ
veritatis existia auxilij pure sufficientis.

DISPVTATIO QVARTA.

Vtrum in statu naturæ lapsæ existat auxilium pure sufficiens.

CAPVT PRIMVM.

Affertur et probat ex principijs catholicæ veritatis existentia auxilij pure sufficientis. 121

Non dari in hoc nañ lapsæ statu auxiliandem gratiam cui vita
relictas illa reddendo efficaces per cariam sua determinatæ
et consensus, aly, adeo a dari auxilia pure sufficiens, saepius docet Scriptu-
res l: de serva arbitrio. et Concil: in Sabitodo Tridentino, ad can. 16.
et li 2. institutionum cap: 3. quorum verba partim Cardin Sollar: l: 7.
de gratia et libero arbitrio, cap: 11. partim recitat Ruiz. disp: 39. de gra
deib: sub: 2. candē sententiam amplectit et confirmare studuit Jansenius
in solo suo l: 3. de gratia xti, nempe in statu nañ lapsæ nullam
dari misericordiam gratiam nisi efficacem gratiam aut parem sufficientem
ê monstrum theologiæ et pertinens ad errores Pelagianorum: de
quibus lapsis paulo aliqui in locis eaque varia dogmata derivata
quæ penitus reprobanda veniunt ea pio suo opportuna ignitæ
sententia asserens gratiam sufficientem cum non operantibus concedi
quia aliena ê auxilium pure sufficiens solis viribus defendi
tur cum de thesa a Thomistis et ea sola a Scotistis et ea utroq
a religiosis scholasticis, nec eam pati valere divina filii gratia et desendi.

Concludo itaq, esse in hac statu nañ lapsæ existit auxilium 122
absolute sufficiens q per liberam cariam consensus reddatur
a libero arbitrio pure sufficiens. probat imo. in statu nañ lapsæ
existit auxilium absolute sufficiens ad praecepti divini obedien-
tiam, q per liberam cariam consensus frustra observatio praecepti
sit tale auxilium, per liberam cariam consensus reddatur
a libero arbitrio pure sufficiens Cin statu nañ lapsæ existit

auxilio absolute sufficiens qd per liberū carere non ponit nec dicitur à libero arbitrio pure sufficiens cum ē evidens, nec minus evidens mō. tiſem dle auxilium per liberū carentiā consensus ē libero arbitrio. pustaq; ſſti observnē adonē datur à deo, qd am' pustaq; effectus ē formaliſſime qd nobis pure sufficiens, ha ē sufficiens hinc effectu.

123 Maior itaq; negāda. quod multa positiones haereticæ primo negatiua illā ma: concedenda ē non adeste iusto peccanti con ba gtiā supernaturalis aeterne vg. auxilium absolute sufficiens ad ob servationē ſſti aliqua ni ea hypothesi ēt vera maior negata, qz aliqui ti iusto peccanti n' adest auxilium ⁊ absolute sufficiens ad ob servatē ſſti observnē ē illi impossibile ad ū pantes quas habet vi res; quidem solū habet vires naturales ad observnē supernaturalis ſſti; nec hec deest illi gnā qua fiat possibilis observnē, qz implicat cum nobis viribus non sufficientibus observnē boni; Deinde concedit hac ſſtio; aliqua dei gtia hominibus iustis volentibus et conantibus se cundū gentes quas habent vires sunt impossibilia, deest quog illis gnā qua possibilia fiant. hac am' ē gratia gtiæ ex quinq; locis Innocentij x. condemnata ut ostendimus et Alexander: 8tus constitutione ad hanc desipientem tertiam, impiam, blasphemā anathemate damnauit et haereticā dicere iustū in ea hypothesi n' velle conari secundū gentes quas habet vires aliqua non nisi deam gratiam gloriosē fruendi ad contra nam vi non habet auxilium sufficiens qd qd ad ea habet ē impossibile unde vi ponentes cum homine velle et conari secundū gentes quas habet vires, nihil omnino illi non erit magis possibile ac hoc ponentes, qm ē possibile volentibus bibi volenti et conari vi dictam ad gentes quas habet vires.

124 Secundo negata illa maiori ppositione concedenda ē hac gtiā inferiorē qnā in habet nā lapsa nunqā resistit; si eam inferiorē originā data ad observnē gtiā resistit aliquo; Tunc eodem auxil ium absolute sufficiens ad gtiā Dei observnem qd per liberā carentiam contrarius pustaq; effectus; aliquando concedit mai gtiæ negata ubi cons. gtiā qnā data ad observnē gtiæ ē auxilium absolute sufficiens absq; secundū gentes vires ēt impossibile iusto pec canti observnē gtiæ; ad huc gnāc ealenus restringimus quatenus per liberam carentiam consensus ipsa pustaq; observnē gtiæ: Ceb. ad gtiā notata, quam concedendam nihilominus ut secunda gtia Jansenij damnata ut haeretica.

Tertio negata maiore illa positione concedenda colligit hac positio. 127v
ad merendū et demerendū misericordia nāq lapsa n̄ requirit in homine libertatem à necessitate repugnantis libertati à coactione. Prob. nam si urgente illo supernaturali amoris dei vel horū n̄ habet auxilium absolute sufficiens ad eliciendū talem amorem, ē necessitatis ad illius carentiam. sed huius amoris carentia ē peccatū sive demeritum ut ipsum ex hypothesi: ergo huius peccati sive demeriti necessitatis ad peccandū sive demerendū. ergo ille habet necessitatem n̄ habet libertatem à necessitate. Huius demeriti quia habent libertatem a necessitate, ad formalissime ē libertatem à necessitate n̄requirit ad demerendum. maior ē evidens, quia carentia auxilij sufficientis ē formalissime carentia prō sufficientis ad actū et carentia prō sufficientis ad actū ē formalissime necessitas ad carentiā actus: impossibile quippe agendi ē necessitas non agendi. ad quod notanda quæ olim dicebamus concedendam ē tertia quod Jansenij, declarata ab Innocentio ut hæretica. Similiter concedenda veniunt quæ ad secundā suiparalem quarta hæc positio eiusdē autoris: semipelagiani admittebant prævenientem gratiā interiorem necessitatem ad singulos actus etiā ad initium fidei: et non hæc erant hæretica quod vellent eam gratiam talem ee cui posset humana voluntas resistere vel obtemperare, eodem modo dicta pars huius positionis continet in prima et sexta propositione et ipsarum eadem damnari ut hæretica; prior cum parte secunda damnata ut falsa.

126

Quarto negata maiore illa positione concedendū ē xpc non pro oibus eis hominibus mortuum ee, quod docet hac Jansenij propositio. Semipelagiani ut dicem xpc pro oibus eis hominibus mortuum ee ubi tetigimus supra dixisse. Deque tū apostolica constitutiones innocentij et Alexandri vii declarantes falsam temerariam scandalosam et malitiosam eo sensu ut xpc pro salute quidem sufficienti prædestinatorum mortuus sit, impiam, blasphemam, contumeliosam, divinæ pietati derogantem, et hæreticā declaramus et ut talem damnamus: falsa concedenda hac positio delectanda positio, nam si falsa ē maior illa nostra positio, ne probatis non datur auxilium absolute sufficiens ad obtinendā salutem: sed si negabitur n̄ dari auxilium absolute sufficiens ad obtinendā salutem xpc pro salute non orabat n̄ ē mortuus: Cmortuus ē pro salute omnium prædestinatorum cum: ē evidens supposita divina veritate

de mente adjpro hoibus gia miter ordinata ot n̄ pro bor n̄ ē media-
ma: etm̄ ē certum gia n̄ reprobi dare auxilia absolute sufficien
ad obtinenda salutem propriam impenitentia finali frustrabo
tur suo effectu tale auxilium et reddere sua sufficiens; id̄ ea
evenire posse m̄ patet na ā lapsa negat negata maior syllogismi
patet: 132 phas mi. thus n̄ ē morbus pro illis quibus neq efficax
auxilium neq sufficiens ad salutem consequendā dari voluit ex me
rito mortis sue; sed ē reprobi n̄ dat auxilia absoluti sufficiens
ad obtinendā salutem thus illis neq efficax auxilia neq sufficiā
ad salutem dare voluit ex merito mortis sue Cab. xxi: patet gia
efficax auxilium illis n̄ voluit ex merito mortis sua Dan. alis
quin daturi essent et n̄ essent reprobi: mac consta: gia n̄ gratis
fictione dei mortuus pro illis de quorum salute dubitem n̄ habuit
certitudinem ut liquet ex terminis; dubitem am̄ certitudinem habere
n̄ potuit de salute eorum pro illis ex merito mortis sue dari voluit
medium sine necessarium ad ex ipsa salutem quale ē auxilium
salutem absolute sufficiens.

127 Probat 2da Conclusio nra breviter indicatur ex: litteris ge
lus in exodi capi: 5. ubi ē ad ultra debiti fuere vinea area et ad
feci: ut, id expectavi ut faceret uvas, at fecit labruscas
ad quorum dicis expectavit fructum a quem vineæ suæ n̄ impensa
sat culturam pendat necessariam per auxilia absolute sufficiens
sine quo impossibile i fructus ex quemodo patulat gia ultra debui
facere ad obtinendos salutem fructum, si n̄ fecit id sine necessario
est, ex parte dei: vinea facit abunde commendandi capi: 21: matth:
ubi cum allusione ad prædicta gia dicit thus dominus vineæ
parabola proponit. homo erat pater familias qui plantavit vine
am et sepem circumdedit ei et fodit in ea torcular et ædificavit
turrim: gibus significat ea beneficia gratia necessaria ad fructi, vine
tali gia impossibilem vinea dei habere: ac proinde d. Christus
concludit, hic ultra nil ab eo gia ad salute pertinet dere
lictū demonstrat. huc etm̄ spectat exprobratio illa qua hypocri
tum notat thus illis qui convertit res quebant, quidem ea habeat
voluntatem cui contrahit sed alij perdit pluimi, cap xxiii Malachi
ve tibi Corzain ve tibi Bezaida, quia si in Tyro et Sydone
facta essent virtutes quæ facta sunt in vobis olim in Cilicio
et cinere penitentiam egissent. confidat etm̄ n̄ acturos Tyrios

ol hydoneos penitûm niss sub grâ sufficiente, quemado enî sine
sufficiente grâ agendô agerent nemes constat, Corozaides ol Bezai
las ibi reprehensos habuisse à deo grâm sufficiente ad penitenti
am, sijdê n' nisi missa reprehendi impotens gia n' facit gd
alius potens facit: Cumdicti oes habebant et reliqui peccatores
oes ni illis representati habent sufficiente grâm, qm da gratis
beram cariam consensus rodhuni sterile aut pure sufficiente. 128

Concilium d'eronense citatû à rebis nis q. migit de aux
ilio illo grâe necessario, non est huiusdi inhibendi Dei auxili
um, cui resisti n' potuit. ni cuius confirmatõe adducit verba thi
agi: id malk: Jerusalem, quoties volui congregare filios tuos
quemadmodû gallina congregat pullos suos sub alas et noluis
ti: iure gdem, gia n' potuit velle tanta affectu gratû exprimit
comparatio nisi concedendo illis grâm sufficientem sine qua eam ad impotentiam
non necessariam ut possent congregari: nempe admiratio n' sed iusta hinc
lis negassent grâm sufficientem sine qua erat impossibile consentire
ito vocanti ol congregare volenti. adde verba illa actuû cap: 7.
vos semper spiritui sancto resistitis sicut patres vestri ita et vos.
neq enî iure exprobrasset iudæis stephanus nisi sufficienti gra
tia negligenti consentiri, nam gd grâ insufficienti deconsentiri n'
consentiret nulla apd illorum culpa sed mera nauâ impotentia
ne cessitas. adde exhortatoria verba Apli 2da ad Corinth: cap: 6.
adhortamur aîs exhortamur ne in vacuû grâm dei recipiatis:
quis enî de quo xti grâ Apl⁹ loqueher an de sufficiente qm ho
minis recipientis in vacuum, dum vacuum effectu relinquunt an
de efficace ut tali: an de insufficiente? si primum nil contra cen
tendentes concludunt enî, si secundû adhuc gratia Cajana et inutilis di
cit Apli exhortatõ, potest esse: gia vane et inutiliter facit deus ali
ne faciat gd ipse est impossibile facere, aut ne faciat, gd ipse est
necesse facere: sed impossibile homini est n' recipere in vacuum
grâm insufficientem, et necesse homini n' recipere in vacuum
grâm ut efficacem, ergem prima concedit e impossibile, et 2da
consentit e necessariû Eol.

Aliorsus demû praetermittis illud mihi clarissimû videtur 129
p. contra nonnulla qui hodieq audent abusive insufficientia auxiliante
grâm concessum peccatibile ne peccem, q gd habet Apl⁹ ad Rom: cap
2. an divitias bonitatis eius et patientiæ et longanimitatis con

benatt, ignoras quomodo benignitas dei ad patientiam te adducit, secundum duritiem tua et impenitens cor thesaurizas tibi ira. gebat enim verbis clarissimis Dei poterat, nihil exple dei deus quemadmodum peccatores non peccent et peccatores convertant ad penitentiam, et qd plura eorum aut negligentia aut obstinata voluntas fit, qd vocanti dei expectationi fallunt aut frustrent, ymo vera gratia cui resistunt penitentes unat divitias benignitatis. gratiam nisi ridicule, poterit dicat divitias gratia, gratia in efficacia ter, quadmodum si miseria virtus, dicens divitias virtus. cap. 2dus gratia pure sufficiens vendicat ab oppositis argutis.

CAPUT. 3dum.

Gratia pure sufficiens vindicatur ab oppositis argutis.

130. Primus knytlin, auxilium sufficiens naa layca e totum auxilium efficax, sed auxilium pure sufficiens non e efficax ut ligeat: Q auxilium pure sufficiens non e auxilium sufficiens naa layca: alg adeo implicat auxilium pure sufficiens naa layca. ma: probs: gratia auxilium sufficiens naa layca e intrinsece alg additive diversa ab auxilio sufficiente naa milegra: sijdem naa milegra erat sana et robusta ad agendum, layca aut est aegra et imbecillis: sed hae auxilia sunt additive diversitas non alia constituit nisi ea hac qd auxilium naa milegra sufficiens poterat esse pure sufficiens; auxilium aut naa layca sufficiens non pot esse pure sufficiens, ad esse efficax non sufficiens.

131. Secundus proponit argumentum pot Calvino in ambobus locis suis ad Jac: 5. alij Jansenius l: de gratia primi hominis capite 11. ut probet discrimen inter gratia sanitatis hac est, data in statu naa milegra: et gratia medicinalem hac e data in statu naa layca ad actus salutares: constituere in hac qd gratia sanitatis poterat resistere per nra liberalem indifferia libertate arbitria gratia aut medicinali resistere non pot per libertate indifferia qua peccavit peccato originali unde alligratia sufficientem in statu naa layca non est actus nisi efficacem in statu vero ante naa milegra gratia sufficientem fuisse etiam indifferia cum aut pure sufficientem. Dico pot nam de thom: l: de correptione et gratia cap: 11 sic exordit: sed ergo? Dam non habuit hegemam? 1mo habuit magna ad dei mandata: deinde pergit disputandum explicare et post medium capitis habet: Tale quidem erat

adiuchorium ad dekinendū vellet ad mīd permanendū si vellet, nonnulli
tenet vellet hoccet primo grā gīa data ad primū Adam sed haec
pōlentia ad in secundo Adam prima et eorum qui fit ut habeāt ho
no sufficiam si velit, sed esse plus potest gīa christus fit ut velit
velis, et tanta velit tantop, adam diligat ut carnis rebellantiam
contraria concupiscentie ex voluntate subiiciat vincat. 132

Deo ne: no: ad hoc coniu: ne: mi: licet eā auxilio
sufficiens in ubo, delectabili milegra et legis pōlis ad pugnā
ficiens, adhuc stat conditio ubique diversitas,
explicari pōt dupliciter primo, a ioney in maiori et minori
milentione graduali, ipa ut maior nō sit grā auxilij sufi
cientis nec legis et minor sit grā auxilij sufficientis nec
milegra, nec huius ad ipa ubique stabit libertas conditio: nec
cum milegra carebat debilitate inducta per peccatum ab mili
nec violenta concupiscentia ad bonū delectabile, ac proinde
contra vero nec legis pler debilitatem originali labe contracta
et violentam milinem concupiscentiā ad delectabile contra
ria sufficiens pro hic et nunc non stat dari vires ad operandū bonum
ad eum ad bonum cum difficultate victoria reportata de malo et
hoc primo modo explicat sufficientissime diversitas ubique
grā, videlicet ad primū nec legis pōt necessaria pōlentior
grā, ut mīd fugit: loco nobis obiecto, qd cum negare potest
ee pōlentiorem et enditive diversam cum malo intendendo ad
gradibus homogeneis et heterogeneis? in ordine ad posse et non
posse aliquid effectū operari auxilio milenchis quam necessi- 133
tati. Secundo modo alij probabilissime explicant ista ubique
grā enditiā diversitatem, dicunt nimirū grā sufficientem mista
lu nec legis ad necessario comparata ac illuminativa et effectiva ad
oes et singulos actus salutares: qua nec nos ebā etiam habuimus
et nos. adhuc, non ita fuisse cum peribus grā sufficientem mista
lu nec milegra: cum em voluntas libera apta et debilitata per
peccatū et a lucta cum motibus concupiscentia resistebat illi
grā illuminativa qua invenitur posse convelere et complex
cum boni et fugam mali nec ubique videret, pugnandū, et quos
aliunde elevabat misericorditer effectiva per salubres inspirationes
et qd exemplo vitet docere et fugiat in codem capite docuit

uli de Psalmo Innocentes contra istito Sanctus mihi data nad lapsu peribit. ille non quos hebetat illo adiutorio. qd implorant isti Deum dicunt, sed alia legem in membris meis repugnantem legi mentis mee, &c. Qd aut adiutoriu istud desiderat terrena concupiscentia sit celesti selectio explicat S. Doctor: subiciat ex homil: 2. g. huc sentia. quomodo te & te libenti deus dando libi vires pugnandi adversus concupiscentias tuas nisi quando virtutem dat te vincat tua celestem delectationem. excipi hic debet ista hugol: l: 12. de civit: dei. cap. 9. primus charitas actus quo et angelus et Adamus Innocens deum diligeret adhuc eni actum infudit antecedenter deu effectivum gnam. nad reddi pot ex D. Thoa. prima parte q. 62. art: 2. qua Caietanus habet 2da 2dae quaest 24. art: 3. qia talis actus gratuitus nisi gni disponitis ad habitu charitis infusu ac proinde hoc concurrente ad habitu ad illu actu debuit concurrere et necessaria fuit gnad effectiva.

134 Ad Confir: potitam ni: 31: Dec. D. hugol: negam ni posse gnad sufficientem cui possit mihi data nad lapsu resisti per arbitriu voluntatis nisi negat contra se ipsa affirmantem: assumat eni ut de monstratum a nobis ad nstu. quibus adde expressissima verba nihilia 12. ex 2a. et ideo per dei adiutoriu cui sit mihi potestate hoc ultra consentire diabolo quare non magis deo qui ipsi obedire desiderat. et idem nostra. mihi potestate aut consentire aut non consentire. ad testimoniu mi confirs notat optatus dicimus nobis colligi nec eni loco D. hugol: comparat auxiliu datu Adamo ad perseverandu, cui auxiliu nunc dato sanctis efficaciter ebetur ut perseverent, non eni comparat ei auxiliu datu mihi data gratiam ad quilibet alia actus, cui ei auxiliu dato mihi data nad lapsu ad quilibet similiter actus. unde licet dicat auxilium datum nunc sanctis et electis ad perseverandu cui auxiliu quo et perseverare volunt et perseverant; auxiliu am datu Adamo ad perseverandu fuisse tale tunc quo non, hoc e, auxiliu tunc quia non poterat perseverare, sed non auxiliu quo facturus fuerit ut perseveraret. ex hoc nequam solu colligit qd auxiliu datu Adamo ad perseverandu fuit quod sufficiens, quidem non perlicita voluntate illius cuius effectu, et qd auxiliu datu nunc sanctis et electis ad perseverandu est efficax quidem non per pothione divina gubernatione ita tamen ut habitum sibi ad rem ipsa habeat effectu libere consentiendo horum beatorum tunc voluntate

gdeb ipse fallacia aggti gia ex gratiulari miseri universalem. ex
no cõpo electoz dat auxiliu quo sive efficax ad perseverandum
miseri nulla dari hoibus in statu nãe lapsa auxiliu sufficiens
nisi efficax. nunqz ex eo qd particulare auxiliu datu Adamo sti
erit sita sufficiens, ut per illud deus non dederit homini esse
perseverandi cuilibz omne auxiliu in statu nãe milapsa
ipse dale et foro, ut per illud, non deus hoibus ut homes ipsi
darent sibi salutem si vellent. Qd absurdu multi a pijs ve
ra fidei et vere dialectica remo non videt.

Secundo Anglin. ideo n observandi principi dari auxil
um de grã sufficiens qd per carentia observãe viderent iure
sufficiens, qia auxiliu sufficiens debet liberu arbitriu ad obedien
tiã pãte imperitur sibi, sed non debet, [illegible] mi. plus. nã auxili
um de grã delitur liberu arbitriu ad obediendu pãti imperitur si
ci ell auxiliu de grã delitur nãe liberi arbitrij. Sed auxiliu
de grã non debet nãe liberi arbitrij, ntri igit Pallagiani et Cob.
Rec. hoc anglin mi consequenter obiciunt ab ijs qui sequentiam ex
auctore sue damnate 1 notat n: 64.

Septima dicit ma: qia debet liberu arbitriu nulla facta appo
sitione pti obligantis ad actu hyperna̅lem sive nãe ipsius liberi
arbitrij nec qia debet liberu arbitriu ex suppositione pti obligan
tis ad actu hyperna̅lem nisi sive nãe ipsius pti sic obligantis ca
ma: mi eam dicta cum tm primo sensu ne: ni. de. Sed falsu dici
ma: cõl delitur nãe liberi arbitrij nãe ipsius nãe. ne: nãe nãe
ut obligata hyperna̅li pte sive nãe pti stat sic obligantis ca
ma: et mi. et ne: consequentia igit liat nãe ad simpler delicta grã
hyperna̅lis, delicta tal ad ex suppositione pti ad actu hyperna̅lem
obligantis: deus em ut obligans pte qua obligat ius hitimas n pod
ad impossibile delet nãe pti hui libitum hoibus obligatis
prãm simpler expedita ad obediendu. Dicit S. Augst. prim: ti.
de tempore ubi ista ign. ait: execramur blasphemia eorum
qui dicunt impossibile aliqd a deo pcpt et. consonat huic ait:
Bo. capitu. et can: 28. consonat et psalmus nãle lumen, quo per
se alio notum et neminem titupare aut supplicio dignu esse, qui id
non facit et facere non potest, nonne ista tam cantant v: sic affirmat
S. Augst: lib: de duabus animabus capitu: si et mi montibus pastores, et
mi Theatris poeta, et mihi mi circuli, et domi mi bibliotheca, et
Magistri mi scolis, et Architectus mi fecit domus et mi orbe terrarum

genus humanū · contradicit nihilominus huic Augustino, Augustinus Januensis ut refellimus n: 133 · repetatur dicta 12ma · et in Anot: de beat: Dionisio n: 261.

137 Verūm an hūmō fīgrā homini peccanti in hoc statu data esset sufficiens ad observatiōē ꝓpti supnāalis hoc ipse potest sibi dare observationem ꝓpti et meriti deo non donante: sed non potest in hoc statu, hoc dare sibi observationem ꝓpti et meriti deo non donante: talis grā n' é sufficiens · ma: pbat: quia deus non donat homini observationem ꝓpti et meriti ḡnāliter gratiam quā illi dat dat eam alijs non observantibus ꝓpti et bona merentibus: sed dicta grā deus est dat ut nos contendimus tam observanti quam nō observanti ꝓpter tam merenti qm' n' merenti: Seb. ma: pbat · ex D: Augustl: l: de praedestinatōe SS: cap: 2ª. ubi explicans illud Apli qui ne filio suo parcit sed pro nobis omnibus illum tradidit quomodo non etiam cum illo nobis omnia donabit? nihil aīt huic textui tam contrarium est, qm' Deus sua merita sic quemquam gloriari dignum ipse ea sibi fecerit, non grā Dei; sed grā quā donat bonos vivos nō á malis n' qua communiter á bonis et malis. Confirm: nam talia petit á deo auxilium ad operandū salutariter sed n' petit aut illum, cui voluntas potest adiungere carentiam operandi, reddendo illud parum sufficiens · Petit auxilium cui voluntas n' potest adiungere carentiam operandi, hoc est, auxilium necessitans et impotens reddi parum sufficiens · ma: pbat · quia aliter etiam ethnici liber poterent declinā auxilium ꝓ aliunde credit divina fide sibi concedi ut nos contendimus.

138 Def: ne: ma: regem in ullo statu homo vel angelus habere potest observare ꝓpti et meritum quo se dispercernat á non observante et non merente, nisi donante deo. hoc examinat D: Augustl: l: de gestis Pelagij ad Hilarium, cap: 8. ubi tam de angelo qm' de homine dicit, qui gloriat, non nisi in domino gloriet cui cognoscit non suum, sed illius esse non solum ut sit verum etiam ut non nisi ab ipso bene sibi sit á quo habet ut sit, idem ait: de civitate cap: 10. et lib: 13. confess: cap: 12. unde liquet quam contra Augustinū sentiant adversarij ꝺ grā ni statuat sine qua nihil boni donant homini meritū sed hoc solus sibi donavit cooperando grā ad placet ma: negatur, negat ma: quemadmodū enim voluntas ipsa per seā virtutem ordinativā nō per eandem donat sibi actus malos et religiosos naales actus liberos, unde quaer: et non donat sibi unde non operetur ille per grā ordinativā nō per eandem deus voluntati.

cooperanti donat meritu, et non cooperanti non donat. ratio donati
obstat, quia gratia sufficientem volenti Deus dat volendo gratiam et ex se do
nare eius effectu talis gratie, nisi ei a resistente, et ei a mi
serante per ipsam gratiam divinam non resistat: unde non resistente
et cooperante creatura completur voluntas dei donativa qua nos salva
vit, et transit in actualem donationem. non autem transit resistente ei
ther et non cooperante. nisi hec a nobis concurrat dei operantis per
misericordiam gratiam et hominis cooperantis per consensum homo
gloriari non potest, cum ipse sibi actu salutarem fecerit et non gra
tia dei; ejusdem non nisi ut eleratus dei gratia operatur, quia
hec non sola gratia, quam ipse, sed potius gratia quam ei ipse bonus
actum hoc misericorditer iuste discernit a non operante; po
test ac debet retribuere cui stilo prima ad Corinth. cap. 12. non
ego sed gratia dei mecum. ac per hec nec gratia dei sola, nec ipse
solus sed gratia dei cum illo, ut opportune notat S. Augustinus de
gratia et libero arbitrio capi. 139

Ad hec latius Augustinus notat obiectus contrarius manifeste
ab aduersario: nam si doctor noster solo eo carere dicit fidem
et meritum discretionis hominis boni a malo non fieri ex solis
viribus nature, qua nunc gratia communis bonis et malis iuxta usur pa
tum gratie notatum in a. b. unde per illa verba non qua communis
ad bonos et malos alteris non ex ea meriti solum, nam, qua nunc
de nostris finem ita colligit: illa ita qua nunc nobis data est pos
sibilitas habendi fidem, non discernit ab homine homine, ipsa vero
Deus discernit ab infideli fidelem. igitur ergo de nata communi om
nibus, asseritis peritiam solam fieri non posse ut ullus habeat meri
tum salutis, alteris non habente. nunquam ami asseritis gratiam
supernaturalem communem ultra non potest unus accipere a deo tale
meritum, accedente cooperatione libertatis sue, ipso
alter non cooperante non accipit. hunc enim Deus dando gratiam
nisi tale meritum et alteri non dando discernit ultra, non
tam sine libertatis humana cooperatione ad actualem discretione.

Ad Confirmationem 1. 137. Def. dist. mi. non potest precise 140
auxilium eius voluntas &c. con: non potest ut ex ipsa habeat effectum
illud auxilium cui voluntas potest libere adiungere contra qua
dat ne: mi: cum con: licet diuina fide credamus auxilium suf
ficiens ad obediendum diuinis potest a deo nobis ministrari ex
nostris orationibus concedi nihilominus nullibi non est data qua

qua auxilia a deo petimus fidutissima: cum eni alter auxilia sufficientia qua nfirmita deo possibilia sunt alia sint gibus si donatur consentire nesciemus, alia, gibus consentiemus si donatur; petimus a deo ut non priora illa sed hac posteriora auxilia nobis concedat. Dicas: obiote petimus ut nos faciat liberos posumus, sed cuilibet auxilio sufficienti concepto consentire liberi possumus Potiste petimus ut consentiamus. Deo. omitta: ma: dicl: mi: cuilibet auxilio sufficienti concepto consentire liberi possumus appellante libertate hujus ipsum consensum et suppositione auxilij cui appellante libertate hujus ipsam concessionem et hac positione auxilij cui consentiamus ne: mi: et cons: mi eodem sensu. Licet mi potestate non sit consentire auxilio sufficienti dando, nihilominus est in potestate non ut det nobis illud auxilium cui dato consentiemus, sed donatio talis auxilij est nobis et magnum quam gratiam donationem auxilij sufficientis beneficium divina misericordia negabit multo arcano divina iustia consilio. ideo ne nobis negat questionis ubi illum de divina institutione formati oramus ne nos inducas in tentacionem.

141 Quartus Argum. inutile prorsus et monstro simile auxilium cum quo qualibet voluntas potest operari sive libet, et cum quo voluntas nulla unquam operata aut operabitur est, sed tale est auxilium pure sufficiens l. Confirm. nam potentia operandi excludens eenler operacem et implicatoria: sed auxilium pure sufficiens et pot operandi excludens eenler operacem Cob. mi: patet: quia auxilium pure sufficiens et pot operandi ut nidudens negate operatur sed pot operandi ut nidudens negate operatur excludit eenler operacem; eadem nihil magis eenler excludit operacem quam ista operatur exclusio sive negatio Cob.

142 Hoc argum arguit mi consequentia auctores hos qui admittit possibile auxilium pure sufficiens in statu nate milegra cui tal auxilio vel nil probet aequaliter impossibile hoc auxilij genus in omni statu. ostendit praeterea monstro impossibili similem virtutem illius doctrina hugol. qui multis mi locis plane docet auxilium pure sufficiens ut liquet ce n: 10. et 32. quod hic negat cui audio ita respondem liz. de peccatorum meritis cap. 3. cum voluntate humana quae actualem divina sine peccato in hac vita homines posse esse, cur non sint, possem facillime ac veritime respondere, quia homines nolunt. adde D. Prosperum iuxta doctrinam qui non

non nisi Angelicum ubi loquitur, hic vbi 2 l: 2 · de vrut: gent: cap 26 · postq̃m dixit spiritualionem sive auxilium grā diversos modos adhiberi ab eis, subdit, et qd á multis reputat, ipsemet abnegui hic, qd á multis suscipitur et grād est divina et humana voluntas. quibus verbis ille confirmat Rebe á nobis datum n: 1338. 148

Def: mi forma dict: ma: cum qua voluntas nulla operata aut operatura est defectu auxilij com: defectu talius voluntatis non operaretur ne: ma: mi: probatur dicta: et con: mi 2do sensu ne: im: mo · si defectu auxilij voluntas non operaretur nonest sufficiens auxilium · sufficiens supponitur, id quod est metaphicum monstrum, at non tale est auxilium pure sufficiens ut alibi de dictis constat · ad Confir: dict: ma: pro operandi excludens eentiallale quemcúm ab eentiallale sua com: eentiallale aliena sibi adiuncta peraccidens ne: ma: mi: similiter dicta com: mi 2do sensu, et ne: mi mo, ad probā dictum ma: ut includens negationem operatis eentialem sibi ne: ut minus sens negationem operatis adiunctam sibi per accid: com: ma: si sophismata ludere libet possem eadem forma probare impossibilitatem cuiuslibet cāe impeditae aut non operantis dum existit, quia ut sic excludit eentiallem operationem.

DISPVTATIO Quinta.

Vtrum auxilium praecisive aut simpliciter sufficiens ad salutem detur omnibus omni hominibus in statu naturae lapsae.

Caput primum.

Vera sentia explicatur et probatur. 149

Altera quaestio indicata nobis proponitur hic decidenda: pro qua supponendum qd optime notat Suarius disp: 39 · de praedest: sect: 2 · auxilium simpliciter sufficiens dici dupliciter: primo proxime et immediate, 2do remote et immediate · primo modo habet auxilium simpliciter sufficiens, qui in actu primo proxime vita completa constituitur ad operandum ut nihil ei desit ex omnibus pro requisitis ad operatō, 2do modo habet auxilium simpliciter sufficiens ille qui licet actualiter non habeat omnia requisita necessaria ex parte subiecti pro ni proximo ad conversionem &c. habet in illa potentialiter quale

nus habet auxilia sufficiens ad aliam operacõe gñ̃ possen
do acquirat religiosa auxilia necessaria ad conversionem. nur
sus hyppolitus hanc ipsam mediationẽ posse esse immediatam p̃
ximã aut tertio mediatam ad conversionem: mediatio immediata
est, quando si bene utat hoc auxilio hic et nunc dato, acquirit im
mediate auxilium sufficiens ex gratia ad hoc primum proximum ad
conversionem, mediatio iterũ aut 3tio mediata erit, quando
do si bene utat auxilio hic et nunc dato acquirat auxilium sufici
ens ad aliam actum diversum a conversione quo 2do auxilio
si etiam bene utat, acquirat tertia auxilium immediate sufficiens
ad conversionem etc. igitur abstrahendo ab auxilio immediate
sufficienti et a sufficienti mediate potimus ex omnibus omni
no hoibus misericordia nãq̃ legitur concedat auxilia sufficiens ad
salutem, ita nõ per datũ non stat quõ minus salvetur omnes
sed per secundam aliquam causam, ex cuius libera operacõe
vel omissione dependet mediate v̄ immediate de perditio huius
hominis, sive talis cui providerit sive non providerit deper
dentiam perditionis a sua actione.

145 Prima sentia est: error negantia illi reprobis dari aux
ilia sufficiens, quia misericordia nãq̃ legitur auxilia non esse sufficiens
nisi efficax, efficax autem ad salutem non dari reprobis: ita illi refu
tati a n:221: docet secunda sentia. dari quidem auxilia sufici
ens multis reprobis sed non omnibus etiam adultis: ita Recentiores
aliqui thomista quos sequit Gonetus tract: de predest: disp: 2. art:
2. n. 1. quae attingit aliqui antiquiores. sed antiquiores pauci
sunt, et omnes fere docent oppositum ut notat Ruiz tom: de
predest: disp: 3q. sect: 1. et per totum ordinat. tertia sententia docet
omnibus etiã adultis concedi a deo auxilia sufficiens ad salute
licet non unoquoque divertissimis modis: hanc tenet d: Ros. d:
Donavent: d: Antoninus: Scotus, Durandus aliq̃ fere innume
ri quorum expressa verba recitat Ruiz disp: 80. et plura pa
terium nomina S: Isidoro disp: 80 de deo q: 2. milites hoc au
tores veriunt maxime notandi principes Thomistica scola quae
dam in primam doctrina: 46. art: 2. conclus: 4. Ferrariensis:
tertio contra gentiles cap: 159. 1. ad huius evidentiam. Caieta
nus prima: 2dae q: 89. art: 6. ino Frater Bartholomeus Medi
na prima 2dae q: 109. art: 10. 1. prima Conclus. Sic docentes
quilibet hoc viator potest ad deum converti et salutem eo operetur asserere

est dogma catholicum nostrū et haereticū a quo evidenter aliquis deficiet homo hac vita habeat auxilium necessarium et sufficiens et. hanc non debui non adscribere oppositae sententiae a qua prorsus alienus et omnibus quorum Genebr. qui in hac re. Gorham allatis detruncata quaedam verba D. Augustini sine ullo antecedente illativo misere et sic homines doctrinam Molinae hac in re abhorrentem, videlicet doctrinam de sufficientia auxilij ordinis adultis concessi, quā nos omnes antiquissimam, quae tota hac sententia ab omnibus adultis ordinis auxilium aliquod sufficientiae remedij datum concedit haec placuit D. Vasquez. prima part. disp. 2. Bellarmina am sententiam eam quoad paruulos subscribit D. Thom. 2. li. 4. de Deo cap. 4. cuius alij sententiam communiter amplectuntur. 146

Sit Prima Conclusio contra primam et veram sententiam ordinis adultis, ij videlicet qui ad usum rationis perveniunt quamdiu sunt in statu viae habent auxilium sufficiens simpliciter absolute. probatur primo Conclusio ex sacris libris et quidem sufficienter ex primo Joan: illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum nam de illuminatione consistente in auxilio ad salutem nulli non impedienti negata, sed ordinis non impedientibus culpa sua concesso, communiter Patres intelligunt ut Chrysostomus homil: 9. in Joan: Cyrillus Alexandrinus li. 1. in Joan: cap: 11. et inter eos D. Thom. ubi lectione 2. aliqui videndi apud Salmeronem illius loci. nec potest dici hanc illuminationem intelligi de auxilio insufficiente, primo enim indigna deo est illuminatio insufficiens, data eo fine ut ipsum homines cognoscant, ipsum per ipsam insufficientiam luce evelli desinit nitentes. secundo ea non haberet illuminationem propriissime in tenebris libenter deus omnes homines ad paenitentiam invitat et hortetur ut veniant, reprehendit parentes ut misericordiae ut ea non veniant, alios vocat, nos adjuvat, nos reprehensione arcet prudenter, ea abesse, et invocati non haberent sufficiens auxilium veniendi. dicendum non haberent posse veniendi. Sed. 147

Secundo ex piae illationis emittit et voluntate salvari omnes homines quia ita ordinat Apostolus prima ad Timotheum cap: 2. obsecro igitur primum omnium fieri obsecrationes, orationes, postulationes, gratiarum actiones, pro omnibus hominibus, pro regibus &. hoc est bonum est et acceptum coram salvatore nostro deo qui vult omnes homines salvos fieri, et ad agnitionem veritatis venire. unus enim deus unus et mediator dei et hominum homo christus jesus qui dedit redemptionem semetipsum pro omnibus. ubi primo notandum est nomine

ōēs homines quos deus salvos fieri vult, non tandē venire fideles
ad cm infideles: neq; em̄ hunc gradū scribebat Ipius Reges deū
colebant, imo dei ecclesiam persequebant, ut ponderat d. hugo:
extā ad Paulinū qua ē rō g. m̄ solutione rōis habē: ideo notan
dum parlam ōēs non accipi restricte pro cūctis salvandis
sive ab hominē, auctores primā sententiā pro generalibus singu
lorum non pro singulis generum, istud ēm̄ aliter probāt rōla
ria reddit rationi nationē Ipius pro nr̄a maiorem: videlicet om
dum eē pro oibus, deest, pro cūctis salvandis, qā deus vult sal
vare nullū quos salvare vult. praterea nihil magis michile
quam pro eis orare, quos ardentes necessitatos ad salutem
vult decretū infrustrabile et meritalile aliq; impedibile
ab ipsis. 3tio notandū. parlam ōēs accipi pro oibus oīb
hominibus nullo excluso, id qd patet ex modo dicēdi, quia
si non accipiter restricte, accipiter non restricte, proinde
vana ilent ēēs rō assumpta ab āpte videlicet quoniā unus
est deus, unus, et unus mediator dei et. nr̄i universalitas
eorum hominū quos deus salvare vult tā eadem ipsa latitu
et tanta, qua et quanta est universalitas hominū quoru
deus est deus, nec plurium tā deus quam xtus mediator
et redemptor: nec xtus tā mediator et redemptor pauciorū
qua ab collectio eorum qui ex abilenia evidenter evidunt ēē electi.
dicitio m̄ hoc sensu latum citatum intelligunt s: pp: quos
copiose colligit Ruiz: tom: de voluntate dei disp: 9. et Suarez ibi:
148 Ex loco Ipli super explicato deducitur pro conclusō nrā
duplex rō, prima deus vincere et non fallere voluntate vult
omnes oīs homines salvos fieri quantū est ex parte sua: sed
sic vellet, si quantum est ex parte sua negaret alicui auxi
lium absolute sufficiens: Cvallis negat quantū est ex parte
sua auxilia absolute sufficiens: m̄. probat. nā si deus qā
dum ē ex parte sua negaret alicui absolute auxilia sufficiēs
absolute impediret illi efficaciter quantū ē ex parte sua consecutiōē
salutis, sed qui efficaciter quantū est ex parte sua impedit alicui con
secutionem finis, non vult quantū ē ex parte sua voluntate
vincere et non fallere, sed ille obtineat talem finē cōs. ma:
negari non pōt quandoquidē auxilia absolute sufficiēs ē ma
dium sine quo non: m̄. patet ex textu quia cū cordatus

dicit efficaciter impedientem a gesto applicationē ore medicamen
ti aut alterius alimenti intendere quantū ē ex parte sua et amare illū fin
cere voluntate veniens et nitens? imo si medicus affirmaret, puta
ret talem se habere voluntatem cū fieret non niti fide et irrisorie
dicere. Confirmat. quia defectus operationis, in nulla linea stat per illum
qui potentiam non habet, sed per illum qui potentiā efficaciter impedit
ut ē evidentissimū. sed si deus ex parte sua impediret alicui homi
ni efficaciter auxilium absolute sufficiens impediret illi efficaciter
posse ad consequendam salutem, ⁊ defectus consecutionis n̄ staret ex parte
per hominem non consequentem nisi per deum efficaciter impedien
tem, ergo hō nec, consequitur cum voluntate sincera operandi ad
consecutionis quia ex ipso ē voluntas non impediendi, nec, cum
ipso divino, per ecclesiasticū cap: ir. ne dixeris: per deum abst.
et cum illo Clem cap: i⁊. perditio tua Israel tantummodo in me
auxilium tuum.

14g

Secunda nō, eadem voluntas qua deus vult de ōi homines
salvos fieri est ordinativa ōrū hominū quantū ē ex parte dei ad
consequendū supernaalem beatitudinem, sed ex ipso deus quantū
ē ex parte sua nulli hominū dat carentiam potentiæ ad con
sequendam supernaalem beatitudinē ⁊ nulli dat carentiā omnis
dualiꝫ sufficientis qd constituit posse, alq. adeo dat ōibus auxili
um absolute sufficiens, mi. patet. quia ordinare ad consequendū
dando simul carentiam posse ē ordinare impotentem ut impo
tentem consequi ad consequendū; quo nihil deo minus digni
potest dici. Confirmat: nam quod deus obligat ad agendū non
potest simul impedire efficaciter posse ad actum; quo sibi acquirat
conformitatem cū ipso: ⁊ denegando auxilium absolute sufficiens: ⁊i
mul cum voluntate ordinativa hominem ad supernaalem beatitudinē
nequit impedire efficaciter ulli posse ad actum, quo sibi acquirat
consecutionē beatitudinis. patet cons: quia sicut per ipsi ordinatur
obligatus ad consequendā conformitatem sua actionis cū ipso ita
per voluntatem ordinativam ad supernaalem beatitudinē ordinat
ad illius consecutionem, eo modo ut primo casu, ⁊ deberet
simul impedire posse ad actum, ubi ordinatur obligatur ad impossi
bile, ita in secundo casu si posset impedire, non minus ordinaret
hominem ad impossibile. ant: constat, quia posse ut efficaciter im
pedire ē impossibilis actus dei ⁊ ad impossibile obligare si
posset ut Cajet ex nr 38. ot idem faciebat d: Hugol: l: de vaa

ob grad cap: 6g · n hæc verba, eo ipsoque firmissime creditur deū
idebum ob bonū impossibilia non potuisse præcipere, hinc adnotā
mus et in facilibus quid agamus et in difficilioribus quid peta
mus. Sortia Rab, xtus dedit se mediatū redemptione prorsus
1500 hoc ē pro oibus hoibus nullo excepto mortuus ē, sed fructus huius
mortis ē tallem auxiliū sufficiens, ē dare dās oibus nullo excepto
mi: patet · quia si fructus ē ēt tallem se auxiliū sufficiens ad salutē
frustra ecclā ā xto dono mors suscepta et oblata ad salutē in omni
pro quibus suscepta et oblata est. Cōs: liquet: qā frustra ēt susce
pta et oblata pro aliquibus, si suscepta et oblata pro oibus non confer
ret omnibus auxilium tallem sufficiens: ma: concedendum
constat ex n: 126. et innumeris locis scripturæ conciliorū et ss
patrū testimonijs unde illa definitio collecta est.
1501 Dicet cum Gonet deum oibus ofte dare auxilia sufficientia
ita dare sonet tandem extrinseca oblatā et gratiæ auxilij
non am dare oibus ofte adultis, si ita dare sonet mutuā receptiōē
et passivam applicatōē talis auxilij, deus em ofte non confert mu
tuam et actum pro oibus mortis et illius merita quorum
cunq se sufficientia ad salutem omnibus, non vero oibus voluit
applicata ingtā mutuam sufficientiam · hæc ltā enatio recludit
primo ad hæresem contra tali auctorem: ille em in eadem disp: 1.
art: 7. probat bene auxiliū sufficiens mutuā recepta dari iustis
gdoceurg, teneat ejus signati; ergo sine tali auxilio ēt impossibi
lis observatio ptis et hoc simpler impotens dicitur; postea hæc mutua
receptione aut passiva applicatōē auxilij hoc ē simpler impotens
ad actum salutarem, et hic est illi simpler impossibilis · atqui hoc
aut deus efficaciter denegat mutuam receptionem aut passivā
applicatōem auxilij sufficientis ad salutem non habet talem ap
plicatem aut passivam receptionē (ō simpler impotens ad consecu
tionem salutis, et hæc illi est simpler impossibilis.
1502 Recludit 2do · nam si deus non haberet præsenta ea remedia
pro salute humana sed eorū existentiam efficaciter impediret, deo
imputarē carentia salutis, nec deus haberet voluntem grā habet
salvandi oes hoiēs: ergo deo imputabiliter carentia salutis, si non
haberet præsenta mutuam receptionē aut passivā applicatōē eiusdē
remedij imo illam efficaciter impedit: patet cons: ita mordine ad
impetrandam salutem perinde est impedire applicatōē remedij exinde
ac impedire existentiā remedij · ergo nihil mihi divitiis tūt con

adiuti, procedat ad epulonē illū evangelica habuisse tēpora. ideoq; lazarū
cibardi famelici lazari eo q̄ expia lachrymarū mearū recipiebat
cibum domestici libri tolerim ille misericordiē aly. [illegible]
sibilem habent volentem impedendi lazaro similē affectū.
idem patet in medico á quo expetū petebamus n: 180. 1503

Reliquitur Tertiō et simul confirmat sententia nra et d: thō, quū mul
tis in locis docet deum dare ho omnibus auxilium sufficiens non solum
quia quantū ē ex se habet ordinē ad hoc quia quantū est
ex se dat passivam applicabē aut receptionē ita ut carentia receptionis
non veniat á deo impediente, sed ab ipso homine, insignis locus est
in 3tio contra gentiles cap: 159. cum enim hoc sit, quod in potestate libe
ri arbitrij impedire d: gratiā receptionē vel non impedire: bene imputatur
culpam imputat ei qui impedit. prestat gratiā præparationi deus cui
quantū in se est, paratus est omnibus gratiā dare, nullum vult homines
salvos fieri, et ad agnitionē veritatis venire, sed illi soli gratiā qui
vocatur, qui non se ipse gratiā impedit prestanti, sicut tole mundam
illuminante in culpam imputat ei qui oculos claudit. ubi veritas sen
tia non potest in proprio simili, neq; cum sol, solis gratia ē ex se habet ordi
nem ad passivam receptionē luminis sed dum nihilominus receptionis
et passivam applicationem, diffundens lucem suam ad ipsos nos, oculos, cum
iam splendore iam radijs pulsans et excitans: unde caecitas lucifer
quæ mala exinde sequuntur nunc imputant homini claudenti oculos.

Dicit d: thomas, ex dicto Magistro allato generalem gratiā 1504
huic conferre ethenim d: doctor l: 1: de gratia contra manichæos
cap: 3: admittens similitudinem gratiæ de generalem illam in nobem
ha ponit ironiam, q̄ solet lumen comparare ad rationalia et ir
rationalium oculis corporis, non ita lumen gratiæ: illud enim lumen
nihil, non irrationaliter oculos pascit sed pura corda eorum quibus
indunt et ab amore visibilium rerum et lem poralium te ad eius
gratia tenenda conventum, q̄ dei homines potuerunt si voluerunt, quia
illud lumen omnem hominē illuminat venientem in hunc mun
dum, ubi, de lumine gratiæ illuminante omnem hominē dicit, pu
ra corda pascere, quo nihil videtur dici potest ad nihilominus
receptionem et passivam applicationē exprimendam, eodē modo
explicat Magister Hildebertus in psalm: 118. ad illa verba.
misericordia domini plena est terra. illi potest adiuvatam comparem
totus habet: docet nos deus et mentes illuminat singulorum et clari
talem cognitionē impertit, si illa aperias ostia cordis tui et celestis

grad recipias charitatem.

1995 Eadem tandem generalitem prælan tradit Augst: de ciuit lib. 21. de Gregorius l. 2. de moral: gentl: cap: 81. ubi ex ea q̃d Deus tñ saluator omnium hominū. colligit: non solum in nouissimis diebus ad obstipi cunctis retro seculis gratia dei omnibus hominibus adfuisse. præterea Lactans loca Sybillina ad Themistii: cap: 7. qui est saluator oīm hominū maxime fidelium subdit hæc quibus totam claudimus protractam, quæ tenebræ pulchillimæ lucidatis et validissimi roboris pellucido considerat. mihi tota hanc controversiam dirimit. dicendo enim qui est saluator oīm hominū, confirmabit benitate dei super universos homines eē generalem, adiiciens aūt maxime fidelium, ostendit eē partem generis hominum quæ merito fidei diuinitus migrata ad vitam atq; æternam salutem specialiter bene sibi pro vehatur. Sit secunda Conclio. oibus oīō parvulis provisit Deus remedium absolute sufficiens ad salutem, sive illud dicas auxilio sive non, et tota est quæstio de voce. conclusio probatur hic desideras cū eam sufficientem habeat ex dictis n: 1976. nec dicas voluntem salvandi oēs hoc restringi ad adultos excludit parvulos. primo, quia codē fundo pōt dici restringi ad aliquos adultos excludit alios q̃d ly vidimus non dicendū. 2do: quia d: Augst: ex una parvulos comprehendi docet, lib: 4. contra Julianū cap: 8. Dū postulat nū q̃d aut homines n̄ hunc ut non pertineant ad id q̃d dicit d oēs homines? Tertio quia pro parvulis etiā orandū est, et quia certū non minus q̃d adultorū bonus est deus, unus mediator et redemptor &c, quia legat addat Apostolus, et ad agnitionē veritatis venire non solum excludunt parvuli, sed neq; oēs adulti ad sufficientem veritatis Evangelicæ cognitionē perveniunt: neq; ad illā perveniat in hac vita qui salvandi infideles de quibus dicit hic lus Augst: supra cit: dixit parvulos qui salvandi veniunt ad regnum dei vltra certa est veritatis cognitio. eandem igitur voluntem cognitionē in patria aut etiā in hac vita multi deus quantūcūnq; exiguo præcedentem illam et generalem voluntatem parvulis etiā qui non salvandi quos minus fiat per deum non stat.

CAPVT Secundum
Solvuntur obiectiones.

Doctrina tradita impugnatur primo, quia sunt aliqui homines pro 157
statu vitæ et in gravissima re lapsi quos Deus ita deserit
ut privet auxilio sufficienti ad conversionem. Et qd deducitur ex
sacra scriptura, nam primo Deus ostendit hominibus minas aliquo
tot denuntiationem et obliviosum, cum dicit, nonnunqm dicitur impiis
de illor resurgere, semel lapsos, aliquo etiam renunciasse peccatum
contra spiritum S: nunqm remitti.

Ref. deus quite é ex se vita est paratus ut asseritur Ezechiel 158
cap: 3. videlicet, nolens aliquos perire sed omnes ad panitiam reverti
quæ ipsius videtur manifestis contradictoria sentire quam refutavimus
asserentis Deum ex se et antecedenti decreto velle aliquos peri
re, imo maiorem hominum partem. Sapientissime proclamat Ecclesiastes
Deum, se nolle mortem impij, sed potius velle ut convertatur impius
et vivat. ac gulosa illorum impietas odit ad panitiam, vana eam effugit
et horbad, ad impossibile tanta oppositæ sentiæ ut videmus. et hanc
pro nocentium probabilium ad panitiam disposita é in Ezechiele
8. can: 29. unde dicendum necessario eos ad primum eam de
nolitionem non significare subtractionem auxilij simpliciter
sufficientis, sed tum subtractionem et gratia sanctificantis et
influxum habitus cum auxilij efficacis aut eorum sufficientis et
ubertis necessario. Ad secundum dicimus ly impossibile non posse
intelligi de subtractione auxilij sufficientis necessarij, quia deest
obligatio resurgendi ut liquet ex n: 136. et 149. intelligendum
ibi, é de impossibilitate morali consistente in magna difficul
tate ut colligitur ex D: Thoa, q: 86. art: 1mo ad 2dum part: 3. et de
veritate q: 24. art: 12. corpore. nonnunqam etiam intelligitur de
impossibilitate consequente per liberam nolitionem oppositam actui
modo illud Joan: 12 non poterant credere, ex parte dicit D: Augst:
Tract 53. in Joan: propterea, quia iterum non poterant, et ne
quando cito Deo. quia noluerunt eo. 159

Ad 3tium, ex peccati contra spiritum S: est ipsa impa
nitentia finalis ut multis placet dicimus ee irremissibile quo
tempus panitia non superest, est tri simul simpler evitabile et inde
cedenter impedibile. et iam ha peccatum est specialis contemp
tus rerum supernaturalium gradu ex pura malitia abrumpens, damnabi
que prius spiritibus dei: quemadmodum peccabant illi qui de
Xto dicebant, in principe dæmoniorum ejicit dæmonia:

tale peccatu dicit irremissibile, nongia de illo paruitia sit simpli
bilis, sedgia dicit illum é hominis tanta malitia immensum
concipere vere paruitiam. Dd de sacra scripb: lamelazr cali
git ibi d: thoas 3 part. q: 98. arl: i. censeat. erronem dicere
qd aliqd peccatu sit in hac vita de quo quis paruitem n possit.

160 Impugnat 2do quia primo, obdurationem et excecationis deus de
negat auxilia sufficiens: 2do infidelibus qui de fide nil cognm
audierunt. 3tio, infinitis proponendis particulis qui absque baptismo
n possint aut etiam ubi nulla est fides aut notitia extinguntur.

161 Ad primu Bel Gonetu, ut legat vel audiat d: thoam q: 24. de ve
ritate arl: ii. ubi obdurationem definit ce ea qui ea misericordia de veritate
ut non de facili possit cooperari ad hoc qd eum excaet de peccato:
ch hoc é obstinatio imperfecta, qua aliqis potest ce obstinatus in statu
via dum scilicet habet aliqd ita firmatu voluntem in peccato qd
surgunt ad bonum motus viti debiles. unde d: thoas ea stabilitatem
obstinationem homini viatori concedit, consistentem in magna conver
sionis difficultate et qua non excludit aer aio motus ad bonum
quos deus certis temporibus distribuit cum ipsis obdurato, pro
ibis d: tha scribam, d: hugli: in psalm. 8. post medium, dicit eos
in reprobum sensum ea est caecitas mentis. in eam ciqui
dabus fuerit abmissionem dei luce secluditur: sed nondum penitus, cum
in hac vita est. similia habet exposicione prima in psal: 18. non ver
misit ullum mortalium excusare se de umbra mortis: ubi ipsam
eam penetravit verbi divini lux et calor. nec plura dicimus deum
sine misericordia illuminare excaecatu aut actu aliqua motu
excitare cor obdurationem ut male intelligit Gonetus quis em ita de
spiat ut vel ipsos incogitantes cogitare dicat imo neq sanctus virtus hac
non inchoata illuminativa et affectiva gra excitato contingit, ideo
solum dicet Cardl Bellar: l: 20. de gra et libero arbit: cap: 6.
nempe ad surgendu a peccato deest nulli auxilium sufficiens et
necessarium n tm adest ibius momentis. qd ei dicitur aliqdo
videtur dicere deu excaecare et obdurare aliquos misignes
peccatores deserendo et non denunciando ut multi contendit
Jansenius l: 8 de gra xti, cap: xv. intelligendus non est de subtra
ctione omnis auxilii sufficientis quam d: doctor supra allegatus
negat, sed de subtractione uberioris auxilii et concessione tenuio
ris, sufficientis tamen.

~~retenta diversum~~ Sed dñs noster n: ibo respon. n'illi dari nisi 162
sibilem auxiliū sufficiens ad evitandū peccatū et observanda mandata dei urgente precepto ut obtemperemus n: 136, 143, et 144. Sed dari etiā auxiliū absolute sufficiens quo ad fidem salutē certissime gradibus gothicis pervenire audiat Gonetus etiā d: Thoā 1ª 2ae q: 109 ar: 3. ad primū, si aliqui nutriti in silvis vel inter brutā animalia ducti naturalis rationis sequerentur inclinationē boni et fugā mali certissime ē tenendū ad dei cultū vi per internā inspirationē revelationē ea quæ sunt ad credendū necessaria vel aliquā fidei predicatorē adeū dirigeret sicut misit petrū ad Cornelium et. mirabile verisimo videretur dicta d: Thoæ contra dictū Thomistā refutatū n: 131 in fine dari posse per extrinsecā gratiā ad etiā per intrinsecā recipiendā et passivā applicandā vel auditionē dūmodo hō ipse impedimentū peccandi n'apponeret. 2do: tale auxiliū dari olim barbaris gentibus remotis a notitia verā fidei nullus est' remotior ille quē adducit in exemplū d: Th: ubi notandū maxime ē modus ille certissime quē S: Thomas addit gentilismus et quē alias usurpare n'olet nisi grado sua gentilitas negari n'gothicum manifestū errorē. unde recta doctrinā prædictorū vide Bouchus Medina quē citavimus n: 142. eandē sententiam similibus verbis expressit D. Thomas: habes lectione 3. in cap: 3. epistl: ad Rom: et alibi in locis eandē plurib: dicit d: Augustin: ubi n: 124. ubi 163
nec non Bern: 63 de tempore ubi affirmat etiā in extrema cuiuslibet nostrorū sententia hæc verba pro nobis dolores tuos ut tibi gloriā darem pro te mortem tuā ut in æternū viveres, cur ingrate non complectitur tua munera n'recusat, ad hoc aīa verificanda necesse est ut per ethi morbum in gulit adultā collatū fuerit auxiliū sufficiens tollens n'minorum cui resistendo illi impedierint reliqua gradatim auxilia consequenda, et tandē penitus facti sint ingrati et reprobi:

Sed ethi positū eodē n: 160. ubi ad sanctum Thomā confer quod l: 8. legnā ethi cap: 20. respondet S: Augustinus allegat d: Prosperi l: 2 de vocatione gentium capite 23. hoc etiam pacto contigit diversum hominum ad illam pertinere gradū patriam quæ semper universitati imperata nationibus quæ ubiq; sibi bene cum observantiæ gratiæ ethi ipsi per eorum incuriam, et ipsorum nanq; excordiā pari cuncti tota illa principia necdū radicē in fantia sub ethnico

iacent

voluntatis alienæ nec ullo modo eis niti per alios compelli pōt. ppſi
cientia igitur ſalutis tribuitur parvulis dependenter à voluntate
adultorū qui pro ſua libertate illam ſæpiſſime impediunt aliqđ
agendo vel omittendo unde tandē dicitur parvulis mors pēna
tantia remedij iuſtificantis à peccato originali:

184 Inſtant aduerſarij: multi parvuli vel fortuitis eventibus
vel casū malorum pura violentia independenter ab omni
humana libertate extinguntur in utero ſepulti antequā nati; ſed
hoc Deus quantum è ex parte ſua non dat remedium abſolute
ſufficiens Reb. probatur: nam his parvulis Deus gratiā è ex parte
ſua impedit paſſivam applicadam remedij neceſſarij ad ſufficien
tiā; ſed eo ipſo quantū è ex parte ſua non dat remedium abſolu
te ſufficiens ad arguebamus n: 178. Reb. Confirſ imo. quia eos
actiones casū malorum Deus diſponit directa voluntate et pro
videntia, ſed occiſio eorū parvulorū è actio casū malorū ſicut
Deus diſponit directa voluntate et providentia, ergo directa volū
tate diſponit eandē mortem pēna carentia paſſivæ applicationis
remedij iuſtificatiui: Confirſ 2do. nam D. Thom: l: 4. contra Iu
lian: cap: 8. nec non epiſtola 106. ex 107. expreſſe dicit, quod
parvulos emori ſine baptiſmo contra eōm voluntatem diligē
tiam parentū aut miniſtrorū Dei volentē et excludente illos
iuſto iudicio à regni sui felicitate. Confirſ 3tio. nam Deus dixe
rat multi fieri quidē præcipit fieri: ſed ex ſacra ſcriptura conſtat
Deū præcepiſſe olim plurimos parvulos miſericordiæ quibus nul
lū fuerit applicata ſalutis remedium Reb. mi: conſtat ex cap: 5.
Deuteronomij cap: 21. numeri: et ex 1mo regū cap: 15.

185 Vt hæc pro patre ſuavi diſpoſitio ponenda è celebri di
ctio Diuina voluntatis ni antecedentis et conſequentis qm̄ ſolus
hic communiter amplectens deducit ex D. Damaſc. lib: 2. depoſi
cap: 29. et D. Thom: explicat multis in locis vide prima 19: 19.
art: 6. 2d. ſent. dist: 46. quæſtiū. Gentilium: dist: 60. q: 4. art: 2. Comp.
theologiæ de veritate q: 22 art: 2. et prima ad Timotheū cap: 2.
lect: 1. quibus ex locis ſeclusa ut par est controverſia de re
deducitur voluntatem antecedentem eē qm̄ Deus ex proxi
mione ſua benignitatis concipit non accepta occaſione ex opere
creaturæ præviſo conſequentem vero voluntatem eē qm̄ Deus

non aliter concipit nisi accepta occasione ex opere creaturæ proximo & absolute & conditionate, quare ad antecedentem voluntatem certum pertinere salutem hominis et judicij ad illam confert ad contemplandum vero damnationis permissio peccati et exclusio remedij. hac suppositio ad argum omitto ma: quam alij negant contendentes in eisdem morte miseriæ venire semper aliqui libertatem in parentibus saltem mediate et si longa serie, quorum nihil pertinet videndi nisi ad causam saltem mediatam aut mediatissimo ad conceptum fœtus nasci non posse: et ne: mi: ad placet dicimus ma: pernitiosam: quia ut ordinatus d: n: ihs: voluntas salvandi omnes homines comprehendens etiam particulares quæ ex parte dei non permittit quod deus ipse quantum ex parte hac et nulla accepta occasione ex opere creaturæ impediat efficaciter positivum applicatæ remedij: 166

Ad 1ma confir: dist: ma: directa voluntate et providentia non opponitur alteri divinæ voluntati con: oppositæ nec ma: mi: probatæ omissæ: dist: cons: directa voluntate et providentia oppositæ alteri d: voluntati ne: n' oppositæ con: con: hac. sed oppositæ ne: cons: pertinenti. suppositæ voluntate antecedente qua deus vult ut quæ ex se nulli hominis impediat salus à pot habere antecedentem similiter voluntem qua efficaciter velit ut quæ ex se impediat alicui homini tales: casus legis naturæ & terremotus & agritudinis quæ sine ullo creaturæ libertatis influxu etiam mediato aut mediatissimo quorumlibet ordinat: deus n' disponit directa voluntate et providentia ut sic ordinant, sed directe disponit ad alios fines iuxta causas universales et mixtum permittit ut ordinant: aliquando quæ ex se non vult quæ tales quorumlibet salutem impediant sed procul permittit ut impediant: quemadmodum procul permittit, n' ut directe & ordinate vult peccata, qua processum infallibiliter provideat ex mia qualitate distributione auxiliorum quæ circa quo deus facere vult, ut probavimus in tractatu de beatitudine n: 28. iuxta hanc solutionem peccatis eiusdem parvuli n' stat per deum sed per causam naturalem: sicut nec stat per deum quod causa libera malitiose impedit remedium, in utroq; casu deus pure permittit, relinquens idoneis ubique causis operari iuxta suas proprias cum concursu suo generali. 167

Ad 2dam Confir: dist: ma: deo nolente infallibiliter voluntate antecedente nec voluntate consequente con: voluntas qua deus non vult illorum parvulorum baptismum in sententia d: Augst: non e antecedens

præsentionem cāē 2da impedientis, sed consequens, prāsidente Deū
actionē talis cāē et nolens impedire nō potest velle aliquis pro-
nulli explymū voluntate consequente quē admodū n' multi signi-
ficatē adulti, quem permittit n' contrahū statim post peccatū origi-
dā cāē liberā, vīta amentia pueri comīti vi cāārū nāturaliū
sic ēm regulariter improvisa mors provenit ex prohibē per 2dam
cāam Dei precise permittente: licet nonnūqm speciāli provideā
lia eā mortem Deus cāāt in puerum præcedentē peccati quo repro
bos impedivit auxiliū gratiæ sufficiens sibi datū ad salutē, ḡd aūt lyra
lenter Deo nolenti ab hoīe: de voluntate consequente permissi
onem mortis n' peccati originali n' aūt de antecedente ēm ante talē
permissionē Dei ex se habebat pueri manifeste: nō alios contradi
cere docentē n' docentē ex uno parte nulli per Deū deesse salutis
remediū, ex alterā aliquos per Deū deesse: docentis aūt nulli
per Deū deesse ut videmus n: in 4. ex ibi. nec non in 5. ex d: pro
pter: nutus n: in 6. inter omnes homines recenset n' tarde d: Augst:
et explicatissime d: Prosper cit: n: 163. Q Deū nolle aliquos remedi
um intelligit de voluntate consequente impeditā apprositū per 2dam
cāam sive liberam sive nāalem et pueri permittit n' prima cāa vo
lente sinceriissime quantū e ex se omnium salutem, ḡd ḡd nō despe
rationem magistri d: Prosper ad illius mentem explicat l: 2. respon
sionū ad 4tū ex ib obiectionē Vincentianam, ex li 1. cap: 9. ex 5.

168 Ex 2dā Conclū: posita n: 134. Dicimus: gratiā nullā fuerat appli
catā salutis remediū nulla cāa 2da impediente applicatē re: di
gna impediente con: mi: dne: cons: constat ex illis sacre scripti
turis, nec despendū Dei erga filios miserationē cum per unionē d
Deo potē in pueris parentū aliis progenitorū qui peccatū post datū
ex voluntate huic interclusserunt viam salutis, non voluntate ante
cedente sed pure consequente impeditū apprositū n' creatā per mor
tē talis pueri Deus noluit illa cāa remediū con: negare n'
potuit qui legerit de Thoā, prima part: q: 19. art: 6. ad primū ita
ratiocinantem, iudex iustus, antecedenter nullū ex hoīe homi
cidere, ad consequenter nullū homicidā reprendi: similiter Deus
antecedenter nullū ex hoīe salvare, ad consequenter nullquem
dam damnari secundū ēligentiam sua iustia.

169 Posthæc et alia obiicit quæ postea nos persequi non vacat cum
in solutis n' erit difficile notarii hic duo premitta primū: volū
tatem salvandi oēs homines ēm ēm ex hypostasi peccati originalis

dum habere videmus, et efficacem cum absolute simul et inefficacem respectu totius rerum finitus, absolute efficax respectu salutis quia e finis particularis est efficax ad ordinationem divinae bonitatis quae voluerit in hoc vel illo gratiae esse et ante praevisam sufficientem occasionem ex parte eius ad nullam hominem damnare velit, est inefficax absolute respectu salutis, quia non misericordiae efficax de praevisa sufficienti et compossibile cum caeteris finis. et efficax absolute ad ordinationem divinae bonitatis quia misericors ad salutem omnibus applicandis misericorditer conditionate, videlicet nisi caeteris applicationis quae deficiunt cum ad impediendum, nihil amplius notandum nisi illud illatum ad declarationem divinae providentiae non est consecutivum ad cuiuscunque finis qui sufficienter planavimus in tract: de deo. d. n: 446.

170 Secundum notandum quod licet ex voluntate salvandi omnes homines omnibus applicat auxilij sufficientis, nisi applicatio impediatur cum ad declarandum iustitiam nostram etiam, tum ex illa voluntate nondum applicato auxilij efficacis, neq. auxilij proxime sufficientis, negatur illi medietas primo sub medietate ad sufficientis iuxta notata facta n: 144. Unde supposita voluntate salvandi omnes, negari possunt a deo haec omnia auxilia, quae ex illa non inferuntur; et nova gratia est gratis data, neq. omnibus aequali gradu data, sed misericordiali iudicio dei qua data aliquibus negata aliis. hinc lux apulget dictae Augustino Prospero et thomae miserata dicentibus gratia gratis data, aliis iusto dei iudicio gratis. Loquens cum iam de auxilio efficaci iam de sufficienti proximo, idem de sufficienti minus proxime remoto respectu tamen assensus Dei quem habet est ex se et voluntate antecedente negare illi omne eius auxilium etiam remotissime sufficiens ad salutem.

CONTROVERSIA
de Gratia auxiliante efficace.

171 Ad ultimum tandem de constitutione efficacis gratiae controversia devenimus quae propter finem praecedentis sacculi exorta nondum terminata nec facile olim terminanda ad aeternam concertationem doctissimorum hominum ingenia provocavit. circa efficacem gratiam cum arbitrij libertate concordia eas discordantium sententias

tragadias excitavit, quas hac die actis productis comprobat P: Rip[alda] d[isp]t: 1: n: 3. de ente supern: non quas apocryphos aliqui bono animo sed nihili prorsus labore spargere conati sunt, hac abeunte refellunt et falsitatis convincit Ripalda cit: Paulus Leonardus: responsionis pro tutia media, Bracho com: 1. opusculor: de grat: et Gabriel de Vega tomo integro misericordia tutia media historia propugnata: nobis sufficiat missa auctoritas testimonium decreti Innocentij 10. propugnati anno 1654. quo libri Sanctij et Sanctendani de providentia. mixtis cum extrema clausula Pontifex declarat aliq decernit, nullatenus eis fidem ei adhibendam cuiquam asserta constitutioni Pauli quinti contra sententiam P: Molina de auxilij gratiae, rec. ab aliquo posse allegari. asserit hoc decretum legisse itemq dubitare hic Romae anno proxime elapso 1681: R: P: Franciscus Forbesius ex ordine S: Francisci cui in hoc tribunali ecclesiae constituti decisionem pag. 207. nigrescere, ami libe non contemnendam adversus veritatis assertorem, et ulis ad fabulas appellasse sed his praetermissis nostra potius et theologica veritatis pondera examinemus

DISPUTATIO SEXTA.

Contra efficaciam auxilij in gratia physice praedeterminante.

ARTICULUS PRIMUM.

Exponitur status controversia cum aliis notatu dignis.

192 Supponimus primo efficaciam auxilij consistere cum libertate minima quae thomistae et necessaria ad meritum ubi in statu naturae vel lapsi ex principijs Dei n: 23. et 12. adducta; nec non ex d: Aug: n: 10. Supponimus 2do efficaciam auxilij de qua loquimur esse vim infallibiliter illativam operationis sive infallibilem connexionem auxilij cum operatione cuius deus misericordia infallibiliter facit ut operari velimus et operemur. ex his duobus resultat nobis illa difficilis quae provenit de hujusmodi connexione huius tractatus quomodo cum ad hoc deus tractet infallibiliter certum facit nos libere velle aliquid arbitrio? de cetero S: Doctor quia 100 vigil, vocatio illa alta et secreta si agit sensum ita accommodat ad capacitatem, aliqui etiam ni locus difficultatem exaggerant nusquam se expressa explicant tractatus, ut inter alios doctissimus Bernardus notarius Ord:

repugnaculi humana libertas: cap: 18. fortasse quia non agebat cū domibus libertas simul libertas arbitrii et gratia dei cui hæ rebelles negantibus adhuc.

Supponimus 3tio auxilium efficax dari in actu in actu secundo operandi et gubernus actualem illam ponit sed obm in actu primo etiam operari absolute positum. qui dicit actum positum absolute certum operandi gratia illam infallibiliter ponit facit et misericordem auxilium prout hic etiam tribuit a deo. de hoc auxilio multi jordanes ō: thyst: tum lib: de gratia et libero arbitrio cap: 20 et l: 3. contra julian: cap: 4. et lib: de prædestinatione sanctorum cap: 8. tale dei dominium humanam voluntatem ad omnibus ut eas quo voluerit et quando voluerit facias inclinari. Supponimus 4to. efficaciam ipsius auxilij esse adeo certum infallibile ut in termino implicet, coniungi cum ipsa carentia operandi, quæ admodum implicat efficaciam esse inefficacem et fallibilem infallibilitatem sub eadem termini suppositione; eandem carentia operandi coniungi cum efficacia reddente illam inefficacem, aut sine effectu: et coniunctam cum infallibilitate actu fallere et formalissime esse eandem fallibilem.

Hinc deducit postrema quæstio decidenda quæ videri n: 30. an ullum auxilium efficax ut præveniens et antecedens operandi in actu sit efficax; sed sit obm ipsa efficacia. ita ut infallibilitas illatus et certus connexio cum operatione sit penitus intrinseca entitativa gratiæ? vel potius in sit ipsa efficacia sed pars efficacia auxilium quod denominatur efficax; et in quo efficacia constituat per aliquid positive superadditum ita ut infallibilitas illatus et certus connexio cum operatione, non sit penitus extrinseca entitativa gratiæ? summa status controversiæ est hanc quæstionem. voluntas creata pro dominio libertatis hic componere simpliciter post carentiam operandi cum hac tali entitativa auxilij a deo sibi infallibiliter infusi, quo deus illam sic et nunc facit operari. hanc advertunt pernegant ex illatis, nos eandem cum legitimis illationibus concedendam non minore conatu contendimus. quam quisquis sibi concesserit, nihil de adiutorio gratiæ dei gratis dantis videri nos controversia relinquetur. ut lib: de gratia xti contra pelagium et celestium cap: 16 4. dicit thyst: nec concludit contra nostros auctores illustrissimus albanus l: 4. responsionis cap: 4. fine. sed melius nos contra ipsum.

Quæ ob quæ ille albanus asserit controversiam ultimo sic la terminari ut nos concesserimus cui ipsis libera deliberatione consensum et influxum actualem non voluntatis sub ea obm ratione formali qua effective procedit et emanat a libero arbitrio esse in

genere causæ veræ efficientis effectum dei et operationē spiritus S. sedre
vera fallitur, nam primo dum hic noto dominio restat milegra contra
restia ait voluntas pro tua libertate simpler componere potest cum
hac eadem entitate auxilij a deo sibi misericorditer influxa
partiam sui consensus, determinatio, aut cooperatio quæ in genere
causæ veræ efficientis est effectus dei. quoniam ens virtus dei influxa vo
luntati sibi causæ physicæ consensus, non statim dicenda a latere virtutem
componibilem cum carentia consensus ut evidenter patebit ex ipsa re
gulate qua per virtutem sibi identificata a physica immediata causæ liberi
consensus, quin plena sibi componibilitas cum carentia eiusdem
consensus, imo quidem est physica immediata causæ liberi consensus et
eadem componibilitas cum carentia eiusdem. 2do. quia ad adunum
huchores societ: concedunt gd negari catholice ni pōt voluntē nrā eē
physice influxum eadem ad producendā liberā determinationem cogitem
dem, et influxū actualem hypernaturalem: unde gd hypernaturale
præcedit effective et emanat a libero arbitrio et de facto est effectus
dei et operatio spiritus S: in genere causæ efficientis. quin etiam nul
li concedunt nrā consensū et effectum in genere causæ physicæ efficien
tis gratiæ illuminativæ et effectivæ alij contra probabilissime re
gulantes ut plurimi extra societatē negant de quo infra dicemus
diffuse. Igitur in quæstione exposita n: 134. doctrina PP: dominicanorum
136 scola Recentiorū ab initio controversiæ negat illam physice applicari, effica
ciam aureli[illegible] in gratia physice predeterminante, licet gratia hanc
concedatur physicale absolutum in ordine ad actum primum: primum habitum
gratiæ et qualitatem habitualem aut non vitalem, et ita necessariā ad actus fidei ca
pientia cum ponere voluntas operatio ut possit. 2dum habet qualitatem et in
existibilem: quia in potestate voluntatis ut est illam rotundum influxum
acquirere, vel eum infusum repellere a se. tertio. talem qualitatē habe
re fideles pientes mitiores et infallibilitatem illarum et eandem concretio
ne cum operatione: ita ut cum illa componere voluntas ut possit cum virtute
operativa. quia dum physice practice ejidem potentiam contendem secun
da sola hypernaturalitate extenduat, ad eam ordo operatum causæ liberæ
creatæ qua tenetur a libertate movere se ut possit dum ad actus malos, nisi non
movendo primo liberum). imo promotione extendere voluit ad eius necessa
rias quia creata ex nro conceptu repugnat habere determinationē ad aliquem ef
fectum nisi illam accipiat a creatore actualiter influente ejusdem potentiæ
determinationem.

137 Hæc opinio a novitatibus vitio gd ipsius defensores nrā tenuit
obscurum, non est immunis: neq; enim physica determinatio antiquorum etiam

tore suo fratre Dominico Banez · qui centū ab hinc annis Salmanticæ flo
rebat cæteris ordine lectionis præcellens primi loci dignū partem Dñi Thomæ
cursu explevit anno 1584. hanc opinionis novitatem miror alios ordinis
eiusdē fratres Petrum à sancto Joseph Fullienses, disp. 1. sect. 12. Sebastia
num S. Thomæ aduersum R.R. gordā theolog. qui deterrimā phicā ad ac
tus liberos illi falsa assignarunt. vtra eam libenter amplexi. quinetiam
Fratres Josephus de vita Dominicanus siculus tom. 1. de gratia et prædes
tinatione recudi cū. edito Anconæ anno 1661. præfixa facultate et
approbatione iuridica ordinis deterrimæ phicæ nouitatem falsam
2da parte: disp. 2. s. 1. et tota reliqua disp. acerrime refellit illius
defensores ordinem deterrimæ istā eē diametraliter oppositā doctri
næ D. Thoæ. Antiquiores Dionys. Thomistas suos non agnoscentes, hum,
requiescat similem phicæ deterrimam afferunt plures et nobiles Ruizius ser
thom: de trin: disp. 29. sec. 6.

Sententia vniuersa tota vna tempore fuit et olim erit
omnibus, concedendam necessario positione notata n. 139. et gratiæ phicæ
prædeterminantem nuper descriptam penitus eē implicantem, obmur
murant alij theologici absurdis quæ inde limus nullam videri illam
murantes theologicæ censuræ oppositam sententiæ asserit: ita, sententia
nostra auxilium efficax n. eē conditione ipsū efficaciam sed naturam
efficaciæ: qualemcumq auxilio qd denominat efficax i partim extrinse
ca efficacia et ipsū est conditione compatibile cū carentia operationis
nec ipsi est penitus intrinseca infallibilitas effectus et certitudo con
nexionis cū operatione: in hoc oes conveniunt Auctores nostri, omnes non
eo conveniant in assignanda alteri parte constitutiva efficaciæ quæ
diversa controversia est probe dirimenda. hanc sententiam propugnat
et mirum in modū illustrant P. Molina in concordia. P. Suarez 2. t. 3
de auxilijs à cap. 2. ad fol. 8. et toto tom. integro de vera intelli
gentia auxilij efficacis, P. Ruizius tom. de scientia Dei. à disp. 28. usq;
ad 60. et tom. de voluntate à disp. 29. usq; ad 32. et tom. de mysterio
Incarn. 30. P. Lessius. Vasquez. Bellarm. alijq; oēs et præter oes externi
plurimi quorum copiosissimum syllabum post Paulum Leonardum just. 3
Lessens: lect. 10. ad 11. conficit P. Cruz tom. de scientia media historice
propugnate et ventilatione de 19. ad 43.

Supponimus tandē alienissimum eē quenquam vtriusq; scholæ contro
versiam à controversia D. Augustini cū pelagio et semipelagianis: Augustini
nostrum contra aduersarios eiusdem n. 3. qui non sententiam tenendam
vellent cū pelagiana et non cū Augustiniana. sed prorsus falluntur
ut ordine suo à n. 2. numerum 139 Doctrinæ D. Augustini affectus gratiæ
gratiam phicæ prædeterminantem, numquam illam sanctissimi pontificis

neganeris probo hoc dem̃ alteri dupliciter primo sit pellagiana doctrina n̄ fuit propter aequivalens propositionis definite ab ecclesia, neq; hugoniana fuit contradictoria eiusdem propositionis aequivalentis: sed gd ex diuina gra efficaciter sit talis cum qua voluntas potest componere carentiam operationis: est propositio aequivalens propositioni definite ab ecclesia Ergo haec propositio neq; fuit pellagiana doctrina neq; hugoniana fuit contradictoria huiusce propositionis. Aequi in hac propositione consistit doctrina nra quam praedeterminatores impugnant ut vidimus Cob. manifestum. quia duarum propositionum aequivalentium, una vera et altera falsa cū impugnat, alia impugnat dem simul cū et non cū. unde impossibile est hanc veritatem doctrinam fuisse propositionem aequivalentem propositioni definite ab ecclesia; et consequens est non fuisse hugoniana contradictoria eius modi propositionis. mi. plas. nam ha dila propositionem: voluntas pōt desistere et resistere endidati gra, cui consentit. voluntas pōt componere carentiam operationis cū endidate gra cui consentit. sunt aequivalentes ut infra probabimus et Bonaventura ostendemus n̄ possunt n̄ cē aequivalentes: aequi ubi loquitur de endidate gra, cui consentit voluntas, qua ex gra efficax: proferens secundam propositionem ad nra, et primam ad definitionem concilii laudat: sess: 6. can: 4. nec non contra sanctum Augustinum ubi dimus n: 124 Cob. adde gd Calvinista et Lutherani pellagianismum imputant Patribus Concilij Tridentini: proferentibus illum canonem qui definiendum divinam vocationem talem, cui resistere potest voluntas. de quo vide gd Lied aub libel. gaidu Leonardum part: 2. responsionis n: 99.

180 Secundum argumentum mihi ex demonstrationis hac forma. implicatorium est gd nō pellagiana et opposita hugoniano sententia, concedere gd gd pellagiani hugoniano negabant, sed non sententia negans gratiam physicam praedeterminantem concedit totum illud: ergo haec sententia negans gratiam physicam praedeterminantem neq; est pellagiana, neq; hugoniana et oppositae sententiae concedens. cons: n̄ est minus evidens quam maior, mi: demonstratur reproducendo integrum illud Augustini testimonium cuius extremum partem deliberavimus n: 124. sic inquit. si ergo consentiendo nobis non solum possibilitatem ut homo omnino nec velit, nec agat bene, sed ipsum quoq; voluntatem et actionem ipsi det, ut bene velimus et bene agamus quia n̄ sumus ut homines nisi quando bene nolle et bene agere, si ut dixi, consenserit atque ipsa voluntatem et actionem divinitus adiuvari; et sic adiuvari, ut obtineat id quod bene velimus et agamus, cuius cē gra dei persequitur christi dominum nostrum, quia nō sua non nostra iustitia facit ut ea tibi vera sua iustitia quia nostra abillo est, nihil de adiutorio

grā dei quantū arbitror miler non controversā nobetur · cece totū gd dicit Augst: pelebat et Pellag: cū dicijubat negabat, hoc am totū nihil ad rē facit, nisi illud ipsū gd magis catholicū veniem postulemus n: 28. et hyeronimus oēs ad animū principiū mihac melaria, protulerat in loco hoc testimonio, quo nil am plius Augst: pelebat et minus nihil negabat pellagius nullū inveniet verbum mutuare grā physice predeterminantis: aut gd non verificet de grā coditiue cōcomitabili cū tota operatōe.

181

Dices contra · mi predicto testimonio pobat Augst: grām, qua non solum reddat hominem volentem aut sufficientem ad actus salutares sed etiam talem qua reddat volentem et operantem ergo cū pelagio erat controversia n' tota de grā sufficiente ad eos efficaces & de grā physice predeterminante · dico · cons: ant: cū ima cons: ne: 2dam · quo enim argto probare adversarij possunt grām efficacem ad actus liberos et grām physice predeterminantem, et conceptus convertibiles ubi gdo de ipso agit agat de 2do · imo existimamus illos conceptus ei contrarios repugnantes mihi se; posse em simul repugnantes scilicet grām efficacem ad actus liberos, et grām destruentem libertatem actus quem infert, quam contendimus et grām physice predeterminantem. nil magis est non efficax ad operandū libere nam qua ipsa ediabit destructum libertatis in operando, probavit gdo d: Augst: grām esse necessariā ad constituendam nam sive ad posse qua est grā sufficiens: probavit etiam esse necessariam ad eliciendā in actu actualitate nam ipsam constitutam sive ad velle et operari qua est grā efficiens dato ex placet efficax, nunqm ita docuit hanc grām esse talem cum qua caritatem operatur componeret voluntas n' posse · imo vero a prin cipio diligendi est contra pellagium in libro de spiritu et lit: cap: 34 · usq ad finem multis nis generalis contra Semipelagianos: de predestinat: sanctorum cap: 7 · Augstinus talem grām docuit cū qua caritatem operatur componeret voluntas posse. ha em semper fuisse in Ecclia consentire v' consentire d: grām esse spiritū voluntis. posse hominem non consentire d: grām pivelit · credere v' non credere, esse in arbitrio voluntatis humanae · et alia qua dedimus, n: 6 · 134 · et 142.

182

CAPVT Secundum

grātia physica predeterminans excludit libertatem non quem hypothesis inferre.

Probat imo · grā physice predeterminans facit ēd voluntas quam non ut libera, id eo ipsa excludit libertatem actus, qua hypothesis infert ut liberos et terminet Lob: ma: probat · grā facies ēd voluntas operetur non ut eligens

operatōē ꝺee ꝑ̄ carentia operandi, sed ꝺ̄ voluntas operis non ut eligens
operatōē ꝑ̄ carentia operandi ꝙ̄ formalissime ꝺ̄ operis n̄ ut liberi.
Lob. ml. ad manifesta. nam ꝑ̄ necessaria operis n̄ ut eligens quem
oem ꝑ̄ carentia operandi: alij adeo ꝺ̄ voluntas operis n̄ ut eligens
operationem ꝑ̄ carentia operandi operis modo n̄ ditrio sui à non necessa
ria, hoc est operis ad modū ꝑ̄ necessaria, et quem ad modū ita n̄ est li
bera. ma: oppositū dis. nam antegā voluntas eligat operationem ꝑ̄ caren
tia operandi grā, hic ꝺ̄ determinans dat voluntati operationē deter
minate, et determinate negat aut excludit carentiā operandi, ut constat ex
illius ꝓditis negotiis n: ilb. sed ex ipso n̄ relinquit voluntati ipsi
onem electivam operandi ꝑ̄ carentia operandi: quomodo enim
eligeret unū ꝑ̄ altero tia ante oem electionē sibi ꝺ̄ ipsi unum
tandū extremorū, hoc est, ꝺ̄ determinate operandi et determinate negā
aut excludi carentia operandi. quomodo voluntati ꝺ̄ determinate
ad ignē ꝑ̄t sincere dici: appetitū libi ignē et aquā ad ꝺ̄ volueris ꝑ
nīa mundi. similiter ab omni illius electione per cōtrariā
connexionem ꝺ̄ determinate cū igne solo alligat manus ad ignem
exclusa aqua &.

283 Confirmat ex ꝺ̄ Thoā asserendo hoc ipsum diversimē miles cui
libertatem ex necessitate, alterius ni secundum dict. 2m. q: unica.
ar: i: cernere, docet, ni solis intellectū habentibus ꝺ̄ ꝓdeterminate
electivam, ut sibi ꝺ̄terminans finē et actum, et concludit: ꝓdeter
hoc ni solis intellectū habentibus libertatem arbitrii universis nō
n̄ illis quorū actiones non determinat ab ipsis agentibus, sed à qui
busdā alijs causis ꝓrioribus: neg dicas voluntatem ꝓdeterminan
determinari actionē suam, alias adeo non excludi ab illa ꝓdeterminate
electivam, quia ꝺ̄ Thoā loquit de agentibus quorū actiones n̄ deter
minant ab ipsis. vbi subtiliter respondit quia ly n̄ determinat ab extra, excel
dit ꝺ̄terminatē ab alio ut ꝓdeterminate ex responsione ꝺ̄ primū vbi ꝺ̄ Thoā respondit
n̄ deo n̄ tollere libertatem arbitrii creaturis non inquisitionē contra eligat quia
hoc pertinet ad nat. ignorantem: subtili ām quia ad hoc ꝺ̄ determinē huius
libertatis n̄ est ꝓdeterminate ab alio sed ꝺ̄ se ipso: et ni hoc concedat ex ꝓximo libertatem arbi
trii competere deo et creaturā: probatur a distione 3ij gab: i: ad i: corp: ita
explicat libertatem creatam: ipsa ꝑ̄ voluntatis, quia ni se est indife
rens ad ꝺ̄ plura: sed ꝺ̄ determinate operatur in hunc actū actui ꝺ̄ n̄ ellum
non est ab alio ꝺ̄terminate sed ad ipsa voluntate. ecce ad libertatem
et totalē electivam docet pertinere ꝺ̄ voluntatis actus non tibi ab alio
determinate: alij quibuscūq dicant adversarij voluntem ꝺ̄terminatā à deo
determinare ex hoc ejusdē voluntatis actus est ab alio determinate. Carlonius
vero contradicens ꝺ̄ Thoā. inquit sanctus doctor ad causas necessarias
requisitas ad libertatem: ad ni naturalis actus progrediatur ab agente

sed hꝰ delernaõ ad hunc actꝰ si ē abagende ab eo qui agenti talem naꝝ dedit, pergit ad hunc actꝰ delernabꝫ est. ecce dorcas delernauit chꝛ
liam ad actum non ea abagente naãli aut ne cessante sed ab illius
auctore, qui talem naꝝ illi dedit pergit ad hunc actꝰ delernabꝫ
est. ofᵗ deus dans gdelernaõ phica voluntati talem naꝝ illi dat
pergit ad hunc actꝰ delerminata est nihil gra nisi ex eo gd naã hꝫ
per quam nihilꝫ delernaõ sib dicta ꝛ midebit ut voluntas nõ hꝫ
delernale ad unum ely, deo operꝫ hunc delernale actꝰ nisi liken
non ut eligens, sed ut cã naãlis. Cab. 184

Ad robꝰ 2do. graã phice delernans ita facit voluntem queri
conversionem vg ut illam reddat simpler impedita ad carentiã conver
sionis, sed eo ipso excludit libertꝫ ista in conversione Cab. probatur:
ita facit voluntem queri conversionē ut ipsa graã sit voluntati
meritabile impeditꝫ carentia conversionꝫ: ad voluntas habens
meritabile impeditꝫ carentia conversionis, ex hꝫ per ipsꝫ impeditꝫ
reddꝫ simpler impedita ad carentiã conversionꝫ Cab. ma cõsta
ex ꝛ: i gꝫ. ubi dicebaꝫ ista graã meritabilis voluntati ol nõ conjuncti
libꝫ cũ carentia operis, eidem erit impeditꝫ eiusdi carentiæ sim
pediti ꝛ erit enditas eẽnter nicam possibilꝫ est illa ol meritabilis
pot ꝛ reddꝫ, si vles, aliam definitionẽ impeditꝫ meritꝫ criteris: gia
impeditꝫ est meritabile ꝛ simpler impedita: ad voluntas habens sim
pler impeditꝫ per ipsꝫ reddꝫ simpler impedita: Cab. Confirꝫ hanc nõ
deo impeditꝫ meritabile pot nõ reddꝫ ipsa simpler impeditꝫ gia erit
bile alꝫ: ad oppositꝫ constitutꝫ dꝫ nõ impeditꝫ meritabili ꝛ hanc simpe
ditꝫ reddꝫ eam simpler impeditꝫ, gia meritabile est. Cabꝫ dꝫ
cursus videtꝫ esse ex eis considerandi hominꝫ qui naꝝ suo claudꝫ
oculos ol lucem eis meritabiliter occludunꝫ ab alis: ideo illi videꝫ
simpler impedites ad videndum ꝛ nonne meritabiliter impeditꝫ ad
dũ accendã simpler impeditum, sicut meritabiliter non reddit patꝫ?
Confirꝫ. Ista, gia amor meritabilis injustꝰ voluntati qualis vg
est amor beatificus reddit istam simpler impeditam ad carenti
am amoris: ergo ad ng, voluntas expedita est, ut a se depellat
meritabilem amorem ng. expedita est, ut cum amore eam portet
carentiam amoris: ad utrumꝫ modo ꝛ est expedita voluntas, sed eui injun
ditur graã phica delernans ad conversionem, ipsa reddit simpler impedita 185
ad carentiam conversionis hanc graã.

Confirmaꝫ sic nõ precedens signa phica delernans ad conversionẽ
non reddens voluntatem simpler impeditꝫ ad carentiã conversionis relin
quens voluntatem simpler expeditꝫ ad carentiã conversionis, sed
expedita eligendi tempore nisi delernaõ impediaꝫ: sed ꝛ relinqꝫ

ita expedita Cor. mi. plas. pa signa phica pdeterminans ad conversionē
religiuers voluntem simpler expedita ad conuertibile ad conuertibile conversionis salū
quenel voluntem simpler expedite ad ponendū impeditū cēnller exclusi
um eiusdē grā pdeterminati, sed hoc ipso talis voluntas est proxime
expedita ad excludendū a se grā phica pdeterminante ita infinitum: C
do ipso talis voluntas erit proxime expedita ad ponendū ultimum non
videlicet ad repellendū a se grā pdeterminantem qui repellens ni pdeter
minans liquet ex secundo dicto notato num.: 136. mā: contrahi grā caretia
conversionis est impeditum cēnller exclusum conversionis, et como
quenler cēnller exclusum grā pdeterminantis connexa cum conversi
one quemādmodū carentia formā ni alterū ni volū excludit formā
pdeterm excludit consequenter unionē connexā cū forma. mi. ad
dibet nam voluntas qua nōc est expedita non ad ponēdū mō se
impeditū cēnller exclusum grā phica pdeterminantis ad conver
tionem est expedita ad excludendū a se talem grā quae cum termi
convertibiles, posse ponere mīa exclusorum, et posse excludere sic
ut convertibiles sunt ponere impeditū excludens, et excludere.

186 Probat 3tio Conclud grā phica pdeterminans facit, per cōtra
riam ut voluntati petri ny sit simpler impossibile falsificare ista
propitionem petrus convertitur, sed ex ipso voluntati petri est simpler
necessarium ni falsificare illa propitione alij, alias converti: Ergo
phica pdeterminans facit per contrariam suam ut a tali voluntati sit
simpler necessarium converti. Facit ne tali voluntati sit simpler
contingens non converti, Facit ne tali voluntati sit liberū libertas
indifferentia non converti. prima Consyllia liquet ex forma syllogismi
reliqua duae consequentia sunt manifesta nam quia non est necesse
talem converti, non est contingens non converti, aliquin est contingens
contingens ultro, contradictorium. rursus quia est liberū libertas in
differentia non converti, quia libertas indifferentia creata includit cēnller
contingentiam liberi, mi. contra. eodē principio de impossibili
tate primi termini contradictorij stante necessitate alterius. mas
vero probatur hoc syllogismo: omnis hoc habens grā phica qua
pdeterminante ad conversionē convertitur, sed petrus habet grāam
phica pdeterminantem ad conversionē Ergo petrus convertitur. Syllogismus
concludit ni prima figura. voluntas petri neg ultimum, posse non
esse neg. alterū falsificare pōt quia hoc vetat omnino secundum ei
tertium liquet praedicti grā predeterminantis notati num.: 136. vo
luntas igitur petri falsificare non pōt propositionem affirmativā
conversionis qua a conclusio deducta per legitimā consequentiā aliquin
voluntas posset facere, de ex vero inferretur falsum, ad a contingente
ni consequentis non valeret ad contradictorium antecedentis ergo

utrumlibet identificata ꝓpositis cū eodem tertio bene distribuet distributo non identificabuntur inter se ꝙ conclusione ꝙ hui⁹ ꝙiuncta conversione artis silogistica multiplex chimera inuoluitur. 187

Probat 4to. Stante ꝓma ꝓtice ꝑdeterminare me ad conversionem cēt certaliter indefectibiliter et necessaria sicut deus, non cēt mihi contingens conversio aut libera libertate indifferia ad respectum mei ꝓprie ut, ꝓma ꝓtice ꝑdeterminare me ad conversionē ac ei cēt certaliter indefectibilis et necessaria sicut deus. Omnis conversio respectu mei ꝓprie est ac si mihi non esset contingens aut libera libertate indifferia: Sed mihi ꝑdeterminare non est libera et contingens conversio: ꝓbat hec cons: quia si cēt mihi libera et contingens si mihi esset ꝓprie ac si non esset libera et contingens ad asserendū libitū contrariū et denotādū contradictoria oppositū. ma: ꝓbatio est evidentissima. quia creditus certaliter indefectibiliter et necessaria sicut deus, nō pōt connecti cū conversione contingente quia admodū deus ipse nō pōt connecti cū conversione mea aut alia entia contingentia; sicut enim iuxta contingentiam termini cū quo creditus connectitur, et sine quo existente existere ipsa non pōt, ipsa e contingenter defectibilis, ut: patet quia tam impossibile mihi e impedire aut tollere existentiam ꝓmā ꝓtice ꝑdeterminati, qui e mihi impossibile impedire aut tollere existentiam dei: Sed cōsequentia maioris contra hanc relationem impossibilitē ad exercitā ꝓmā ꝓtice ꝑdeterminatis potuit a deo impediri et auferri si ei nō pōt re 188

Probat 5to. deficiente requisito certaliter necessario sive ad conversionē sive ad carentiā conversionis ad nū e in potestate voluntatis, voluntas nō e proxime libera siue ad conversionē, sive ad carentiam conversionis: Sed voluntati habenti ꝓmā ꝓtice ꝑdeterminante ad conversionem, deficit eiusdē requisitū ad carentiā conversionis, et voluntati nō habenti ꝓmā ꝓtice ꝑdeterminantem ad conversionē deficit eiusdē requisitū ad conversionē: Ergo, ꝓma voluntas est proxime libera ad carentiā conversionis neq; secūda e proxime libera ad conversionem: Nulla voluntas est proxime libera ad conversionē et carentiam conversionis ad formalissime est bolli de medio libertatem indifferia. patet hec consequentia, quia nulla voluntas ad conversionē et carentiam conversionis est proxime libera nisi habeat omnia certaliter requisita ad utrūq; vel saltem habeat ꝓmā cōparandi sibi illud ad quod: nulla aūt voluntas potest facere quin aliquando mutata sit, ut vel habeat simul vel habere possit ꝓmā ꝓtice ꝑdeterminantem et illius carentiam quarum una est ꝓxima requisita certaliter necessario ad conversionē et altera ad carentiam conversionis. ꝓma consequentia liquet ex premissis. ma. negari nō pōt quia voluntati habenti ꝓmam ꝓticē ꝑdeterminantem deficit eiusdem ꝓxima carentia, quia e requisitum certaliter necessario

ad carentiam conversionis ut voluntati non habenti gratiam
gratum, ipsa predeterminatam dicit ipsa determinatio, qua est requisita
et fallet necessaria ad conversionem, quidem tam impossibile esse
non sine prædeterminatione conversionem, quia impossibile est ponere
sine carentia prædeterminationis carentia conversionis: hinc videtur non
prædeterminationis neq; prædeterminationis carentia est in potestate voluntatis
mee: si tibi non videatur credere necesse est dicas homine detento in
obscurissimo loco ubi nullam penitus lucem comparare potest habere nihilominus proximam libertatem videndi, deoq; quando vult legere horas canonicas, similiter carentem medijs necessarijs et impotentem aquirere habere nihilominus proximam libertatem consequendi finalem libertatis finem.

189 Probat dicit, quod ipsa predeterminatio ad conversionem
est necessitas antecedens, prout contradicta a necessitate conse-
quente: sed necessitas antecedens prout contradicta a necessita-
te consequente excludit formalem rationem libertatis Et. mi.
admittit ab omnibus. me; probat: nam quod ipsa predeterminatio ad
conversionem est necessitas conversionis nihil pendens mi tua ac
istantia et mi tua meritabili; illatione ab omni libera voluntatis
determinatione, eiusdem voluntas nisi neq; existam dabili
quod neq; vim inferendi, neq; ullius existiam aut vim inferen-
di potest impedire, sed necessitas operationis nisi independens mi tua
existentia et mi tua meritabili illatione ab omni libera volun-
tatis nisi determinatione, est nobis necessitas antecedens prout con-
tradicta a necessitate consequente Et. mi. constat ex D. Anselmo
li. 2. cur deus homo cap. 18. et lib. de concordia liberi arbitrij
cum præscientia et prædestinatione cap. 2. ubi utramq; necessitatem explicans do
et antecedentem opponit libertati et consequentem non opponit; quale
nus antecedens est independens, et necessitas consequens dependet
a libera voluntate qua fundet in ipso actu ut libero, quæ est ita esse
esse est similimo modo utramq; necessitatem explicat D. Thom. li. 2.
de civit. cap. 20. ubi inter alia dicit, quod illa necessitas formidanda
est quæ non est in nisi potestate vitanda vel libertatem destruens
est, quæ est in nisi potestate.

CAPUT TERTIUM

Refelluntur varia solutiones quibus adversarij
conantur libertatem indifferentiæ cum
infallibilitate prædeterminantis.

190 Ad solvendam libertatem indifferentiæ cum infallibilitate divinæ præmotionis
antiqui ipsi ponunt non omnes adversarij eadem viam incedunt. audiij

Caietanus, prima part: q: 22. art: 4. de hac dubitatione nihil scriptum reperi in S: Thoma, quoniam nullibi eum eum hanc movisse videor, sed semper diduxit ad salvandā contingentiam: ni aliij quoq; doctoribus nil habentibus compertis ad quæst: istā, ritiq; communiter dicunt de tempore composito et diviso. De necessitate ex consequentia et consequentis ob. sed hæc oīa intellectū non quietant. hac Caietanus principaliter niti videtur S: Thoē niteretur qui quale unde initiū controversia floreat, ex quibus primo constat non esse intenta mentem d: Thoē concordiā de providentia cū libertate sua ratione ita declarande: secundo constat, nonum concordia genus esse ab antiquissimis: n: 139. constat 3tio, solutiones hic refellendas intellectui reperiatur, quibus ab omni ab ad aliam magno volitent solutiones.

Prima igitur solutio dicit quod libertas non excludit ita certitudinem physica ordinationis quia hæc ordinatio dependet a deo ut volente ea creata se libere determinet ab quoq; ad eligere quamvis pro certitudine operationis. respective primo. nam d: Thomas relatus n: 139. dicit, liberum arbitrium secundū formalem communē deo et creaturæ salvari in hoc q̄ determinatio pendet ab actu, non ab alio ab alio sed a se ipso: nempe donec hunc et libertas ab ipsa volentis, quod determinate se ad hoc vel illum, non est ab alio determinate sed ab ipsa voluntate. præterea quæst: 9: de malo. art: 3. ad 7um. sensibile. voluntas cū sit ad utrumlibet per aliquid determinetur ad unum scilicet per conditionē rationis, nec oportet hoc esse per aliquid agens exterius sicut, tandem quæst: prima de pot. art: 4. ad 3tium arguebat dicendū quod licet causa prima maxime influat in effectum, tamen eius influentia per causam proximam determinatur. similia habet prima pte q: 9. art: 6. ad 3tium. et quæst: 10. art: 4. ad 3tium. aliqui prædicta omnia falsificare quamvis physica predeterminatio det ut voluntas sit determinate se libere determinet et quoniam ut eligens operationem pro carentia operationis: sed adhuc hoc omisso physica predeterminatio videtur falsa doctrinæ d: Thoē. art: subtracta probatur: quia processus, sine defectu physica predeterminationis, determinatus actus esse ab alio, videlicet a predeterminante et predeterminate, nempe est ab alio determinate ad voluntas determinate exeat in hunc actū: demum, influentia causæ primæ non determinet per causam proximam sive actū, sed illa potius influentialiter predeterminet. respective ad. 9ū in replicat in determinis ad diligendo voluntatis ad unum sibi diligendo voluntatis ad libertatem electionis unius pro altero; quomodo implicat dicere diligentia ad animam ad corpus ut sit diligendo ut anima pro libito uniatur vel non uniatur uniatur.

cum hac vālis corpore, phica am̄ pdeterñaō n̄ minus connecti ost connu
bit voluntem determinate cū operatō quā unio animæ cū corpore.
reſſiliter ghō quia omnia acta poriba á n: 1824. per compa
rationem ideterñaōis cū operatō retinent totā vim si mutabo terñō
fiant per comparationem pdeterñaōis cum electione operatō prout
pria carentia operatōis.

192 Secunda ſolutio communissima ad. phica pdeterñatō nihil
á voluntate actum sed etiam medium actus; quia illa lapis instrumentū d:ni
lumbatis efficaciter milendentis non actū liberū et illius libertem continet
nisi efficacitatem d: lecentis efficacius am̄ de decreto milendentis non
actum liberum nihil inferit actū, sed etiā illius libertem, qia quo
ad ultimum voluntem è indifferentiabilis ut exigit docet d: Thom̄ pri
ma parte qs: 19. art: 8. corpore, ad contra ech, nam implicat milen
tis qd phica pdeterñaō sit instrumentum d: volentis, efficaciter
milendentis non actū libertē et illius libertem, Conclusio multis
artis adstruit: quia implicat milentis qd per instrumentum exterius
excludatur et impeditum effectū d: voluntas efficaciter milendi sed
effectum; eiusdem talis voluntas est maxime immediate effectiva
talis necessario, sed phica pdeterñaō est instrumentum exterius ex
cludens aly impeditivum libertis actū Seb. mi. phas. etiam argtō
supra facto quorū nullū dissolvit hac solutione. Confirmatō pōt
pdulardo ab adversario definitione instrumenti excludentis et impe
diti hac: Instrumentum impedimenti alicuius terti nullo certe asserit nisi
haec: aequivalentem, videlicet ee illud qd n̄ est ab eodem recipetti
ble cū tali terñō est eodem inevitabile ab agente. Confirmat sicut ead:
Thom̄ quia est loco notō obiecto primā radicem et ultimā resolutionem
libertis nostrorū actuū n̄ reducat ad causas proximas contingentes sed ad
deum est volentem illos contingenter evenire: addit hi instrumenta quae dem
tuales milendi illos contingenter evenire in hac verba. nulli am̄ quidam
fieri deus necessario quia contingenter et ideo quibus dā effectibus ab
duris causis necessariis quia deficere possunt, et quibus effectus de quibus
tale proveniunt: quibusdā am̄ ab duris causis contingentes ac defectibi
libus aequibus effectus contingenter eveniunt. modo ac. phica pdeterñatō
non est instrumentum contingens ac defectibile in operando, quadcunque
requirit d: Thom̄ ut effectus contingenter eveniat, sed potius talem, ut
deficere non possit ab operando pter eandem connexionem sua cum
actu pdeterminato: Oratio d: Thom̄ non est instrumentum dei ad ac
tus contingentes aut liberos.

193 Tertia ſolutio. phica pdeterñatō non ladere libertatem

quia non pertinet ad actū primum, sed v̄ ad actum 2dū v̄ ad actū intermedium legis mera applicatio virtutis creatæ. Contra istos. nam ad actū mere dictum inter primū et 2dū inter eos nullus philosophus distinxit imo D: Thomas ex dictis cum adaguale dividat actum eadē est in primū et 2dū vel ly vel ex prima part: q: 48. ad: 3. et part: i. de pœn ad: i. propterea primi defensores prædeterminationis dicunt illam se habere per modū pœn et pertinere ad actū primum; ad quā sic auferebat pœn voluntati non habenti prædeterminationem, descendentes ad actū 2dum ut eo illam collocarent, postea videntes nomine prædeterminationis significari aliquid simul aliquid eū prædeterminatione creatā in actu 2do sed procedere retrogradientes tandem per semen prædeterminatis ponerent in quodā actu intermedio: Contra 2do. quia abicuncq; ponat physica prædeterminationem excludit ipsum libertatis ut ostendimus angelus proposuit d 182. quæ omnia n̄ exemptione actus primi v̄ secundi sed ex ipsa formali essentia, quā secundo post quocunq; ponat de prædeterminatione assumpsimus.

194 Quarta solutio physica prædeterminatione n̄ ladat libertatem quia n̄ datur ad posse sed solum ad ipsum operari; requisitum ad n̄ pertinens ad posse, sed ad dū ad operari, connectitur cū operatione sine latione libertatis ut patet in actione qua fit actus liber. sed contra primo. nam etiam si detur latitudo ad operari prædeterminationis, datur cū certitudine tota ut nemo negat, sed per eam tota libertatem ladit ut colligunt ora nra aristotelis: Adhuc ora maxima violenta: Confirmatur prædicto ad advertasij ad hoc qui vinculis mentalibus necessitat ad decernendum sedeat liber vel necessarie; evidens est sedere necessario, atqui vincula n̄ adhibentur ut possibile sedere sed tandū ut sedeat &c. Disparitas inter prædeterminationem et actionem actus liberi est aperta, prædicto est entitalis voluntati et meritalis prædeterminationis. Contra 2do. physica prædeterminatio datur voluntati ut absolute possit componere operationem cū ipsa physica prædeterminatione: sed nullus n̄ aliter potest operari nisi qualenus potest componere operationem cū ipsa physica prædeterminatione. Hæc datur voluntati ut absolute possit operari: Pertinet ad posse absolute operari quod constituit libertatem, utraq; consequentia constat. mi. patet: quia si voluntas potest operari qualenus n̄ componere operationem cū ipsa physica prædeterminatione potest operari qualenus componere operationem cū carentia physica prædeterminationis. contra primū illius pbationem positū n: 136. ma: evidens: quia datur voluntati ut cum illa facias quod tibi illa facere non potest: sed simul illa componere cum illa operationem non potest absolute voluntas quia hoc est penitus impossibile &c.

195 Quinta solutio quam physicæ prædeterminantem n̄ ladat libertatem quia illius connexio cū operatione non est necessitas consequentiæ ad quam

necessitas consequentia, quemadmodū d: scitia de peccato Antichristi et d: revelatō de peccato petri nō laedunt libertatem quia licet illis positis illud peccati sit necessaria hā n' è necessarium peccatū illatum. Sed Contra: quia necessitas consequentiæ tunc solū separat à necessitate consequentiæ, quādo antecedens necessario misereri eius simpler evitabile voluntati, qualis est scitia et revelatō de peccato, quādo amans: necessariō misereās non è simpler evitabile voluntati, qualiter se habet physica predeterminatō hanc è inevitabilis necessitas consequentiæ à necessitate consequentiæ et sub consequentia necessaria necessarium è consequens n: 186.

196 Sexta solutio. libertatem nēq; conservari virtualem sub physica predeterminatione, quia licet haec sit formaliter necessitas ant: et hā acquisitam necessitas consequens, eo ipso predeterminatō est consequens ad decretum dei efficax atque præcontinens nēq; libertas: et raro huius præcontinentia, potentia est nēq; voluntati operari ex predeterminatione dei, aly, ~~cōcursum~~ operari ex predeterminatione propria sua. probat atque id notat efficax Gonetus hanc de gradual: Disp: 6. art: 3. §. 2. non minus conservatur libertas quādo continuatim cum suo effectu quā quādo consurgit cum sua causa: sub qua nēq; libertas est decretō dei predeterminans ab eternitate physica predeterminatione, non minus cū tali decreto conservat nēq; libertas, qm̄ conservat simul cū actu nēq; libero. Confirmatur aly: quia physica predeterminatio n' est necessitas operandi absoluta, sed solum necessitas ex hypothesi, predeterminatō est decreti predeterminantis dei atque necessitas ex hypothesi non ladit libertatem, ut patet in necessitate amandi quā affert actu amor ipse liber ex hypothesi qd existat in voluntate. Sed.

195 Respondet imō. nam quacunq; necessitas ladens libertatem quae imponat à deo creaturæ est necessitas consequens ad decretum dei efficax in quo præcontinet creata libertas, sed nihilominus eiusdi necessitas libertatem ladit, ut patet ex scriptis, et liquet in visione beatifica, nec non in vinculis adamantinis quibus deus ligare posset hominē ne curreret: Ergo predeterminatio sit isto modo consentio nihil probat: 2do. nam ipsum decretum predeterminans inevitabile ladit libertatem et contra illud formaliter atque ipsa facta contra predeterminationem, sicut decretum habet eadē potentia inevitabilitatis et insuperabilitatis connexionis cū operatō. Physica predeterminatio n' solum per se formaliter sed etiam per equivalentiā ad decretum ladit libertatem. Tertium, nam si sua voluntas libera predeterminatio præcontinet in decreto dei volendo predeterminative nēq; actu liberum; similiter nēq; voluntas præcontinet in eodem decreto dei, sed præcontinentia

nrā delerminācis sufficit ut perinde sit nrā voluntati, operari ex deler
mīne dei, ac operari ex delerminē sua, similler pot carentia
nrā volitionis sufficiet ut perinde sit nrā voluntati velle per
volitionem dei ac velle per volitionē suam. id am non tinere
ta exigitur.

198 Ad secundum refutatur solutionis petitio n: i gs. negatis. qđ
decretum dei delerminans efficaciter ac infallibiliter operande nrā
voluntatis, et ad illam imitens phica delerminē libet sit
decretum, cuā libertis nostra, nempe dei, non sit est cuā liber
tatis nrā nisi impeditiva et destructiva: quē admodū decretū dei
efficax de morte nra, et ad illam obtinendā inimittens callidam
felinam est qđē decretū cuā vitā nrā nempe dei, n sit est cuā vi
ta, nisi impeditiva et destructiva ad Corpis: ne: nra: nam neces
tas qua est ex hypothesi phica delerminis est necessitas absoluta
non minus quam necessitas absoluta amoris est illa qua contrahit
in hypothesi visionis beatifica, nā: qia necessitas absoluta est
illa qua ladit libertatem operandi, at necessitas qua simul et ante cedens
et inimpedibilis ladit libertatem operandi; aliquin nulla necessitas
libertatem ladet, qia nulla est nisi ex hypothesi sui ipsius, necessitas aut
qua est consequens libertatem et qua consistit in ipso exercitio liber
tatis vel in aliquo pendente ex illo, qualis est necessitas amandi con
sistens in ipso libero amore ut debitarie voluntatem liberte nihil
dit; disparitas utriusq; libertatis tam aperta ac est diversitas
horū delerminū impedibile et nobis et irritū pedibile, ita explicat
utranq; necessitatem dī Thomas 2do phisit: pd: ite.

199 Septima solutio contendit nrā phica delerminabilem esse
necessitatem operandi consequentem formaliter qua libertas nra
tollitur non tollitur etenim pdelerminē ad amorem vel non odii
tione sui incompatibilis cum carentia amoris ad nrae ipsius
amorē, quē admodū pot volitio pro ut habens amorem ecclesiae
dis carentiam, non nrae sui ipsius, sed nrae amoris incompa
tibilis cū sua carentia. contra istos. quia intendit perfectum
argta nrā, nam licet pdelerminē sit incompatibilis nrae amoris
cum carentia amoris tū, facit qđ voluntas operans non ut eligens
ob. Contra: 2do. nam visio beatifica est incompatibilis nrae amo
ris ad ex illati cum carentia eiusdem amoris; ipsem amor illatus
ex visione non minus incompatibilis cum carentia sua, quam est in
compatibilis phica carentia amor illatus ex phica delerminatione

aliqui vitio beatifica impedit nilominus libertatem ministrio ceteri pdeter
nad. Contra 3tio. nam ptica pdeternaõ per se forsan misericordia
amorem excludentem ceteraliter caritatem suam, ad quia vero misericordia
necessario amorem excludentem ceteraliter caritatem suam, excludit eã
dẽ caritatem, & per se etiã forsan illam excludit. mi. patet: quia mi
fervendo terminum excludentem excludit; paritas detur pta de vo
luntate prout habente amorem nulla est, quia voluntas prout ha
bens amorem, habet libere ly prout, alij, adeo libere excludit
à se caritatem amoris, voluntas aũ prout habens ptica pdetermi
nationem, non habet libere ly prout, alij adeo sine libertate exclu
dit ab ipsa amoris caritate.

200 Octava solutio, libertatem non ladit ptica, nec pdeternaõ
non est necessitas, sed pura infallibilitas operaõis pdeternans et non
necessitans. Contra 8vo. quia nulla est infallibilitas amoris sua
visione beatifica, sed nilominus tamen suavitas infallibilitatis
necessitat et non pure pdeternat. Cũ minus necessitat et ñ pure de
terminat, minus aut nulla suavitas ptica pdeternaõis. Contra 9a.
nam cum ista suavi infallibilitate ẽ pósit v. g. ñ pósit voluntas pde
ternata caritatem operaõis, aut talem pósit aut ñ pósit cum in
fallibilitate impedire, & sic non pósit permanent misericordia magna
probanda lectione libertis, ergo omne ñ impediblile inimpedi
biliter et necessario miserere operemur pro non operaõe contra
pósit proxima indifferam voluntatis, sed am voluntas vel impedi
re pósit suavem istã infallibilitatem vel talem cum illa
componere negaõe operaõis iam n. est ptica pdeternaõ ut
liquet ex nihil ergo. Dicunt hanc infallibilitatem determinare volũ
tatem per modũ libere potentiæ non per modũ naã, sed
qui hoc dicunt egregie petunt principium et pro nulla con
clusionis probande. Item concludunt ñ plectam quod em est deter
nare per modũ naã nisi necessitare, et determinare per modum
liberi qd est nisi libertatem non ladere.

201 Decimus, dis patabit colligens dentissimã ex hac positione
quod ex inimpediblili sequitur per necessariã connexionem actum
impediblile et necessariam, id delicet loquendo de inimpediblili
simpler non de inimpediblili ex tota suppositione qd semel ex
istat, qualiter est impediblis divinæ scientiæ de futuris contin
gentibus et revelaõ de peccato futuro, quia quia vera ladat liber
tatem futuri ex nihil præcognita aut revelati quia talis scie
tia est simpler et absolute inimpediblile à voluntate creata

ut in Loci: de deo d: n: 232. exponimus. propositio nigriam notata est
verissima, cum propter aliam propositionem num: 35. tum præter alia ad
dicta d: n: 182. quæ omnia probant libertatem Dei antecedente in
impedibili ~~impedibili~~ impedibiliter influente una determinate extremi.
eandem probatam propositionem docet S: Anselmus cit: n: 189. et S: Augst:
ibidem, nec non l: 3. de libero arbitrio, cap: 18. ubi sic discurrit
quis enim peccati in eo qd nullo modo habere potuit peccatum non Deus
habere potuit. et l: 2. de civit: cap: 6. dicit mentis actum voluntatem non
bonas quidem recte vel perverse vivimus, non ex nec necessitate qua
non odimus nec nra potestate. aliqui necessitas illatis existente antecedente insuperabili
nec in nra potestate. Deus dedit antecedente iuxta Augst: constituit
a peccant voluntates quibus recte vel perverse vivimus qua sunt voluntates
nec liberæ eandem propositionem docuit D: Thomas l: 1. peri hermenias lect: 14.
ubi de pot activa inquit ista pot determinata ad unum qd impedivi
non pot convenienter est qd ex necessitate reducat in actum prout præsentia.
eandem propositionem continet doctrina innumeralium doctorum quicquid
certiam de præscitia ea libertate futurorum actuum explicant per eri
labilitatem scitia in deo deperditam ab eritabilitate actus creati
liberi.

Stor de propositione utilissima notare debui quia aliqui ex ad 202
versarij tirhodier ab ea propositione atque determinandi nunc nitentes
asserere illam fuisse damnatam a Sixto 4to contra quam doctorem Lovaniensium ~~Sixtus~~ cuius sententiam
fuisse [illegible] damnatam
timonium nullius auctoritas, nempe dicta illa P: Bellemeri quibus nullam
fidem adhibendam et a nullo rite allegari declarat Innoc: x. in decreto
lato a notis nri pri: nec maioris auctoritatis est testimonium alicui quorundam
Lovaniensium quia Conches hic fallitur tract: de pecat: disp: ad 7. n: 198.
tum quia illud erat omni exceptione maius, tum quia illud constat ante prone
dum eminentissima auctoritati Cardin de Lugo qui disp: 20. dubitat
sect: 6. authentico exemplari missum fuit ex Lovanio et litteris eiusdem
academiæ comprobat propositionem illam a fuisse damnatam; et idem mi
rum est, ti nona ejusdem propositiones a pie apostolica damnatas, sicuti nec
damnatiorem ei eam propositionem in sensu notato constat ex dictis.

CAPUT QUARTUM.

Reliqua duas obiectiones refutantur.

Prima eius eorum qui procurunt ad medium iudicij corrigere 203
tionem cum qua ipsa determinante, eo enim ipso qd voluntati debet
natus ad conversionem progenies bonitas conversionis iudicio medie
nale, sive perpendente motiva meritantia alij, eam motiva retrahe
bia voluntas non necessitabitur sed permittit indifferens ut vendat

ad dca ꝯ non ventat. Contra ino. nam iudiciū istud indifferens vel pōt componi cū aliquo impedlo libertatis v̄ cū nullo pōt componi si cum nullo, ℓ non pōt componi cū ꝓhica ꝑdeternaōe, quā ōia nō aygta adhuc misoluta probant eē impedita libertatē. si cū aliquo pōt componi, ℓ ex tali vel iudicio existente non probatur libertas componi cū ꝑdeternaōe ꝓbabit cons: gia ex illo iudicio existente non probat. carentia impedimenti cum quo probat illud iudicū cō geni, sed libertas constat ex carentia impedimenti sui ꝓb. Contra secundo, gia quā ꝓhica ꝑdeternans debuit sub illa midstria iudicij esse quā ꝓhica ꝑdeternans, sed ad talis est libertatem ludis de gladi aygta facta ℓ bona solutio non est midstria iudicij.

204 Secunda solutio est aliquorū confugientiū ad multam ꝓto vitalem gratiae ꝑdeternaō conversionē procedit ni genere causæ efficientis et subiecti conversionē ni genere causæ realis, multa enim sunt oritas ni diverso genere non implicat. hinc colligunt ꝑdeternaōē ad conversionē compossi cū illius libertate quia illam praecipuo nit ni genere causæ realis aut dsp positive. colligunt praterea carentiam ꝑdeternaōis ad conversionē eē impedimentū hominis carentis ꝑdeternaōe, quia illam impedit per carentiam conversionis. Contra primo. gia hoc multa ~~sunt~~ oritas ē ni eadem genere generis vltimi similis videndi tract. de beatitudine n. 196. etenim alius conversionis ingrē nitrinseca dispositio subiecti alq, adeo ut recepta praecedit ꝑdeternaōē, ꝑdeternaō aūt ex nitrinseca entitate vel applicaō virtutis alq, adeo ut recepta praecedit actum conversionis. Contra 2do. nam conversio quam praecipiunt ipsa ꝑdeternaō ē ens absolute liberum et nitabilis voluntati vel homini, non actus ultra cenendo. si actus ē absolute liberum et nitabilis est voluntati ipsa ꝑdeternaō. ꝓbat cons: ex nit. 1ts. sed consequia concesta timent cū metaphica implicaōē devenandū ipsis est absurdū illud maximum sin cū appendiculis suis gē nō nota sectia obiectandi: videlicet gratiā praeveniens efficax sive efficaciā gratiā subordinans libertati creatā. ꝓbat. nam ꝑdeternaō praeveniens efficax ad conversionē est ipsa deternaō praeveniens non impedita, sipidem impedita nō est efficax, sed praeveniens impedita subordinans libertati creatae, quandoquidē gratia impedias relinquit ipsi est absolute liberum voluntati ꝓbat.

205v. Vltima denig, solutio est illa celebris de scientia comunitis et divisa quam a nostris theologis recentioribus ex millenij et explicari consueuit Gonetus, tract. de gratia. disp. 6. art. 2. audiamus ut ipse proponat locum et germanam intelligentiam tenentis communitis et divisi

ut plenius. Ejus hæc placita S. Gonetus Logicæ suæ lib. 2 hoc pro motivo pro
dissentire: cum eodem modo explicari debeat, quo ista hoc iustus pro pec
cato, quia in sensu composito est falsa, et in sensu diviso vera. Addit hanc
ut veram et germanam intelligentiam sensus compositi et divisi: nisi ve
cesserto dicit ex duobus, quorum alterum nos, alterum illi tollerare et posta
mus, nisi esset vel id hoc iustus, non haberet subordinatam voluntati
suæ certitudinem suæ gratiæ sanctificantis, vel id hoc amorosus subordi
natæ habet voluntati suæ certitudinem suæ gratiæ delectationis, primum
est contra fidem quia teneamur credere iustum posse pro libito separare
se ab, dividere se a iustitia sua, ab, defacto misericordiæ impendendo, divi
sisse ab separasse abiiciendo gratiam sanctificantem: secundum autem est contra
veram gratiæ delectationis quia si Gonetus retractare nihil nulla ne
cessitate vellet ab illo disperaret de concordia Libertatis et gratiæ efficacis contro
versia. probat illud, ideo hoc iustus post peccatum in sensu diviso qua
pro deo habet gratiam habet potentiam abiiciendi gratiam de se per peccatum
illius excludentem, eodem modo explicandum debet iustus dicti accidu
rem, id hoc potentiorem post dissentire in sensu diviso, ideo hoc pro
motus post dissentire in sensu diviso qua pro deo habet gratiam potentiam
non habeat potentiam abiiciendi gratiam de se per dissentire
illius excludentem; sed eodem modo explicari debet id hoc iustus post peccatum
in sensu diviso, ideo hoc iustus ita post peccatum in sensu diviso ut pro deo habet
gratiam, non habeat potentiam abiiciendi gratiam de se per peccatum illius de
structivum. relicta ita,

206.

Relicta ita, hac mente Gonetti explicandi modum habet ut ultimus
partitus Doctoribus de libertate ait, omni necessitate in sensu compo
sito ladens, nec non ladit aliqua; est enim quod vere pro necessitas in sensu compo
sito ladens libertatem actus illati; est ab alia necessitas in sensu compo
sito non ladens libertatem actus illati, difficultas solum stat, in explica
da distinctione citata, et mox ponendo eius usum de qua allegat Ludd.
explicat prima necessitatis apud multos philosophos et Theologos est voluntas ut
habeat cognitionem proponentem pure bonitatem obiecti; aliud explicandi
omnes voluntas ut habeat visionem beatificam; neutra enim post in sen
su composito ladit cognitionem suspendere amorem, et hoc ipsum
non posse tollere nam est, ut non relinquat voluntati expeditam et
proximam potentiam suspendendi amorem. explicat ita necessitatem quod
voluntas ut liberum amans cursus suos in foro deberet meam in

nihilitas visionem, peccata et bona omnia nostra, ut præsciam
et deus visionem aeternam et infallibili, perseverantia finali, et supp
positione quod hic homo sit predestinatus &c. neg. eam voluntas quia non ama
re in sensu composito amorem et ea non potest non currere in sensu
composito meae visionis nihilitas, et non non potuerunt peccata aut
bona omnia non precedere in sensu composito praevisionis divinae et
nullus potest habere peccatum finale mortiferum in sensu composito
praedestinationis, ad hoc non potest valere nam est res relinquat
subiecto expeditam et proximam quam suspendendi actus praedictos.
Unde nam tanta diversitas cur in posterioribus actibus actus liberi
dati sunt simpliciter liberi potentia eliciente et in prioribus li
beri simpliciter non sunt. praeterea hoc praemotus ad conversio
nem bonae habens physicam praedeterminationem ad omnem actum pertinet, ad posteriorem, an ad posteriorem.

209 Non facile respondemus dubium utrum, necessitatio constitu
tum ex, 1° prima necessitas est antecedens et illius tantum compo
situs est mere inevitabilis quia quatenus neg. consistit in ipso actu illa
to, neg. ab illo dependet in sua entitia. at ista necessitas est pure
consequens ab illius tantum compositus est simpliciter inevitabilis quia
quatenus vel consistit in ipso actu illato, vel ab illo dependet in sua
entitia. porro necessitas antecedens opponit libertati sicut neces
sitas pure consequens non opponit ut liquet ex n. 199. addimus praeterea
hominem praemotum physice ad conversionem pertinere ad classem necessi
talis antecedentis, ac proinde ea mutilem in praesenti distinc
illam quia in sensu composito et in sensu diviso, quia utilis ratio
est in classe necessitatis pure consequentis.

208 Probasi hoc homo physice praedeterminatus ad conversionem est non
inevitabiliter impeditus, ne habeat carentiam conversionis, tam in sen
su composito praedeterminationis ad conversionem, quam in sensu diviso, sed
ea ipsa qua inevitabiliter est impeditus ne habeat carentiam conver
sionis tam in sensu quam in altero sensu non habet libertatem pro
xime expeditam ad carentiam conversionis, neg. ad ipsam conversionem. Spe
cialis hominis est mutabilis distinctae potentiae impetus compositus et sensu
diviso. patet haec consequentia quia nihil esset hic utilis dicta ad salvandam
libertatem, consequentia est hic evidens, quia implicat in terminis hanc
libertatem ad unum habere contradictorium, eandem libertatem ad idem &
est formalissime libertas ad non idem. min. est manifesta: quia

libertas proxime expedita constituit ex carentia oīs impedimenti vel talem ex pte proxime expedita ad acquirendā carentiā oīs impedimenti, hō dīr meritabiliter impeditus, neq; habēt carentiā oīs impedimenti neq; pte proxime expeditam ad acquirendā carentiam omnīs impedimenti, ma: quoad primā partem ob errorem vel ignor: adversarij qui dicūt esse implicabile componi carentiam conversionis ex ea physica prædeterminē ad conversionem; nullus dīr hō est, qui non sit meritabiliter impeditus de facto ordinē implicationem probat quoad secundam partem, nam prædictus hō est meritabiliter impeditus ne habeat sensū divīnū à prædeterminē, eādem meritabiliter carentiam habens determinēm, sed quæ nōn est impeditus ne habeat sensum divīnū à prædeterminē, est impeditus ne habeat carentiam conversionis in sensu divino à prædeterminē, sicuti peccat qui impedit ne habeat domum, eo ipso impeditur ne quispiā habeat domū. Cōfirmat: nam gaber errorem repugnantiam visionis beatificæ, cui carentia oīs actionis dei diuersa meritabilitate visionis beatificæ habet proximā libertatem ad carentiā oīs amoris habendi sive in sensu divino visionis beatificæ, sed si prædeterminō ad conversionem non minorem repugnantiam habet cū carentia conversionis, neq; ad minus impeditur homini prædeterminato Cōb. eōdem argumentum ex nīhil.

CAPVT. QVINTVM.

Refellitur gratia physice prædeterminans eo quod neq; illi dissentire aut resistere neq; illam abijcere possit voluntas.

209

Firmissimū huius impugnationis fundū est canon 4. concilij Trident: sess: 6. cui anathema pronunciatur, si quis dixerit liberum hominis arbitrium à deo motum et excitatum nihil cooperari assentiendo deo excitanti atq; vocanti quo ad obtinendā iustificationis gratiam se disponat ac præparet neq; posse dissentire si velit. Cōb. primo tenet expr: eōdē fert definit: iustificationis exordium ab: ut qui per peccata à deo averti erant per eius excitantem atq; adjuuantem gratiam ad convertendū se, ad suam ipsorū iustificationem eidem gratiæ liberē assentiendo et cooperando disponantur, ita ut tangente deo cor hominis per spiritus S: illuminationem neq; hō ipse nihil omnino agat inspirationem illam penitus abijciendo, neque queat illa abijcere pōt ab: eundem errorem quem contra Lutheranos et al

venerabas hic Trident: condemnat, damnavent paulo ante in Aurelia
no Concilio Synonense cuius verba dedimus n: 4. quod quae ratione
definiri euidenter dei beneficio ni est bale cui resistit ni possit. idem
constat ex damnatione alte propositionis Jansenij quae refutatur n: 12 s.

210 Ex his regulis misallibilibus habemus evidenter divina fide cer
tum et deo motam excitatam posse iuxta liberum arbitrium pati
dissentire, quod excitati ab, nolenti posse resistere, et posse obicem
illam, ubi statum supponendum est definitione ecclesiae nihilominus de
quo efficaci, non de quo ubiuis, sufficienter dixi supponimus contra
Magistrum Ragnez. Prima parte quaest: 23. art: 5. ad 3mum, et contra Joannem
a S: Thoma, tom: 2. in prima partem, disp: 89. art: 6. n: 16. ad deo praecumjam
dam eorum evasionem, silendi primo: nam tridens: loquitur de quod efficaci cui scipe
ratur hoc attendendo: Senonenses loquitur de auxilio quo deus nos tradit
Innocentius et Alexand: 8mus, in propositione Jansenianae propositionis
loquuntur indefinite de quo necessaria ad actus salutares: sed quod efficax et
illa, cui cooperatur hoc expendendo ergo illud auxilium quo deus nos tra
hit, et continet sub quod necessaria ad actus salutares dicta indefinite;
tertiam quoque doctrinalis posita indefinite aequivalet universali
ut notum hermeticis est, ergo ideo illa quae complectitur omne quod Deb.

211 Ostendimus 2do, nam definitio Gallia est contradictoria haereticae
condemnat, sed non intelligat de quod efficace non est contradictoria haec
signata condemnat Deb: nec potest, quia Calviniana sicut et Lutheriana
ergo Jansenianae haeresis est, voluntatem nec posse resistere aut dissentire
quod efficaci, nec eam aliam nisi efficacem agnoscat in statu naturae lap
sae, ut videmus n: 8 et 12. imo dedo praedictam definitionem intelligi de
quod physice determinabile patet hoc, quia loquitur de illa quae Cal
vinus docebat, sed docebat quae physica determinantem eandem Jansenius
in statu naturae lapsae, quod advertentes nisi nunc saltem videmus n: 9.
et liber aliis explicatissime tradit Joannes a Thoma tom: 1. in pri
ma partem disp: 20. art: 3. §. ipse cui nobis Deb: videat in quibus
Bellarminus l: 1. de quod et libero arbitrio cap: 12. aut Q: Lessius
in Apologetico, pro quod efficaci cap: 8. est denique haec expressa
sententia D: Thomae, de libero primo art: 3. ad 2dum: ubi respondet, divi
nam motionem participari a naturali eum libertate voluntatis
hoc quod est virtutis naturalis se habet ad oppositum, et ideo sic deus movet
voluntatem humanam ad bonum, quod fiat in huiusmodi motioni resistere
haec D: Thomas. De motione quae Deus facit ut faciamus.

212 His praemissis reflecti quod physice determinans ordinando aut

illam n dari aut infallibilem fidei divinæ regulam fallj; atqui ect.
voluntas creata pro suo libero arbitrio potest dissentire et resistere
gratiæ efficaci illamq; abjicere, sed non potest pro suo libero arbitrio dis-
sentire et resistere gratiæ physicæ prædeterminanti; illamq; abjicere: gratia efficax
non est physice prædeterminans. aliter. voluntas creata n potest
pro suo libero arbitrio dissentire et resistere gratiæ physicæ prædeterminanti
illamq; abjicere, ergo gratia efficax & gratia physice prædeterminans, voluntas cre-
ata non potest pro suo libero arbitrio dissentire et resistere gratiæ efficaci
illamq; abjicere. Silvestri sunt verba a figulos, neq; alia quidq; videtur dici
posse placem nisi minor ni primo quia obscurior in 2do, plus facile
quia non est imaginabile aliis modis quo voluntas possit pro suo libe-
ro arbitrio dissentire et resistere gratiæ physicæ prædeterminanti illiq; abjicere
nisi vel impediendo illius existiam, vel iam existentem destruendo
vel componendo cū illa existentia operandi, nihil non ea
hæc voluntas potest ut liquet ex 2do et 3tio dicto huius gratiæ n: 13 6.

Ad solutionem huius difficultatis dicit aliquid omni exceptione 213
maius Magister Alberez ni suo tom: de auxiliis disp: 93. n: 2. vide
licet quod p auxilium efficax constituat secundum eius entitatem præcise
quatenus est quædam realis motio seu entitas creata ni mihi dicat
lu et voluntate recepta; sic post liberum arbitrium resistere auxilio
efficaci, si am considerat secundum omne reale virtualem quia habet
ut veniat a deo et ut est instrumentum voluntatis dei volentis efficaci-
ter hominem cuius cor movet, ad se convertere. secundum hanc rati-
onem liberum arbitrium creatum non potest physice loquendo resistere auxilio ef-
ficaci. Contra primo, quia Levitarum sanctum imponit hanc miserabilem 214
virtutem potius Concilij Tridentini illos interpretes definientes rem manifestam dicunt
Lutherum negatam quidem Calvinus aut Lutherus sam stulte detinguitur
divinum auxilium efficax esse irresistibile et ideo libertatem qua homo
habet etiam formalitatem quæ realem motionem seu entitatem creatam
ni voluntate, nonne qualibet boni capitis et mysticæ complacentia ni
cludit totam istam formalitatem, non de una formalle sed de tota
aliqua auxilij quo deus non efficaciter movet et facit ut velimus et
operemur, hæreticis asserant esse irresistibilem et ideo libertatis dogma
non alicui formalitati positive contrariatur, sed totalitati auxilij
efficacis concilium attribuit irresistibilitatem juxta arbitrium voluntatis
hic. Contra 2do, quia auxilium physice prædeterminans habet realem ideo
dicalem seu bene formalem, esse influentiæ voluntatis dei volentis
efficaciter hominis operantem: sed 2da hanc formalitatem etiam

impossibile. Sed non sua realitas est impossibile. Sed hæc realitas est gratia efficax, et impossibili resistere non possumus: Ergo resistere gratiæ non possumus gratiæ efficaci. Contra istio: nam visio beatifica habet aliquam formalitatem notatam: Sed illi resistere gratiæ loquendo, volendo beati non potest; ideoq; sub visione non permanet libera ad amorem: Eodem modo se habet voluntas sub gratia predeterminante.

215v Aliam solutionem affert ibi Author disp: 92. n: 8. quam communiter amplexi solent Recentiores videlicet hanc propositionem: homo potest dissentire si velit gratiæ efficaci, cæ de fide veritatem; verificari tamen de quo dissentiendi in sensu diviso gratiæ predeterminatis, et non verificari de quo dissentiendi in sensu composito eiusdem gratiæ. Ratio quia licet voluntas retineat cum gratia predeterminante facultatem quæ ad dissensum libertatem; non tñ habet quam simultatis sive libertatem componendi simul dissensum cum actu cui tendit cum predeterminatione ad consensum. Revelliter suo quia mixtio sensu quam habet expeditam voluntas ad dissensum vel cum actu consensus: Sed potius mere intellectualiter impeditam ut dicimus n: 208.

216 Revelliter 2do. nam dissentire gratiæ predeterminanti ad consensum, est componere cum tali gratia dissensum vel cum actu consensus: Sed voluntas non potest componere cum gratia predeterminante ad consensum, dissensum vel cum actu consensus: Ergo voluntas non potest facere id quod est dissentire gratiæ predeterminanti ad consensum, hoc am formalissime est non posse dissentire. Constat apud omnes, et ant: apud predeterminatistas certum, nos cum illis in eadem evidentia convenimus. ma: probatur: nam sicut consentire gratiæ predeterminanti ad consensum, est componere cum re eadem dissensum aut cum actu consensus ejusdem contrarium eidem est ratio respectu eiusdem termini quod patet manifestum in aliis similibus terminis oppositis: ut consensus cum lege obedientiam et inobedientiam, invenies, quod sicut obedientia dicit in suo formali conceptu compositive actus præcepti cum lege; ita inobedientia dicit in suo formali conceptu compositivum actus oppositi cum lege, aut cum actu huius: nec modo similes disparitatem ullam hic non habebat se eodem modo iste quatuor termini, obedientia, inobedientia, consensus, dissensus, præterea dissentire pro actibus tuis aut consilio nemo potest nisi coniungendo cum precepto aut consilio actum oppositum, vel oppositum cum actu

stinc colligo dissentire grā ni sensu dicto cē non minus impossibile
quam consentire grā ni sensu dicto. nemo enim dubitat impossibile
quam obedire et transgredi legem, quando nulla est lex, nec non
tam impossibile resistere huic illum repellere, ubi nullus est hu
bit, quod et ista prima chimaera gnde adversarij dicunt, posse tribus
libri verificari de pcā dissentiendi ni sensu diuso grae, dicunt
verificari de pcā ponendi dissensum chimaericū, hoc am non possit
dici Judices tanto quorum interest.

217

Nec dicas quoq; ad objector cum Gonet, disp: 8. de peccat: art: 6.
n: 126. dissensum actualem esse ex pia rāe conuinchi cē cum
grā movente alq; adeo sensum compositum ni eadē instanti.
Hoc am non ex de rāe dissensus solum possibilis aut possibilis
de quo solum loquit Trident: sed quis non videat hanc simplicem
dom ni hos terminis; nonne una alq; eadem est cēna dissensus possi
et dissensus possibilis, sic arghor: quod dissensus grā moventis
tū possibilis ā voluntate est formaliſſime id tū possibile i deo
est dissensus actualis: sed ā voluntate non est possibile i deo
dissensus actualis; cē voluntate non est possibilis dissensus grā
moventis, conſtia evidentissima est, sui: ni minus, quia i deo
dissensus actualis est ipse dissensus actualis, et dissensus actualis
iuxta pdictum auctorem essentialiter constituitur aut coniun
tionem dissensus cum grā pro determinato ad assensum: hac am
conjunctio chimaerica non est possibilis a deo nedum a pura
creata, ma: am pbare pergit: quod em est formaliſſime idem
et formaliſſime idem non est possibile ex dissensum, et possibile
ex: i deo est dissensus actualis, vel dic te posse ponere in rerū
nā ignem quia ponis deum et ignis actualis: aut te posse le
quū quia ponis actualem locutionem.

218

Revelliere solutio reddita n: 215. quia est evidentissimum
ex ā nullo haretico negatum posse dominum non consentire in sensum div
so grā necessaria ad consensum, sed trident: non definit non evidentissimum
ēsse nullo haretico negatum, cē definit hominē posse non consentire nisi
bi divino grā necessaria ad consensū, cē definit hominē posse non consentire
in sensu composito grā necessaria ad consensum: aly, adeo in sensu com
posito grā pdeterminante ti hanc necessaria est. secunda consequia liquet
quia nullū medium est inter sensum compositū et divisū, prima consequia
constat ex forma: et mi: citra iniuriā sacre scripture hinc negari possit.
ma: dem constat quia posse hominem non consentire in sensu divino grae

necessaria ad consensū ē posse deficere ad consensū deficiente grā penitus ne
cessaria ad consensū, ē am̄ evidens posse deficere consensum deficiente gratia
penitus necessaria ad consensū, n̄ minus quam̄ posse deficere victorie de
ficiente luce, sive quia visio ee n̄ possit, imo necesse est deficere consensus,
ergo ex n: 1883.

219 Rovelliter 4to: Haeretica est ut liquet ex n: 96. haec ptio. hoō
sine auxiliante grā, aut habens illius carentiā post conversi ei non
sentire deo vocanti. sed est ag vera ptio, ac vera est definitio trident:
ni ei haec verificantur de pōa dissentiendi in sensu diviso: Ergo ve
rificat. mi. obtendis: quia evidentissimum est hominem posse converti
et consentire deo vocanti, et in sensu diviso carentia grāe sufficientis,
sensus em̄ diviso carentia grāe sufficientis ē sensus compositus grāe
sufficientis, sicut ablatio carentiae formae ē positio formae, hō am̄ in
sensu composito grāe sufficientis post dissentire deo vocanti: quid em̄ e
videntius quam potentiam posse et habentem potentiam sufficientem ei po
tentiae? Tandem loquendo de pōa consentiendi et dissentiendi in
sensu diviso habens aequalem veritatem ha duae ptiones: hō habens
carentiam grāe sufficientis post converti et consentire deo vocanti:
hō habens grām efficacē post non converti et dissentire deo vocanti: ergo
prima ptio absolute probata est falsa ergo haeretica, secunda abso
lute probata est falsa: est am̄ absolute probata tridentini primo: de
angelis formatis post in his et similibus ptionibus, hō habens aver
sionem caē executantis post licite volare terminum, uxoratus publi
cum ducere: quidabet solemne castitis votum post valide matrimo
nium contrahere, vix em̄ aut ne vix quidem explicari poterit cur
isti homines simul cum impedito suo non conservato pōam expedi
tam ad oppositum actum ut possibilem in sensu diviso impediti
praedeterminabiles am̄ ad consensum conservet simul cū suo praedetermi
one pōam expeditam ad dissensum ut possibilem in sensu diviso
220 praedeterminabit. Rovelliter denig. haec ptio: Deus liberum arbitrium
constitutum sub decreto dei efficaciter praedeterminante consensum
non potest tali: decreto resistere aut dissentire, sive in sensu compo
sito sive in sensu diviso: Ergo liberum arbitrium constitutum sub grā de
terminante ad consensum n̄ potest tali grā resistere aut consentire
sive in sensu composito sive diviso, Deus potest resistere grāe efficaci m
tot hanc consequia: quia hō contradictoria est obtinere de Deo posse resistere
gratiae quod adversatur non alia est grā efficax nisi quae praedeterminat

prima exorgia constat primo ex doctrina Aver: refutata n: 292. dicunt om
ip̃tica ꝑdeterminã, hꝝm̃ instrumentum divina voluntatis efficaciter de
cernentis nõn aliter liberum, continere nisi efficacitem talis decreti: contra
2do. quia graã ꝑdeterminans ad consensum, voluntati nõn est aq̃ meritis
libis, ab, aut meritabile decretum: est aq̃ incomparabilis cũ distantiæ
ap̃ infinitabilis: quomodo ergo cum tanta aqualitate stare ꝑt voluntas
cum ꝑdeterminãe habeat simultatem prõ ad consentiendũ et dissentiendũ ni sequi
divisa, q̃ am habeat simile simultate prõ cũ decreto ꝑdeterminante. 221

Jam vero Ld: negat Gonetus Disp: 4. de scitia Dei: n: 139. cum pr. Lux
ip Joannes à S: Thõ, tom: 2do in primã partem Disp: 7. n: 107. asserens
decreto efficaci Dei posse hominẽ resistere ni tanta divina. ab eisdem
Dr aut negari ꝑt posse quia plus. evidentissimis sacrarũ literarũ te
timoniis; testat ni eadem scola Magister Ellenz. Disp: 32. de auxiliis
n: 7. cum ld, hic auctor esset peritissimus doctrinæ ni sensu compto
ab divis, ut ipsem facit Gonetus à nobis relatus n: 205. plus. aut: dno
hoc. nam si ꝑ illum aut: est falsum est absolute vera hæc ꝑpõtio vo
luntati efficaci Dei ꝑõt hõ resistere: atqui hæc ꝑpõtio n ꝑõt ee absolute
vera, Creg. falsum illud aut: mi: patet. quia prædicta ꝑpõtio
est contradictoria ꝑpõtionis de fide cap: 13. Oter. non est qui possit re
sistere voluntati tuæ. nec plus. nam absoluta veritas huius ꝑpõti
onis de fide liberũ arbitriũ ꝑõt resistere gnã efficaci salutis iuxta
hos theologos dno, quia ꝑõt resistere ni tanta divina. sed iuxta eosdem
voluntati efficaci Dei arbitriũ ꝑõt resistere ni tanta divina. Patet
absoluta veritas huius ꝑpõtionis: voluntati efficaci Dei ꝑõt ho
mo resistere.

CAPVT Sextum.

222

Supponimus ut primũ principium veritatem catholicam ultrã jus
ti communem ubiq̃ dari auxilium pro sufficiens, plurimosq̃ hominẽs
etio non omnes contra doctrinam platon à n: 175: sc carentes auxilio effi
caci habere sufficiens aliqua concedenda eẽt plures haereses ut osto
dimus à n: 122. hinc deducitur repudiandam omnino eẽ gnã ꝑtis
prædeterminans si ex illa sequi omnem hominem peccatem
et omnem non operantem caritate auxilio sufficiente, vel ex inde
sequi nullum hominem carentem auxilio efficaci habere

auxilium sufficiens, hoc ám ex contraria nobis sententia miserrime
gignitur.

223 Prop. omnis hó carens auxilio penitus necessario ad operánem, quod acquirere non potest suo libito aut diligentia caret auxilio sufficiente ad talem operationem, sed omnis hó peccans et omnis non operans caret auxilio penitus necessario ad operationem quae quirere non pót suo libito aut diligentia Et omnis hó peccans et omnis nó operans caret auxilio sufficiente ad talem operationem, Syllogismus concludit ni caelum ac proinde bonitas illáis est meridiana luce clarior; nisi est evidens exn: i 26. nam quá phice pdeterminans est iuxta primú huí prodictum deo necessarii auxilium, ubicum illius carentia operatõe componi sit penitus implicatorium: proderea iuxta secundú dictú non est ni humanae potestate acquirere talem auxilium, laudé iuxta dictú est adeo connexú cú operatõe, adquam movet, auxilium hoc, ut eú eo componi carentiá operátis sit penitus impossibile · ac proinde est necessario verú qd hó peccans caret hoc auxilio ad nó peccandú et hó nó operans caret eodé auxilio adoperandum. ma: est nota ex terminis quia sufficientia ad ponendú effectum vel obtinendú finem includit essentialiter omne necessarium, sive omne sine quo non pót poni effectus et finis obtineri, vel saltem pdenti ám acquirendi tale necessarium: si em neq habet omne necessarium, neq habet pót acquirendi illud manifestissimú est sufficientiam non haberi unde tandem resultat hic Syllogismus ni celarent, nullus hó carens quá phice pdeterminante habet auxilium sufficiens, sed omnis hó carens auxilio efficaci caret quia phice pdeterminante Ergo nullus hó carens auxilio efficaci habet auxilium sufficiens.

224 Hoc validissimo argumento probavit noster D. Thegk: l. de pdest: SS. cap: 2. ubi ex apostolo docente nos non ee Idoneos cogitare aliquid ex nobis quasi ex nobis, colligit subtilissime nos nó habere ex nobis, sufficientiam ad credendum de fide: ergo qd cogitatõ misterij credendi est penitus necessaria ad credendum et ad talé cogitatõe acquirendam nó simus idonei sive sufficientes ex nobis. nonne eadé forma colligimus nos, hóem carentem pdeterminatõe non habere sufficientiam operandi ergo pdeterminatõ operátis est penitus necessaria ad operandum et ad talem pdeterminatõe acquirendam, hó ille Idoneus sive sufficiens non est? eadé verba Thegkini: qd Spectat ad religionem alq pietatem deque

loquelas ſpiritus ſi non ſumus Donei cogitare aliqd quaſi ex nobismet ipſis, ſed ſufficientia nra ex deo eſt; vt profecto ſi ſumus Donei cogitare aliqd quaſi ex nobismet ipſis, ꝺ hinc cogitoꝰ ſi poſſumus ſed ſufficientia nra, quá ordiri incipiamus ex deo eſt. ſ. Thoꝰ circa ſpm determinãs neg, habet á temetipſo, neg, habet á deo ſibi concreatam ſufficientiam acquirendi pro libito ſuo ꝺeterminatum ꝑ liberum determinatum ſibi ad. 2ꝺm. conſequens neceſſario eſt iuxta S: doctoris ratiocinium ut miſer ille homo non habeat ſufficientiam operandi et vitandi peccatum conſiſtens in omiſſione operis. 225r

Quis enim eandem argti formã á ſto Thoꝰ concreatum eſt nobis Tridium inveniſ lucę cognite ſ. ubi per parabolam nos docet prudentiam præterdandi vires antequã aggrediamur quicquam ne turpiter in cepto deficiamus: quis enim ex nobis volens turrim ædificare, non prius ſedens computat impensas que necessarij ſunt ſi habeat ad perficiendum ne poſtea quam poſuerit fundamenta et non potuerit perficere omnes qui viderit incipiant illudere ei dicentes quia hic homo cepit ædificare et non potuit consummare: videſne ut ex carentia humanæ neceſſarij, bonum ex optimo antecedente colligitur quis carentiam quã: primo ſi ly non potuerit, 2ꝺo, ſi ly non potuit. 226

Confirmaſ mirifice hoc argtũ ex ſpiritual præludijs ſimilibus aliqs exercitijs, hyperdendo termino hic ſ. ex de auxilijs ſufficiente ut constituente rem notam quã agendi, ſed de ſufficiente ut constituente quam proxime ex pedita: talem indeliberabiliter, nec enim verificaſ ſ. stare per deum ſed per hominem operatis carentiam et carentiam operatis ee imputabilem homini ſ. operanti: modo ſic argtor. ſi quã ſpiritus ꝺeterminans ee necessaria ad operatem hic habeat carentiam talis quã ſ. habet quam proxime ex peditam in ſenſu notato: ſed impliciter ſ. terminus ꝺ habeat auxilium ſufficiens ut constituens eundi quam et ſi habeat ad eandem quã, ille homo ſ. habeat auxilium ſufficiens ut constituens eundi huiſmodi quã: cons: constat. mi: notiſſima eſt: quia constituens ut constituens ſine constituto, ſ. ee minus determinatum contradictio quæ patet ut componens ſine compoſito. ma: partim ad carentiam operatis ſtatim per deum probaſ: quia per illam ſtat carentia operatis humanæ per quam ſtat impeditum operatis meritale homini, vg. ꝺ non legit horas canonicas ꝺ ſacrum ſ. audit ſtat per illum qui de ſ. meritabiliter detinet in loco penitus tenebricoſo et remoto ab alteri, ſed per deum ſtat carentia gratiæ prædeterminantis quæ carentia eſt impeditum operatis ſ. meritabile

hominis ut constat ex n: 218. & per deū stat carentia operādi eadem ma: quadiu ad carentiam operādi n' imputabile in homine non operanti: pbr. quia n' est imputabile homini carentia operādi sub impedimento operādi ipsi homini penitus inevitabili: sed quod hoc ni operans carentia operādi habet sub impedto operādi ipsi homini penitus inevitabili, nempe sub carentia grā pdelernandi: & ex. Confirmat: quia non est imputabile homini carentia cuius affirmationi falsificare est ipsi simpliciter impossibile; est autem homini non operanti impossibile simpliciter impedire et falsificare affirmationem carentiæ operādi. ut demonstrat hoc hilogist: est hoc habens carentiam physicam pdelernandi habet carentiam operādi, sed hoc habens carentiam physicam pdelernandi est & habet carentiam operādi. vide n: 186.

227 Dent multi. hominem carentem grā pdelernante ad operandū habere nihominus auxilium sufficiens sive sufficientem potentiam pdelernandi n' dej ad posse, sed solū ad operari, nec, illa est constitua potē ad men potē applicādi aut completū ac proinde illi homini nil deest potē. potest ipse operari: haec vero exercio nobis non est nam licet omittamus verū id supponi, et probabimus infra n: 194. argto 2do. tū pdelernandi constituit potentiam ut proxime expeditā ita autem denominandi deficiente non verificat homine ita posse operari ut ipsi sibi imputabile carentia operādi et sic per deum non stet.

228 Demonstrat explicis rationibus multis duos alios. primus lux non est constitua potē visiva, et tamen hoc tamen ni luce ad posse sed ad operari; nihominus audi Augustī: l: de nat & grā cap: 26. oculus corporis etsi plenissime sanus nisi candore lucis adiuvetur non potest cernere, dixit solito clarius docet Caietanus prima 2dæ. q: 19. art: 3. 2dū explicat. applicatio cibi non est constitutiva potentiæ comestiva, nihominus quando cibo et panis optime potest homo licite vesci primus est homine posse comedere si deficiente applicatio cibi quia ille acquirere non potest. hypothesi modo dei virtute cessante, extinguere reliqua lumina et detinere eidem aliquibus ne notari hominis phenix illustret, cibus vero ut homines videntes roma ni hac hypothesi habent potentiam videndi proximē expeditam ita ut per deum non stet quominus ipsi legant horas canonicas et qd lectionem omissio sit citra imputabilitatem ad culpam & aut forte venam fatis carentiam comestionis non sentiat per equalem avari ad pecuniam famelici gradu vite expetibilem habuisse de micis quæ de mensa illius cadebant et nemo illi dabat &. deficit ex pedita

prā quamuis adsit prā concursiua et oibus
deficiente tota applicatōe
et debita ad illā consequendā: dicet em̄ expedita prā ubi adest impedita
impedita am̄ adest ubi furiant maxime iuxta accusati
maxilles prohibet obtinere meam. nā ā priori ē, ḡia prā ut possit
ime expedite constituit se omni tine quo non obtineri possit terminus a prā

Dicit alij plures homine ꝑdicta hypothesi habere auxiliū 229
sufficiens ad operandū in tempe diuino carentia grāe ꝑdeterminātis
licet non habeat auxiliū sufficiens ad operandū in tempe composito carentia
grāe ꝑdeterminātis eo qd cū tali carentia compatit ā possit operari, sed hic error
fuit efficacissime, ime ex n: 208. quia hō habens carentiā grāe ꝑdeter
minātis ad conversionē ē inevitabiliter impeditus ne habeat tempus diui
num à tali carentia, ꝑdo ex n: 219. quia ni opposita sententia n' est mi
nus necessaria ad conversionē grāe ptime ꝑdeterminans quā grā sufficiens; sed ꝑter necessitatem grāe sufficientis ē absolute falsa hec ptio,
hō habens carentiā grāe sufficientis potē converti; ergo ista falsitas ꝑdet
critari dictione potē ni tenet compositio et diuisio: ꝑter similem neces
sitatem ē absolute falsa hec ptio; hō habens carentiam grāe ꝑdeter
minātis potē converti; ergo ista falsitas potē evitari dictione potē ni ten
net compositio et diuisio, implicat am̄ verificari, habet auxiliū sufficien
tes, ꝑ falsificat potest converti; 3tio. ex n: 188. ḡia ni data hypothesi
hō non est proxime liber ad conversionē implicat am̄ aliqua nā ē
est proxime liber habeat auxiliū absolute sufficiens id ꝑ termino com
mutatur et rebenda cadē arguendi forma plas oibus argtis positis ā
n: 182. quia dicit se habet ad conversionē grāe ptime ꝑdeterminātis ita
ad carentiā conversionis se habet carentia eiusdē grāe, ā n: 223: ḡia
in isto illo argto videt demonstrari hec veritas, vt ex ipsis terminis no
la, sufficiens docet ubi docet necessariū est potē acquirendi illud 230

Ado tandē consectaria absurda intolleralilia, primum hominī
iusto non habenti grāe ptime ꝑdeterminātem ad obseruatōe ptis hy
nālis obseruatōe ē impossibile ꝑdu ptentes quas habet vires. patet.
nam ꝑdictus hō potentes quas habet vires habet inevitabiliter
impeditas ipsa carentia grāe ꝑdeterminātis: sed obseruatio ptis ē impossi
bilis ꝑdu vires inevitabiliter impeditas; sigitur ā potē poni existi
per vires expeditas Cob. mas constat. quia ipsa carentia grāe pre
determinātis ad obseruatōe ptis ē tender incompossibiliter cū ob
seruatōe et tender inevitabiliter hominī; hec am̄ ē definitio im
pedimenti inevitabilis. 231

Secundū absurdum ꝑdicto hominī deesse grāe qua pos
sibiliter fiat obseruatio ptis ostenditur: nam ꝑdictus hominī

homini deest grā qua possibiliter fiat vsus grā pdeternatis, sed deest grā pti ē vsus grā pdeternatis & deest grā, qua possibiliter fiat observatio pti. mā: pabet. quia sine grā pdeternate ē impossibilis vsus grā pdeternatis non minus quā sine lucis vsus, ē sine oculis vsus oculorū. vide as n: 1123.

232 Tertiū absurdū. nullam transgressionē pti ē peccati obstare. quia nulla transgressio pti ē peccati gradū ponit in hypothesi in qua ē metaphice impossibilis observatio pti. sed omnis transgressio pti ponit in hypothesi in qua est metaphice impossibilis observatio pti. Quella transgressio pti est peccatū filiorum seruitutis contractū in pmo modo secundæ figuræ. mā: tam diuina fide quā naali euidentia constat ex n: 136. mi obstendit. quia omnis transgressio pti ponit in sexto composito carentiæ gradū pdeternatis ad observatiōē pti in est euidens; sed sensus compositus carentiæ gradū pdeternatis ad observatiōē pti est hypothesis in qua est metaphice impossibilis observatio pti: sic dentium minus est incompossibilis cū aquarum carentia pdeternatis, quam pdeternatis cum carentia aquarum. Cab.

233 Quartū absurdum. nullo pto aut lege obligari hominē cui deus denegat pdeternatiōē physicā ad talem actū. obstendit. nam pto aut lex obligans, obligat ad componendū actū obedientiæ cū se ipsius quā necessaria sua necessaria applicatione cū; tū de obligat ad ponendū actum obedientiæ eo modo quo solo poni potest. sed nullum præceptū aut lex homini cui deus negat pdeternatiōē physicā ad actū obedientiæ obligat ad componendū actū obedientiæ cū physica pdeternatis quia tū est vel cū necessaria ē nullum pto necessaria applicatio quā ad talem actū Cab. mi. pabet: quia tū potest tale hominis cui deus negat physicā pdeternatiōē, ad actū obedientiæ non est componere nec actū cū pdeternatiōe negata, quē admodū in pdicta hac non est componere scientiā lucis cū cæcitate, nullus enim hypothetice lucis humanitatis ad aliqm portum diuinū, scilicet inter incompossibilitate ponendi deo negatæ certitudinē alterius partis ab certitudine contrarie lucis hypothetice. nec nulla pto aut lex te obligat ad pdictā compositionē, ita n' obligat deo negatæ physicā pdeternatiōem.

234 Quinto aliq; insolentissime absurdū nullā bonā nulliqm sacramenti pmissionis cū validā, ponē hominē coniuncte secundū iuxta de pmissionē pro pœnitentia eleemosynā alio dare: posthac ad qd te obligat pdictes hō, obligat ne se

ab̄ habenda quo hō ē grām p̄determinantem ad elemosynam: ante obligat
ad elemosinā dandā cūm sit habeat grām p̄determinantem: an ante obligat ad ele-
mosinā dandā sive habeat sive nō habeat grām p̄determinantem: an ante obligat ad
elemosinā dandam sub conditione q̄ habeat grām p̄determinantem: quo cū
alio modo posset obligare se: q̄ aliqui nullo ex his modis stat voto aut iuramēto
obligā; Cōb. mi. p̄bat imo de imo modo: nam q̄ voto v̄ iuramento pro-
mittit debet ea mi potestate promittentis ne irrita sit votū vel iuramē-
tum, ut certū ē tūm ex d: thō: 2da 2dæ. q: 88. ar: 2. aliqui non ma-
gis habet hō mi sua potestate habere grām p̄determinātē ad elemosinā
quam habere dominium alterius mundi ut illū distribuat pauperibus
p̄bat 2do. de 2do modo. quia illud votū aut iuramentū est de re im-
possibili iuxta adversarios; ac proinde iuxta eos nihilo
non minus quā votū videndi deum si non ad nihil lux necessaria. p̄bat
3tio. de 3tio modo. quia stulta est aliquis deo inutilia promittere non
minus quā si promitteret videre sive adest sive deest lux necessaria. p̄-
bat 4to. de 4to modo, quia ad nemo nescit votū conditionatū non
obligat absolute antequā purificet conditio; Cū omne votū sive iura-
mentum promissorium includit conditionē, si deus grām p̄determinans
nullum obligat ante conditionē purificatam Cuncta pecc: contra
vobem, patet cons: nam quoties omnibus operā promissa non deus grā
prædeterminans ad operandū, hoc ē non purificat conditio.

CAPUT. 3mum

Indicatur aliud Argūm validum contra gratiam physice p̄determinantem.

235

Hoc argūm desumi ex prædeterminatione ad peccatum quam concedunt
dam ee concursu grā physice p̄determinante ad actū bonū, imo cāe primæ
convenienter agentis deo respectu cuiuscunq actus creati Thomistæ
Recent: antiquiores vero contrarium tenentes distinctionibus fatentur. Sed
quia validissimum hoc argūm plurimos expugnimus et confortamus
contra decretū p̄determinans mi bnd: de deo. 6 n: 25 8. et 6 n: 381:
nec non num: 401: deo tolum hic addenda videtur primum; Data phi-
sica p̄determinatione ad actū peccati non est mi potestate hominis vias suas
malas facere, contra q̄ definit trident: sess: 6. can: 6. patet: quia non
est mi potestate hominis hoc aut est sub libertate illius; id q̄ nō potest non
facere, et aut q̄ necessitatus facit: Sed data physica p̄determinatione ad actum
peccati, hō non potest non facere talem actum, et necessitatus facit
ut efficaciter ostensum est 6 n: 182. Cnon est mi potestate hominis
facere actū peccati: ut implicat in terminis q̄ mi potestate aut ha-

aut libertate sua abstat habeat facere vias suas malas, si non sinon habet facere actum peccati:

236 Secundo. dato phica ꝓdeterminatõe ad actũ peccati deus non permittit tm solum, sed etiã ꝑie et per se operat talem actum: aliqui contrahoc definiũt tendunt: ibidem, siquidẽ damnati dicentes deum quale opera ita ut bona operari, non permittere solet ex. actus am peccati sunt mala opera sicut actus virtutis sunt bona opera Phica ꝓdeterminatõ ad actum mali contradicit concilio. ma: patet: quia permittere, est non impedire grdo adest potestas impediendi: alias adeo pe permittere est pure non impedire grdo adest potestas impediendi aliqui deus, si phica ꝓdeterminatõe intrinsece ad actũ odij sui glasphemie furoris ex. facit aliqd plus praeter hoc qd est pure nõ impedire talem actum, grdo adest potestas impediendi; cũjusmodi amat efficaciter et infallibiliter talem actũ ponit et ad hunc finẽ apponit medium non minus efficax et infallibile, quale est phica ꝓdeterminatio: Cõb.

237 Dices cum adver: deum ꝓdeterminare nõ ad formale peccati; hoc est admittitur ut talem sed solũ ad actũ malum hoc est ad mãle peccati; imo non ad mãle peccati sumpti formaliter sive prout importat malitiã sed solũ ad mãle peccati sumpti mãaliter sive prout prescindit a malitia. Contra hoc. si deus ꝓdeterminaret ad actũ peccati ut fundantẽ malitiã tm malitiam est ea proxima et per se ipsius malitiæ, sed si ꝓdeterminat nõ ꝓdeterminat ad actũ peccati ut fundantẽ malitiã (si ꝓdeterminet est ea ꝑie et per se ipsius malitiæ. cons: est legitima: et cons: contra concilij canonẽ ut nemo nubilet. ma: odendij ex d. thoã, nõ 2dã distinctione 39. q: 2. ariotle, ille est author malitiæ qui nõ elicit nõ actionem 2dum qd actio deformitati subtrahit: aliqui si deus ꝓdeterminaret ad actũ peccati ut fundantẽ malitiam nõ eliceret ꝓdeterminatã nõ actionem, 2dum qd actio deformitati subtrahit ut liquet ex termis. Ergo est author eo, aliq adeo causa propinqua ꝑie et per se ipsius malitiæ. mi: imo silogizmi ꝓbat. nam si deus ꝓdeterminat ad actum peccati ꝓdeterminat ad illum ut non ut ~~actum~~ nonis ab origine impotente peccare, sed ad illum ut nonis a voluntate creata hic et nunc proxime libera ad peccandũ: sed actus peccati ut nonis a voluntate creata hic et nunc proxime libera ad peccandũ, est actus peccati ut fundans malitiam, siquidẽ hoc precise qd ita nonis, erubit formaliter peccatum Cõb. ma: patet: quia si deus ꝓdeterminat nõ ꝓdeterminat originem rei, tibi ipsi nõ fundit phica praemotionẽ ut sit evidentissimũ, sed hanc facit soli prae creatæ.

238 Contra 2do. nam si deus consilio vel locutione moveret hominem

ad malae peccati grādo malitia é inseparabilis ēt auctor malitiae ut illius ea pōe et per se. Cmulto magis ſ̄ptica pdeterna, ligdō per deternō ſ̄ptica ē enēller connexa cū actu peccati; simili ām connexe sone cause consilium et reatus. nec dicas cū Goreto. haec de essentiale. dignis. quae est de providentia x: 240. negandā cons: et disparitatem dō, quia praemotio ſ̄ptica praeuiens formalitates mi actus peccati, et determinat solum entitatem, actualitatem aſ, Entitatem transcendentalem, abstrahit ām conformitate v̄ diformitate á lege: praemotio ām consiliativa et reativa á praeuiendis sēd attingit in actu peccati ēſſ deformitatem illius á lege.

239

Ac impiam tam impugnabilem adhibeas solutiōē. nā inter ea terdis notū est actionē ſ̄ptica á eē praecisiva et á fortiori á eē magis praecisivam quam est actio mentionalis: ex actio ſ̄ptica poterit producto nālī relinquere sine productō ām nicolo homine. actio vero mentionalis mi cognitione et amore constitens á poterit attingere obiectum subiectum formalitate á ad actū subalia v̄ ultima gentium addiſſ propalem hanc ſ̄ptiā; ab per inde ut Goncēda dnis. nam praemotio ſ̄ptica á est minus nālis ex ſ̄ptica motio quam actio ſ̄ptica: ex praemotio consiliativa aut reativa á ē minus mentionalis motio quam est mentionalis actio in cognitione et amore constitens: nam si praemotio ſ̄ptica ita formalitates mi actus praeuiendi ut abstrahat á conformitate v̄ diformitate actus cum lege hoc est á nalitta et honestate, praemotio ſ̄ptica ad actum honū non constituit deum cā per se et auctorē bonitatis, sicut praemotio ſ̄ptica ad actū malū non constituit deū cā per se et auctorem malitiae; patet cons: quia mi utroque casu praemotio ſ̄ptica est id ex ēnēller ipsa est videlicet abstrahens á conformitate et diformitate: consequens ām mi dicendis apertam inconsequentiam doctrinae. 3tio. nam sive sit sive non sit praevia actus ſ̄ptica deo consiliū et reatio actus mali deo dedecoris quia consilio et reatione deus excitavit positive homē ad actum quem videt non posse hic et nunc fieri nisi ab homine peccante: sed haec tota mō dependet ſ̄ptica pdeterna. Sol.

CAPVT. 8 vdd

Diruuntur praecipua fundamenta gratiae ſ̄ptic pdeternatis.

240

Primum componit ex ijs sacrae scripturae locis quibus dicit deus habere mi manu seu cor hominis, auferre cor lapideum et dare carneum, facere ut faciamus: ad haec vera ē á potuisse sine gratia ſ̄ptica pdeterminante: Confirmat. imo ex alijs locis quibus docemur

ora eé pbiecta voluntati divinæ et resistere nó posse deo volenti: Confirmat. 2do. ex illo pauli prima ad Corinthi: cap: 4. quidq; habes quod non accepisti ab eo: vbi sic li' deo tribuit discretio inter hominem impium et aperantem homine et non operante: alqui non solu' deo tribuit q' discretio nó fiat media gratia pficiente pdeterminante &c. Confirmat 3tio: ex illo Pauli ad Rom: 8. quicunq; spiritu dei aguntur hi sunt filij dei: alqui inter septa hospitij cap: 8tio. de gestis pbi legij. procedente dño pleno ad agi gleam regis: li ei regi conveniat voluntati nisi eé gratia nó pdeterminantis agi nó pót conuenire nisi eadé gratia pficiente pdeterminante, ex illo Joan: cap: 6. vbi qui audivit a patre et didicit venit ad me alqui inter septa hospitij: li: de fruct: pondor. cap: 8. nullus ergo audivit et didicit a patre si non veniat. Concedo eé pficiente pdeterminante. patet cons: qia si talis nó eét ex audientibus alios venire et alios nó venire. Confirmat. 4to. ex illo Joan: eodé cap: nemo potest venire ad me nisi pater qui misit me traxerit eum. alqui si gratia nó eé pficiens pdeterminans non trahit nos sed pestifer trahimur a nobis ad operandé &c. Confirmat. 6to. ex illo pauli ad Rom: cap: 9. non est volentis neq; currentis sed dei miserentis. alqui si deus nó pdeterminet pficiens ad volendu et operandu illa pticio nó é vera sed potius hæc oppositio: non est deo miserentis sed homini currentis et volentis, quidquid de hoc nó pdeterminet &c.

241 Ad eo. nil aliud probari hic loci nisi illud ad qd assumi fuit d: inquit: nempe gratiam gratuitam et cooperantem sive sufficientem et efficacem eé necessariam; in hoc am conceptu neq; formaliter neq; illative includi gratiam eé pficiens pdeterminans ut vidimus n: 181. eodem modo á n: 9. adde quæ loca abutit Luther l: de servo arbitrio Calvinus l: 2. institutionis et Jansenius l: 2. de gratia xti salvatoris ut probent gratiam in hoc statu eé necessitantem et cui resisti aut dissentire per arbitrium nó potest. Vnde Confirmat. nobis á nobis facta n: 16. deinde licet pdeterminantes respondere debent hanticis non colligi gratiam necessitantem ex usu mis pis locis: ita pdeterminantibus Demus si colligi gratiam pficiens pdeterminantem; imo necessitantem colligi si colligi pdeterminans pficiens.

242 Ad argtum 1my. Demus. illa oia eé veritatis sine gratia pficiente pdeterminante: reliqui eorum verbis nil aliud asseri nisi qd deus intendat sua gratia nos de nolentibus reddere volentes obiecta sibi placita, et eam salutarem sua volitione operantes liberos: qd qd nó solum nó fit sed nec fieri pót per gratiam pficiens pdeterminantem; volendo fit et fieri pót per auxilium sufficiens componibile eis carentia operatis gratuitis á deo et dos habituum efficientium qd am possibile mutare cor hominis non gratia pficiente pdeterminante patet nam ipse deus Ezechielis cap: 18. hortat homines ad pœnitentiam his verbis facite vobis cor novum et spiritum novum: idem pœnitentes faciunt non gratia pficiente pdeterminante a ipsos; sed consentiendo divinis

illustracibus et inspirationibus, ut explicat dr. Augst: l: de grā et libero ar
bitrio, cap: 17. dr. 17. et 21: et l: 1: contra duas epist pellagian: cap: 20. imo
deus sit ecomatre auxilio indifferenti duritiem humani cordis virtute
sapientie sue invictam emolliat aperiat quam sit forma necessitate ulla
cohercs, ut ni frustra adducen hinc potrunde illud Augst: in psal: 144. esse
hos prophetis exhibitum, dormiunt orbem non ferro sed ligno. 243

Ad 1ma Confir: Deo non admittere voluntatem dei efficacem ei
ois inextricabilem, dr dver: non omnes admittunt, ut vidi est n: 221.
negamus nihilominus q habeat efficā p determinatē ut instrumenti efficā
cia sua ad actū liberum; imo si tale adhiberet instrumentū suum
haberet se ipsum inflexibilis voluntas, ergo &c ign. 244

Ad 2dā Confir: dph: ma: soli deo tribuit discretio se habentem a
parte actus primi ante operatē saltem, cum soli deo tribuit dr
cretio consistens in actu 2do operatis saltem ne: ma: et mi: ipsa
actualis operatio i operante à ni operante discretio in actu 2do: et hanc
discretionē à solo deo ei humano nitenti arbitrio mere passive se
habente Lutherus docuit damnatus in bull: pii 6. can: 4. hanc ita
discretionē nego, quā sola neg. solus hoc facit sed gratia dei cū illo, ut
ex ipso docet Augst: retract: 1. 23. in hac tñ concursu gratie operis ut dele
ctans effi, cuā principalis hoc operis ut electus effi, cuā instrumentalis
ultra impulsus operatio et deo et homini deo cāliter et ppr preparantibus
quia videlicet liberum preparat et misericordiam homini ex amore opera
tis gratiā gratis providet habituram effectum, relicta quia providet
non habituram; homini tribuit formaliter deterministice gratiosa
positione gratiā data ultra liberi illa cui possit liberum nihilominus ad discre
tionem in actu primo quia componit tum ordinate gratiā data hi deter
minate efficaciter nitentis operatis per tale auxilium ad à solo deo
postquam em per scitam mediam deus providet tale auxiliū habi
turā si deus effectum, nihil habet ulterius se ad tale decretū sed ois misericordi
ter illud concipit, q ni concipit respectu homini ni operaturi ac proindeham
ultimo discretio à solo deo est sine gratia physice determinante. 245

Ad 3tiam Confir: nec cons: quia tam agi quam regi convenit volū
tati ratione gratie ni determinatis physice sed compatibiliter cū carentia opera
tionis dumodo per interna illustratē et inspiratē spiritus S: regatur
et agat ut agat non ignis sicut rivulus, sed gratia dei cū ipso. gliando
ain Augst: dicit plus ee agi quā regi comparat agi per internā
illustratē gratiā cū regi per doctrinā legis, de quo plura habet ser
mone 13. de verbis Apli, et ep. libro de correptione et gratia cap: 2. 246

Ad 4tam Confir: nec cons: quia audire et discere nihil dicit auxiliū
efficax, q quicunq accipit à patre venit ad filium, et quicunq

non vexit non auiuit, ebrii hoc sensu nec audiuit nec didicit —
ꝺ ꝺ hoc auxilium sit ꝑtice ꝑdeterminans quale descriptū ē n: 136. et
n' ordinative componibile cū caritate operatiōis quā inferat infallibili-
ter ex ordine ad diuinā scientiā et voluntatis per quā tribuit nemine deser
hugo Ad 3tā Conclū: ē contrariam gratiā ꝑdeterminantē, nam si non
247 aliter trahit nisi hac gratiā inferēdi posse venire et habere imaste
tam veniendi, neminē eandem gratiā ꝑtice ꝑdeterminante ut con
tendimus ā 222. Christus enī aperte docet neminē posse venire
nisi quem pater traxerit. Deberi igit ista traxtio intelligi per gra
am ordinative nō ꝓrerentem quia quanta ad sufficientiā concedūtur
hominī operandi, et hominis culpa est ꝺ gratiā sufficiente ex impedi
tione ꝺ dela sit n' evadat efficax. trahimur ergo gratiā ordinative co
nibili cū caritate operatiōis: trahimur infallibiliter n' vi
fallibilitate adæquate nō intrinsecā gratiæ infusæ; sed compositā ex
illa et ex ordine ꝺ scientiā et voluntatis qua tribuit unde distin
guenda est nō: trahere a nobis id est determinare formaliter ad
operatiōē vel per libertatem nostrā utendo et non utendi taliꝺ gratiā:
trahere a nobis id est præparare vel causā talis gratiæ negat. gratiā
nos trahit modo dicto n: 72 et 3. nullo enī modo nos primā
gratiā auxiliantem de qua loquimur trahimus et liquet ex n: 74.
248 Ad 6tā dicit Concl: nec mi. quā unquā mi[illegible] dicta
gallinus cū n' semel disputando discutiendo testimonium illud Aug
præcipue l: de dono perseverantiæ cap: 14. ni Eucherio capitu
et l: 1. ad Simplicianum q: 2. ipse supposita veritate Catholica ꝺ
bona nra voluntatis et operatiōe n' ista ad solius dei ut nra n' tribuen
gratiā credimus ni 244: quarit quā nos sit verū n' ē voluntatis nec
currentis ad dei misericordis. Romani cū d: thomist: q: illa ꝺ ad
simplicitatem, circa medium nos ē quia voluit deus ad vocati
onem prædestinati congruā. hoc ē habitū et effectū gratiæ ꝺ dare et
cui voluerit homini et de facto illā misericorditer dat potius
uni quā alteri. Hæc verba l: doctoris: item verū est, n' voluntis
nec currentis sed misericordis ē dei, quia absit melior vocatio eorū
in misericordia, quos ita vocat quo modo est vocari aptus est ille segui
Hæc am rō hæreticā illā conversionē ꝓprioris non iuuat nec,
ullo modo gratiā ꝑtice ꝑdeterminantem.
249 Secundū ꝓdictū gratiā fundat eā ita respectu primæ est velut
instrumentū respectu eiusdē principij, dy, maxime verū est gratiā voluntis
creata comparata cū ea ut ista elevante per gratiā ad actū supernaturalē
alterius instrumentū respectu operationis primo modo ꝺ eadē principali.

ut patet facta inductione per oia instrumenta nec non exillo Isaie cap. 10. Numquid gloriabitur securis contra eū qui secat in ea? Confirm: quia cāa 2da subordinata magis diuina voluntati quā humanā voluntati corpis membra sed hec corporea voluntati ut instrū onia respectu cāe prime ejusdē ꝛ.

Ad 1um dicit: ma: est verum instrūentū eligit maxime ut n̄ liberū ut 250
quando liberū ut n̄ maxime, con: verum instrūentū semper maxime ut non liberū ne: voluntas ami gratie ad actus de quibus loquit respectu dei elevantis semper est verum instrumentum liberum et non maxime ut liquet ex tridentī sess: 6. can: 4. mi: probatur dicit: sed instrūentū n̄ quod nisi ut promotum ebe: omne instrumentū eodē genere promotionis, ne: non omne eodē genere promotionis omitt: mi: et ne: cons: omisso q̄ omne instrumentū debeat promoveri a cāa principali fortissimū adhuc est q̄ omne promovere debeat eodē genere promotionis, nā acto maxime ut n̄ liberū instrumentū petitur eam promotionē quā posita n̄ habeat proximā indifferā ad n̄ operandū, at instrumenta liberā n̄ possunt sic promoveri nisi ea sola promotione quā posita retineant adhuc proximā indifferiam n̄ operandi; dari mi sentit compositio promotionis; saltem retineant proximū quā impediendi talem promotionē: ad verificandū n̄ pōt admitti quā phisicē predeterminante ut alibi de con stat ex dictis. Illud q̄ dicit de gloriatione securis et extra chorum saltat ꝛ contradicit Concilio: non enī est maxime instrūentū divina gratie voluntas una, sed liberū, alg; adeo licet contra deū gloriari non possit; pōt nihilominus in domino gloriari ut notat Apls. ad Cor finm: concesso ubo nil inferf, dum odo voluntas operis instrūentū liberū, imo inferf carentia phisice predeterminationis: hō quia voluntas una non utitur corporis membris imprimendo illis phisicā predeterminationem, tum quia licet ē cāa prīa et per se mali actus voluntas applicans manū vel pedem ad actū peccatum nostrū ita est divina voluntas applicans predeterminative humanā voluntatem ad prava opera.

Ad 2um dicit: dous est primū liberū primū determinans et 251
primū movens maxime ut linea hypernaturalis, ad talis n̄ est, sic pōt determinari voluntatem creatam, tum ad religiosi ipsius actus, tum maxime ad actus hypernaturales et sic predeterminat ad religiosi, et dat gratiam phisice predeterminantem ad actus liberos hypernaturales: Confirm: si ro voluntas creata n̄ predeterminari a deo est primū liberū et primū determinans et primū movens sui actus liberi, sed hoc implicat maxime respectu actus hypernaturalis: Cons: ma: patet: quia primum est q̄ n̄ supponit ut ex eo genere prius, sed voluntas creata n̄ supponeret aliud prius liberū aut determinans aut movens Cons.

Ad 3um: post ma: concesso: dicit: mi: si non predeterminet pōt 252

nacõe phica hoc é habente ꝓdicata ponita n: 1[illegible] ne: sin ꝑdeterminatõ
alla alia ꝑdeterminacõe consimi: et ne: cons: ignis exclusa phica ꝑdeter
nacõe dcis finalici alio modo exercet nacõem primi liberi primi de
terminãtis ad primũ motũ ritus, primo, quadentes religionũ otũ entia
virtus libera deliberativa et motiva pendet in pto ee et conservari
d virtute libera, deliberativa, et motiva qm deus habet d: 2do.
quadentes religionũ entiũ virtus libera deliberativa et motiva
pendet etiam in suo exercitio à deo comproducente et antecedenter
exercente libertatem suam per decretum practicum ordinans
quo indifferenter ipsa exponit ad concurrendũ iuxta deliberacõe
eã liberæ creatæ ut ex d: Thoã videmus n: 183. respectu actuũ
supernaliũ et salutariũ deus habet etiam previũ exercitium liber
tatis suæ et motionis per gratã excitantem et per praeparacõem
gratiæ efficacis; taliter tñ efficaciæ ut entitative sit contingens
sive compossibilis cũ carentia oppositi ut expresse ost d: Thoã
doctrina, n: 192.

253 Nõ consi: dist: ma: sin ꝑdeterminatõ à deo ꝑdeterminacõe habet
le dita phice ꝑdeterminãtis, ost primũ liberũ eb: ne: si ergo hac, neg.
illa alia ꝑdeterminacõe ꝑdeterminatõ cons: ma: mi: dista cons: mi do: ne:
mi primo. implicat tame voluntatem creatã ee primũ liberũ aut primũ
determinãs aut primũ movens ea nacõe qua compatens deo ista diximus:
antecedenti; nam implicat creatã voluntatem ee primũ liberũ eb: quate
nus precise excludit phicã ꝑdeterminacõem; audite d: Thoã concedente
voluntati aliquã nacõe primi principij in prima 2dæ q: 6: art: 1: ad ima:
principiata in hinca voluntatis actus quod sit cognoscitiva et appetitiva
ost primũ principium in genere appetitivum motus quamvis moveat ad aliquid exte
rius, secundũ alias species motus.

254 Quantum ergo ad hoc, deus ost eã ipsius liberæ determinatõis tota
talis creatæ, præsertim deliberatõis hic nalis, ipsi dem omne huius delibe
ratõis consilium utpote creatum præcedit ad creatore, ꝙ nos ipsi manifeste
bile ponimus n: 137. obi 80. Creatiue antecedit deus eam determi
nationem: Sadam prædeternat. 2do. dist: ant: ost eã liberam deliberatõis
eb: efficiens, cons: eã eligens, hanc præoppositã deliberatõi nõdũ eb:
eligens immediate: ne: eligens mediate et quidẽ electione impedi
bili à voluntate creatã intellectu compossibili cum carentia oppo
siti ost cons: ant: cũ cons: consistit hic ultima negat: voluntas ipsa creata
antecedit creatiue tota ipsius deliberacõem quam ponens a phica ꝑde
terminat. Deus itaq licet immediate efficiat non immediate eligit actũ
liberũ non post ipsius carentiã, sed hanc electionem immediatã concomi

voluntati creatæ per decretū indifferenter connaturaliū ipsāt et reliquorū ex
principiorum, quo inē et aquam appetit voluntati ut ipsa electiue
porrigat manum. Ḡdo deliberatō ad actus bonus sub supernaturalis deus me
diate eligit, actū esse illius carentia quatenus ad illū disponit voluntā
tem ad præcedat gratā præveniendem, nigua hī electione nihil includit
deinde sit impedibile notū, et incompossibile simul cū carentia
peccatī vel subi constat ex dictis præsertim n: 201. 255

Sillet aliquis īm ediata cāā deliberatā deliberat sed deus ab im
mediata cāā libera deliberatiōis voluntati: Ergo deus deliberat volun
tatem ad hanc ipsius deliberationem liberā mā: patet ā pariter quia
īm ediata cāā actionis agit ob īm ediatā cāā productionis producit.
Ref: nec mā quia tūm esse et illius productō efficax postulat ob
īm ediatam cāā intellectionis intelligen et īm ediatā cāā amoris
mam, et odij odiste. Idē patet falsum in deo neq amante neq in
telligente, neq odio habente per meor actus ā se īm ediate produc
tos: patet eadem falsitas in habitibus intellectus et voluntatis, cum
producentibus actus, disparitas est, quia agere n' explicat aliud ex
suo formali conceptu nisi ponere actionē similiter producere n'
aliud nisi ponere productionem, at vero deliberare ex plicat ex suo for
mali conceptu n' precise ponere deliberationem; sicut intelligen et amare
non præcise ex plicat ponere intellectionē et amorem: et igitur deli
berare fidelicet deliberatiōe pria cāā liberā ponere electiue actū pri
mitiuo et pri illius carentia sed hæc sunt pure philosophica
sicut et alia hic prætermittenda quia n' loco illis ex poserimus. 256

Quinti scandali Pelia definiens voluntatem posse dissentire
tiuelib et resistere gratiæ efficaci definit hæc de illa gratia cui voluntā
tem dissentire et resistere n' posse docuerunt Calvinus et Jansenius
sed isti docuerunt de gratia physice deliberante: Ergo Pelagia definiēs
tem posse dissentire tiuelib et resistere gratiæ physice deliberanti
utqui gratiā illa dissentire tiuelib significat libertate ut certo est: Ergo fide
est libertatem componi cū gratia physice deliberante. mā: constat quia
Pelagia n' contradiceret Calvino et Jansenio si non de eadem sed de di
uersa gratia affirmando ea negabant illi: Ita ratiocinans aliqui ex
moderate predeterminatistis, quem argutū fuse deduxit magister Ferré tom:
2do. in primā partem haut: C. q: 2. s. 3. 257

Sed stulti sunt labor: nam eadem fallaci forma arguendi pro
bare possent Calvinistam et jansenistam definitā ee ab Pelia componi li
bertatem cū gratia necessitante et tollente libertatem. etenim sicut tūm
ulla distinctio relati predeterminatistis documenti definitio Pelagiana

voluntatem pœ dissentire vel velit et resistere eidem gratiæ cui voluntatem dissentire et resistere n. posse docuerunt Calvinus et Jansenius sed docuerunt voluntatem dissentire et resistere n. posse gratiæ necessitanti et mi compatibili cum libertate: talem vigide gratiam illi ponunt in statu naturæ ut negari n. possit et vid. Tract. n. 12. et 121. Definitio Calvini affirmat voluntatem posse dissentire si velit et resistere gratiæ necessitanti et incompatibili cum libertate hoc est libertatem componi cum compatibili de cum q. est prorsus mirabile. quocirca sicut prædeterministæ respondere debent definitioni Calvini intelligi de eadem gratia, ut præcise absoluto prædicato efficacis non de eadem ut attento prædicato necessitantis, ita illi ad negandum definitionem intelligi de eadem gratia, ut attento prædicato efficacis non ut attento prædicato physice prædeterminantis, vigide quinamus et planius gratiam physice prædeterminantem eo necessitantem sine nova hinc doctrina revocato firmato deducit, quia hanc sic discernunt gratiam efficacem et physice prædeterminantem et illi dissentire n. posse voluntas. nigra argumentatione nos dicimus ant: negandum: prædeterministæ ant: concedendum et negando cons: Calvinus definit contradictorium consequentis nempe hanc propositionem: voluntas dissentire potest gratiæ efficaci, unde nos abserto contradictorio consequentis definito inferimus contradictorium antecedentis, nempe gratiam efficacem n. esse physice prædeterminantem. nonne bene valet ad contradictorio consequentis ad contradictorium antecedentis.

238 In forma ita, ad argum. Dsti. nma: et cons: de illa gratia ut attento prædicato efficacis negat de illa, ut attento prædicato necessitantis aut physice prædeterminantis. iuxta quam distinctionem locuti sumus n. 211. hinc colligo definitionis catholicæ sensum esse dissentiri et resisti posse per liberum arbitrium gratiæ efficaci, hic tempus sufficienter contradicet Calvino et Jansenio asserentibus n. posse dissentiri et resisti per liberum arbitrium gratiæ efficaci supposito eo tempo formaliter definitio, definit consequenter nullam gratiam efficacem venire distinctam reddens illam talem cui dissentiri et resisti per liberum arbitrium non possit. huiusmodi enim petitio esse physice prædeterminare contendentibus in. 212. alij, adeo minime concedendum.

239 Sexti fundorem componi patet ex testimoniis D. Augustini et D. Thomæ quibus undiq. collectis advertatur contendendum physicam prædeterminationem adversarios liberos alij, ad actus salutares gratiæ physice prædeterminantem contineri. Quia tamen nolim n. suspectis ut testimonia proferamus milegra quæ debuncata solent deprimi, si non corrupta et verbatim exprimamus. Dicimus augustinum universe asserimus non potuisse docere gratiam physice prædeterminantem tam manifesta contradictione cum perspicue docuerit talem gratiam cui caritatis operandi componere voluntas possit ut liquet ex n. 181.

ob 201. probatur clarissime et expressime per negab actū malū, quo termo disficiles malē ipsi sive pulchū m̄ delibio i deo auctore aut determinatore cē. explicit ante modo hec verba ex lib: de peccatorū meritis et remissione cap: 18. malam voluntatem n̄ habemus ex deo et nostra, qd a deo non averitimus nostrum est, et hec ē voluntas mala. et antea dixerat: nefas ē cogitare deum ē auctorem voluntatis male. de diui thom mente habet ex his que diximus q̄stiõ exposita plasca Pelbartū, ns 179. 183. 191. 192. et 201.

DISPUTATIO. 7ma.

Pro efficacia auxilij constituta in gratia endi, dative componibili cum carentia operationis. hoc est non physice prædeterminante.

Explicat vera humana libertas ab efficaci gratia concordia.

260 Ut tertia proposita n: 158 explicit et explicata probet supponendū primo ad quæstionē ē de efficacia auxilij m̄ deliberanti nobis tunc nobis m̄ ipsis a deo ut explicabit ē n: 80. quo vocamur et excitamur ad volendū et operandū salutariter; n̄ vero ferme ē de illustratōe et inspiratōe divina ut sola ad de illa ut conjuncta cū gratia et ejus ad ipsa adhuc concurrendū etiā habite infuso gradu talis habitus necessarius est unus verbo, ferme est de auxilio proveniente ~~simpliciter~~ nobis infuso qualemus completa ale ne sia ne essaria ē parte actus primi proximi ad operatōē ut sit simpler sufficiens.

261 Supponendū 2do, auxilium efficax de quo m̄ presenti addere sufficienter infallibiliter et infrustrabiliter operandū illatē. unde m̄ hac auxilio contideranf deo, primū nobis de nominatio efficax, 2dū forma denominatōis quæ est ipsa infallibilis et infrustrabilis connexio auxilij denominati efficax cū operatōe. natē huius connexionis verificat deū tali auxilio dato facere infallibiliter et infrustrabiliter ut humana voluntas liberē convertat ab velit, ut operet ob.

262 Supponendū 3tio, qd evidentissimū ē auxilium sufficiens si infundat a deo et absolute desit quamvis ab endivise componibile cū operatōe et cum carentia operandi, sive potens carere et n̄ carere effectu, hoc n̄ potest carere et non carere simul, aut simul componi cū operare et operandi carentia. quid enim evidentius impossibilitate coexistiā ubique contradictorij, sive ejusdem cū et n̄ ei. nec ulla ipsi est qd auxilium ejusdi datum verificat deberiate unū ex contradictorij: habet effectum, non habet effectum, si ē me petas, unū ex contradictorij certū verū si desit tale auxilium ignoro asertive, sed minime ignorat deus qui quid se habet in ōtinentia sua entia

hypothesi scitia futurorum contingentium tam absolutorum quã conditionalium habet ipsi scitiam quã vocamus mediam et eadem explicatõe hic supponimus ex tract. de deo. q. quã evidentissime et immediatissime innixa obiecto conditionale futurum videt quid ẽt factum et quid ẽ factura pro arbitrio cuiuslibet voluntas creata vi quibuscunq; combinationibus circumstãtijs et subsidijs auxilio sufficiente ad quemcunq; operandi positis

263 Sufficimus q̃d auxilium sufficiens quo videt habitum est effectum liberi consentiente voluntate dici congruum; quasi etiam dicat non incongruum illud quo videt non habitum ẽ effectum liberi dissentiente aut non consentiente voluntate unde congruitas hanc specialis constituit ex futuritione conditionata effectus, non dicit ex hypothesi vel non ut obstive determinante scitiam mediam. dixi hanc congruitatem specialem ut evitet equivocatõ et quaestio de voce, quã obtendunt adversarij dicentes omne auxilium sufficiens et congruum et sufficientia congruitate: concedimus si congruum sumas pro apto et congruitas pro aptitudine; non vero congruum sumimus hic pro efficaci et congruitate pro efficacia. nec solum pro efficacia actuali, sed pro efficacia infallibili et infrustrabili neq; eam negamus vocari gratiam, efficacem illustrationẽ aut excitationem illustrationis gratiæ motivæ absolutæ fortius efficacis ad percipiendam quamcunq; scitiam fortius efficacis relative ad particularẽ dispositionem huius vel illius voluntatis. ista vero efficacia licet conducat ad intelligendã infinitã varietatẽ auxiliorum possibilium. nihil est efficacia quã in presenti quærimus quidẽ est fallibilis quatenus voluntas manet libera potest forte plurimos eorum illustrationes et motiva.

264 His positis asserimus auxilium efficax et ipsum auxilium sufficiens exhibitive quidẽ componibile est cum omnibus et quibuscunq; circumstãtijs pro arbitrio voluntatis, tribuit tñ ei deus dare gratiam media pro videt voluntas habituxilio vidit consentiturum. ita universa scholastica schola, ad minus cum maiore parte doctorum tale auxilium existimat cum decreto dei specialiter concurrente quo ad auxilium simul fortiter gratia efficax, et alio modo decernit efficaciter operandi: non huius decreti auxilium denominat vocatio secundum propositum ut loquitur D. August. de correptione et gratia cap. 9. non eiusdem decreti deus misereri contingit inter infinita auxilia tantum ut habitum et infinita quorum ut habituros effectum, sicubi dentur aliqui auxilium habituros pro non habituros effectu illudq; dicit comfort.

265 Ex hac assertione quã demonstrandã cap. sequente plurimum valebunt hæc propositiones contenta in compositione auxilij efficacis. prima: auxilium efficax sumptum specificative non est ipsa efficacia: habet tñ prout

Dei ad Deo infallibilem connexionem cū libero actu voluntatis creatæ ob ipsius
talem illius illatam. patet ima pars. quia efficacia ⁊ tota ipsa denominata
ipsius actus ipsa denominato auxilio efficax ⁊ q. cū vocatione A. sed quidquid
denotat ipsa tota denominatio cū tota denominato tantū specificative
sumpta ⁊ ipsa denominatio sed pars denominatæ Col. ma. plas. quia
illa vocatio A enditive consequibilis cū certitudine operandi ⁊ Dei
infallibilis illam operandi, tota inconnexi connexio nulla est. patet
ultima ⁊ ita pars. quia vocatio illa simul Dei ⁊ Dei infallibilis ad veritatem conditio
natam actus liberi futuri si Deus ea vocatio, et purificatæ conditionis cum
libertate in ipsa vocatione absolute data. est am infallibilis et ipsius
infallibilis illam condonati; supposita veritate conditionata et purificatæ con
ditionis. 266

Secunda pars. non est pars constitua efficacia ⁊ impedibilis, ⁊ non
impedibilis voluntati creatæ; ⁊ non est frustrabilis, non est infrustra
bilis, illa am frustrabilis, quia impedibilis, et impedibilis quia infrustra
bilis, patet. nam cum partes constitua sint voluntas A et futuritio condi
tionata operandi, aut ultra scitia media, ipsa vocatio est impedibilis,
quia perdet à tota libertate divina ⁊ ita vocatio est infrustrabilis, quia
cum illa vocatione tempta specificative et enditive compossunt voluntas
creata potest pro sua libertate carentiam operandi. Cursus futuritio
conditionata negat eē sine se ac prinde ē infrustrabilis, nam si non
ēt dum est, necesse est eē, eodē pacto quo est dum est, necesse est eē
scitia ultra divina est infrustrabilis quia infallificabilis; est ita ultra, sim
pler impedibilis à voluntate creata, posita sub vocatione A enditive
considerata: quia ut sic potest liberē suspendere operandi, quia suspē
sa neg vera eēt futuritio conditionata neg existeret scitia de ipso
manus illam. Unde nihil est in illa constitutione auxilij quod pendat
sit impedibile et infrustrabile, sive impedibile infecunde per
necessariam consequentiam, si enim sit sale aliquid eēt eversivum quasi
unit libertas, ut ostendimus n: 201. neg, obstat ⁊ efficacia ipsa consti
tuta sit partim impedibilis et partim infrustrabilis, non est pars tua
inefficacia sed tota ut tota, habet connexionē necessariā cū operandi, ad
eo si n tota ut tota ē simul impedibilis et infrustrabilis nihil
infert contra libertatem operandi illata. 269

Tertia pars efficacia verificat de auxilio ante operandi absolute po
sitam. patet: quia ante operandi absolute positam existit vocatio A. tri
buta huic scitia media et decreto illa specialiter beneficio perdonata ab
eadem scitia: sed de vocatione A ut sic tributa verificat ea efficacē
Col. ma: constat. Tum quia ante operandi absolute positam existit illud

de terra ex parte adhuc primi hujus virtus operandi cessavit et talis est vocatio S. Comodo tribuita, licet jam ante finem absolute et obtentum exercitii medium electi ad consequendum eo vocatio S. Emedius ad eo electum ad consequendam conversionem et mi-perfectus constat: jam de vocatione S. ut tributa eo modo verificat se quae verificatae conditionis hic mihi mutabili tertia de conditionata condi-futuritione conversionis. Rursus verificat eandem vocationem ei effectu decreti mihi mutabilis de conversione ut percepta per ipsa vocationem. Aliqui alterum titulo denominat efficax vocatio, multi magis alios.

CAPUT 2dum.

Probatur assertio posita Capite praecedenti:

268 Assertio praemissa n: 267. probat. multis sacrae scripturae et conciliorum locis. primo ollis ijs quibus docemur libertatem nostram in eo ei repugnare, ut voluntas pro arbitrio suo mutetur in unam potius quam in oppositam partem, unde ergo habet gratia efficacem ut nos simus n: 210. aliqui mihi gratia efficax sit entitative compatibilis cum ulla parte oppositi, ita quam cum una alterave relicta flexibiliter voluntas, voluntas in mutabili pro arbitrio suo ut constat d: n: 182. Cur ergo sic mutabilis gratia efficax debet ei entitative cum compatibilis cum ulla parte oppositi: sicut gratia efficax est entitative compatibilis cum quacunque de carentia quacunque non efficacis, debet illi obvenire particulare ex aliquo dicto: neg. aliunde sumendum, ante absolutam exercitii et futuritionem quacunque, mihi futuritio conditionata tertia media, et decreti efficax collativi talis gratia aut eius mutabilis quacunque, et tandem ex plurimis locis theologicis discursu colligit assertio praemissa.

269 Secundo ollis ijs locis quibus postulat ab homine ut se convertat ut faciat sibi cor novum, ut deo pulsanti ianuam cordis aperiat: sicut is certo deus aut pulsare nisi compatibilis cum carentia sui effectus fide postularet ab homine habente vocationem ne omittat effectum aliter ac ni constrictis inevitabiliter vincatur Hostes aliqui ne currat Zelo, ollis ijs locis gibus probat auxilium sufficiens dari homini eius operandi de quo n: nihil dicimus d: n: 122. constat eum d: n: 223. hanc veritatem subsistere non posse admissa ut necessaria gratia efficaci deleonarde; stabilem nullam auxilium compatibile cum carentia effectus esse sufficiens si nota ab

270 Denique plurimis omissis pleni reprehensione illa Judaeorum comparatione ad Tyrios Sidonios Tyri et Sydonem fuisse civitates virtutes quae fuisse putat in vobis olim

ni cilicio et cinere penitentia egisset reprehensio eam comparatiua regib et ciu
te ut obediremus ñr. Load: Ad deo ait. 2ª q. gdo eius caret ñ erit habilibiles
aliqua necessaria ad effectū et aliter habet oia necessaria: vg. si reprehen
dte careretur lume già ñ legib sicut legeret aliqs ñ careret lume sunt loca
ñ già ñ scribebat sicut Paulo ad Timoth n: 225: Ideirco ex reprehensis
nō illa institutione collegij gnā, subque conuertebat Tyrij et hi Sidonij sese cōdi
tione comparabilem cū caritia conversionis, sicut conditione comparabi
lis cū caritia conversionis erat gnā subque ñ conuertebant Iudaei; ac
prinde reprehendebant, già similiter volentes et similiter habentes oia
necessaria ñ similiter conuerti volebant. 270

Nec satisfaciunt Rones: dū dicunt Deū dantem Tyrij auxilium
gratiae congruū prouidebat iudaeis nec, cōm reprehendebant Iudaei già ñ ha
bebant dātē à deo auxiliū gratiae congruū sicut habebant dantem Tyrij
sed già ñ faciebant prouideri congruū illud auxiliū sufficiens qd habebant
datum à deo; at Tyrij facerent prouideri congruū ñ darent illud. ubi dr
singula ad duplex quaestio, quā aliquibus notari: prima: cur deus ñ dederit
habilibus auxiliū congruū sive auxiliū sufficiens, prouisū actiā
media habitum effectū, illeri aūt dat auxiliū incongruū sive auxilium
sufficiens prouisū actiā media ñ habitum effectū? 2da quaestio. cur ex
suppositione qd utrig, darent auxiliū sufficiens prouideat in uno auxiliū
sine effectu et in altero auxiliū cū effectu ad quā quaestionē ñ aliud ñ
spondere nos possumus, nisi qd ea ipsa Augst: li de spirit: et lit: cap: 34.
o altitudo diuitiarū dei! quā incomprehensibilia sunt iudicia eius.
magistro consonat di: Propter: l: i: de vocat: gent: cap: 2do. dicens: pro
fundiores illius quaestionis quam secundū admirationē ipsi inpenetrabi
lem confitemur, quer liberū arbitrij velle et nolle non violatur.
ad 2dā aūt qst: facile Deb: dicitur: per liberū arbitrij q velle et nolle
ut diximus n: 101, 134. et 142. ultimus quaestionis responsione com
plectij possunt li: 83 quaestionū, qst: 68. Liber quis possit illi habuerit
cū gnā dei, ut vocatus venit, n' hō qd vocatus etc. 271

Probat 2do nam tota assertio explicata Iudaei d: Augst: mouere
debet profundo et mirabili misterio multis in locis, cum unū grauibus
exti: ad simplicianū q: 2 circa medium. Ipse ñ volentis neq currentis
sed miserentis est deus, qui ha modo vocauit, quemodo aptū eorum
qui electi sunt vocationem. et paucos misericordiae: verū est ipse, mul
ti vocati pauci vero electi; illi aūt electi, qui congruenter vocati
illi aūt qui ñ congruebant neq conuenienter vocationi ñ electi, quia
non electi gratiae vocati. item item verū est ñ volentis neq currentis

sed misereatur eius Deus qui etiam si multos vocat cum tribuat, quos ita vocat quomodo eos vocari aptos est ut sequatur. salus est eam prospiciat. ignoscat Deus, sed volentis alg currentis sed hominis qui nullius Deus misereatur
seruj huius am misereat, si eum vocat quomodo scit eis congruere ubi
cantem non requirat. haec S. Doctor. miseribus nihil. deinde ex dictis
cap: antecedenti. plura habet in eandem sententiam lib. 2. de
Spiritu et littera cap: 34. l: 83 quaestion: q: 68. l: de praedestinatorum munere
munificentia cap: 18. l: de nat: et gra, cap: 20. l: de praedestinatione SS: cap:
16. et 20. et toto fere l: de dono perseverantiae.

292 Probatio assertio nra haec unica ratione. ita quia de auxilio gratiae
efficaci aut expresse loquuntur scripturae libenter concilij et patres aut per
bonam illarum inde colligi possunt explicari optime in nra sententia etiam
quotidie explicari a potuit et nra tenenda est opposita repudianda. regula:
quae ad oppositam sententiam conflat ex dictis argt: quae vero ad nram ex dictis
et dicendis dirigi: credi:

QUAESTIO. 3tium.

Utrum metaphysice impliciet excitatum liberum quia per se ipsa media providentia restitutum cuilibet auxilio sufficienti ad actum liberum.

293 Vra ē maximis absurdis nra tenetur obicitur ita quoniam si auxilium efficax est quale a nobis depingitur potest voluntas aliqua creata a deo per se ipsa media providenti reddi tam efficax quilibet auxilium sufficiens ipsi impossibile ad conversionem liberam aut alius actus meritorios: ad hoc ē absolutum absurdum cor: mo: patet: quia quilibet auxilium dabile ad actum liberum praeter physicam praedeterminationem est indifferens compossibile cum carentia gratiae et frustrabile pro libero arbitrio voluntatis: id quod formalissime ad posse reddi efficax. ini: probat: tum quia certum imperf: deum nec, de pra absoluta posse eligere efficaciter tam pertinaces et perversos creare ad gloriam ulteriorem; tum quia d: hugol: possibilitate eius hypothesis videtur vehementer detestari alg, ut mendosissimam reprehendere multis in locis praesertim in Psalmis videtur cap: 58. ubi ait: quis tam impie detegiat ut dicat deum malas hominum voluntates quia voluerit; quod voluerit et cui voluerit, ni bonum a possessum verterit.

294 Confirmatur ex quarto: illa ad simplicianum ubi paulus per verba a nobis relata ni 291. testatur: cum Calvinus sic, alius aut sic moveat ad fidem eundem ne unquam alio modo dicta moveat, alio modo dicta non moveat, alius moveat, alius non moveat, quis audeat dicere deficere deo modum vocandi, quem ipsum ad eam fidem mentem applicaret voluntatemque emendaret, ni quia Jacob fuit electus ergo et post pauca de illo quia deus deserit eos qui

vocatione congrua sive efficaci, addit, qui quis cui dicet modo, quo ei persuaderet, cum sit potentia defuisse, ubi non defore deo modu persuadendi et convertendi probat, ex conceptu omnipotentis, qui non solu ad convertendu sed ad oe posse possibiles homo credat credendi deo dant modus, ita iuxta d. Augustinu impossibile homo ut cuius convertendi et salvandi ipse meritu, modus deo deest. 238

Ante dictione noto primo, adversarios, nobis obiicere ut illicham existentia nra una aliqua creata liberam qua non possit predestinari ad gloriam ut coronam, qua respectu illius nullus previderet a deo auxilium efficax ad actu liberu, ad esto hoc sit magnu absurdu non e maximum sitque longe maius ad qd ex illorum sententia nuno argumento colligebamus 2 ni. 8 2. nempe nullam creata liberam, que predestinari ad gloriam ut coronam, qua respectu nullius provideret aliud auxiliu efficax ad actu liberu, sine omne auxiliu efficax preterit e possibile deberi hoc ei circa singulu libertatis milenta per predestinatione ad gloriam ut coronam. respectu 2 ni. 92. Noto 2do d. Augustinu stare contra adversarios pro nobis in ipso testimonio producto. dicens S. doctor potestatem convertendi quemvis, voluntatem humanam minime colligit ex eo qd deus possit efficere deberi, sed ex eo qd in thesauro omnipotentie sue habeat infinities infinitos vocandi modos, quibus ut impossibile sit, nullu inter tot modos aquarum efficaci ad obtinendu libertatis conversione. ad hanc varietate vocandi et flectendi voluntatem perpetuo recurrit, videat cum l. 8. de libero arbitrio cap. 18. l. 2 contra duas epas pelagianorum cap. 19. et l. de correptione gratie, cap. 2. ubi ait: quare iste sic illi aliter, alius, alij aliter diverse et innumera libellus modis vocat ut reformet eos. modus mirabiliter deo sapienter iuxta peccatorum predestinatorum naturam ut uniformitas negue immittendo qualitate mentalis et instructibile, non ignis noster Augustinus. 296

Ad argum. aliqui maiorem negant. alij verbalitus cum distinctione ad mentem, nostra distinguimus possit voluntas aliqua omnia eo. possit possibilitate metaphysica communi possit possibilitate etiam morali nec ma. mi. gratiosa distinguit. et com. mi. de sensu: nec in primo. ut explicat d. Augustinus. 297

Asserimus primo impossibile moraliter esse qd voluntas aliqua per se bonam media vidat oblatum efficax deliberet auxiliu sufficiens ipsi talibile, asserimus 2do hanc moralem impossibilitatem sufficere ad verificandum hyperbolicum illum aliorum Patrum similia testimonia, asserimus 3tio non esse metaphysice impossibile qd voluntas aliqua per se bonam media videat oblatum efficax qd libet auxiliu sufficiens ipsi talibile ad actu liberum. primum asserimus a nemine negari. secundum vero

nisi nisi libert illustrationē species quas ipsa produceret post et ipsa
deus cuilibet creatæ liberæ, ut illi persuadeat deberi sibi liberam
cuiuslibet actus emissionē, virtutis impossibile moraliter est ipsum
de se illustrare et inspirare, cui simul connexitur voluntas ipsi
libere: necessitas enim moralis unius extremi et impossibilitas
oppositi, prout contradicta, i necessitate et impossibilitate metaphysica ad
alterutrum, nisi difficultas tanta ut nunquam vel de facili actus effectus, i eve
niat oppositus quamvis sive ex effectu sive ex eventu oppositi verifica
tio aut falsificatio simultanea duplicis contradictorij n sequeretur.
Sic i moraliter impossibile ut virgo certo amore ludat talis idem
semper numerus cadat et recurrat neg hic ni oppositi eventu apparet aliqua
hic nova contradictio, similiter hoc tantum, quod venialia occasiones veniales pec
candi ut i ipsis inesse sibi moraliter impossibile vitare sua venialia citra speci
ale privilegium; cui hic ni oppositi eventu nemo valuerit peccare pecca hic nemo ea
hactenus.

298 Secundū ad 3tium apertum, negat ad adversarij alijs, ex nris. Ad pla
ta ad nostra 2dum. nam qd ijs testimonijs dicit impossibilis casus, in quo
deus obligaturus aliqua voluntatem converterit si possit si portabi impos
sibilitatem metaphysicam sed sufficienter intelligit de morali, quemadmodum
Tridentinum sess 6. canone 23. definiens simpliciter homini iusto si pecet, sine
speciali privilegio vitare sua venialia si definitio impossibilitate meta
physicam, ut aguntur ocis constat; sed definitio verificat cum sola necessitate
morali. praterea supposita impossibilitate morali non conversionis
et errantis ex necessitate conversionis sub aliquo exercitij i deo pro
deliberabilibus, sed insipiens et impius ut asserit Augustinus qui negat deum
absolute habere in libertate sua conversionem cuiuslibet hominis;
esset insipiens et impius qui videt iam talis ad quid concedit existere qd
moraliter est impossibile, aut non existere qd moraliter i necessarium
iuxta definitionem i antecedente positum: ex eam ipso concedit et negat
contra ocis prudentes et sapientes; et concedit non existere qd supponit
existere, aut existere qd supponit i existere. esset impius: hucusque
non caret impietate qui deo negat qd illi communiter concedunt sapi
entes: hucusque sacra litera prudentes de deo plenissime sola
tem militando pro arbitrio suo humanam voluntatem suadentes
tem i voluntate impossibilem moralem recedendi ab eius divinis
auxilijs possibilibus ad actus liberos. supposita ista, necessitate mo
rali ita quod voluntas creata consentiat alicui auxilio ex possi
bilibus considerato vage i impossibilitate morali, ut aliquod voluntas

reportat ordines auxilij possibiles confidenter collective: deus per scitiā mediā videbit illud determinatū auxiliū cui unaquaelibet voluntas consentiret, poterit dissentire: alij, adeo ni sua proxima libertate habet unā qualibet voluntatem elicere efficaciter ad gloriā ut coronā obtinēdā medio auxilio praevio.

271

Probat 3tiū assertum, ideo est metaphice impossibile qd volūtas aliqua creata per scitiam mediam ā deo videns redditum sufficax qdlibet auxiliū sufficiens, ad conversionē liberam qd ipsi daret, quia vel ni deo vīs ipsa creatura reluceret prae dicta excludens eēnter eam potentem reddendi sufficax qdlibet auxiliū sufficiens: alqui nullā tale reluceret praeditam & metaphi ce impossibile n' est qd voluntas aliqua creata videat eo modo per scientiā mediam. mi. plan. solutione praecipuarum solutionum.

280

Oūcit 2no. virtus qa ni deo reluceā conversiva cuiuscūq voluntis convertibilis, metaphice excludit vinci virtute restrictiva et impeditiva conversionis reluceāte ni ipsa voluntate convertibili li ad metaphice n' excluderet vinci, ti nulla est metaphica re pugnantia, ni eo qd voluntas aliqua convertibilis videret mihi cēx omne auxiliū sufficiens sibi dabile ad conversionē: & meta phica repugnantia est in pdicto casu, alq adeo metaphice impossibile est creatā aliquā convertibilem videri per scitiā mediā ā deo reddi turam sufficax omne auxiliū sufficiens sibi dabile ad conver sionē. mi. patet. quia ni ea hypothesi, utpote possibili per nos retenta posā creatā vincere conversivam posā dei sine repug nantia metaphica. ma. probat. nam dei virtus conversiva est infinita qa divina, creatā aut virtus restrictiva est finita qa creata, alqi metaphice excludit vinci virtus infinita a virtute finita &c.

281

Prob. 2dā ptem maioris: excludit vinci, quoad perfectionē suā entitativam, con: vinci, quoad effectū accidentalem sibi subordinatum: vinci virtute pendenter a deo ipso, con: dependenter ne. ma: ad placē distinxi: virtus infinita a virtute finita, si infinita applicet infinita applicabe con: si finita applicatione: ne. ma. et cons: virtus vendicata cū deo supe ret eēnter quoad perfectionē entitativā et immense superat, qdqd virtutis extra deū est. at quoad effectū accidentalem sibi ni semper superat, sed permittit se vinci a virtute finita operante sit non independenter, sed dependenter a concursu cōpos: hanc cui infinita dei virtus non applicet ad effectū infinite, sed finite, virtus am ni ut ni se est, finite applicat, optinet vel non optinet victoriam in effectu

dō ab oībus concēdī n' applicārē virtutēs divinā convertivā per
q̄libet auxiliū parīāre.

282 Dices disparitem cē, q̄ n' quolibet auxilio parīāri applicat
finitā divinā virtutē convertivā n' collectione tāl oīū auxiliorū
potētiā applicat infinitā; si creatā aliquā per potētiā mediam
videret t' restitutā tot' collectioni auxiliorū possibilium, adhuc
liberam conversionem, tam virtutē finitā videret vincere infinitā
infinitē applicatam; q̄d metaphīcē repugnat. Sed contrā: nā virtus
convertiva divina n' applicat ad conversionē liberā creaturē
intrinsecē simul et categorematicē collectionē oīū auxiliorū
possibilium, ad distributivē et sincategorematicē; si omnī
modo applicaret voluntatē creatā n' posset nec liberē
converti cūdē infinitē motivō et inclinatīvō pr' hypothesim
ex parte actus primi ad liberē n' pōt.

287 Obicies 2do. metaphīcē implicat hypothesis n' qua Deus
quātūs vellet efficaciter n' pōt misereri alicui creatē volun-
tatī: sed illius creatē voluntatis quā prævidet Deus rectē
liberā ac oībus auxiliīs misereri Deus n' posset, quātūs efficā-
citer vellet: ē metaphīcē implicat hypothesis. Confirmā 1°:
Augst: de correptione et grā cap: 14: dicit. Deum magis habere
in sua potestate voluntates hōmīū quā ipsi sua, atqui implicat
metaphīcē q̄d aliqua voluntas creata n' habeat proximā liber-
tatē ad conversionem, ut habentē proximā libertatem ad
suā liberā conversionē: ē tergo implicat metaphīca q̄d Deus n' ha-
beat proximā libertatem ad convertendā aliā voluntatem
creatam ut habentē proximā libertatem ad suā liberā
conversionē: hoc ām evenīret n' hypothesi qua Deus n'
posset voluntatem aliā creatā rectitudinā oībus auxiliīs ad
sufficientiam ad conversionē liberā ipsīus, constituentibus
proximē liberā ad suā conversionē. Ergo hypothesis im-
plicat metaphīcē.

284 Respondeo: falsissimum; aliud ām est Deū n' posse mise-
reri ex hypothesi, aliud diversissimum n' posse miserī quī
vult efficaciter velit, vigore hōc 2dī affirmat hyper mise-
ricordiam misserendi, omnipotentiā adimplendī efficacē volun-
tatē misserendi, ex suppositione q̄d Deus habeat talē volun-
tatem: unde ex dictīs notā est illud Augustīnī nuper citati:

Deo volenti salem facere nullū hoīnē meritū antibitū: nō ē prius
ejs gra nec rectitudinis nec d: voluntas efficax faciendi magis
nisi antēcedēs possibilitatem sui termi subtā deliberatōis fieri: unde ti
Deus efficaciter volentis facere facere n̄ potest, cēt impotentes simul
et volens eiusdē termi: igit illius creatā gm ex hypothesi possibili
metaphice prædividens sufficientē ejus auxilijs Deus n̄ potest om
Serveri: gia ex hypothesi prædicta nō sufficiēt de prædeterminā
auxiliorū cū Deus sub nullū auxiliū illi creatā congruens;
ac proinde n̄ potest illā vocare quomodo sub ei congruere ut
vocatem n̄ respuat, nīgus concentus constituit misericordia
de qua hic loquimur cū d: Augustino relato n: 254. de facto
hā per rectitudinem modum Deus nullā liberā creatā videt cuius
misereri n̄ possit, gia nullā videt voluntatem ejus auxilijs suffi
cientibus ad conversionē liberā, ut explicatū est n: 253. et 258.

Ad Confirm: nec consequētia: nihil eōm ex forma arguendi con- 285
cludit: aliqn enim valent hæc consequentia, Deus magis ha
bet ni sua potestate voluntatem hoīnis, gm ipsi ejus, sed hoīnes
habent suas voluntates, ergo est voluntarius ni sua potestate per
sua bona Deus magis habet ni sua potestate peccata. Defectus
syllogismi ē multō ēquisitiorēs, nā ni maiore sēt comparatio inter
Deū et hoīnē ex una, ni diversitas linearū ni Conclusa
nī comparatio inter Deū et hoīnē ni eadē linea, nīque simul
n̄ punctū: Deus ibg magis, idest potius, habet ni sua potestate ea
litiones hoīnis, loquendo de potestate mediata, qua Deus li
bertate dat hoīni et potest et operari, n̄ de potestate immediata
electiva, cuius libertas voluntatem pro oppositis quā libertatē
soli voluntati creatæ concedit Deus, ut explicuimus n: 252.
et 254. nec non cū d: Augustino n: 249. cuius verbis syllogismo
hæ obiecti, gd maior verificat de libertate Dei mediata respec
tu voluntatis liberæ creatæ ni conclusione cuius libertas immediata
hæc, am illā ut bona adest, deberet ē termino de eadē libertate ni ultra
propositione, ut ex eadē minori idem non ex diversa et minorem diversa 286
sum: Objicit 3tio: metaphice implicat gd destruit humanā divinā liber
tatis dominiū sed hypothesis creatā per rectitudinem naturæ ut
rectitudinis ordinis auxilijs sufficientibus ad liberā conversionē destruit
sum ergo d: libertatis dominiū Emetaphice implicat mi: probat: nā in illa
hypothesi ponit creatā deliberare ac efficaciter ad conversionē liberā: Deus
am non ponet illam efficaciter deliberare: et sed accepto creatā habet

per quam liberam determinativē dominiū maius dominio
dei: & dei dominiū n' esset summū. Resp. no: mi. ad probatē distinguo
ma: deus ab n' posset eb. in pōa antecedente liberā resistentiam concā
n' posset eb. in pōa consequentia alg. ex hypothesi liberā resistentiā
concā pōdit: ex hypothesi liberæ resistentiæ facta per pōam resistendi
dalam liberē ab ipso deo, con: ex hypothesi liberæ resistentiæ fa
ctæ per pōam resistendi non datam liberē ab ipso deo nego ma: et mi: cum
consequentia. ipsi dato hypothesi p̄ per nullū medium videri posse ad gratiæ
resistendi actus auxilijs sufficientibus ad conversionē liberā et pur
ificatā conditione per prædestinationē gratiæ et distributionē eiusmodi auxiliorum
gratiæ pōa antecedente liberā resistētia non posset se efficaciter de
terminare ad conversionē liberam et meritoriā eâdē pōa quā gratiæ
deus liberē dare, deus posset quantūcunq; esset ex se determinare illud efficaciter ad eandē conversionem. ad ab pōa consequente et ex hypothesi liberæ resistentiæ posita ab actuali per pōam resistendi et
non resistendi datam sibi à deo, nego illa entitas à parte rei, nego, deus
illam posset efficaciter determinare ad conversionē liberam: aliō
quin possent componi resistentia et non resistentia, conversio et non conver
sio, quæ componi nullo pōa possunt eb.

287 Tota doctrina data pro solutione videtur mihi hæc propositione,
non ab contra sumtu d: libertas dominiū p̄ deus n' potuit creatā ali
quā voluntatem determinare efficaciter ad actū liberū ex hypothesi p̄
eadem voluntas se n' determinet electivē ad eundē actū per virtu
tem indifferentiæ sibi data ab ipso deo, nō à priori huius veri
tatis est, quia dominiū quantumcunq; sumtū n' est ad actū impossi
bilem, imo est maxime ad actum possibilem, ut mihi videt: de resistē
cum communi olim sententia statuimus, id est actus impossibilis p̄
voluntas non se electivē determinare determinet ab alio ad finem
actum liberum ut vel ex ipso d: Thoā ligitat à n: 182. Eclo
probat probatum ad hominē contra Thomistas nam primo illi
colligunt ex d: Thoā prima parte q: 89. art: 2. non obstante hu
mano dominio deum n' posse convertere angelum à peccato secundæ
amatæ, quia voluntas angeli est inflexibilis ad actum ex hypo
sitione p̄ se ad oppositum flexerit: atqui inflexibilis etiam est quæ
libet voluntas ad actum liberū ex hypothesi quæ ad illū ipsa
se non flectat electivē Eclo. 2do. illi authores in Summa n: 203
docent non obstante humano dominio et potestate necessitandi deū
non posse necessitare voluntatem creatam ex hypothesi p̄ ea
voluntati præluceat indifferens, quia hanc hypothesin

excludit cōtrariū, necessitatem inducta ab alio: at cum similiter non dicere non possimus non esse contra puram dominium et potestatē deliberandi ad actū liberum qd deus a potuit, qd deliberare voluerit creatum ad actum liberum ex hypothesi qd ipsa n' se determinet elective ad eundē actū.

CAPUT QUARTUM.

Religionum hymenæorum Solutio.

289

Primo ex reliquis sit hoc absurdum. si auxilium efficax sit entitas compossibile cū operatōe et casu fortuito operatōis evenire posse ut duo homines constituti sub æquali auxilio ad conversionē vg. magnalitēr tegerentur ita ut unus consentiret altero dissentiente sed hæc hypothesis admittit post primū. ultimo. quia magnalitas et discretio consentientis a dissentiente n' sit per gratiā sed per innatā libertatem, idqd e' contra illud Psalmi quis te discernit, interprete Augst: l: de predestinatione sanctorū cap: 8. ubi scribit, qd habes, inquit, qd non accepisti? a quo nisi ab illo qui te discernit ab alio, cui non donavit qd donavit tibi: et quem eis inter eiectos gratā discernit bonos a malis, nonquam cum unitas bonos et malos. probat 2do. quia in ea hypothesi patet facile respondere ad has quæstiones cur unus potius quam alter accipiat gratiam hoc e consentiat? cur uni potius quam alteri ita suadeat ut persuadeat? cur unum deus trahat alterum non trahat? atqui ad quæstiones has respondere facile nemo post, imo ne respondere quidem sine velit errare, ut inquit Augst: Tract: 26. in Joan: et l: de spiritu et litera cap: 34. et d: Prosper l: i: de vocatione gentiū cap: ultimo. qd am responsio sit facilis, patet nam hanc nō esse quia unus consentire nult altero nolente.

289

Dco. absurdum nullum e' et obiectiōe nullius momenti si mi auxilio et gratā distinguamus mātle a formali; nunc auxilium præveniens aut excitans ab adiuvante aut cooperante, primo indubitabile e' duos homines constitutos cum auxilio adiuvante et cooperante ad conversionem sive tale auxilium sit uberius uni sive æquale utriq, non posse ita se gerere ut unus consentiat altero dissentiente, constat hoc ex n: 62. quia auxilium adiuvans et cooperans ni nō potest constituisi per actionem dei et creāa actualiter ponentem consensum, implicat am qd utens, hoc habeat talem actionem et non utens, consentiat, 2do indubitabile etiā est consentienti dari meius auxilium ita ut impossibile sit consentientem

et differentiam constituit sub auxilio simo aequali. patet haec, dum consentientis dat auxilium ut adiuvans et cooperans cū actuali concursu simo, hoc am auxilium, licet praestitum ex mi actu primo quantū est ex parte dei detur etiā non consentienti; tū isti non dat actualiter sive mi actu 2do, culpa sua qualenus non vult consentire. unde quod disputat an sub aequali auxilio possit unus consentire alteri dissentiente? disputat solū de auxilio ut proveniente et excitante quo ex tunc creatura praeveniā à deo et inclinat ad consentiendum, sed mi hoc ipso auxilio proveniente.

290 Distinguendū est male et formale. male est ipsa enditas gratuita habitus supernaturalis excitantis et inclinantis voluntatem; formale est ratio gratuiti doni et beneficij reperta in ea enditate. ratio gratuiti doni et beneficij superaddit enditati donatae gratiosum et liberalem volentem donatorem, praeterea crescit haec ratio ob hos titulos quibus augetur utilitas et securitas utilitatis enditatis donatae, sic maius beneficium maiorum, seruatur gratū conservat, qui in extrema necessitate panē dat pauperi aliquem morituro, quam quicunque vel similem panem dat non indigenti, ni primo eū casu panis restituat ut vita, in 2do tantum ut panis. similiter minus beneficium minorum, seruatur gratū conservat qui gratuitū donū alicui multis expositam periculis terra et mari, quam qui eadē vel similem extra eum periculi aleam donum tuum restituit, ex his notabitur ipsius colligas auxilium proveniens male aequale datum consentienti et datum non consentienti habere formalem rationem doni gratuiti et beneficij respectu utriusq, quia utriq, dat per voluntatem gratiosam et liberalem ex motivo dandi utriq, sufficientiam ad operandū salutariter. colligas praeterea auxilium istud male aequale, ex formaliter magis aequalissima ni ratione beneficij: namque tenet datum ni consentienti, aferit illi praecise utilitatem potē; qualenus am datum consentienti aferit illi simul et utilitatem potē et infrustrabilem securitatem actus salutaris. rursus, qualenus datum non consentienti provenit praecise ex voluntate dei efficaciter amāte peccatum actus salutaris mali hominis, qualenus am datum consentienti provenit etiā ex voluntate dei efficaciter et absolute amante huic homini actum salutarem ex potē data: quare auxilium datū consentienti provenit ex voluntate magis beneficā,

alijs, adeo creuit fœlicitas mi nouæ gratiæ Dei et beneficij. 291'

His ita dictis, tota quæstio deuoluitur ad auxilium præueniens humanum maaliter ante hic æquale datum duobus habere potuit effectu in uno cum in altero non habeat. Dos. contra Jansenium et Petrum Nahistas, euentum eé possibilem et ita in facto euenire, primo quia auxilium præueniens soli Deo libenum de quo loquimur nisi foret æquale aut de mi tyrij consensuij alijs in Corozaitis in consentientibus, isti non iuste reprehenderent ut n: 269. vidimus. 2do. nam Deo tab auxilio pari in potest stare disparitas euentus, quia consentienti dare gratiæ efficaces quia non dare dissentienti: sed hæc inæqualitas auxilij talis est ut ostendimus in n: 222. Cap. 3tio. quia si Deus hoibus quibus adhuc aliter existunt libuerit ad actus charitatis illustrandos alijs nõ inspirandum aut concedē aut ijs æqualem ad hoc indebile id vel eis vel nulli elicerent actum charitatis, cum singuli habeant dominium proprium sua deliberationis, ac proinde experientia compertum sit id ex magna hominū multitudine æqualiter deliberante actiones non eas operari uniformiter, nec, cum toto viuitur uno. 4to quia é d: Augst: expressa sententia tū alijs locis tum perspicue l: 12. de civit: cap: 6. ubi n° solum cum æquali virtute gratiæ sed etiã cum omnimoda æqualitate dispositionis operationis ab duobus unum consentire non abnuem: si aliqui duo, inquit æqualiter affecti animo & corpore videant unius corporis pulchritudinem eta, si eadem tentatione ambo tenderentur, et unus ei cedat alij, consentiat, alter, dum quiescunt perseverent: quid aliud apparet nisi unus voluisse, alterum noluisse à castitate deficere, unde nisi propria voluntate eo. 292

Ad argum positum n: 288. respondetur in forma re: mi: loquendo de auxilio præueniente maaliter sumpto ut hic sumendum volumus monuimus ad primum minoris quod respondet discretionē mi actus ideo eé quia donū Dei, sed non fieri á solo deo, ut explicatū est n: 138. et 244. discretionē aīe mi actus primo fieri á solo deo per decretum selectivum auxilij congrui et electivū bona operationis periculi mi unus et non mi alter homine; id quod est discretio unius ab altero, ut liquet ex n: 244. et 248. id quod apparenter tradit d: Augst: l: de dono perseverantiæ cap: 9. sub initium, ubi explicat illa Joan: verba: n° ex nobis erant. repetens etiã notatio facta n: 139. ad 2dum quod mi. Dos. mi singulis illis quæstionibus includi binas de quarum una respondere nescimus, ad alterum mi prompte est respondio ut vidimus. n: 270. aduertam re proxime fas est per velle et nolle: ad alterum per velle et nolle

respondere nefas est.

293 Secundū hypm. si sub aequali auxilio potest aliquis consentire alteri dissentienti: potest etiā sub maiori auxilio qui minus accipit consentire et dissentire qui maius accipit, sed hoc hypothesi implicat ut bene ostendi Sab. mi. probat. quia maius auxilium est auxilio minus dato consentire, quia auxilio maius dato nō consentire, tūc prima est efficax, secunda inefficax, et qui consentit accipit rem sibi maius auxilium, et minus qui dissentit, ergo adeo implicat consentire qui accipit minus, et dissentire qui maius. confirmat. nam auxilium datū consentire datum voluntate magis beneficia quam auxilio datū dissentire: sed voluntate magis beneficia negat non dari maius beneficium et beneficium est ipsum auxilium: ergo auxilium datum consentire negat nō esse maius auxilium simpliciter hypothesis, nisi quia supponit esse minus.

294 Dico facile. ex n: 290. dico ma: potest etiā sub maiori auxilio qui minus maāller accipit consentire et dissentire qui maāller maius accipit con: consentire qui minus formaller in hoc beneficij accipit, et dissentire qui maius formaller in hoc beneficij accipit ne ma: mi: probena distinguit: et con: in sno: ne: in 2do. auxilium efficax prout dari a deo vidimus est in ordine ad effectum necessario maius forte in hoc beneficij, auxilio inefficaci, quam vix hoc ipsum inefficax potest esse maius maāller quatenus tibi maior illustrat aut vehementior nitrinō. quia cum implicat vingi pōt, nisi nos nitentem vocationi resistit, dum alter vocationi remissiori consentit? ultro, sane facit qd pōt et neuter qd non pōt, siquidem ultro, pōt vocationi sua resistere, pro arbitrio et consentire. — id qd plane nihil significant verba Xti cap: 12. Matthaei: viri ninivitae surgent cū iudicio cū generatione ista et condemnabunt eā, quia paenitētiā egerunt ni praedicatione Jonae, et ecce plusquam Jonas hic. Dicet enim iudaeos hoc nō rebelles misso auxilio nō arguendos a ninivitis gentilibus sub minori auxilio ortum interest Xti inter et Jonam. Et augtin i polentissimum ut per se patet et explicat D: Hieronimi inducti a D: Thō mi catena haec verba: hic, adverbium loci, non pronomen intelligas, Jonas hīc praedicavit ego tanto tempore, ille assyriis genti incredula, ego Judaeis populo dei, ille voce locutus est simplici nihil signorū sive miraculorū faciens ego tanta faciens etc ad confir: patet: distinguō mi. et con: de maiori beneficio forte accepto ne: de maiori maāller accepto.

Tertium arg̃t: si auxilium efficax &c ut dixerit n: 264. auxilium pu- 295
re sufficiens &c nō efficax et effect auxilii sufficiens tributū a deo tunc gndo
per scitiam mediā provid: ex voluntate tali auxilio si def: differens: gd hui
usmodi &c nō dat auxiliū nō efficax Deb: plus mi: quia si tale esset n esset
maā beneficij auxiliū nō efficax, neq effectus beneuolentiæ m̃ deo darent ne-
motiū gratitudinis m̃ homine recipiente aliqui hæc oīa sunt falsa; siquidē
sæpe in sacris literis deus de peccatoribus nō consentientibus vocationi
suæ proueniētis congruenter, imō de rigidis et resistentibus spiri-
tui sancto Deb: ma: probat: nam caritia auxilij nō efficacis &c longe me-
lior homini, quam auxilium pure sufficiens aut nō efficax iuxta illud
Xti de Iuda, bonū erat ei si natus non fuisset, sed non est maā beneficij
ni cuius caritia &c longe melior recipiendi: Confirf: imō: quia nullū con-
ferret beneficium gndo conferf gd gd prudentissimus quisq̃ mallet sibi ne
gari quam conferri: sed tale est auxilium sufficiens, scitia media pro
victum ut coniungendū cū peccamino: differens aut ebm̃ cū aeterna
damnatiōe recipientis Deb: Confirf: do: nam beneficiū nō &c gd regit
ex effectus bnę voluntatis benevola ad actum agtū bene gaudiū recipi-
entis; sed auxiliū sufficiens prævium nō efficax negat ex effectus vo-
luntatis benevolæ ex agtū bene gaudiū recipienti Deb: mi: probat: quia
tale auxilium pensatis oībus circūstantiis ipsum &c nocuit, aliqui
illud gd pensatis oībus circūstantiis ipsum &c nocuit, negat
ex effectus voluntatis benevolæ, ex agtū bene gaudiū recipienti Deb: 296

Hoc arg̃to militat existentibus contra auxiliū nō efficax constitutum per caritiam scitiæ sufficientis necessariæ ad consensum
aut per scitiā sufficientē ad dissensum: gd ad nos alioqui respondemus
ne: mi: ad probat: dist: ma: nō aut maā beneficij auxiliū nō efficax ge-
nerus tribuit a deo nō ordine ad constituendā sufficientiam recte
operandi, ne: quatenus tribuit a deo prout coniunctū cū scitia me-
dia de dissensu aut cum effectu ipsius scitia subdit: prout coniunc-
tum reduplicante ly prout hoc non solam collectionē repellan-
tem ex auxilio et scitia vel ipso dissensu com: reduplicante ly
prout auxilium gndo adest scitia dissentiens vel
ipse dissensus ne: ma: ibi auxiliū sufficiens tributū a deo &c scitia
media de dissensu habet ex forte sufficientiæ ad consensum, et for-
malitatem nō efficacia: primam deus causat et dat voluntate
beneficia, ut liquet ex n: 290. quin ebm̃ per auxiliū sic donatū
donat deus gndo est ex se consensum salutarem ut vidimus n:
138. alq, a deo subtrahi forsitan auxilium ut beneficium. forsitan

nefficacia consistit in collectione vnellabili ex auxilio et tertia media
te dilectu, et ipso actiuo dilectu ista collectio in est beneficium a deo
datum homini sed potius maleficium ab ipso homine orthum ex negligen
tione auxilij accepti quo abunde prouidet pro arbitrio suo cum
possit bene uti, collectio auxilij et dilectus, quamuis mala hominis
et non beneficia includit partem boni et beneficium videlicet ipsa
auxilium affectus sufficientium rede operandi, hanc partem deus
dat, alteram nempe dilectum pure permittit; quia neq ad illum
determinat neq impedire tenet determinate voluntate aliquando pure per
mittit, collectionem resultantem ex auxilio et dilectu determinan
te aut complende tertiam mediam.

297 Ad probam ma: dicte et explicatam, dist: ma: carentia aux
ilij inefficacis, in melior homini pro auxilio inefficaci quatenus hoc
huiusmodi a deo in ordine ad constituendam sufficientiam rede operandi
ne: quatenus in inefficax reduplicando hanc totam inefficaciam
con: ma: in primo sensu melius in reprobo nasci quam non nasci:
quia ex suo conceptu melior in pro rede operandi quam carentia
pro, in secundo sensu melius est reprobo non nasci quam nasci:
quia ex suo conceptu melior est carentia pro rede operandi, quam
collectio resultans ex pro et abusu pro, ad primam confirmatam, dist:
similiter ma: tale est auxilium sufficiens ex [illegible] quatenus huiusmodi in ordi
ne ad constituendam sufficientiam rede operandi ne: quatenus est inefficax
reduplicando hanc totam inefficaciam con: ma: et correlative ne: simpli
citer sensu, ad 2dam confir: dist: ma: auxilium sufficiens prouidet inef
ficax ex: quatenus est inefficax reduplicando hanc totam inefficaciam ca:
auxilium inefficax quatenus huiusmodi in ordine ad constituendam
sufficientiam rede operandi ne: ma: ad placet ne: simpliciter: ma: tam
licet quia circumstant, videlicet distentus et retentio sint mala; ipsa
hic auxilium non causat, sed potius potius hoc nocumentum quem
admodum lex utilissima a causat sed potius potius transgressionem quo
ab inobedientie violatur.

298 Reliqua argta praxeos quae facilem solutionem habent ex dictis
ne 2 to. illa maxime frigida sunt quae aduersarij numero exerce
re pelleg et semipelleg: si in promptu haberetur quae fuse edendum
duxi: et collecta reponimus ne: i 3o. disputat. octaua de decreto.
constitutiuo efficacie auxilij concordie cum libertate. capite 1
explicat breuiter metaphisica constitutio efficacie auxilij.

DISPVTATIO. 8va

de Decreto constitutivo efficaci auxilij concordis cum libertate.

CAPVT. PRIMVM.

Explicat breviter metaphysica constitutiua efficaciæ auxilij

299 Circa efficaciam completendam auxilij ante operatiõ absolute positam, attendimus duabus præcedentibus disputationibus, nõ ei ponere intrinsecam auxilio efficaci, sed constitui pariter ex aliquo extrinseco aut dicto, in designatione huius extrinseci aut dicti, q̃ simul cum auxilio constituit efficaciam dissident Theologi, vbi nra ad notavi n: 13 §. Dissentio tñ, ni vehementer fallor, aut de voce est, aut sine contradictione sententiarum; quia q̃ alij in una acceptione efficaciæ et habuna formalitate auxilij efficacis affirmant alij idem negant in alia acceptione et sub alia formalitate. nos am conspicientes in eodẽ auxilio oẽs acceptiones et formalitates efficaciæ quas habet, singulis singulas constitutiua et collectioni oĩum collectionẽ oĩa tribuimus; atq; ita alienum sententias in una sine contradictione venire facimus. prima sententia docet illud superadditum auxilio prævenienti compatibili cum operatione et carentia operationis, quo ante operationẽ absolute ponitur constitutiue efficax, at esse obiectum scitiæ mediæ, sive rectificativum huius propositionis vg. si dedero huic voluntati auxilium & compatibile per se cum dissensu aut carentia consensus, consentiet nihilominus. hanc tuentur Fr. Vasquez in prima parte disp: 98. cap: 8. alijq, aperdiu tenent, secunda sententia docet, nihilum ipso medium q̃ representet deo veritas illa condionata ei cum auxilio constitutum efficaciæ: quæ hanc sequuntur sunt ei contemnunt Fr: Suarez. l: de auxilijs cap: 22. Denique 3tia Recentior: sententia asserit, constitutum efficaciæ ei decretum efficax conferendi auxilium prævium scitiam media ut habitum efficere vt dicitur.

300 Sit prima Conclusio mihi sequitur prima sententia. efficacia auxilij prævenientis quatenus præcise explicat infallibilitatem et infrustrabilem illius operationis liberæ constitutiue sufficienter per endi talem talem auxilij positam absolute, et sub certitudine conditionata operationis sub illo. probatur nam complexum auxilij absolute positi et subsequentis conditionate operationis sub illo, est complexum

ex veritate conditionata et purificata conditionis: ad complexum ex veritate conditionata et purificata conditionis habet mi te infallibilem et infrustrabilem illam conditionati: Complexum auxilij absolute positi et futuritionis conditionate quando pro illo habet mi te infallibilem et infrustrabilem illam operationem ut absolute ponenda quia est conditionatum. mi. probs. nam illud complexum continet has duas premissas vz. si tribuat petro auxilium et existat illius libera conversio, ad tribuit petro auxilium &c; ex quibus necessario consequitur cum illius existit libera conversio petri. Consequens hoc nempe libera conversio petri est metaphisice infallibile ex hypothesi q premissa sint vera; si enim consequens hoc deficeret maior propositio non esset vera quando hypothesis vera alias adeo vera quod esset et non vera, q metaphisice repugnat.

301. Ex hac Conclusione colligimus deo primum efficaciam auxilij seu praevia scientia conditionata predicta constituisse mi de perdenter ad scientiam mediam et ad decretum efficaciter infallibiliter conversionis petri auxilium &. petrus: quia mi de perdenter ab ea scientia et decreto constituit q. ad constitutum contradistinguit ab eadem scientia et decreto: ad complexum futuritionis conditionate conversionis petri auxilio &. est aliquid ab auxilij positi absolute, constituit contradistinguit ab ea scientia et decreto Deb. mi. constat, quia futuritio conditionata conversionis petri auxilio &. est aliquid scientia media Dei, auxilium praeterea illud absolute positi est quid creatum, alias adeo ultimus complexum ut sic constitutum contradistinguit ab illa scientia et decreto, unde per accidens efficacia auxilij mi spectat acceptione et subiecta scientia q mi de existat scientia media et decreto efficaciter infallibiliter conversionis per auxilium &. eodem modo persistent constituta huius modi efficacia si per impossibile v impossibile mi deo n accederet scientia illa media aut illud decretum, adeo collecta ex Conclusione i per efficaciam eiusdem constitutus auxilium &. radicaliter et entitative aliter ut deus concedendo illud potius quo aliud possit infallibiliter et infrustrabiliter ut conversus liberum petrus id q est infallibiliter et infrustrabiliter facere ut faciamus.

Sit 2da Conclio pro 2da sententia · efficacia auxilij sumpta pro forma, qua 302
constituit auxilium proxime aptum, esse ut deus conferendo illud potius ejus
alicui possit infallibiliter et infrustrabiliter facere ut libere convertatur
petrus constituit eam per scitiam mediam representem deus scientiam over
scientiam petri subauxiliis &c. probat. nam proxima et aptitudo auxilij &. ut
deus conferendo illud potius quam alicui possit infallibiliter et infrustra
biliter facere ut libere convertat petrus; constituit quo illa dei scitiam
qua precise secluso n' def talis proxima aptitudo sed precise secluso
scitia illa media n' def talis proxima aptitudo: Cal. mi. patet: qia
precise secluso scitia illa media auxilium &n' est proxime amabile
hujus infallibile et infrustrabile medium ad obtinenda liberam con
versionem petri; eidem infallibilitas et infrustrabilitas huius
auxilij constituit per ordinem illius scitiae mediae, et ordine n' est
proxime amabile secluso cognitione qua cognoscitur et sine qua
cognosci n' potest. 303

Sit 3tia Conclio pro 3tia sententia · efficacia auxilij sumpta pro
forma qua constituit auxilium &. in modo specialis beneficij quo
deus facit infallibiliter et infrustrabiliter ut libere convertatur
Petrus pro paulo constituit eam per decretum dei coniter con
nexum cum libera conversione petri: probat Conclio. nam illa be
neficij specialis constituit ex decreto quo deus efficaciter absolute
amat petro potius quam paulo congruitatem auxilij & ad liberam
conversionem: sed decretum quo deus efficaciter absolute amat
petro potius quam paulo congruitatem auxilij & ad liberam conver
sione est coniter connexum cum libera conversione petri Cal. constat ex
legitio. mi. plasmam praedicti decretum utpote efficaciter absolute
amans petro congruitatem auxilij & consequitur coniter cum eadem con
gruitate, qua constituit in dualibus premissis notatis n:300. qua
premissa sunt antecedens coniter connexum cum consequente libera
conversione petri, illud am qd coniter connectitur cum antecedente
connexo coniter cum consequente consequitur cum ipso consequente; sicut
tale connexum stare n' potest sine illo antecedente, nec antecedens illud
sine illo consequente. mai. probat. nam precise ablato de
creto quo deus efficaciter absolute amat petro potius quam pau
lo congruitatem auxilij & ad liberam conversionem, non remanet in tali auxilio ulla specialis beneficij, quod nec ni deus

rão specialit. benefactoris petrus petri quia paulo in distributione auxilij ad conversionem: ad id quod prædicta allata, non remanet rão aliqua ex ipsius constitutum; sicut implicat auferre ipsa gñdo nihil auferri ab ipsa Deo.

304 Discursus præcedens pendet tohus ex maiori propositione ultimi silogismi quæ hñ facile notas nolenti gustione do me. videra eñ deum distribuentem petro et paulo auxilia sufficientia ad conversionem liberam ex amore dandi utrig. quam: quantum ad hunc conceptum æqualiter est utriusq. benefactor deus; a quale utrig. beneficium præstat. evenit hñ, q̃d auxilium petro debitum sit congruum, quatenus daf consensum si debet, et auxilium paulo debitum sit incongruum, quatenus daf non consentiens si debet; alias deo auxilium è utilius petro quia paulo. si ergo deus n̄ amat hanc maiorem utilitatem, neq. hoc auxilium dat petro ut maiorem utilitatem det dat illam utilitatem n̄ volens, sed quasi aliud agens; utilitas am̄ data à non volente dari, neq. ipsa simpler beneficium est, neq. descendit à benefactore simpler neq. proinde ipse datori debet gratiã è recipiente. Non me latet negantis dari solita utilitatem ex distributione

305 auxilij petro dati et speciale beneficium eo præcise q̃d debet tali scilicet modo representanda congruitatem aut maiorem alius utilitatem sufficiat eñ ad nõe beneficij et benefactoris, si donetur tali utilitatem donati gñris illam n̄ habeb seorsum, neq. consentit donatario quia donatarius licet sit ipse alios sensus, hanc vero evasio ad gustionē de voce dispulavē tradunt et licet alicui, sustinere possit modus istephilosophandi aut loquendi alij m̄ alij beneficij hñ sustinendus n̄ est in presenti mea. primo nā q̃d deus facit eidem in uno bonum præsertim in linea eterna salutis facit exercendo misericordiam et amorem erga nos paternū: alius complexū auxilij absolute positi et futuri in tali conditionata conversionis pubillo sm̄ quo complexo consistit congruitas et maior utilitas auxilij respectu petri quã respectu pauli: si deus facit, illud, dedit in bonū petri in linea eterna salutis: et illud complexum, sive congruitatem aut illi et maiorem utilitatem deus facit exercendo misericordiam et paternum amorem erga petrū: alij neq. misericordia neq. paternus amor stat sine formali amore quo misericors indigenti et pater filio amabili bonum q̃ illi confert Deo. ma: sacra doctrina passim probant, v.g. illud psal: 102. quomodo miseretur pater filiorum misertus est

dominus timentibus se. eandem promissionem mihi expresse continet mitte
ta illa consequia xti. cap: 11. Luce. 11. ergo vos cum sitis mali; nostis
bona data dare filijs vestris: quanto magis pater vester de celo dabit
spiritum bonum petentibus se. 306

Secundo revellitur, quia non è beneficus amor componibilis cū
efficaci nolitione conferendi beneficium sed mi ea hypothesi
amor d: terminat formaliter ad gratiam sufficientiam et non
ad congruitatem auxilij tributi petro, talis amor est componibi
lis cum efficaci nolitione conferendi beneficium congruitatis:
E talis amor non è beneficus ratione congruitatis, quam tribuit;
alij adeo neg. congruitas ipsa beneficium foret et prie est. ma:
constat, quia amor componibilis cum efficaci nolitione conferē
di beneficium non est amor efficax conferendi beneficiū, ipsidem
velle et nolle efficaciter idem componi non potest: erit igitur
amor beneficij inefficax; alij adeo erit quidem affectus benevolus
sed non beneficus, cum faciat nihil. mi probat: nam ti mi ea hy
pothesi amor divinus terminat formaliter ad gratiam sufficientiam
et non ad congruitatem auxilij tributi petro, perseverare post peccatū de
amor dicit auxilium habens gratiam sufficientiam et non
congruitatem, ipsiusdem perseverare quid ergo amor ille amat et vole
ipsemet ad non amat: alijs amor auxilij petens perseverare tempi
auxilium habens gratiam sufficientiam et non congruitatem
minime pugnat cum efficaci nolitione conferendi beneficium
congruitatis, E componibilis cū ea nolitione est. 307

Ea dicit Collges efficaciam auxilij ad actum liberum, sig
lam absolute et adaequate ex formam metaphysicā constitutam
ex entitate auxilij praevenientis componibilis cū operatione et ex
actia operatis, ex futuritione conditionata operandi, ex actia
media de eadem futuritione alij, ex decreto dei similiter concurso cū
operatione. illud igitur extrinsecū ad efficacia superaddit auxilio
denominato à se est futuritio conditionata et actia et de
creatum, sed quia de futuritione conditionata et actia media
habet dixisse videmus mi trad: de deo. mi praesenti religuum est
ut explicemus aliqua circa rata decreti constituentis efficā
ciam auxilij concordiae cū libertate creata. 308

Hoc decretum ut [illegible] liquet à n: 303. è efficax et absolutus
amor congruitatis auxilij; videlicet illius complexi voluntatis

ex auxilio absolute posito ponendo et subscriptione conditionata opera
ori rebilla, addimus hoc decretum ni tota amare scilicet illud com-
placuit sed amare etiam scilicet consequens eiusdem complacui, nempe
operationem liberam positam ponendam in statu absoluto. est igit
hoc decretum quo pro parvo auxilium praevium congruum sufficiens
specialis beneficium formalis, absoluta et efficax praefinitio ope-
rationis pio tali auxilio: huiusdi praedefinitione generali et libera
neq; ei ni tota vis admittunt, neq; in modo illius conveniunt
omnes qui admittunt. nos vero simpliciter admittendo contemnus hoc
decretum qd est libera deo discretio praedestinati a reprobo, con
sensum a dissensuro; et unde discretiones alia fluminant inata doctri
nam de hujusmodi indicata n:2.64. et 292.

CAPUT. 2dus

Decretum pro praesidium auxilij ad actum liberum

requirit esse praefinitio eiusdem actus nil pendens a talia
media sive ponat antecedere sive comitari posternare volentes.

309 creata. Jugiter pro venitionem actus liberi creati nescientes praefi-
nitio: statuit nobiscum, sane nil pendentem a talia media quam
eorum auctores non admittunt. primo tradunt defensores physicae praede-
terminationis quos refutamus n:376. eam, antecedentem aut praedeterminantem
asserunt, nisi quod non semel dum argumentis tota libertas urgentur vacare
debent contingentiam, sed gingras sit de nomine thomista RR. hui a se mul-
tum praeventionis abrituunt praedicta haec physica praedeterminatio, primum deo
necessarium ei ad consensum voluntis creatae decretis praedeterminans id
cum illius carentia componere nequit voluntas consentiens praesidium gra
tia vocanti, tale decretum ei necessitate ita quadamus ni praedictae non ei ad
facere ut existat neq; facere ne ne existat neq; cum illo existente co
ponere carentiam consensus praefiniti aut oppositum dissensum. 3dum
tale decretum adu enditem aut formalem non ei connexum
cum consensu praefinito, et mirabiliter illius illectivum. addunt
quartum pridem nempe hoc decretum misere necessario physica praede
terminationem voluntati creatae longum instrumentum seu virtutis et activitatis.

310 Contra hoc autem antecedens et praedeterminans decretum plurimum
hic negotium efficaciam angit primum so detumif ex illius natura
hoc quam implicat in terminis qd divina pro venitio efficax nostri
actus liberi habeat pro instrumento activitatis aut virtutis seu
physica praedeterminationem, ut ostendimus n:192. argum 2dum desumitur

formaliter ex illaõ decreti: nam hoc decretum infert grãm efficax præ
delectationem, sed grãm efficax delectare ẽ sine edicta exclusiõ liber
tatis, ut fusè ostendimus á n: 182. & hoc decretum ẽ saltem mediata
exclusiõ libertatis, ergo argm̃ desumit ex ipsa formalitate decreti,
cæterum formalitas huius decreti includit exclusiõ libertatis præ
dicta n: antecedẽti. sed formalitas includens exclusiõ libertatis illa præ
dicta everti potest per ipsam actus libertatem quem necessario infert ut obscura
est similis formalitas efficax delectandi. hoc decretum potest
ipsum scilicet everbit libertatem actus quem necessario infert, ergo adeo
ex non poterit præparativè concilij ad actum liberum. 4to argm̃to
sumitur ex libertate resistendi grãæ efficaci nam grãa auxilians
præparata per hoc decretum est efficax; sed grãa præparata per
hoc decretum non potest voluntas creata resistere. & neg, grãæ efficaci,
contra veritatem fidei explicatam á n: 209. ni: fol. quia voluntas
creata neq, potest impedire hoc decretum neq, illud frustrare, ut ex
illius formalitate liquet: sed non potest resistere grãæ præparatæ per
decretum nisi vel illud impediendo vel frustrando, videlicet aut
faciendo id grãa non præparetur per tale decretum, aut cum illa ut
præparata per tale decretum componendo carnalia quæ nõ. Lec. 311

Secundum argm̃ semiliter ex necessitate huius decretici non
præsentiat primum illius dictum: etenim tanta necessitas decreti de
terminantis, id acquirere non potuimus nec libito aut diligentia
probati omnes homines non operantem carere auxilio sufficiente
aut sufficienter præmoto, et consequi carere proxima sufficientia ope
randi: id est contrarium docet ab á vero liquet, á n: 222. 6to argm̃to
sumitur ex decreto deliberante ad peccatum sive ad peccandum
quod pariter eodem titulo necessitatis admittit ab adversarijs, ergo li
cet ab illis concedatur pure permissivum malitiæ, tale nihilominus non
est sed vere mixtum, et multis absurdis reddere constat ex dic
tis á n: 236. et seqtibus ni: tract: de deo á n: 25 ℣. et á n: 381. 312

Septimo argm̃to ut illud id argumentum ni: edẽ tract: n: 339.
nimirum id decretum deliberativum est impossibile sive est impossibile
simpliciter á voluntate creata cum manifesta terminorum contradictione: est enim
impossibile dicta secundum suum prædictum, est impossibile simpliciter quia
contradictionem cum actu libero voluntatis creatæ non minus quã
unio formæ cum forma est simpliciter impossibilis á voluntate cui libe
ra est, et voluntatis cui est simpliciter impossibilis actus est simpliciter

impedibile decretum ita connexa cū alijs non minus certō est impedibile vnito voluntati cui est impedibile certa forma cū qua connectitur vnito, hoc argūm, vt ibidē n: 330 ostendimus est solubile in sententia familiarissima Thomistarū quo dicit complementū voluntatis necessaria dei ad decretū liberi ex ipsa creatura voluntate, ita adeo decretū liberum ut actualiter exercitū et completum sit defectibile iuxta defectibilitatem creaturæ voluntatis ut nunquam instituibile ergo, nam creatura voluntas per liberum dei decretum determinans conversionē peccatoris liberam, et ita defectibilis ut sit simpliciter impedibilis a peccatore: sed decretum dei liberū ut actualiter exercitum et completum est defectibile iuxta defectibilitatem creaturæ voluntatis decretum dei liberum determinans conversionē peccatoris liberā ut actualiter exercitum et completum est ita defectibile ut sit singulariter impedibile a peccatore ab ea sua forma tale ut non sit impedibile.

313 Pro solutione vltimi aduersarij ad varios illos respondendi modos quos supra refutauimus a n: 293. pro defectione decreti sui minus certi primo, et sine decreto determinante independenter a scientia media deus infallibiliter ut destinatos electos actus salutares exercere vel usq; in finē vitæ, et sine tali decreto bene quæ auxiliantis collectum operaturos et non operaturos, destinato et reprobō cēt cæteris æquale beneficium qualemcunq; creato a deo. 3tio, et sine tali decreto non discernentem actū actualem operandum a solo deo prius ab impio. 4to. et sine tali decreto non impellente ut destinando ipsum cēt possibiliter hoc quem deus non destinauit ad gloriā pīæ meritū: 5to, et rarę dant ordinem, gibi ita ipsimet auxilio efficaci stillicidij a parte dei decretum: sed respondetur facile de primum ex falsum ut constat ex n: 268. et amplius n: 300. ad 2dum Sed. illud donū est æquale aliquando et semper maximum ut constat ex n: 289. ad 3tium negat. et minorem, iuxta dicta n: 292. ad 4tum. negat similiter ut regulariter expeditum a n: 276. A retorquet ex n: 291. ad 5tum ne: totum. cuius falsitatem deteximus n: 290.

314 Altera præscindo hic impugnanda est illa quæ a Scotistis negantibus præmotionem physicam determinantem contra Thomistas et contra nostram mediam, vocatur comitans determinatio liberā voluntatis ut est quæ a recentioribus dicit solet concomitans, quia non se tenet ex parte actus primi ordine naturæ vel causalitatis medialis vt immediate, ad istum ex parte actus 2di, habens mutuā connexionem cum determinatione immediate liberā voluntatis creatæ hoc decreto deus efficaciter mouet nisi actū liberum medio auxilio ordinatiue

compossibili cū consensu ēt dissensu: ēt vero efficax n' effectiue quia non effectus ut caū, sed pure affective, quia ut pura affectio infrustrabilibus connexus cū nro actu libero illā efficaciter infert, hanc sentia est to tota nī diū ligde n' pauci nec ignobiles docent ad mente scoti cuius dendā ēt n' rōnem ghuica delebrare sed repudianda cūi efficacia huc decreta nil generandi ratia a tātia media, sub opportune notavit gaudentia oriundus ibi, pars responsi ex n: 20.

Rafelli primo pāt quia implicat in termīs decretū efficaciter applicans sive interdictive sive executive objō ad effectū sibi quia sit effective efficax, sed hoc decretū divinū efficaciter applicans sive interdictive sive executive objō ad effectū sibi hoc decretū divinū n' effective efficax, constat consequentia exque subinferetur primo hoc decretū ēt impossibilium quia probat ēt effective efficax, falsum supponit n' n' effective efficax, subinferetur 2do hoc decretum n' ēt pure contingens ad antecedens ordine nāe aut caallative; ergo tale ens quod ad effectū se habet effective. iam vero maior patet: nam cū negari n' possit aliquid divinū decretū ēt effective efficax mundi, nonnulli hoc decretū hoc n' effective efficax nisi qualenus vel interdictive v' executive applicat efficaciter objō ad productionē mundi: mi: plus nō decretū illud quod dicit concursum efficaciter amabo fieri nrō actū liberū qui n' effectus objō ideo ipso quod divinū decretū efficaciter amat amabo fieri effectū objō efficaciter applicat objectum suū ad talē effectum ergo voluntas n' aliter applicat proximū effectivum sibi subordinatum nisi volendo efficaciter eligendo imperando effectū talē quia fieri pōt.

Confirmas. nā pdicto decreto actus amabus non ideo amas quia est, sed potius ideo est quia amas. atqui hoc ipso actus amabus n' consequens ad decretum quo amas est antecedens: ergo tale decretum se habet ex parte actus primo mediate vel immediate aliquo modo n' pure concursus actual condeterminans sed potius determinans. ma: patet: nā allegatum decretum ēt consequens et non concursus; quadmodū tertia visionis n' consequens, qualenus ostū ideo videt quia est, non ideo est quia videt mi: plas: nam actus ēt ipse ēt antecedens ut ideo amas quia est. ēt consequens ut ideo n' quia amas.

Respondetur 2do nam decretum prædictum potuit impedibiliter per suam mā dominium nullū actuum competens divinæ libertati, aliqui ex ipso obiecta positio effectū aliquo invincibili connexione quā deus habere cū nro actu libero, libertatem circumactus tollit et minus ipsius formalitate

simplicatoria Pl'Dasf. mi. pbasf. namq; hoc decretum e' ex impedibile et haerit effectum alq; irrevertibilem connexionē cū nro actu liberō eo ipso e' aliqd ex impedibile nisi rerum inimpediblr rerū actū liberū in quo sepla assertio conclusio liberlatis actus illati ut liquet ex n: 201. explicat: nā ex ipso conceptu libertis nidistria āpe Rolbstri etc. mine gabilē e' certum voluntatem proximē liberā posse simpliciter falsificare hanc optionem, aut eius veritatem impedire n'pōt. n'e' proxime libera de conversione ut ex n: 186. et ign. pbasf. hoc silogismo. ors voluntas cuius liberā conversionē deus decreto illo connexuit decernit, conversio libera existit, sed voluntas A. liberā conversionē deus decreto illo annexante decernit, Ergo voluntas A conversio libera existit cuius conclusionis silogismi negatā primā sive divisive sive collective impedire aut falsificare pōt voluntas A, nullo ign. modo pōt optionē illatam falsificare aut eius veritatem impedire aly, deo decretum decretum et libertē laedat et laedendo liberlatem quā decernit efficaciter implicat ipsum revocare.

318. Reflexi. stis ad mentem impedibilitatē huius decreti pd nyquist in impedibilitate hoc decretū habet pd efficaciter petit. ad ogin ēst chymera ad efficaciam impedibilitē simpliciter ā voluntate creata Ergo efficacitē impedibilē simpliciter ā voluntate creata cū hā nyquist haec efficacitē ineimpedibilem ā voluntate creata. mi. pbasf. nā hoc decretū efficaciter petit ut sit simpliciter impedibile ā voluntate creata aliqd, pd e' de essē efficacia ipsius decreti, ad eo ipso petit efficaciam suā impedibilem simpliciter ā voluntate creata. sicut n'pōt n'e' impedibilis efficacia de cuius essē e' aliqd impedibile Cab. mai. pbasf. nā hoc decretum efficaciter petit ut sit simpliciter impedibilis ā voluntate creata ziunctio ipsius decreti cū actu libero pfinito, sed conjunctio ipsius decreti cū actu libero praefinito e' de essē efficacie ipsius decreti: ergo efficacia huius decreti e' essē ziunctio cū actu libero pfinito, et de essē cuius libet connexionis efficax e' conjunctio endibilis connexa cū suo termino Cab. ma: odendisf. nā hoc decretū efficaciter petit ut sit simpliciter impedibilis ā voluntate creata actus ipse liber e' pfinitus, sicsem petit pd ille actus haeat esse efficax actus liberi: sed actus ipse liber e' pars conjunctionis aut collectionis resultantis ex decreto et actu pfinito, Ergo decretū efficaciter petit ut sit simpliciter impedibilis ā voluntate creata pars conjunctionis aut collectionis resultantis ex decreto et actu pfinito; sed ma. nec e' impedibilis pars e' impedibile totū ut liquet colligo Ergo hoc decretum efficaciter petit ut sit simpliciter impedibilis ā voluntate creata conjunctio ipsius decreti cum actu libero pfinito.

Dices imō cū defensoribus sentiā impugnata efficaciā quā sibi possibile nosse 318
deus vtvelle pōt decreto efficaci et infrustrabili, ad conversionē vt petri
ut liberā nosse tuam efficaciā sibi possibile dato quolibet auxilio sufficiente
Dato quolibet auxilio sufficiente conversionē illā velle pōt deus decre
to efficaci et infrustrabili vt ab eo decreto illo comitante determinatam
voluntas creata Confir: imo. dato quolibet auxilio sufficiente ad liberā
conversionem n' tale conversio sed libertas ab aversione à effectu
possibilis deo visus ut possibile per scientiā simplicis intelligentiæ cog
efficaciter nullū talem ~~conversionē~~ esse videre ad simplicē intuitū pō
decreto hoc efficaci et infrustrabili deus impedial exercitā effectu sibi visi
ut possibile per scientiā simplicis intelligentiæ cog efficaciter nullū talem
effectum existere Simplicē ab intuitū pō pōt conversionē libertas nō ab
versionē exercitā impedial decreto suo, cog efficaciter nullā aversionē libe
ram existere, nō. patet. gia ex terminis vid' evidens, pō quicunq; nullā efficaciter
facere pōt facere pōt illud et non oppositum. Confirm: est evidens pō po
tens donare non destruit donum per hoc pōt pō voluntate efficaci et in
frustrabili velit conferre donum sed deus est potens quolibet auxilio suffici
enti ad conversionem liberam donare pōt et conversionem et libertatē
conversionis Est evidens pō nō destruit hoc donū eo pacto pō voluntate
efficaci erit infrustrabiliter velit conferre. 319

Deo. hoc argto probari quidem pō non negamus, sed non negari pō
negamus, concedimus deo possibile decretum efficax et infrustrabile pō possit
illaqa libertate positiue actum liberum creatum, negamus vero
possibile n' tale decretum ab simplici inimpedibile. data hypothesi pō evadā
voluntas ponat n' stabit exercitia potens simpliciter ad dictum actum liberū
per decretū simpliciter impedibile à evadat voluntate ut potuit cū sua
proxima libertate deus velle pōt ad infrustraliter et actū liberū et
liberum actus quēadm per scientiam visionis simpliciter impedibilem à vo
luntate creata ut potuit cū sua proxima libertate deus videre pōt ad
frustrabiliter scitiā et actum et libertatem actus. ad illud ipsum pō per de
cretum impedibile pōt efficaciter velle non pōt per inimpedibile ut li
quet ex argto mūtiplicato n: 316. nec mīm est pō circa effectū ~~facti~~ possibilem
deus habere n' possit de decretum à nobis imaginabile. imo necesse
est pō non omne decretum à nobis imaginabile habere pōt. ut missi nihil
probetur ab possibilitate deo à peducto unionis physicæ illamq; efficaciter velle
pōt, n' hō decreto volente unionem et excludente extremū, pō tunc ex
tremū non stat unio, similiter velle pōt efficaciter conversionē

liberam et etm̃ ad liberam. n'tñ decreto volendi liberlem conversi onis et excludendi impedibilitatem fuit, gia sine impedibilitate decreti nñfrustrabilis n'stat libertas conversionis. nonobstm̃ deus subjecto possibile decretum alterius mundi n'impedatū per decretū nolendi n'tñ pōt velle decreto nolendi decretū n'impeditū nonobstante prolemia multorum sentia possibilitē sibi pure omissionē ampliora pōt efficaci ter velle puram omissionem.

320 Ad argm̃ in forma: Dñi ma: et cons: de decreto prortionato ne: de improportionato, Dñi: etm̃ nō: conversionē illā nosci tegm̃ effectū sibi possibilem ti petrus se elective delernabit cons: sibi possibilē etm̃ petrus n'se elective delernabit: ne: nii: iuxta n: 287. cons: probleria Dñi: et cons: cons: de decreto efficaci pulsionem virilem contrariam futuram conversionis ti sufficientia negat vero de decreto n'efficaci posita premotione efficaci veritatem ad prima ppositionē Dñi ma: i' effectus possibilis deo virtus ti voluntas creata se elective delernet, cons: seu ne: ma: nisi dñi Dñi: cons: de decreto efficaci et nñfrustrabili prortionato, ne: de improportionato. libera conversio petri nisi deo per simplem intellectum, tegm̃ effectus sibi possibilis n'intercedat pdicata libera conversio non sequeret: hoc i' falso pdicto petro se elective delernante sive cū expedita libertate omittendi conversionē, hinc am̃ expedita libertas non stat sub intrinsecabili simul et nñfrustrabili decreto de conversione: alias videri n'pōt per simplem intellectū conversio nē ut possibilis sublati decreto addā (confir: ma: Dñi: et cons: de voluntate prortionata ne: de improportionata pōt nō ut unitae pdicta quā donare pōt deus donare nollet exclusive extrinseco aut ti tu nollet donare ejecto n'donato dominio ma: etm̃ Dñi: ad diues i' potens ut ti petrus se elective delernet cons: pacta ne: ma: consequi tantum Dñi: et cons: cons: de voluntate efficaci prortionata sive impedibili ne: de improportionata sive inimpedibili.

321 Dices 2do possibilitē simpatria decreti voluntatis quam delerna ret ad id̃ stat miscere se nolles connexa et ita concomitantes, ista ponenda sunt humana et divina libertas m'ordine ad consensū liberum saltem salutarem. pater cons. gia sicut deus habebit dominium imediate electivum nisi consensus liberi. Dei. Dñi: aut ti per omissionē. hinc delernabit una libertas pōt simpler alterā impedire omitto. ti n'potest ne: ant: et cons: gia delernā divina velox latrix libertas consistens in decreto concomitante i' creata liber tati simpliciter inimpedibilis.

Decretū ma. CAPVT TERTIVM. 322
tō liberū, ce n̄ pōt efficax p̄fensitio eiusdē actus nō pendens à scitia media in ordine ad
Resultatis cognite antecedente decretis efficacibus cōneller conuenit eā efficā &c.
actū liberū creatæ voluntatis penitus independentibus à scitia media
nō ellendū similiter ꝓnimus decretū partim pendens partim nō de
pendens à scitia media, inde pendens in ordine ad dependens nō ge
rando hic iedē. Decretum p̄lex cōsiderat̄ à RR.: primū p̄ se ꝓgenitū
scitiā simplicem intelligiā quo deus videat ut metaphycè necessariū
id ex auxilijs indifferentibus à se deducibilibus aliqd sit efficax ad obtinendum
quemlibet à qualibet voluntate creata liberū consensum hac eni scitia p̄sup
posita in priori ante scitiam mediam interuenientem qua fertur efficacia
eligua in efficacia auxilia deus cōferre possit hunc aut similem p̄fensitio
nem: volo efficaciter ut petrus eliciat actum B meritorium p̄uenies aliqs
auxilijs indifferenti ex possibilibus. adā Decretū cōsideraf̄ independenter abscie
scitia et scitia de infrustrabilitate metaphyca totius collectionis auxiliorū
indifferentium possibilium ita dicturus volo efficaciter ut petrus nō obstanti
& eliciat actum B sive liberū sive necessariū, hoc à p̄uenies auxilio
indifferenti physicè determinante. Istū eni independens ab illa scitia simpli
cis intelligitæ aliq scitia de infrustrabilitate metaphyca totius collectionis
auxiliorum ita dicturus volo efficaciter conferre petro ad conversionē libe
rum auxilium A sine signo loquendi per scitiā mediam p̄videns fore
efficax, et negare si p̄videret fore inefficax: hæ p̄fensitiones ex sua forma
scitiale non indigent scitia media ut progrediatur ex parte actus primi li
beri scitiæ diuinæ ante istam scientiam, indigent vero scitia media ultima
progressiua ad istam exercitium. ut eni exerceantur circa actum liber
scitiæ humanæ debet pluuere scita media interuenientes auxilia gibus
consentiet consentiet, et auxilia gibus nō consentiet si dentur, humana
voluntas ut diuina seligat efficacia.

Ergò quibus Recentiores demonstrari putant nullā ex dictis p̄
fensitionibus libertatem actus p̄fensiti ladere hanc ferme tenet. primū:
qualibet ex his p̄tionibus tribuit voluntati creatæ actū suū primū p̄xi 323
mum adæquatum et reflexiuum aliq compossibilem cū conuersione dicta
omissione conversionis, sed p̄fensitio talem actum primū proximum
tribuens voluntati creatæ libertatem conversionis p̄fensitæ non ladit Ecc.
mus patet. nam qualibet ex his p̄fensitionibus conservat scitiā efficaci
am suam et ecnlem connexionem cum conversione p̄fensita & inse
rat voluntati creatæ auxilia entitative compossibile cum omissione

conversionis proxime hic efficax cum omnia media subsequente.

324 Secundus Argum. posita definitione 1ª includit 1m actum proximo ad
aversionem: Electio ipsa sit celeriter determinata ad conversionem et media possibilia
cum illius omissione; 2m 1m actum primo proximo ad conversionem
nil excludit hic celeriter determinatum ad conversionem et media possibilia cum
illius omissione, Voluntas enim habita semel hujusmodi illa definitione permanet
cum proxima libertate ad aversionem; patet hanc consequentiam primam et
cum proxima indifferentia ad aversionem et illius omissionem: proxima am in
definitione voluntas se elective determinet ad unum potius quam ad alterum extremum
indifferentiae suae; proxima libertas ad utrumlibet arbitrii pleb. quia cum efficiens
includit 1m effectus ergo ab illo deberet adaequate distinguiri sed pro
la definitio efficaciens actus potentiae proximi ad conversionem ergo
facit ad id per illam velle efficaciter deum fieri. Etc.

325 Tertium Argum. libertas aut necessitas non actus nisi denominative
formaliter et constitutive ex illius ratione remota ad ex illius ratione proxima
alicujus ex dictis definitionibus et ratione proxima ad istam remota
non actus definiti per illam. Libertas aut necessitas non actus definiti
per aliquam ex dictis constitutibus non denominat formaliter et constitutive
ex illa aliquo modo qualibet ex iis definitionibus stare potest formaliter
et consecutive — immutata libertas actus definiti nec plus amittitur
de thesi adducti a nobis ni ijz. ubi non deus mutabilem
dei voluntatem non semper imponere absolutam necessitatem rei voluntae
ad tunc illicite contingentiam et defectibilitatem servare illatam
quidem illi aptat casu contingentes et defectibiles Consis: na de thesi
non compone illicite arbitrii cum volentis divina sit efficax ultima
non solum requisita faciat ea quae deus vult fieri, adhuc eo modo stat
quo deus ea fieri vult, Scilicet efficaciter vult fieri conversionem liberam, ponitur id velle decreto penitus retractabili ut conversio fiat et libere fiat Ponatur hic non obstet libertati actus voliti
a deo non praedeterminatus decreto efficaci.

326 Quartum Argum. P: Suarez acerrimus defensor quod milebeam
hic indifferentiae ab impugnator poterunt abnuere nil omnino ad
necessarium mediatum inimpedibile et ad connexum cum actu componi cum
libertate: alias definitiones nil sunt aliud nisi antecedens mediatum
inimpedibile et connexum cum actu: quod a defensoribus quod indifferentiae ad
impugnatoribus poterunt minanter admittendum a casu definitione componi cum
libertate actus definiti ex tal: 1. m 3. plem. disp: 37. s. vel: sed: 3. ubi illud
ante admittit ad explicandam libertatem Xti pleb gratia.

327 Haec nihominus quorum sententia quidem introducit complexum

Implicite predicabi exemplum certe mi scola aia mihi vehementer displicet
considerabit eam in predictis decretis refulgere deo gratia, nempe ei penitus in
impedibile et caeller concursum cum uno deterinate extremo libertis:
conclusio autem hoc complexum componi cu libertate proxime expedi
tu ad utrumlibet: dd ad reliquas actus negatur, quoniam aliqui certam
duat vel decreti caeller concursum cu actu ordo inferat actum liberu
ee simpliciter inimpedibile a voluntate creata neq, aliter componi cum
libertate actus positiui alij quibus omne decretum in hac existia
independentes a fictis media videl inimpedibile a voluntate creata dio affe
runt dicta decreta everiere liberalem actus positiui; alij autem utrij, conspi
rant in defectionem universalissimi ipsius principii n: 201: videlicet omne
antecedens inimpedibile a pte et necessario inferens actu laudere
illius libertem hoc primum n solum calligat ee d: Aug: et Thom alibi
ibidem indicabit sed revera ei scholastica schola nra quo pacto unum
hoc precipuum Theologi dum ostendere contendunt physicu predeterminem
libertatis.

328

Secundo placuit hi Recent: principiu intrinsecum unicum n ee unicum caeller in
telligentia sed solum quo antecedens inimpedibile et concursu cu quorum ei ime
diatum et proximum ee pte actus primi proximi ad tale operor n amplo
e mediatum et remotum ee pte actus primi remoti ad quod ab ipso deco
mum efficax inimpedibile mediante ei efficacia operor positiua mediante
auxilium indifferens et tales actus primus proximus connotabiles
cum operor et operatis omissione. Sed Contra: nam si hac doctrina ea
vera ora argta gibus nostri Auctores plene libertem operor everti
physica predeterminatio debent reduci ad hunc unicum Syllogismum: antece
dens inimpedibile a voluntate nra ad quod deterinate concursu cu operatione
tenens ee pte actus primi libertem operatis tollit sed talis e
physica predeterminatio E. aliqua ora illa gravissima argta reduci nequit ad
hunc unicum Syllogismum E intelligentia illorum Recentior nec recta
sed potius principium illius debet unicalissime intelligi ita ubcunq
modi antecedens libertem ladat ubicunq, quoq, tive in actu primo proximo
mo remoto, tive in actu primo proximo tive in actu 2do, tive in
entibus, in class: jta minorem illius Syllogis: neganti rotunde deber
negata ut ultimus nisi: ebquestidie in theatro negantes audi
mus; neq facile aut rede illius probatis physica predeterminatio ponen
tem ee pte actus primi proximi, tum quia ipsi volunt talem
predeterminatio defendere tum quia gratiae pbare debet nullibi ponenda

physicā p̄determinacom, ideirco vltimū illius principiū non mi sonu
vltimatissimo P. Auctius nulli accendere miser nostrates m̄ capti
randa concordia libertis humanae cū diuina actiua p̄determināte
et auxilijs tel: de actiua: disp: 33. sect: conclu: 4. Auctor idem
principiū vt intellectū docet disp: 29. d̄n: 4. diuinā voluntatē
physicē p̄determinantem etiam si nullā qualitatem imprimat voluntati con
ata ex parte actus primi tamen nihilominus per tractū illius libe
tem hanc, concludit eā ee mentē oīū PP et scholasticorū quos
copiose p̄decessit.

329 Quarto igitur sentia ē decretū physicum auxilij ad actū libe
rum ee n̄ proē efficacē p̄finitionē actus eiusdem nō p̄pendente m̄ ex
istente ā actiua media. plus ē n̄ oīa implicat m̄ terminū gd decretum
praeparatiuū auxilij ad actum liberū conuertentis sg. absq; p̄finitio eiusdem actus reddens voluntem m̄ euitabiliter impeditam
ad omissionē conuertentis, sed efficax p̄finitio conuertentis in
dependens in existendo ā actiua media reddit voluntē m̄ euitabi
liter impeditam ad omissionē conuertentis: Implicat m̄ terminū
gd talis p̄finitio sit decretum ~~praeuium~~ praeparatiuum auxilij
ad liberum actum et ma: ē euidens ex ipso recepto libertatis proxime
de qua tota loquimur constituit eam esse liberam proxima libertate
in potestate voluntis ad actum et omissionē eiusdē ut proxime ex
pedita ad vtrumlibet, ē am ex dicto m̄ physica voluntis potestas
ad actū et eius omissionē ut proxime expedita ad vtrumlibet quo simul
sit m̄ euitabiliter impedita ad omissionē. m̄ plus nō efficax p̄finitio conuertentis m̄ dependens m̄ existendo ā actiua media est
aliqd m̄ compossibile cū omissione conuertentis sed m̄ impedibile
ab illa voluntate cuius conuersionē p̄definit, sed gd aliqd ē m̄
compossibile cū omissione actus et non impedibile ā voluntate ē
euitabile impedimentū omissionis, Ergo voluntas habens
euitabile impedimentū omissionis alq adeo simul simili p̄finitione conuertentis reddit m̄ euitabiliter impedita ad omissi
onem ma: con: et mi: negantis n̄ p̄ñ. vt vidimus n: 1. 84.

330 Probat aliter ex prio illo euidentissimo quo vti sumus ā n.
223 voluntas cui deest aliqd positiue necessariū ad omissionem
actus et simul deest ptā agendi: illud n̄ habet quare proxi
me expedita ad talem omissionem sed potius efficaciter alio non
impediti p̄finitione conuertentis dum voluntati creatæ aliquid

331

332

itur licet actus primus proximus habitus per cuius positionem voluntas est adaequatus obiecti cum omissione aversionis tr'n' é proxime expeditus seu impeditus potius ad omissionem conversionis ut ordinemus n: 330. nr nec cum proxime expedita ad omissionem aversionis voluntas constituit sub districto peccati carentiam cuius positionis per libertatem acquirendi talem carentiam non habuerit nec habet voluntas ut hypothesim cum isto angelo ad 2dum concedamus: nec consequitur ex actu primo proximo ad illa aversio nec ludit possit aversionis impotens agere ne carentiam positionis efficiat ex dicta concretione hypothesim consequens retractabitur ex voluntate ob auxilio licet sit potens ad actum aversionis acquirendi tr'n' impotentia acquirendi carentiam positionis illius efficaciter quia carentia é peccatum nec cessaria ad ponendam omissionem aversionis aliquis non ad actum ut impotens ad illius omissionem é determinata essentialiter ad actum et mco possibilitate cum illius omissione ut electa á te ipsa: Pregari debet consequentia á nobis negata

333 Ad 9tum n: 325. dist: ma: quatenus loquimur de libertate, dist: ex caá proxima ut proxime expedita ad actum ob omissionem actus con: ex caá proxima ut tr'n' proxime expedita ad utrumq; libet nec: ma: neg: ly necessitas neg: libertas nihil actus tollerent constitutive desumpta ex caá proxima specificative sumpta sed necessitas ex caá proxima ut non proxime expedita ad utrumlibet, et libertas ex caá proxima ut proxime expedita ad utrumlibet. patet hoc quia nulla proximior caá est nostra voluntas quia ipsa voluntas est tamen ex voluntate ut sic proxime nisi intelligas cum aliquibus ex pro mistis redundantibus, neq; necessitas constituit tollet neq; libertas voluntatis nisi prout dist: nulla ex praedictis positionibus est caá proxima nostri actus si sumas caá proxima specificative con: si sumas caá proxima redundative aut non proxime expedita ad utrumlibet nec: nu: et conc: positio efficax immpedibilis non est causa proxima actus positivi si causa proxima consideretur specificative quia hoc modo causa proxima est solum id mediat inter positionem et actum, videlicet voluntas nostra et auxilium enditive comparabile cum actu et omissione actus, ad vero si caá proxima consideret redundative quatenus quatenus n'ed proxime expedita ad utrumlibet sed allegata ad nostra constituitur ex ista positione efficaci ni impedibili, patet est quia ex positio efficax ni impedibilis facit formaliter nec ex ipsa re voluntas cum auxilio ita proxime expedita ad utrumlibet, sed eo ipso facit formaliter pecca

per se ipsam q̃ talis cā proxima non sit proxime expedita ad actum liberū
q̃ petinde ipsa dicat, constituere talem cām proximā vel n̄ proxime expeditā
ad actum liberū Col. ma: ffos. nam illa proxinitio q̃a excludit forallem per
se ipsam excludit carentiam actus, cū q̃ est nō impedibilitē forallem per
se ipsam excludit a voluntate creata omnem libertatem impediendi &. adj
hoc ipso de formalissime q̃ excludit non solum actū sed carentiam ad actum liber
talem impediendi &. facit ne voluntas creata sit proxime expedita ad actum
liberū ut dicendū n: 330 Col.

§334

Ad Confr: dem̄ plam cū d: Thom: ffos. probare solum q̃ concessimus
n: 329. obiecti. non tamen probare q̃ ibi et hic vbi negamus, loquitur
d: Thom de voluntate efficaci nostri actus liberi proportionata qua deus
habet actum istum habere potest; non loquitur de impassoportionata q̃m
neq; habet neq; potest habere eiusdem meditantur defensores decreti
efficacis inimpedibilis omnino. unde consequentia collecta ex hoc
dicto negari penitus debet; sed oportet hic notare aequivocationem
terminorum; primo enim voluntas dei efficax potest considerari
impedibilis per retardantiam aut mutationem hic supposita illius ex
istentia, secundo potest considerari impedibilis simpliciter per carentiam
antecedentem existentiae, primo modo neq; deus neq; creatura efficacem
dei voluntatem impedire potest et imitam reddere admutabilem. secundo
modo et deus et creatura impedire illam potest, deus suspendendo an
te cedendo aut omittendo talia decretum liberum, creatura libera
impediendo directe suum actum liberum, sine quo, quia existere non
potest decretum dei efficax de eodem actu potest creatura libera impedi
re mediate existentiam talis decreti, ni primo tamen semper concedit inim
pedibilem dei voluntatem divus Thom ut eo in loco ut liquet ex ratione
ad idem.

§335

Potest praeterea aliqua dei voluntas esse inimpedibilis similiter
per antecedentem carentiam existentiae et simul impedibilis per retardā
tionem q̃d contingit voluntati efficaci vq salvandi oes homines neq; hoc
inimpedibilitas libertatem laedit de hac logit d: Thom primo contra Gentil.
cap: 89. ubi docet effectum cā proximā contingentem et contingentem
simili cā remota necessaria sit, sicut planta non necessario fructifi
cat quia multos solet sit necessarius inter cās intermedias contin
gentes. ubi manifeste loquitur de cā remota necessaria hoc est
inimpedibili quoad existentiam q̃alis est motus solis cuius existen
tia impedire non potest planta, aut alia cā intermedia sive debeat fruc
tus sive non debeat. non sic loquitur de cā remota necessaria

hoc é inimpedibile quoad rectitudinem, sic em motus talis n'é inimpedibilis cáa fluxus, quodcúmq; illius activitatem non semel caa intermedia impediunt: itq. D. Thom nullibi utrumq; inimpedibilitatem attribuit caa mediate aut remota respectu effectus liberi; imo caa effectus liberi aliquam ex contrarijs impedibilitatibus constanter attribuit, ut videmus n: 201: ad ponderandum hoc verbum regulæ Ademalo arbor: ad decimum octavum: illa caa quæ facit voluntarie aliquid velle non oportet id ex necessitate hoc faciat quia possit per ipsum volentem impedimentum prestari;

336 Ad 4tum principium n: 326. dist: ma: admittit antecedens ratiohem inimpedibile per rectitudinem et mutacē ab: omitto: inimpedibile simul per rectitudinem et mutacēm, nec non per antecedentiam rectitudinis existentis hoc é, nullo modo impedibile ne: ma: per sanctiones illas sunt ab inimpedibiles ut adver: volunt ab hæreticis antecedens ad actum liberum Gr: hæreses nullo modo admittit, id gd adversarii Recentiores si mi edō loco nobis objecta patienter legerint et seqnlem qui ita suscipiet, super ea bi mi responsione explicandum quomodo fieri possit ut actus volentis infallibiliter sequatur aliqua hypothesim ponitur et hūjd sine necessitate sequatur &c. Ibi tota hæc dies conciliandæ eā dependentiæ ab infinita dei scitia pro tempore conditionale ea quæ forent; nam quando ant: non infert actū absolute necessitate id ex hypothesim talis scitiæ sub conditione concingente præcisa libertatem non ladit: cfr quia ita se habuit præceptum impositum xtō deō illibatā servavit libertatem ponit igitur mi ptō, non aliam illaesē obedientiā xti nisi dependentem ā hypothesim præscitiæ deobedientiā sub determinatione illi minime repugnantes; aq. adeo ponit illaesē obedientiā fuisse impedibilē iuxta impedibilem scitiā mediā cequa pendebat præterea idem author l: 5. de auxilijs cap: 24. n: 1: clare docet efficacem præfinitionē xti actus i deo conciliari cū libertate quia ponit præscitiā conditionatam, et n: 2 addit libertatem ladi præfinitione qua deus nullo habito respectu ad actum liberum sub conditione præcisum apud se statuit et præfinit facere talem actum. et paucis infra recte refutat quorundam qui interpretabant libertatem solum ladi præfinitione illa per quā deus prævidet effectui caa infinitæ determinatam ad eundem quia mirabiliter complectuntur RR: ut videmus n: 328. si refutat in quam asserunt

ipsem praefinire extrinsecam voluntatis ex extrinseca necessitatem ponatur dependere absque usu libertatis ullius cognito conditionate de futuro aliis praetermissis Tomas de vera intelligentia auxilij efficacis cap: 14. ad ultimo vero existente, supponat ab sibi indubitatum certitudine conditionatae veritatis necessarie proferendae ex ante vel praefinire et destinare actualis libertatis ad effectuigi abilis pendentis. 337

Ex hucusq; dispatatis infero primo voluntem creatam posse necessitari etiam invariabili intrinseca ordine ad terminum libertatis exercitii actus primi proximi vel necessitari per physicam determinationem positivam exercitii actus vel per actus interpositum actuum primum proximum: vel etiam necessitari per decretum efficax inimpedibile et hanc necessitatem patet Suarez supra vocabat extrinsecam. Secundo infero ex dicto decreto ex ad actum ut illatum non ad illum ut non illatum id impedibiliter: ita enim decretum sit sub disjuncto vel de actu amoris dei intensissimo vel ultimo remisso voluntas sit libera ad sequutionem oppositi amoris sed solum ad suspensionem huius pro illo instanti ob has praefinitiones positas n: 822. ex chymericas supposito ad habeant complexum praedicatorum notatum n: 829 ut compatibilem cum libertate actus praefiniti: an amor absolute sit necessarius ad habeant eiusdem complexum libet non compatibile cum libertate actus praefiniti, ex quibus sint eiusdem decreta possibilia gratia ad tract: de divina voluntate facienda.

CAPUT QUARTUM.

Decretum praeparatorium auxilij ad actus liberos salutares est formalis et efficax praefinitio eorundem actuum penitus dependens a scientia media. 338

Exclusis aliis praefinitionibus vel non independentibus vel non dependentibus a scitia media amplectimur decretum nobiscum n: 308. igit ea cum sit praeparatio beneficiorum quibus liberum praestandi fieri per decretum efficax communis beneficiorum gratiarum beneficiosi humiliter pro auxilio efficaci; id solum dubitatur an ea praevisis sit etiam per decretum efficax ipsorum actuum salutarium ad quos dat auxilium quando quidem ipsi eorum actus salutares habent rationem doni et beneficij ut hypothesis ex n: 300. 301. 77. et 138. ni tres sententias divulgat Doctores; aliqui negant possibilem formalem et efficacem praefinitionem

actus liberi etiã ẽẽlles dependẽt à scitia media, alij affirmant
nõ dari possibile dari eum evidenter, alij nõ dari evidenter sed etiã necessario
non esse dari, ita ut sint termini repugnantes actũ salutarem liberum
fieri ab homine etiã fuisse à Deo efficaciter praefinitũ praefinitione
forliter barnata de ipso actum in se. nobis bardunde placet sola
sentia quando displicent duae extrema.

339 Sit prima Conclusio. De ratione praesentis auxilij ad actus liberos
salutares posit de facto et efficax praefinitio eorundẽ actuum pe-
nitus dependens à scitia media pluribus à priori: ideo haec forma-
liter et efficax praefinitio est impossibilis quia nisi essent actus mundi
liberum impedirent liberum actus sed nõ impedirẽt Deo à possibilis-
mi. pluribus. nam Deo impedirent liberum actus praefiniti ipsa ipsa
est antecedens ejo nõ impossibile voluntati creatae nisi eorum ne
essario actũ praefinitum, sed nõ ejo huiusmodi ant: Seb. omi. pluribus. nam
licet formalis et efficax praefinitio de conversione hominis sub
auxilio sufficiente compossibili cum carentia conversionis
praesentis sit antecedens mediate nisi eorum necessario
conversionem; est tã simpler impossibilis per antecedentem
carentiam scitiae à voluntate hominis constitutae cũ tali
auxilio Seb. ant: patet nam à voluntate hominis constituta cũ
tali auxilio è simpler impossibilis per antecedentem carentiã
scitiae scitia media de conversione futura sub eodẽ auxilio
sed ex ipso est simpler impossibilis per antecedentem carentiã
scitiae efficax alij formalis praefinitio de qua loquimur Seb.
maioris omi. constans ex prius evidenti nõ negato nõ 312. videlicet
ad antidotus esse connexa è consequenter impossibilis quidẽ est
impossibilis termini connexionis: à voluntate ante constitutam cũ
praedicto auxilio è simpler impossibilis conversio qua è termini
connexionis scitia media affirmantis ipsum esse dare scitia è
terminus connexionis reluctantis nõ praefinitione pendente peri-
lus ab ipsa. nihil hic termini oportet meminisse notationis fac-
te n: 334. ostiles homo è de impossibilitate

340 In confirmatõ huius Conclusionis bronde sua verit aegtn
nobis obiectũ n: 318. addita responsione nisi, est eam evidens
Deum non impedire effectum illi possibilem quidẽ voluntate
praefinita nihil illum fieri similiter à videns potentem

donare non impedire donec ego volentate portionata donū prae
bare velit, alij deus gnde formali et efficaci definitione conver
sionē liberā penitus prendente à hitia media de eadem con
versione hō auxilio ℔ impossibili conversionē fieri nulli
illemq, donare evacuā voluntati; voluntate portionata nulli fieri
facilem sibi possibilem et prestantissimā donum à se donabile do
nare: Cū tali definitione nequ impedit hūi conversionē efficac
nec, fieri conversionem donum: Nec definitio n' impedit ipō
necessario inferri alq; adeo n' implicat. mi. patet. quia nulla
est in proportio in nobis volentis et volitis inter conversionem
liberam et eandem gratiosissimā efficacē gndē ad simpler
impedibilem à voluntate conversionis. 341

Sit sda Conclusio Supposita praesenti providentia gndo deus
auxilium gratiosum congruum tribuit, tribuit per formalē et
efficacem praefinitionē actus voluntis conditionate ut faciat hūi
tali auxilio, alq; adeo iuxtā praesentem providentiā existit pre
finitio descripta ni antecedente Concluso. prae ex m:or. nam
iuxta praesentem providentiam gndo deus congruentia ni aliter
nam salutem dei nobis tribuit, tribuit exercendo forsan
miter credā et amorem erga nos galeatū hoc amō exercitium
stare n' pōt sine amore quo formaliter amet nobis bonum
qd tribuit: alqui miter bona conducentia ad aeternā salutem
numerat actus salutaris ut negari n' pōt Ergo illū deus
nobis tribuit qd tribuit per amorem quo forsan amat nobis
talem actum, alqui talis amor non est praecise efficax
sed formaliter et efficax amor sive definitio existit actus
antis subtū sed pōs. ex illo ad Ephesios cap:i. elegit nos in ipso an
te mundi constitutionē ut essemus sancti: ubi electio unius ho
minis pre alio ad sanctitatem et opera salutaria requit esse
decretum absolute efficax aut praecise conditionatū donandi homi
ni bonam operationem, eodem hoc decretū deus n' respectu unius
pre alio, sed generaliter respectu diu sive correspondentiū sive
resistentium gibus gratiā sufficientem dat ut vivi c:ni:2ª. Sed elec
tio aut praefinitio efficax. ita citra dubiū D: Augst: quem in
telligit. ubi plura praeteream illud Jacobi cap:i. nonne deus
elegit pauperes in hoc mundo, divites in fide, et haeredes regni.
vbi exponit Augst: l:2 de praedestinatione sanctorū cap:i:3. eligendo
Deus facit divites in fide licet haeredes regni. recte quippe

mcis hoc eligere dicit qd ut mi est facias eos elegit.

342 Sit tertia conclusio n' implicat distributiua auxilia congrua n' existente formali praefinitione qua existens nuper dixi existens. phas a priori, n' implicat distributiua auxilia congrua non existente ista praefinitione universitia n' e mediate talem distributionem, sed ad talem distributionem n' e metaphisice necessaria certitudo fundata et efficacis, qua deus absolute decernat actu bonum praevisa conditionate ut fiat cum auxilio dato Pet. ma: patet qia oppositum implicat dat mi ati fundat mi aliqua opposita necessitate metaphisica qua minus bilem vinci oporteat ut possit ut lcid qd asseris implicare mi. phas. nam si certitudo praedicta praefinitionis est metaphisice necessaria, illius metaphisica necessitas se teneret ex vel ex parte divina providentia ut distributiua auxiliorum vel ex parte ipsius actus ponendi sub auxilio tributo, videm n' aliunde deriuari pot vide, dici neutra ex parte se teneret haec metaphysica necessitas Pet. Mi. quoad 2da partem
343 de ipso actu phas. nam ex parte actus ponendi sub auxilio n' dat metaphysica necessitas illius sine quo talis actus contingens non se potest reddere existens ut ligues ex termin. reddens ponendus sub auxilio considerabile mihi post reddere existens non existente dicta praefinitione nec Pet. mi. patet qia dicta praefinitio nec, e actio qua producit patet talis actus ut constat neg, e mediate v immediate cui sine qua non ipsius actus alioquin qui liberi non operaf actum salutarem n' haberet adaequatam et sufficientem virtutem operandi id qd contra fidem est et mi tenere implicatoriu, neg, e conditio sine qua non, qua ex conceptu suo potat actus creatus, qui contingit creati actus talis sufficientissime per dependentia ab illa voluntate donante gratiam sufficientem qua mediante citer deus nullo affectu ipsius gratiae relinquendo videlicet voluntate creatam in manu consilij sui de qua dixi n: 138. Pet.

344 Minor. eadem quoad primam partem de divina providentia ut distributiua auxiliorum phas. nam perfectio necessaria divina providentia ut distributiua auxiliorum patet ex ista qd deus ita distribuat auxilia ut efficaciter attingat illorum adhibendi et sufficientiam ut ea illius creata voluntas obtineat finem sui supranaturalem: sed in hoc toto sensu non includit formaliter efficax praefinitio qua deus absolute decernat actu tale

saltarem pro viro ut conditionale fuerit tale tali auxilio breui
sua efficio divina providentia ut distribuitur auxilio absque alia
alij, adeo ex parte providentia divina nulla è illius metaphisica
necessitas: ma: est mi: constans simul mi providentia ut distri
buente auxilia sufficientia n' operatura; hac enim providentia
habet totam necessaria perfectionem providentia ut distribu
tiua auxiliorum nec in' mihi debit absolutam et efficacem pro
fimione operandi, aliquin n' daret auxilia n' operatura confirma
ri posset: nam de conceptu efficax providentia non è prosequi mi
aquali amore media aqualiter apta ad finem sed auxilium suffici
ens proviro ut congruum et sufficiens proviro ut mi congruum
sunt media aqualiter apta ad finem & de conceptu perfecte providi
non est, qd gratis distribuit utrique, distribuat prosequens mi aquali
amore alij, adeo aquali amore potit utrique tribuere, hoc è sicut in
congruo ita et congruo sine formali illa et efficax praefinitio
ne operandi. mi: constat qia aptitudo auxilij è sufficientia congru
itas ani sufficientia auxilij n' auget sicut neq; mi congruitas
diminuit neq; eam virtus causa movet ex hoc sceptu qia è habi
tura effectum neq; minus ex hoc qia n' è habitura effectum. 345

Scribas aliter praesupposita scitia media de congruitate auxilij ad
conversionem deus è perfecte liber ad tribuendum hoc auxilium ex
motivo conversionis, ù ex alio diverso ex infinitis quer quae deus tri
buere potuit tale auxilium: sed n' ita est sit est metaphi
ce necessitatus ut quando tribuit tale auxilium tribuat ex motivo
conversionis efficaciter absolute amato ergo è metaphisice necessita
tus ut ita tribuat; hoc est, dicta habita efficax et absoluta profini
tione conversionis sub tali auxilio mi: patet. qia implicat mi
nor libertas ad tribuendu auxilium contra metaphisicam ne
cessitatem tribuendi: mas patet. nam praesupposita scitia media
de congruitate auxilij è ad conversionem deus è perfecte liber
ut tribuat ù non tribuat auxilium hoc ad conversionem
cum hypothesi qd congruitatem videt: è perfecte liber est ab exmo
tivo conversionis tribuat cum hypothesi qd tribuat. patet cons:
quia n' maiorem vim deliberativa divina voluntati ad motivum
conversionis habet ipsa bonitas conversionis quia ad tributi
onem auxilij. Confirmas. nam deus habens scitia mediam de
congruitate auxilij, habet pariter scitia simplicis mihi
ligentia de eiusdem auxilij praecisa sufficientia: absque

sufficientia et congruitas petat duo motiva quorum primum est inamabile a secundo, ergo dicit scitia de sufficientia Dei, quam vix non dari scitia de congruitate seu potius de incongruitate Deum prohibet per ultimum scitiam duobus istis motivis Deus est liber ad velit tribuere auxilium ex solo motivo sufficientiae ergo adeo non amando efficaciter et absolute decreto congruitatem et quoniam sibi illa patet cons: quia ex motivis revelatis inamabilibus omnis timeat proximum per cognitionem a beneficio voluntatis liberam utrumque simul amari.

CAPUT QUINTUM.

Premissis conclusionibus opportuna argumenta solvuntur.

946. Contra primam officiebat primo, formaliter et efficaciter praefinitio conversionis vg. quamvis eveniat pendeat a scitia media de conversione futura sub eadem determinato auxilio indifferenti ex eo indifferibiliter voluntati liberae convertendae: sed ex eo indifferibiliter voluntati liberae convertendae simplicatoria per nos hab. max. plus. ita illa praefinitio est solius liberae ergo implicat quod sit libera soli Deo et simul sit libera indifferibiliter a voluntate creata, non ex libero indifferibiliter a voluntate creata: nam constat, nam si esset liberum indifferibiliter a voluntate creata praefinitio illa esset libera creatae voluntati, cum ante evidenter implicet quod sit libera soli Deo et sit libera non soli Deo, nempe creatae etiam voluntati; consequens est ut implicet quod sit libera soli Deo et simul sit libera indifferibiliter a voluntate creata. ma: plus. nam illa praefinitio illi soli est libera, cuius potius est actus liber, sed actus Dei est actus liber, ergo soli Deo libera - Confirmat primo. quia dicta praefinitio actualiter est immediata causa creatae libertatis proximae ad ejus conversionem: ergo implicat quod aliquis impedire possit certam immediate causam actualiter producentem ex: gr implicat quod creata libertas proxima ad conversionem impedire possit certam dictae praefinitionis ma: patet: quia illa praefinitio est immediata causa auxilii boni, quo constituit in voluntate convertenda libertas proxima ad conversionem. Confirmat 2do. quia de Angelis in Orbi

ridio rep: qr. reputat nefas dici de deo: deo non facit, quia nequit
qd volebat cujuslibet voluntas hominis impedivit: atqui hoc prostrio
est vera hominis voluntas hominis impedire potest decretū dei efficax de ip
sius conversione.

347 Deo ne mō. ad placem dñi: ma: est soli deo libera suppo
sita divina voluntate ut proxime expedita ad habendū et non
habendā eā prasinitionē conc: è soli deo libera indepenter
ab hac suppositione ne: ma: nulli voluntati è libera vo
litio, nisi dependenter à suppositione qd ipsa sit proxime ex
pedita ad volendū et non volendū ut ea bene ordinate libertate
fruatur: quare independenter ab hac suppositione qd divi
na voluntas sit proxime expedita ad prasinciendū et non
prasinciendū licā conversione sub hoc determino auxilio
et hac prasinitio efficax conversionis n' solū n' è soli deo
libera, sed neq; libera è: facta am suppositione qd divina volū
tas sit proxime expedita ad prasinciendū et n' prasinciendū ea
do prædicta prasinitio è soli deo libera, quia voluntas dei est
actus liber illa quidē existit et ab illo solo elicitus ut proxime
expedito ad prasinciendum et non prasinciendū nihilominus quia hac
ipsa suppositio qd divina voluntas sit proxime expedita ad dictam
prasinitē conversionis licā è libera impedibilis à te ut con
stitutō cū auxilio indifferenti ad conversionē sit ut prasinitio di
vina eēnter pendens ab illa suppositione sit à te mediate impedibi
lis, patet explō non obscuro, quamvis em ex suppositione qd lucē
et librū habeas sit tibi soli liberū legere librum, si tu libere
impedire tibi lucem possum, liberē possū impedire electionē eēnter
pendentem à suppositione lucis. patet etiam ni ipsius decretis divinis
executionis punitionis remunerationis et condenationis hac ēā
decreta quidem cum existant soli deo tunc libera, quia soli deo
tunc actus liberi, nihilominus tu tunc à nobis impedibilia per eā
dem libertatem qua possumus impedire merita nra et demeri
ta, videam hoc impeditis impediendi scitia visionis eorundem
qua constituit divinam voluntatem ni vāe proxime expedi
ta ad eiusdē decreta concipienda.

348 Non diffindi modo est à te ut constituto cum auxilio et
libertate ad conversionem impedibile decretum prasinibi
lium huic conversionis per auxilium I determinat hoc decretū
pendet eenter à suppositione: qd divina voluntas sit proxima

expedita ad concipiendū ipsū decretum: hoc vero hypothetio est liber impedibiliter à te ut constituto cum auxilio illo indifferē te ad conversionē: patet quia unū ex constituentibus divinā voluntatem ut proxime expedita ad ponendū decretū è fidelia media de conversione sub auxilio & ipsum nec tantum in fine n: 302. à te ass ut constituto cum auxilio & indifferente ad conversionem è libere impedibiliter talis fidelia non minus quā è impedibiliter fidelia ipsum deinceps de hoc merito et demerito periturum libertatem quia constituerit liberū ad meritum et demeritum: cuius hoc dedimus n: 339. unde tandem fit hypothetio nem divina libertas constituta ex hac fidelia ea impedibilitatem inuita impedibilitatem constituiri rei et consequenter ipsum ponibile decretū eandem præsupponere divina libertas hypothetionem.

379 Ad 4ma Confir: dist: ma è immediata causa necessaria simpler nec non necessaria simpler, conc: ma etiam dicta conc: de causa simpler necessaria ad talem effectum ne: de non necessaria. effectus nequit impedire existentiam huius causæ necessaria ad huius quia non: quia tunc illa ipse non è effectus neq; ipse habet virtutem oppositam aut impeditivam ab ea contraria nec effectus potest impedire existentiam huius causæ non necessaria ad tunc quasi quia tunc illa ipse potest ea effectus; et nisi habere virtutem operativam aut impeditivam. decretum efficax de conversione huius sub auxilio & indifferenti gradu adest cui immediata causa huius libertatis proxima ad conversionem est ita causa non necessaria ut constat à n: 842. unde fit ipsum libertas huius sub tali auxilio esse tens potest dependenter à tali decreto oppositi à deo non existens existens sive absolute sive conditionate ponendo ab eodem decreto. hoc modo practice vides libertas huius per hanc formam libertatem fidelia media si dedero huic homini auxilium & convertetur, nisi quia ex parte conditionis asserter huius libertas constituta ex voluntate et auxilio determinans prædictam formalem fidelia divina hoc in ipsa libertate impedire non pleri potest hanc eandem formalem fidelia determinando oppositam fidelia per omissionem conversionis. si ergo faceret ipsum, impeditia illa fidelia impediret decretum ab illa ponendum. explicari aliter potest inuita una quia nam effectus ut prius non potest causæ mitem liter aliter hanc physicam causam non necessariam ut ostendimus à n: 40 similiter impedire potest suam causam non necessariam. patet cons: quia

non magis ē necessaria existēa effectus ut impediat quā ut causet. 350
Alio modo diuiditur eadem Conformatio distinguendo ma: ē immediata caā unica, non ne: non unica conforma: mi: pariter dicitur quilibet, implicat qd effectus impediri possit existēa immediata caā, unica omissa, non unica ne: mi: et cons: licet omnibus effectum non posse impedire existēam caā actualiter producendi se quidem illa est unica falsum li: ed, qd impedire nunquā possit, quidem ille non est unica, ad concurrit eum alia caā adaequata: sic em effectus ut existens virtute alterius caā adaequate potest simpliciter impediri adam licet illam impedire n' possit ex hypothesi qd illa actualiter producat sicut nulla caā impedire qd effectum quem libere producit, ex hypothesi qd illa actualiter producat licet simpliciter illā impedire possit. Iandudum huius solutionis est qd deus iuxta praeviam providentiā tribuit auxilio efficax, tribuit duplici decreto, quorū primū pertinet ad providentiā sufficientia continē operanti et operaturo sub auxilio secundū ad providentiā specialē benevolentia erga efficaciā auxilij et operatē sub illo de quo diximus n: 341. Ubiunq decretū est caā sufficiens cum illi dati, et libertas ex auxilio competita ita ut tollem primum decretū sub separabile ā 2do, ut constat ā n: 342. Quotiē decretum est efficax, licet ubiunq amando idem auxilium habeat idem obtineatur: etenim n' utrunq; amat pariter de motivo eiusdem motiva tunc diversa, diversa sunt et decreta, motivū primi decreti ē sufficientia auxilij; quo creata voluntas constituit simpliciter fidelis eligere actū salutarem, motivū 2di decreti ē congruitas et efficacia huius auxilij; voluntas igit tua accipiens ut tale primi decreti auxilium ut sufficiens, et cū illo proximā libertatem ad conversionē habentā v' omittendā, malendo potius gaudere secundo decretum, quia ad effectū impediendū habet sufficientiorem existēam ex vi primi decreti: 351

Ad 2dā confirm: dicta - n: 346. dist: ma: illa positio ēt vera si voluntas hominis impedire posset decretū dei efficax per velleitatem, cons: si posset impedire per actū antecedentem carentiam existēa ne: mi: et cons: nemo terminos explicando reddita est n: 334. in primo sensu loquitur Augst: nempe de impedito agnosito deo efficaciter volente, qd dato sane nobis ex dictis n: 221. et peritus explicatorū n: 284. 352

Ad 3tiam 2do. si voluntas creata ut constituta cū auxilio

A nō deservanti ad conversionē potest per omissionē conversionis pravitā condicionale ā deo impedirī efficacē præfinitionem conversionis, sequens ꝺ̄ per eandē conversionē condicionale pravitatem ā deo, possit evadere illa voluntas acquirere sibi ꝺ̄nā præfinitionē efficacē de sua conversione sed hoc nō potest dicī ꝺ̄ deus cuius vult misereri et quē vult indurare &c. illud. mag. plus. ā paritate divinæ intellectus nā eo ipso ꝺ̄ evadat illa voluntas potuit impediendo liberā conversionem impedire deo eam visionē conversionis sua, potē contrā ponendo liberā conversionem acquirere sibi visionem dei de sua conversione & pariformiter &c.

343 Ad rem mea: libertas enī impediendī equidem adimpediendū et non impediendū nō ille ex hoc conceptu est adimpediendū et acquirendū patet exemplo adducto nō: 342. licet enī claudendo fenestrā impedire tibi possim lectionē libri; nō aperiendo nō possum ex hoc precise determinarte ut legas, similiter qui nō licit tibi mentabilem cadenam facit ne curras nō tibi facit ut curras eo ꝑcise ꝺ̄ tibi auferit impeditum cadena. ratio ā priori et quia impedire agendi correctibiliter cū negatione actus, negatio enī impedire non correctibiliter cum actu unde universaliter valet consequentia ā positi impedire ad negationē actus, nō tū universaliter valet ā positi impedire ad actum, ut patet in potentia libera ad volitionē malorum negatio nō: consequentia ā negatione conceptus voluntatis et intellectus divini: perfectio intellectus est ut sit coniuncta determinabilis ad videndū omne ꝺ̄ tibi præsentatur: at perfectio voluntatis est ut non sit coniuncta determinabilis ad amandū omne ꝺ̄ tibi præsentatur. ex hac radice oritur ꝺ̄ libertas impediendi intuitionem conversionis impediendo conversionē sit libertas ex se acquirendi ꝺ̄nā visionē conversionis ponendo conversionē: libertas enī impediendi efficacē præfinitionē conversionis per omissionē conversionis non sit libertas ex se acquirendi eandē præfinitionē per ponendo conversionem; scilicet divina voluntas ut proxime expedita ad volendū conversionē posit nō velle licet intellectus divinus ut proxime expeditus ad videndū nō possit non videre.

344 Ex dictis sic: præfinitio prædicta infert ā priori et negatā causa quoad: sed ex isto ens necessitatis antecedens: Claudit libellum.

Confir ad. nam divina scitia qua deus videt operanda ponitur a necessitas consequens eo qd operanda n' è quia deus videt. sed potius deus videt quia operanda sunt ut ipsi de praefinitione verificas oppositum. videm n' ideo deus praefinit qia operanda sunt, sed potius ideo operanda è quia deus praefinit. praefinitio efficax semper à necessitate antecedens. R: dist min: à necessitate antecedens antecedentia pura caalter mediata cons: antecedentia meritabilitate rei mi. et cons: antecedentia pura caalter mediata nisi sit impedibilitate qualem n' è caalter huius praefinitio ordinatus n: 339. et à n: 347. / libertatem n' ladit ut ibi quia ex n: 189. 201. et 203. ad Confir: dist min: sed potius operanda è qia deus praefinit praefinitione dependente à scitia media, aliq impedibili à voluntate creata cons: qia praefinit praefinitione independente ab eiusdi scitia è tanto impedibilior rei mi. et cons:

Obiect 4to. Stat bene qd praefinitio evertatur praemotione ergo alter scitia mediam de conversione sub auxilio indifferenti absit impedibilitate à voluntate creata et nihilominus libertatem ladat. Respon praefinitio evertatur compatitur cum libertate ex eo qd pendeat ea nullo à scitia media et tali impedibilitate à voluntate creata. Cuius fundatum prima conclusio ante patet. qia ponitur deus ex una parte auxilia necessitantibus ad conversionem et ex alia auxilia efficacibus non necessitantibus potest eligere potius auxilia necessitans omni auxilium efficax n' necessitans, aliqui haec divina electio aliqui necessitantia ad conversionem potius quam auxilia à necessitante ladit libertatem subpatet. Deinde pendet ea nullo à scitia media et pro ipsius impedibilitate è impedibilis tiste ea nullo pendet à scitia repraesentante auxilium efficax n' necessitans quia pro nos è scitia media. Planum haec divina electio et pendet ea nullo à scitia media de conversione sub auxilio indifferenti et tali impedibilitate è et nihilominus libertatem ladit.

Tota haec directionis machina aliisque vita mutabilitate dist alter facili distinctione mi lector mi placet concedo nam. dist: ant: stat bene qd praefinitio evertatur praemotione pendeat nullo à scitia media de conversione sub auxilio indifferenti sub quo tam decernit efficaciter conversionem ea ne: sub auxilio indifferenti subquo tam decernit ea cons: ant: dist prudenter cons: ea ea qd pendeat à scitia media ut supra: cons: ex eo qd pendeat à scitia media de auxilio indifferenti subquo tam decernit operatorem nego haec cons: et aliam falsitatem pernego. Sum dum Conclusio nam sive concordia inter libertatem evertatur

d illius efficacē p̄finiōē n̄ decernit ex eo pēte, q̄ p̄finitio non
hab certēr a scītia mediā et p illius impedibilitatē vel impedi
bilēr: sed pot fundi ab adver: p̄mitta dā, q̄ illa p̄finitio vide
conuersione hōi sub auxilio ē vel alio determinato endiuine compo
nibili cū cōditione conversionis. hoc si addatur p̄finitio libertatē
conversionis secum habet, secundū laudit, neq; solū laudit mi casu nō
nobis obio sed etiā mi alio quē argumentanti mihi obiciamus. nimi
rum si ponitur utriusq; auxilij tam necessitantibus quā n̄ necessitan
tibus deus eligat potius ut efficaciter decernat conversionē boni per
deo simul auxilia unū necessitans et alterū non necessitans: quā
per unicū auxilium non necessitans hanc p̄finitio supponed
certēr scītia mediam de efficacia auxiliorū non necessitantiū
et p̄ impedibilitate ipsius scītia erit impedibilis. et nihilomi
nus habet libertatem conversionis ponendo hoc auxilio neces
sitante simul cum alio non necessitante. habet igitur p̄fini
tio efficax ut libertatem servet quamuis decernere hominē sub
auxilio indifferenti, quando ut habitum effectu sortietur.

357 Contra secundā conclusionē oblici potest, inferri ex illa distin
ctionem operantis a non operante, etiā considerata in actu pri
mo, prout consistentem in decreto efficaciter mitentibus opera
ri per tale auxilium, non esse a solo deo, contra q̄ diximus n:
247. probat. nam voluntas creata ut posita cū auxilio ē
habet in libera potestate sua determinare deū ad p̄ concipiendum decretum efficaciter mitentis conversionis sua,
si vera est 2da conclio a nobis posita: sed eo ipso tale decre
tum non tribuit soli deo: l̄ discretio ex parte actus primi
ante actualem conversionem non tribuit soli deo: mi na
tet, quia decretum tribuit voluntati determinanti sua
ad illud. mat. prob. nam si vera est illa conclio deus mi te
per liberam sui positionē p̄scientiæ providentiæ et determi na
tus ad habendū decretum efficaciter mitentis conversionis
creatæ per auxilium a. si per scītiā mediā videret hoc aux
ilium ei congruū, et voluerit dare hoc auxilium: atqui quando
deus vult dare alq̄ dat hoc auxilium voluntas creata habet
in libera potestate sua determinare deum ut per scītiā me
diam videat hoc auxilium ei congruum: ergo deus vult dare
alq̄ dat hoc auxilium, voluntas creata habet in libera potestate
sua determinare deum ad p̄ concipiendū decretum efficaciter

nitentiu conversionis sue per hoc illum auxilium. 338

Obj. hoc anto non evertit certissimā doctrinā d nobis traditam n: 247. semper em é verum d solo deo eē simpler et solideo eē simpler libenem decretū prefinitivū quemōr nrū pēs debet nato auxilio, quo ante ōēm operacem nrā absolute positam dus misericordiler decernit operaturū à non operaturo, et nullis etiam eligit facob, nō é nam solideo é simpler libera dispositio prescientiæ providentiæ de exercitio arbitrii galerni quotiescu hr bona sua distribuit, ac proinde solideo é libera determinatio qua habet, prefiniendi nrā quemōr salutares, quotiescu nobis auxilium, qd provideb congruū distribuet. nullus solideo est libera voluntas tribuendi nobis auxilium & qd provideb congruum potiusquā auxilium & qd provideb incongruū. ahi intendit Dicebat decretū solideo simpler liberū, continēt efficax prefinitio conversionis sub auxilio & hanc prefinitionē solideo esse simpler libera. mi. obiendū explicatis decretis: primū decretum dispositivū spectat providentiam hoc est: decernō prefinire conversionē hominis quotiescu ipsi tribuero volu ero auxilium qd provideo congruū ad conversionē. secundum decretū tribuendi auxilium sic dictum: volo tribuere homini auxilium & qd provideo congruū ad conversionē: primū decretum est conditionale de prefinitione futura: secundū amō absolutū efficaū conditionis: mi collectione am resultante ex conditionali et absoluto efficaū conditionis intelligit conditionatum qd mi data hypothesi é prefinitio conversionis: ac proinde est solideo simpler libera: 339

In forma ad anton. ne: absolute ma: ad phaē concessis premissis ne: cons: nō negando est: quia mi data hypothesi solū misertur qd voluntas creata habeat in libera potestate sua impedire scientia medium quam connotat 2dum decretū de dando auxilio qd provideb congruū: alq adeo misertur qd impedire possit efficaē prefinitionē conversionis sua inclusā mi collectione primi et 2di decreti, ut connotantur scitum de congruitate auxilij. et potestas impediendi n é ex suo conceptu potestas acquirendi qd impedibile á se est, ut vidimus, n: 893. 340

Contra ultimū tandē Concluditur positū n: 342. duo maxime gestient obijci, primum á pōt existere actus salutaris nisi prius det aliqua dei voluntas eliciles concursum cum tali actu, qd voluntas dei eliciles concursum cum nrō actu est aliqua vere prefinitio efficax

illius Deb. ma: phas. nā quoties actus salutaris exercit̄ procedā
dei volitio dandi auxiliū efficax: ad hanc volitio connectit̄ cen
seri cum scitia media de efficacia auxilij circā ipsū auxilio.
De cēseri connexa cum actu salutari ponendo pro tali auxilio
habet cons: quia eiusdē volitio connectit̄ cum connexo cum
actu, videlicet cum collectione auxilij et scitia de consensu.
phas. pia volitio dandi auxilium efficax ocisum mi deo non
potest, nisi precurente scitia de efficacia auxilij, secundum
actus ipse salutaris ē speciale beneficium qd deus facit homi
ni operanti pro non operanti: ad implicab conferri tale benefi
cium per volitionē dei communē operandi et non operandi
implicab conferri sine volitione speciali, hoc ē efficaciter
praefinitiva ipsius operatis.

381 Resp. ad primū nego ma: cuius falsitas sufficienter compro
bat n: 373. et sequenti. ad phas dist: ma: procedit dei voli
tio dandi auxilium efficax vt efficax sive ex motivo efficacie
ne: vt liquet ex n: 373. et sequenti: procedit vel haec volitio ne
per negata vel saltem volitio dandi vt sufficiens, sive ex motivo
sufficientie auxilium illud qd praevidet efficax ex cooperatione
voluntatis creatae, cui ma: mi. probena dist: ad haec voli
tio connectit̄ ab. ti sermo est de volitione auxilij vt efficacis,
sive ex motivo efficacie cons: ad haec volitio connectit̄
tur ab. ti sermo est de volitione auxilij vt sufficientis sive
ex praecisso motivo sufficientie ne: mi. et cons: ad phas ha
beo mi: concedo phas, ti sermo ē de volitione prima cons: ne
gas vero ti de secunda.

382 Scitur ante omnē efficacem volitionē qua deus vult
dare auxilium compossibile cū operatione et omissione operandi
praevidet scitia media ostendens quem eventū sit habitu
rum tale auxilium, ne effectus auxilij capitalis et n'pro
vitus obligab divina providentia, vt obligare implicat.
nihilominus non ad omnē efficacem volitionē talis auxilij debet
praecedere scitia media ostendens determinate operaturū
fore potius quā operaturū omissionē, haec scitiam notatam
praehypothesim cēseri ibi volitio auxilij vt efficacis deter
minatē facta n: 302. et eiusdē scitiam non praesupponit ibi
dem: sed quando cū illa coniungitur peraciliens coniungit

volitio auxilij ut sufficientis, sive sub proximo motivo sufficientiæ. Sicque hæc volitio sorlter considerata coniungi potest mediæ scientiæ de omissione operandi quia cum opposita scientia de operaçe futuræ ut videndit nõ posita n. 306. ex quibus constat non est impossibile dõ actus salutaris existat quia ex parte dei præcedat volitio certior connexa cum scientia media de efficacia auxilij.

363

Ad 2um fundm. oppositū n. 360. dist: ma: actus iste salutaris est speciale beneficium ob. specialitate proveniente á speciali petitione sub qua daſ á deo omissus; specialitate proveniente á speciali affectu dei, virtute cuius debet subduci: proveniente á speciali affectu iuxta præsentem providentiæ dispositionem: proveniente á speciali affectu requisito matheice et certior necessario. specialitas beneficij potest considerari vel noe specialis scientiæ, vel noe specialis affectus: nec specialis scientia vel dicat speciale beneficium quo modo omittimus impugnati nr. 358 et sequenti. actus salutaris semper est speciale beneficium quia deus semper confert auxilium ad tale et non talis scientia de fructu bona operandi futura vel operanda præsentia. at si specialitas beneficij consideretur, ut absolute considerenda liquet ex n. 306. ex speciali affectu nihil habens speciale beneficium est actus salutaris iuxta præsentem providentiæ dispositionem ut 2da Conclusoe docuimus, non habet similē beneficium ad abstrahendo á præsenti providentia ut liquet ex 3tia Conclusoe.

CONTROVERSIA 4ta
de Gratia Sanctificante.

364

In extrema hac controversia agendum restat de gratia miniatis potis permittente de dono illo divino á appellemus gratiā iustificantem, hanc ut non habitā acquiramus adulti ut acquisitā servemus, ut servatā augeamus ut ad vitam eternā consequamur opem supernaturalis auxilij tum nobilissimus fructū operandi. de iustificatoe ipsa pro qua hic discuti debet discutiemus in tract: de peccatis: ubi possibilem docuimus remissionem peccati mortalis sine infusione gratiæ sanctificantis, et sine novo actuali peccatoris per talem extrinsecā condonatoe: quia cum divinitus ea separabilem remissionem unius mortalis á remissione alia modo ad

reliqua sanctificante iustitia explicauit.

DISPUTATIO IX^na

De physico et Metaphysico conceptu gratiæ quâ de facto iustificamur.

CAPUT PRIMUM.

Realitas sive physicus conceptus gratiæ quæ de facto iustificamur exponitur.

365 Ingressi iustificandi quemadmodum in reliquis entibus physicum à metaphysico conceptu sive realitem à formalitate constitutiva aliqua distinctiva distinguimus quo ad primum rectum conclusio prima catholicæ immutabiliter sit, gratiam quæ de facto iustificamur creatam quidem donum hyperphysicum à Deo infusum intrinsece et physicè inhærere animæ. percipiemus plane ex definitione concilij tridentini cuius hæc sunt verba sess. 6. cap. 7. Hanc dispositionem seu præparationem iustificationi ipsa consequitur, quæ non est sola peccatorum remissio sed et sanctificatio et renovatio interioris hominis per voluntariam susceptionem gratiæ et donorum, unde homo ex iniusto fit iustus, et ex inimico amicus, ut sit hæres secundum spem vitæ æternæ. porro concilium explicans iustificationis singulas causas nullibi de formali qua iustificamur. demum unica formalis causa est iustitia dei in qua ipse iustus est, ad quam nos iustos facit, quâ videlicet ab eo donati renovamur spiritu mentis nostræ, et non modo reputamur sed vere iusti nominamur et sumus, iustitiam in nobis recipientes ab. et canone undecimo anathemate percellitur quicunque dixerit homines iustificari vel sola imputatione iustitiæ Xti vel sola peccatorum remissione excluso gratiæ et charitate quæ in cordibus eorum per spiritum sanctum diffundatur, atque illis inhæreat ab.

366 Hac definitione ex sacris litteris ma nifeste collecta concilium compellit errores omnes hac de re à Lutheranis et aliis sectis infectos, et quos pro nostrilo minutius persequi sed longum esse de iustificatione. in prioribus verbis docet iustificationem non esse solam peccatorum remissionem, quæ per se nihil minuit peccatori explicat sed ea, renovatione interioris hominis, per voluntariam susceptionem gratiæ, quæ sub his terminis mirifica subito immutatio clarissime exponit. nemo igi

positio gd formā iustificare sit immutans nitrinca m̄ p̄dictorū
verbō concilij exponit hanc nitrinca immutare inducēs scilicet
gur gratiā n̄ eē nitrinca aut nihā rem̄ realiter sed
vere et physice, probat hoc: nā docet falsū fieri mentiri nrā vnā
cationem gur iustam et gratiā m̄ nobis recipiam, m̄ cordibus
nrīs diffusam, et nobis nihārem, ut n̄ modo reputemur iu
sti sed vere formal iusti, atq; hanc ppria nibilligi n̄ pōt de iustia essē
titale aliena nobis moraliter tantū nitrinca, debet nibilligi de
iustia et sanctate ppria nobis physice nitrinca, m. phas. nam
iustiā et sanctitē falsā eē nobis moraliter tantū nitrinca
est gdita assimes aut reputes aut acceptes ac si eēt nrā et nobis
nitrinseca cum re vera non sit: atq; hoc ipsi dicebant hereticī
illi damnati nempe iustiā dei et obedientiā xti eē nrā et nitrinā
nobis, solum quatenus reputat et acceptatur á deo ac si eēt nrā
et nitrinseca nobis, & concilium n̄ docet hoc ipsi gd damnat
eis

Sit 2da Conclio. grā quā defacto iustificamur n̄ solum 367
physice nitrinseca sed etiā physice permanens est, conveniunt ho
lastici cēs m̄ hac etiā conclione contra magistrū sentiam cuius
mens ut pie interpretemur dictū est in primo dist: 17. solū
dubitat, an hac etiā Conclio post Trid: sit tenenda de fide. sed
sentio affirmabilius et probo: nā concilium Trid definit grā sanc
tificantem eē physice nihārem et nitrinsecā definit etiā eo
modo eē physice nihārem et nitrinsecam quo modo illam eē
physice nihārem et nitrinsecam Calvinus negabat contra
communem catholicorū sentiam, atq; negabat hanc gratiam
ita eē physicē nitrinsecā et nihārem ut sit habitualis sive
permanens contra communem et catholicorū sentiam Concī
lium definit hanc gratiā ita eē physice nitrinsecā et nihārem
ut sit habitualis sive physice permanens. ma: et mi:
probat ipse Calvinus, qui cum sit iuxta sua sentiā sentiā á con
cilio falsō natura doleret in hac antithesi de eiusdem justi
ficationē vocē vulnerē medicinā mitanā genuit hoc verbū
talis eē contendo nulla iustia partem inqualitate sibam esse,
vel habitu qui m̄ nobis residet,

Confirmari pōt. quia indubitabile é concilium tridentē 368
gratiam iustificantem eiusdē natā infundi cūctis iustificandis;
siquidē universo tempore semper recepta de gratiā iustificante

loquitur, aliqui grā infusā adultus in baptismo dicit se nā
vita habitualem aut permanentem, se non quia est mitissima,
& ergo si sine mitissimā se prodicit ut dicimus Conclusione
prima, dicit se nā vita habitualem aut permanēte.
Consequitia liquet, nā patet ex verbis, quibus claudit capitulū
dicit > nam. modū: itaq; vera et xtiana iustia aliquibus, eam seu primā stolam pro illa quā Adam pia ino
bedientia sibi, et nobis perdidit, per xtū iesū illis donata
candidā et immaculatam subeuntibus statim renati conser vare
ut eam perferant ante tribunal domini ubi aperspicue
docet adultos baptizatos statim privilegiū ut iustiam quam
acceperunt (videlicet sine mitissimā) conservent absolutā
candidā et immaculatā eam, perferant eis. Jubeas igit conservare
illā ut illa accipitur, Adā nō ipso pto supponit gd iustia habitu
accepta est nā hia conservabiliter ut accipitur (si sine mitis
sima accipitur nō ipso pto supponitur, gd nā hia sit conser
vabiliter mitissima sine, idq; formalissime cū gd haec iustia
sit nā hia habitualis et sine permanens.

369 Dices nālemimus contra ultimā Conclusiōē. iuxta tridentī: sess:
vta. can: 5. peccatum originale mitissimā eximiū, spūs, aliqui
hanc mitissimā definita à Concilio explicas de mitissima mo
rali mitissima stabilissima miter Recentiores asserente pec
catū originale est ipsa Adami peccata moraliter ni perseve
rans formaliter mitissima gnā iustificatis definita explicari
gōt de sola mitissima morali nō primo instanti, vel saltem ni sequentibus, perseverante moraliter ni
anima, qualitate illa sanctificativa sine infusa nō primo
instanti iustificatis infusa tā transeunter. Contra primo
quia Apūs ad Rom: cap: 5. hanc comparatiōē instituit
miter inobedientia Adami ab obedientia xti, sicut per
inobedientiā unius hominis peccatores constituti sunt multi
ita et per unius obeditiōē iusti constituentur multi: ubi
per inobedientiā Adami moraliter nobis mitissimā et mi
nimam constituimur peccatores: similiter iusti per obedi
entiam xti, vel saltem per gnā iustificantem nāli derivatā
nobis moraliter tantā mitissimam. Confirmat 2do quia

formales effectus grā sanctificantis sunt pure morales sed
caā formalis est talis quales sunt illius formales effectus:
& grā & caā moralis et moraliter landā perseverare na-
patet: quia effectus illi sunt constituere filios adoptionis,
amicum, hæredē &c. qui miles hominēs in humanis sunt
effectus pure morales. Confirmatio. gia peccatū actuale
& fictæ grē existit in tua temporis mīsericordia, postea non
liberā landā existit; ergo adeo moraliter landā non existit
aut nihil ab anima; tribuit tribuit oppositor effectus formales
animæ, habitudo, &c. & pariter grā iustificans potuit instantia
assistet in hac differentia temporis tribuit suos effectus morales formales
moraliter landum perseverare et nihil nisi anima.

Dent aliqui argtō retorquendum quia originaliter peccato 370
nis constituimur per nitrinca nolis carentiam iustitiæ originalis
et gratiæ nihil nihil: ac proinde positionaliter constituimur nos
& per oppositam gratiam nihil nisi, hæc vero retorsio adverti
nō non torquet sed iuuat, nam si grā iustificans est positionaliter
nitrinseca sicut nitrinseca et carentia grā, non erit physice ni
trinseca per unionem animæ sicut neg, physica nitrinca per unio
animæ est carentia grā, probatur ea physica nitrinca est conceptus
positivus, ni positivo ami conceptu requiuntur se habere positionaliter
forma et carentia formæ, sicut neg, ea formā et non ea forma. Non
demigitur est conceptus præmissæ nec consq. nō est quia iustitia
originalem originale peccatum fuit privium solius peccati Adami
privativa actionis physicæ, posteriorem ami est privium solū privativa
actionis moralis, quatenus videlicet voluntatis grā ni habeat phi
cam sed solum moralem voluntatem unitatem cum voluntate Adami
qui a supremo Dño Deo constitutus est moralis caput pri
mitivus sua et tutor noster ni ordine ad conservandam vel amit
tendam originalem iustitiam, unde actus ille inobedientiæ quo phi
sice nituit ni Adamo quia physice privus ille, potuit moraliter
landa, qia landā moraliter privus, neg, aliam maiorem nihil
tatem originalis peccati docet concilium. et ni ordine ad iusti
ficationem post originale peccatum non est aliqui constitutus a Deo

capat nostrum morale vt per nostram eam illo moralem unionem illius iustitiam et sanctitatem participemus, unde Concilij definitione mitiorem eam nobis et mihi valere iustitiā mi[illegible] iustitia landā moraliter mitiorem, sed phicē mitiorem mi[illegible]

393 Ad 4ām Confir: nec constat cuius nullitatem saepe deteximus mālijs malesijs adhaerendo particule assimilativa et imperfecta nam ly ficat ponitur in nonnullis optione vel vsu accipi vniuersaliter vel particulariter, vniuersaliter, ita vt significet omnimoda conveniētiam mihi obedientiam et inobedientiam nisi ea verū euidēter falsum et aperte contradicit Xpō dicenti in eode cap: 5. nisi ficus deliciam, ita et donum. et deinde explicanti quando magis proficit nobis obedientia christi quod obsequi inobedientia Adami debet dici, ly ficut accipi particulariter qualenus significat aliquam similitudinem non omnem: apparet am statim vitium Pelagitici quia ea punit particularibus nihil referentes, unde in hac omnimoda similitudine mihi obedientiam illam et inobedientiam dicimus non ea apprendā similitudine nihi hoc qd [illegible] vel per obedientiam xti nobis nobis moraliter mihi valere, vel per gratiā iustificantem illam longē ex ea meritoria derivatam nobis moraliter landā mihi rem iustificemur, sed potius mihi hoc apprendā dictimilitudinem qd inobedientia moraliter landā mihi rem Adami poterit conducibile peculiares obediētias vere xti non constituit nos iustos longē fortius ea quā nra iustificationis neq; gratia sanctificans nobis moraliter landā mihi rem.

394 Ad 2dam Confir: nego maiorem quia dico illos effectus generice sumptos neq; deteriorate ea pure morales hoc e considerentes in forma mitiorē phicē et solum moraliter mitiorē fidei denominato, neq; deteriorate ea phicos hoc est considerentes in forma mitiorē phicē fidei denominato, sed sub illa formalitate generica abstrahentes ab vtraq; illa, ad vtram nq; speciem contrahi possit, unde Deus quemadmodum [illegible] mihi humanitus possit similes quod effectus forales reponere in forā phicē ceteriora, et moraliter landā mihi rem fidei denominato defectibilē aptum et perfectibile modo placuerit ipsi manifestum quidnos fecere per donum gratiae donum in quo est phicē mihi rem regnicoli per dictos effectus formales. ad 3tiā Confir: Nihil est omissa.

CAPVT QVARTVM.

373

Pro metaphisica gratiæ sanctificantis conceptu præmissæ explicatio præcipuarum illius formalitatum.

Qualitas permanens nigua hyperadle gratia ~~Deum~~ sanctificans hominem constituit Sdum hanc gratiæ conceptus complectatur, habet hæc formalitates hic quærendas: videlicet esse formam qua rationale subtilis constituit sanctum, iustum Deo gratum supernaturali quadam habitudine amicum et ut filium participem æternæ hæreditatis repositæ in supernaturali beatitudine. colligunt. Istæ formalitates sumuntur ex scriptura divina, ex triden: citat: 3 6r. nec non ex cap: 4. eiusdem sess: ubi definitur hominem iustificatione transferri ad statum gratiæ et adoptionis filiorum Dei; dubitat an proposita formalitates sint penitus idem officiale cum ipsa physica qualitate gratia, vel non penitus idem officiale, sed aut penitus ~~ordines~~ ordines ad extrinsecum favorem et acceptationem Dei, aut saltem partialiter ad qualitatem gratiæ et partialiter ad extrinsecum favorem acceptationis. Hoc est adequate in complexo qualitatem gratiæ et acceptationis divinæ, non declarat quia saltem secundo modo non ordinantur et identificantur gratiæ actibus illæ formalitates, secundi scholastici inter quos videri potest Ponthius dicyt: 2 Theologici cursus gratiæ 3.

374

Notari tenenda est opinio Scotia. sed clarius gratia privative dicitur quinque veniat duplex quæstio, primo an entitas physica gratiæ sanctificantis sit forma denominans sibi sufficientem virtutem tribuendi illas denominationes, 2do an præter sufficientem virtutem habeat etiam actualem connexionem cum actuali exercitio tribuendi illas denominationes, ita ut deo connaturaliter existente possit in subiecto quin illas ipsi tribuat, Istis an præter sufficientem virtutem habeat etiam talem concursum ad actualem exercitio tribuendi eadem denominationes subiecto connaturaliter non repugnantes, loquor de subiecto connaturaliter non impedito, quia nulla est forma denominandi tam potens ut denominationem suam tribuat subiecto etiam connaturaliter impedito quare ni sit sententia intellectus unita lapidi non denominabit intelligentem nec personalis beatitudo unita mentibus irrationali denominabitur per totam, similiter videtur gratia sanctificans quam ut per se sit gratia adoptionis non

denominat christum adoptivum filium: nó, qia persona non extra nea ut talis, est entitas increata adoptionis, eam persona dei non extranea ut talis, persona ut endicata cu deo, sed de hac plenius dicta in tract. de incarn: a n: 337. quamobrem ita dicit, quamuis ad primum et 2dum reliqui communiter theologi contradicant citatis a n: auct: quam ad 3tiam non omnes reliqui notet consentiunt.

376 Sit prima Conclusio. entitas ghitica gratia sanctificantis est forma denotificans illo sufficientem virtutem tribuendi pra dictas denominationes, unde non indiget extrinseco favore dei superaddito per modum formae. probat Conclusio. entitas ghitica gratia sanctificantis est unica formalis causa, tribuens dictas denominationes sed non esset talis nisi haberet sibi indenotificatam sufficientem virtutem illas tribuendi. Conclusio. patet: quia si entitas gratiae sanctificantis non haberet sibi indenotificatam sufficientem virtutem, haberet vel nullam vel non totam, si nullam, ipsa nó esset causa, quia cum nulla virtute é nulla causa, si non totam ipsa non esset unica causa, quia esset non tota, et simplicit esse unicam causam esset non totam. mi: plat. quia entitas ghitica gratiae sanctificantis est unica totalis causa ghitica mitrinseca hominis iustificati sed quia est unica totalis causa ghitica mitrinseca hominis iustificati, est unica totalis causa tribuens praedictas denominationes. Conclusio. ex n: 366. na iuxta definitionem denominationis illa n tribuit nisi á formali causa ghitica mitrinseca, m: patet, quia accepta divina migratione reprimis abadventu vel totaliter vel partialiter virtute tribuendi illas denominationes non est ghitica mitrinseca subto denominato, sicut e contra dicitur quando accepto in amicum filium, hocm habentem ghitica gratiam totalem sanctificantem.

377 Confirmat contra scotistas quibus illam virtutem ad illas effectus reponunt ut divina ordinatio aut acceptatio superaddita qualitati ghitica gratiae, si enim nisi ita habet gratia sanctificans non habet in ghitica entitate maiorem virtutem ad producendos illos denominationes quam habet qualibet alia entitas: sed hoc concedi non potest. Conseq. 1tum. ma: patet. nam quemadmodum ad [illegible] illas denominationes Deus accepta et ordinata voluntate sua libera producendam entitatis gratiae nullam in sua ghitica entitate habentem virtutem ad illas, potest ordinare et acceptare quamlibet aliam entitatem, quae similiter nullam habeat in sua ghitica entitate virtutem ad easdem denominationes

m: Cos. quia ex ipsis locutis facile videri mirifice exhilesci donec gratia sanctificans liquet illam eandem habere maiorem intimam ad ipsas laudes illas debitas quia ad eandem proclamandas habeat significat calor v.g. dicis eam magnam et optimam promptam: semper dei gloriam manet tota agilis vivax vivax talis enim mihi visa aperta, ut plura praeterea videnda mihi Bellarm: cit:

Sit secunda Corollario. pro secunda et tertia questione, entitas physica gratiae habet cum essentialem connexionem cum actuali exercitio bibendi praedictas denominationes ac proinde infundi etiam potest persona creata, quin eas omnes illi tribuat absque non aut superaddita acceptatione dei: probat Corollario entitas physica gratia sanctificans, est formaliter promissio qua Deus se obligat ad amicabilem amorem et paternum affectum. debitorem aeterna hereditatis ergo persona creatam cui infundit talem qualitatem et supernaturalem pulchritudinem; sed eo ipso entitas physica gratia sanctificans habet essentialem connexionem cum tali amore divino deumque recipitat ad illum amorem, nunquam tali amore Deus prosequi non potest nisi iustum, sanctum, deo ipsi gratum supernaturali pulchritudine et filiorem haereditatem aeternae beatitudinis, Ergo entitas physica gratia sanctificans habet essentialem connexionem si sive mediatam sive immediatam si cum actuali exercitio bibendi praedictas denominationes ab. consequentia liquet, maior quae de primam partem constat, quia divina promissio est essentialiter inviolabilis esset essentialiter est essentialiter inviolabilis; ratione infallibilis fidelitatis, non autem esset essentialiter inviolabilis, nisi esset essentialiter connexa cum re promissa, sive eo quod promittitur alias Deficeret posset promissum existente promissione quod formaliissime est violari inviolabilem et infallibilem fidelitatem. quoad secundam partem constat

378

quod ad secundam partem minor constat etiam, quia amor amicabilis et constituens haeredem ut filium s: qualis est hic de amor: / prosequi Deus non potest nisi amicum et actualiter constitutum haeredem ut filium, sicuti non amare non potest, nisi actualiter amatum, nempe eodem amore amabilem ~~Christum~~ subjectum propter promissionem amoris consequendam in illa justitia sanctitate et supernaturali pulchritudine quae est ipsa entitas ~~Christi~~ gratiae, alias adeo tali amore Deus prosequitur justum sanctum, et sibi gratum supernaturali pulchritudine et filium haeredem aeternae beatitudinis.

379 Major probat primo, quia entitatem gratia esse eiusmodi promissionem non obscure indicant sacra litterae, nam ad Ephesios capite primo vocatur signum quo signanter credentes spiritu promissionis sancto. id est sanctitate promissionis ut bene explicat Cornelius a lapide, similiter. tenenda ad Corinthios, capite primo unxit nos et signavit et dedit pignus spiritus in cordibus nostris. ubi juxta communem interpretationem gratia dicitur unctio et signaculum et pignus, nullum autem est pignus certius promissionis ipsa divina. prudenter ita patri expl: primo magna et pretiosa nobis promissa donavit ut divinae efficiamur consortes naturae. probat ex. nam possibiliter est forma corporea quae sit formaliter promissio per quam Deus ~~et~~ colligat adamicabile amorem et paternum affectum debitorem haereditatis: sed nullo solido argto ostendi potest hanc possibilem formam non esse ipsam entitatem gratiae sanctificantis, siquidem haec tribuit hoc quidquid illa promissio tribuere et: Eb. magis potest quia possibilior est forma creata quae sit formaliter causa per quam Deus homini dicat se haereditatem ergo illum eiusmodi amorem et paternum affectum, et ~~etiam~~ quia hoc ipsum promittat.

Dices contra. promissio ex genere suo é actus vitalis residens in ipso 380
mittente sed entitas grâa sanctificante n'é actus vitalis dei l'nec promissio
dicetur. proclama ee questionem de voce circa constitutiuum promissionis
inter graues DD: quibuscum per otium disputabi Confer de Lugo disp:
23 de iustitia d.i. nobis breuiter ma: distinguenda é, et committenda de
promissione eterna, regenda de externa, quamuis interna promis
sio sit relatiua quia promittens obligat promissarium fidem suã de qua
piam faciendo aut n'faciendo externa l'n' constitit in externo
signo qd ad promissionem obligandã nullo indiget fauore superaddito
ipsler relatiuum internam unde dimanans hoc externum signum pro
missionis licet inter homines n'sit aliqd á promittente imprestu
intrinsece in promissario l'n' á deo promittente imprimi nihil
tece qâl homini promissorio sicut externa dei locutio aliqua
infunditur homini audienti. 381

Dices iterâ cum Scotio. entitas gloyeâ grâa ideo habe
ret exigentiam v' entem v' talem naâlem, aut hoc ipsa habere
diligere á deo amore amicabili et eligere in hereditem ut filium
quia talis entitas ést grâa actiuum habituum super naâlium aut
supernaâlis amoris dei, sed omnis entitas grâa nõ tale ipsum n'habet
similem exigentiã ipsãm n'ó sit habere pro amando alium habet
eo ipso exigentiã ut reametur ab illo et eligatur in hereditem Con
firmat ipso. nam qui deum actualiter amat non habet nisi amoris
entem v' naâlem exigentiam ut reamet á deo et mittatur hoc
ch filius, l'multo minus qui habendo entitatem grâa habet
istam pro grâa amandi deum ipsãm ad reamandum multo magis de
obligat amatus actualiter amor quia pro amandi Confir: 2do. gia
entitas grâa é minus perfecta quã hereditas gloria Xti pótt illã
exigere. Confirm 3tio. gia si entitas gratia exigit generaliter glo
riam debereb gloria statim concedenda grâa gratiae. 382

Ad facile ex dictis respondetur: non é gia quisquis dilectionis
sed gia promissio diuina é diuina dilectionis entitas grâa sanctifica
tis habet ejusdi connexionem, ad primum Confirmatiã negatur cons: gia
amor dei non é promissio diuina amoris mutui v' electionis in hered
dem ut filium, hoc amt ut grâa ipsler nõe relationem quae non
milidat pro actu amoris dei ut postea exponemus ostendendo

actu amoris dei super oia ꝑ se formaꝫ sanctificantem. ad 2dam
Confir: ne: conc: omisso ant: eq̃ uo tñ bene illo inferius qua-
stio ex impfectione et infinitabile creaꝺ non exigentia dei, n' ipsius
gloriam exigit entitas graꝺ gia perfecta est ꝙ imperfecta: ad 3tiam
promissio ꝓfecta est. ad 3tiam Confir: negat illaꝺ n' em' obligid deles
dari, debet dari dicitur aliq; promissio non neg ex prima debito inferius
secundum cui entitas graꝺ sit promissio gloriae ut ha-n-ditur
hic tempore reddente fidelitas tempore perseverantia finalis
gloria promissa n' debet nisi ad debite tempore ꝓstituto m' ista ꝓmis-
one. Quies dcm̃ cui alqi amicitia conferibit ni grontione multi
383 amoris honesti libera alq; grontanea utriq; parti, ad entitas graꝺ
non est talis grontio: Sed neq; amicitia alq; adeo per se n' inducit bono
minabitorem amici nihi: mi: palet. gia etiam entitas graꝺ sit pro
missio qua deus se obligat, n' hoc ꝙ promissio qua hoꝺ se libere obli
gat ad amandu deu aliquem ꝙ m' ista particulis nil tale cogitat
libere graꝺ misera est similis promissio. Deo dist: maiorem, ami
citia generice sumpta sive secundu universalissimu suoꝝ ge
nium regulas: amicitia specifice sumpta sive secundu particu
larem conceptum m' creatis: com ma: et min: nego consequentiam.
miles homines necessaria ad amicitiam est grontio mutui amo
ris honesti liberi et grontanea utriq; parti, quia neutra est exna
tura sua, sive ante omnem pactum obligata ad amicabilem
amicabilem alterius amorem, et necessaria non est similis
grontio ex utraq; parte ad amicitiam inter deu et homines quia
ex natura sua et ante omnem actum homo superioris multis
et ante oem actum hoꝺ superioris multis titulis obligatus ad amorem
dei super oia; quia obligaꝺ elevatus ad supernaalem ordinem per acceptam
graꝺ sanctificantem unde graꝺ ex parte dei est vera et formalis
promissio mutuus obligaꝺ ex parte am hominis est elevatio
obligationis presupposita ꝺ ꝺ sufficit ut utriq; mutuo compla
ta obligaꝺ amicitia supernaalis: ꝙ aliter distinguo palet illa ma:
et concedi de grontione facta ꝙ per se ꝙ per haberem legitimam
negari m' de grontione determinate facta per se à persona con
trahente. ad 4tam deus misericorditer gratia sanctificantem
et promissio illius amorem sui amicabilem et potest dici
quia supremus dominus voluntatu creaturu alq; legitimos

parvulorū tabit. contrahere illorū nomine quē admodū nō politicis cōventionibus tabere ut tali gordeale gendul minor et tabit obligacōem.

CAPVT. 3iiid

Exponitur specialis participatio naturæ divinæ et assenitur metaphysicæ gratiæ sanctificantis conceptus.

384

Supponendū cum cū cōibus ē ipsā sine demeritabe negari nō posse gratā nō sōlū sanctificantē ē speciale naā divina participacōm ut docent cū D. Thoā, prima 2dæ q. 110 ar. 2. obj. 1ū ar. 1. ad 1. obj. ex testimonio D. Petri relato n. 379. supposita itaq. participatione naā ut conveniente graā tota dervenit difficultas ad investigandū recta huius participacōis. Thomistæ communiter docent graā sanctificantem nō posse esse participacōnem divinæ naāe eam formaliter et reduplicative qualemus naā divina ē actus purus et qualemus habet tota ēndi plenitudinem. Hæc vero doctrina est tota christiana nec tota metaphorica est, ut breviter ostendi pōt.

385

Primo enim implicatoria est triplex termini acceptione et metaphorica sōltate placet uti, nec enim implicat ni terminis formaliter et vere participatō rectus alicuius et imparticipabilis sōltate et vere, aliqui divina naā sōltate et reduplicative qualemus est actus purus et habens tota plenitudine ēndi ē rectus summi entis, ut ā creaā imparticipabilis sōltate et vere, Ēm plicat ni terminis, sōltate et vera participatō, naā divina formaliter et reduplicative qualemus ē actus purus et habens tota plenitudine ēndi, implicat aliqua hac participatō ut tributa creaā illi qua graā sanctificans est. conceptus liquet minime nihil enī dentivus, quia prædictus rectus est rectus summi entis et excludentis ni summū ens, ipsa summū ens et nōn summū ens sunt termini contradictorij tri aliqui alij: constat enim creaā entia ēndi recta ē ni summū ens aliq. actus et ipsa sōltate et velle est imparticipativa illius ut summi dilecti ut summa ab ipsa est imparticipabile sōltate et vere. Confirm. participatus sōltate et vere aliq. imparticipabile sōltate et vere nequit sōltate et vere ni naā participata: aliqui ni naā actus purus ut talis

et ut habentes tota plenitudine ẽndi n' conveniunt forlles et ia ne nra divina et gra creata sanctificare. Pmi raõe achs puri ut tali et ut habentes tota plenitudine ẽndi neq; gra creata sanctificare et participare forlles et vere, neq; naa divina est forlles et vere participabilis.

386 Secundo si non logica terminõ accepto et metaphica forlles pla et sed positiue metaphorica significatio, nihil theologicorũ ex hac doctrina relinquit et milegra ex his devolvitur ad reprobãdũ tribunal ut decernant circa ẽplitudine aut ineplitudine metaphorã. Dic. participare presupposita n' ee pure metaphorica sed analogã proportionis ut vocant dialectici contra tñ, na ti participaõ illa divina nõ est analoga proportionis, deled explicari et ostendi adversarij ni gra sanctificante forlles aliqua vel habitudo noe cuius gra est naõ divina aliquin diversis conveniat cõ significari eadẽ voce, qua diuinõ voce sanũ significat aal medicinã expulsiuã alii nulla ostendi pot formalitas aut habitudo, noe cuius gra creata sanctificanti conveniat significari his vocibus quibus significatur naa divina ens a se, achs purus habens tota plenitudinẽ essendi &c.

387 Nec volent aliter RR: Thomistæ gra sanctificantem ee participatione divinæ naæ secundum inadæquatũ illius respectũ puta participaõ ee cõ cophæ tuo a est communicaõ totius, sed solius partis naæ istæ divinæ ut ens a se tam ut achs purus, ut habens totam plenitudinẽ essendi; non secundũ totũ significatũ his terminis participatur a gra sanctificante sed solũ secundũ partem significatiuã qua videlicet naa divina secundũ totũ yt his terminis significatur explicatur ut radix videndi et amandi essentiam divinam modo mihi dato et comprehensiuo: hoc am modo est impartibilis a creaa: secundam partem am significati explicatur proxime ut radix videndi et amandi essentiam divinã hoc am modo est participabiliter ab ista participatã a gra sanctificante qua est similis radix istius ens ut amoris beatifici.

388 Dico tñ solita addi mi consequentiam doctrinæ et falsitatem hæreticorũ aperte continet hæreticũ contradictionẽ mi consequentiam doctrinæ, nam absurdũ ee constitutum naæ divinæ idem secundum omnes ejus partes defendunt naa divina nec ee positam, tñ ee formalitibus metaphysicis dictis ad pure constituti ex indistinctis ordinẽ hanc vocari constitutionẽ per simplicitatem

Gonetes supponit. tract: 1. de deo, tract: 2. n. 25. iam vero in contra
quentia patet: nam ubi nata divinam negant compositu fortes
negant illi partem et partem: hic vero partem et partem concedit
una participata alteram impartic[i]pabilem: falsitate hypothesis
nis, nam tota entia aalia vg: non tota pars entitia communicat
cuilibet participanti nata aalia. quin otius latissime dicitur
participes consilij ille cui non partem sed consilij dei sed tota
qui communicat communicat: et est ipse aperte falsa hypothesis illa de par
ticipato ex puro accepto a communicato, totius sed totius partis
totius et puro accepto neq; communicato totius neq; totius partis
sed est indifferens ad utrumq; et potens ee utroliber modo. Ter
nam contradictionem: quia apertissima est contradictio de
nata divina ut ens a se ut totus pater aliquat habere totam
plenitudinem entis participative a grata sanctificante, et simul
non participative secundum totum, de illi reduplicative opti
caliter sed proxime secundum illius partem: etenim pars ut
pars non est totum et pars potius vi particulae exclusivae certe
dit totum vg adeo ut pars prius obti connecti significati pro dicta
reduplicato participative a grata non participatur ut est totum
obtta significatum de formalissime ut non participari ut est com
a se et ut habens tota plenitudinem entis: vel dic equus partici
pare nata hominis ut est aal male quia participat aal, aquam
libet vilissima creata participare deu ut deu quia nulla ut qua
aliqd petitum dei communie sibi cum illo ab illo recipiat. 389

Assertio nata sib. grata sanctificare est specialis partici
pato nata divina non secundum ee impartic[i]pabile et attribu
tum constitutivum deitatis, sed secundum ee participabile et attributale:
id est gratam esse per modum nate in ordine supernaturali nate ad ultimus actus spectantis ad eternam beatitudinem. assertio duas continet partes
prior negativa constat sufficienter ex nuper disputatis, posterior pars
affirmativa plas. nam grata sanctificare est per modum nate in ordine
supernaturali pro, omnis et solius actus spectantis ad eternam beatitu
dinem emanans a productu a deo: sed ee ipso est specialis partici
pato nata divina secundum ee attributale Christi participato est
mi. plas. nam ee ipso gratia sanctificare sibi habet nata qualitate
scilicet in maiori, habet commune sibi cum nata divina et non com
mune sibi cum alia creata, aliqd petitum attributale nata divina

illud accipit a deo per veram productionem, ipsiusdem productionis participiat a deo dicit designatum in maiore, participat dictum naam divina secundum esse absolutum. qd nihil deo voluerit et non voluerit nisi alia creata dicta a gna sanctificante, alias adeo pridum hoc hic accipiem habet dictum commune sibi cum naa divina, et non commune sibi cum alia creata, qd formaliter ne ad esse specialem naa divina participationem secundum illud dictum ma. plas. et explicas.

390 Quod gna sanctificans in mi ordine supernali per modum naa nao sit et solius actus spectantis ad alterum scitibile nem nil est aliud nisi qd sit prima gna creata nalis in habentem libelo cuius ipsi creata delenter tandu pota et sufficientes vires ad hypernaalem scalitudinem, alias gna sanctificans e prima nao creata nalis in habentem libelo cuius ipsi creata delenter tandu pota et sufficientes vires ad hypernaale scalitudinem e in ordine supernali per modum naa nao sit et solius actus spectantis ad hypernaalem scalitudinem, manifesti patet ex inquirendo in genere causa finalis et principii motus et quietis circa quid est primo et per se et non secundum accidens hoc est prima nao creata subsistentialis in habentem cuius libelo delenter tali enti pota et vires proportionata ad finem sibi a naa prefixum et consequenter naa in creata nalis e prima nao talis creata habentem libelo cuius delenter illi vires proportionata et pota ad quas naturaliter et possibiliter sine sibi a naa prefixata per actus vitales et naales ordinatos in ascendendo ad ordinem supernaalem per proportionem et analogiam ad dictum naa conceptum divinum habentem se ad naam et per modum naa primum illud supernaale donum gna in habentem creata nalis est illi prima nao permanens cuius libelo delenter ipsi pota tandu et vires sufficientes ad quarendum et possidendum sum ultimum finem per actus supernaales et vitales ordinatos huiusmodi am pota et sufficientes vires tum ratione habitus fidei spei et charitatis lumine gloria et veli gratia infusis.

391 Porro ant gna sanctificans habeat se per modum naa in ordine supernaali qualemcunque est prima nao in habentem per manentem cuius libelo delenter creata nalis tandu pota et sufficientes vires ad supernaale scalitudinem in hoc ipso

conceptu explicato qd gra sit per modu naa in ordine supernaali
ra ois et bliue actus spectantis ad hyeronaale beatitudinem
illa ex qua est ra, ut debeant laudu gra ad eius dnm actuum
ra et illoru actuu et laudu illoru ois, ut hoc ipso com
ceptu qd gra sit nali creaa, ra omnis et solus actus spectantis
ad hyeronaale beatitudinem consistentem in deo ut in obiecto pmo
et, vel per visionem vi per amorem, hyeronemem cendet virtu
tem, vel perfectum, actum, in qua distinctiva tm membrum
linen omnes sentias de constitutione beatitudinis ut hic in
loco videmus / in hoc ipso in quam conceptu explicat, ditum
gra sanctificandi commune cu naa divina secundu ee absolu
tum qd dicatur non est commune alij creaa, alq adeo gra
specialis participata naa divina secundu hoc qditu hoc qditu
attributale conferat ee dicitur in tractatu de deo cui divina in
tellectu et voluntate respondet metaphysica constitutione naa di
vina sub ea ee prestione eni ait: eadem illuc sentia naa ut
tributum inter nos nitimus alias perfectiones qd per eam intellectu
nem et voluntatem se abinvicem distinguat distinguat forter et pondeat vi directe et
reflexe alq adeo ipsi subsit metaphysica tergam attributale qditu inter
liter intellectiua et voluntiua ut sit virtus ad ois et solos actus quibus
deus se forter obligat ad ponendu ad beatitudinem sua:

392

Quicquid de pncipio proe naa divina secundu ee absolutu dici
mus intelligitur de explicat laudu hac dnm cursu: naa divina est de
tota virtus ad ois et solos actus spectantes ad eternam beatitudinem
dei, in quo, ubipote naa permanenter mensat ad gra sanctifi
canti est debita virtus, ad ois et solos actus spectantes ad eternam
beatitudinem creaa nalis in qua per modu naa permanenter
mensat: Igna sanctificante cum possit formaliter ee vere cu naa
divina qd ultra in hoc qd ultrius debita e virtus ad ois et solos actus
spectantes ad eternam beatitudinem dei videlicet in quo per
manenter mensat naa divina, et creaa nalis in qua perma
nenter mensat per modu naa gra sanctificans. Ad gra sanc
tificans participat media productiua sui naa divina secundu
illud qditu qd ultrius commune est forter et ven: Cui participat
naa divina gra sanctificans secundu hoc qditu qd ipsi debita
est virtus ad ois et solos actus spectantes ad eternam beatitudinem
creaa nalis in qua per modu naa permanenter mensat

sed hoc potest nulli alia creata convenire, specialiter conveniat gratia, aliqui deo faciendo illud ipsa ad speciales participatio nem divinam.

393 Assertio illata non sit, prima participatio nam divinae naturae in hoc ad gratiam pertinat non permanenter mihi vero videtur solius actus spectantis ad. aeternam et finem ultimum beatificam creatae naturae qui mera physice realis gratia sanctificante vivata non talem providentiam. phas. in una quaq; re mera physice neque est alia qui ante religiosa formales vivae sua intelligitur et ultra intellectus distinguit vere ab omni non ipsa: sed talis est in gratia sanctificante vivata plenam providentia recipiat in assertione notabili: Eidem est mera physice recipiat gratia sanctificante vivata plenae providentia. mas patet. quia in mera physica consideratione rei recipientis non est vota realitas sed sola formalitates quas quidditas sive definitio eorum explicare debet; hoc est prima formalitas distincta simul cum genere sibi proximo: ita regulam exactam obtendimus in tractu de deo agente de constitutione divina eorum obiectum vero illa admittat nullam vere definitionem sufficienter explicantem hydra nulla circumscribit exacte ac penitus rei formales quae per comparabilitatem illarum ad religiosas aeternales et non aeternales sunt distinguibiles in infinitum.

394 Minor phas. nam recipiat in assertione notabili explicat peculiarem hic vivae gratia ad religiosas formalitates quae distinguuntur in ista gratia sanctificante vivata plenae providentia objectus ad religiosas formales intelligitur ante religiosas formales sicut religiosa habentes prius vivae ad illas, Conceptus in assertione notabili explicat peculiarem recipiam qui intelligit ante vel quas peculiares formalitates quae distinguuntur in gratia sanctificante vivata plenam providentia objectus recipiat rei qui intelligitur ante religiosas peculiares formales esse in illam ante religiosas distinguibil ab omni in ipsa sicut eo modo quo intelligit ut recipiat recipiens intelligit ut distinguens: Conceptus in assertione notabili distinguit hanc gratiam sanctificantem ab omni in ipsa magnitudine pondere videtur probat. nam recipiat in assertione notabili est tabulis pias quem libet habenti gratia deiformis possit et viresque sufficientes ad obtinendum finem aeternae beatificandae et consequendas ad omnes actus spectantes est media ad talem finem: sed religiosa

formalitates qua distinguunt a gratia sanctificante inclusa ipsam
prout entitas spectant ad eandem virtute sufficientem tribuit inclusa ipsam
cum providentia nisi subito habeat formam tribuentem ipsi secun-
dum hoc notatur n: 834. non habet sufficiente virtutem ad
obtinenda supernaturalem beatitudinem &c.

CAPUT. QUARTUM.

Amplior doctrina tradita explicatio à solutione argumentorum.

391

Sententia nra par prior negativa impugnat ab auctoribus
relatis à n: 839. certa regula hac sex sunt. prima gratia sanctifi-
cans prout elevans creaturam rationalem illi inclinat ad Deum
ut eum à se et ut habentem eundi plenitudinem, sed mediante
amore boni et illius participatione gratia sanctificans participatione Dei
ut entis à se et ut habentis plenitudinem eundi. 2da. virtus et
spiritus et operatio connaturalis Dei ut entis à se et ut haben-
tis totam plenitudinem eundi, sed virtus et spiritus Dei et operatio con-
naturalis gratia sanctificantis: et gratia sanctificans et participa-
tio Dei ut entis à se et ut habentis totam plenitudinem eundi.
patet cons: quia operatio connaturalis uni enti, regit et connu-
meratur alteri nisi participanti eandem naturam ideo cum opera-
tio connaturalis enti prout talis qualis est intellectivi et volitivi
non est connaturalis enti irrationali. tertia. virtus adaptativa inte-
gratum Dei et ad amorem illius ut ens cum petitio Deo quale
nunc ipse perfectione sua excedit omnem habitum et creatum et creabi-
lem; nulla ratio est impossibilis ex qua sit connaturalis tam
excelsa virtus: sed haec virtus est connaturalis gratia sanctifican-
ti inclusa tantum providentia et gratia sanctificans participatio
totale competente Deo qualenus ipse perfectione sua excedit omnem hab
itum creatum et creabilem, atqui Deus qualenus habens tantam perfectio-
nem excedit ens Dei ut ens à se et ut habens totam plenitudinem eun-
di, et sub hac ratione duplicata Deus participat à gratia sanctificante.
tertia. gratia sanctificans et participatio Dei non secundum aliquem gradum de
terminatum ratione participationis Dei videlicet gratia sanctificante au-
geri potest in infinitum per augmentum infinitum spiritus gratia et
participatio Dei secundum aliquem gradum determinatum et participa-
tio Dei ut infiniti Dei cum ut infinitus est ut ens à se et ut habens

tota plenitudine ẽndi? hãc inducãcõe participatõ grã sanctificante.

397 Def facile ad primũ - omissa ma: dist: mi: milinaõ m bonũ est illius participatõ acquisitiva omnilibꝫ: est illius participatõ idendica nec mi: et omi: milinaõ ad bonũ subto milinato, quãvis dici possit participatõ talle acquisitiva eo ꝙd ex recepto tendit ad illinãda modo tibi proportionato terminatũ mi quẽ non habilitã milinati; tñ dici n̄ post participatõ idendica ita ut ipsa milinaõ ex suo ultimatissimo effectu ẽnli recepti sit participative huius termini - licet cñ ex suo recepto n̄ ẽnlem idẽ acquirerret ẽ, tñ per mi contrũ milinati et omnis acquisiti contrũ milinationẽ sua non citi per mimitũ vocis abatis tñ dicher ẽ contrũ. neq; mirum ab usu dicendi grã ẽ deũ quãvis virtute illius deus acquirat.

398 Ad 2dũ dist: ma: est connaãlis exigendo mi subto suo ultimo illã perfectionẽ nec non exigendo con: ma: ebonũ: sed cons: nec ad conseqñs placet dist: primis: nequis ẽ connaãlis alteri naturi participanti eandẽ rectã, tendẽtã gradu quo - patulet talis quãdo contrã participanti eandẽ rectã, tendẽtã gradu quo ñ patulet talis quãdo negat: virtio et fruitio dei, sub hoc pcto concepta est operans connaãlis et decet grã sanctificante sub hoc tñ pcto recta virtio et fruitio dei ꝛ exigit mi huiõ gñis elicitiue ñ finitam aut assecutam unde gia habille recta virtio et fruitio dei est quãdo connaãlis et deo et grã inferitur quidem ꝙ deus et grã conveniant mi virtute elicitiua eiusdi operantis alt, adeo ꝙ grã sanctificãs participet eũ deo et à deo communiue hoc dictum mi quo non milendibus aseitas aut plenitudo extendi. at virtio et fruitio dei quatenus comprehensiua dei exigit mi huiõ gñis elicitiue infinitã perfectionẽ et assecutam quatenus tñ comprehensiua dei virtio et fruitio non est operans connaãlis grã sanctificanti sed gratis solius dei alt, adeo grã non participat virtutem et fruitionẽ ut comprehensiuã dei quã si participaret participaret aseitatẽ et plenitudinẽ ẽndi

398 Ad 3tiũ dist: ma: virtus ad visionẽ immediatã dei et ad amorem illius ut visi compelit deo, qualenus ipsa perfectione sua mixta ꝑ partes virtute excedit oẽ habilitã creatã deiformẽ omnibꝫ: compelit deo qualenus ipse perfectione sua dicta quã mixta ꝑ partes virtute excedit ebi: nec ma:

cons: generalem mi: et cons: dñi: gratiā sanctificans participat virtutem completē dei qualemcūq; ipse perfectione sua tā dicta quā nō dicta virtute excedat eb: re: cons: et ans: subsumpta: igit omisso ut vero dupponit maior, et falsissima cōcludit falsū quod nisi falsa dep: 29 de cons hyp rādi, ne nisi nulli subsistia creata auferabilis eē cōmūnāle virtutem ad visionē immediatā dei et ad amorē illius ut visi: ex vi cuius omissionis sīlū inferitur qd deus qualemcūq; cōmūnāle sibi tale virtutem excedat eādē virtute oē substantiam creatā et creabilem, n'amī inferitur fortiter qd excedat. cum illa virtute quā alijs perfectionibus dictis abcādē virtute oē substantiam creatā et creabilē, unde minime ex illa omissione formaliter inferitur qd deus qualemcūq; excedens illa virtute sibi cōmūnāli oēm substantiam creatā et creabilē sit deus ut cons ād et ut habens tota plenitudinē essendi. 399

Ppō hac patet manifeste mi collectione et lumine gē nicō nalitē charitatis: sc huic enī collectioni ē cōmūnāles virtutes ad visionē immediatā dei et ad amorē illius ut visi, alīs adeo hac perfectione excedit oē substantiā quamcūq; similiter perfectione, quā quamcūq; excedat oē substantiā infinitis alijs perfectionibus, pertinentibus ad plenitudinē essendi et ad deitatē. Eliat gratia sanctificans participet natā divinā et ea illa convenit secundū hoc posse qd sit habere sibi cōmūnāle virtutem ad visionē immediatā dei et ad amorē illius ut visi; n'impugnat participat naturā divinā aut ea illa convenit dū hoc etiā qd habere tota plenitudinē essendi et ea esse ādē. 400

Ad qd dicit Scotus. Dist: mā: est participatō dei nō secundū aliquē gradū determinatū mi linea perfectionis participata: nec secundū aliquē gradū determinatū mi linea naturae participantis omitto ma: mi: probanda dist: et cons: mi sm eu negat ri omissō. signā sanctificans est participatō dei nō secundū aliquē gradū determinatū mi linea perfectionis participata est participatō dei mi omni linea perfectionis ac proin de dei ut misi: tale aīm participatō nicē hanc gratiā ordinem, ab eo qd gratia est participatō dei non secundū aliquē

grādū deternalē milinea milentionē participanti participandi qua
tenus vitēl. et meini et maiori milentione qua participat pāl grā illud dei deternatū dicit
q̄ participat; non inferetur q̄ grā sit participatō dei ni omni linea
perfectionis sive dei ut infiniti nā ēt: nā grā nisi nile milenta
participat gdē infinile; sed ni plenera infinitū ut tale, quia parti
cipans infinile est gd rōne differens ab infinito et ni infinitū quod cipata
qua ad modū intelligere infinile pāl venari circa ni infinitum
ob sic deus infinite intelligib finiti ssima quaque, similiter calor
vj. perfectione qua ex sua cā participat participabil infinile si
milenda infinile quia participat perfectionē infinitā.

401 Ulterā sicilia nrā pars positiva quā exponimus ā 389.
impugnat ino: quia grā ni est participatō nā divina qua
tenus cā illa ni habet commune dictū. sed ni habet commune cū nā
divina dictum ā rebus alienatum, ergo ea per modū nā nocēm
omnis et istius actus spectantis ad alcorā beatitudinē. Cnā huius
predicati non est participatō nāe divinae. mi. patet tum qia nāe di
vinae ni conveniat eā nāe divinae ni convenit ea per modū nā lā
qia nāe divinae deinoaf videns deū amans ob. accepta denominatione
abillis actibus quoniam est prima nā, sic ami ni denominat grā. Cnon
conveniro utrīq, sed ni utrag. Diversum est illud pdicatum. secundum
quia si in ordine hyperna̅li se haberet grā sanctificans per
modū nā, vel sustentaret habitus virtutū misticū sicut nā
physica sustentat potās suas: vel per habitus virtutū misticos quemadmo
dum operat nā per pōs sibi connāales alias neq. sustentat habitus
virtutū misticos, neq. per eosdē habitus operat illorū actus. Si in ordine
hyperna̅li esse habet grā sanctificans per modū nā. ma: quod
prima pars probat. quia habitus virtutis mistici ni inhaerentes aut
recipiunt immediate in grā sanctificante sed in alios potentias na
turales quas elevant ad actus hyperna̅les. pla sectus quoad 2da pars
nā grā sanctificans neq. credit neq. sperat, neq. amat deū, ut ad
obiecta alia nā virtutis medijs habitibus fidei spei charitis aut alia
nā virtutum: alias nā nātis mediis potentijs sibi connā alibus in
telligit et amat. Cnā sicut nā per pōs suas ita grā operatur
per habitus misticos.

402 Deq. 2do principio com: ma: dist: mi: non habet commune cum
nāe divina, illud pdictum, secundū totum q̄ tale pdictū dicit in hac

formale conceptu omnibus. Nulla aliqua formalitate inclusa in predicto
quiddito res mi. hoc dicitur ex per modum naturae non ordinis ad alios
actus spectantes ad aeternam beatitudinem: omnibus non convenire
secundum totam quidditatem in suo formali conceptu naturae divinae, si ly
ly per modum naturae accipiatur eo modo quo natura divina nullo modo est
natura sed potest se habeat ad modum naturae, nihil omnibus in eo ipso dicto
conveniente gratiae sanctificanti inclusitur sicut conveniens naturae
divinae, ac sicut gratia sanctificans communicat participem
in naturam divinam: sicut inclusa est, ex prima ratione ratione eadem
omnes et solos actus spectantes ad aeternam beatitudinem, ut liquet
d. n. S. Ioh. reg. obest quod gratia nominetur videns deum ab ultimum di-
cimus. 403

Ad 2dum respondeo: dicendum illa est vera gratia est vere et proprie
natura, quia ad modum natura est vere et proprie quocumque, habitus scientiales po-
tentiae tibi connaturales dicuntur medijs operibus, nondum non asserimus gratiam
sanctificantem esse vere et proprie aut univoce naturam sed naturae analo-
gice illam dicimus, pluribus pertinens explicata in 1. S. go. ubi notandum
quod multa gratia accepta analogice naturam, et natura proprie talem non sine ma-
teria dialectica exigitur ab arguentibus univoca convenientia
cum in de analogia prima dialecticorum lex sit, diversa centum ea
patiuntur, analogice significata eodem nomine: quod similitudo deinceps obuia
vocat probabunt illi non nisi utilibus, dissimilia et aequivoca debet
complicari minime probabunt. Minus gratia in minus quatenus quatuor
humanis iusta temperie ex iis non similiter. Sicut in aliis ejus rebus, pisci
est vocatum hinc ita liquet aut gratia habens se per modum naturae
analogice, nata debeat retinere habitus respicientes videre, credere,
amare ea. videlicet quia non est univoce nata sed pure analogice. 404

Impugnari poterunt quidem doctrina prae, quia si gratia sanctifi-
cans est ratio omnium et solius actus spectantes ad aeternam beatitu-
dinem nullus eiusdi actus fieret nisi pendens ab illa, ergo plurimi mise
pendentes fiunt, nec videtur aut gilus ante iustificatione peccatorum reddi
ponit credendo sperando dolendo, incipiendo diligere deum ea. C. Confirmat.
nam deo esset nata ordinatus spectantes ad beatitudinem, ergo titulo gratiae sanctifi
cantis creatae naturali deberentur lumen quidem ni linea supernaturali habitus
virtutum infusi et sufficientes circa ad eos actus spectantes ad alternam
beatitudinem, sed non debentur. C. mi. patet imo. quia ni existente gratia
existunt communiter in peccatore infusi habitus fidei et spei. ad tunc
existunt litt: gratia C. ea. 2do. quia in humanitate Christi dominicae
fit copiosissima, obscura habitum virtutum infusarum gratia sanctificans
aliquis non debentur ipsi habitus fidei spei et patientiae, nihil sine his ha-

habitibus accedit contrahitur &c. dicit: quia sunt possibiles multi alijs habitus habiles praeter nominatos à Theologis et dominus defuncti: ad illos habitus à Deo datos libero gratiae sanctificantis defectu alios quos tempus gratiae est misericordia violento cum tempus est finis gratiae &c.

405 Deo re: ma: nos cum quij dicimus gratiam sanctificantem primam non dicimus ea unica prima ratione cui Deus hanc gratiam ipsa e prima in his permanenter mihi haveris, integrum ni daber aliud supernaturale donum permanenter mihi haveris, cui debeantur pro ea vires supernaturales adhuc ipsa valuisse, ubi deus hanc gratiam, sicut deus peccatori ante justificationem dicit prima non permanenter in habueris, adest ibi prima ratio extrinseca pulso justificando ad justificabilis, comparetur mi ipsa misericordia dei praesentibus homini pro illo statu naturae supernaturale, dum per auxilia gratiae illuminativa et affectiva huius eandem dum per supernaturale corroborantem operationem elevatum et praeparatum mi actus primo, ut alibi explicatum memini mus n: 8 &.

406 Ad Confir: re: mi: ad prima placet cum proximis, ne concessa gratia habitibus hunc existant alios tit: divina providentia ita statuente illorum conservationem cum absente gratia sanctificante dum non committis peccatum contra fidem aut contra spem n statu gratiae gratia sanctificante n existente pridicti habitus tit: species gratiae habitudinis illud augmentum gratia sanctificante n ut tit: unitum et finem quo non, ad conservandum eorum habitum praevio ad primam illorum infusionem titulus unitus et strictus non gratia sanctificans tit: ultimo, verum ceteris neutris à nobis negatis. ad ~~ida placet~~ &c

407 Ad ida placet eiusdem mt. dict: mi. n debere ipsi praedicenti in humanitate xti habitus illi omittis: non debere illi praedicere illorum mi alijs n unitis hypostatice Deo re: mi: et comitis humanitas christi praeter hypostaticam unionem peculiari diversa praedicata, alijs humanitatibus n unitis n congruente; unde gratia sanctificanti debent diversi habitus innate diversa conditione aut capacitate statim in ipso animae gratia informat exitus, nec hinc licet in esse gratia et diversae speciei: quia admodum misere non licet ea anima ei diversae speciei, quae separatum et quae unita corpori eo pro statu unionis exigit pro innatos et species aeteras à rebus, pro statu ami separato non nisi spirituales gratia et species infusas à deo. ad ida placet omitta ma: et mi: re: cons: quia licet pro diversitate animae habitus diversos obtinet gratia sanctificans tributa habitus, ita diversos obtinet

iusta diversalem providentiæ conditionē quia de facto ex ipsa ad iustificandā quia posset aliter a deo regi et dirigi naturali lege naturale contra assertionē denique ponitur nō 93 obiciebatur.

408

Contra assertionē dandē positam nō 393 obiciebat etiam si non mihi legatur ista conclusio prima talis permanenter mihi haberi omnis habitus et actus existentes in anima non sufficiunt ad illationē beatitudinis mihi intelligitur metaphysica entia gratia sanctificantis, sed metaphysice mihi intelligi non potest entia gratia sanctificantis a mihi electa metaphysica ipsius gratiæ ut ligneæ et lapideæ. Contra istam illa non est metaphysice gratia sanctificantis negatur. ma: pbr: quia non mihi dicto illo negatur, mihi intelligi potest actus perfectæ charitatis, qui in gratia theologorum. Entia et forma sanctificans et ego precise intellecta forma sanctificante mihi intelligitur metaphysice entia gratia sanctificantis Cōb. Confirmat ex dionysio de divinis nominibus cap: 12. ubi definit sanctitatem, quæ bitas sit ad omni immunditia libera et secundum mundities: ergo hac definitio convenit cuicunq; dono legis naturalis excludenti peccati etiam dantis animam gaudium habeat illud dictū prima vōis permanenter in habentibus. Contra illo dicto definitio de entia metaphysica sanctitatis sive formæ sanctificantis.

409

Ad rationes huius argumenti principiales et solutionē anticipatam in ipsa assertione. ubi dictum est aliquo modo impugnatis et metaphysicum aliquid gratia sanctificantis iuxta potentiam dei. hoc addito, manifestum est, non non tradere metaphysicum aliquid gratia sanctificantis in genere neq; dicitur in specie mihi electa huius gratia quia iuxta potentiam dei homines habitualiter et permanenter sanctificari possunt secundum tridentinum. ipsi ad argumentum: dico: mihi intelligi metaphysica entia gratia sanctificantis simpla generica existens quia specifice pro forma sanctificante non habitualiter et permanenter iuxta potentiam dei dico: mihi intelligi metaphysica entia gratia sanctificantis huiusmodi specifice pro forma sanctificante habitualiter et permanenter iuxta potentiam dei maxime ad cuius probationē omissa ma: dico: mihi intelligi entia gratia sanctificantis vel in genere vel in alia specie omittendo intelligi entia gratia sanctificantis in specie forma habitualis et permanentis iuxta potentiam dei non est: ad cons: ad confirm: admissa antecedente tamen dico et concessa. dico: constitutio illo dicto definitio de entia metaphysica forma sanctificandi vel in genere vel in alia specie omittendo forma sanctificandi in specie forma habitualis et permanentis iuxta potentiam dei non est. Ad quod dubitatio ia. de oppositione gratia sanctificantis.

DISPVTATIO. X^ma

de oppositione gratiæ sanctificantis cum peccato tam actuali quam habituali.

CAPVT. PRIMVM.

Præmittit nonnulla proponitur & distincte sententia ipsa distinctis statim propositionibus probanda.

410 Præmittendum est imo nihil hic disputari de oppositione peccati venialis cum gratia sanctificante, ad hoc disputandum deducit ad mortale peccatum: constat enim veniale cum gratia consistere quia admodum cum amicitia minimale levis offensa: constat etiam inferiora sapientiæ cadere in idem amicitiæ, ad si in idem caput et sanctus sanctorum Xtus nullum habere potuit peccati venialis eximia hac impeccabilitate non gratia sanctificante venialem, ad à sanctissima mixtura divina persona media unione hypostatica, et ab ipsa unione ceteris omnibus impossibili cum ei proximo peccato alias inamissibili peccati ea, ut de potuerunt in tantissimo de mi carnificis, immunitas gratiosa beatissimæ Virginis ab omni peccato etiam veniali non gratia sanctificandi tribuenda est sed divinæ gratiæ et auxilij efficacibus continua tutæ providentiæ, tanta matri nihilque divina maternitatis.

411 Præmittendum ido iuxta communem omnium veterum per infusionem gratiæ transitum à carentia gratiæ et à mortali peccato ad habendam gratiam sanctificantem et carentiam peccati, exceptis enim triplici infusione gratiæ videlicet prima facta primis parentibus humanitatis Xti, et beatissimæ Virginis, reliqui omnes sanctificantur habentes de morte ad vitam hoc est habentur à statu peccati saltem originalis ad statum sanctificationis non habentis et habituali mutatione dicti gratiæ in declarationem habentes de mutatione Eucharistica: dicit videlicet hic mutationem ad quo et ad quem continuum habitu gratiæ ad valido primo termino acquisito ita, non tunc non compossibilitate utriusque termini sive intrinseca sive extrinseca non compossibilitates cum utriusque termini vel entitate vel ubique, et de conceptu transitus ita ut non dependeat minus ad quo sit acquisitio termini ad quem.

Unde mi pedale nullat quarto loc plex, patime an oppositio et mi cum 412
pibilitas lerni ⁊ quo ad quē hoc est peccati et gratie, ut mitrinca
ipse actus mor vbiū actrinca, considerem mi lege divina providentie
statuenda no gratia coniuga cū peccato ⁊ vda - ad an dicto ad mitrinca
sit oppositio et mi compatibilitas, tanta sit quanta est inter formā phīce
oppositam, qua ⁊ si in naāller divinitus ta componi potuerit vel oppositio sit
minor, pedalis videlicet cersche intercedens inter hanc formā dignitatē cale
staticam et mores seculares, stia an dicta oppositio et incompatibilitas
sit maior ita ut ne divinitus quidē vinci possit, composita in eadē persona
gratā sanctificante cū mortali peccato. 413

Pro millendū stio oppositione gratā cū peccato mortali. Sapto
peccato formaliter et reduplicative n naāller et specificative, peccatum
primo modo accepto moraliter videlicet actio physica vel omissio physica ac
tionis, prout opposita regule moralitatis: de qua regula, alienis refuta
tis sentiam cum dicimus in tract. de beatitudine et actibus humanis
a n. 234: peccatū 2do modo accepto cadē actio physica non prout oppo
sita regule moralitatis, talis est actio scilicet visa, tacta vel ab amente
et impotente deliberante; vel a potente quidē deliberante, sed actualiter
non deliberante, aut malitiā homicidij cogitante; oppositio itaq gratā
sanctificanti cū peccato peccatū accipiat pro ut illud est ens morale
sive oppositū regule moralitatis, ita videlicet esse ipsum ut necessariam
malitiā subiecto suo afferat, non vero secundū physicā pertē id includit
et excludat formalem dissonantiā alīs oppositionē cū regula moralitatis: hoc
enim secundo modo componi potest et solet cū gratā sanctificante actio
vel omissio graviter peccaminosa, quia per defectum deliberatio
nis vel advertentiā ad malitiā n est simpliciter peccatum sed divinum
le dici solet mortale peccatum. 414

Pro millendū 4to peccatū esse aliud actuale aliud habituale, id
quod non ita intelligendū est ut sit: aliud et aliud genere subiecti, dicta
ut sit aliud et aliud penes diversas formas denominantes: idē enim
dicitur peccatū denominari actuale quod actualiter sit et physicā
existit, dum physice existit tempore divisibili, habituale autem quidem
non actu exit moraliter pugnans physicē practicē, habituale itaq peccatū
in mortali includit actualem simul cū potentia et habitu advertentia
physice precedentibus generalē regulae destructivi moralis multiplicem est, mo
rale destructivū peccati quoniā quodlibet punctū verificat peccatū ita qd
esse faciem: quod ultimū ad finalem scilicet statum: actu factū non
faciat, primū actu includit et aequalit statu facto, sed liberalis corde
ratio dum pure actuosa peccatum: dicitur gratā sanctificare,

4tum, supernaturaliter dilectio dei super oia aut perfecta contritio etiã
extra sacramentaliter. 5ta attritio sufficiens cũ sacramento baptismi
aut pœnitentiæ: sexta hypothetica unio, visio beatifica et plures alia
forma possibiles, sed hanc oia fusius exposita doctrinæ in tractatu de ju
stificatione à nº 223 et iterũ à nº 443.

417 Sit pro nunc tertia varia sancti theologorũ placita Sententia
ordine proponit nº 412. ad primã quæstionẽ Dicit cũ nominalibus
et Rotundis nonnulli alij gratã sanctificantem considerari ut mere qualitatem
ut in se gratã, in qua qualitate habet eandem physicã, illius doni
supernaturalis, quo plene deus remittens peccata decernit, ut gratiã
addita alicui dispositioni divinã, sive legem ita decernente, unde nisi
unã gratia ut sic gratã componi non posse cũ peccato; ad ut sic qua
litatem, posse componi, quidnunc sine ulla violentia qualitas gratiæ
continuo; posset cũ peccato, quia per nutritam sibi virtualem et conditiuã
perfectionẽ non excludit peccata, sed solũ per extrinsecũ illũ dei ordina
tionẽ et voluntatẽ legem; secunda sententia contradictoria oppositi gratiã et pec
cati opponi ex natura rei, ita ut sine violentia utriusq; peccatum cũ gratia co
poni non possit. hanc cũ Thomistis cæteris communiter religiosi plurimi Scotistæ
nihilominus ut modo huius oppositionis alij physicã contrarietatem alij
moralẽ, alij mixtam; alij contradictoriam posse non obstante oppositio
ne gratiæ cũ peccato cõponi divinitus, alij impossibile cum possibilitate ar
bitrantibus. 3tia sententia cũ 2da negantem ad 2dã et 3tiã partem
asserit oppositionẽ gratiæ cũ peccato ex gradu ab intrinseco. in quanta mi
neradit inter calorem et frigus in gradibus remotis, sed moralis longe mi
nor; quanta videlicet apparet inter dignitatem pontificiam et humilem no
strã. hanc sententiam illustrare studuit P. Rijnalda disp: vel: de ente supernat.

418 Nobis placet 2da sententia et si ea strictior sentiat, asserimus habi
tum gratiæ sanctificantem nihil ab intrinseco opponi cũ peccato, et illius ex pul
chram virtutem habere, addimus ex suppositione peccati gratiã esse illius ex
clusionem, ita ut peccatum implicet gratiã cũ peccato, absolute seu actuali
ter habituali componi. addimus metaphysicã incompossibilitatem sanc
tificantis gratiæ cũ gravi offensa dei relucere in conceptu amicitiæ
Ethicæ, quam si vera et gratia inhærente posse simpliciter inter cedere
deo cũ homine, et defacto inter cedere per eandẽ gratiam confirmes.
qual. 2dã.

CAPVT. 3dum

Sententia nostra explicatur et probatur.

Prima ptō grā sanctificare opponit ad nitrinseca cā mortali peccati
ibi, nitrinseca habet virtutem illius expulsiuam, et hoc ibi vide
tur sufficienter probata n: 336. et 337. explicasitem et ibi: nam definiendo
Trident: sess: 6. cap: 7. iustificatio n' est sola peccatorū remissio, sed et sa
nctificatio et ornatio quae dicuntur cooperatiua docet iustificatos ea effectiue constituun
ex remissione peccati et sanctitate ab. spiritu sancto formaliter cā Universe
tus, respondet concilium unica formali cā ex iustitia qua donamur
a deo, qua renouamur, qua in nobis recipimus, quo disponendi ni cur
dibus nrōrum et nobis inhaerendo. gibus verbis manifestum est iustificatos
attribui tm unica cā formali gratia sanctificanti infusa et inhaerenti. modo ni
gratia sanctificans opponit cū mortali peccato et virtu
tem illius expulsiuam habet, ea nōe qua est formalis cā iustifica
tionis, sed ab nitrinseco est formaliter cā iustificatōis et ab nitrinseco
opponit cū mortali peccato, et virtute illius expulsiua habet, consequtia
est euidens, maior videt ex verbis nostra, etenim ea nōe qua ea cā
includit virtutem ad iustificatos, nigue nō includitur remissio et ex
pulsio peccati, ipse plane implicat cā vel cā sine virtute adaequa
tum tri genere suo cā, 418

Minor ptz. nam gratia sanctificans ex nōe est formaliter cā
iustificatōis, qua est forma recepta et inhaerens; sed secundū nitrin
secā virtutem suam est forma recepta et inhaerens, igitur implicat
gratia forma praecepta et inhaerens, nihilqualenus ipsa istam condicionem
recipiatur ab inhaerēdo, secundū nitrinsecā virtutem suā est formalis
cā iustificatōis. Confir. nā si gratia sanctificans nō est formaliter
cā iustificatōis et exclusionis peccati per nitrinsecā sibi virtutem
sed solū per diuinā acceptatōnē sibi vnitam extrinsecā, est formalis
cā solum qualenus coniungitur cū non formali cā: sed simpli
citer inhaerēte gratia est formaliter cā solū qualenus coniungitur cum
non formali cā, non minus quā implicat gratia aliqd sit homo solū qua
lenus coniungitur cū nō homine homo est qualenus non est homo, sed formali
ter cā iustificatōis et exclusionis peccati per nitrinsecā sibi virtutem.
ma: ptz: gratia acceptatio diuina non est formaliter cā iustificatōis, proue
hoc in. presenti accipiatur, igitur nō presenti formalis cā non adipiscitur
cum sed gratia cui conuenit ea nō nobis recipiendo diuina misericordia
nris et nobis inhaerendo ut liquet ex tridentina ubi non conuenit diuina
diuina acceptatio, qua est actus diuinae voluntatis decernentis remissionem
peccati plene qualitate gratia Deo. 419

Obiect. cum Bellarmino relato n: 412. pro prima sententia, iustificari
cantem gratiam nisi qualitatis, et physice in nobis recipiendam, diuina

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
gefördert durch Baden-Württemberg
MINISTERIUM FÜR WISSENSCHAFT, FORSCHUNG UND KUNST

mi cordibus nrīs et nobis mihi manēt physice. nihilominus mi ee grā per addere dicuntur divinā sive legē divina providentia decernentem ultimā justa qualitate grā n̄ permanere neq peccatū sed remittat: hac am̄ accepta divina n̄ é physice sed solū moraliter, mi nobis recepta, dicuntur mi cordibus nrīs et nobis mihi manere. unde grā mi nec grā et forma iustificantis est formaliter eā partim physica et partim moralis quia n̄ nisi informat physū habitum cui effectum formalem iustificandi Sancti tribuit.

420 Sed contra primo ex: nam ti definitio Concilij adducta n: 363. possit intelligi de forma iustificante quae partim sit intrinseca physica et partim extrinseca physice intelligi poterit de forma iustificante quae sit adaequate extrinseca physicē: sed intelligi n̄ possit de forma iustificante quae sit adaequate extrinseca physica ut vult catholici fatentur: ergo. de forma iustificante quae sit partim extrinca physica; adeo grā iustificans mi ee grā non possit ee partim extrinca physica. maz patet, quia illi termini recipiuntur oppositi, mihi nobis, dicunt a Concilio de forma iustificante non de parte aliqua forma, cum dictione partim et partim: Ut talem certū mente possunt intelligi de forma iustificante quae sit partim extrinseca physica; possunt pariter intelligi de forma iustificante quae sit adaequate extrinca physica.

421 Contra 2do. charitas mi ee charitas, fides mi ee fidei et spes mi et spei non apponunt virtutem physicē extrinsecā habito habenti mihi nisi ea habitus, sed gratia virtutes adhuc effectus reducet mi charitate, mihi et mi spe, intrinsecā physice ex tali habito et adordinato ipsis habitibus: Grā iustificans mi ee grā n̄ habet virtutem physicē extrinca sub ho tho, sed gratia virtutes ad hoc effectus formales reducet mi grā intrinsecā physice ex tali habito et ordinatum ipsi qualitati grā unde eadem conferuntur ab omnibus neq hucusq nominatim aut distincte adeo fidelibus prodijt in theatrum qui aucti fuerit mi habitu fidei neq distinguuntur nocem qualitatis et nocē fidei, ita ut ille habitus mi ee qualitatis sit physice intrinsecus habito, et mi ee fidei sit physice extrinsecus consequtia notior phas. et a pari et a fortiori, a pari: nam tridentinum ea mi loco ubi grā intrinsecā et infusa docet mihi colligit aliquod similiter de habitibus mihi haec verba: unde mi justificari cum remissione peccatorum haec oia simul infusa accipit hoc per Jesum Christum cui miscetur fidem et spem et charitatem. Si quis haec vera fides dicit adaequate intrinseca physice quae similia relata n: 413. grā Sancti justificans dici debet adaequate intrinseca physice a fortiori nam habitus charitas et spes sunt causa efficiens horum actuū, grā non é finalis causa

iustificatore, dgi caũ formaliter ex sua regula mensurãdi, possit mitrinca ad
lo cui effectum sui formalem per sui exhibitionẽ tribuere quã caũ effi
ciens subito cui efficienter tribuit effectũ à se producendum: Et sic de cha
ritate et gre, habent virtutem adequate mitrinca phyã subito sue grãe
à portiõi habet virtutem adequate mitrinca phyã subito sue. 422

Secunda pãs ex hypothesi peccati grãe sanctificare ex ipsa
illius expulsio actualis dgi adeo penitus simplicis grãe cũ peccato
mortali sive habituali sive actuali compossi: dicit ex hypothesi
peccati: nam si non praesupponit peccatum per vel supervenit grã
non erit actualis expulsio, sed potentialis idonditata cẽnli mi com
patibilitatis ipsius cũ peccato: pat prima, ex n: 37 8. et sequenti:
nã virtus expulsiva peccati videtur mi grãe sanctificanti identificat
sibi infallibilem promissionẽ dei de amore amicabili l'hominẽ hã
bum grãe; sed infallibilis promissio dei de amore amicabili l'homines
includit cẽnlem mi compatibilitatem ipsius cũ peccato aut gravi offensa
dei, ergo mi pat gia eiusdẽ promissio habet cẽnlẽ connexionẽ cum
dei amore amicabili erga hominẽ, sed ex ipso habet cẽnlẽ mi compati
bilitatem cũ iure offensi graviter qd iure includit mi peccatũ aut
gravi offensa dei: Infallibilis promissio dei de amore amicabili
l'hominẽ habitũ grãe, habet cẽnlem mi compatibilitatem cũ iure offen
si graviter; dgi deo cũ gravi offensa dei includente talem ius, mi contrah.
gratia cẽnlis connexio cum uno termino est cẽnlis mi compatibilitas cũ oppositi
to eiusdem termini exclusivo; quãadmodũ cẽnlis connexio unionis cũ extre
mis est cẽnlis mi compatibilitas, unionis cũ carentia extremorum; nã &
dgia cẽnlis connexio cũ termino, existere non pot nisi cũ termino, et cũ
termino existere n' pot nisi existens ex eiusdem termini exclusivo; atqui
ius offensi graviter et amor amicabilis sunt extrema opposita sed exclu
dentia, ergo amicus est amico amicus ut cit Aristo l: 8. Ethicorum cap:
2et 3tio. certũ ergo est, hanc am reciprocã relatã amici ad amicum
excludi ab utroq; extremo ius graviter offensi. 423

Probat 2do. ex sacra scriptura quia non uno in loco talem exi
mit oppositionẽ grãe cum peccato, quales ne divinitus gifte omni potio
dũ grãe et peccati comparat alijs celebrata oppositione illa insuperabilis
miles ex helentibus, vg Saulus ad Ghetor. 9no. iustificatos lucem, et tenebras
ante iustificatõe appellat: erratis erratis aliqdo tenebras nunc amicas
mi domino, concedat am impenetrabili omni miracula oppositione inter
cedere lucis cum tenebris. id qd Apostolus ipse n' lacet, docendo ad Corinth:
cap: 6. cum negationes quaerit, quae participatio iustitiae cum iniquitate?
quae societas lucis ad tenebras? Apostolus etiam Joannes mi prima Epist

cap: 3. talem assent in compossibilem filiationē divinā per grā cum
peccato ut asserat impossē: ōs qui nihil est ex deo peccatū n facit
quoniam semen ejus in eo manet: et non pōt peccare, quoniā
ex deo natus est. nec audiendi sunt qui dicunt impossibilia peccā
simul cum grā sive componenti peccatū ēgrā intelligi vbi pōt
ordinariam non de pōt absolutā, etenim divina bonitas talem ma
nere debeat ut velit miraculose odire hominē qui n pōt non a
mare de pōt ordinaria amore amicitiæ: et pōt hunc in finem
conservare vel respicere velit grā deinde peccata ut miraculo
sam inimicitiā exercat, diversis hominē habentē adoptionis di
vinā formam, et miraculoso dei abominē exornato super naturali
pulchritudine quē odisse n pōt de pōt ordinaria.

424 Confirmat se tri: adducto n: 417. grā cui affixa unica forma
lis caā iustificandi: aly implicat unicā formalem caā iustifica
ōis poni in hello apto, et componi cū carentia iustificaōis simpli
citer grā iustificantem poni in hello apto, et componi cū peccā
to mortali, patet consequentia quia ut loco cit: videmus, iustificaō nihil
dicit nisi positionē peccati hoc est non est peccati, aly adeo peccatum ex
cludendo licet non est affert carentiā iustificaōis: unde si grā dicat
affirmat minor implicat componi in subjecto apto cum carentia iusti
ficaōis; consequens est ut implicet componi grā cū peccato mi Cyp
rian: nam unica formalis caā iustificandi est adæquata caā for
malis, vide caā unica effectus n convertibilis cū caā adæquata, sed
implicat adæqualem caā formalem poni in hello apto et compo
ni cū carentia sui effectus formalis, sive sua denominatione extra
subs: mi: constat inductione: nemo enim dubitabit possibile esse uni
adæquata esse ni similiter quin denominet existentem, aut intellectiū
in intellectuēo quem denominet intelligentem, nec aliquis est qui ea le
nominandi sive formalis effectus caā formalis nihil est aliud nisi ada
quata forma cū subjecto apto et sufficienti applicatione.

425 Dices cū Molinistis mi dicatur n: 419. grā sanctificantem
n posse componi ni cū grā cū peccato, sed tota ni ea qualitatis, ni
ea amicitiæ natura est unica formalis caā aly adeo n si esset ni
ea hypothesi gd adæquata caā formalis ni hello apto componeretur
cum carentia sui effectus formalis. haec vero falsitas patet
mo: quia unica formalis caā non est iustificandi est ista qualitas
grā, nihilnisi quia iustificando ut patuit est duplici objecto posito
n: 420. et sequenti: intelligitur ido, nam ista actualitas grā
sanctificantis infusa et inhærens ipsius est talem signum significandi

diuina acceptionē et amicabilē amoris dei, erga habentem grām qualitatem
sed eo ipso implicat talem qualitatem componi cum caritate diuina accep-
tatis et amicabilis amoris dei erga habentem grām qualitatem Vel. magister
ex diuinis libertis indicabit n: 339. mi. plaz pia de entia signi superna
alis est n' ee falsum: eadem ie cad ā nemine conceditur eandem secun-
menti acceptio falsa ebrī de pā absoluta, neg. ab aduersarijs concedit
supernaalis actus fidei falsi. aliogin deus talem caritatem autac
ta fidei falsi et infudens hom̄ specialē author et sponsor cognoscenti-
bus, illos falleret et misericordiose falleret migne non una contineretur
ebrietatis chymera. Ecce ipso gd qualitas grām et supernaale signū
implicabē falsitatis aut falsū signū, tale ām est, si extolleret quin darer
diuina acceptio aut amicabilis aspectus cuius signū est.

CASVS TERTIVM.

Exponitur et probatur tertia sententia nra
propositio quā delegimus radix metaphisica
incompossibilitatis cum peccato. 426

Tertia propositio siue reliqua pars sentiae ppositae negatiū fit: grām
sanctificans includit conceptū amicitiae Christi dei miseri et hominem
et in hoc ipso conceptu constituit metaphisicā incompossibilitatē grām cum
graui offensa dei, plus hac bilocatione. grām sanctificans infusa homi-
ni est vera et pura amicitia Christi miseri dei et hominis, ad ami-
citiae Christi habet entem et metaphisicā incompossibilitatem cū grauis
offensa amici aduersus amicū: grām sanctificans infusa homi-
ni habet entem et metaphisicā incompossibilitatem cū grauis offensa
gratia qualemcunq; includit conceptū moralis et vere amicitiae, in
cludit in eodē aspectu contrariorum oppositionē talē cū peccato gra-
uis quae neq; diuina potest superare possit. prima consequentia liquet
ex premissis, 2da est prima pia entem et metaphisicā incompossibi-
litatem vocamus illam, quae vinci sine contradictione nō potest, contra
dictio am̄ iacet extra totā sphaeram diuinae potentiae. 427

Praemissa igitur sectorum planda: mai: miser philosophus christianus:
quāmaxime perfecta et pure dicta amicitia dei cū eo homine ubole
supernaaliter sibi placuerit latuerit Anselm: reuerenter persequutus
et collegit ex magistro sententiarum l: 3tio dist: 32 necnon exdi
uo Thoē ibidē, et prima parte q: 20 ar: 2. ad 3tiū. liquet proba
tio ex euidentibus allegatis n: 3bus. alinon minus absolute et sim
pliciter, adq; adeo n' minus pure, hominem ex inimico fieri amicū
quā ex iniusto iustum, per susceptionem grām definitur. conflat
etiam innumeris locis scripturae locuti: sufficiat unum 3tium domi-

definitiva ipsius comprehendere dei tibi obedienter cap: ite. Joan: vos amici mei estis, si feceritis quæ ego precipio &c: ex communissima doctrina Pdi miles pretuæ &c doctrina apud eos nil fere frequentius q̃m amicos dei ipsos appellare.

428 Ddo contra 1m Rspalde dispuli: de ente supernali sect: 3ª. quia n̄ potuit præstare denominatõ amici ni achi primo positiue sibi, sed etiã ni achi 2do, plas: nam ido quia n̄ potuit denominatõ amici ni achi 2do meliori supernali bonitatem quã carentiã inimicitiæ vel ipsa supernalis bonitas quã est positiua carentia inimicitiæ: per se ipsam formaliter quã præstat denominatõ amici ni achi 2do. meliori est fundata illius dictionis amici ni achi primo &c ni achi 2do, quã Rspalda asserit n: 2529. mi: plas: ea ida positiue nrã, primo em promissio infallibiliter amoris amicabiliter per se ipsa formaliter habet eẽnlẽ mi compatibilitatem cũ iure offensi graviter, alias adeo cũ inimicitia, et ãm huiusmodi promissio quã, 2do, quia lux per se ipsa formaliter intellectu denominatõ illuminati ni achi 2do: et ãm quã creditur non minus incompatibiliter cũ inimicitia dei quã cũ tenebris lux. 3tio, quia creditus quã est unica formalis cãa denominationis amici, quæ ni tibi potest ipsum et componi cũ carentia huiusmodi formalis, impossibile est: quæ oia constant ex n: 422. adde q̃d si vera est doctrina communis quam defendi possit nulla formam positiuam per se formaliter denominatõ hãa ni achi 2do ad tolli ni achi primo: nam sicut dicit denominatõ amici ni achi 2do meliori supernali entitatem quã carentiã oppositã formæ similiter pleo dicit eam denominationem ni achi 2do meliorem præter formã positiuam oppositã formæ carentiam. Vnde nutus sect q̃d omnes formæ sint divinitus compatibiles nã simul positæ ni tibi non tribuunt denominatõ oppositas ideo una alteri impediret, et utraq; est præcise ni achi primo hãa denominationis, id q̃d nemo non videt absurdum.

429 Ddo præterea contra plures ex auctoritas 2da sententiæ relata n: 4ta. qui talem quã noem amicitiæ concedunt ut per illam n̄ denominetur deus amicus, sed tolli acceptabiliter in amicum, exigente quã ipsa acceptatem liberam dei et abiecto regalibus de pura absoluta adhuc manente, quã per se ipsa formaliter constituere hominẽ acceptũ et non prius acceptabilem in amicã, plas primo ad hominẽ contra Dr: Suarez. qui l: 7. de quã cap: 4. ubi docet quã nihil valere non necessario constituere hominẽ acceptum, licet necessario constituat

aceptabilem; probat, hoc secunda à simili n: 3. ni hæc verba declarabo à simili ignis impassibile est totum ejicere lumen ni aëris, quia aer redd lucidus, et participat lucem solis: quod ami est quasi ddã lumen anima, et participão lucis per scientiã eb. quibus ex verbis hic syllogismus ni obscurior explo apparito desinat pro sentia mea; lumen solis ni aër ita se habet ut aërem reddat non praecise illuminabilẽ sed cum illuminato aut luceãte, et aceptabilem ad participatõ lucis solaris, cum possibile est quod non ita reddat. sed quod sanctificare est quasi ddam lumen animæ et participão lucis divinæ amicitiæ. Ita se habet ut homine reddat ni pcise illuminabilem aut aceptabilem, adoptivũ luminatũ et aceptatũ ad participatõ lucis divinæ amicitiæ eb.

A30

Cr nobis aliter absolute. forma qua per se formaliter ni reddit hominẽ aceptũ ni amicitiam sed praecise aceptabilem ni reddat amicum: atqui quod sanctificare per vos est forma qua per se formaliter non reddit hominẽ aceptũ ni amicitiam dei, sed pcise aceptabilem: ergo non reddit amicum; consequentia consptia; quia hũ concedi ni põt ut liquet ex n: 429. ni: concedit eb me: videq non negauda, quia aceptabilitas ut contradicta ab aceptatõe explicat solam aptitudinem aut ebm me ritũ ad amicitiam; constat aũ nullũ dicere amicũ per hoc pcise quod sit aptus aut dignus ut sit amicus. imo ni conveniet vere nullam denominationẽ haberi posse per praecisa aptitudinẽ ut contradictam à forma denominante; alias haberi posset denominatõ non habita forma consliva ipsius denominati; plus denig. additio nã quia ex amicum, formalissime dicit ex aceptũ ad amicitiam, non minus quã ex religiosum dicit ex aceptũ ni religionẽ: sed quod sanctificare est forma per quã iustus habet ex amicitiã dei: ergo est forma per quã habet ex aceptũ ni amicitiã dei.

431

Regredior ad minorem syllogismi positi n: 426. ea ab probetur hypponendus breviter est conuerbus amicitiæ ethica quã inter alias eruditæ explicat diligenti patet theophilus Rheinaldus de virtutibus et vitijs lib. 2. cap: n: 2. colligit, plenã virtutis amicitiæ definitionẽ mihi sitam ex, qd sit mutua benevolentia utriq. cognita, sive amor cum redamatione utriq. perspecta, hanc amicitiam honestam, cujus sola loquitur quia sola philosophicæ amicitia est, non de illa quæ propter motivũ habet delectabile aut utile palata honestum, objecta solũ nomine tenus et ad palatũ vulgi amicitiæ est, quæ tota illud vestrũ experti estis. cum qui expediat prior est, quia quid sit honestum, vulgus amicitiæ utilitatis põt: hanc singulam amicitiam honestam, cujus motivum est virtus moralis, et honestas considerata in amico constitutionem

et centiam ibidem fere verbis reliqui explicando cū philo lib. 8. Ethicorum

432 Nolo vio venem est periculum terminū nullam benevolentiā seu amor cum redamatione, qualemcunq; gestimus ad centiam amicitiam nō intelligi ipsū actualem amorem, primo quia predictus author n. 28. et reliqui ex Aule l. 8. cap. 2. nullo actu amicitia primū constitui aut amorem boni, sive affectum benevolentiæ quo amicus amatus ipse honestum in ipso velle cupit, aut etiā amatus ipsi bonū ipsius: alias actus amicitiæ non esset amicitia essentia cum actus, ipsum nō esset actus sui ipsius, & amicitia non consistit in mutua benevolentia simplex pro actu, qui potius est effectus et fructus amicitiæ, ibi, quia aliud est amare, aliud ee amicū, etenim ee amicū verificat de non amante actualiter, et de amante aut redamante actualiter verificat nō ee amicū. patet hæc veritas: tū quia nō est contra amicitiam distrahi ad alia, et nihil requirit actualitatem amandi aut redamandi, sicut per se est evidens; alij actus amicus est amicus cum quis actualiter est nō amans. rursus si quis amet nō ideirco amatus aut amicus non ideirco redamandus, et intentione non amandi amandi aut redamandi nō ē amicus sed ipse benevolus pro illo tunc; nec est quia talis dispositio voluntatis includitur in eo concepto, nō contentiam quia est contraria amicitiæ nō benevolentiæ.

433 Debet igitur intelligi aut constitutiva amicitiæ non benevolentia actualis mutua, sed amor actualis cū redamatione adjacens habitualis, ita aut vinculum conditiū amicitiæ non sit actualis sed habitualis collegatio duorū voluntatū ex motivo honesti ad mutuā benevolentiam et aliā obsequia certis legibus et temporibus præstanda. si pelas nigro conjungat habitualis existens colligatio boni, stabilissimi mihi ee benevolentiam qua illā diligeā ipsa gaudium amoris et officiorū juxta conditionem aut qualitatem personæ mutuæ, resultans ex conjunctione aut contractu talem inter eos, obligatorio ipsos ipsem citra, data et accepta, de præsidio amoris et officiorū benevolentiæ.

434 Hæc constitutiva amicitiæ ni præsto iure conservat primo stili, qui dicit Ethicorum cap. 8. ee amicabile maxime inter quos lex, Rhode inquit, quod quod maxime ius est ee amicabile violatos consonat 2do communi eorū iudicio qui violatorem amicitiæ infidelem vere ee censent et prosequendum; constat am infidelem esse nisi cum qui contra ius datæ fidei aut sponsionis factæ cpit. conjunctæ his, illi diversitati quia amicis donum amicis conferimus beneficia: amicis vicissim ingrū conditionibus bene

ficij prestiti, non amicos bonis deliberibus beneficijs acceptis, locam̃ ita cēt nidi ad beneficia et officia nrā amici haberent ius, qd n̄ habent non amicij, huc spectant pulcherrima illa sancti Chrisostomi homilia 2da in primā ad Thessalonicenses sub finem: ubi amicitia n̄ fuerit exprobramus, sed beneficij impendimus; aliqua mi nula sunt exaggeramus. ubi vero fuerit amicitia et abundamus bene facta, et aliqua magna sunt modica videri cupimus, ne nobis amicus velut debitorem obstrictū habere videamur, sed magis nos illi debitores et mi quoq; debitores habemus. 437

Hic per compendiū stabilire mi illa probanda videlicet amicitia Ethica habet cēlem et metaphica mi compossibilitatem cū grauj offensa amici aduersus amicū. plas. nam per graue offensa revellat mi offensi ius negandi offendendi illam positiuā et peculiarē benevolentiam aliquā officiorū exhibitionē, quia pria amicorū est: sed hoc ius negandi habet cēlem et metaphica mi compossibilitatē cū iure ex parte offendēte ad exigendā magnā pili debitam positiuā illā et peculiarē benevolentiā aliquā officiorū exhibitionē quia pria amicorū ut, et mi hoc ius constituit Ethica amicitia: et per graue offensam revellat mi offensi, ius cēlem et metaphice incompossibile cū iure amicitia ex parte offendentis: et qui offensorem facti recipit mi amicū, illi debitā amicitia, cedit per hoc ipsū ius offendi et offensā remittendi gratuita qui amicū graviter offendit illiq; dat ius offendi, cedit per hoc ipsum ius amicitiā et amicitiam dimittendi: patet hoc corollarium: nā qui ponit extra mū cēlem et metaphice incompossibilia cū altero pollet altera vel impedire simul sibi mi plas. quia ius negandi excludit metaphice et cēlem iuridicam obligatōē concedendi qualemcunq; ius negandi ut per se patet: et ans ipso excludit ab altero ius exigendi; ergo ius exigendi mi venit mi altero iuridica obligatio concedendi, quia extra ius dat facultatem, ut nemel exponimus mi tract. de iustitia et iure.

Confirmat plate positio mi ipsemet mat deus infusa grā mihi 436
contrahem amicitiā et se obliget ad peculiarem illā benevolentiā et beneficiorū exhibitionē quia pria amicitia obt: sed eo ipso mihi datur impossibilitas deo mi semper correspondendi et denegandi eiusdē benevolentia et beneficionem: eo ipso n̄ habet mi semper compositū talis obligatōr ius negandi benevolentiā eiusdē et beneficiorū exhibitionem: et n̄ habet ius graviter offendi; aliq; adeo mi semper cō positio infinitesimi grā sanctificantis n̄ permanebit graviter offendā deiqua sine iure graviter offendi permanere n̄ pōt, imo: contrahet ex tota pendi capite, mi. et eternis, quia nil deus magis debet cat

quā agere contra obligatōē in fundatā in ignorantiā et sibi data. cum sequentia plas: quia tus ad aqui ēē neles impossibilem implicat non minus quā legitima potestas circa potestatē; ut fusius deduximus in tract. de iustitiā à n. 849.

CAPVT QVARTVM.

Contra priores duas propositiones argumenta soluta.

437 Contra primā propositionē statuam à n. 413. dixi: ens physicum et morale non habere intrinsecā oppositionem: ad quā sufficiebat ens physicum, et peccatū est ens morale ergo habent intrinsecā oppositionē ma: plas: quia ens morale ex suo conceptu potest subsistere ēē physicē actualiter, ut potest in peccato habituali explicato à no bro n. 413. confirmat Scotistarum Magister in 2dō sententiarum dist. 5. quæst. 2da. art. 1. nam si ens quā ens et ab intrinseco haberet oppositionem illam quā et peccatū oppositio reducentibus ad aliqm ex quatuor designatis ab illo: aliqi ad nullā reduci potest, quia est ens quā ens: oppositio. mi: plas: quia hæc oppositio n'est relativa, nulla enī speciales relatiōes inter entia quā ens à contra: neq; est contradictoria, ergo neq; quā peccati, neq; peccatū quā ens quā negatio, cum tam peccatū sit in habitu capacium gratiæ quā quā in habitu capaci peccati: neq; contraria; quando ergo contraria oppositio versat inter formas positivas physicas et peccatū n'est forma positiva physica: neq; privativa, qia peccatū n'est susceptibile ēē inter se quā quidditative dicant Thomistæ.

438 Deo negante ma: cuius placō mihi ad nullius momenti: quidem negare potest, oppositionem inter ēē et non ēē, cum non ēē nihil sit in suo statu, et soleat ēē n'esse nihil logice ad omnihil physicē, ut plausibiliter sentiā nostri peripatus veri in quo physica docet, etenim qd aliqui dicunt non ēē verū contingentiā contineri ēēnter in entitate positiva, nempe in volitione divina idem dicatur cū eo videl dissonare et lumini nā et artī syllogisticæ, ipsidem in ea sententia concedi debet ut bona hæc illatiō: debet n'existibile creari creatā, ergo Deo ea vi hypothesis auferibilem omnimodam volitiō et nolitiō, et negato non ēē creatā concedit ea in forma creatā ēē posse, iuxta regulas esse n'est bona ad legitimē illatiō à negatō eadā ero necessaria ad effectū, cū potius sit apprime rara

saria corruptiue à negacõ cadã oĩs necessaria ad negacõẽ quã effectiue
itaq; quod ut de aliq̃ bt entibus phĩce et moralibus illa antia non
li et phĩcã oppositaq; quorũ alterũ alteriꝰ ni cẽ sive negacõem
aperte contĩne aut saltẽ connexive quẽ admodũ peccatũ habitu ha
bere gnã sanctificantẽ et mortale peccatũ vidimus. 439

Ad Confir: negari primo potuit maior. Arles em ãt peccatũ
tã speculative quã practice noverit nec tũ modo gnã sanc
tificantẽ norit minꝰ igit̃ n'est ei nihil cogitarit de oppositõne
gnã cũ peccato neq; oĩa possibilia oppositõi genere complexa
sua diuisione sub, Vel do, omitta mas nego mi. nã primo lo
lardus hoc antiqui obiicit entibus dici posset peccatũ et gnã oppo
relative vtpote in compatibilitãs quẽadmodũ spus scũs de filio et
spiritu sancto oppositi relative quod in compatibilitem in codẽ sup
posito, data hypothesi de spiritibus Sc. à filio n'procederet do, tã lardus
tũ quã religio dicimus peccatũ et gnã opponi privative n'sicut patrũ
ubius determinata forma cũ illa, sed sicut privo pluritꝰ simul forma
rũ cũ una exclusiue determinata. hã interest inter aliquã privatõẽ,
et inter privatõẽ determinate forme et ipsã formã supposita capaci
tate subti n'dat medium, ut bene observavit Arles. sic supposita
materia prima debet n'ipsa dari vel forma hominis vel alterius privo
quãlibet utraq; simul existere materia potest, et cũ existens n'habet
formã habet carentiã exclusiue formã in se subto apto informalis
sime est, habere privatõẽ. at inter privatõẽ pluritꝰ simul forma
rũ et unã exclusiue determinata dat medium; qualemcũq; habitũ
tũ habens unã neq; habet privatõẽ alterius neq; habet ens: sic quã in
subto adã excludit carentiam suã excludit generatim carentiã de
structiue morlis, nigua consentit habituale peccatũ est d'ritus
v: 4/14 - et quã actuale peccatum, dum existit apte necessario aly
ideo tam actuali quã habituali peccato opponit privative gnã insi
ta. Ad 2ãm ido, cadã formalis finita nequit dari effectiue forma 440
lem infinitã; quẽadmodũ calor finitus nequit nullum subtm cali
dũ infinitũ: sed ei gnã ab intrinseco opponens peccatũ cadã formalis
finita dare effectiue formale infinitũ bñ. mi. g̃ãs nã gnã est
formalis cadã remissionis peccati: aly gnã e finita, et ndm remis
sio peccati infinita eigdẽ infinitũ cuiuis et peccatũ ut gravis offen
ta dei auferri n'pot nisi per exclusionẽ gñis correspondentem
videlicet per exclusionẽ infinitã bñ. Confirm. qia nulla est impos
sibilis qualitas creata quia ab intrinseco opponi obedientia regis bg.

facta à plebeio, & neg, plabile quod qualitas gratia ab infinito ad opposed offensa dei facta ab homine, patet cons: quia in comparatione alterius generis est offensa dei ab homine sicut offensa ad gr. à plebeio.

441 Deo re: ma: ad plabē cons: ma: ne: primo mi: quod edam partem, licet eñ arguentibiliter ex infinitabile offensa colligere infinitate remissionis, licet ab opposito nollit ex infinitabile offensa colligere infinitate remissionis: gravē eñ offensa dei infinita in ēē ordinem ad d: thoā contra theologos mi tom: de incarn: n: 397. & Justinus olim mi tract: de peccatis. adeo infinita peccati actus chorū non provocat in gentis omissa infinitate peccati negat edo illa minor quoad primā partē: ex eñ ratione quia contendit peccatū ēē infinitū si non in ratē ordinis talem in ratē offensa, dicimus remissionē ēē infinitā et gratā ēē infinitam, si in ratē ordinis & misericordie, ad in ratē remissionis et remissive. ad confir: negat ant: cuius veritas regni demonstratis ab arguente. negat ām repugnare, cum repugnantia offendi in gēl. probat gratiam positive in repugnantia cū contrarius amicitia inter regē et plebeiū ita opponitur offensa gravi ut ex hypothesi illius vita in militib. sibi cōtrialiter in compatibilitate cū tali offensa ut videtur ad q. 3a.

442 Contra edā Conclusionē posita et probata à n: 422 dicit primo cū S. R. Jus, gratiam ēē metaphice incompatibilitate cū peccato habituali eñ cū actuali alij adeo dicunt componi posse gratiam cū gravi offensa dei actuali: ideo cū actuali offensa dei gratia non componi in posset quia gratia est actualis condonatio peccati, ad actualis condonatio peccati componi gēl dicunt cū actuali ipso peccato: Gratia cū actuali offensa dei, confirmat. nā peccatū actuale sicuti speciali re in constituit inimicum dei non ponat reduplicative prout sumpta: sed ut deum infinitum gratiam hominis actualiter peccantis ante cedentē gratia nollet destruere cum supervenientē peccato in ea hypothesi peccati actualis ponendum specificative contrarium; si vero ponerus ut condonatio sicut ipsa gratia ēē condonatio. & in ea hypothesi peccati actualis non constituerent inimicum dei; alqui: gratia constituens amicum componi potest cum forma non constituente inimicum dei: Prop.

Deo nego ma: quod suadet ratio est aduertere sententia d. 443
nobis fuit demolitum in tractatu de paenitentia d. n. 243. vbi
ostendere conati sumus non minus impossibile esse componi actualem
condonationem et actuale peccatum, quam componi eiusdem rei
ee et non ee. quid enim aliud est condonatio rei extinctae vel
si alius nomine velit saltem impeditio peccati: implicat autem
ex terminis universalissimis in omni genere aliquid simul esse
et eligique aut impediri ne sit ex hypothesi quod actualiter fit.
propterea P. Suarez lib. 3. de gratia, cap. 21. n. 5. hypothesi hanc
partem nolam salvalem quae hypothesi negata a nobis; aliter ha
men sentire placuit Cardinali de Lugo et Patri Ripalda quo
nem placuit displicuit nobis loco cit. ad Confir: concessa ne:
go. nam in ea hypothesi ex terminis implicaret peccatum ac
tuale poneretur simul ut condonatum et ut non condonatum, eiu
dem ut compositum cum gratia sanctificante poneretur cum con
donatione alg, adeo ut condonatum, nimis qualemcumque actualiter po
situm poneretur ut non extinctum moraliter, quod formaliter
ut ponit ut non condonatum, quia non extinctum moraliter, in
cludit non condonationem peccati, non minus quam condonatio
includit moralem extinctionem, nos autem non negamus gratiam
componi cum peccato per hypothesin repugnantem ipsi compositi
oni, imo ostendimus non aliter posse componi.

444 Dices secundo cum P. Ripalda privatio gratiae est poena
peccati, eiusdem nullo dissentiente theologo peccatum demeren
te repellat gratiam, ergo non est poena peccati si peccato esset
extincta debita, ergo non est essentialiter debita peccato privatio
gratiae, ergo sine tali privatione alg, adeo cum ipsa gratia exis
tere potest in eodem subiecto ipsum peccatum, ma: prob: quia
quod essentialiter debet peccato negatio est illius poenae, aliter pec
cati poena esset ultimo ipsius, aut unio nec non productio habitus
vitiosi, Confir: quia de ratione poenae est ut possit non inflig
hypothesi delicto, alqin potest non infligi privatio gratiae hypothesi pec
cato si peccato esset extincta debita (non est poena.

Hoc argum est notavi in tract: de incarn: n. 299. respondeo 445
nem manifestam habet in visione beatifica non quidem contra

contra Patrem Rigaldi qui disputatione sua nonagesima nona simile
lem proxime oppositionem inter visionem beatam et peccatum ponit
alg. inter gratiam et peccatum, sed contra Recentiores illud in genere
tuentes partes, et interim admittentes essentialem peccati oppositionem
cum visione beata; dicimus peccato sic opposito est essentialiter
debita carentia visionis, nec tamen negari potest carentiam eam
dem esse paenam peccati; nos quod respondimus regulam demon
strandam scilicet distinguendam minorem: si peccato ut peccato formali
liter sumpto esset essentialiter debita, negatur, si peccato ma
terialiter sumpto et ad praescindendo à ratione peccati formali
ter esset essentialiter debita omissis minor et consequentia nega
tur, praemittimus numerum quadercentesimo decimo tertio op
positionem gratiae cum peccato mortali intelligendam sumpto
peccato formaliter et reduplicative. modo consequenter dicimus
impaenam actus peccaminosi posse illud quod ipsi essentia
liter debetur ut habenti malitiam, sive formaliter malitiam, et unde
hoc ipsi ut posito in culpabiliter. talis est privatio gratiae. omit
timus autem posse impaenam id quod actui peccami
noso debetur, sive illud sit illi sit culpabiliter sive in
culpabiliter; talis est ubicatio, carentia, productio habitus visio
nis, et caetera. rejicimus quod debeatur actui ob praecisionem à
malitia non tantum propter malitiam. ad Confirmationem
negatur maior sufficit enim ad rationem paenae quod sit ma
lum à potente puniri misericorditer propter malitiam delicti.
Ad Confirmationem negatur maior, sufficit enim ad rationem pa
nae quod sit malum à potente puniri misericorditer propter malitiam
delicti.

446 Dicas tertio cum eodem remissio peccati importet
in alienatione moralis praestantiam gratiae, ergo eadem ratio
praestiam gratia ipse aliquis gratia mereri de condigno quare, pari
et alteri ibidem dum in alia providentia nullus ante remissio peccati
huius in aliens mortalis: ad speciem praedantior in pari eorales dele
in caeca inferiori: Ergo gratia remissio peccati Confirmat: nam
peccatum in habet eandem contrarietatem cum possibilitate gratia ipse

repugnet enti naturali quale est peccatum connecti. Ergo possibile est tale
ens supernaturale quale est gratia, ergo si est ens ordinem incompatibile cum
gratia haberet ens connexionem cum possibilitate gratiae Prima est ens
non compatibile cum gratia ergo, nec gratia cum illo, min. patet: quia in
compatibilitas cum gratia est positiva exigentia destruendi gratiam
ergo positiva exigentia destruendi gratiam includit connexionem cum ipsa
limite possibilitate; igitur ens impossibile est indestructibile sicut
ens impossibile. Pet.

Secundarium estimatione valoris moralis quae mihi augeo tribuit
iuxta diligentiam remissionis peccati mortalis supra mortem valoris
remissionis peccati venialis nihil cum dicitur in ordine ad gloriam
beatitudinem: d. n: 429. ubi dicimus gratiam sanctificantem et
separatam absolutam remissionem peccati et gratiam ut actualem re-
missionem peccati, gratia primo modo dicimus adaequatam esse
per meritum iusti hominis iusti et obtinere de condigno ut vitam
aeternam alicui ministrat; gratia autem 2do modo adaequatam per
meritum non potest aut obtinere de condigno sicut nec ipsa
actualem remissionem peccati, unde colligimus remissionem
peccati superare in aestimatione morali gratiam consideratam
primo modo non superare gratiam consideratam 2do modo:
nam gratia considerata 2do modo est tam inadaequabilis permo-
vita puri hominis iusti quam inadaequabilis remissioni pec-
cati mortalis, non maioris valoris in gratia 2do modo obti-
nente quam primo modo stat ratio, quia gratia primo modo
consideratur ut beneficium datum amico vel non inimico, gratia
autem 2do modo consideratur ut beneficium datum inimico
dei hoc est peccatore indigno ad valorem moralis et aestimatio bene-
ficii crescit tantoque gratiam recipientis indignitas cre-
scit ad dignitatem decrescit, videtur aliquis citatus locus forte
non penitendus.

In praesenti dissimulata ratione illa gratia gratia Dei in
forma, post omissa mala dilectionis effectus praestabilior non potest
aeternam deberi quia non potest quia efficiens adaequata com-
patibilis cum forma et negatio effectus adaequati non simul est quia
adaequata efficiens debet in se formaliter continere totam perfectionem
effectus talem per aequivalentiam perfectionis alias dicto supe-
rari non posset perfectione ab effectu, quia negatio ipsa perfectae
quale nunc non est perfecta nisi dare effectum est gratia

quale nec ipsa ñ habet ẽ ptice, cõ formalit esto ñ possit
habere effectu primariũ p̃fectiõnẽ sc tñ, habent pñtes
fectionem sc ipsa effectu secundariũ. Disparitatis rõ ẽ. q̃a ipsa
lux formalit primarius est ipsa forma, ut denominans
subtã copax forma aĩ ut denominans ñ ẽ p̃fectior sc
ipsa ut denote denominare effectus vero secundarius ad aliq̃d
distãt à forma, petitũ ab ista, quẽadmodũ excessus opposita frigi
ditatis pelit à calore, sic aĩ calor est tales eventus ut supe
rius debeat cẽleles inferiori, quẽadmodũ creata debet deo
unioni totã mentẽ sc ipsa et elementa tuta etc. in hoc ni
mia clade nr̃orum gñã et remissionẽ peccati quam ex hy
positione precedi debet cẽleles gratã sanctificanti pñtem
tñgm̃ secundariũ effectũ.

479 Ad 2ũ Conceditur ne: mi. dd. quod dist: ma: in compatibilitas
cũ gratã ẽ positiva exigentia destruendi gratã, exigentia absoluta
negat: conditionata cõm ma: mi. dista cõm: mi sensu negato
pcise exigit ne sit ultimũ oppositũ quod fuerit in compa
tibilitas mi hoc aĩ negata dd ultimũ oppositũ ñ sit mihi
me includi dd eis possibile, imo potius et melius ñ esset sit
sibi possibile. in compatibilitas peccati cũ gratã ñ ẽ absoluta ex
igentia destruendi gratã, sed tñ conditionata videlicet ex
igentia destruendi gratã si hypothesi existens absoluta exigentia
destruendi connectitur cũ possibilitate entis destructibilis, conditionata
vero non connectitur, quemadmodum conditionata virtus pro
ductiva relucens in omni ipsa ad impossibile si mi se ẽt possibile
non connectitur cũ possibilitate entis possibilis. probatur quam
sit falsa forma illa arguendi oderdit in compatibilitas dei
cum destructivo nec aut cũ altero dei: non ẽt potentia dei
connectitur cũ possibilitate alterius dei aut destructivi
hui. Dices henricum Salmanticenses recentiores dd mihi
existiã à potius dei voluntate dependet et deo determi
nante producitur destrui non potest nisi ipso deo decer
nente ipsius illius destructionem: sed hoc ẽt falsũ si gratia
sanctificans ẽt cẽleles in compatibilis cum peccato actu
ali: l non est. ma: plas. quia ex ipsius scripti ẽ absurdum
dd deus ab extrinseco possit cogi ut destruat effectum, qui

liber produxit sicut absurdum est q̃ ab extrinseco cogatur circa sui effectus producendos, mi. phas. quia quod sanctificandi sua electio a solius dei voluntate dependeat, ipsos determinate producitur: sed si quis cõtingenter mecum possibilis cum peccato actuali, dicimur deo non decernente illius destructionem &c. mi. patet: nam si cõtingenter mecum possibilis cum peccato actuali peccante homine destruendus necessario quod mihi ipso posita hypothesi alij peccati hominis deus nullo modo decernit: Cum destructione quod confirmat: nam hoc peccato deo non determinante liberum peccati sed quia nisi sexta hominem peccare ab quod destruit, vel saltem connectitur cum destructione quod praesupposita quod destruit contingit deo non determinante liberum destructionem aliqui implicat ut quod producitur deo liberum determinante productionem destructi, deo non determinante liberum destructionem &c.

451

Ad 2dam ma: destruit quidquid nisi deo liberum determinante illius destructionem, determinante formaliter et positive negat, nisi deo liberum determinante illius destructionem, vel saltem liberum determinante permissionem destructionis, cons. ma: quod maior vera est si by cogi usurpetur in rigore cogi. et hanc absque mi hac sensu: quia hic non contendimus deum posse cogi ad nolentem talia ad destructionem quod, si autem by cogi usurpetur ut fas est, pro determinari: distinguitur propositio et concedit absurdum est deum ab extrinseco determinari ad aliquid destruendum vel producendum, se non liberum permittente talem determinare, negatur ut virtualem ad illam negatur vero absurdum est deum ab extrinseco determinari ad aliquid destruendum vel producendum se liberum permittente tale determinare et dante virtute ad illam. mi: eiusdem philosophi negat sub explicatione data. ad quam mi: omissa ma: quia nihil est genitus vera, sicut peccator elicions actum perfectae contritionis ex amore dei super omnia determinate hic et nunc productionem quod hypothesis providentia quia deus voluit diligere diligentes se, et ad eum venire et mansionem apud illos facere: distinguitur mi. destruens

deo non decernente illius destructionem neq; permissionem
destructionis nec deo n' decernente illius destructionē for-
maliter et positive con: mi: ad confirmatē dicti similiter ma:
hō peccat deo n' determinante formaliter et positive peccatū, con: deo
n' determinante peccatū v' talle illius permissionē nec: ma: mi: con:
et dicto consequente con: cons: de deo n' determinante for-
maliter et positive destructionē grauē nec: de deo neq; determi-
te destructionē grauē neq; illius permissionē.

452 Tota argti studio continet duabus hus propositionibus prima
n' implicat Deus determinet creaturā ad destruendū effectū a se solo
producendum dū modo iste liber permittat talē determinationem
et ad illā det creaturā virtutem. 2da, implicat q; deus deter-
minet creaturā ad destruendū effectū a se solo producendū, et iste
non permittat liberē talem determinationē et ad illā det creatu-
ram virtutem. 2da propositio sanctissima apud oes est ex corres-
pondentia creaturā cui certūm repugnat virtutes non accepta a deo
sicut dm operatur nisi deo positive volente aut talle permit-
tente, prima propositio probat: quia nisi illa salvaretur et certū
dependentia creaturā et certū nō dependentia dei: neq; hoc
dm est contra predeterminationē divinā liberā aut contra in-
terexdentiā ostensā quod deus creaturam virtutem determinandi
omnipotentiam et divinam voluntatem talleve permittam, ad
talem vel talem speciem actus ut liquet in omnibus actibus li-
berē. Confirmatur ab oppositō: nam contra hypremum dei do-
minium non est quod causa secunda liberē producens
in unionem essentialiter connexam cum anima rationali deter-
minet deum ad creandam animam ab ipso solo creabilem: ergo
contra hypremum dei dominium non est quod causa secunda
liberē liberē producendo peccatum essentialiter incompos-
sibile cum gratia sanctificante determinet deum ad destruē-
dam gratiam a se solo producendam. Confirmatur ab oppositō nam
contra hypremum dei dominium essentialiter non est quod cau-
sa secunda liberē producendo unionem essentialiter connexā
cum anima rationali determinet deum ad creandam animam
ab ipso solo creabilem: ergo contra hypremum dei dominium

rionem est quod causa secunda licitra producendo effectum essentialiter tm cum possibile cum gratia sanctificante determinet secundo deinde extensam gratiam a deo produciam.

CAPVT V.

Contra tertiam propositionem argumenta reliqua soluuntur.

458

Dicit primo solet contra tertiam propositionem adduci argumen 426. exclusio aqualitatis est exclusio amicitiae ad summa dei perfecte est summa ex distans aqualitatis inter deum et hominem ergo etiam amicitia, maior patet ex arte Aristotelis dicentis non omnem aqualitatem sed penitus necessariam ad amicitiae exercitium: quod videre licet libro octauo Ethicorum ad Nicomachum capite 7mo et 8vo, nec non libro 9no Ethicorum ad Eudemum cap: 8vo, ubi pronunciat non dandum esse diuini deum adorabat, si non p eo ac ab hominibus amaretur ipse diligat aut praecipi quod non aqualem amorem subditi prestent, confirmat: nam inter seruum et dominum requiritur eadem vera amicitia ad deum et hoc ex habent eenim est dominus et seruus ergo ex maior patet tum communi hominum consuetudine tum verbis christi cap: 15. Joan: iam non dicam vos seruos, quia seruus nescit quid faciat dominus eius; vos autem dixi amicos. ubi per manifestam antithesin contradistinguit seruum ab amico et amicum a seruo.

454

Deo non esse unicam amicitiae speciem ad multiplicem ipso philosopho docente. praeter mittit hic reliqua duplex distinctio da venit alia est amicitia vulgaris aut tot aliarum quae similitudo aut aqualitas amicorum parare solet ac foueri, alia est amicitia diuinationis quam subtiles vocat saperminentia secundum excessus. ad primum exigit aqualitatem arithmeticam ac plenam nec est impossibile differentiam inter deum et hominem principem et subditos, ad 2dum exigit talem aqualitatem geometricam, quae consistit in hoc ut superiori inferiori deferant

eq̃ deo mutuo lene volentia tandem obsequij quod debet in tota sua vita
dispersis vicissim familiarit. et sanctitudinibus quod dilectõe exhyna
de benignitat sua, 2dã speciem amicitia non obtinere dimittit inter Reges
et subditos quando et filios Dei et hoiem l. 8. Ethic: ad Nicom: cap: 14

455 In forma Def. com: ma: dist: mi: eay, com: de exclusione equalitat
arithmetica dne: de exclusione equalitat geometrica superexplicata
unde cons: concedi de amicitia vulgari aut sodalitia negat de amicitia
dignationis aut supereminentia: ad Confir: dist: ma: miser peccum
ut peccatum sive qualenus peccat est amabile ratione seruitutis
con: miser servat ut prædilectus honesta bonitate sive qualenus est
amabilis ratione honestatis mi ipso reperta nego ma: distinctio
quam hanc dicit Aristoteles libro 8. Ethicorum ad Nicom: cap: 14
undecimo his verbis, quocirca mi: quod servus aut erga ipsum
amicitia non est, mi: eo quod homo est, quippe cui amicitia, ho
minibus videtur esse videatur erga unumquemque qui cum ipso
qui cum ipso legis ac veteris ne participat post, et amicitia igitur
erit quatenus hoc ut. eandem distinctionem et compositionem seruitutis
alg, amicitia in eodem confirmant. verba Ari nobis obiecta,
quia certo certius est homines quos nunc appellat seruos dominus
dicit, seruos nihilominus et æternaliter seruos permanere; quos tamen
simul ad amicitia vetus dignas admittere: Cutramq; nocem obser
vi et amici alterum in ablatum neg. auferibilem, alterum
miseri cordiler reperinductam componit. una peccati seruitus
est æternaliter incompossibilis cum amicitia dei, ut videbimus n. 422.

456 Obiici 2do post ultimo solutum n: 383. obiici 3tio post
de æterna amicitia est ita sit amor mutuus nr latens, sed utro
parti notus; aliqui amicabilis amor dei erga nos notus nobis
non est, neq, post ea declusa revelatõe Deb. Def. mi: ea verum
de cognitione evidenti nec non de habente certitudinem fidei cui
non potest subesse falsum ut loquitur tridenti: sess: 6. cap: 9. fal
sum vero de cognitione pistibili aut etiam probabilissima testimo
nij. videndo concilia probamus filij dei itaq nr latens veri
est sufficienter q nr deest ita probabiliter et prudens per testis de
relatione, non vero necesse est q adsit evidens aut infal
libilis cognitio; quotus ea quisq, miser humanos amicos ad
tantam certitudinem pervenerit.

Obiici 4to gód. De concepte amicitiæ est ut amicus amet amicū 457
gpter ipsū qualitenus honestū censet, sive ipsū gpter ipsius honestatem
vel liquet ex n: 451. alp deus non ita homine amare gód: Prop.
habem gratiā amicitiā. mi. phā. nā qd gd deus amat, amat gpter
se ipsū, et nihil gpter creatā aliquā bonitatem, ut contradictā ab in
creata bonitate tua Confir: nam de concepte amicitiæ actus
non gpter se vel amoris relativo ad se amicus amet amicū,
alp deus creaā non aliter amare gód, nisi gpter se ipsū et
amore relativo ad se Cab. adhoc argm ut respondeāt qui censent
ō formalitē divinæ voluntatis attingere intrinsece longe for
male motivū sive rōnē reb qua bonitatem divinā: conjunctum
cū amore amicitiæ actui divinæ charitatis, et per consequens cha
ritatis excludunt ipsius actū pure amicitiæ.

Facilius nos ex opposita doctrina statuta in tract: de deo 458
ā n: 39. concessa mai ne: mi. et ellius placet: licet enim deus
alia gtia amet amet gpter se ipsū, iste tñ amor est reflexus
supra formalitatem amoris directi, quibus creaā amat gpter
motivū creatū, sic amat infusionē gratiæ gpter patribū ita
manifestē se amat gpter amorem quo ipsū diligunt ita amat
igitur deus iustū gpter illius honestū bonitatem, alp adeo vere
amore amicitiæ, cui non obstat qd ptictū amorem reflexum
referat ad se, per aliā formalē amoris pertinentem nādami
citiam sed ad divinā charitatem sui. ad Confir: dist: ma: et cen:
de amore directo, ne: de reflexo. mi. pbatur ea dist: et con: de
amore reflexo ne: de directo, nihil in amicitiā peccat amicus
qui directē amorem quo amplectitur amicū gpter illius honestem
reflexe amat tngm sibi ultimum ad extrinsecā gloriā habentiq
finem amicū. 459

Obiici 5to gód si in gratiā sanctificante consistent dei amici
tia cū homine ut ā nobis explicata est deus nō posset gratiā libe
re ā se producta et infusa homini vel destruere liberē vel nolle
re non homine nō peccante, sed gód aliquin aliqua creatura
sit non plene subiecta dominio divinæ libertatis. Cab. ma: ja
cet: nam deus destruens gratiā vel illā auferens homini non
peccanti dissolveret amicitiam sine cā necessaria ad dissolu
tionē amicitiæ non ethicā, sed ex ipso agendi vitiose alp
adeo chymerica Cab.

460 Deo primo. con absolute maxime: quia nihil naturaliter magis inimicum gratiae deordinatio nihil intelligibilem omissione dei de amore amicabili ergo nobili gratia, ut dictum est n: 422. unde includit contractu obligantem deum ad peculiarem benevolentiam et beneficiorum exhibitionem qua juria amicitia est, quamdiu non supervenit gravis offensa ut dictum est n: 433. unde si nulla superveniente offensa deus dissolvere amicitiam destruendo aut mutando promissionem gratiae quae nihil minus dignum deo cogitari potest. quam gratia indulgens divinam promissionem immutabilem sibi creatae mihi destructibilis quamdiu non adest offensa nullum est absurdum: sicut nullum est de extrema sive indestructibilia ubi non adest carentia unionis sive in sensu composito cum carentia unionis, utrumque creatae personae subjicit dominio dei quod est unus possibilis; quo ad impossibiles an nullus est dominium;

461 Deo 2do. postulando ab arguente utrum ad nutum semel producta possit libere a deo annihilari vel non, sed potius sit eorum indestructibilis, si secundum dominium concedit quod absurdum esse dixit in argto ti primum dicit omittimus, et omissione facta negamus quia deus est potens hominem non peccantem annihilare, potest sine ullo vitio gratiae in illo praesupposita destruere aut tollere ipso homine non peccante, dupliciter enim amicitia et pleraque alia contractus possunt destrui, primo formaliter per distractionem aut resolutionem contractus, secundo efficienter sive per ablationem subjecti quo ablato cessat ac desinit contractus; amicitia destruit primo modo quando supervenit gravis offensa cuius carentia est conditio inclusa in isto contractu, 2do modo destruitur amicitia destructo subjecto quemadmodum in humanis dissolvitur mortale amico, primo modo amicitia considera in gratia sanctificante destrui non potest nisi supervenias gravis offensa, si quidem haec sola conditio inclusiva foret in isto contractu, secundo modo destrui potest nulla superveniente offensa sed tota deo annihilante quia per supremum dominium pot

minime obligati legibus talis amicitiae. 462

Obiicit denig, quod amicitia haec aferret secu habitu dicti et modici abhalibus charitatis, Cimplicat. ant: quod quoad primam partem, nam habitus charitatis est infusa virtus amandi deum propter ipsius bonitatem, atq; virtus amandi alium propter ipsius bonitatem & non est habitus amicitiae quemadmodu ipse amor quo aliquis amat propter bonitatem suam non est eo ipso amor elicitus ab amico Neq. ant: idem quoad 2dam partem quod: nam est dem amorem quem elicit habitus charitatis Ergo deu amicitia debet: Sed dein actus non praesupponit diversos habitus: Quorum sunt dicti habitus amicitiae et charitatis Ergo deum. 463

Respondeo: ant quoad 2dam partem licet communiter conjungantur in unu habitus amicitiae divinae et charitatis ut visum est apud Pm Rippalda de virtutibus theologicis disp: 30. n: 5. ha ego milergumtur de amicitia bene sumpta quatenus confunditur cum amore benevolentiae, non de amicitia sumpta stricte cuius virtutis habitu diversum censeo ab habitu charitatis quia milerent miles theologica et pure moralis virtutem ad priorem partem negatae concessa ma: dist: mi. non praesupponit diversos habitus elicientes, omisso, diversos habitus alterum elicientem et alterum imperantem ne: mi: et cens: non implicat q dn actus eliciatur a duobus motivis formalibus intrinsece specificantibus ad diversas virtutes atq; adeo q praesupponat diversos habitus elicientes se. vg. eadem voluntas ieiunandi ex motivo religionis nasce voti et timuel ex motivo obedientiae nasce jussi ut videre mus tract: de pecul: n: 403 et legi. nilominus illud veritate omissa in praesenti ne: eundem actum non praesupponere saepe saepius duos habitus alterum eliciente et alterum imperante a quibus augmentu suae honestatis accipiat: id q latius exposuimus in tract: de actibus humanis a n: 373. 464

Ad quibus primo dicimus amorem dei super ota elici ab habitu charitatis ex motivo hoc speciali videlicet bonitate dei bonitate huic eundem actum quem elicit charitas debet amicitia ex fide data et accepta ut liquet a n: 45. unde amor ex hac fiendi huic debito imperatus actu charitatis divinae concipitur ex motivo

satisfaciendi iuri dei fundato in contractu amicitiæ et actualibus à diverso habitu amicitiæ, patet: quia actus imperatus habet diversum motivum ab motivo actus imperantis: imperatus enim habet pro motivo bonitatem divinam et imperans habet pro motivo honestatem satisfaciendi debito speciali, ratione periculi exempti in eo qui divinum officium recitat obligatus ex voto aliis ut satisfaciat huic debito recitando non elicitur ab virtute sed imperata à voluntate concurrentibus videlicet habitibus utriusq; virtutis.

DISPUTATIO XI.

Utrum gratia sanctificans sit realiter distincta ab habitu charitatis.

CAPUT PRIMUM.

Affirmativa sententia negativa proponitur et probatur.

466 Negativam solutis deferendum cum Scoto in 2do dist. 26. opinantes gratiam habitualem et charitatem habitum proximum theologicæ et actui realiter habitu oppositam sententiam affirmative realiter distinctas asserunt Thomas ex D. Thoma in 2da q. 110. art. 3. quem nobiscum maxime amplectuntur, authoritatem D. Thomæ tum quia dicit realiter à gratia sanctificante habitibus fidei spei nihil potest obstare ex indistinctione habitus charitatis, imo dicto huius excellentem distinctionem minus efficaciter colligit.

466 Utraq; sententia in sedi patrocinium advocat S. scripturam, Concil: et D. Augustinum: neutra tamen locum aliquem producere potest non ex aliquali congrua solutione ac proinde certa utrisq; defensoribus est neutram certitudo posse ab habitu, unde fingescit argumentum id maxime contingere Scoto le Mathieu in 2dæ tractatu disp. 2. ne peccati facerit litteris habitualis et excellentiæ et effectus quos proximus n. 374. tuetur igitur gratiam charitatem realiter habitus, etenim omisso art. cons: dicit quod opposita sententia et cons: con: de charitate tripartim aliò sensu, nec vero de charitate tripartita positiva et specificative pro habitu charitatis per se immediate volentem adamatum Deum ex formali motivo divinæ bonitatis in se.

467 Postquam hæc ad capita concedit non tamen ipsa gratia sanctificans appellari nomine charitatem negat vero hanc bonæ colligi gratiam sanctificantem ex habitum charitatis, sequitur disputatum meum sicuti in facienti cum litteris vere ipse dicat charitatem quam similiter illæ alli veniat in mentem: itaq; alio sensu gratia sanctificans potest charitas dici, quatenus videlicet est ipsa amicitia, et amicitia positivissime dicatur mutua charitas: unde merito

non est ni ex excellentia et formales effectus gratiæ sanctificantis quandoq; in eas attribuit charitati: quia fidelis et charitas hunc vitam non possunt pro amicitia dei, hoc est forma nobilissima hoc omnia, participem divinæ naturæ et. addendo per ni fallibilem connexionem gratiæ sanctificationis cum habitu charitatis et habitus cum illa potuat; isti charitati fidei attribuit longum miserabili signo gratiæ qui convenit isti gratiæ: quadam aegritudo et terræ mortales pulveres aut color pulchritudo corporis. 468

Sit igit prima Conclusio charitas sicut non specialis virtutis Theologicæ nominis quæ reliquæ virtutes infusæ est habitus realiter distinctus a gratia sanctificante. Conclusio in Lombardi dist: 27: lib: 1. cap: 3. docens iustificationem posse per virtutem gratiæ et donorum alii possent misericorditer exponit hæc dona esse ipsam et charitatem, cum eam ex hac auctoritate advertant colligant realem distinctionem habitum fidei et spei tum utriusq; inter se tum utriusq; a gratia sanctificante, consequens videtur illustrissimi Collegii scilicet realis distinctus habitus charitatis a fide et spe quod etiam a gratia sanctificante. 469

Neg. auctoritas illa Apostoli tolatio, quod si habeam omnem fidem ita quod montes transferam charitatem autem non habeam nihil sum: quam locum ad ostendum multiplicem formalitatem in dicto fidei: scilicet: istæ aliter non gloriam et augmentum earum in genere efficiendi sicut obiecta et realiter distinctæ auctoritas enim minime est hæc negatio, nec sequitur ea est fides quod ea est spes quod ea non realiter distinctæ a fide spe quod charitate dicit hoc absurdum minime mirum ex ratione, quia impossibile permanere totales habitus fidei spei, amisso habitu charitatis, sed contra: ratio videtur probet eadem esse realiter charitatem et gratiam sanctificantem, quia dicitur probat distinctione vocum assumpta a Concilio, videtur iuxta dicit protectores virtutes Theologicas gratiam sanctificantem et unam et eandem realem in homine vivo peccatum amittendi totam illam realitatem misericordiam minuit virtutes quæ tamen sibi fides et spes, talis igitur est habitus gratiam sanctificantem esse realitatem distinctam ab omnibus et singulis virtutibus Theologicis ergo colligitur ergo tria: sicut colligitur ipsam virtutes inter se realiter distinctas. 470

Nobilius aliter, ita distinguo realiter fidem quam et charitatem tenent censent advertant, quia isti habitus præstant effectus formales diversos nunquam homini ex fidelem ex sperante ex diligente miracula non minus diversi sunt effectus formales quos præstant gratia sanctificans et charitas Theologica virtutes non minus distinguuntur hæc charitas a gratia sanctificante quia a fide et spe. minus probat quia charitas Theologica virtus præstat pro effectu formali hominis ergo tertia hypothesis aliter amicam dei dei homini in se gratia amicitiæ sanctificans effectus ita effectus formalis hominis ex aliquo minus amicitia dei. aliqui habitum regni istiusmodi formales effectus minimus distinguuntur

sunt inter se quam inter se illi, quos nos hic inducimus Theologicos virtutibus ut considerandi terminos liquet.

471. Confirmat. nam charitatis et gratiæ Theologici formales effectus distant inter se minus quam formales effectus gratiæ sanctificandi et charitatis, sed charitas et gratia distinguuntur formaliter ab inuicem gratia sanctificans et charitas magis patet. nam effectus formalis charitatis est reddere hominem supernaturaliter gratantem amare deum ideo am' i. formaliter effectus gratiæ cui hoc solo discrimine gratia amor charitatis terminat ad deum, ut bonum in se, amor autem gratiæ ad deum ut bonum amantis, ac effectus formaliter gratiæ ut amicitia est obligatio ad amorem amici dei, et gratia ut filiationis est visio et dilectio beatificans, minus am' inter se distant duo gratia amandi deum diverso modo tripliciter sumpti in eadem linea potentiæ, quam potentia amandi et visio aut obligatio, quæ in hunc in eadem linea pari.

472. Probat. Nullum est fundamentum ut virtutes charitatis potius quam reliquæ virtutes infusæ identice inter se gratificant: ut reliquæ virtutes connexibiles diversarij identificantur: Ergo virtutes charitatis ni: pariter solutione obiectionum et praterea explicat nam in ordine supernaturali gratia et velut certitudinalis et data elementiva superaddita naturali elementali; cui supernaturali pari elementer ad actus eiusdem ordinis sibi proportionatos, ubi certitudo naturalis secundum se attendat nullum est fundamentum ut alterius dilectio naturaliter cum una pari naturali ita vel quis naturaliter dicta, ad potius asserenda est vel cum aliis identificata, vel dicta ab aliis, sicut aqualiter se habet ut certa ad operationes pares, et ita pari aqualiter se habent ad illam ut ad certam naturalem eam &c.

CAPUT. 2dum

Reliquæ obiectiones dissolventur.

473. Reliqua vitilicet post illam quibitam ex facem litteris cum solutione pro mi[nimis] mei 1766. et sequenti. neq; nocam difficultatem ingenit illud de aliqui exaggerant ex Ipso principio ad convincendum caput 10. ubi post enumeratas virtutes et gratiæ dator.

dr mihegen addit qd li: ei illas habeat; charitatem aut n' habuero nihil
hum, & per substantiam verbum dele negata excludit a se aplus eam
tiam sive nata in ordine hypernali ea pcise qd n' habeat charitatem; & censet ea illam entiam sive nata, aly adeo charitatem ea grata sanctificantem; deo, nec ultima ratione dechanitate aut theologica virtus, nec negandi ea, qia absoluto termo connexionis endentur connexa n' permanent, et verificat nihil ea, unde neritime dicitur deficiente deo nil eat creata, quia perditas utriusq; importat, similiter verificat iustu nil ea deficiente habitu charitatis, id q, ipsa de se iustificatus aplus affirmat quatenus ea spirituale sive grata sanctificans pter connexionem fundatam saltem in lege presenti providentia pertinet n' grat deficiente habitu charitatis. 474

Secundo praterea Mastrius dia artia. primum qd ait positu a nobis in primo dist: 29. na grata sanctificans e vita spiritualis qua deo unimur et nihilominus; sed huiusmodi vita aut unio habet perfecte per ista charitatem: & habitus charitatis vel ter e grata sanctificans. ni. probat ex Trid: sess: 6. cap: 7. dicente fidei nisi ad ea spes accedat & charitas nec unit perfecte cum deo nec corporis christi vivum membrum efficit, 2da autem ducens ut ille censet ubi ad impossibile est na qua realiter distinguuntur possunt realiter separari, saltem prius a miraculi qd grata sanctificans qua habent vate prius & distinguuntur n' possunt separari ab habitu charitatis: & n' distinguibilia realiter ni. pot. nam si separaret grata prius ni homine sine habitu charitatis, talis hoc ni ea hypothesi moriens salvaretur quia ni grata habet vitam ad gloria, et ni salvent qia sine charitate nemo salvari potest, ut liquet ex aplo nullo cit. nec nonce dicitur: si: ix de trinit: cap: 18. Docente charitatem ea qua separat inter filios regni et filios perditionis. 3tio arg. qia a simplicato qd ide realiter habitus reddat hominem dilectivum dei amore amicitia et diligibilem a deo amore simili aly adeo qui simul cum habitus theologica virtus et grata sanctificans: sed nulla ratio potest assignari cur deus non valeat habitum defacto & Confirmat: na habitus charitatis etiam solus, sufficiens est ad tollenda peccata sine grata dicta hoc probat: 475

Deo ad primum dist: ni. per solam charitatem id est per sola habitum charitatis infusum, nec: per solam charitatem id est per

actum charitas perfecta sive amoris dei super oia ꝓdit ultimum habes vita spiritualis per talem actum, in genere ultima dispositionis con: habes per illum in genere forma vivificantis autem vivificantis ne: mi: hic tenuis charitas usurpas valde aggrede da aquivocatione occasionē errandi arripiunt Gaiani aut sentential aliudentes diversis locis d: Angelini, ut fusè commonstrat P: Rinalda Tome 3. disp: 22 mi ꝓsenti usurpas tripliciter: primo pro ipsa amicitia sive formā reddente amicum ut videmus ne: 2 Reg. usurpas 2do pro habitu, 3tio pro actu charitas infusa. ad arguente qui contendit n'dari gratiā sanctificantem voluerit de ham a'charitate, post usurpari p charitate vel pro ipso habitu vel pro actu, si pro actu, ne: s: platonici dixe: septi: actū charitas est gratiā iustificantem sive formā vivificantem et consequimur talem ea' ultimā dispositionē cui ex lege generis providentia alligata est forma sanctificans. etiam charitas usurpetur pro habitu, negamus tamen ꝓ per solū habitū charitas habeatur perfectē vita spiritualis aut unicē illa ga e gratia sanctificans. illud ꝓ adducitur ex Trid: ob officia obscientiā quia n' solam charitatem superadditā fidei cumulū debet ad eam spem.

476 Replicas praterea breviter cur habitus charitas infusus aliunde hyponatur denominabus cū gratiā sanctificante n' sit ab anima per se ipsā formaliter vita spiritualis autem perfecta sanctificans, nō desumitur ex ipsa ꝓdicabile huius habitus qua sola relucet in hoc concretu: infusa et habitualis virtus amandi deū super oia ut bonū in se donū significabit hinc minus animam reddit per se ipsū formaliter habentem hanc vitalem istam supernaturalem sive supernaturaliter bonam vitam determinate linea: d ꝓ similiter praestant in ista linea fides et spes infusa quin ꝓlerica sint per se formaliter vita spiritualis aut perfecta animā sanctificans, deinde bona significabit ipsā terminis ab per se formaliter compossibile cū peccato grauī, vivē actuali sive habituali n' minus quā fides et spes, s: nisi ꝓ decus lege praesentis providentia alligatus habitui charitas gratiā sanctificanti illā consequenter facit ni compossibile cū peccato ignaleros in ꝓxima peccati homine priuat

charitate cū grā, sicut privare eum iustitia poāt fide et spe. patet
prædicta compatibilitas primo quia poāt proximum amandi ēdem
penitentiam cū odio, 2do, quia peccator habet proximū poā ad actū
contritionis perfectæ et amoris dei super oīa qd amicū hanc qdā
mitionem tacta tacto non addit ex hoc conceptu incompossibile
cū peccato ut patet ni habitibus supernaturalibus fidei et spei. 3tio.
quia habitus acquisitus ad amorem naturalem intrinsecus ad et
nil dominus compatibilis cū offensa gravi licet pendeat ipso volun
tatem ni clinet, ad amorem, quā ni clinatō ni præstat habi
tus charitatis infusus sed tale poāt amandi deum. 477

Ad 2dū Scotus. ponitur n: 454. ratio: inseparabilitas eius
malitia n'est ex hoc capite identitas ejusdē non complicat unio a
qualiter identificata cū extremis distis, alq, dicet inseparabilis
malitia ut dictum. quia eius omissa malitia regarda, dicitq, qdlm:
et concedi iuxta præmissa quodlibet legis negata de pā absoluta et
accidū additā connexionē. ad 3tiū argm. nec regula Scoti
ānie 69. ad confirm. dicti auctoris de tollendo per se forte peccata nu:
do tollendo effective subditi efficiendo actum qui ē ultimus dispo
situs ad actū remissionis peccati cum efficiendo actū qui titulo for
mali sanctificans ne: anle cū conveniat.

DISPUTATIO 12ma
de actu divinæ charitatis in ordine ad iustificationem
CAPUT PRIMUM.
Tribus assertionibus exponitur universa sententia nostra 478

Ad iustificandum adulti hoc est hominis habentis perfec
tum usum concurrere dicuntur varii actus et intellectus
et voluntatis supponimus ex tri: sess: 6. cap: 6. videlicet actum
fidei timoris, spei, odii peccati, amoris dei et hunc amo
rem posse esse perfectum dilectionem dei super omnia
et dubium, dubium hīc triplex de eodē actu quæstiones tres celebres
apud theologos excitavit prima est, an actus divinæ charitatis qua
tenus dispositio ad iustificationē et infusionē habitus charitatis pro
cedat effective ab eodē habitu, 2da, an infallibilis connexio cū
gratia sanctificante et iustificatione quia inest actui divinæ

charitis perfecto sib ee naá ni i politus ex gratuita miserico
dia, stia, an peccto actui ñnib vit formaliter sanctifi cativa ra
tione cuius ipse sib gratia sanctifficare pie dicat: non per
compendiū triplicis assertionē mentē non exponimus.

479 Sit prima assertio actus charitis, qui tñm disponibis pe
cedit iustificaoēm non procedit effective ab habitu charitis
conclusionē cū scoto tenent sebastia alij plurimi contra
thomistas et paucos alios, quorum rationes tñ non ees sunt efficaces
ut fuste ex pendit patet ripalda dsp: i 24. de orte supernali:
nos aliter hanc conclaoē posuimus in tract: de habitibus dis.
n: i 85. et n: i 86. plurimus argto ad hominē, nam adversarij cū
eisdē repugnare multa prioritē in eodē genere: alij multa
prioritas, quia miser cedit miser actū dispone eidem ad habitū et ha
bitū producente ipsū actum est in eodē genere: & implicat. mi sfa
ram ante receptionē habitus præcedit actus ut informans pōt
et informando illam disponere: rursus ante receptionē ac
tus præcedit habitus similiter informare potam: ad ppos
cedit ut informans præcedit ee partis sui vel in genere
causæ realis, et actus habitū et habitus ad actū præcedit ee par
te partis vel in genere causæ realis: est igitur multa prioritas
in eodē genere. ma: constat, quia actus præcedit ut informans ea
dispositio pōt, sib hac ām rōne duplicatē asseritur formalissime
actus ut informans potam realem: rursus in thomistarū sententia
habitus supernalis præcedit actum ut elevans intrinsece pōt natū
raliter ab sola virtute intrinseca: in hac ām rōne duplicatione
asseritur formalissime habitus ut informans pōt naturaliter.

480 Probat aliter. actus charitis in priori ad habitū nihil
igitur ut naturaliter existens ad in priori ad habitū intelligitur
ut producibilis præscindendo ab habitu & intelligitur naturaliter
existens præscindendo ab habitu & de facto non producibilis
ab habitu charitis actus ut disponens ad habitum patet hac con
sequentia quia talem de facto vel exclusa ordine absolute pōt
non concedi actus effectus sufficienter existentis nō pendenter ab
ipso, prima consequentia liquet ex premissis, quia in priori ad habi
tū actus intelligitur ut disponens intrinsece potam et ut re
ceptus naturaliter: in hac ām rōne duplicatione formalissime in

ridendis creatia realer actus, et actus realer existens, mi-phus non
migrari ad habitū habitus n' intelligitur ut existens, pīdē neq;
intelligitur ut previa dispositio ad ēe ipsius neq; ut causa eius, sed quate
nus non intelligitur habitus ut existens, non intelligit ut potens
actum, d vero formaliter ut actū charitas intelligi ut potes
tia prescindendo ab habitu Sel. 481

Probat 3tio possumus concludere, nam communiter adver
tatur supernaale gnā sanctificantis et habitualis infusum ordi
nē mediante, cū gloriōne ad ordinē naālem animæ naālis et
potentiam distant ab ipsa, alīs non esset ultima dispositio ad in
fusionē animæ et voluntatis dicta aliquis actus amoris,
procedens effective ab ipsa voluntate quia cū anima infundi
tur corpori, cui é ultima dispositio ad infusionē gnāe et habitus
charitas amor aliquis procedens effective ab eodē habitu, mi-patet
consequentia tenor neg, em sine ritu ē philosophi excipiens qui dicit
corpus ad infusi infusionē aāe aut aām ad infusionē sive emana
tionē voluntatis ait ā se dictē disponi per quendā amorē producti
ā voluntate infundenda, neg, doctrina hæc apud censores theolo
gos audiretur impune. 482

Dices anquod negat nrā conclusio de potentia ordinatā potest
admitti de absoluta gnā, Deo imo. ab adver: admitti n' potest ulli
quet. anglo potito n. 739. Deo 2do, facta nrā gratia non repugnare
quod actus charitatis meritalis disponens per modū impetrationis
aut imperfecti meriti de congruo ad justificationē et infusionē habitus
charitatis procedat efficienter ab eodē habitu dumodo aliquis habitus
n' ēe causa talis actus, sed eundē actum potest sufficienter produci ab om
nipotentia supernaali applicata, aut etiam ab alia principio supernaali et
tendente extrinsece et elevante voluntatem. Dgd ex disputatis n. 35.
et 4. n. 50. sufficientem gratiam habet nec novam desiderat. 483

Sit secunda assertio actus divinæ charitatis perfecte meritorii
dem infallibiliter connexio cū gnā justificante, n' tñ ex vi nrā rei, sed
ex gratuita dei misericordia, prima hujus conclusionis pars aperti
va connexionis infallibilis dilectionis dei superaturalis sive actus per
fecti charitatis divinæ cum gnā justificante et remissione peccati mor
talis præhabiti, suppono hic ex dictis in locis de gratia n. 533.
ubi sacræ eam tellent docet sæpe promittit dilectionem se suos dile

dilectores et remittenda peccata diligentibus suum, est iuxta tam infallibilis praedicta connexio quia infallibilis est promissio et verbo dei: sicut haec Card. de Lugo disp: 1. de poenit: sect: 8.

484 Secunda pars probat. primo negative, quia nullum aliud urget ad condonandum actui divinae charitati perfecto hanc infallibilem connexionem ex naa sua cum gna iustificante ut nos videmus, ergo positive nam homini diligenti deum ex toto corde et efficiente actum contritionis perfectae promissi ni fuerit illexit iustificatio hominis misericordia. et ne non est benignitas divina actus: alicui extremo connexo infallibiliter ex naa rei cum aliquo termino non debito habitui hominis connexus hominis misericordia et benignitas divina actus sed hominis gratiae iustificantis habitum, ut liquet ni anima ex hypothesi unionem gratiae: actui divinae charitatis perfecto iustificato non debito hominis extremo connexo infallibiliter ex naa rei cui ista iustificata, sed hominis actus pure misericordiae et benignitatis divinae. Ps. pluribus probatur missis caelab exilla Joel 2 caps. 2. et 13. scindite corda et vestra et convertimini ad dominum deum vestrum, quia benignus et misericors est, patiens et multae misericordiae et praestabilis super malitiam. et ut clarius exprimat noviter misericordia condonantis adhuc sine debita quae sit si conversa est ignoscat deus. auctor miser alios Petrus Augustinus in gal: 1 44. dicit verba misericors et miserator deus. Deus nequit conversioni ulli divinae promissioni attributa ad conversio homini deus non adest, deus nequit convertimini ista non delectationem promittit, sed dilectionis sua deum creaturae non ergo exercit.

485 Ratio cur non dei misericordia sit redamare amantem et hujus omnia, illum, et inimicitia in amicitiam occipere multiplex non potest, primo nam licet amor indebitus potuerit cum eo redamationis nihil amor debitus, ut solutio debiti ni potuerit a creditore solutione, amor aliqui amor dei super ona delecta creata deo ob lib. minuendo ergo nihil non potuerit cum eo redamationis, et nullo minus habet ex naa sua infallibilem connexionem cum redamatione iustificante. amor enim indebitus non potuerit ex naa sua redamationem amicitia neg. enim sine absurdo dici potuit omnia amanti heroi ex naa sua ad recipiendum amatorem heroum ad participare honores et reliqua gratia vera amicitia. atqui redamatio divina de qua loquimur quaerit ad

amicitiam, & illam non poterat ex natura sua amor creaturæ erga
Deum, nisi dum per infallibilem connexionem. 3tio. offensus quando dat
ametoffensum dum condigne non offert satisfactionem per tolli amorem
nec habet aliqd dare cui debeat ex naã rei remissio offensæ. Quando mi-
nus habet aliqd dari cui debeat ex naã rei ndum deg̃rã amicitiæ quam
de facto est remissio offensæ Dei nã. ante potest gra offensæ remissio dari
sibi condigne satisfactioni, unde ñ recepta satisfactione dr̃, potest ille
salubiter offensi mi delicta. ante gratia potest gra ndum deg̃rã amicitiæ
dicit mihi conceptus plus longe quam de remissio offensæ, unde qui ndum
satisfactione æqualis creditor non inimes, non eo ipso creditor amicus
sibi soluto debito creditor ñ debitor, sed non creditor creditor condonat
sui, ita ut pro solutione reputet ac si tibi rependere aliqd teneat.

Sit Tertia assertio. multo minus mihi gradicho actus vir formalis sa- 486
lubritatis ratione actus ipse sit gra̅ sanctificans gñe dicta, dico gñe dicta
quia certum est actum charitatis divinæ ex gra̅ aut gratuitum donum dei
liquet ex n: 138. neq; solum ex gra̅ hic actus, sed ex deum aliqua, nã sanctificat
quia: ñ licet per se soller habentem se recte ñ peccabiliter tamen de se ñ sua gñe
sine vero actus divinæ charitatis ñ creditã gra̅ sanctificans gñe dicta aut saltem
talis qualis ñ licet descripta n: 374. ut prasens conclusio asserit, sed neisse
creditã sora sanctificans 2dm quid et in aliqa determinata specie sanctificandi
operandi conveniens vel commensurata cæteris gñibus ñ gratiæ. de actu fidei
Joan: cap: 3. Qui credit habet hanc speciem sanctificandi se et cap: 5.
ait, de actu fidei, qui credit quomodo Jesus est alter ex deo natus ad. 1 de
Angel: serm: 16. de verbis Apli: dicendum. si fidem habemus ipsius aliqua
inglia habemus: non dixit solum ad aliqd, sicut ergo actus fidei Dei ejus non
per se soller aliqd sanctificandi obiectum, similiter actus speciei charitatis
sicut in maximis diversimode fundatum in infallibili connexione cum gra̅
sanctificante quam habet cum actus dilectionis dei ejus cum ñ habet
cum actus fidei et ejus.

Ita explicata assertio patet. nam longe maior perfectio est identitas 487
cum perfectione quia sola connexio ex naã rei, sed actus charitatis divinæ
ñ est tantus splendor ut ipsi mihi cum nexio ex naã rei cum perfectione qua
est gra̅ sanctificans. Ergo multo minus mihi esse actui identitas cum tali spe-
ciem, nec actus posse sibi gra̅ sanctificans gñe dicta, nam patet ex n: 487.
confirmatur et explicat mi gñe ternis. si cum actus divinæ charitatis esset per se
formaliter gra̅ sanctificans ipse dicta, est soller cui ita bene effectum
quod ñ ne ejus exponendus. sed non est Ergo mi. patet. quia cum formali

non promittit hgm nova misericordia effectus suos: sicut effectus primarios et mortales abstrahit cã prout excludente mi bello applo, reduplicando super utranq, sic ãm est secundarios deletur cã ficte nãt, alij iustificãt amicitia adoptio &. promittit adhuc divina charitas hgm nova misericordia Deus non potest indueliore, neq, cum fine absurdo dicens se actu misericordia vel benignitatis, sed ex hypothesi sanctus calorem nihil omnino calefacibili excitat calefactio, aubes hypothesi intellectionis nihil intellectio dicit nihil esse.

488 Confirmat itenum et explicat. actus divinus charitas neq, ad genericam neq, secundã specificam neq, secundã utranq, sortis suam habitus per se sortitur hominis eliciendi la sortes effectus gratiã sanctificandi. Ergo talis actus non est gratia sanctificans prout dicta. antecedens. nam huiusmodi habitus generica est amor, amor amicitiæ hominis eliciendis habitus quidem denominatus amandi, sic ãm eo ipso habitus denominatus amici, multo minus habitus denominatus hæredis aut filij adoptivi ut per se videtur credens mi amore humano, sunt enim sortes specifica aut differentiales predicti actus ut relati ad actum divinum ex supernaturale. ista ãm sortes pura specialis non habitus effectus istius sortis, eidem tota repugnat mi religiosi actus hoc logicando arbitrato, qui à nomine dicti sortiendi gratia sanctificans prædicta. tum item utraq, simul sortes non valet, ut actus eliciti resultans habitual per se sortes hominis eliciendi denominati, amici, hæredis et filij adoptivi dei aliter amor hominis ad hominem similiter compositus sortibus habent in hac linea similem vim denominativam, et quotiescũq, amor vel ipsa lædi inimicitia, acquirens ei denominatione amandi, sicut amici, hæredis et filij adoptivi illius.

489 Ad dictos Collegas respondendum esse primitus quod latissime defendit Marsus disp: 12. sect: 4 et alij docentes actum divinæ charitatis ex formam iustificantem, non solum de possibili ad actu de facto, ex quo inde omnibus est impræsenti providentia suas formas iustificantes, quod per manentes alium transeuntem. quin imo contendunt aliqui hanc suam mi gratiæ et misericordiam sententiam P. Vasquez de curate in ab aliis eiusdem mi lucem patrocinio de historia nil quod ita Ripalda tamen disp: 99. de ente supernaturali sect: 9. P. Vasquez. 1da 2dæ disp: 103. n: uel: falsi actus divinæ charitatis ex quocunq modo formam sanctificantem, nihil sanctificante de facto, quia ex parte cãs efficientis præsupponit gratiam permanentem sanctificantem. alij subscribunt eidem sententiæ, Hidiertos nacos. nominis dicti Dens: Pet: 6. cap: 6. inter diversas propositiones regulariter generaliter inducta sententia divinam enumerat dilectionum non determinate per se ad actu reg impressa,

ac proinde dilectionem abstrahentem de utrag et conveniendum utriq; deberi esse dispositionem ad formam sanctificantem dispositio am ni e forma ad quā disponit.

Contra dicitur authores inconvenienter negare actui perfecto divinā charitatis 4go
tatis actualitatem sanctificantis formae quā de possibili concedunt. primo enim implicat inferri ad formā cum sufficienti dispositione applicare ad subiectum aptum non denominet actualiter, sed eam actualitas denominatur est collectio priū exhibitae, et collectio fine re chymerica dari n' potest, implicat ergo perfectus actus divinae charitatis si per se est forma sanctificans non habeat actualitatem sanctificantis formā, quin de facto agitur sufficienter homini ejus ad effectus finales sanctitatis. 2do, posito gd actus perfecta charitatis divinae sit per se forma sanctificans et actualiter sanctificet, non obstat gd ex parte eius sufficienter se, presupponat gratiā permanentem sanctificantem, neq; obstat gd dicte actus charitatis sit dispositio ad formā permanenter sanctificantem, et stat actus est forma per se sanctificans sanctificat actualiter nulla prius. ante patet. nam cognitio actus vivificat actualiter tunc enim et e actualiter vita hominis cognoscitur, quamvis ex parte sua eā presupponat actum permanenter vivificantem, et quamvis ipsa cognitio sit dispositio ad aliam vitam actualem consequentem ut amore vel odio odii cognitionis, nulla hujusmodi actus hic intervenit, sed diversa in genere, et actum diversum in genere finale in effectum cognitus. presupponit, et diversum ponit, et ad diversum disponit. Ergo similiter actus divinae charitatis per se est forma sanctificans, sanctificabit tunc eum quamvis presupponat gratiā permanenter sanctificantem, et quamvis disponat ad formā aliā permanenter sanctificantem, ad evitandam. 1am hanc falsitatem tum in consequentiam doctrina, tenenda est sententia nra, quā plures tenent communiter Theologi inter quos pro reliquis vide Suar: l:2. de gratā c:13.

CAPVT. 2dum

Dissolvuntur argta opposita premissis assertionibus.

Contra primum positionem: 439. obicit. actus charitatis perfecta divina 4gi
quae est ultima dispositio ad sanctificationem peccatoris, procedit a gratia sanctificante, ergo habitus charitatis. patet cons: nam actus qui procedit ab ea procedit a pōte ad, sibi correspondente gratiam sanctificantem est velut anima modificans supernaturali et habitus charitatis est potentia correspondens tali actui. ante praecedens patet. nam ille actus est de condigno meritorius gratiae divinae, sed requirit esse de condigno meritorius gratiae divinae, nisi procedat

ad gnā sanctificandē: sicsem illa necessaria est ad dandam dignitatem
vel finē eorum dicuntur negari nō potest, S. mas: tradit ā d: Thom, in 2dm g: 112.
ar 2. ad 1um: et probatur plas: mt. si ille actus nō est de condigno merito
vitæ gnā divinā, fieret ut moriens in dño mō mistanti subsequente mō di-
cte subsequentē iustificatō conferret ipsi gloria ut quia hæreditarie ut
ut merces, ut de morientes nō gnā finē meritis, alij autem conferent gloria
ut hæreditas et ut merces, ad liquet ex trid: sess: 6. cap: 16. et can: 32.

492. In hac assertō, invenitur illa celebris Theologorū difficultas, ad cui merito
huius condignā primæ gloriæ, an videlicet contritio perfecta aut dilectio dei super
omnia, cui tanquā ultimæ dispositiōni connectatur gnā sanctificans, sit mō primo
instanti exercita sua meritum condignum gloriæ ita ut homini defuncto mori-
tissime nullo merito alio supernaturali gloria nō soluta ut hæreditas filio debeatur
per gnam ad eam tanquā merces aut gratia mere gratuita actus; dividunt authores
in affirmaliā et negaliam sententiam quos refert Rejalba disp. 29. de ente
super: pol: 1. ubi nihi placuit videri, adeoq; sine præiudicio alterius sententia-

493 Deo. pro sententia negativa, nec enim ad placitū necessa: de illo actu
mō primo instanti existente, ad placitū quod ad meritum, dicitur, Deo. asser-
sufficienter explicari de illo actu non posse ut existente mō primo instanti
iustificatōis ad de illo posse libere conferatur mō sequente instanti: sicq;
illa actus mō primo instanti præparat ad gnā iustificantē et cū illa connexa
gitur nihil merens de condigno; mō 2do instanti meretur de condigno
non gnā præcedentem ad illius augmentum et simul primā ad gloriam, ubi
significatur hæc d: Thom verba, aliter quidem meritum ad non
gnā quam iam habet, sed gloria quam nondū habetur. ad eiusdem
mō ordinē ad placitum placitū quantū ad meritum Trident: Deo conferas
stolam. adultis operantibus actus salutares possunt primā iustificatō
nem: nō operantibus nec: ms. et conc: concilium non definit gloriam confer
ri utrisq; titulo adultis, siquidem solo titulo hæreditis conferatur ei qui
post adeptū usum rationis mercē cum sola gnā baptismi, sed solū adul
tis operantibus post iustificatōē habitam, et post primā instans iustifi
cationis, ubi valet ordinatio inviolata capitis ordinari, hæc igitur nōe iu-
stificatis hominibus ab. plas: prudentia ex canone. ubi eisdem operibus
iustificatis attribuit merces augmē gnā, quibus attribuit mercē
vitam æternā alia augmē gnā mercēs soli actus consequentes iustificatā
non præparantes ad illam ut inducas l de his soli actibus consequentibus

iustificacoem dicendū meritū istius alterius.

Deo. 2do probatū assumpto, dicit. aut: actus perfecte charitatis 494
procedit effective à gratia sanctificante, nec procedit dignificative con: ad
adeptā con: nec dictū mi: nisi procedat effective ne: nisi procedat digni
ficative con: mi: et cons: secundū eosdem terminos. actus pnitentie peccato
rum ad gratiam iustificantem non procedit effective ab eadē gratia, alio
quin frustra supponeret existere gratia sanctificans m' peccatū: antqm
intenderetur, id patet contra dictū Thome. q: 24. de verit: art: 8. ubi Deo pro
bat gratiā sanctificantem n' posse deleri per contritionē effectū peccati
quia ante talem effectum deberet presupponi existere gratia, alioquin
enim gratia n' anime ante expulsionē peccati. igitur ille actus gratie
procedit effective à gratia auxiliante non à sanctificante, quod est
contra dictū Thome, in 2do q: 112. art: 2. corp: circa fin: art: 6. corp:
versus à medio Thomas cum magno Albert. dict: 86. de auxilio
conclu: 2. procedit ans: idem actus dignificative à gratia sanctificante
quatenus elicitur à subto habente dignitatem gratie, et sic ipsius actus
dignitas constituit, tam ex ipso actu quā à gratia sanctificante
subto. quod ans: predictus actus procedat dignificative à gratia n' patet
pariter proceder ab habitu charitatis, scilicet talis habitus n' gratia
sanctificans prout dicto, ut ordinat: dict: precedit.

Obiicit 2do de motu actus vitalis utrum procedat à puncto vitalis 495
lineae, vel actus charitatis et vitalis hypostatice et puncto vitalis eiusdem
lineae et habitus charitatis. Deo. transeat: ma: quod non admittit
nec mi: quoad 2dam partem, habitus enim hypostatice elevans punctum vitalē
n' debet esse formaliter vitalis sed puncta formalia vitalis hypostatice constituit
ex puncto naturali et puncto elevante, puncta videlicet naturali aspectu vitali
ter et puncto elevante superadditis hypostatice, sive puncta sint habitus
sive non habitus, sunt enim existentia accidentaliter ut tenet dict: mi: Scotus
de beat:

Obiicit 3tio si actus charitatis dispositus ad gratiam non procedit effecti 496
ve à gratia sanctificante ergo actus ab habitu charitatis et effectus perfectior gratia
adequata, sed hoc implicat contra: si actus charitatis ex nudo non procedit, ipsius
caritatis adequata erit voluntas cum gratia auxiliante vel alio pacto simili existente
cum elevante, sed collectione voluntatis et huiusmodi pacti elevantis est perfectior ac
tus amoris dei super omnia Deo. contra: nam perfectius est meritorium ex pacto
celo quam completibile cum peccato mortali, sed illa collectio est completibilis

cum peccato mortali, dadus amorem dei per quod efficaciter conciliabitur cum eodem &
confirmat. nam creatura unienda perfecte effective animae cum deo perfectior ni
ficunienda, sed gratia collectio non fuit, unibam adhuc amorem dei per quod &.

497 Deo. re: ma: ad prob. con: ma: re: mi: cui placet, re: ma: quia evidenter oppositus falsa in carentia peccati; pura in carentia peccati cum illo
non potest incompossibiliter, an plena & perfectior collectione misericordie et iusti
tiae ad quam auxiliante. & nego 2 prioris est. quia nisi cum gratia habituali cum peccato
non est ex deo concursus perfectus pura actus simpliciter simplex, sed solum pro
hinderis & perfectione pura et pura, ubi ee & contradictorie ad simpliciter
negativum vel minus perfectum. addo ad amorem dei per quod non efficaciter cum
peccato mortali ut non diximus, ad Confir: dist ma: non unienda neg actualiter
neg virtualiter omnibus: unienda actualiter vel actualiter nego: mi: dist:
con: mi primo sensu distinctionis, nego mi 2do cum consequentia.

498 Cubitus qdo habitus excitatus in potentia concurrit effective cum illa ad actus
humanos quodcumque potentia talem actum producit, sed mi primo mihi datum
fuisse gratiam et habitum habitus charitatis excitati in quo edificatus fuit illa
concurrit effective ad actum divinae charitatis, quem potentia produxit mi eodem
mihi tempore dispositive ad iustificandum. Confir: nam idem actus disponens ad
primum iustificationem habitus charitatis alterius habitus charitatis conservat effective
mi 2do mihi, sed mi 2do mihi aliquo modo dispositio ad conservationem
illi habitus, similiter mi primo mihi effective produxit ad habitum, quia
disponat ad illum, mo: bo: quia ille actus mi 2do mihi meruit de condigno
augmentum gratiae sanctificantis, ubi actus et conservatio gratiae et habitus, Confir
mat. 2do. nam actus divinae charitatis procedit efficienter ab habitu mi cui
mihi, nisi quod hoc fuisset obligatus ipso diligendi deum elicere talem actum, sed mi eodem mihi actus elicitus est dispositio ad habitus conser
vandum. si mi eodem mihi nisi actus est dispositio ad habitum, procedit
effective ab eodem habitu. patet. mi: quia si non elicerent actus gratiae peccati
us carentiam excludentes gratiam sanctificantem cum illa habitus
charitatis, ubi adhuc esset talis actus sub & mihi dispositus ad conservandum habi
tum.

499 Deo dist ma: quodcumque gratiam talem actum produxit non addita
sufficienter ab alia ad dicta ab habitu, con: addita sufficienter ab alia ad
dicta ab habitu re: ma: cui conceditur nego: 2 pta. ad primum con
firm: omissa ma: quam negare debent quicumque vitalem identificatam essentiae
cuiuscumque actionis productivae: ob con: ma: re: cons: disparitas & quia
mi primo mihi habitus supponendo actus producto mi priori ante &
ab mi 2do mihi, non supponendo conservatum mi priori ante re. ad 2dam
Confir: Deo nascitur valde fidelium et & plurimis negatam validibi

ex perdemus, minorem probemus esse obnoxiam questioni de voce: ammo
ad hypothesi actus primi sit disparibilis an conditio: utrum quilibet ex
nemus omissis: mai. ad mi. dist. cons: si sit prima mihi datus scilicet actus
ne: si sit mihi datus post primum cons: cons: disparibus dat mihi se magis
mi ad primum esse libenter habilius non intelligitur esse, alias adeo
non intelligitur producens actum disponentem ad se, ab mi priori
ad eam esse diam sive ad conservationem suam intelligis habilius esse
tens, sequitur esse libenter precedens prerequisitum ad conservationem
rei, alias adeo mi illo priori intelligi ibus habilius cum sufficientia esse
tentia ad producendum actum disponentem ad se. hoc nam mihi
libus v.g. prima ignis conservat calorem quo posito, et conser
valur et quem mi primo mihi dari producam a sua ipsius causa se
quens.

Contra 2dam et 3iam consis: a n: 485 sero communia sunt ar
gumenta: illud imprimis mihi placet quod aliqui mihi videant scripsisse
esse de possibilibus sit actus divina charitas esse libenter connexus cum
actu fidei supernaturis dicatur, deus recipiens mi amicitiam dilige
bile adoptare mi filios, iustificare eos: aliqui videantur charitas habet
esse naturam sua infallibilem connexionem cum gratia sanctificante: illa
connexionem habet esse naturam sua amor dei super omnia mi. potest. nam
prudentes actus ex natura sua connexitur cum actu fidei esse libenter con
nexo cum promissione dei conditionata: et saltem mediate connexitur
ex natura sua cum tali promissione dei conditionata alias ipse est
puerilis conditionis hoc conditio puerilis, ipse ex natura sua
connexitur cum conditionato his, si cum amicitia dei, prohibeatur &.

Ad 1um nigeam mihi esse de singulari universale et ex 501
cnaa non sequitur ea de esse libenter colligi. neutram illam valet
libet ibus, qui mihi est connexum de amore dei pure iusto et 2um negato hypothetico
connexui communi amoris dei super omnia: ne: verso de amore dei pure omnia iusti
esse libenter dato priori negetur connexum. si possibiles amor ex natura sua
connexus cum amicitia dei, possibiles ibidem est alius non connexus, alias
adeo possibilem connexionem non habet ex communi negatu sua: amor dei super
omnia, et stat mihi talis assertio non, nego, deficit ex dei amor super omnia
connexitur cum actu fidei divina aut cum divina revelatione, nego, talem re
velationem ratione sui praesupponibilem, licet revelari adipisci praesupponi

nrā divina providentia. patet quia dmr Deus cum revelatione sic facta
dūmodo placuerit voluntati concurrit cognitione ipsorum tanta bonitas divina
pel adeptū hūmodi cum rectitudine amoris, amare deū, potest ea voluntas
eliciendo ipsum actū divinae charitatis; quia dm Ysaiae 9 nihil magis mi-
nimeus revelationis facta de amicitia et redamatione divina, quae
dicit deū ut hystoria' bona et amabilem consideranda, ipsa hystoria diligimus.

502. Oppicit 2do. patet testimonia aliqua S. Petrus quae p. Magr. exp.
deligit et Richard. do cmle hy. dnā. gg. sect. 6. m. ijem adeo exaggeratur
ut dilectionis dei, ut nisi ille sit forma sanctificans, aliter talem exnā
sua connexa cum sanctificante eliciente ea, non videatur ee. Deo
vers. cum sufficienter versa SS. si intelligat de grā sanctificante in
propria dicta mala notare patet n. 86. Dicitur 2. Augustinus charitas in
omnibus dictis remissionem plenissimam peccatorum, justificare, non
ideo sequitur ipsa actus justificant ex formā sanctificante gratiae Dictus Augst
ā n. 48. sufficienter itaq; explicat Magr. de dilectione dei sumpta non
constitutive, sed pure connexive actus imperativi civilitas, liberi dilec-
tio dei super ora pertinentes non constituant effectus tales grā
sanctificantis illos tribuit connexive, quia illos tibi annexit Deus
ex misericordia revelata in sacris libris, et quia imperativa misit
observantiae civ plond.

503. Dicitur 3tio. justificatio promissionis conditionalis infallibilis
connectit ex nā sua cum promisso. sed perfectus actus charitatis divinae est
justificans conditionis promissionis conditionalis infallibiliter ā grā iustificante. e
talis actus ex nā sua connectit grā iustificante promissa ma patet. quia
deus promisit diligere si diligat. Deo mr ex veram si justificans conditionis
connectit ex nā sua ea promissione prædicta conditionali pat lignet ex n. 500.
Falsum vero si justificans conditionis non connectit ex nā sua ea promis
sione, tunc ejn connectio ea promisso nihilat in ipsa conditione justi-
cata, sed m collectione repugnante ea promissione conditionali infallibili ob ju
stificans conditionis. mi. dm similiter dist. cons. actus illos ea justificantem
conditionis nā sua ea connexa ea promissione, ne vero ea justificante ea
dictionis nā sua connexa ea tali promissione.

504. Dicitur 4to. qui perfecte actu charitatis deū diligit, deū diligit ut
amicum, aliqui non diligit deū ut amicum praesupposito sed amicus faciem per
ipsum actum amoris. mā. plas. qui diligit deū ut se mihi bonum et quia ipsum
huiusdi am dilectio est pria amicitia S. Confirmat. dilectio charitatis

perfecta qua deus diligitur est forma constituens non diligibiles a deo ingn
amicos, sed haec forma est amicitia, Cel. ma: patet: quia ille actus est for
ma constituens non dilectores dei ipsum, sed ea ipso constituit non dilec
tores dei ingni amicos L. confirat. 2do. nam odium dei constituit ut forma in
imicia dei: Sed amor opposites constituit ut forma amicia dei: 506

Deo. dist: ma: diligit deum ut amicia reduplicando sua amici sup na
tam dilectivè ingni sua: ne: reduplicando sua amici supra dilectionem
ingni conditionem connexam cu amicitia dei subdit: connexa ex una ra
tio: connexa ex gratuita dei misericordia con: ma: et mi. ne: cons: sub
dilectionem ut 2da conclusio posita n: 483. distinctio pars prior liquet
ex ne 432. ubi vidimus dilectionem ipsam n'ee amicitiam sed actum
amicitia, ely actus ee forma qua ves redit amans non amicus ipse am
icus talem dilectionem ee ipsa amicitia vel amicitiam distinximus a
gnitorem terme et cons: ee ipsa quidem, ipsum dicit ipse convenit omni
ne: vero ee ipsa, quidem, ipsum dicit ipse convenit omni et soli: licet con
iuncta dilectio sibi actus conveniens omni amico et amicitia, n'e ita con
veniens soli amico et amicitia, sicut amicitiam et ei inimicitia
habere potest, ut mox dicemus. non ergo illa dilectio magis misert amicitia
cuius amicus quam hijus misert ee logicum. 506

Ad primum Contra: dist: ma: est forma constituens non diligibiles a
deo dando per se ipsam formaliter ut diligamus a deo, ne: dando per se
ipsam talem aptitudinem primo et alijs modo provocare dei actus dili
gendi amore amicabili, cons: tota forma constitutiva ruius ad amorem amica
bilem est amicitia ut dictum est n: 433. et ipsi. Ruius dum ius constituit ni
hilor per se ipsa formaliter, nec, inquit est ratio rei dilectae charitate ipsius ut
offendi: ut n: 484: ad 2dum. Contra. omnis actus ne: cons: diametraliter ut di
versa ni inimicitia: et amicitia certa, inimicitia contrahit ipsum
esse ad offendi gravem, amicitia non includit ipsum esse ad
ligno grani: etenim amicitia est mutua obligatio ut ne 433. mu
tua am: obligatio n'constituit ni actione ut obsequiorum ut liquet: ini
micitia vero ex parte positiva exclusio huius mutua obligationis, qui
libet non excludit huius mutua obligatio salva ipsius esse ad actione
unius partis graviter offensiva alterius: ipse offendendo graviter exclu
dit mutua utrius conspirationem ad familiaritatem et benevolen
tiam. S.

507 Dicit 2do. peccatum actus charitatis diuine ē gle fratres mō gonilli
ter cū graui offensa dei; sē pter gle fratres mō generalitatem cū inimicitia
dei. Sed amicitia alq; actus grāt̄ habitū caritatis pro dicto: antiphona
illa actus ē pter gle fratres amantes conuersus ad deū ex toto corde et
qui conversio amantis ad deum ex toto corde ē pter gle fratres mō con
gonsiliter cum aversione cordis a deo, quale gle fratres ē grauis offensa
Sed. probat. 2do. nam dilectio dei super oīa sive ex toto corde ē talis
unio amantis ad amatū per quā vterq; redditur unus spiritus, ex primo
corinth: 6. capi: et aman mi charitate mi deo manes et deus mi ex
primo ioan: capi: 4 — probat. 3tio. nō amans ex toto corde deum
per ipsum fratres amorem constituit sibi mortem dei dō et indignū
te, sed qui gle fratres constituit mortem deiam obi et mortē: ēcludit grauē
offensa dei. S. ma: pbat. gia prohibet á sua alienatio est odio persequi
eum á quo ex toto corde diligendo debemus esse alieni, phas. 4to. nam mu
tua vitia dei est per gle fratres mō compatibilis cū peccato, sed non super
naturalis amor dei ē toto corde. probat cons: gia minus tale amor quod
illa vitia animā deo unit, anti phas. gia fatuitudo per gle fratres
pugnat humanā naturā illā excludit, probat 3tio antecedens angti: nō
illecatus per ipsum fratres ē mō compatibiliter cum grauī offensa dei
actuali, aliquā etiā cū habituali, cum amori mi: phas. nō ē actus illecatus com
poni potest cum grauī offensa dei habituali, componi potest cū actuali: E. probat
iterum nam ē potest componi cū grauī offensa dei habituali; potest cū peccatō
pariter misericordi delicti tali offensa: aliqua misericordia recipitur saltem mo
raliter voluntarie damnati ad actualem offensam dei, clarendi ad finem dei
dei ut cōmuni theolg: docet S. Iuan 3 d. 32. de ang. qu. 2. ēa eadem
offensa eodem compōni potest amor dei habitualis.

508 Deo primo ad oppon. omissa enthimēte rei: cuius negatur subsumptio
contrarietas non inimicitia et amicitia, nego assumptum fratres triplo misce
tur duobus sibi dem est gratibilis mentes dicta, quali deveniunt ex conside
tur hoc mi pura nāa et seclusa elevatione ad finem supernaturalem. Dese
to non dat dicta mentes cōtrarietas, ñ ē inimicus est amicus dei, hac
ant receptibilis amicitia ex hypothesi non inimicitia á sua dei misericordia
non inimicitia sed mi decreto constituto prouenit prouidentia, unde
actus mi compatibilis cum inimicitia tum á fratres amicitia, nō actus
misericordia non ex nāa rei sed ex gratuita dei misericordia statuente legem

legam per scripturæ prouidentia. 5ij

Deo 2do Dist: art: 1. con: de gravi offensa actuali; ne: de habituali vel Deo ne e cons: qua univer taliter colligit: incompossibilitatem amoris dei superveniat cū ista inimicitia dei, predicitur amor è quidē incompatibilis cum gravi offensa actuali, ideo om' è amor dei superveniat ita per sortem letha facit voluntatem adhærere deo ut reddat deterrada negligere omnia acta et omissiones sibi liberam, deo gravitet tollentem displicentiam, hæc am' deterrāo è ceteris incompatibilis cū oppositis deterrāt̄ contrariam gravi offensa dei actuali, n' hō compellit ipsi actui divinæ charitatis, i.e. compellit efficaci proposito n' amplius peccandi concepto ex motivo timoris pœnæ, aut pueritatis, prout contradicto à motivo divinæ charitat: nihilominus idem amor ex natā sua è compatibilis cū gravi offensa dei habituali hoc è, cū offensa præterita nondū condonata ut liquet ex 3tia ratē prima ne: 4ta ne: neq; com' talis amor condignæ satisfactionis offensa præterita, neq; ex natā sua contrariat habet liberalē condonationem dei ut ipsissima ex tract: de pœnit: dis: 40 s. 5ij

Ad primū patet ex ant: habitualis explicati dist: mi: è incompossibilis cum averſione quasi actualis offensa com: ad averſionem quasi habitualis offensa ne: mi: dicit contra. amor dei superveniens offensa præterita retractat illam, i.e. facit eam incompatibilem cū illa ut habitual ter dicendo retractat illam mi ratē voluntatis è com: retractat illam mi ratē non condonata nec ant: amor superveniens facit per se sortem ad præterita offensa dei cessat n' denominari voluntaria, n' hō per se sortem facit ad denominari remissa aut condonata. exp: pœnitens mi: ideo semel contrito aut debito contractu; neq; com' debito contractu tollitur aut destruitur voluntas, sed mi ius quidam, seu perseverat quasi efficacissima voluntas obligati retractandi facit, et oppositum amat. 5ij

Ad 2dum patet. simile ant: dicit quod reddit unum finitum unitate excludente pluralitatem non per offensa præteritam habitualiter pertinentem nec amor ille è unio affectiva sed per sortem non è mutua unio, ad n' compatibilitatem cum offensa actuali n' hō cū habituali hoc è cū præterita ut non condonata: ex prima n' compatibilitate non inferitur ergo alias quia amentia est incompatibilis cū peccato presenti actuali n' sequitur similiter posset ex n' compatibilitate cū peccato præterito ante amentiam et nondū condonato.

§12 Ad 3tiū p̄z. dicit ar. dicit ma: peripse soller amorem conciliei ad mica pax. divini odij et mō ignaliter habiti ā deo quia ipse amorem per se dilig ab homine, con: mica pax dicti odij habiti ā deo per ipsū peccatū actualiter ante ed ordinem cōtinuum ab homine diligendo ex ordinatione condonato nec mi. qui deū diligit ex toto corde mica pax ē ei per ipsū amorem odio habeat ā deo, sed non eo ipso ē mica pax ei per ante eden peccato odio habeat. ch̄ gīt si quicquid angl̄m̄ probat, probat cū ad per se bonā sive realem sive rationalem ie ī ord sanctificante. Ad 3m mor falsū est.

§13 Ad 5tū p̄z. omis: ar. nec consi ligaturialiter de ri superna ali amore dei sup oīa, q̄ dicit de amore bealifico: nā dicit quia tam mirabilia grandia dei, quod amor bealificus cui ei finalis beatitudo postulare per se soller elatum bealificū, hoc ē, elatū nico possibilem cū tanta miseria. tantam ami perfectionē ni habet amor dei super oīa ex his sibi ex plus, sive contēnens ei pridens ā bealificō et ā bealifico per videri ei contrahens ad eternalitā mīa concipitum et minime bealificū amorem.

§14 Ad 3tū dicit, p̄z. multis verbis exaggerata de exlentia absolutū potius dei. nec mi. ad bat ne: ar: ad hoc ne: pro: nec ma: ligula ut homi de omni pena et purgatorio q̄ debit pena dari in nostra sive actuali offensa dei. Nā negandi ē, dum hac e illā si gratiā cū offensa dei habituali, quod omne mi cū omni pena debita eidē offensa. nulla per se ei ultrigobende. nā ipse docent gratiā sanctificem quē divinitus cōponi cum gravi peccato actuali contig, speciale anglm dicitur ni: 4 s. dīt una ex parte peccato gravi actuali debito, et ā parte dei sacro e carentia gratiā sanctificē. Ergo a tanto esse ponit posse divinitus cū gravi peccato actuali componi gratiā cū sua carentia. sed hoc est falsum. s. nā ipse de ratione remissionis quod omnes cōponit cū peccato gravi seu actuali seu habituali, hoc ad ipse cōponi posse cū parte misericordi debiti rei de peccato. similiter et habet ultimū sacrātuli. complacentia divina bonitatis, et quod ne alij actus complabiles cū gravi peccato et mi cōpatibiles cū parte misericordi. ā quibus ipse deus nos dignetur per ipsā non minus quam ipse propriam Caelum. Amen.

Sit tibi SSma Trinitas accepta
Labor meus.

IHS

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
gefördert durch Baden-Württemberg
MINISTERIUM FÜR WISSENSCHAFT, FORSCHUNG UND KUNST

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
gefördert durch Baden-Württemberg
MINISTERIUM FÜR WISSENSCHAFT, FORSCHUNG UND KUNST

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
gefördert durch Baden-Württemberg
MINISTERIUM FÜR WISSENSCHAFT, FORSCHUNG UND KUNST

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
gefördert durch Baden-Württemberg
MINISTERIUM FÜR WISSENSCHAFT, FORSCHUNG UND KUNST

Hunc Librum Monasterio Divi Ecconis vulgo
Ettenheimbmünster per legatum donavit
Praenobilis & Strenuus D. Franciscus
Egon reichsfreiherr de Ow Satrapa Etten-
heimensis, qui die 16ta Febris 1724.
pie in Domino obdormivit.
requiescat in pace: amen.

261 LD. thlr. 4 bl. 20 x 3,5 cm

Hunc Librum Mong
Ettenheimbmünster
Prænobilis & St
Egon reichab
heimensis, qui
piè in Domino
requiescat in

1724.

26/20

20x13,5cm

Copyright 4/1999 YxyMaster GmbH www.yxymaster.com
ViserFarbSelector Standard* - Euroskala Offset
Focus
Balance

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
gefördert durch Baden-Württemberg
MINISTERIUM FÜR WISSENSCHAFT, FORSCHUNG UND KUNST